

Qui comederunt delicias, Thren. 4. 5. מליא
 Plena deliciis, oblectationibus, Jefa. 58. 11. תפנוקין
 Et dabit oblectationes animæ tuæ, Prov. 29. 17. ויתן תפנוקי לנפשך
 Qui alit filium suum dilectum rebus delicatis, Cant. 6. 1. ותרע לשבתא בתפנוקין
 Veneris ad sabbatum cum oblectationibus, Jefa. 58. v. 13. דמין
 Habentur in conspectu tuo tamquam deliciae, Cant. 7. 7. Et deliciae hominum, Ecclef. 2. 8. ויתרבי בתפנוקי מלכין
 Et nutrietur deliciis regum, Deuteron. 33. 24. Et projice super filios deliciarum tuarum, Mich. 1. 16. In domo habitationis deliciarum ipsorum, Hebr. Quæ morantur in deliciis suis, Esth. 2. 12.

מפנקטיהון ויתון לד: *Tabernacula, Palatia*: פנקטין
 Ex palatiis suis offerent tibi reges oblationes, Pfall. 68. 30. Ex palatiis suis, Vajikra rabba sect. 1. fol. 166. col. 1. Glossa, היכליהם.

פניקי *Phenice*: פניקי דסוריא *Phænice Syriæ*.
 בפניקיא *Phenicia*. Alibi scribitur, בפניקיא In *Phænicia*, Ber. rabba sect. 90.

פונקלין *Peniculamenta tela*, Talm. Sic scribitur in Bava kama cap. ult. in fine, sed in Aruch legitur פונקין.

פנקס *Tabella, Tabula, Codex, Libellus, Pugillares: Catalogus, Index*. Est Græcum πίναξ: על שני
 In duabus paginis pugillarum, Schab. cap. 12. הפנקס פתוחה *Tabellæ apertæ*, Avoth cap. 3. פנקס הגייסור *Catalogus militum*, Kriegsrodell: בפנקסי חושבניה
 In tabulis rationum suarum, Genes. 39. 11. Jon. Hinc in Targum etiam est *Atramentarium*: ופנקס ספרא בהרציה
 Et atramentarium scribæ erat in lumbis ejus, Hebr. קסרת *Atramentarium*, quod à cingulo versus lumbos pendere solet, Ezech. 9. 2. Item, ופנקסיה בידיה
 Et atramentarium ejus erat in manu ejus, Esth. 4. 1. in Targ. secund. פניקסאורת *Kelim* cap. 24.

פנקריסין *Fructus species*, Talmud. וטעמן יפרא
 Et fructus ipsorum bonus est, instar פנקריסין
 Vinum Capparinum; quasi sit fructus capparum.

פנר *Dissensio, Discordia, Discrepantia*: פניריא
 alii, *Ira, Iracundia*: Sic explicatur in Glossa Talmudica, ו scribitur esse vox composita ex פונה
 ופונה *Nugæ. Est Græcum πονηρία Malitia, Nequitia, Improbitas*: ג' כפרו בנבואתן מפני פנירייה
 Tres negarunt prophetias suas ex malitia, improbitate, Talm. Hierosolym. Sanhedrin folio 28. col. 1.

פנתא *Obstragulum*, גב המנעל *superior pars calcei*, Talm. *Oppositum ejus est גלדא Solea, vel עקב*, Berach. f. 43. 2. *Dicitur אפנתא cum א ab initio.*

פנתק *Herba, quam aliàs vocant יועור* & *vernaculè, scribit R. Salomon Gallus, פוליא vel פוליו*. In Gemara, מאי יועור פנתק למאי אכלי לה לארקתא,
 Quid est herba Joefer? Pontok. Ad quid comedunt eam? pro vermibus hepatis, Schabbas fol. 109. 2.

פנתירין *Pantherius, Jaspis, lapis pretiosus*: בורלא
 Beryllus & pantherius sive jaspis, Hebr. ובורלא ופנתירי, שהם וישפרא
 Ezech. 28. v. 13. Sic, Exod. 39. 13. At Exod. 28. 20. in Onkelo scribitur & in Jonathane אפנטורין, & sic 39. 13. quæ idem valent. Pantherius sive Pantherinus, fortè Jaspidis variegatæ species est, à Panthere animali maculoso.

פנתירין *Pantherium, vel Panther, Panthera, nomen bestie immanis*. Hinc legitur in Medrasch Psalm. 78. ad hæc verba v. 45. ישלח בהם ערב
 Et misit in eos ערב, R. Chama & R. Jehosua dixerunt, esse speciem animantis cujusdam, cujus nomen est Pantherium, vel Panther.

פסא *Expandere, Diffundere se*, Hebr. פשרה.

פסיון *Extensio, Expansio, Diffusio*: פסיון
 Non ivit diffusio plagæ, Levit. 13. 32. פסיון נתקא *Extensio porriginis*, v. 34. פסיון רקלופי
 Diffusio abscessus vel scabiei, v. 8. פסיוניה *Expansio ejus*, v. 55. in Jonath. Vide & mox in פסי. Sic apud Talmudicos, in Negaim cap. 1. עץ שהיא פוסה על פני כל החיים
 Arbor quæ diffundit se in facie omnium viventium, Beres. rabba sect. 15. Vide & infra in פסע.

פסיוניתא *Idem*, Lev. 13. 28. Jon.
 פסיוניתא *Diffusè*, Prov. 25. 11. Forma hinc est, sed significatio non videtur conveniens. Vide פסע.

פסנ *Dividere, Dissicare, Partiri. Præteritum*, ויה ופסנ לא פסנ
 Et aves non dissecuit, Heb. פסנ, Gen. 15. 10. ופסנ ויהון במציעא
 Et divisit ea per medium, lbidem. *Futurum*, ויה ופסנ לפסנו
 Et arietem divides in partes suas, Hebr. תנתח, Exod. 29. 17. in Jonath. & T. H. ubi tamen partim ex Aphel, partim ex Pahel verbum notatum est. Una forma verbi retineri potest: ופסנ ויה
 Et dividet illud in partes suas, Heb. ונתח, Levitic. 1. 6. Apud Rabbinos in Pahel, *Cedere, Abscindere*: אויב שיש לו ג' קלחים מפסנו ואוגרו
 Hyssopus si habeat tres caules, discindit eum, & in manipulum colligat eum, Parah cap. 11. מפסנו
 Cæsores arborum, Bava kama fol. 109. 2.

Non excindunt in arbore, scilicet ramos superfluos, quod est *Collucare*. Alibi exponitur *Fulcire, Sustentare arborem teneram supposito vel apposito pedamento & sustentaculo*, Moed katon fol. 3. 1. Alibi exponunt *Perrepere, Germ. Stetteren / ut ferè sit idem ac פסע*, in Bava kama folio 8. 2. sed & hîc prima significatio potest retineri.

פסגה *Pars, Segmentum*: וסדר פסגה פסגה פסגה *Et ordinavit partem unam ex adverso alterius, Genes. 15. 10. Cum Affixo, גבר פסגיה לקדמות, Cujusque partem è regione focii sui, id est, alterius partis, Genes. 15. 10. in T. Hierosol. Plurale, ופסג יתהון לפסגין Et divisit ea in partes, ibidem: ויסדרון ית פסגיה Et ordinabunt partes illas, Levit. 1. 8. Jon. ביני פסגיה Inter partes sectas, Exod. 12. v. 40. pro quo legitur melius פסגיה, Genes. 15. 17. in Jon. לא היה קרב לפסגיה Non accessit ad partes illas, Gen. 15. 11. T. H. *Cum Affixis, In partes suas, Exod. 29. 17. אקריבו יתה Obtulerunt illud per partes suas, Lev. 9. v. 13. & 1. 6.**

פסיגה *Seclio, Segmentum*: פסיגה של אשכול *Segmentum botri, Okezim cap. 1.*

פסד *Perdi, Corrupti, Destruï. Hiphil, Perdere, Corruptere, Damnum inferre*: נפסד *Corruptum, quod formam suam amisit*: ההוה ותנפסד *Existens & corruptibile, aut incorruptibile, Rab. In Targum, Contrivisti gentes, & perdidisti eos, Hebr. ותשלחם Psal. 44. 3. אין פסד בפסא Si deficit argentum, Hebr. אפס, Genes. 47. 16. in Targ. Jon.*

הפסד גדול *Corruptio, Damnum*: הפסד גדול *Damnum magnum, Rab. רוקא ופסדיא Lucrum & damnum*: הוה מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה *Computa damnum operis boni cum mercede ejus, & mercedem transgressionis cum damno ejus, Pirke abh. cap. 2.*

פסדיות *Cervicalia, Pulvinaria, Aruch ex Jellammedenu. Fortè debet esse אסדיות.*

* **פסא** *Vide supra in פסא.*

פסו *Angulus*: כנון אהון פסוורוס *Sicut iste angulus, Talm. Hierosol. Avoda fara cap. 1. in fine. Glossa, קרן זווית היא. In Massech. Berachoth capite 9. folio 13. ubi eadem historia recitatur, pro eo est פופסרס, & glossa, בית, פופסרס בשני צדי הקרן. שחררר מסבב בשני צדי הקרן. Voces corruptæ. Baal Aruch scribit פווסרוס.*

פסח *Phase, Pesach, Pascha, Transitus, ut Hebraicè, Exod. 12. Num. 9. Deuter. 16. אמרי פסחיה Festum paschatis, Cant. 1. 1. אגני פסחיה Agni paschales, 1. Sam. 15. 4. ערב הפסח Vespera paschatis, Parasceve paschatis. Pesach sive Pascha*

duplex fuit, פסח ראשונה *Pesach primum, verum scilicet & solenne, Lege præscriptum ad diem 15. Martii: alterum, פסח שני Pesach secundum, quod & פסח קטון Pesach parvum, ut in Rosch hafchana cap. 1. sect. 3. in Misna. Hoc fuit ex statutis Rabinorum in mensẽ Aprilem rejectum, & duravit unum tantum diem, pro pollutis & peregrinis remotioribus, qui tẽpestivè ad primum venire non poterant. De differentiis inter Pascha primum & secundum, vide Majemonem par. 1. in פסח קרבן פסח cap. ultimo in fine.*

פסטון *Insidiæ militares*: עשו לו סיעה של פסטון *Fecerunt ipsi turmam insidiarum, id est, in insidiis positam, Beres. rabba sect. 46. & in Jalkut fol. 22. col. 3. Glossa, מארב. Philippus Aquinas explicat מצור Munitiõnem, Gall. Bastion.*

פסטליוס *Pastillus, Pastilli*. In Jalkut Samuel. fol. 15. 2. כהרון פסטליוס ושרשי תאניה שהם *Sicut iste pastillus & radices ficulneæ, quæ sunt molles, & findunt petras & lapides. In Schemoth rabba scribitur cũ Tzade, sect. 41. איני מבקש אלא מן הפיצטליון שבתוד פיד. Non peto nisi de pastillis quæ sunt in ore tuo. Pro eo legitur איפסטליון eodem sensu in Medr. Cant. cap. 1. v. 2. Philippus Aquinas exponit Artocreata.*

פיסטליות *Epistylia*. Legitur in Talm. Hierosol. Peah cap. 4. אתא עובדא קומי ר' ירמיה בר' עמודין ועליוהו *Delatum fuit negotium quoddam ad R. Jeremiam de quatuor columnis, & quatuor epistylis super illis. Glossator non intellexit: apparet autem ex sensu, esse ipsam vocem Græcam ἐπιστύλια. Legitur etiam in Jalkut folio 30. 2. ubi in glossa marginali exponitur כתבים Epistolæ: sed & hîc aliter videtur sumi. Locus ille defumptus est ex Talmud Jeruschalmi Sota cap. 7. ubi pro פיסטליות legitur איסטליות: שלשה מיני אבנים הן אבני המלון ואבנים שנהניו יהושע תחרת כפות רגלי הכהנים ואיסטליות שנתן Tres species lapidum sunt, Lapidés diverforii, (Jof. 4. v. 3. & 8.) & Lapidés quos posuit Josua sub plantis pedum Sacerdotum (ibid. v. 9.) & Epistolæ quas dedit eis Moses. Sic Hebraei: ego expono, Et columnæ quas dedit eis Moses, ex Græco σύλα, vel σήλα.*

פסטמא דילך *Mos, Consuetudo, Ritus*: פסטמא דילך *Mos iste tuus bonus est, Vajikra rabba sect. 9. Fortè est à Græco ἐπισημη. Aquinas explicat הפה Os. Sic esset à Græco στόμα.*

פסטיקו *Vide in ordine פסטיקו*. **פסיוני** *Coturnix. Plur. פסיוני Coturnices, pro Hebraeo וסליקו פסיוני, ut: Et ascenderunt coturnices & operuerunt castra, Exod. 16. v. 13. ואתי פסיוני Et adduxit coturnices, Ps. 105. 40. In Aruch*

natus in vase, 1.Sam.21.5. *Eliso Tau*; בן בערה
 דמתבשרה למיכל לדמפסלה למיכל ובין עופה דמיפסל
 למיכל למיכל מדמיפסל למיכל Inter bestiam quæ recta, li-
 cita est ad comedendum, & illam quæ prophana,
 illegitima est ad comedendum: & inter a-
 vem quæ recta, & eam quæ illicita est, Levit.20.
 v.25. in Jon.

פסול *Prophanus, Illegitimus, non aptus aut ido-
 neus, Ineptus, Impurus, Inconveniens, Vitiosus,*
 & *ἀνόμιμος*: פסולים לכהונה Illegitimi ad sacerdo-
 tium, פסולים שבכהונה Profani qui in sacerdotio
 sunt. Sic spurii, servi, & similes, dicuntur פסולים
 Vitiosi, rejectitii ad honesta officia. *Opponitur*
ei Rectus, Aptus, Idoneus, Legitimus. Hinc in
Targum פסול יהי Prophanum erit, Hebr. פסול
 abominatio, res prophana & prohibita, Lev.7.
 vers.18. al.8. פסול הוא לא יהי לרעוא
 Prophanum est, nec erit ad placitum, Lev.19.7.
 וישתכח קורבנך Et inveniatur, fiat oblatio tua prophana,
 Gen.22.10. in Targ. Hierof.

פסול *Idem: Ibid. in Targum Jonathanis:*
 Quæ genita est ex profanis pa-
 rentibus, veluti spuriiis aut incestuosus, Lev.21.14.
 in T. Jon. Talm. כהן שנמצא בו פסול לובש שחורים
 Sacerdos in quo reperitur vitium profanum,
 vestit fenigris.

פסול *Idem: פסוליהו* Quæ (tribus Dan)
 erat tunc prophana inter eos, nempe inter alias
 tribus ob improbitatem suam, Numer. 11. in
 Jonathane.

פסול *Scoria, rejectitium & reprobum argenti.*
Ponitur pro Hebræo סיג in Targum: אפרשחא ורעיה
 Separasti semen ejus (Jacobi) ab om-
 ni scoria sive impuritate, 1.Sam.22.vers.27.
 בכסף פסוליהו Veluti argentum scoriâ ple-
 num, rejectos vocate eos, Hebr. כסף נמאס
 argentum reprobum, abominandum, Jerem.6.30.
 כסף הזה להפסוליהו Argentum tuum reductum est
 in scoriam, Hebr. לסינים, Jefa.1.22. הווי קדמי בית
 ישראל Facta est coram me domus Israel
 in scoriam, Ezech.22.18. *Constructum,* לפסוליהו
 In scoriam argenti redacti sunt, Ibid. כסף הזה
 פסוליהו פסקתא Veluti scorias excidisti &
 sustulisti omnes improbos terræ, Hebr. סינים,
 id est, כסינים, Psal.119.v.119.

פסול *idem quod* (בקורת) פסולת פסולת
*Vitiosum, profanum, corruptum, reprobum, rejecti-
 tium alicujus rei, ut sunt feces, fursures, scoria, &
 similia.* Rabbini eleganter de inepto & inutili
 scriptore vel libro dicunt, Habet הפסולות
 multum furfuris, & parum similia.

פסול *Balbus, Blesus: Græcum est ψέλλος.*
 Hinc R. David Jefa.6.7. ex Medrasch: שלחתי את
 מילי Amosum, & vo-

carunt eum balbum: Dicitur enim fuit עמוס,
 quia fuit בלשונו oneratus linguâ suâ. Idem
 legitur in Raschi Jefa.50.5. Extat autem in Va-
 jikra rabba sect.10. & in Kohel. rabba in princ.
 Amosi 1. legitur פילוס, sed pravè, ut jam antea
 notavit Mercerus. פסילוסין אקרון
 Qui balbutiunt, balbi vocantur, Zohar in Le-
 vit. col. 473.

פסן *Fabri lignarii, Architecti: Murarii:*
 עריבת פיסונות *Mastra murariorum, in qua*
scil. cæmentum parant, Kelim cap.20.

פסנתחון *Absynthites, vinum absynthio conditum,*
 Tanchuma sect. וישב: In Talmud Hierosol.
 Avoda sara fol.41.ו. חמר פסנתחון Vinum Ab-
 synthites.

פסנתרין *Psalteria. Vox corrupta ex*
Græco ψαλτήριον: פסנתרין וכל זני זמרה
 Psalteriorum & omnis generis musicæ, Dan.3.7. vers.5.
 scribitur cum ה in medio. Vide & supra in
 פסנטרה.

פסס *Polluere, Prophanare se, Hof.4.8. Aphel,*
 פסס *Violare, Prophanare. Significatio ea-*
dem cum פיס, quæ duæ formæ hic confunduntur, ut
apud Hebræos quandoque fit in Quiescentibus &
Defectivis secundâ. Præteritum, פסס קימיה Vio-
 lavit fædus ejus, Hebr. הלל בריתו, Psalm.55.11.
 & sic Hebræo הלל communiter respondet:
 פססתי אפסיתי אפסיתי Profanavi hæreditatem meam,
 Jefa.47.6. אפסו משכן Profanarunt habitaculû,
 Psalm.74.7. אפסו תלמידא אוריתך Profanarunt
 discipuli legem tuam, Psal.119.126. *Participium,*
 Qui prophanant nomen Do-
 mini, Psalm.53.1. *Fæmininum, זנו ומפסרה*
 Mulier meretrix & profana, Hebr. הללה,
 Levitic.21.v.7. in Targ. Hierosol. *Infinitivus,*
 Ad profanandum gloriam
 omnis lætitia, Jefa.23.9. לאפסא קימא
 Ad profa-
 nandum fædus, Mal.2.10. Hinc למפסא, quod
 Veneta למיפסא Ad profanandum, Levit.21.44.
 in T. H. cum מ ex more Syro, & ה paragogi-
 co loco א. Præstaret לאפסא. *Futurum, לא*
 Non violabo fædus meum, Psal.89.31.
 Si fædus meum violaverint, Psal.89.
 v.32. ולא יפסון Neque prophanent, Levit.21.6.
 Ex Ithpabel, הווי מתפס, Ipse prophanatur, Jo-
 bi 15.v.20.

פסא *Pars, Particula, Frustum, Gleba,*
 פסו אמונים *Imminuti*
 sunt, defecerunt veraces, Psalm.12.2. Ad ma-
 num relatum, est *Palma, Vola, vel anterior manus*
digitorum; ad pedes, est Planta: פס ידא
 Pars ma-
 nus, Dan.5.5. Sic, פסא די ידא Particula ma-
 nus, Dan.5.v.24. כפפת יד גבר Sicut pars manus
 viri, Hebr. ככה איש, 1.Reg.18.44. id est, Vola,
 Palma.

Neque incesti plicatur: super capita populi sancti; Megilla fol. 27. 2. Quando in Scholis discipuli per distributos ordines in pavementis ad pedes Doctorum & preceptorum suorum sedebant, tunc ferius veniens, & classes illas circumiens, aut mediam aliquam invadens, videbatur per capita condiscipulorum suorum incedere, quod in culpa magna censebatur, cujus se nunquam reum factum, gloriatur. Et cum ש, unde illud: אל יכנס אחרונה לבית: Ne ingrediatur quis postremus in Scholam, quia vocant eum cunctantem, pigre incedentem, Berach. fol. 43. 2.

פסק *Calculus, Græcè ψῆφῶν. Adducit Aruch ex Pesikta.*

Vide supra in פסס.

פסק *Abscindere, Exscindere, Discindere, Disrumpere, Incidere, Decidere, Decernere, Statuere. Respondet variis Hebraicis, veluti כרת, נתק, & aliis. Inde ulterius, Cessare, Desinere, Deficere, Desistere, Finiri, Finem habere, quod, quæ Abscinduntur & Deciduntur, Cessant à forma sua prima. Præteritum, ער לא פסק Antequam cessaret, vel excisa esset, scil. caro ex dentibus ipsorum, Heb. Antequam exscinderetur, Numer. 11. 33. חרל, h. e. ut non posset numerari præ multitudine, Gen. 41. 49. Et in Beniamine desiit, Heb. בלה, Gen. 44. 12. Jon. פסק, Et non cessabat, Deut. 5. 22. Heb. ולא יסף, quod explicant, Et non addebat sive pergebat, scil. ulterius loqui. Hæc inter se pugnant: unde Chaldæus Hebræam vocem accepit pro Futuro סוף à יסף Desinere, Deficere. Ideo reddit, Et non desinebat Deus loqui ex medio ignis & caliginis. Sequitur enim statim versu seq. Eritq̄ cum audiveritis vocem è medio caliginis: פסק למשכל לאוטבא: Defiit intelligere ut beneficeret, Heb. חרל, Psal. 36. 4. פסק Defiit esse Saræ juxta viam mulierum, Gen. 18. 11. פסקת למללא לה, Et desiit loqui cum illa, Ruth. 1. 18. Cum literis servilibus, Et cessabat populus ab offerendo, Heb. ויכלא, Et inhibebatur populus, Exod. 26. v. 6. Et abscindebat alam pallii, Heb. ויכרת, 1. Sam. 24. 5. ופסק ית Et discidit, dirupit restes, Judic. 16. 9. ופסק ית חוץ דנהשא Et dirupit serpentem æneum, Heb. חכמא דפסק תננא, Et contudit, 2. Reg. 18. 4. Sicut cessat vel dissipatur fumus, Heb. ענן, Consumitur nubes, Jobi 7. 9. ופסקנו מעל דרעוהי Et dirupit istos à brachiis suis quasi filum, Judic. 16. 12. ופסקת דנתא רינד ופסקת tuum & decidisti, Heb. חרצת, 1. Reg. 20. v. 40. פסקית דינא ופסקית Discidi vincula vestra, Hebraicè*

Et rescidi de eo decretum meum, Jobi 38. 10. Hebr. Et fregi: שלימו פסקו Consumptæ, excisæ sunt, Hebr. נכרתו, Jos. 3. 16. Quod excisæ vel discissæ sunt aquæ Jordanis à præsentia arcæ fæderis Domini, Jos. 4. v. 7. פסקו ערי Defecerunt transeuntes per vias, viatores, Judic. 5. 6. Sic Jesa. 33. 8. פסקו רינו גהנם Desistunt à commotione gehennæ, Jobi 3. 17. פסקו קריבי Defecerunt amici mei, Hebr. חרלו, Jobi 19. v. 14. פסקו מדלית ספרא Defecerunt ut non superesset spes, Hebr. ויכלו Et consumpti sunt, Jobi 7. v. 6. Et destiterunt tres isti viri respondere Jobo, Hebraicè וישבתו, Jobi 32. 1. Vitulum quem disciderunt in duas partes, Heb. כרתו, Jerem. 34. 18. Particip. In multitudo verborum non deficit peccatum, Hebr. יחדל, Prov. 10. v. 19. לא פסיק קטול Non desinit occisio, Hebr. לא ימוט Non recedet, Nah. 3. v. 1. Plurale, חרל Cujus non deficient aquæ, Hebraicè, Aquæ ejus fideles sunt, Jesa. 33. v. 16. Nonne pauci sunt dies mei & deficientes, Jobi 10. 20. Imperativus, פסק מני Desiste à me, Hebr. חרל ממני, Job. 7. 16. פסק מני Define ab eo, Hebr. שעה מעליו, Job. 14. 6. Discindite puerum vivum in duas partes, Heb. גזרו, 1. Reg. 3. 25. 26. Futur. ויחנקיכו. ויחנקיכו Et vincula vestra dirumpam, Hebr. אנתק, אפסק, Abrumpam, Jer. 30. 8. ויחנקיכו בכתליא Et abrumpam (vias tuas) sicut interrumpunt vias interjecto muro, Hof. 2. 6. לא יפסק מסכנא Non deficiet pauper ex medio terræ, Hebr. לא אין אמלא לא יפסק, Deut. 15. 11. Non cessabit, Deut. 15. 11. Si locutus fuero, non desinet dolor meus, Et si destitero loqui, quid à me abit? Job. 16. 6. Et cessabit plaga ejus, Hebr. ויחדל, Job. 14. 6. Et cessabit malum ejus, Psal. 49. 9. Et tener ramus ejus non desistet, Job. 14. 7. לא תספוק Non cessabit malum de domo ejus, Heb. לא תמוט Non recedet, Prov. 17. v. 13. פסקו Aquæ Jordanis excindetur, Heb. ויכלא Et non excindetur ex vobis servi, Hebr. ויכרתו Et non excindetur à vobis serviens, Josuæ 9. 23. נפסקו Decident execrationes, Proverb. 29. 24. ubi est formativa tertiæ personæ, more Syro. Ithpehal, Præteritum, על תרנהו דאתפסיק In malonautico suo, qui discissus est, Jesa. 33. 23. אתפסקו Succisi sunt funes colli vestri, Heb. התפתחו, Jesa. 52. 2. Vox Hebræa scripta in fine per Vau, ex forma plurali, quam Chaldæus expressit, sed legitur התפתחי Solve te à vinculis, חבלהא

Cujus abscissi sunt funes, Jefa. 33. v. 23. **פסוק** גשרי נהרותא אהפסקא Pontes fluviorum succisi sunt, Nah. 2. 6. **פסוק** כמא דמתפסק הוטא Participium, כמא דמתפסק הוטא Sicut dirumpitur filum lineum, Jud. 16. v. 9. **פסוק** ולא תתפסיק ערקת מסניה Nec rumpetur corrigia calcæi ejus, Hebr. נתק, ולא נתק, Jefa. 5. v. 27. **פסוק** Et omnes funiculi ejus non rumpuntur, Jefa. 33. 20. **פסוק** Aphel, Particip. Sicut interrumpunt vias per muros interstructos, Hof. 2. 6. **פסוק** ותנקיהון Futurum, ותנקיהון Et vincula vestra abscindam, Nah. 1. v. 13. **פסוק** לא אפסיק לך Non cessare faciam tibi, Heb. אכרית, ולא תפסיק ית מיכותך Et scindam, 1. Sam. 2. v. 33. **פסוק** ותפסיק ית מיכותך Et non cessare facies bonitatem tuam, Heb. תכרית, 1. Sam. 20. v. 15. **פסוק** ותפסיק יקר כל מלכותא Et cessare faciet, auferet, abolebit gloriam omnium regnorum, Jefa. 53. v. 3. **פסוק** Apud Rabbinos, כל הפוסק מדברי תורה ועוסק בדברי שיחות מאכילין לו נחלי רתמים *Quicumq; cessat à verbis Legis, & occupat se in verbis loquacitatis, cibant eum prunis juniperorum, sicut dicitur, Qui carpunt herbas sanguinis cum stirpibus, radices juniperorum erunt ipsi cibo, Jobi 30. vers. 4.*

פסוק Apud Rabbinos præterea est *Pacisci*: הנושא אשה *Qui ducit uxorem, & ipsa transigit vel paciscitur cum eo, ut filium ejus alat per annos quinque: Dato quod decrevisti, scil. dare, quod promisisti: פוסק מצות לצדקה: Decernens pecunias pro elemosyna: פוסקים החתן והכלה: Abrumpebât studium suum: פוסקין תנאין Sponsus & sponsa paciscuntur pactiones, pactiones ineunt: פוסקין רישיה: Amputavit, abscidit caput ejus, decollavit eum: פוסקין Discindût, distinguunt hunc versum in tres versus, Nedar. fol. 38. col. 1. דבר פסוק: Nos statuimus, decernimus: פוסקין הוא Res decisa, dijudicata est. *Niphal, פוסק, Abscindi, Abrumpi. Ex Hophal, פוסק, Abscissum: Funis situlæ si ruptus sit. Hiphil, פוסקין אלו מפסיקין לפיאר, Ista distinguunt angulum agri, ut scil. videatur duplex ager, cujus quoque duplex angulus constituendus, de quo Lev. 19. 9. Ne prorsus metito angulum agri tui.**

פסוק *Concisus, Mutilus membris, Hebr. פרוץ, Levit. 22. 22.*

פוסק *Arbitri, Judices, Arbitri, Judex: פוסק, Causidici, qui sententiam in rebus controversis ferunt, & litigantes dirimunt.*

פוסק *Versus biblicus: Textus biblicus, late: unde, פוסק, Expeditus, Versatissimus in textu Biblico, qui promptè novit textu Biblico uti vel in loquendo vel in scribendo: הרבר, Multi versus, Talm. פוסקין בן פוסקא לפוסקא, Talm. פוסקין Inter versiculum & versiculum.*

פוסק, quod scribunt ad differentiam vocis præcedentis, *Cessatio*: & in Grammatica, *Pausa, Distinctio major per accentus*: פוסק טעמים *Pausæ accentuum, distinctio sententiæ, quæ fit per accentus.*

פסקא *Decretum, Sententia, Decisio*: פסקא פסקא *Sententia judicii sive judicialis.*

פסקא *Decisum, Statutum, Pactum*: פסקא פסקא *Literæ pactorû*: פסקא פסקא *Et nos constituamus tibi decisum in ecclesia, id est, decisam elemosynam, de qua ibi sermo, Vajikra rab. sect. 32. Item Frustum, Pars: ut, היתה פסוקות Si fuerit (glomus) mera frustra: Etiam frustum unum si fuerit & colligatum, non polluit: Talm. Negaim cap. 11.*

פסקא *Frustum, Pars decisa*: פסקא פסקא *Erat ipsi pars horti: פסקא פסקא Pars fundi sive agri.*

פסקא *Fascia, Fasciæ crurum, Cingulum ventris. Affine Latino est: פסקא פסקא קושרין דלי בפסקא: Ligat situlam (ruptam) fasciis cruribus, sed non fune, scil. in Sabbatho; Talm. Schab. fol. 151. 1. Quidam Cingulum exponunt, & sic in Targum, פסקא פסקא Et in quo loco ligabant cingula, pro Hebr. תחת הנוקה Pro cingulo, Jefa. 3. 24. De sub cingulis, ventralibus suis, Numer. 25. 1. הוציאה רמות של Produxit simulachrum Peor de sub cingulo ventrali suo. Rab. Glossa הנוקה, Jalkut Tehill. fol. 123. 4.*

פסקא *Decisorius, Decretorius. Hinc angelus Gabriel Talmudicis dicitur פסקא פסקא רוח פסקא פסקא Spiritus decisorius, qui judicii, decretis & sententiis ferendis præest. Tria scribunt huic esse nomina, פסקא פסקא פסקא Decernens, Obturans, Claudens; פסקא פסקא Decernens, פלפי quia decernit sententias contra superos: פסקא פסקא quia obturat peccata Israëlitarum: פסקא פסקא quando semel claudit (portas judicii) non iterum aperit, i.e. semel latam sententiam non revocat aut retractat, Sanh. fol. 44. 2.*

פסקא *Piscina. Hinc in Moed katon, הפסקא פסקא, fol. 4. 1. ubi glossator annotat, hæc duo esse Synonima.*

פסקא *Idem. In Medrasch Kohel capite 2. 6. פסקא פסקא פסקא Feci mihi piscinas aquarum, id est, Piscinas, ad irrigandum ex eis sylvas. Est ipsa vox Latina.*

פסקא *Pausa accentuum, Accentus patiens sive distinguens, quomodo Accentus reges sive regentes à Grammaticis appellantur: פסקא פסקא Basra fol. 133. 1.*

פפסיק Pausans, pausam & cessationem faciens, Distinguens, apud Grammaticos: טעם מפסיק Accentus distinguens. Aliquando etiam sic vocatur Author accentuum, qui accentuum & distinctionum rationem conficit.

פסקר Sic scribitur in Aruch: at in Targum פסכתר. Vide supra in פסד.

פוסקתין Grana fructuum: קטורה רפוסקתא Ligamen, vel, fasciculus granorum, id est, גרעינין Grana fructuum superiorum caelestium, Zoh. in Gen. col. 402. Quidam libri, רפוסקרא.

פסתא Folium libri, quod Rabbinii dicunt פוסתא: unde in Talmud, כמה ארחיקנא מדוכתא, דף:

Quam longè absum à loco isto (Scripturae?) Dixit ipsi: parum, folium scil. & dimidium, Gittin fol. 58.1.

פסתין Genus stratorum, vel Stragulorum, Medr. Kohel cap. 3. v. 9.

פיסטקין Pistacium, cum Teth, פיסטקין, פיסתקין: Sumat quantum est pistacium salis Ammoniacy, Gittin fol. 69. col. 1. Glossa, כשעור גלנט, Quantitatem glandis, vel, Juglandis: Et in Talmud Hierosol. Kilaim cap. 1. Si corylus vel amygdalus quercui vel terebyntho inferatur, quid prodit ex illis? Pistacium. Huc puto referendum esse, quod in litera א adductum, פיסתקין Pistacia & Strobili, vel, pinei nuclei, Talm. Hierosol. Maaferoth cap. 1. Demai cap. 2. ab initio. Baal Aruch exponit גלנדא Glandem, aut potius Juglandem. Guido, פוסקתא, Nucleus, fructus avellanae, chryso-mela. Ego ex vocum affinitate & convenientia puto esse Pistacium. Plinius lib. 13. cap. 5. Syria peculiares habet arbores. In nucum genere pistacia nota. Et lib. 23. cap. 8. Pistacia eosdem usus & effectus habent, quos pinei nuclei, &c. Apud Atheneum lib. 14. legitur & Psittacia: Verba sunt: Reprehensus ita Syrus, & vehementer compunctus, vobis, inquit, allata sunt Psittacia. Tusi dixeris, apud quem legatur haec vox, donabo, non aureis decem stateribus, ut ait Ponticus garrulus fabulator, sed hoc poculo. Ubi finem dicendi fecit, Quoniam de hac re dubitas, inquit Democritus, ex me disces. Nicander Colophonius eorum sic meminit in Theriacis, Psittacia ramis amygdalæ similia. Scribitur & alio loco: Pistacia esse videtur amygdalæ. Poseidonius Stoicus libro tertio historiarum, Gignit, inquit, Arabia Persion, Syria quod Bistacion vocant, racemoso fructu, albo cortice vestito, oblongo, glandibus simili, acinorum instar sic coacervato, ut alium incumbens, alius contingat. Quæ intus abduntur, sapore quam in nucis pineæ strobilis & nucleis sunt minus grato, sed odoratiora. Authores

Georgicorum fratres libro tertio ita scribunt: Et Fraxinum, & Terebinthum, & quæ Syri nunc vocant Pistacia. Ita profecto Syri nomina verunt cum litera α. Nicander verò cum aspirata φ. Poseidonius autem cum litera β, Bistacium. Hæc Athenus. Vide & Dioscor. lib. 1. cap. 179.

פועה Clamare, Exclamare, Vociferari, Balare, de ovibus. Præteritum, פועית ליליא פועית ויליא מנרעא Et nox ad noctem clamat & annunciat scientiam, Psal. 19. 3. Sic legit illic Elias in פוע & in פתת, quò videtur & Aruch respicere. Sic ליליא hic erit fœmininum, cum aliàs sit masculinum. Veneta habent פתית, nec ex significatione aliqua, nec ex forma Grammatica. In Psalterio Aug. Nebiensis legitur פתית Minuit, quia præcedit in antecedenti membro מוסף Addit. Eliæ lectio melior est. Particip. פועין Oves clamant, balant, Esth. 1. 2. in sec. Targ. Hæc, inquit Aruch, sunt ex illo Hebræo, פועה אפועה Sicut parturiens exclamabo, Jesa. 4. 2. 14.

Apud Rabbinos & Talmudicos ad nomen obstetricis פועה, Exod. 1. v. 14. Quare vocatur nomen ejus פועה Puah? שהיתה פועה ומוציא את הולד? Quò exclamaret & educeret infantem, Sota fol. 11. 2. Vide Medr. Schem. sect. 23. בשכר פועיה Pro mercede clamoris unius, quo clamant in monte Sinai, nempe quando dixerunt: Quidquid dixerit Deus, faciemus & obtemperabimus, Exod. 24. 7. Vajikra rab. sect. 27. פועי פועי Vociferando vociferatur, Eruvin fol. 75. col. 2. Cholin fol. 133. 1. פועי פועי ביה ופועי ביה Faux vel Oesophagus quo comedit, & quo exclamat, Cholin fol. 43. 1. פועי פועי ולא מיהוי פועי ופועי Comedit & non apparet (vitium oris in primogenito) exclamat & apparet, Talm. Bechoroth fol. 35. 1. Glossa, פועי Vociferatur fortiter ore distento. פועי פועי Ecce clamat post te, Beresch. rab. sect. 22.

פועיה Vociferatio, Exclamatio: Balatus.

פועתא Clamosa, Vociferabunda, Strepera mulier: פועתא היא דא Clamosa ista mulier est, Talm. Succa fol. 21. 1.

פועע Vide supra in פוע.

Quæ Baal Aruch ex significatione Frangendi, Conterendi, Dissipandi, ex Targum hic adducit, hodie non sic leguntur.

פועות Parvi, Minorenes, septem, octo, novem vel decem annorum, qui jam in commercio agere possunt, de quibus in jure Hebræorum, פועות פועות פועות פועות פועות פועות פועות Parvulorum emptio est emptio, & venditio eorum est venditio in rebus mobilibus, i.e. possunt commercia tractare, emere & vendere, Gittin f. 59. 1. in Misna.

Operari, Agere, Heb. פועל Agens, Efficiens, Operarius, Opifex: פועל אגנס Opifex, operarius bonus. כפועל אגנס Sicut operarius otiosus, cessans ab opificio suo, vide in Bava metzia, fol. 68.1.2. & 31.

Opus, Opificium, Operatio, Actio, Actus: פועל אגנס Opus humanum, פועל השכל Operatio mentis; להוציא רבר מכה אל הפועל Ad producendum rem ex potestate in actum: שם הפועל Nomen actionis, id est, Verbale, quod à Verbo actionem significante, descendit. Aliquando etiam sic Infinitivus vocatur, quod sæpè in usum Nominis verbalis transeat: בפועל אגנס, Potestate. פועל אגנס Actio agentis.

Verbum, pars orationis Grammaticæ: פועל בודד Verbum solitarium, vel, פועל עומד Verbum stans, vel, פועל בלתי יוצא Verbum intransitivum, cujus actio manet in agente: veluti, ההלך Ambulans, agit, sed non efficit aliud quàm פועל ההליכה actionem ambulationis, quæ manet in ipso agente: פועל יוצא Verbum transitivum, activum, cujus actio transit in aliud subjectum patiens. R. D. Kimchi Nah.1.v.8. הוא פועל יוצא לשלישי Est verbum egrediens ad tertium, scil. subjectum. Vide. פועל יוצא Verbum egrediens in duo subjecta patientia; veluti, Ruben האכיל fecit ut comederet Simeon panem, Exod.21.8. Aben Esra. Idem dicunt etiam פועל הנודד Verbum vagans: פועלים Verba perfecta, נחים Quiescentia, חסרים Defectiva, יוצאים Transitiua, עומדים Stantia, intransitiua.

Actum, Factum, Effectum, Subjectum, patiens.

Actio, Operatio, Functio: item Verbum, species vocis Grammaticæ: סוף פעולה Finis Verbi est Pathach, ut in אמר &c. השניים Verba binata, duarum literarum radicalium, quæ secundam radicalem abscondunt, quæ etiam dicuntur עלומי עין Abscondita secundâ radicali: Functio animæ vegetativæ, פעולת נפש הצומחת Assimilatur actio nostra actionibus ipsius.

Passio: Affectio, zelus erga rem aliquam: pluraliter התפעלויות Passiones. Nomen, ex Infinito formatum. Vide in More par. 3.cap.46.47. sæpius.

Patiens: unde in libro More lib.1. capite 55. כל הפעולות ירוחק ממנו כי כל הפעולות יחייבו שנוי ושהפועל להפעלויות ההם בלתי המתפעל בלא ספק ואלו היה הוה יתעלה מתפעל בשום פנים מאופניו Et sic omnis הפעולות היה זולתו עושה בו ומשנה אותו passio removebitur ab eo (Deo:) nam omnes passiones obnoxia sunt mutationibus, & quod agens ad passiones istas erit absque patiente sine

dubio, quod si etiam esset ipse Deus patiens ullo aliquo modo ex istis modis passionum, ageret & alia mutabiliter.

תפעל Agi, Effici, Fieri: התפעל Pati, Affici: Passus est, affectus est graviter à somnio suo. Et apud Grammaticos, Verbascere, Verbum fieri, Conjugari: unde apud R. Salomonem, Genes.2.5. ad vocabulum טרם scribitur, כל טרם שבמקרא לשון עד לא הוה ואינו לשון קודם id est, Omne vocabulum טרם, quod in Scriptura occurrit, significat cum nondum, antequam, neque idem est quod קודם, neque verbaliscit, ut ab eo dicatur הטרם sicut dicitur (à קודם). Sic התפעל Flecti in conjugationem Hitpahal. Raschi Genes.44.16. Verbum quod incipit à Samech, quando flectitur in conjugationem Hitpahal, litera ה separat literas radicales, ut à סכל fit הסתכל. Vide eundem Josuæ 9. vers.4.

Vice: פועל אחר Vice unâ. Pluraliter, שבוע פעמים Septem vicibus. Apud Rabbinos, פועלים sine additione numeri, & repetitum, est, Aliquando, Quandoq, Nunc. Quandoq, cum littera servili לפעמים.

Revelare, Indicare, Manifestare. Hinc nomen Josephi à Pharaone vocatum Occultorum revelator. R. Bechai in Genesin citat ex quadam precatone, המפענה Revelans occulta. Vocabulum Aegyptiacum putatur.

Vide supra in פועל פועע פועע *

Aperire, Solvere, Laxare, Retegere, Nudare. פוער Retegens se coram Baal pehor, id est, ventrem laxans ignominia & contemptus causâ coram Baal peor, reus est, Sanhed. folio 60. Glossa, מתרוז רעי בפניו. In Targum, ולמפער גרמיהון לטופסא דפוער Et retegere se coram imagine Pehoris, Num.25.1. in Jon.

Retectio, Denudatio: כולם מבקשין ממך אלא פיעור An aliud quid à te postulatur, quàm denudatio, scil. posteriorum, qui erat cultus Baal pehor, Sanhed. 106.1.

Peor, Phegor, idolum Moabitarum. Vide More par.3.cap 46.

פפיר פפיר plural. פפיר cum Aleph servili, אפיפירות Papyrus sive Papyrus, arbuscula nascens in Aegypti palustribus, cujus cortex in tenuissimas plagas solvebatur, quæ usum habebant chartæ pro Scriptura, & ad alia varia adhibebantur. Vide Plinium lib.12. cap.11. In Beres. rabb. sect.37. Vestiantur veste papyraciâ. Ex cortice in tenuissimas plagas soluto, fiebant tegumenta, quæ imponebantur mortuis, ut ibidem

dem dicitur, ומכסים למיתה בכל יום. *Cum Aleph ab initio* in Talm. Hierosol. Massech. Sota cap. ult. in fine: *Faciebat ipse papyraceas, scil. vestes.* Glossa, *בין עשב יש לו קליפי ועושין* Species herbæ est, quæ cortices habet, & faciunt ex ea vestimentum ad ornatum. *Fiebant & inde vasa texta, instar corbium, quorum usus fuit in vineis,* Kelim cap. 17. *Sic in Targum Jonathæ,* וּבַפְּרִיָּא Et in cophinis papyraceis, Deut. 26. 3.

נקיש *Papa, Pontifex Romanus* פיפּוּרָא . פיפּוּרָא . *Accipit lucem sive facem,* portans cor am papa, Avoda fol. II. col. 1. Dicitur & אפּפּוּרָא .

פפּל *Papilio, ut Plinio vocatur lib. 5. Tentorium, Gallicè Pavillon:* עשו לרה *Facite ei tentorium,* ואהיה מדבר עמה *eroque loquens cum illa è medio tentorii,* Medrasch in Canticor. 3. v. 8. Bemidbar rabba sect. 12. ubi scribitur *cum Aleph ad indicium vocalis.* In Jalkut in Leg. fol. 99. col. 4. pro eo legitur *אפּוליון* & fol. 34. col. 2. *Tentorium ejus.* Sic fol. 23. col. 2. *פּוּליוֹנוּ.* *Plurale* פּוּליוֹנוֹן, *Nos faciemus tibi tentoria, neque ullus hominum te videbit,* Aruch.

ומצא צלוחית של פפולסמון *Opobalsamum* *Et invenit urceolum opobalsami,* Beresch. rab. sect. 34. & sect. 39. *Est autem Opobalsamum succus balsami: vide in ordine* אפּפּא .

פפּס *In Medr. Schem. paraschá 5.* והוא *Et ipse ponit in medio instrumetorum suorum calceos,* ut Postellus vertit. *Dubito an rectè.*

Via obliqua, tortuosa, bivium, Talm. Hierosol. Berach. cap. 9. fol. 13. col. 3. *Fortè est ex Græco ἐπεισόδιον.*

פפּק *Velum, Medrasch Ruth. cap. I. v. 17.* אָפּפּקוֹן נטל *Acceptit velum, & expandit supra se, ne descenderet Sol, &c.* Glossa וּלְוֹן . *Fortè legendum פּפּקוֹן.*

פּפּר *Fovea, Fossa aquarum Rivus, Alveus aquæ, Puteus:* ולמולח מין *Et ut fluant aquæ ex fossa,* Hebr. מַנְבָּא , *Jesaja. 30. 14. Plurale* וְהָיוּ הַרְוֵי פְּצִירֵי פְּצִירֵי , *Fiet vallis hæc meræ fossæ, nempe aquarum,* Hebr. וּפְצִירֵי יתמלון מנך *Emphat. Et rivi implebuntur ex te,* Hebr. וְאִפְּקִים , *Ezech. 32. 6. & sic ulterius pro Hebræo hoc sensu communiter usurpatur: Rivis, Ezech. 34. v. 13. ולחיליָא ולפּפּרֵיָא Et alveis & vallibus,* Ezech. 6. 3. *Construct. In robore rivorum torrentium,* Jobi 30. 6. *בְּכָל פְּצִירֵי אֶרְעָא . In omnibus alveis terræ,* Jesaja. 31. 12. *יְבִישׁוּ פְּצִירֵי מֵאָ .*

Exsiccabuntur alvei aquarum, Joël. I. v. 20. *Sic Psal. 42. 2. ubi Veneta pravè habnet פּרצירי* quod alterius significati est: *הַיָּד מִפְּקִנּוֹת פְּצִירֵי נַחְלִיא . Sicut egressus rivorum ex fluminibus,* Jobi 6. v. 15. *Aff. וַיִּסַּק עַל כָּל פְּצִירֵיהֶי . Et ascendet super omnes alveos suos,* Hebr. עַל כָּל גְּרֵתָיו *Super omnes ripas suas,* Jesaja. 8. v. 7. *וּפְצִירֵיהֶי Paludes ejus & fossæ ejus non sanabuntur,* Ezech. 47. II. *וְהָרְדוּ עַל בֵּית פְּצִירֵיהֶוֹן Et revertuntur in locum alveorum suorum,* Jobi 14. II.

Firmitates, Lamine firmæ: אִיכְרֵי תְּקִיפֵי *Membra ejus robusta sunt, sicut firmitates æris,* Jobi 40. 13. *Hebr. אִפְּקֵי נַחְשָׁה , id est, Frustra valida æris, juxta R. Levi. לִיהָ עֲלִיּוֹתָא תְּרִיסָא פְּצִירֵיָא תְּרִיסָא לִיהָ , Excellentia, elatio laminarum,* Jobi 41. 6. *Hebraicè אִפְּקֵי מַגְנִים , quod R. Levi חוקים interpretatur. Veneta pravè מתְרִיסָא , quod Regia non malè legunt Scuto-protegunt eum.*

פּפּר *Liberare, Eripere, Erudere. In Psalmis & Proverbis communiter respondet Hebræo*

Præteritum, וּמִכָּל דַּחְלַתִּי פָּצִי יְתִי , Et ab omni pavore meo liberavit me, Psal. 34. 5. *מִכָּל עֲקָא פָּצִי . Ab omni angustia eripuit me,* Psalm. 54. v. 9. *וְיָן כְּלָהוֹן פָּצָא לִיהָ יְיָ . Et ex omnibus illis liberat eum Dominus,* Psal. 34. 20. *וּמִכָּל עֲקָתָהוֹן פָּצַנּוּ . Et ex omnibus angustis ipsorum liberavit eos,* Psal. 34. 18. *Nam liberaasti animam meam,* Psalm. 56. v. 14. *וּפְצִיתָא נַפְשִׁי מִשְׁוֹל . Et liberaasti animam meam ex sepulchro,* Psal. 86. v. 13. *פָּצִי עֲנִיאָ , Liberans afflictum, Hebraicè מַצִּיל , Psalm. 35. v. 10. Et non est ex manu tua eripiens,* Jobi 10. v. 7. *Sic Jobi 5. vers. 4. וְרָפְצִי יְתִי רִדּוֹ . Qui liberat Davidem, Hebr. הַפּוֹצֵה , Psal. 144. 10. Imperativus, פָּצִי יְתִי , Libera me, Hebr. פָּצַנִי , Psal. 144. 7. Sic vers. II. פָּצוּ יְתָהוֹן . Et libera me, Psal. 7. 2. & 69. 15. *Eripiet illos,* Psal. 97. 10. *Sic Psal. 106. 43. וְלִיתִּי דִּפְצִי . Et non est, qui eripiat,* Psal. 7. 3. *וּפְצַנְךָ . In sex angustis liberabit te,* Job. 5. 19. *אֶרְפָּצֶנְךָ . Nam ipse eripiet te,* Psal. 91. 3. *וּפְצִי אֲנִי . Justitia rectorum liberabit eos,* Prov. II. v. 6. *מִתְּפִי בְּסַנְעֵי חִילֵיהָ , Participium, Ithpehal, Non liberatur multitudo exercitus sui,* Psal. 33. v. 16. *Imperativ. וְאַתְּפַצֵּא . Et erue te,* Prov. 6. 3. *Futur. לִיבֵרֵב אֶתְפַּצֵּי מִן סַנְאֵי . Liberabor ab osoribus meis, Psal. 69. 15. וְתִפְצִי מִן אֶתְתָא חֵלוֹנִיתָא . Ut libereris à muliere extranea,* Prov. 2. v. 16. *Sic, וְתִפְצִי הַיָּד , Participium, וְתִפְצִי הַיָּד . Et liberavi te, Hebr. וְאֶחְלַצְךָ . Præterit. וְצַדִּיקָא מִפְּצִיא מִן מוֹתָא בִישָׁא . Et justitia liberat à morte maligna, Prov. 10. v. 2. Infinit. אֲדִלְבֵרְנָא אֶתְנָא . Ad liberandum nos, Psal. 70. 2. ubi Veneta**

ubi Veneta לפצא pravè. *Aphel, Particip.* מפצי
Liberat eos, Prov.12.6. מפצא נפשא Liberat
animam testis verax, Prov.14.25. *Apud Talmu-
dicos,* רינא הוא דמפצי ליה מנייה, *Equum est ut il-
lum ab eo liberet, Bava bas. fol.45.1.* לא מפצינא לך
Non libero te, Ketubh. fol.91.2.

II. ואיוב למא פצי: *Aperire, ut Hebraicè:*
Jobus autem in vanum aperit os suum,
Hebr. יפצור, Jobi 35.16. Aliàs Hebræum פצור
Aperiendi sensu per פחח reddi solet. *Apud Talmu-
dicos:* חד פצי לפיתחא דעז וחד הוה פצי אפתחא דבי
Una (scil. via) aperta erat versus ostium
fani, altera aperta erat versus ostium lupanaris,
hoc est, una tendebat versus idolejum, altera
versus lupanar, Avoda fara fol.17.1.

Aperitio, Rab.

*Sors, sic dicta, quia aperit dubium,
aut liberat contendentes à re controversa:* על פצתא
Super forte justorum, Hebr. נזרל, Psal.
125.v.3. בעוכא דעצתא נפלה פצתא. In sinum consilii
cudit fors, Prov.16.v.33. תגרי מבטלא פצתא Lites
cessare facit fors.

פצחין פציה: *Clarum, Serenum, Nitidum:* פצחין
Sicut æstus serenus propter so-
lem, Hebr. באור צח, Jesa.18.v.4. Vel, sicut calor
scintillans, quòd scintillæ sint in igne, quasi ma-
culæ grandinæ in equo, ex significatione se-
quentis vocis. *Talm.* ופצוח עינא Et claritas oculi
vel visus, Abho. fol.28.2.

Maculosi, maculis vel punctis respersi: סוסין
Equi maculosi, Hebr. ברדים grandinati,
punctis grandini similibus hinc inde respersi,
Zach 6.3. נמורין ופצחין Varii & ma-
culosi, Genes.31.10.12.

פצחין תתב ירושלם: *Ville, Pagi, Vici:* פצחין
Per vicos, vicatim habitabitur Jerusalem, Heb.
Num in vil-
lis, an in urbibus munitis, Hebr. הבמחנים, Nu-
mer.13.v.20. וכתבי פצחיא דלית להון שור מקף
Et do-
mus villarum, quæ non habent murum in cir-
cuitu, Hebr. ובתי החצרים, Levit.25.31. קרוי פצחיא
Urbes villarum, Judic.5.11. בר מקרוי פצחיא
urbibus villarum, id est, non muratis, vel per
hypallagen, Absq; villis urbium, Heb. מערי הפרוי
בפרנהא ופצחהא Cum Aff
Pagi & villæ ejus, Judic.15.47. ובכרפיהון
In villis ipsorum & urbibus eorum, Hebraicè
Urbes &
Genes.25.v.16. בחצריהון, שויתא פצחיו תבירא
villæ ipsarum, Josuæ 13.23.28. מבצרו פוסינא
Posuisti villas ejus contritionem, Hebr. מוניצות
Munitiones ejus, Psal.89.41.

Pagani, Villici: יהודאין פצחיא: *Pagani, Villici:*
Pagani, Esth.9.19.

Vide supra in ordine פצח

פצל *Decorticare, Corticem detrabere findendo,
Findere, Bifidum, Bifurcatum reddere:*
Si caput caudæ findat
os, Talm. Bechor. fol.39. in Misna: עמרא איפצולי
Lana findendo
finditur, linum similiter findendo finditur, Jo-
ma f.71.2. Finditur, nempe frangibulo & pecti-
ne in varia filamenta: מפוצל *Fissum, Bifidum. Bi-
fidatum:* קנים מפוצלים Calami bifidati, bifurci.
Aliquando *Decorticatum.* Item ad illud Psal.22.
מה איילת זו קרניים מפצילות; notatum; על אילת השחר
Quid est
לכאן ולכאן אף שחר זר מפציל לכאן ולכאן
cerva? Habet cornua bifurcata, etiam aurora
dividit se huc & illuc, Joma fol.29.1.

*Partes fissæ vel bifidæ aut decorticatæ,
Corticis, Filamenta, ut sunt lini fracti & peclinati, &
similia quæ ex fissione fiunt.* Hinc de cornibus
Cervi cornua bi-
furcata sunt, id est, ut habet glossa, singulis an-
nis נוסף בה פיצול אחר
adjicit ei fissum unum, h.e.
ramum unum bifurcatum, Joma fol.29.1.

Cepæ, idem quod בצלים, Talm. Hier.
in cap.4. ab initio.

פצם *Perfringere, Discindere, Diffringere, ut
Hebraicè. Præterit. ליה חרמן Et
perfringit sibi fenestras, Hebr. וקרע, pro quo a-
liàs בוע usurpari solet, Jerem.22.14.*

*Folium, Pagina libri. Hinc Elias legen-
dum judicat illum locum, פצמיין תלת פצמיין
דלתות. Cum legisset Jehudi tres paginas, Hebr. דלתות
Ostia, quòd pagina libri referat ostium aut ja-
nuâ, Jer.36.23. pro quo in libris impressis legitur
פצין. Vide Eliam in פץ & פצם. Confirmata ista lectio ex
alio Targumi, ואתגוללו פצמיא מאליהם
Et circum-
voluta sunt folia à seipsis, מן גו
והו מתקרין מליא מן גו
Et fuerunt lecta verba ista è medio folio-
rum, Esth.6.v.1. in Targ. sec. פצמי
הנה מהפך ית פצמי
Vertit folia libri, sed non
voluit legere, Ibidem.*

*Postis januæ, per Synecdochen: nam
propriè est Ostium, Janua, concavitas illa parietis,
quæ januam continet, quasi parietis Ruptura dicta:
Juxta alios, Affer, Tabula; פצמי Rumpit,
avellit postes ejus, Talm. Schabb. fol.146. col.2.
Testa sive lapis pone-
tur inter postem unum & alterum, ut scil. sint
ad æquam mensuram dispositi, Schab. fol.82.1.
Propterea quòd non sunt ei
postes, Succa fol.24.1. בירת שאין לו אלא פצים אחר
Domus cui non est nisi postis unus, ibid. Vide
& in Menach. fol.33.2.34.1.*

פצע *Vulnerare, Disrumpere, Contundere. Compri-
mere, Findere. Præterit. פצעה מוחיה
Contudibat cerebrum ejus, Hebr. מוחיה
Contudit,*

Judic. 5. v. 26. Et findebat ligna pro sacrificio, Genes. 22. 3. Jon. Apud Rabbinos, Qui capit cochleam & cōprimit eam, sc. manibus, Schab. fol. 75. v. 1. *Niphal*, נפצע, *Contundi*, *Comprimi*: ויתים פצועים Olivæ pressæ: ניטל ארס קורנס Vestes scissæ, laceræ: Accipit homo malleum, ut contundat eo nuces, Schab. fol. 122. Apud Talmudicos, *Bifidum*, *Bifurcatum reddere*, *Findere se*: unde, של הללו מפציע לכאן ולכאן (suffitus) findebat se hinc & illinc, Bechor. folio 38. i. Suffitus, qui fiebat Hierosolymis, faciebat columnam fumi sursum, rectam & altam, quæ vocatur תמרה, ab altitudine palmæ. Talem suffitum Alexandrini parare non poterant, qui columnam fumi sursum emitteret, sed ipsorum fumus bifidam columnam fecit, hinc inde se dividente fumo. Id dicit hoc loco מפציע, pro quo alibi est מפצל. Sic, תימור של חמה מפציע לכאן ולכאן Columna fumi solis findebat se hinc & illinc, Joma fol. 28. 2.

פציעה בכלל רישיה: *Compressio*, *Contusio*: פציעה *Compressio* est species triturationis, Schabb. fol. 75. 1.

פצעילי תמרה *Dactyli immaturi*: פצעילין *Dactyli immaturi palmæ*, Talm. Betza fol. 40. 1.

פצר *Multiplicare*. *Præter*. פון חובת כל אנש דפצר. *Præter*. Sic est peccatum omnis hominis, qui multiplicat & addit ad verba prophetarum, 1. Sam. 15. 23. Hoc sensu Hebræum verbum interpretatur R. Salomon hoc loco, esse scil. לשון תוספת significationis *Additionis* & *Multiplicationis verborum*. Sed in Targum inusitatum est.

פצירין *Antra*, Schindlerus. Sic videtur fumi in Zohar in Genes. col. 205. ושמירו גרמיהו תחורת. Et absconderunt se sub foraminibus antrorum: Nam præcedit: Simile hoc est Regi, qui ædificavit palatium, ועבד תחות ארעא שמירין & fecit sub terra occulta latibula, antra, vel specus.

פקד *Præcipere*, *Jubere*, *Mandare*: *Respondet Hebræo* צוה. *Præteritum*, פקד אלהא עושנד. *Præcepit* Deus robur tuum, Psalm. 68. 29. ופקד Et præcepit Rex Joabo, 2. Sam. 18. 5. כמא דפקד יהוה ירת נח Sicut præcepit Dominus Noacho, Gen. 7. 9. *Cum Aff.* די פקדיה יהוה Quod præcepit ei Dominus, Genes. 7. 5. Et præcepit ei, Genes. 28. 1. דפקדיה Quo præcepit ei, Levit. 7. 38. די פקדך Quæ præcepit tibi, Deut. 4. 23. כמא די פקדיה Sicut præcepit mihi, Deuter. 4. v. 5. פקדיה Præcepit nobis, Deut. 6. 25. פקדיה Præcepit eis, Genes. 50. 12. *Tertia feminina*, די פקדיה Quæ præcepit ei, Esther, Esth. 4. v. 17. פקדיה Præcepit ei, Esth. 4. v. 5.

Et accelera mihi iudicium quod præcepisti, Psalm. 7. 7. דפקדיה להוון Quod præcepisti eis, Jere. 32. 23. די פקדיה Quod præcepisti mihi, Deut. 26. 13. כל דפקדיה Omne quod præcepisti nobis, Jos. 1. 16. וית יהושע פקדיה Et Josuæ præcepi, Deuter. 3. v. 21. ופקדיה ברוד Et præcepi Barucho, Jerem. 32. 13. פקדיה Præcepi ei, Deuter. 18. 20. פקדיה Præceperam tibi, Gen. 3. v. 11. פקדיה Præcepi ei, Judic. 13. 14. פקדיה Præcepi eis, Deuter. 24. 8. ופקדיה לות יוסף Et præceperunt Josepho, Genes. 50. 16. ועל נבייא פקדיה Et prophetis præcepistis, Amos 2. 12. *Participium*, די אנא מפקד יתון Quæ ego præcipio vobis, Deuter. 4. 2. די אנא מפקד יתך Quæ ego præcipio tibi, Genes. 27. 8. *Infin.* ית בננהי Ad præcipiendum filiis suis, Genes. 49. 23. *Cum Affixo*, די פקדיה Cum præciperet ipse, Ezech. 10. v. 6. פקד ית בנהי Præcipe sacerdotibus, Jos. 4. 16. ופקד Et præcipe Josuæ, Deuter. 3. v. 28. ופקדיה ית עמא Et præcipite populo, Jos. 1. 11. ופקדיה ית ברכתי לכוון Et præcipiam ut sit benedictio mea super vos, Lev. 25. 21. דפקדיה יתון Quam præcepero vobis, Jere. 7. 23. די פקדיה Quicquid præcepero ei, Deuter. 18. 18. דפקדיה Quod præcepero tibi, Jerem. 1. 7. ואת תפקד Tu autem præcipito, Exod. 27. 20. ותפקד יתיה Et præcipies ei, Numer. 27. v. 19. די פקדיה Quæ præcipies eis, Jos. 1. 18. ubi vulgò est ex forma Aphel, sed ea in Targum planè est inusitata: פקדיה יתך Præcipiet super te, Psal. 91. 11. sic quoque legendum Psal. 42. v. 9. ubi vulgò est forma Kal Hebraica, at ea in Targum inusitata: ופקדיה יתך Et præcipiet sacerdos, Levit. 14. 4. די פקדיה רבונני Quæ præceperit Dominus meus, 2. Sam. 9. 11. ופקדיה יהוה Et præceperit tibi Dominus, Exod. 18. 23. תפקדיה Præcipietis, Deuter. 32. 46. cum duplici Nun paragogico: תפקדיה Præcipite mihi, Jesa. 45. 11. *Ithpabel* & *Ithpehal*, *Præteritum*, בכוון אתפקדיה Sicut mandatum est, Cantic. 1. 14. כמא דאתפקדיה Sicut iustus erat, Hebr. צוה, Num. 3. 16. Sic cap. 36. 2. Et quis iustus est portare sapientiam, Jesa. 28. 9. פקדיה דאתפקדיה עמיה Depositum, quod commendatum fuit apud ipsum, Lev. 6. 4. Hebr. דפקדיה *Depositum*: די אתפקדיה Sicut iustus sum, Levit. 8. 31. כון אתפקדיה Nam sic iustus sum, Lev. 8. 35. ארי אתפקדיה למעבד אורייתא Nam iussi sunt præstare Legem, Jesa. 28. 10. ופקדיה Et quod iussi sunt, noluerunt præstare, Ibid. *Participium*, ית די מתפקדיה Quod iubebitur, Exod. 34. 34. *Ex Aphel*, פקדיה בלושין Præcipiam exploratoribus, Amos 9. 3. 4.

פקדיה *Præceptum*, *Mandatum*, *Iussum*. *Respondet Hebræo* צוה & פקדיה ut, פקדיה בירא, *Præceptum*

Præceptum Domini mundum est, Hebraicè, מצוה יורה, Psalm.19.v.9. *Plurale emphaticum*, פקודות דיהוה תריצין Præcepta Domini recta sunt, Psal.19.9. *Cum Affixis*, וית פקודותי אשני Et præcepta ejus mutavit, Numer.15.31. Sic, פקודך Præcepta tua, א' מפקודך A' præceptis tuis, ופקודי Et præcepta mea, &c. *Rabbini numerant* 613. מצוה, que Chaldaicè vocantur פקודות, quorum mentio etiam in Targum, Ruth.1.16.

Idem: Item Commissum, Depositum: ut, פוקדנא Nam lucerna est præceptum, Hebr. נר מצוה Proverb.6.verf.23. ופוקדנא Qui sapit animo, suscipiet præceptum, Prov.10.8. או ית פוקדנא דאתפקד Aut depositum quod depositum fuerit apud ipsum, Lev.5.23. In deposito, Heb. ופוקדני תטשי נבד, Cum Affixo, Levit.5.21. Et præceptum meum abscondes apud te, Prov.2.v.1. ודחיל מפקדנא Et qui metuit à præcepto, Prov.13.13.

Idem, Esth.1.15. in Targ. sec.

Idem: שער פקודה Pilus depositi, vide Negaim cap.5.

Idem: ותא תפקדתא Et hoc est præceptum, Heb. מצוה, Deut.6.1. ותשרון ית פל תפקדתא Et observabitis omne præceptum, Deuter.11.8. Et legem & præceptum, Exod.24.v.12. ותאוריתא וכתפקדתא Et juxta Legem & juxta præceptum, 2.Reg.17.34.

Idem: בריקה Edajoth cap.1.

Idem: תפקדה Quando descendit pluvia, jumentum quærit appetit visitationem, Beresch. rab. sect.13. תפקדה, hoc est, animus ejus appetit commisceri cum compari sua.

Defectus, Rab.

Idem: פקח *Aperire. Præteritum*, עינוי פקח וליתוי, Oculos suos aperit & amplius non est, Hebr. פקח, Jobi 27.19. & sic in sequentibus pro hoc Verbo usurpatur: על דין פקחתי עיניך Super hunc aperuisti oculos tuos, Job.14.3. *Participium*, יהוה פקח אכסנין דמתילין לסמן, Dominus aperit (oculos, videre facit) hospites qui similes sunt cæcis, Psalm.146.verf.8. *Ithpehal, Participium*, הדי נכרא דמתפקח מן חמרא Sicut vir qui aperitur à vino, id est, cui oculi aperiuntur, qui evigilat à vino, Psalm.78.v.65. Hebr. מתרוני Cantans. *Pabel Infinitivus*, Ad aperendum cumulum lapidum, id est, להשליך, Ad difficiendum, dissolvendum, Eccles.3.5. *Apud Rabbinos*: אין מפקחין עליו את הגול Non aperiunt, id est, solvunt, disjiciunt propter eam cumulum, Rosch hashchana cap.4. חוץ מן המפקח בגול Excepto eo, qui disjicit cumulum, Pesach. fol.91.1. Homo

lapidibus vel rudibus obrutus, si ab alio vesperâ paschatis eruatur cumulo dissoluto & disjecto, is non tenetur eâ vesperâ paschâ mactare, sed alius pro eo mactat, ne pascha polluatür: Vide & in Oholoth cap.16. Sanhedr. fol.72.2. חמרא וריח פקחין Vinum & odorata aperiunt; sc. cerebrum, id est, prudentem reddunt & sagacem, R. David Jud.9.13. Item פקח Curare, Procurare, Curam habere, Solicitum esse: הולכין לבתי בנסיוות ולבתי מדרשות לפקח על עסקי רבים בשבתי Eunt in Ecclesias & Scholas, ut curam habeant negotiorum publicorum in Sabbatho, Kethub. fol.5.1. מפקחין פיקוח רבים Ibidem.

Sagax, Prudens, Industrius, Solicitus, cujus oppositum טפש Fatuus, Bardus, Stultus, Insipiens. *Plurale*, פקחין Prudentes: מלך פיקח Rex prudens, מלך טיפש Rex imprudens, stultus, fatuus: פיקחין Prudentes qui inter eos erant, ornabant se, Schabbas fol.153. *Opponitur & Surdo*, unde est Bene-audiens: שני אחין אחר Duo fratres, quorum unus audiens, alter surdus; vel, unus loquens, alter mutus, Jebham. fol.114.2. *Fæmininum פקחת* Loquax, vel Audiens, cui opponitur הרשת Surda vel muta: unde, חרש שנשא פקחת ופקח שנשא הרשת Surdus vel mutus qui ducit audientem vel loquacem, &c. Jevam. cap.14. initio.

Idem: פיקוח נפש Apertio: Cura, Sollicitudo: פיקוח נפש id est, ea quæ ad vitæ conservationem pertinent: פיקוח נפש רוחה את השבת Consecratio vitæ repellit sabbathum, Schab. fol.131.1.

Idem: פקטו *Ejicere, Exspuere*: hinc corruptè, תורידה מבטין ולא יפקטין Bos ejus ingravidat, & non exspuit, sc. semen frustra, Hebr. שורו עבר ולא ינעל, Jobi 21.10. Aruch in ordine אפקטוין pro eo habet יפקטוין Evomit. Inde אפקטוין Vomitoria, quod in Aruch scribitur אפקטוין. Vide eum in hac voce. Voç incerta & corrupta, pro qua vox nota substitui potest יפלט.

Idem: פיקטין *Cedri species*: hoc est, תאשור פיקטין hoc est, Theaschur cedri species est, ut puto πύξυρον. Nam תאשור Jef.41.19. communiter interpretantur Buxum. Sic rectius scriberetur פיקטין, prout legitur in Beresch. rabba sect.15. vel est à πύξυρον Picea, πύξυρον Piceus: unde, ξύλα κέδρινα, & πύξυρα, 1.Reg.19.5.

Idem: פקטים *Fæces, Fæculenta, Fraces, Amurca*: חוריקה ופקטיה Fæces ejus & fraces ejus surgent, Psal.75.9. *Apud Rabbinos*, שמן מוזקק בלא שמן פקטים Oleum purificatum absque fracibus. *Glossa*, פקטין פסולת הגרעינין הצפין על פני שמן Pekatim est vitiositas quedam granorum natantium in superficie olei. *Hinc distinguuntur à שמרים facibus* הרי לוקח מקבל עליו לוג ומחצה, unde, שמרים

Nam accipiens, emens (vas olei) suscipit in se logum cum dimidio fæcum absque fracibus, Metzia fol. 40. 2. Aruch exponit, *Turbidum supra feces.* שמא יתנו שמן פקטי בקנדילים ויקלקלו את הסעודה Fortè indent oleum fæculentum in candelas, & turbabunt convivium, Medr. Esth. cap. 1. v. 3.

פקל *Decorticare, Corticem detrahere:* הנצלים *Carpæ*, donec se decorticaverint, corticem malum abjecerint, Talm. maaferoth fol. 61. 1. התחיל לפרק באנוחין ולפקל בנצלים Incipiens frangere nûces, & decorticare carpas, Okezim cap. 2. Idem קלף.

Pileus, Hebr. כובע. In Talm. Hieros. Beza cap. ult. אפרח רוחא פיקייליה על קדליה Abstulit ventus pileum de cervice ipsius. *Glossa explicat per כובע.* *Græcè* *Φάκελλος* & *Φακίολιον* *Suide* est τὸ τῆς κεφαλῆς φέρημα *gestamen quoddam capitis.*

אין בודקין את המטה אלא בפקולין *Gossypium:* Non scrutantur lectum nisi gossypio aut lanâ mundâ & molli, Talm. Nidda folio 17. 1. *Glossa* קוטון *Cotton Gallicè.* Hinc Rabbi Simeon *gossyparius*, à vendendo gossypio dictus, ut notat *Glossa* in Talmud Berach. fol. 28. 2.

Et linum faciebat culmos, Exod. 9. 31. in Jonath. *Calami, Culmi:* פוקלין

פקם *Frænare:* Transfixit os ejus (Bilhami) & frænavit illud: היה Fuit frænans os ejus sicut homo qui indit frænum (χαλινός) ori jumentis, & constringit illud, Jellammedenu in Num. sect. בלק fol. 80. col. 3.

Species purpureæ vel lanæ rubræ naturâ suâ, non tincturâ. Sic adducit Baal Aruch ex Torath Kohanim.

פקס *Concinnare, Pectere, Discernere, Pandere capillos:* Plicans capillos, fucans oculos, discernens capillos in sabbatho, reâ est: plicans, quia videtur texere: fucans, quia videtur pingere: discernens, quia videtur nere, Talm. Schab. fol. 64. 2. ופוקס את פירה Et pandit, distendit os ejus, Schabb. fol. 155. 2. Ne fucem oculos, neque discernam capillos. In *Targum Jonathani*, וכהלן Et fucantes, & pectentes se, Genes. 6. 2. *Affine est Græcum* *πεινός, πειζώ.*

Lanugo cucumerum, & similitum fructuum antequam maturescant. *Græcè* *πεινός* Lana carminata, vel carminanda: vide supra in פיק.

Lanuginem abjicere. Istius abjectio, signum erat olim maturitatis, & tunc tenebantur de iis dare decimas. Hinc illud, איזהו גורנן למעשרות הקשואים

Quando fructus horrei (qui in horreum colligi solent ut fruges) tenentur de decimis? cucurbitæ & cucumeres, ex quo lanuginem abjiciunt, & si non abjiciunt, &c. Talm. Maaferoth cap. 1. *Glossa*, שיער Pilus qui progerminat in illis instar plumæ, dicitur פיקוס, & quando excrescunt, & maturescunt, decedit sponte. Amplius de his disputant in Bava metzia fol. 88. 2. & Beza fol. 13. 2.

Nomen proprium: pro Hebræo *מבוגרל חננאל* *A turri Chananel, Targum habet* *מבוגרל פקוס* *Jerem. 31. 38. Zach. 14. 10. Porta erat urbis Jerusalem, cujus & mentio* *Nebem. 3. 1.*

Stercus bovinum, vel bubulum: מאני מארמה ומצפיעי הבקר *Vasa stercorea, Glos.* Ex terra & ex egestis boum, Talmud Avoda fol. 33. 2.

Buxus, arboris nomē. pro Hebræo *תאשור* in Bereschith rabba sect. 15. *Videtur esse* *πυξίον* *Buxum, ex buxo, aut pro* *πυξός buxus.*

פקע *Findere, Scindere, Rumpere, Frangere:* Rumpi, Frangi. Convenit cum Hebræo *בָּקַע*, per commutationem ב פ ט, ut & in aliis: פקע ארוז:

Rupta est cedrus, id est, trabs cedrina Scholæ Raf, Metzia fol. 20. 2. *Glossa* נשבר. Ex Hiphil, Neque franget illud linteis, Talm. Schabbas fol. 38. 2. *Glossa*, ישברנה Franget illud, sc. ovum, linteis calefactis involutum: *ומהמנייהו היו מפקיעין* Et balteos suos disciderunt, Schabbas fol. 21. 1. Ut non rumpant pretia, sc. aggravando illa, & caritatem inducendo, Taanith fol. 15. 2. כנגד מפקיעי *Contra frangentes pretia, id est, augentes* *שערים* *ההפקיע עליהם שערים* *Megilla fol. 17. 2.* Hinc, *Quod aggravastis ipsis pretia, vendendo frumentum cum fænore, R. Salom. Amos 5. v. 11.* Ad rumpendum jus intermissionis, quod scil. fiebat anno quoque septimo.

Aliter; רבנן דבקיאיין סימנייהו מעיקרין במאי אפקיעיהו *Rabbini qui periti erant signorum ipsorum (id est, aliorum Rabbimorum, quibus nonnunquam in subscriptionibus literarum loco nominis sui utebantur,) quomodo à principio vel primùm rumpebant, id est, exercitatos eos reddebant? quomodo illa primùm eis significabant? Gittin fol. 36. 1. In simili significatione adducit hoc loco Baal Aruch* *פיקע* *pro* *Probatus, Exercitatus, ex Bava bathra folio 164. Judæi German. dicunt* *Behawen. Hophal, שלא יופקעו נחלתם מהם* *Ne abrumpantur possessiones eorum ab eis, Lev. 25. 33. R. Sal.*

Secundò *מנגנין פקעין* *Machinæ circumibant, Esth. 1. 2. in sec. Targum. In Pabel, פקע, Hiphil, הפקיע* *Conglomerare, Circumagere: מפקע במנגנין* *Circumagens rotis, ibid. Elias scribit*

Quartò פקפק *Vilipendere, Spemere, Despicere*: Qui vilipendit lotionem manuum, Gloss. זילול; Talm. Berachoth fol. 19. 1. Venit ad vilipendendum spatam sive frondes palmæ, Talm. Succa fol. 43. 2. Benedictiones habebantur viles in manu ejus, Beres rabba sect. 67. & 78. Et tu spernis rem: ואתה מפקפק ברבר Ne vilipendas ore tuo, ut dicas, &c. Psalm. 53. in Medrasch.

Nodi in calamo: Vertebrae, spondyli spinæ dorsæ: Vide R. Salomon in Berach. fol. 28. col. 2.

Ramus nervi. R. Salomon vult esse Pinguedinem nervorum: פקוקלתא פקוקלתא פקוקלתא פקוקלתא Ramus vel Pinguedo nervi licita est, Beres rabba sect. 78. De nervo femoris luxato, de quo Gen. 32. Plurale, פקוקלות, זה חלב שעל הפקוקלות, Ea est pinguedo, quæ est super nervos: item, פקוקלות, Pinguedo quæ inter nervos seu ramos nervorum.

Sectarium, Hæreticum, Schismaticum esse, Errare in doctrina, Erroneam doctrinam propagare. Est verbum derivatum à nomine εἰσακαρῶ אפיקורוס, sumpto & quasi servili aut formativâ literâ. Apud Rabbinos & Talmudicos, לא שנו אלא אפיקורוס נכרי אבל אפיקורוס ישראל כל שכן שפקר טפי Non docent id nisi de hæretico alienigena (gentili, Christiano) sed de hæretico Israelita, quanto id magis, cum is erret vehementius? Sanh. fol. 38. 2. Ibidem, כל מקום שפקרו הצדוקים תשובתן, Ubicunque errant Tzadducæi, responsio ipsorum est in latere ipsorum. Pro צדוקים in Talm. Hierosolym. libro ברכות cap. 9. ab initio est Hæretici, nempe Christiani vel gentiles, qui plures credunt esse Deos, sacram scripturam falsè interpretantes: veluti; Scriptum est: *Faciamus hominem ad imaginem nostram*, Genes. 1. 26. Ergo plures sunt Dii. Responsio in latere ejus est, id est, propè astat, ubi juxtâ scriptum, *Et creavit Deus hominem ad imaginem suam*, v. 27. Sic, *Descendamus & confundamus*, Gen. 11. v. 7. scriptum juxtâ, *Et descendit Dominus*, v. 5. Vide locum citatum ex Talmud Hierosolymit. פוקרין המינין Errant hæretici, falsò docent hæretici: ויש פוקרין Quidam errant, erroneè docent, R. Sal. Jos. 7. 14. לתשובת המינים שפקרו בו Ad responsionem hæreticorum, qui errant in eo, Psalm. 21. in R. Sal. אומה מופקרת Populus hæreticus. Item *Stolidè, Præfractè agere, arroganter despicere vel calumniari aliquem, quomodo & in Ithpehal usurpatur*: Quod si præfractè egerit in nuncium sive ministrum domus judicii: הוה טבא דאתפקר ברב טובי Ille lanio qui probrosè egit in Rabbi Tobiam, Tal.

Moed katon fol. 16. 1. התורה שמפקר את Qui arroganter despicit Legem.

אפקירותא Vide in אפק.

in Aphel, *Profanum, Commune, Liberum reddere, Prostituere ut publicum*: ותפקר פירחא Et liberos, communes facies fructus ejus, nempe anni septimi, Exod. 23. 11. in Jonath. ארום יפקר ארום יפקר Cum communem fecerit aliquis agrum aut vineam, Exod. 22. 4. Jon. Apud Rabbinos in usu frequenti est, & in Hiphil tantum: Prostituerunt, communes fecerunt filias suas ad scortationem, Num. 25. 18. in R. Salomone: את כרמו את המפקיר את כרמו Commune faciens vineam suam, Preiß geben: מפקיר את עברו Commune faciens servum suum: Hophal, שמה הופקרנו למיתה למיתה הופקר Fortè prostituti sumus ad mortem, R. Salom. Numer. 17. v. ult. מקום מופקר Locus communis, publicus, liber omnibus: אלא מן המופקר Sed ex publico & communi, R. Salom. Levitic. 25. v. 5. בוצר אתה מן המופקרים Vindemians ex publicis & communibus, Lev. 25. 11. in R. Sal.

Commune, Liberum, Publicum omnibus: לא תהיו אתה שכיבא הפקרא בשוקא לגבר חילונאי Non erit uxor demortui libera in foro viro extraneo, Deut. 25. 5. Publicum, commune erit omnibus: נשי הכושים הפקר ואין איש יודע: Uxores Æthiopum communes sunt, nec quisquâ scit, quis pater suus sit, Aben Esra & R. David Amos 9. v. 7. לתלמידים ארעה דרבנן הפקר לתלמידים Ager magistrorum debet esse communis discipulis, id est, Schola, Doctrina ipsorum debet esse commune pascuû discipulorû: לא הביא אלא מן ההפקר Non attulit nisi de communi & libero: בשדה של לא מנהג הפקר In agro libero & publico: נהנו ברה Non pro communi & libero habent illud.

Linum pectinatum & molle: vel, Lana detonsa, Vellus: באותה שעה נטל אבינו יעקוב פוקרין ונתן: פוקרין ונתן In ista hora accepit Jacob Patriarcha noster linum, & indidit collo suo, Beresch. rabba sect. 77. In Gemara legitur: יוצאן בפוקרין: יוצאן בפוקרין Egređiuntur cum lino pectinato & lana excussa, Schabbas fol. 50. 1. Glossa, פשתן סרוק, ומנהיגין ליה אבית פוקרין, Aliter, Et imponimus ei in locum fissuræ, Jebhamm. folio 76. 1. Sic Aruch: Glossa, בית הרעי, Alibi, Si fuisset illic, lanam circumposuisset collo ejus, Medrasch ad Ps. 72. Hoc Guido & alii exponunt Catenam. Sed in Medr. Kohelah cap. 10. versu ארץ ארץ ארץ, in glossa exponitur גוי צמר Lana secta, hoc sensu, Strangulasssem eum lanâ vel lino collo ejus circumdato. Item, פוקרין וכרכו על צוארו, באותה שעה נטל פוקרין וכרכו על צוארו, Eadem

Eadem horâ accepit lanam & circumvolvebat collo suo, Medrasch in Cant. Cantic. cap. 3. 6. Baal Aruch scribit esse vocem Romanam. Fieri potest ut sit ex Græco μαλάκων Parvum vellus.

פקרם Indusium, Interula, vestis carni proxima, ut explicat author Aruch: משל למלך שהיה לו פקרם Parabolâ est de rege, cui erat indusium: Et mox, Ex omnibus indusiis tuis, מכל הפקרם שיש לך Jalkut in principio ויקרא. In Vajikra rabba sect. 2. legitur פרקסין, & in sect. 24. אפיקרסין, & sic sæpius cum א ab initio. Alibi, קשרי שבפקרם, Ligulæ indusiorum, Mikvaoth cap. 10. fol. 134. 2. Solvit indusium suum מתיר את פורקסו התחתונה infimum, Derech ezez cap. 9. Vide etiam infra in פקרר.

פקתא Vallis. Contractum vocabulum est ex forma absoluta פקעה, unde emphaticè פקעתא (sicut Syriacè פקעתא Luca 3. 4. 5. & 6. 17.) & contractè פקתא, literâ gutturali exclusâ, ut sæpè. Est autem ab Hebræo בקעה literis homogeneis inter se permutatis, ה non est de radice: הוּו קאולי בפקתא: Fuerunt euntes per vallem Arbhoth, רערבוהו Talm. Schabbas fol. 20. 2. Glossa, בקעה. Sic in Berach fol. 54. 1. Est ergo פ loco ב, quomodo alibi scribitur: Orabant מצלי בפקתא, id est, בבקעתא, per elisionem gutturalis. Vide בקת. Et alibi, Totius vallis, רכולה פקתא, Cholin fol. 10. 1. Vide etiam infra in פתק, in פתקא.

פרא Currere: חוּו דחוינא פרי בתריה Vidit, quod serpens curreret post eum: dixit ipsi, סרפס פרי בתרך, Serpens currit post te, Talmud Jeruschalmi in cap. אשה in fine. Glossa, רץ. Et in Bemidbar rabba sect. 12. חמא Vidit quædam currentem post socium suum: חמא מויק פארי בתריה: הא מויקא: הא מויקא: Vidit spiritum malignum currentem post ipsum: הא מויקא: Ecce spiritus malignus currit post te, פארי בתרך &c. Cum cucurrisset, Vajikra rab. sect. 22. ubi in Glossa scribitur, esse ירושלמי vocem Jerosolymitanam.

פרא Parum, Exiguum, Minus. Oppositum ejus Amplius. In Bereschith rabba sect. 20. in fine legitur: R. Levi dixit: Docet te Scriptura mores לפום חילך אכול. ופרא ממה דאתה לביש id est, Pro viribus tuis comede (juxta illud, Ex omni arbore horti comedes.) Exiguo vestitor (juxta illud, Et fecit Dominus Deus Adamo & uxori ejus tunicas, Genes. 3. 21.) Ample habitato: Nam erant duo homines, & inhabitabant totum mundum. Hinc פורתא, de quo infra in פרת. Conjunctim פרא צבחר Paulò minus, Talm. Hier. Ketubh. cap. 6. fol. 30. col. 4.

Vide in פרון.

פרינא Fovea, Fossa. Concisum videtur ex He-

brao הפררה, elisâ gutturali, aut esse possit א פרה: hinc, פירא דכוורי Fossa piscium, piscina, Ketubh. fol. 79. פירא דסופלי Fossa granorum dactylorum, in qua lapides & alia rejectitia dactylorum aservantur in usum jumenti, Bava basra fol. 11. פירא של גופרית Fossa sulphuris.

פרב Vædical, Tributum capitale, Bereschith rabba sect. 64. idem quod מנדרה sive מרה in Esra. In Jalkut folio 33. 1. legitur פריגורון.

פריבטא Balnea, id est, מרחצאות. Sic accipiendum videtur in isto Medrasch in cap. 2. Eccles. vers. 7. ubi dicitur: Comparavi mihi cantores & cantatrices, & delicias filiorum hominum. In hunc locum legitur in Medrasch Cantici cap. 3. v. 8. עשיתי לי שרים ושרות זכרים משוררים ונקבות משוררות. id est, Feci mihi cantores & cantatrices; nempe masculos cantores, & fæminas cantatrices: & delicias filiorum hominum; nempe balneas. Sic has delicias etiam explicat author Targum in Ecclesiasten, qui transfert; Thermas & loca balnearum, Siphones effundentes aquas tepidas, & siphones effundentes aquas calidas. Sic etiam in Medrasch Ecclesiastis in hunc locum, Delicias filiorum hominum, id est, Thermas & balneas.

פריבטא Idem ועדיון לא בנה לה פריבטא: Non-dum exstruxit ei balneas, Beresch. rabba sect. 1. Et quidam dixerunt, Balneas, Ber. rabba sect. 8. Postellus in priori loco vertit, Peribatâ, hoc est, substernenda saxa maxima. Videtur respexisse ad Græcum βαθῶ. In Glossa scribitur per פ in medio, פריבטא, quod mihi in memoriam revocavit Græcum ἀμμουσιον Ambulacrum. Sic in loco posteriori exponitur in Glossa, מושבות נאות בחצר המלך. Postellus autem, Si in exercitus Salarium reponatur. Quicquid sit, voces sunt corruptæ, & peregrinæ.

פריבטא Balneator: unde in Jalkut in principio sectionis Toledoth Jizchak: כהדיון פריבטא: שהוּו משטף את המרחץ ואחר מרחץ בנו של המלך Sicut balneator iste, qui inundavit balneum, & postea balneare fecit filium Regis. Desumptum ex Beresch. rab. sect. 63. Ex forma præcedentis vocis videtur legendum פריבטא.

פריבטא Frænum, juxta interpretes. Corruptum est. Vide infra in פרם.

פרבר Pars exterior, forâs spectans, Hebr. 1. Chron. 26. 18. Sic apud Talmudicos in Tamid fol. 27. 1.

פרנ Mutare, Commutare, Permutare. Præteritum, פרג ית ידיו Mutavit manus suas, Heb. Genes. 48. 14. in Targ. Jon. & Hierosol. Et mutavit mercedem meam, Hebr. ופרג ית אגרי

Et mutarunt gloriam Domini sui, Hebr. וַיִּמְרוּ, Psal. 106. v. 20. *Infinitivus*, וַיִּמְרוּ בְּעֵרָא בְּעֵרָא, Et si mutando permutaverit bestiam cum bestia, Hebr. הִמְרָ יִמִּיר, Levit. 27. 10. Jon. ubi T. Hier. cum a paragogico, quod in hac forma inusitatum. *Futurum*, וְלֹא יִפְרַג יִמְיָה, Neq; commutabit illud, Levitic. 27. 10. Jon. *Cum Affixo*, וְלֹא יִפְרַגְיָה, Neque commutabit illud, Hebr. וַיִּמְרוּ, Levit. 27. 33. Et si commutando commutaverit illud, ibid.

Baal Aruch adducit hic etiam ex Psalm. 119. 16. In statutis tuis oblectabo me, pro Hebræo אֲשַׁתְּעֶשֶׂע. *In nostris libris est אֲתִפְרַנֵּךְ. In lingua Arabica Verbum פרנ habere significationem Oblectandi, Delectandi, notat Schindlerus: unde hæc lectio fortè non prorsus contemnenda.*

ארום Commutatio, Permutatio, Pretium: ארום Nam falsitas erit permutatio ejus, Hebr. וְתִמְרוּתוֹ, Jobi 15. 31. וְתִמְרוּתוֹ, Et permutatio ejus erit res sancta, Heb. Levit. 27. 10. Neque appendetur argentum pro pretio ejus, Hebr. מְחִירָה, Jobi 28. 15. Et permutatio ejus vasa aurea, Job. 28. 17. וְכִפְרוֹנֵיהוּן, Neque multiplicasti possessionem pretiis ipsorum, Hebr. בְּמַחֲרִירָהֶם, Psalm. 44. v. 13. Et in pernoctationibus ipsorum pernoctabit anima mea, Hebr. וּבְהִמְרוּתָם, In exacerbatione ipsorum, à פְּרָה, Chaldæus autem deduxit à מִיר, Job. 17. 2.

Cortina, Velum, Auleum: In Targum, וְתַעֲבַד פְּרָגוּדָא דְתַכְלָא, Et facies velum hyacinthinum, Hebr. פְּדֻכָה, Exod. 26. v. 31. in Jon. Ab interiore parte veli, ibid. v. 33. Expandit quasi cortinam super eum, nubem gloriæ suæ, Jobi 26. 9. Item *Pallium, quod instar veli est, vel, Tunica lata:* תַּתְּנָה, Tunicam figuratam, Hebr. תַּתְּנָה פְּסִים, Tunicam particularum versicolorum, Genes. 37. 32. Et acceperunt tunicam Josephi, וְשִׁבְלוֹ יוֹסֵף, Et intinxerunt tunicam in sanguine, ibid. v. 31. Jon. & sic ibidem sæpius. Vide mox inter Talmudica. *Apud Rabbinos, מאחורי הפרגוד, Post velum, id est, Secretò, Clanculum:* ut, מה ששמעת מאחורי הפרגוד, Quod audivisti de post velum, id est, Clanculum, Berachoth fol. 18. 2. Jam audivi post velum, id est, secretò, Chagiga fol. 15. 1. Vide & in Sanhedr. fol. 89. 2. Locutio frequens. *Apud Talm. legitur quoq; pro Veste quadam, ut antea in Targum. Ego puto פרגוד hoc sensu esse Paragauda* παραγαυδῖς, quâ voce Latini & Græci authores utuntur, sive hi ab Hebræis, sive Hebræi ab illis eam

sunt mutuati. In Talm. Schabbas cap. 16. fol. 120. n. inter octodecim vestimenta sacra numerantur quoque שני פרגודין *due paragaudæ.* R. Salom. exponit vernaculè גְּנוּלִיִּישׁ (quod puto esse *Genualia*) & Germanicè *Rniehsosen.* In Beresch. rabba sect. 84. ותנת פסים זה הפרגוד id est, Et תנת פסים Tunica versicolor (Josephi, Genes. 37. 32.) erat *Paragauda.* Glossator hic explicat vernaculè *Camisiam.* אן התורם נכנס לא בפרגוד חפות ולא כמנעל Siclos separans & reponens, non ingreditur (in illud conclave) cum paragauda manicata, vel, duplicata, aut cum talceamentis, &c. *Jevamm. fol. 102. 2. Schekalim cap. 3. De Latina voce Paragauda vide Lexicon Matthiæ Martini, ubi vehementer se torquet in ejus Etymologia investiganda. Iterum pro Cortina, Velo, Auleo, apud Talmudicos: שלשה אין הפרגוד ננעל לפניהם: Tria sunt, ante quæ auleum non clauditur, Deceptio vel Defraudatio, Rapina, & Idololatria, Bava metzia fol. 59. 1. id est, quæ nunquam occultantur vel absconduntur à Dei conspectu, sed perpetuò in oculis ejus manent, donec ea ulciscatur.*

Pulli avium, gallinarum, aut columbarum, Pullastri: ut, ואשכחן בגוה פרגין, Invenimus in ea pullos, Beresch. rabba sect. 17. אשכח פרגיות Invenit pullos maectatos, Bava metzia fol. 24. 2. In Talm. Berach. cap. 6. fol. 39. 1. explicatur *Perdix.* Vide & Medr. Echa cap. 1. 1. fol. 59. col. 3. Legitur & apud Paraphr. Syrum in N. T. Lucæ 2. 24. & Matth. 23. 37.

Species vestimenti vel ornamenti, in Tal. Hier. Schab. cap. 6. ab init. Sic, כל אותן הפרגיות, Omnia ista ornamenta, quæ fecit tibi mater tua, Ismaelis erunt, Bereschith rabba sect. 56. In Aruch explicatur per כעסים, quod pravium est pro עבסים, quod legitur Jesa. 3. 18. Id non animadvertentes alii, exposuerunt, פרוצות, Furores, Ira, Indignationes, id est, כעסים.

Vinum Prugjathinum; Vide in ordine דין, in דיופס.

Leguminis genus, Papaveris capita vel semen: האורז ודוחן והפרגין, Talm. Scheviith cap. 3. & Rosch haschana fol. 13. 2. Græcè *μύκων.*

Circinus: די הפרגול *Manus sive pes circini, Kelim cap. 29. Glossa, מחוגה, Circinus, quo faciunt עיגולים circulos. Græcis ἄβειρα est Circinus.*

Flagellum: מה לך לוקה בפרגול *Quid tibi est, quod verberatus es flagello? Vajikra rabba sect. 32. In Medr. Tehill. Psalm. 12. legitur pro eo, מה לך לירקר בפוראגון. Est ex Græco φραγέριον, quod legitur Job. 2. v. 15. ubi Syrus similiter habet פרבלא.*

פריגמא *Res, Negotium.* Rabbinus eo u-
 untur ad significandum spacium, quod in medio ver-
 su occurrit, sententiâ imperfectâ, ubi circulus quando-
 que notatur, veluti Gen. 4. 8. Extat vocabulum in
 Pentateucho cum triplici Targum Deut. 2. 8. in mar-
 gine. Quatuor tales versus sunt in Lege. Itali Judæi
 omnia talia spacia, quæ sunt inter sectiones clausas &
 apertas quæ sunt in Lege, vocant Pregma, cum Tze-
 re. Hinc videtur omnimò esse Græcum *πριγμα*, quod
 idem est quod *Res, Negotium*, quod in talibus locis
 negotium lectori exhibeatur.

פרגמטוטוס *Pragmaticus, Negotiator,*
Mercator. Corruptum est ex Græco *πριγματευτης*:
 שמע הפרגמטוטוס *Audivit mercator ille, Schem-*
moth rabba sect. 19. *Plur.* פרגמטוטין.

פרגמטוטא *Idem: Qui vo-*
catur negotiator, Vajikra rabba sect. 3. *Glossa,*
 עושה פרגמטא *Exercens mercaturam.*

פרגמטוס *Idem, πριγματους: Pluraliter abjicitur*
 שני פרגמטין *Duo* *ut in aliis similibus multis:* mercatores.

פרגמטא *πριγματεια Mercatura, Negotiatio:*
 Et dominus negotiationis, id est, negotiator, non saturatur
 colligere argentum, Eccles. 5. 9. ויה ארעא תתגרין *Et per terram exercebitis negotiatio-*
 nem, Genes. 42. 34. *Jon.* יהוה ינטור מפקד לפרגמטא *Dominus custodiet egressum tuum ad negotia-*
 tionem, Psalm. 121. v. 8. *Cum* במפקכון לפרגמטא *exitis ad negotiationes vestras, Deuter. 28. 19. in*
Jon. *Apud Rabbinos communiter scribitur per ק lo-*
 co ג. *Vide ergo infra* פרק ג.

פרב. *Vide supra in* פריגורין.

פרר *Separare, Abstrahere, Disjungere, Sol-*
vere: Secare, Diffecare in partes. Verbum
in Targum rarum. Participium Pehil, ופרידא
 Et donec solvatur somnus eorum, Heb. שנתהון
 rapiatur, Proverb. 4. v. 16. *Imperativus,*
 פרוו כנישת רשעא *Solvite cætum improbitatis,*
 Hebr. פתח *Solvendo, Jesa. 58. v. 6. Participium*
 פבל *Sicut dama abstracta, Heb.*
 expulsa, Jesa. 13. vers. 14. *Aphel Participium,*
 דמפרדא לבא דעלימי *Quæ disjungit cor juvenum,*
 Prov. 7. 10. *Partic. Ithpehal, מתפרדין ולא מתפרדין*
 יתפרדי *Uniuntur & non disjungunt se, Hebr.*
Jobi 41. 8. Item פריד Separare, id est, in partes se-
 paratas secare: הרמון שפררו *Malogranatum quod*
 in duas partes secuerit, Okezim cap. 2. הרמונים
 Malogranata dissecta. שנתפררו

פרר *Separatum, Abstractum, Singulare, Indivi-*
dium. Apud Grammaticos, שם נפרד, Nomen abso-
lutum, id est, absolutæ & primæ formæ No-
men, extra structuram positum. Item, Nomen
singulare, sive numeri singularis. Hinc verba-

liter נפרד & התפרד Separari, id est, in numerum se-
paratum vel singularem deduci: unde apud Aben
Efram in libro מאוני Statera linguæ sanctæ, sect.
 הרבים, & Levit. 21. 8. ad vocem בכתוליה *legitur:*
 יש שמורת כלשון הקדש שלא יתפררו לעולם כמו נעורים
 Sunt Nomina in lingua sancta, quæ non
 separantur (id est separatim vel singulatim u-
 furpantur, sive in singularem numerum dedu-
 cuntur) in perpetuum; veluti נעורים *Adoles-*
 centia, sive, pueritia, זקונים *Senectus, פנים Vul-*
 tus, & alia. Sic Genes. 1. v. 2. ad vocem מים.
 שכלים *Intelligentia abstracta, Plur. שכלים*
 הנפרדים *Intelligentiæ abstractæ, scilic. à cor-*
 pore, quomodo de Deo & Angelis loquuntur
 Hebræi.

פרור *Separatum, Disparatum, Disjunctum:*
 מלה מפורדת *Dictio separata, id est, Collectiva, quæ*
 sub forma singulari plura separata significat; veluti
 צאן *Ovis, oves, בקר Bos, boves.*

פררי *Singularis, Abstractus, Individuus:*
 עצם פררי *Substantia singularis vel individua. Plurale,*
 עצמים פררים *Substantiæ individua. De his in*
 More lib. 1. cap. 73.

פרור *Abstractio, Separatio, Disjunctio: Opposi-*
tum ejus קבוץ Aggregatio, Conjunctio, Collectio, Com-
positio: פרויים Abstracta, Separatæ partes, par-
ticularia.

פרידא *Lapillus, Scrupus, Separatum & disjunctum*
 quid: *Et imple-*
 verunt eos lapillis, qui sunt ad littus Euphra-
 tis, Thren. 5. 5. *Plurale, ורצץ בפרידין שני*
 Et confregit scrupis dentes meos, Hebr. בקצץ, Thr.
 3. v. 16. *Et filii filiorum tuorum,*
 sicut lapilli ejus, scil. maris, Jesa. 48. 19. Scribi-
 tur hoc בפרודא *ex forma superiori, quæ tan-*
 tum Rabbiniis usitata, unde præstaret per י in
 medio legi. *Rabbin, שתי פרידות עפר* *Duo scrupi*
 terræ, Nidda fol. 27. 1.

פרידתא *Separata, Separans se, Obstrepens, Rebel-*
lis: מרדתא היא ופרידתא *Rebellis est & obstre-*
 pens, Hebr. המיה וסררת, Prov. 7. 11. *אתתא סכלתא*
 ופרידתא *Mulier stulta & obstrepens, Heb. המיה,*
 Proverb. 9. 13.

פרנית *Obstrepera, Rebellis mulier, in cunctis se à*
marito sejungens, eiq. obloquens: item Vagabunda:
 unde, *Neque ex*
 pede (Adami creavit Evam) ne fieret vagabun-
 da, Deut. rabba, sect. כי תצא.

פרר *Granum sive Grana malorum punicorum,*
 quæ solent separari & exsiccati ad certos usus, Maa-
 seroth cap. 1. *Uvæ compactæ & exsiccatæ vo-*
 cantur צפוקים: *ficus compactæ & arefactæ*
 נרוגרות *Mala punica in partes scif-*
 fa & exsiccata vocantur פריד vel פריד, quo-

modo & loquuntur נתפרדו הרמונים ut supra positum.

צריכה עור *Pullus turturis vel columbae*: פרידה אחרת להביא פרידה אחרת Opus habet amplius offerre pullum unum, Kinim cap. ult. פרידה אחת יש לי Columba una est mihi, ut eam educam à vobis, Sanhedr. fol. 108. col. 1. lin. ult. Sic, Pullus columbinus usus est mihi inter vos, Bava metzia fol. 84. 2. Glossa, & sic ubique. *Plur. masc.* חמש פרידין Quinque pullos turturum, Kinim cap. ult. & *femin.* שתי פרידות טובות יש לי להוציא מהן Duæ columbæ bonæ adhuc mihi sunt ex eis educendæ, nempe Rutha Moabitis, & Noemi Ammonitis, Bava kama fol. 38. 1.

חמשה בוני פרידה *Herbæ genus*: פרידה *Quinque pugillos herbæ istius*, Talm. Gittin fol. 69. col. 1. *In glossa explicatur vernaculè מרידישרש, quod non intelligo. In Aruch magno פרושת נדרא, pro quo in Aruch parvo legitur פרושת פירא. Id puto esse Germanicum Brustbeer Zizyphum.*

פרדוכוס *vel ut Aruch legit* פרדוכוס, quod videtur esse Græcum *ἄδελφός* Admirabilis, Incredibilis. In Bereschith rabba sect. 60. *Et Rebecca erat frater, cujus nomen לבן Laban.* R. Isaac dixit (eum sc. sic vocatum esse) propter laudem admirabilem, hoc est, propter summam & admirabilem albedinem. Sic legitur in textu. Sed lectio Aruch præferenda (quamvis non intellexerit originem & etymologiam vocis.) Non enim dubito quin sit vox Græca, quam indicavimus. In Jalkut legitur פרדוכוס. In Medr. Schemuel sect. 1. פראדוכוסים, quod legendum פראדוכוס. In Bemidbar rab. sect. 10. fol. 238. 4. אפראדוכוסים, eodem sensu, & de eodem Labane.

פרדכשא *vel ut Aruch legit* פרדכשא, *Praefectus lictorum, Lictor.* Glossator Talmudicus exponit סרדיוש, de quo vide suo loco, Schabbas fol. 94. 1. Prima forma legitur in Aruch, altera in Gemara dicto loco.

פרדכת *Otiosus, à literis & opificiis & ab omni negotiatione civili vacans, & ecclesiasticis operam dans,* Talm. Bava bathra fol. 55. 1.

פרדימס *Currus triumphalis. Sic Munsterus, David de Pomis, & alii.* Legitur in Vajikra rabba sect. 19. נתלו והחזירו בכל ערי יהודה וישב עליו בפרדימס. והרגו וקרע את החמור והכניסוהו לתוכו הדר קבורת חמור יקבר Accepit (sc. Nebucadnezar) eum (nempe Jehojakimum) & circumduxit eum per omnes urbes Judææ, insidens ei in curru triumphali, & occidit eum, discissoque asino, inclusit eum illic. Atque hoc est, quod dictum est, *Sepultura asini sepelietur*, Jerem. 22. 19. In Jalkut libri Regum fol. 39. 1. absunt hæc duo verba וישב עליו, &

והחזירו בכל ערי יהודה בפרדימס Et circumduxit eum per omnes urbes Judææ in curru triumphali. *Vox peregrina, cujus origo adhuc querenda.*

פרדיסא *Hortus, Pomarium: Paradisus, מגידאס*. *Apud Rabbinos singulariter, לקנות* Ad comparandum hortum. *In Targum, plur.* גנת שקון ופרדיסין Horti irrigui & pomaria, *Hebr.* למישר פרדיסא, Eccles. 2. 5. ופרדיסין, Eccles. 2. 5. עמק השדים, Genes. 14. 2. ופרדיסיהון Jon. & T. H. חמון ית אילני פרדיסיהון Viderunt arbores hortorum ipsorum, Jobi 2. 11. *Et feminine,* שומרי גנות ופרדסות Custodes hortorum & pomariorum, *apud Rabbinos.* Pro Paradiso, seu loco beatorum in cælis, legitur in Talm. Chagiga fol. 14. 2. Quatuor ingressi sunt in paradysum, scilic. על ידי שם Dei, In Gemara. In Tosephos additur, ולא עלו למעלה ממש אלא היה נראה להם כמו שעלו Non quòd ascenderint realiter, sed videbatur ipsis ac si ascendissent. Aruch hîc notat; Locum in cælis, ubi animæ colliguntur, vocari Paradysum.

פרדיס *Hortensis. Ejus oppositum מדברי Sylvestris.* יום שנטל בו הושע *Custodes: פרדיסאות* Die quo abolevit Hofeas filius Elæ custodes, quos constituerat Jarobeam in viis, ne ascenderent Israelitæ ad festum Hierosolymam, Talm. Bava bathra fol. 121. 2. Gittin fol. 88. 1. *Alibi pro eo legitur פרוסריות, ut est in פרס.* *Glossa שומרים.* Vide interpretes 2. Reg. 17. v. 2. & infra in פרו in פרודאות. Sic Hof. 5. ab initio in Comm.

פרדסקין *Columna excavata cum fenestellis, Tal. Oholoth cap. 6. Vide & in Tal. Hier. Jom tobh cap. 2. fol. 61. col. 3.*

פרדסקי בהרירה *Nuncius, Legatus:* שר פרדסקי בהרירה Misit nuncium ad eum, Beresch. rabba sect. 94. fol. 106. 4.

פראדורן *Est vox peregrina & corrupta. Legitur in Schemoth rabba sect. 33. folio 151. col. 4.* חתן כל זמן שלא נשא ארוסתא הוא הווה פראדורן לבית Sponsus iste, quamdiu non duxit desponsatam suam, subinde itat ad domum foceri sui; posteaquam autem eam duxit, pater illius venit ad ipsam: Sic explicatur in glossa, מהלך תמיד.

פרדשנא *Donum, Munus, Honorarium:* הני פרסאי משרי פרדשני להודי Isti Persæ mittebant munera sibi invicem, Abhoda folio 72. 1. שרר מישתני פרדשני Misit honoraria, Megilla folio 13. col. 1. להאי רישנא האי פרדשנא Huicne principi tale donum offertur? Sanhed. fol. 94. 1. Glossa R. Sal. דורון Munus.

ועל פריזניה *Fructificatio, Fructus: Cum Aff.* Et in fructificatione sua, Jobi 8.16.

Lectus, Torus nuptialis, à Fructificando dictus: הושיבה באפריון *Collocavit eam in torum nuptialem, & Aharon & Miriam saltarunt coram ea, Sota fol. 12. 1.* אפריון נמטייה *Torum nuptialem exhibebimus ipsi, uxorem dabimus ipsi, q. d. gratiam referimus ipsi, Bava metzia in fine.* אפריון נמטייה *Usurpant etiam hanc phrasin in clausulis epistolarum, quando alii salutem adscribunt, אפריון נמטייה לאדוני קונינו.*

Exactor tributorum & teloniorum: vel Apparitor, Lictor, Talm. Erubh. fol. 36. col. 2. גבאי הכס *Et cum in medio, ut & alias hæ literæ commutantur; אשכח להווא פרהגונא דקא תפיס; Invenit exactorem istum, qui comprehendebat fures, Talm. Bava metzia fol. 83. 2.* פרהגונא *Exactor regis, Bava kama fol. 117. 1.*

Mola. Baal Aruch citat ex Berachoth fol. 56. 1. וטהני כך קשייתא *Et mo- lent tecum lapides dactylorum in mola aurea. In nostris libris legitur בריחיא In molis, quod Guido malè legit בריחיא Vectes.*

Paredri, Assessores, Commissarii, Consi- liarii regii, qui regi assident: כהן גדול מביתו *Separant sacerdotem summum ex domo sua in conclave sive cameram assesso- rum regionum, Tal. Joma in principio, Misna i. Græcum est πάρεδροι Assessores, qui dabantur ἀρχοντι, qui & postea σωμάτισταροι dicti fuerunt. In Gemara ibidem, fol. 8. 2. Quid פרהדרין? nunquid לשכת בולוטי conclave τῶν βουλευτῶν cōsiliariorum? principio doctum fuit לשכת בולוטי: ex quo autem sacerdotium pe- cuniis fuit venale, mutarunt illud singulis duo- decim mensibus, sicut assessores hi quoq; mu- tati fuerunt singulis annis, & tunc vocarunt il- lud פרהדרין לשכת Camera Assessorum. Scribitur & פלהדרין.*

Gubernator, Præfectus gentilis, idemq; ho- stis & angustator, id est, מציק, vi, dolo, ac machina- tionibus alios opprimens: המוכר עבדו לפרהנג נכרי יצא *Vendens servum suum gubernatori gen- tili, ipse exit in libertatem: Gittin fol. 44. col. i. In Aruch scribitur אפרנהג.*

Publicè, Pa- lam, Manifestè, Num. 11. 10. in Aben Esra. Opposi- tum ipsi, בצנעא Secretè, Occultè.

Suburbana, Urbes, pagi, & loca vicina urbi alicui: הלכה כאנשי גליל בכל וכל פרודהא *Consuetudo Galilæo- rum servatur in omnib. & omnia oppida vici- na eorū sequuntur consuetudinem Rabbi Jehu- dæ: Urbs Nahardea & oppida vicina ejus se-*

Idem quod פרוטגמא פרוטגמא Edi- Etum, Mandatum, Esth. 6. 10. in Targ. sec. Sic ibi- dem in plurali numero פרוטקין Vox corrupta.

Fructuosum esse, Fructum edere, Fetare, Fatificare, Fructum proferre, Crescere fru- Etificando, Hebr.

Pueri, Parvuli, à crescendo sic dicti, Tal. Hierof. Gittin fol. 47. 2. cap. 5.

Fructificatio, Fatificatio, Fetus, Soboles, Fructus, Productio. Socius ejus, רביה Multiplicatio, quæ duo apud Rabbinos plerumque conjunguntur, ex illo פרו ורבו Fatificate & aufercite, vel, Crescite & multiplicamini, ut vulgò illud exprimunt. De hoc multa apud Hebræos præcepta, quòd quisque tenetur producere suæ stirpis fructum, & qui illud non facit vinculo legitimi conjugii, sit in- star homicidæ: unde, כל יהודי שאין עוסק בפרויה, Quicunque Judæus non dat operam liberorum fructificationi & multiplicationi, perinde est ac si effunderet sanguinem, sicut dicitur, Effundens sanguinem, &c. Genes. 9. 6. & mox, Vos autem, Fructificate & multiplicamini, v. 7. Jevam- moth fol. 63. 2.

Fructus, Hebr. פרי. Est instar פרי, פרי, Fod insertum ad indicandam vocalem Tzere: די ביה: In quo est fructus arboris, Gen. 1. 29. Juxta fructum operum vestrorum, Jerem. 21. 14. מפרי אילן ננתא De fructu arboris horti, Genes. 3. 2. Plurale פירין עביר פירין Arbor fructuum faciens fructus, Genes. 1. 11. Cum פריין מן דהבא סנינא Meliores sunt fru- ctus mei, quàm aurum purgatissimum, Prov. 8. v. 19. פרוכין Fructus vestros, Ezech. 36. 8. Rabbini frequenter etiam dicunt פירות. Apud Talmudicos, פירא רבא ופירא זוטא Fructus magni & fructus par- vi, Bava basra fol. 36. 2.

Fructus. Plurale, מיני אפוריא, Omnis generis fructus, Ber. rab. sect. 72.

Lectus, Cubile, Sponda, שפרין ורבין פוריתא פוריא quòd fructificent & multiplicent se in ea, ut est in Ketubh. fol. 10. 2. אשלא דפוריא עתיקא Funis lecti הוין להו פוריתא Talm. Gittin fol. 69. col. 1. רהו פגני עלדה אורחי כי מאריד גניו כי גוז מתחין ליה Erant ipsis (Sodomitis) cubilia, in quibus cuba- re faciebant hospites viatores: si quis longior, decurtabant ipsum: si quis esset brevior, exten- debat ipsum, donec longitudini cubilis respon- deret, Sanhedr. fol. 109. 2. גני אפוריא Cuba in le- cto, ibidem. Non cubo vel cubare soleo דאת, Sic in Targum cum Affixo, משרי בפוריא חבתא Qui facis ut habitet in lectulo nostro amor, Cant. 1. 6.

Operculum, Numer. 19. 15. in T. Hier. Vox suspecta. Fortè pro פוריתא.

quantur consuetudinem R. Samuelis, &c. Ketubh. fol. 54. i. Sic per ד adducit etiam Elias in suo Methurgeman ex Targum, quod hodie legitur per ר, ut mox in פרוין Num. 34. 6. in Jon. legitur פרודיו, quod legendum פרודיו vel פרודיו. Alias etiam hæc duæ literæ commutantur, ut Rodanim, Dodanim.

פרודי Nomen Magi cujusdam, qui ad structuram templi Hierosolymitani adificaverat cœcla ve aliquod, quod à suo nomine denominaverat לשכת בית הפרודי Talm. Joma fol. 30. i. & sæpius.

פרון Humeri: על פרון יתנטל: על פתף. Jesa. 49. 22. Hebr.

פרונקא Vide infra in פרן.

פרונקא Nuncius, Legatus, Tabellarius: קרינא Lector epistola sit tabellarius, Talm. Bava metzia fol. 83. quod proverbiale esse notat ibidem R. Salomon: Judæi hoc sensu usurpant; Tabellarius ferens Epistolam, debet quoque ejusdem esse lector, & scire, quid in illa contineatur: האני ענכתא דמלאכא דמותא היא: Hæc pustula est nuncius angeli mortis. Pustula vel tumor sic dicitur à similitudine botri vel acini: nam ענב Uva, Chaldaicè ענכתא, Avoda fara fol. 28. i. Sic, האני אסיכטא דאשתא, Hic tumor est nūcius febris, Ibid. הדי יומא שבקוד ושיוך. Quodam die constituerunt te tabellarium, Succa fol. 48. 2. Gl. רץ Cursorem.

פרור Suburbium, Suburbanum, oppida & loca vicina urbi. Plurale פרורין Suburbia: יווען Comovebuntur suburbia, Ezech. 26. 15. 18. Dicitur ל ליתר, פרורין vel פרורין, ut aliàs. Pluraliter, פרורין, Levit. 25. 34. & Num. 35. v. 2. in Jonath. דכפרורין. Quæ erant in suburbiiis, 2. Reg. 23. v. 11. Sic Hebr. פרורין ibidem. Apud Talmudicos: הקונה שרה בקוניה כפרורין: Qui emit agrum in Syria, est perinde ac si emeret in suburbiiis Jerusalem, Gittin fol. 8. 2. Gl. בהפרין In Præfecturis. Elias citat hæc per ד, & sic legitur quoque apud Talmudicos, ut paulò antè dictum.

פרותא דגוים הואי Nuncius, Legatus: נוניוס gentilium fui, Talm. Pesach. fol. 95. 2. Videtur corruptum ex Græco πρεσβυτης, de quo & mox aliud erit.

Deinde aliter: אול אפרותא דוולשפט, Bava metzia fol. 73. 2. In parvo Aruch exponitur etiam הילוך, Germ. Wort.

פרו Unde in Hiphil הפרין Ampliare, Magnificare; Augere, Superaddere: על מדותיו על הקבה Eo quod amplificat super proprietates Dei, Nedar fol. 32. i. מפרין על שרהו Superaddit agro, sc. proventum, proventum annuum auget, veluti qui antea accepit duos coros sive modios, meliorato & stercorato agro postea e-

locat pro tribus modiis, Talm. Bava metzia fol. 69. col. 2. אכל אין מפרין לא על חנות ולא על ספינא. At non auget neque hospitii neq; navis annuum tributum, ibid. Veluti si hospitium elegantibus imaginibus, figuris & signo pingat & ornet, aut navem suspensis pretiosis velis, ut hospites tantò magis invitentur, tunc licitum est non nihil augere conductum pretium. Item, ולא כרברי הילל Et non juxta verba Hillelis, qui superaddit moribus suis, id est, cujus mos est semper aliquid ad res adjicere, ne quid unquam minus fecisse videatur.

פירוס Pyrrhus: פירוס רשיעא Pyrrhus impius, Cholin folio 62. col. 2. Glossa, Nomen est proprium hominis, qui impius habitus fuit in oculis ipsorum.

אפרותא אפרותא Vide in lit. א.

פרובין פרובין לפניו Nuncii, Legati: ושלח פרובין לפניו Et misit legatos ante se, juxta illud, Et emisit Jacob nuncios ante se ad Esavum, Gen. 32. v. 3. Beresch. rab. sect. 74. in fine. Est Græcum πρεσβυτης, פרובין, unde pluraliter abjicitur ultima litera, sicut & in aliis fit, לסטין Latro, plur. פרובין.

פרובין Interpres, Hebr. מליץ. In Medrasch Schir hasschirim capite 1. v. 2. תעשה את פרובין Agas tu interpretem & legatum inter nos.

פרובין, פרובין, פרובין Nuncii, Legati, Oratores, Interpretes: שום פרובין של מלך יהיו: Quod si venerint legati Regii, loquantur cum iis linguâ ipsorum; Sic citat Aruch ex Tanchuma in princip. Deutoronomii: משל למדינה ששלחה פרובין לעטר למלך Parabola de provincia, quæ mittit legatos ad coronandum regem, Schemoth rabba sect. 42. Fuit tum dies legatorum Regis, id est, comitia legatorum tum fuerunt, qui veniebant, & Regi de Imperio gratulabantur, &c. Schemoth rabba sect. 5. fol. 123. 4. Græc. πρεσβυτης Legatus.

פרוסבול Statutum, Constitutio de solvendo. Sic appellatum fuit Statutum peculiare Hillelis senis (qui vixit tempore templi secundi) de solvendo mutuo, nihil obstante jure Divino de eo remittendo in anno septimo. Hinc in jure Hebræorum Talmudico legitur: פרוסבול אינו משמט זה אחר מן הרברים: שהתקין הלל הזקן שראה את העם שנמנעו מהלוות זה את זה ועברו על מה שכתוב בתורה השמר פן יהיה דבר עם לבבך בליעל. עמד והתקין פרוסבול וזוה הוא גופו של פרוסבול מוסרני לכם פלוני דיינין שבמקום פלוני שכל חוב שיש לי אצל פלוני שאנכנו כל זמן שארצה והדיינין חותמים (debitum.) Hoc unum est ex rebus illis, quas constituit Hillel senex, cum videret populum detrectan-

tem mutuo dare sibi invicem, ac transgredi id quod scriptum est in Lege: *Cave ne sit in animo tuo ulla res nequam* (Deuter. 15. v. 9.) Extitit itaque (Hillel) & ordinavit prosbol: Trado sive testificor vobis NN. iudicibus in loco N. quod omne debitum, quod est mihi apud N. exigere velim, quocumque tempore voluero. Iudices deinde subscribunt, & obsignant, aut testes. Leguntur hæc in libro Talm. Gittin cap. 7. fol. 36. & repetuntur in libro שביעית De anno septimo cap. 10. ubi scribitur פרוכבול per פ. Ibidem, אין כותבין פרוכבול אלא על הקרקע Non scribunt prosbol nisi super fundo, id est, immobilibus: Item, פרוכבול המוקדם מותר והמאוחר פסול Prosbol antecedens rectum est: consequens profanum: scriptum de solvendo, ante mutuuum datum exaratum, valet: quod post mutuuum datum confectum, invalidum ac profanum est. *Interpretum alter scribit, esse מורכב שם נomen compositum, & significatum ejus esse תקון הענין id est, Aptatio, Accommodatio, Constitutio, Dispositio rei alicujus, Statutum de re aliqua.* Hinc R. Obadiah de Bartenora inquit, esse compositum ex פרוו i.e. תקנה Ordinatio, & בול id est, עשירים divites, quod sit statutum scriptum pro divitibus, ne quid pecuniarum mutuo daturum perdat, etiam facilius eas pauperibus mutuo dent, quando sciunt se à jure remissionis anno septimo liberos esse. Amplius apud Talmudicos legitur: מאי פרוכבול אמר רב חסדא פרוכבולי וכושי אלו עשירים דכתיב ושברתי את גאון עוזכם ותני רב יוסף אלו בולאות שביהודא כושי אלו העניים דפתיב העבט תעביטנו Quid est prosbol? Dixit Raf Chasda: Prosbidi. Bule & Bute. Bule sunt divites, sicut scriptum est: *Et frangam excellentiam roboris vestri*, (Levit. 26. 19.) Docuit Raf Joseph: sunt בולאות divites Judææ: Bute sunt pauperes, sicut scriptum est: *Mutuo dando mutuabis ei* (Deut. 15. 8.) Dixit Rabba ad quendam barbarum: Quid est Prosbol? respondit Dispositio rei, Gittin fol. 37. col. 1. Glossa פרוו id est, תקנה Constitutio, Dispositio. Vide Chosen hammischpat sect. 67. Fortè est Græcum Προβολή Provisio, Praconsultatio: aut Προβολή Adjectio ad Legem Dei. Philippus Aquinas addit, sic etiam vocari Ovum, quod alicubi reponitur, ut gallina certum locum habeant ubi ponant ova.

פרוונ Lapidis pretiosi nomen, cui tribus Ascher insculpta fuit, Cantic. 5. 14. in Targum.

פרודאון Custodes, Militum custodie, Milites præfidiarii. Prima forma adducitur hic in Aruch, & inde apud alios. Alterum extat in Targum editionis Venetæ: Et constituit custodes in via, Eccles. 3. 11. Et constituit custodes, quos constituerat Ja-

robeam impius super vias, Ruth. 4. 20. Sed in Echa rabbeti in præfat. fol. 57. 2. legitur פרוודאות Talmudici legunt hodie פרוודאות, & sic in Commentariis Hebræorum 2. Reg. 17. 2. Vide supra in פרוו.

פרודור Porticus, Vestibulum, Antetrichlinium: Interpretes Hebræi notant, esse vocabulum Græcum: Habet ergo affinitatem cum Græco προδουρον Vestibulum, id est, locus ante januam, stationi vel etiam deambulationi datus. In Pirke avoth cap. 4. R. Jacob dicere solitus est: העולם הזה דומה לפרודור בפני העולם הבא התקן עצמך בפרודור כרי שתכנס לטרקלין id est, *Mundus hic similis est porticui coram mundo futuro: præpara ergo te in porticu, ut possis ingredi in trichlinium:* id est, טרקלין id est, παλάτιον est ipsum היכל palatium: פרוודור est בית שער, id est, προδουρον Vestibulum, Porticus mundi futuri, id est, vitæ æternæ. Comparanda ergo sunt in hac vita, quæ nos conducant in vitam futuram. Nam mundus hic הוא ררך ומעבר לעולם הבא est via & vadum ad mundum futurum, in quo æternum vivemus; scribit Majemon. Vide Abarbinelem in hunc locum fusc. Raschi Genes. 43. 26. ad, *Et venit Joseph domum;* notat; מפרודור לטרקלין ex vestibulo in trichlinium. Item metaphoricè, Collum uteri, Niddah cap. 2. in Misna: ואם הוציא ראשו חוץ לפרודור Si protulerit caput suum extra vestibulum, scil. uteri, Schylchan Aruch in Jore deah de circumcis. num. 26. 2. sect. 4. Vide Majem. in הלכות אסורי ביאה cap. 5.

פרודוגמא Diploma, Epistola, Rescriptum, Decretum diplomate comprehensum. Videtur esse ex προδουγμα: hinc, לא יהיו דברי תורה עניך כפרודוגמא Ne sint verba legis in oculis tuis, ut decreti veterati, sive literarum obsoletarum, אלא כפרודוגמא, sed ut mandati recentis, Jalkut fol. 78. col. 2. ex Pesikta Exod. 19. Scribitur melius פרוסטמא, פרוס פרוודוגמאות במדינה. Plur. פרוס פרוודוגמאות Divulgat diplomata per regionē: פרוודוגמאות Tres epistolas misit Jehosua ad eos, Vajik. rab. sect. 17. משל למלך ששלח פרוודוגמא Parabola est de rege, qui misit diploma mandati sui in urbem, Vajikra rab. sect. 27.

פרזל Ferrum: פרוזל לטיש Ferrum ferro acuitur, Hebr. פרוזל, Proverb. 27. 17. Crura ejus ex ferro, Dan. 3. v. 33. Super pedes ejus ferreos, v. 34. פרוזל דורום Durum sive forte ut ferrum, v. 40. Et sicut ferrum quod comminuit omnia ista, ibidem. In Targum Hierosol. plerumq. est פרוזל.

פרוס Comprimere, Stringere. Citatur in Aruch ex Gittin fol. 69. sed nunc ibi non extat.

פרוומא Amiculum, Pallium, quo Hebræi in sacris in-

cris involvunt caput, quod alias vocant שלית. Hinc in Gemara, רמא תכלתא לפרומא לאינשי ביתיה, Projecit fila hyacinthina in amiculum sacrum domesticorum suorum, Talm. Succa fol. 11. col. 1. Menach. fol. 83. Plural. שירי פרומיות אסור למלטין. Loculamenta amiculorum vetitum est transferre in Sabbatho, Schab. fol. 125. 1. Videtur esse à Græco *ἐπιζώματα*. Sic legitur in Talm. Hierosol. Schab. cap. 6. fol. 8. col. 2. pro Hebræo *המחלצות*, Jesa. 3. v. 22. *Id possit esse plurale ἐπιζώματα*.

Deinde פירוומא *Cerevisia ex hordeo*: פירוומא *Cerevisia ex hordeo*, & sicera ficuum & mororum, Pesach. fol. 107. 1. Alii hinc scripserunt, esse *Siceram ex ficibus confectam*, quasi פירוומא essent explicatio vocis שיכרא תאיני: sed exponitur in glossa, שכר שעורין. Alibi videtur sumi pro *Vase cerevisiario*: רקדיש בפרומא דשיכרא: Qui desponat aliquam vase cerevisiæ, poculo cerevisiario, Kiddusch. fol. 52. col. 2. In nostris exemplaribus legitur hîc פירוומא, quam lectionem Aruch quoque adducit in פרם, ubi explicat *Cerevisiam dulcem*. Sic fortè exponi quoque posset in precedenti loco. Glossator annotat, hoc sensu extare quoq; in *Bava metzia cap. 3.*

Nomen proprium principis cujusdam tyrannici, Bava metzia fol. 49. 2.

פרח *Florere, Efflorescere, ut Hebraicè, sed varius in Targû usurpatur. Aphel, אפרח, Idem. Præteritum femin. והיא כר אפרחה. Eratque quasi florens, Hebr. כפרחה, Genes. 40. 10. ומשכנא דתריצי. Et habitaculum justorum floret, Prov. 14. v. 11. Veneta מפריע per verbum Syrum.*

II. *Volare, Avolare, Evolare. Participium, פרח וטיס באויר שממיא Volabat & evolabat in ærem cœli, Exod. 20. 2. Jonath. די שלח ופרח. Quæ se emittit & avolat, Hebr. ויעף, Nah. 3. 16. כחורמנא Sicut serpens qui volat, Proverb. 24. v. 32. כל עופא דפרח Omnem avem quæ volat, Gen. 1. 21. Feminin. מנלא פרחא Volumen volans, Zach. 5. 1. כפרחתא Sicut volatile quod volat, Proverb. 26. 2. In Aphel, אפרח Idem: vel Avolare fecit, Abegit, Fugavit, Dispulit, Ventilavit. Præterit. Et avolare fecit coturnices a mari, Hebr. ויניו Et abripuit, Numer. 11. 31. וישב Et abegit eas Abram, Hebr. וישב Et difflavit, Genes. 15. 11. Particip. ומפרח ית רוקא Et ventilabit paleas, Jesa. 28. v. 28. דמפרח גירא בכבריה In cujus jecur volat sagitta, Hebr. ופלה Secat, Prov. 7. v. 23. Plurale, חורמנין מפרחין Basilisci volantes, Jesa. 30. 6. כמא דמפרחין אבנא בקלעא Sicut volare faciunt, dispellunt lapide in fundâ, Hebr. ופרחנה Fundâ ejiciet, 1. Sam. 25. 29. Futur. ופרחנה Volare faciet eam, 1. Sam. 25. v. 29. Apud Talmu-*

dicos, Cujus cor avolat, id est, qui deliquium patitur, Gittin fol. 69. 2. Vide mox פרחא. Præterea adducit Baal Aruch ex Bava kama folio 30. במפרח, לא שנו אל, quod explicat per מייתר: sed hodie non sic legitur in nostra Gemara.

Apud Talmudicos per metaphoram, ארחי ופרחי הולכים ועוברים, id est, volantes, Iter facientes & volantes, id est, הולכים ועוברים, Eunt & transeunt, Ketubh. fol. 61. Glossa notat, esse qui aliquandiu subsistunt in loco aliquo: פרחי esse eos, qui recta pergunt.

Flos: & metaphorice, Suprema pars candelabri sacri lumen continens, sic dicta, quod florû figurâ contineret: unde, פרח של מנורה, apud Rabbinos, Kelim cap. 13. & inde, פרחיה Flores ejus, Exod. 25. v. 31. in Hebræo. Item Pubes in juventute: unde, שנראה עליו צמר Mmorennis pubescens, קטון פורח, in quo conspicitur prima lanugo, ut Baal Aruch scribit. Vide in Berachoth fol. 47. col. 2. Item, פרחי כהונה Germina vel puberes sacerdotii, filii adolescentis sacerdotum, in quibus sacerdotium efflorescit, Sacerdotes juvenes: פרחי כהונה מוציאין אותו חוץ Juvenes sacerdotes educunt eum extra atrium, & cõtundunt ipsi cerebrum, Sanhed. fol. 81. 2. Glossa, שמתחיל זקנם, פרחי כהונה Sacerdotes juvenes, quibus incipit barba progerminare, & proximi sunt fungendo sacerdotio: Et juvenum sacerdotum quisque habebat pulvinar in terra, Tamid cap. 1. in Mischna: Præcedit illic, והרובים Et juvenes custodias agebant ibi. Unde in Gemara legitur, החם קרי להו רובים הכא, קרי להו פרחי כהונה Illic vocavit eos pueros, juvenes, hîc vocat eos juvenes sacerdotes, &c. Glossa in Mischna, explicat לעבודה Qui pertingerunt ad cultum divinum, scil. exercendum.

Bruchus, Melolontha, locustæ species: אכל פרחא Comedebat bruchus, & reliquum bruchi, &c. Hebr. וילק, Joel. 1. 3.

Capparis, apud Talm. Berach. fol. 36. col. 1.

Defectio, Deliquium: פרחא דלכא Deliquium animi, Ohnmacht/ Talm. Gittin fol. 69. 2. Sic exponit R. Sal. Cujus cor avolat, Gallicè Pafmer.

Emph. פרחתא, Volatile, Volucris, Volucres: פריסא מצודתא על פרחתא דנפא Expanditur recte volatili alarum, id est, quod alas habet, Hebr. Sicut volatile, הך פרחתא דפרחא, בעל כנף, Prov. 1. 17. פרחתא דפרחא Sicut volatile, volucris quæ volat.

Capilli muliebres circa tempora capitis vagi & volantes, quæ ligamine non comprehenduntur: unde apud Talmudicos, כליא פרוחי Vitta constringens capillos vagos, Schab. fol. 57. 2.

Ligamenta brevia, vel, laqueoli, quales in palliis haberi solent, ut collo alligari queant, R. Sal. exponit Gallicè, פינרצא, Schab. fol. 59. 2.

אפרוחין Pulli, avium proprie à Volatu: Et fovet, calefacit pullos, Jerem. 17. v. 11. אפרוחין או ביצין Pulli aut ova, Deuter. 22. v. 6. Cum Aff. ונתתא על אפרוחא Et gallinam cum pul- lis suis, id est, plejadas, Hebr. עיש Arcturum, Jobi 38. v. 32. ואפרוחין נמען ארמא Etiam pulli ejus forbent sanguinem, Jobi 39. 33. al. 30.

פרט Particulatim, Speciatim, Singulatim aliquid agere, quod ad varia accommodari potest. Oppositū ejus est כולל. Hinc illud de Musicis, הפורטים, Modulantes, minurientes, vocem quasi in minimas particulas frangentes, Amos 6. 5. in Hebræo. Sic apud Rabbinos, פורט ואוכל Sigillatim legit & comedit, veluti in vindemiis singulos acinos; de malis Punicis, singula grana intus contenta, Talm. Maaferoth cap. 2. מנרגר באשכול ופורט ברפון Grana vel acinos singulos colligens botri & comedens, & grana mali Punici, ibid. cap. 3. Item, Et partes fecit, in partes rupit murum Jerusalem, 2. Reg. 14. v. 3. in Regiis, Veneta, ופרץ, juxta Hebræum. Item, יש פרשה, Est sectio Biblica, quæ generaliter loquitur in principio, & specialiter in fine. Rursus apud Talmudicos, פרטידה נואף Particulavit, id est, rupit adulter parietem in partes, Nedar. in fine: פריטא ספותיה Particulatim, in duas partes fissum fuit labium ejus, Bava bathra fol. 117. col. 1. Item demonetis, הפורט, In minutos nummos mutans siclum, Talm. Maafer scheni, cap. 2. Eleemosynarii, quando non habent pauperes, quibus distribuunt nummos, quibus transmutant פורטים לאחרים ואין פורטין לעצמן (monetas parvas argenteas) aliis, sed non transmutant sibi ipsis, Bava metzia fol. 38. 1. & Bava bathra fol. 8. col. 2. ne judicentur vilius sibi permutare: אין פורטין לא מתיברת המוכסים ולא מכיס של Non commutant (Siclos) ex arca publicanorum, neq; ex loculo exactorum publicorum, Bava kama fol. 113. 1. Habent enim plerumq; varios & malos nummos.

Deinde exponitur in Aruch פרט per שחק Lu- dere, Jocari. Adducuntur exempla duo: primum ex Bava kama fol. 117. 1. פריטן ספותרה, Lu- debant labia ejus: In Gemara legitur, חזא דפריטא, Ruptum erat labium ejus ex vulnere. Sic idem esset quod פרת. Alterum est in Echa rab. cap. 2. v. 10. ופרטין Sedebant & jocabantur de Necucad- nezarc. In meo exemplari legitur per Thau, מפרטין. Sic mox, אף הוא מפרתיה Etiam ipse deludebat eum, deridebat eum.

פרט Particulare, Singulare, Individuum, Speciale. Item, Aera minor, numerus annorum mundi infra millenarium: Ad supputa- tionem minorem, omisso sc. millenario, quem brevitatis causâ plerumque solent omittere. In specie, Particulariter, Speciatim, Præsertim. Apud Talmudicos, פרט Particularitas, Acini deci- dui, qui ex lege pauperibus erant relinquendi. Hinc, איהו פרט הנושר בשעת הפצירה Quod est particu- lare (in Bibliis sic appellatum, Levit. 19. v. 10.)? quod decidit tempore vindemiæ, Peah cap. 7. Nempe grana singula, quæ decidunt ab uvis tempore vindemiæ, quin etiam duo grana ha- bentur pro particularibus, juxta illud; שני נרגרין Duo grana particulare sunt: tria autem non sunt particulare; tria scil. con- juncta adhuc pediculo Ibid. Acini decidui & singulares relinquendi erant pauperibus, juxta præceptum divinum, ופרט ברמך לא תלקט Et par- ticularitatem vineæ tuæ non colliges, sed pauperi & advena relinques illam, Levit. 19. 10. Sic in Targum Hierosol. ופרט ברמכון Et particulare, grana singu- la decidua vineæ vestræ, Ibid.

Idem: פריטתא דרמונא Particularitas mali punici, Bemidbar rabba sect. 12. Jalkut Exod. fol. 57. col. 1. ubi explicatur, כקלפת Sicut cortex malogranati; sc. interior, ubi grana con- spiciuntur.

החרם אותה וכל אשר בה פרט לנכסי: Excepto פרט Devoveto eam & omnes qui sunt in ea (Deuter. 13. 15.); exceptis facultatibus justorum, qui extra eam sunt, Sanh. 112. 1. ושללה Et spolium ejus, Deut. 13. 16. פרט לכסף הקדש ולכסף Excepto argento sancto, & argento deci- marum, ibid. pag. 2.

פרטי Particularis, Singularis, Specialis, Indivi- duus: ספור פרטי Prædicatio particularis, apud Logicos: ענינים פרטיים Res particulares. Femi- ninum, השגחה פרטית Providentia particularis. Disputant Hebræi, An detur in Deo Providen- tia specialis de rebus particularibus & singulis? Vide Majem. in More hannevochim.

פרטט Vide infra in פרטין. Particularitas, Singularitas. פרטיות Nummus minor, Numulus, Moneta par- va quævis, quæ pro majori & meliori commutari so- let. Pruta fuit duplex: alia ex argento, alia ex ære. Ad alia particularia & minima deinceps transfertur. Apud Talmudicos, Mulier vel uxor acquiritur tribus modis: pecuniâ, literis, congressu. Pe- cuniâ; secta Schammæi dixit, דינר ובשוה דינר Denario, aut quod æquivalet denario: Secta Hillelis dixit, אחר Numulo, aut quod æqui- valet

valet numulo. Quantum valet pruta? est octava pars Assarii Italici, Kiddulehin in princip. Glossa, פרוטה של נחשת Numulus hic intelligitur æreus. De Assir vide in אסר. Vide & Schulchan Aruch par. 4. numer. 31. כל פרוטה ופרוטה גדול מצטרפת להשבון גדול *Quando multi oboli coacerantur, tandem etiam fit summa magna*, Sotâ fol.8.2. *Quicumq; dat obolum pauperi unum, Deus reddit ei obolos multos*, Vajikra rabba sect. 34. Rapina quæ valet obolum, id est, minimi pretii, minima pecuniâ æstimanda. פרוטה היא אחר מל ב כמקרה כסף. פרוטה היא אחר מל ב כמקרה כסף. h. c. Pruta est (numulus) unus ex triginta duobus numi argentei, Asperi videlicet Otomanici, qui ponderat sedecim grana hordei, Jore deah numer. 294. sect. 6. Ergo pondus Prutæ erit dimidii grani hordeacei. Et sic scribit Rambam in פרטות שקלים cap. 1. חלכות שיעורא Peruta est dimidii grani hordeacei. *Plurale, פרוטות Numuli: Moneta quæ nõ dividitur in partes minores. Item Partes, Particularia: Quia est quasi emittens particularia* Talm. Kelim cap. 2. De vase hortensi nomen, quo fit irrigatio, & infra latum est, plenum foraminibus, supra oris angusti, quod cum patet, exeunt aquæ inferius guttatim, quod dicit פרוטות.

פרוטות *Nummi minuti arei vel cuprei, idem quod פרוטות*, Talm. Bava metzia fol. 46. col. 1. Propriè non signati numuli, דליכא עליהו צורתא, in quibus nulla est figura impressa, ut ajunt ibi Hebræi.

פרוטות *Particularia; Minutiæ, Minuti nummi: Minuti nummi argentei, דרהבא aurei*, Bav. bafra fol. 165. 2. & 166. 1. *Legitur & in Targum Jon. Deut. 14. 25. Et erunt nummi ligati in manu tua.*

פרוטות *Mula, specialis mularum species, signis mundicie vel immundicie carens*, Talm. Kilaim capite 8. Conjungitur ipsi רפכים, etiam mularum species.

פרוטות של פירטון מקיפורת אותו *Pirate: Et naves piratarum circumdabāt ipsum*, Schemot rabba sect. 17. *Præstaret legi pluraliter, à singulari פירטיס פירטיס, quomodo dictus fuit primus prædo marinus, unde deinceps omnes tales dicti sunt Pirate.*

פרוטות *Testamentum, ultima hominis voluntas scripto comprehensa: שרא פורטיתא לביתיה: Projecit testamentum in domum ejus*, Talm. Sanhedr. fol. 96. 2. *Baal Aruch legit פירטא.*

פרוטות *Primi, Primores, Primarii: יצאו פירטותי Egressi sunt primores in occursum ejus.*

Corruptum Græcum *περὶ, quasi dicas פרוטותן פרוטותן. Sic citat Aruch ex Vajikra rab. sect. 30. Sed illic, ut & in Falkut, legitur pro eo, גדולי Magnates. In Tal. Hieros. autem legi, ואפרטות מקיפין את העיר, quod hinc exponi potest, Et primates, duces, capitanei cingentes urbem*, Ketubh. fol. 26. col. 4. Et in Beresch. rabba sect. 1. פלן פראטאטא, quod in Jalkut scribitur פרטטא. In Vajikra rab. sect. 28. פירטי דיהוראי *Primores Judæorum, פרוטותן.*

פרוטות *Vox corrupta videtur, pro פרוטותא, vel פרוטותא id est, פרוטותא Pronuptialia dona, quæ ante nuptias dabantur, Donationes ante nuptias. Plurale, וואותן שבוע שנים הן הן פרוטותא של צדיקים. Et isti septem anni sunt pronuptialia justorum in futuro sæculo, Vajikra rabba sect. 11. in principio: Qui comedit פרוטותא אכיל כשתותא: Qui comedit pronuptialia dona, jam consumpsit convivium ipsum nuptiale, Talm. Hierosol. in Schebhiith cap. 4. Qui deliciis omnibus in hoc mundo fruitur, carebit deliciis sæculi futuri.*

פרוטות *Præhonorabilis, Dignissimus, Præstantissimus vir; Schem. rab. sect. 15.*

פרוטות *Culices.*

פרוטות *Protector. Sic Guido ex Schemoth rabba sect. 37. Legitur illic, ועשאו פרוטיקאטור Et fecit eum protectorem, ne esset alens profugos, & absumerent reliquum regis. Glossator inquit, videri legendum פראקוראטור Procurator, interpres agens & curans negotium alterius. Philip. Aquinas explicat הוישב הראשונה Qui primus accumbit, sedet.*

פרוטות *Janitor, Ostiarius, Italice, Portiere, Portinaro: יתיב קמי פורטירא ועביר גרמיה מתנמנמ: Sedebat ante janitorem, & fecit seipsum quasi dormientem. Sic citat Aruch ex Ber. rab. sect. 22. Sed ibi legitur hunc פלטירא.*

פרוטות *Minutum, Minutiæ, Particularitas cujusque rei. Hinc scribit R. Salomon ad vocem שהמשורר על פי כלי זמר מחתך, הפורטיס את הדבור בפרוטות הכל לפי נעימות הכלי להגבירה Quod cantor juxta præstitutum instrumenti musici incidit sermonem (vocem) in minutias planè juxta suavitatem instrumenti, exaltando & deprimendo: Item Minutum moneta, minuta moneta vulgaris, quæ pro majori transmutatur. In Medrasch Tillim Psal. 23. Quantum est פרוטות? unum de quadringentis & octoginta novem, quasi פרטת, quæ literæ totidem in numero continent: In Echa rabbeti in præfatione folio 57. col. 3. legitur, ועצמן חמשה עשר Et educebant seipsum (egrediebantur) quindecim millia cum minutiis (id est, & adhuc nonnulli pauci ultra illa quindecim millia.)*

פרי Ligna polita & elegantia, apta ad lectos & thalamos nuptiales: להביא פרייפריין Ad adducendum ligna, Bava metzia cap.6. in principio Misnae. Glossa, עצים משופים ונאים לעשות, לו אפיריון.

פרה Vide supra in פרה. פרוין פרוין פרוין. פרוך In Pahel, Frangere, Rumpere, Abrumpere, Disrumpere, & ita habet affinitatem cum verbo פרוך. Item Diruere, Exscindere, Succidere. Participium Pehil, sive Passivum, מתוקרנא כנורנא Succensa est igne, & dirupta, diruta, Hebr. כסוחה, Psal.80.17. Infinitivus, לפרכא בנינא, Ad diruedum aedificium, Eccl.3.3. Elias, לפכרא. Ithpehal sive Ithpahal, Prateritum, אתפריכו נופנינא Fracta, Excisae sunt vites, Hebr. אמללה. Sicut herba quae excinditur, Psal.90.6.

Apud Rabbinos, אנווין שנפרכין ביד, Nuces quae franguntur manu: שתהא נפרכת Ut sit rupta, Tal. Bechor. cap.6. ab initio.

Talmudicis ulterius est, Querere, Interrogare, Opponere, Objicere quaestionem contrariam, qua alterius sententiam Infringere quis conatur: לפרוכי Ad opponendum: איכא למיפרך vel יש למיפרך Est obijciendum, objici, quæri potest contra illud: פרוך Quærit, opponit. מפרכין, Quærimus, obijcimus, pro מפרכין אנו.

פרכא Questio, Objectio contraria. פרוך Fractum, Fragile: פרוך הוה כקיסא Disrupta, fracta fuit, ut lignum, Hebr. יביש Exaruit, nempe cutis ipsorum, Zerissen/ gespalten/ Thr. 4.v.8. Apud Rabbinos, פרוכא אורום fragile, Ketubh. fol.67.1.

פרוכין Tusa, Contusa, Confracta grana aristarum, Far tusum: פרוכין רוכין Contusa & tenuia, Hebr. גרש, Levit. 2.14. Et tusa non comedetis, Hebr. ונכרמל Et spicas virentes, Lev.23.v.14. Aff. מפרוכיה De contuso ejus, Levit.2.16. Et decerpes spicas manu tua, Deuter.23.26. Jon.

מפרכתא Frangibulum, lignum vel lapis, quo olivæ franguntur in torculari, Bava basra fol.67.2.

מפרכיתא Fractiones, Ruptura, Ruina: מפרכיתא Et viro qui loquitur fractiones, verba scilic. quæ in proximi damnum & excidium tendunt, Hebr. תהפכות Subversiones, perversiones, perversitates, verba perversa, a recto & justo declinantia, Prov.1.2. Singulare possit esse מפרכיתא. Prave in Venetis legitur מפרכיתא & in Regiis, singulariter. Melius plurale, ut respondeat Hebræo.

Secundo פרוך in Pahel, Ligare, Colligare in Manipulum. Particip. וקא אנוחנא מפרכין פרוכין בגו חקלא. Et ecce nos ligamus manipulos in agro, Hebraicè

מאלמים אלמים, Genes.37.7. in Targ. Jonath. & Hierosol. Baal Aruch legit מוכרין פירוכין, in כרד secundo, quæ lectio fortè melior. יתפרכין Ligentur, constringantur, Ber. rab. sect.1.

פרוכין Manipuli, Fasciculi, Gen.37.7. ubi tamen præstaret legi פרוכין, formâ femininâ, ut apparet ex sequentibus: קמרת פרוכתי Substitit manipulus meus, מתחורן פרוכתיהון Circuibant fasciculi vestri, ונתנן לפרוכתי Et inclinabant se coram fasciculo meo, quæ leguntur etiam ex forma פרוכא, quod pravum videtur.

ותעבר פרוכתא דתכלא Velum Auleum: פרוכתי Et facies velum hyacinthinum, Hebr. פרוכתי, Exod.26.31. מנו לפרוכתא Ab interiori parte veli, vers.33. מברא לפרוכתא Ab exteriori parte veli, v.35. Apud Rabbinos, פרוכית שחורות Vela nigra, פרוכית לבנות Vela alba, juxta Baal Aruch, Pirke R. Eliezeris cap.41.

Tertiò פרוך Scabere, Scalpere, Abradere, Abrumpere scabiem. Vicina est significatio primæ: nam scabendo rumpitur cutis aut scabies: apud Talmudicos, סכין ומפרכין לארס ואין סכין ומפרכין לכהמה, Ungunt & scalpunt hominem, non autem unguunt & scalpunt pecus, scil. in Sabbatho; hominem, oblectationis & voluptatis causâ, quæ homini in sabbatho mandata est, non autem pecori aut bestia, Schab. fol.53.2. Glossa, מפרכין Abradunt, scil. גלדי מכה crustas plagæ.

פרוך Sculptura, Fricatio: סיכה ופרוך Unctio & fricatio.

אנווין פרוך ורכוני בארן, Nomen proprium loci: פרוך אנווין, Talm. Orla in fine. Horum locorum nuces & mala punica in pretio erant, & carius aestimabantur. Hinc Guido notavit, פרוך significare Nuce. Author Aruch scribit, Nuces istas sic dictas fuisse, quod Fragiles essent, & manu facile frangerentur, a prima hujus Radicis significatione.

מתוך שעשוין פרוכין Ruptura, Minutia ruptæ: פרוכין Quod essent factæ minutie minutie, Rosch hafchana fol.13.col.2. De leguminibus quibusdam nentio, quæ quotidie Conteruntur & absumuntur, neque in horrea colliguntur, ut frumentum, ut decimæ de iis dari possint.

פרוכין Nomen vasis vel instrumenti culinari, Tal. Kelimi cap.12. Author Aruch vult esse Fragmentum lintei, quo ollas & scutellas abluunt: alii aliud.

פרוכינא Numus adulterinus, κίβδηλον νόμισμα, vel juxta Aruch, Numus prohibitus, non quod falsus vel adulterinus, sed ut moneta Principis prohibentis propria, melius distrahatur. Legitur in Parah cap.1.

פרוכי Nomen provinciæ aut populi, Genes.10.3. in Targ. Hierosol. Sic פרוכאי Thren.4.22. quod autem videtur esse pro פרסאי ex vers. seq.

פרכטא Sic adducitur in Aruch, sed in libro citato legitur פרכטא per ב in medio. Vide supra in פרב.

פרכטא In Echa rabbeti cap.3.17. Mulier quædam duxit filium suum אצל חד פרכטא. Glossa; Juxta sensum est Caupo, qui præparat cibos. In Medr. Koheleth cap.1.8. legitur pro eo פרכטא.

פרכיל *Uva cum racemo, sive etiam parte palmi-* nis: Manus racemi, pars quæ uva à propagine abscinditur & tenetur, der Raim/ Oketzim cap.1. Racemi uvarum, die Raimmen/ vel, pars palmitis, quæ ferri & suspendi solent, Succa fol.10.1. & alibi: Et in manu sua habebat palmitem uvarum, Schemoth rab. sect.15.

פרוכטטוס *Dux, Antesignanus in bello. Græcè* προμαχων, in Jelammedenu. Aruch scribit, sic vocari *Advocatum in lingua Græcâ.*

פרכס *Movere, Motitare se, Trepidare, Tremere, ut fit in corpore moribundo. Elias exponit* Zabelen vel Zappelen: פפור ידו יאוח ולא בשערת צערו אפרכס. Liga manus meas bene, ne tempore doloris mei trepidem, Genes.22.10. de Isaaco. Præ illic in Jonathane legitur נפרכס. Apud Rabbinos, מפרכס Tremebat, timebat egredi, Ber. rab. sect.63. R. Salom. Genes.25.v.22. אביסטרידנס, ut galli vel gallinæ faciunt, abscissâ gulâ: apud Talm. הותו ראשיהם אעפי שמפרכסין טמאן. Si abscissa sint capita ipsorum, etiam si trepidem adhuc, immunda sunt, ut cauda lacertæ, quæ (abscissa) adhuc trepidat, Oholoth cap.1. Donec tremorem edat, scil. inter mactandum, Cholin folio 37.1. Et occisus trepidabat adhuc, Sanh. fol.37.2. Sic ibi legendum. כיון שפירכסו. Postquam trepidaverit, Cholin fol.38.2.

וכיטכשה *Agitatio, Trepidatio, Commotio*: Et motitat aure sua, quæ est trepidatio.

II. פרכס *Fucare, Fuco ornare capillos, colore aut alio modo*: Non fucavit oculos, neque fucavit faciem, neque fucavit capillos, Sanhed. fol.14.col.1. Item, אין מפרכסין לא הארם ולא את הכהמה ולא את הכלים vel hominem, vel bestiam, vel vasa, Bava metzia, fol.60.1. & 2. כוהלה ופירכסו. Quæ fucat oculos, & ornat capillos, Ketubh. fol.54.1. זונות. Scorta fucantia capillos invicem, Schab. fol.34.1.

פרכוס *Fucus, Fucatio*: Fucatio hominis qualis est? veluti qui canos capillos fucat colore, ut fiant nigri. Item *Plicatio capillorum*. Sic explicatur in Ketubh. fol.54.1.

לא אחית אלא מיחמי *Praxis*: פרופסוס. פרכסין Non veni nisi ut viderem praxin vestram, quomodo judicetis, &c. Talm. Hieros. Bava metzia cap.2.

פרל *Berylli, lapides pretiosi, idem quod* בירולין, Exod.25.7. in Jon.

פרס *Dissuere, Discindere futuram, Lacerare,* Hebraicè. Hinc apud Rabbinos, פרימה

Scissura, Laceratio vestium versus futuram, & קריעה Scissura, Laceratio vestium extra futuram. Id fiebat in luctu, & aliis gravioribus calamitatibus. Apud Talmudicos, וכחו אוהו בכנדיה אם נקרעו נקרעו ואם נפרמו נפרמו Sacerdos apprehendit vestes ejus, si lacerantur, lacerantur: Si verò dissuuntur, dissuuntur, Sota fol.7. col.1. in Misna: Author Aruch dicit ad hunc locum, בנופו של קריעה fieri in ipso corpore vestis, במקום בנרו יהיו פרומים וראשו פרוע: Vestes ejus erunt laceratæ, & caput ejus denudatum. Hinc deinceps latius extenditur, pro Secare, Incidere, Succidere, & in primis de ole-ribus & herbis dicitur: Incidit ea scissione magnâ, scilicet olera ad esum, האי מאן דפרים סלקא. Is qui incidit betam, Schab. fol.74.col.2. ופרומה Et dissuta ab utroque latere suo, id est, distentis & patētibus circa collum & pectus vestibus, כרך ארומות שבצרפת, juxta morem mulierum Idumæarum, quæ in Gallia sunt, inquit Glossator in Gittin, fol.90.2.

Discissio, Dilaceratio, disruptio, ut ante in exemplo. Item Dilaceratio vestis secundum futuram, cui solet conjungi קריעה Dilaceratio vestis in solido extra futuram: אין בין מצורע מוסגר למצורע: Non est differentia inter leprosum inclusum & absolutum, nisi re-ctio (capitis) & laceratio (vestis secundum futuram) Megilla fol.8.col.2. Leprosus absolutus his duobus opus habebat: at leprosus dubie, & ideo ad examinandum inclusus, iis opus non habebat.

Artifices, qui norunt contignationes q. discindere, dissolvere, Glossa, שוכרי התקרה, Motzia fol.42.1.

מאי *Apud Talmudicos in Gemara: קיפה אמר רבה פירמא Cholin fol.120.col.1. unum per alterum explicatur, קיפה exponunt interpretes תבלין Condimenti speciem. Vide infra suo loco in קיף. Author Aruch deducit ex priori significatione, ut sit Incisum & minutum carnis, quod coquendo fundum ollæ petit. Vide Gittin fol.69.1. Septem בוני מפירמא דסילקא & ושבעה בוני מפירמא דכרתי, Septem pugillos caulium betæ, & septem pugillos caulium porri, Gl. קני calamos. פורמי*

Larva, Forma vultus ficta ad terrendum pueros & ludendum: In Gemara, מאי לוקטמין רבא, פרמי טלמוסקא, גלופא, בר רב הונא אמר פרמי הנקשרת על הפרצוף לשחוק או להכעית הבנים קטנים hoc est, פרמי est larva alligata super faciem ad ludendum, aut terrendū pueros parvos, Schab. fol.66.2. In Medrasch Psalmorum, Psal.17. & 55. scribitur פראמא: ut Larva datur ante oculos spirituum nocivorum istorum. Quod si peccata hominis promereantur, ista forma vel larva retegitur à facie spiritus mali, ac aspicit hominem, & lædit ipsum. Desumpta sunt ista ex Devarim rabba sect. ראה, ubi vide. Scribitur פראמא, glosa, Velum. Baal Aruch adducit cum Daleth, פראמי.

Vide supra in פירומא פירומא.

Frænum: פרומבניא Camo & fræno, Hebr. במתג ורסן, Psalm.32. v.9. בכפלא In duplicationem fræni ejus quis ingreditur? Jobi 41.4. Elia videtur esse corruptum ex Latino. Convenit Græcum Φορβεία. Apud Rabbinos, תן פרומבניה בפיהם כחמורים של טוחנין, In Inde frænum ori ipsorum sicut asinis molitorum, Psal.9. in Medrasch. In Gemara, ולוברקים Et Lybiani asini, cum fræno egredi die Sabbatho licitum, Schabbas cap.5. in initio. Hi scribuntur fuisse majores & fortiores, in laude & pretio. Proverbium quoddam, in quo occurrit, vide in ארן.

Dominatus, Primatus: החם גברי Dominatus, Primatus: Ibi viri primatus fuerunt: Glosa, דפרמוסקא הווי Viri dominii, Bava mezia folio 93.2.

Pharmacus, Veneficus, Magus: פרמקוס Pharmacus, Φάρμακός, Veneficus; Magus: אמר לו פרמקוס פרמקוס Dixit ipsi, Magus, magus est, Beresch. rabba sect.77. Alii citant פרמקוס.

Membrum viri: פרמשתק Membrum viri: ופרמשתקו אמרה וורת Membrum ejus cubitus & spithama, Moed katon fol.18.1. Glosa, אמתו. In textu ut & in Aruch; scribitur פרמשתקו, sed in Glosa sine ק, & sic in Tanchuma in Exod. sect.182.

Dotare, Dotem dare. Infinitivus cum Futuro: פרוניא Dotando dotabit eam sibi in uxorem, Exod.22.15. in Jonath. & sic T. Hierof. מפרניא יפרן ליה לאנתו, pro Hebr. וליא היו מפרנין, Sic apud Rabbinos, נדה ימחרנה Neque fuerunt dotantes, id est, neque dotem dederunt nisi ore; verbis scilic. nudè promissam, & non reipsâ præstitam, Beresch. rabba sect.60. & sect.74. exponitur מפייסות Placabant, Demulcebant. Sic Glossator in hunc locum exponit, & sic R. Moses ben Nachman in

sectione ויהי. Aruch aliter. Hinc legendum, Sicut dotant virgines, ibid. in Jon. v. 16. pro quo legitur כמפרוני, juxta dotes, & sic in Onkelo, כמותרו.

Dos: פורן וכתובא Dos & literas dotales, Genes.34. v.12. in Targ. Hierosol. pro פורניא רב עלי, Sic apud Rabbinos, Dos magna incumbit mihi, id est, magnum incumbit mihi donum propter nuptias ipsi dare, si deseram eam, ne tantum est in facultatibus meis, Ber. rabba sect.17. לית לי מן הן ליתן לה פורנה Non est mihi, unde dem ipsi dotem: אמן יהבינו: Nos dabimus ei dotem, tu dimitte eam: כן פסיק לה פורניא ושבק יתרה: Sic constituit ipsi dotem, & dimisit eam, ibid. Corrupta hæc sunt ex Græco Φέρων, unde & verbum apud LXX. Græcos, Φερὴν Φερύει ἀδελφῆν, Exod. 22.15. Hinc ulterius est *Lucrum*: ut פורניא ליתמי, id est, Lucrum pupillis datur, Talm. Kethubh. fol.54.1. Item, ערביא אשרה, De Camelis Arabiæ mulier levat lucrum, Ketubhoth fol.67.1.

Bona, quæ sponsa præter constitutam dotem secum fert, Dotalia dona, in Talm. Hierosol. Gittin cap.5. folio 47. col.2. Bona quæ adfert (uxor) ei (marito) פרא פורניא præter dotem, &c. Sic, מפרא פרנון רידה, Ex parapherno ipsius, Ketubhoth Hierosol. fol.30. col.2. cap.5. Vide & Nasir cap.5. Bava bathra cap.ult. In glosa explicatur rectè, תוספות כתובה. In Bereschith rabba sect.80. corruptè pro hac voce legitur פרא פורניא & sect.65. פרא פורניא.

Edificii regii genus, instar basilicæ, Tal. Taharoth cap.6.

Furnus: פורניא Qui pignori dedit panem furni, id est, panem majorem in furno coctum, Talm. Pefachim fol.31.2. אין אופין Non coquunt in furno novo, Beza fol.34.1. פורניא פת Adduxit ante eum panem furni, Avoda fol.35.2.

Furnaceum, Panis furnaceus: פורניא Quòd furnaceum coctum est tibi, Ber. rabba sect.67.

Foramen, in quod pessulus janua ingreditur: פורנה Pessulus & foramen immunda sunt, Tal. Kelim cap.11.

Scortatio: פורניא פורניא Scortatio; Beresch. rabba sect.40. In Vajikra rabba sect.33. scribitur; Aquilam, locum illum Ezech.23. vers.42. id est, פיליאה פורניא, & אמר לכלה נאפוס, Vetula meretrix. Unde melius scribitur פליאה, sine Jod priori.

Sericum optimum: פורניא פורניא, unde, Sericum optimum

imum Paringanum, Esth. 5. 10. & 6. 10. in Targ. fec. Quidam legunt פרנא.

פרנא Epitheton ferici, a loco sic dicti. Vide שיר in שיר.

פרנס *Pascere, Sustentare, Nutrire, Alere, Gubernare.* Respondet Hebraeo רעה, sed ibi tantum, ubi ad homines refertur, non ad oves aut pecora. Pascuntur autem homines & politicè & ecclesiasticè. Politicè, legibus, jure, justitiâ, per Reges, Magistratus, gubernatores quoslibet summos: Ecclesiasticè, doctrinâ ad salutem pertinenti, per Doctores. Hi propterea in utroque statu Pastores, & Pascere populum dicuntur. Præteritum, ופרנסו פרנסו ית, Et paverunt pastores illi seipso, sed populum meum non paverunt, id est, gubernarunt, Jesa. 34. vers. 8. Participium, Et sustentat se & dominum suum, scilicet, bos arans, Cantic. 1. v. 10. Plurale, Et populum meum non pascitis, Ezech. 34. 3. Qui pascunt populum meum, Jerem. 23. vers. 2. Infinitivus, Qui prohibentur pascere populum, Zach. 11. 4. Sic Ezech. 34. 2. A pascendo populo, Ezech. 34. 10. Cum Aff. Et unus ad sustentandum me in mense embolismico, Eccles. 2. 7. Imperativus, Pasce populum tuum verbo tuo, Mich. 7. 14. Futurum, Et pascam populum meum jure, Ezech. 34. 16. Et pascam eos in montibus Israel, Ezech. 34. 13. Nonne sustentabis esurientem de pane tuo, Hebr. Nonne franges, Jesa. 58. v. 7. Tu pasces populum meum Israel, erisque rex in Israele, 2. Sam. 5. v. 2. Ipse pascet eos, nempe David, Ezech. 34. vers. 23. Et pascet, ibid. Et non pascent amplius pastores seipso, Ezech. 34. 10. Et pascent vos scientiâ & sapientiâ, Jerem. 3. 15. Et pascent eos, Jer. 23. 4. *Itihpabel Participium*, Quod pascuo bono vos pascimini, Ezech. 34. 18. Infinitivus, Ut nutriremur illic, Thren. 5. 6. Futurum, Pascemini in montibus Israel, Ezech. 34. 14. Et pascentur justii de pecoribus suis, id est, sustentabuntur, nutrientur, Jesa. 30. v. 23. Et pascentur in terra Matnan & Gilhad, Mich. 7. 14. Ut tu & liberi tui sustententur, 2. Reg. 4. 7. Hebr. Vivas.

Pastor, Gubernator, Princeps, Dominator:

Et dispergemini absque pastore, Ezech. 34. 5. Ito ad gubernatorem hunc, Hebr. אל הסכן Ad thesaurarium, vel, Aulæ præfectum, Jesa. 22. 15. פרנסא Pastor Israelis, Hebr. רעה, Psalm. 80. 2. Et ipse erit eis in pastorem, Ezech. 34. v. 23. Pluraliter, Idcirco o pastores, Ezech. 34. 7. Et dices ipsis pastores; Constructè, אנתבי על פרנסי ישראל, Propheta contra pastores Israel, Ezech. 34. 2. Cum Affixo, מתתבר פרנסיה, Atteritur gubernator ejus, Prov. 14. 28. Et constituam pueros principes ipsorum, Hebr. שריהם, Jesa. 3. v. 4. Apud priscos & modernos Hebræos, Gubernator Synagoga sive politie Judaica, gubernans politicè cætum, ut Consul inter Christianos. In magnis cætibus tales plures possunt esse, in quibus requiritur doctrina & sapientia, ut in sacris & politicis possint jus dicere, & vocantur פרנסין Gubernatores, Seniores: על הצבור, Gubernator, Prætor, extollens se super cætum, Chagiga fol. 60. כל פרנס המטיל אימה יתירה על הצבור שלא Onnis gubernator Judaicus proficiens terrorem majorem super cætum non gloriae Dei studio, non est visurus filium ex se sapientem, Schabbas fol. 17. v. 1. Homo quum fit gubernator hic inferius, vocatur Impius superius (in cælo.) Dictum, quo homines volunt deterrere ab ambitione honorum & dignitatum.

Pastio, Pastura, Pascuum, Alimentum, Sustentatio: ויהי פרנס לרמשמשין בבית מקדשי: Ut sit sustentatio ministrantibus in domo sanctuarii mei, Malach. 3. 10. Pro sustentatione hominum domesticorum suorum, Hebr. מכלת, quod est pro Victum, Et pascuo bono pascentur, Heb. ומרעה שמן, Ezech. 34. 14.

אוישט לחם פרנסותך לעניי: *Sustentatio* Porrige panem sustentationis tuæ pauperibus, Eccles. 11. 1. Afferemus panem sustentationis nostræ, Thren. 5. v. 9. Et alimentum leonum, Jobi 38. 39.

לן נותנין לו: *Sustentatio, Victus, Alimonia:* Si pernoctare cupit, dant ipsi alimentum pernoctationis; veluti lectum, lintheamina, pulvinaria, Talm. Peah in fine. In Targum, ובר פרנסא, Et filius gubernationis, sive sustentationis, id est, Gubernator domesticus, Gen. 15. 2. Jonathan habet, בן פרנסת ביתי.

Pulvinus, Pulvinar, Cervical: In Beresch. rabba sect. 68. Lapidés, quos supposuit Jacob capiti

capiti suo, facti sunt ei כמטה וכפרנוס sicut lectus & pulvinar. Glossa monet, R. Salomonem legere כפרנוס, & exponit, כסת Pulvinus. Sic in Jalkut fol. 35. 2. explicatur in margine כר וכסת. In Medrasch Schir haschirim cap. 1. v. 17. pro eo legitur כמטה וכפרנוס sicut lectus, & sicut pluma. Baal Aruch legit וכתרנוס sicut Thronus, in litera ת, תרנס.

פרנק *Oblectare*, & *respondet Hebræo ששעשע*, idemq; cum פנק. *Futurum*, יפרנקו נפשי. *Oblectabunt animam meam*, Psalm. 94. v. 19. In *Ithpabel*, אלתפרנק *Oblectare se. Futurum*, בגודרתך אלתפרנק. In *statutis tuis oblectabo me*, Psalm. 119. v. 16. על שדי תתפרנק. In *omnipotente Deo oblectabis te*, Jobi 22. 28. אין על שדי יתפרנק. *Si in omnipotente oblectaverit se*, Jobi 27. 10. Et in *Targum Hierosolymitano Jonathanis*, ודמפרנק לחרא, ודמפרנקא. *Et qui oblectat se nimis*, Deut. 28. 54. *Et quæ oblectat se, quæ delicata est*, Heb. הענה, Deuter. 28. 56. Baal Aruch legit ודמפרנקיתא. *Plurale*, והיונו חמיון בנתיהון מפרנקתא, *Et vidimus filias eorum delicatas*, Num. 31. 50.

Oblectatio, Oblectamentum, Voluptas. Plurale, פרונקין *Oblectationes. Aff.* סהודתך פרונקי. *Testimonia tua sunt oblectamenta mea*, Psalm. 119. v. 24. Heb. ששעשעי. Sic v. 70. 77. 91. 143. 173. *Idem*, Deuter. 28. 56. in *Targ. Jon. & Hierosol.*

Pannus, Panniculus, quo operitur dolium. פרונקא Talm. Schabbas fol. 48. 1. אפלגיה רכובא. *Panniculus ad medium dolii, licitus est*, Schab. fol. 139. 2. פש לחו חמרא בכובא וצרונהי בפרונקא. *Diffuxit illis vinum in cupam, & operuerunt eam panno*, עז fol. 30. 1.

פרס *Pandere, Expandere, Tendere, Extendere, Explicare. Respondet plerumque Hebræo די*, *quandoque verbo נטרה. Præteritum*, פרוס, פרוס ליה דוד. *Quod tetendit ipsi David*, Heb. נטה, 2. Sam. 6. 17. פרוס ית משכניה. *Extendit tentorium suum*, Hebr. תקע fixit, Gen. 31. 25. *Et explicavit illam (epistolam) coram me*, Ezech. 2. v. 10. *Et expandit manus suas in oratione*, 1. Reg. 8. 22. *Et explicuit illas Chiskija coram Domino*, 2. Reg. 19. v. 14. *Et expandit illos (caelos) quasi tabernaculum*, Heb. וימתחם, Jef. 40. v. 22. פרוסיה לענני הדי וילתא. *Expandit sibi nubes sicut velum*, Psalm. 105. 39. תפון למשכניה. *Ubi tetenderat sibi tabernaculum suum antea*, Genes. 13. v. 3. *Tertia femmina*, איהא, *Quando expandit manus suas versus mare in precibus*, Psalm. 68. 15. *Et explicuit tegumentum super os putei istius*, 2. Sam.

17. v. 19. על טינרה. *Et expandit eum sibi super petram*, Hebr. ותטהו. *Et extendit illum*, 2. Sam. 21. v. 10. פרוסית אדי. *Expandi manus meas*, Psal. 143. 6. *Et expandentur contra eum rete suum*, Ezech. 19. 8. *Participium*, פרוס עלוי מטרה. *Expandit super eum pluviam*, Jobi 36. 30. *Et stultus expandit sibi stultitiam*, Prov. 13. v. 16. *Rete expandit gressui suo*, Proverb. 29. 5. *Plurale*, פרוסין מצרתא. *Expandunt rete*, Psalm. 140. 6. *Expandunt alas suas*, 1. Reg. 8. 7. Sic Exod. 25. 19. & 37. 9. ubi *Veneta pravè punctata. Fæmininum*, ופרסא ידהא. *Et expandit manus suas*, Jerem. 4. v. 31. *Participium Pehil sive passivum*, על טור רם. *Sicut rete expansum super montem excelsum*, Hof. 5. 1. *Plurale*, וידוהי פרוסין בצלו. *Et manus ejus expansæ erant in oratione*, 1. Reg. 8. 54. *Infinitivus*, למפרס עלוהי קלע, *Extendere super eam velum*, Jesa. 33. v. 23. *Futurum*, עליהון מצרתא. *Expandam super eos rete meum*, Hof. 7. v. 12. *Et expanderis ad eum in oratione manus tuas*, Jobi 11. 13. *Et expanderit in oratione manus suas*, 1. Reg. 8. v. 38. *Expandent vestimentum hyacinthinum*, Numer. 4. 7. *Et expandent sindonem*, Deuter. 22. 17. *Ex Pabel, Præteritum*, פרוסית ציון ידהא. *Extendit Tzizon manus suas*, Thren. 1. 17. *Participium fæminin.* *Sicut distendit mulier pedes*, Thren. 1. vers. 17. *Sicut extendit natans (manus) ad natandum*, Jesa. 25. v. 11. *Ex Apbel*, אפרים ית רגליוהי. *Extendit pedem suum*, Esth. 1. 2. in *Targ. sec.* *Futurum*, ונאפרם עלך. *Et expandam super te rete meum*, Ezech. 32. 3.

Tentorium, Aulaum, Velum, Tegumentum latum & Expansum. Sic respondet Hebræo מוסד, *quandoque Nomini* אהל: *ut* אהל פרוסא על משכניה. *Et expandit aulaum super tabernaculum*, Exod. 40. 19. Hebr. האהל. *Tentorium: Et pones tegumentum portæ*, Exod. 40. 5. *פרוכתא דפרסא*. *Operculum tegumenti*, Hebr. מוסד, Exod. 40. 21. Sic Numer. 4. 5. *Et expandit tegumentum super os putei*, 2. Sam. 17. 19. *Pro tentorio super tabernaculum*, Hebr. פרוסיה תפון למשכניה. *Et expandit velum tuum*, Hebr. מפרשך, Ezech. 27. 7.

Locus expansionis: Locus sive ager cultus, in quo antè fuit alicujus hominis sepulchrum, qui idcirco immundus est, & vetitum Naziræo per eum

eiim transire, Talm. Nasir folio 54.ו. החורש את Arans sepulchrum, הקבר הרי זה עושה בית הפרס is facit agrum immundum, Oholoth cap. 17. Rabbi Salomon ibi notat, sic dici, quasi *Locum expansionis, quod arando terra sepulchri per totum agrum expandatur*. Bartenora scribit: *Est locus in quo immunditia ומתפשטת פרוסה & extensa est*. Rabbinum verò nostri פרס explicant דבר פרוס ושבור *Rem confractam & contritam, quod ossa mortuorum illic dispersa & confracta sunt*. Rabbi Moses ben Majemon in libro Jád parte 3. in איהו בית הפרס זה המקום cap. 10. הלכות טומאת מת שנחרש בו קבר שהרי נתרקדו עצמות חמת בתוך העפר Quidnam est בית הפרס? Est locus, in quo aratum est sepulchrum: nam sic comminuantur ossa mortui in terra, & dividuntur in totum agrum, &c. Vide ibi plura: Ager sepulchri expansi & dispersi: שדה בית הפרס כיצד מטחין בית הפרס Quomodo mundum reddunt agrum sepulchro immundum? שלשה בית שדה, Tres sunt ejusmodi agri, primò, שדה אger in quo aratum est sepulchrum: secundo, שדה אger in quo interiit sepulchrum: tertio, שדה בוכים, Ager flentium, Moed katon folio 5.2. Ohol. cap. 18. כיצד בוצרין בית הפרס, *unde, de Vinea*: unde, Quomodo vindemiant vineam sepulchro immundam? Oholoth cap. 18. הרוצף בית הפרס Pavimentans locum sepulchralem lapidibus, ibid.

Secundo, פרס *Dividere, Discindere, Partiri, Frangere in partes dimidias, Dimidiare. Præteritum, פרס פריסת מלכותך, Divisit, id est, divisum est regnum tuum, Dan. 5.28. Sic Aben Esra per hoc loco Verbum exponit: Rabbi Saadias per שבר Frangere: ואתא ופרס Venitque & discidit, sc. cucurbitas agrestes, Heb. ויפלה, 2. Reg. 4. v. 39. Participium, ופרסין Et dividunt, ibid. v. 25. Et in Targum, פרס מוזנא Ipse distributurus est cibum, Heb. יברך Benedicet: nam cum fractione & distributione panis semper conjuncta est benedictio, 1. Sam. 9. 13. Interpretes, פריס, id est, בוצע Discidit. Sic פרס לחמד Distribuyendo, frangendo panem tuum pauperi, Jesa. 58. vers. 7.*

Apud Rabbinos: המפטיר בכביא הוא פורס על שמע Qui dimittit (populum) in lectione prophetica, is dividit lectionem Schemah, Megilla folio 24.ו. אין פורסין על שמע Non dimidiant lectionem Schema, ibid. fol. 23.2. Lectio שמע est textus ex Deut. 6. *Audi (שמע) Israel, Dominus Deus tuus Dominus unus est, &c.* Hanc singulis diebus precibus matutinis & vespertinis Judei addunt, nec dimidiare, id est, dimidiam tantum recita-

re debent: אוכל שנפרס Cibus divisus & comminutus, Tibbul jom cap. 3. לא יפרוס אדם פרוסה Non לאורחין אלא אם כן אוכל עמהן אבל פורס לבנוו *frangit, sive dividit homo partem panis viatoribus, nisi etiam comedat cum eis: dividit autem liberis suis & domesticis suis, ut assuefaciat eos ad precandum.* Fractio panis non fit nisi adhibitâ benedictione & laude sacrâ, unde viatoribus pauperibus nemo debet panem frangere cum precibus, nisi unâ comedat: consecratio enim ista usum comedendi respicit, Talm. Rosch hafchana cap. 3. in fine. Sic antea ex 1. Sam. 9. 13. ubi R. David: *Benedicens pani, sive, precibus consecrans panem ab initio prandii, vocatur בוצע, Chald. פריס, quia frangit panem, & benedictionem dicit super eo.*

*Ungula, scissa propriè, à Divisione sic dicta: Planta pedis. Sic respondet Hebræo פרסה כל דסריקא פרסתא, & כף, quando de pedibus dicitur: Quicquid divisum est unguis, id est, quicquid dividit, juxta Hebr. מפרסת, Levit. 11. 3. Sic v. 4. Et ex dividendibus unguis. Sic cum Affixo, ופרסתהון לא סריקא Et ungula ipsorum non est divisa, Deuter. 14. 7. ופרסתיה ליתוהי. Libri habent ופרסתיה ubi Kametz esset ex forma plurali, at sic potius dicendum fuisset ופרסתוהי: nam Affixum propriè singularibus convenit. Constructum, לכה רגלה Plantæ pedis sui, Hebr. ופרסת רגלה, Gen. 8. 9. Et planta pedum ipsorum sicut planta pedum rotundorum, Ezech. 1. 7. A planta pedis tui, Heb. מפרסת רגלך, Deut. 28. 35. Plurale constructum, במנח פרסת, Cum quiescerent plantæ pedum sacerdotum, Heb. פריסת סוסותיה, Jos. 3. 13. בפרסת ופרסתיה ופרסתיה ופרסתיה, Heb. פריסת גבוריה Ungulæ equorum ejus, Jesa. 5. 28. ופרסת ביעריא Ungularum fortium (equorum ejus) Jer. 47. 3. Et ungulæ jumentum, Ezech. 32. 13. בפרסת סוסותיה Ungulis equorum ejus concubabit omnes plateas tuas, Ezech. 26. 11. *Emphat. תרתין פרסתא Ambæ unguis, Deut. 14. 6.**

שור *Ungulosus, magnas unguis habens: כרסתן ופרסתן Bos ventrosus & unguulosus, Cholin fol. 60. 1.*

הפריס על גבי קרקע *Ungulas dividere: Si dividat unguis super pavimento, id est, si possit super unguis suis stare aut incedere, Talm. Cholin fol. 75. 2.*

Fragmentum, Divisum sive divisa pars, Pars, Particula, Frustum: אם יאכל פרוסה אחר פרוסה Si homo comedat frustum unum post alterum, nonne secundum pellit prius? Vajikra rabba folio 180. col. 4. הקני שנתנו

Pauper cui dant frusta panis, Demai cap.5. Item Numulus, Obolus.

עור בית פרסות, vel, עור פרסות: Fractura פרוסה. Pellis fracturarum, id est, pellis quæ incipit à fractura pedis, nempe à genubus & infra, non vocatur pellis, ut detrahatur in animalibus instar reliquæ pellis, sed abscinditur unà cum pedibus, & comeditur, sicut caro ipsa, propter terneritudinem, Talm. Cholin fol.55.2. & 122.1.

ארץ ישראל ארבע מאות פרסות: Milliaria Terra Israel quadringenta milliaria habet in latitudine, & totidem in longitudine. Plurale פרוסין, Milliaria, Jefa.10.32. in Targum, & apud Rabbinos etiam פרוסאות. Parfa autem continet quatuor מילין, id est, octo mille cubitos sive passus minores, sive 4000. passus majores. Vide מיל, & Joh. Drusium lib.1. Animadvers. cap. 44. ארבע מאות פרסות על ארבע quadringenta milliaria in longitudine & latitudine, Taanis fol.10.1. Hinc ששה פרוסין sedecim milliaria, in Talmud Schabb. fol.6.1. Glossa exponit פרוסאות quatuor parfas: שתא אלפי פרסי הוי עלמא Sex mille parfas continet mundus, Pesach.94.1. Sic in circuitu cursus solis: אנא פטריח שלוש פרוסאות Ego molesto illos ad tria milliaria, Joma fol.75.2.

Unghulas dividens, quod fit incessu, unde que id facit, dicitur Vagatrix. Hinc in Bereschit rabba sect.18. quæritur, Quare mulier in principio creationis non sit facta ex capite, vel ore, aut lingua, vel manu, pectore, corde &c. viri? & subjicitur, ולא מן הרגל שלא תהי פרסנית, Neque expede, ne esset unghulas dividens, vagatrix, & hinc inde extra domum per plateas discurrens, ut fecerunt Lea & Dina.

Exactores publicorum tributorum aut veltigalium: Constituit eum inter exactores Babylonix, qui scilicet ab Israelitis tributum exigeret, Talm. Jevamim. fol.45.2.

Terminus, Articulus temporis, quasi Divisio vel Fractura ejus dicta: פורסא דרמא כל תלתין יומין Terminus sanguinis (id est, הקוה Venæ-sectionis, commodum est) omnibus triginta diebus mensis, Tal. Schabbas fol.129.2.

Idem פרוס: In termino paschatis. Fractio, Divisio, Discissio: Extensio, Expansio: Velum, Cortina: תשמיש פרוסא פרוסה. Istud velum sive ista cortina supellex sacra est, quæ scilicet. antè arcam sacram, in qua Liber Legis in Synagoga Judæorum continetur, suspensa est, Megilla fol.26.2.

Et separatio: פרוסותא דתרבא Separatio: פרוסותא rationem adipis, Lev.1.8. in Joni.

Dimidium, Dimidia pars, res divisa in פרוס פרוס.

duas partes, quarum una sic dicitur. Sic ubi de Monetis sermo, intelligitur dimidia cujusque monetæ pars: ut, פרוס של מנה Dimidium talenti, פרוס פרוס Dimidius assis: De Tempore; פרוס החרש Dimidium mensis; nempe quindecim dies ante festum vel terminum certum: בפרס פסח Ad dimidium paschatis, id est, quindecim dies plus minus ante pascha: בפרס עזרת Ad dimidium festi pentecostis, בפרס חג הסוכות Ad dimidium festi tabernaculorum, Talm. Schekalim cap. 3. Ibidem in Talmud Hierosolymitano: כל היכא דתנינא פרוס פלגא פלגא שלשים יום קודם למועד Ubique legimus פרוס, est Dimidium, veluti dimidium triginta dierum ante festum solenne: פרוס פרוס Comestio dimidii; esus, absumptio dimidii cibi, dimidii panis, dimidiæ tortæ panis, Erubhin fol.29.1. Kerithuth fol.13. &c. In Aruch exponitur חצי חלה. In Mischnajoth in Mikvaoth, cap. ult. Ovum & dimidium. Vide & Majem. in Com. in Mischna in Taharos cap.1. sect. 3. Secundum Raschi sunt duo ova, ut notat Bartenora in Mikvaos.

Persia: In Medrasch Esther sect.1. circa finem: Quare vocatur פרוס המלכות? פרוס פרוסות quia accepit regnum frustulatum.

Persa, Persicus: פרוס פרוס דקלא פרוסא דאצטילוס פרוסיתא Dactylus Persica, de arbore: פרוס פרוסיתא Dactyli Persici. Hi meliores erant communibus, Schab. fol.29.1. פרוסא פרוסא, Ezech.27.10. Apud Talmudicos: Rabban Gamaliel dixit: דברים אוהב אני את הפרסיים הן צנועין באכילתן וצנועין בבית הכנסא וצנועין בדבר אחר Propter tres res amo Persas; sunt verecundi in cibo; sunt verecundi in loco secreto, verecundi in re alia, id est, בתשמיש, in lecto, Berach. fol. 8. 2.

Species ficorum, Scheviith cap.5.

Æstimare, פרוס העריך. Futur. Et æstimabit sacerdos eam, Levit.27.12. vide & v.8. פרוס פרוסא Prout æstimaverit eum, vers.14. פרוס פרוסא אestimabit eum sacerdos, v.8. ופרס פרוסא, v.14.

Æstimatio: פרוס פרוסא Pro æstimatione personæ erunt Domini, Levitic. 27. v. 2. Juxta æstimationem sacerdotis sic erit, v.12. Cum Aff. פרוס פרוסא Et erit æstimatio masculi, Lev.27.3. ויהי פרוס פרוסא Et erit æstimatio ejus, v. 4. פרוס פרוסא Cum æstimatione ejus, Lev. 5. v.15.18. פרוס פרוסא Secundum æstimationem ejus stabit, Levit.27.17. פרוס פרוסא Præ æstimatione ejus, Lev.27.8. ויתמנע פרוס פרוסא Et diminetur de æstimatione ejus, v.18.

Donum, Munus, Præmium voluntarium & liberum, Compensatio, Beneficium corporale & temporale tantum, non ex debito, sed liberâ voluntate;

Præpositus, Præfectus, Magnas & primarius aliquis: Ingressus est præpositus ad lavadum & omnes servi ejus, Schem. rabba sect.15. Paulò post in eodem textu scribitur הפרופיטון.

אגוז ושקד תפוח ופרסק : *Persicum pomum* : פרסק Nux, Amygdala, Pomum & Persicum, Beresch. rabba sect.41. Sic, הפרסקים והשקדים, Persica & amygdalæ, Tal. Kilaim cap.1.

חכימתי פריסתותהא ענין : *Domine, Heræ* : פרסתון Sapientes dominarum ejus respondebant, Heb. שרותיהם, Jud.5.29.

אהדר ליה רבא פרסתקי ותפסה : *Retia* : פרסתקון Restituit ei Rabba retia, & cepit eam, aviculam scil. Talm. Cholin fol.140.2. *In Aruch legitur* פרסקי.

אתא : *Nuncius, Cursor, Legatus* : פרסתקא Venit legatus ad eum, Tal. Gitin fol.56.2. Legatus regius : פרסתקא רמלכא Misit ad ipsum legatum, Berachoth fol.58.1. Et adducat duos cursores à foro, Bereschith rabba sect.40. Fortasse nuncius missus est.

פרע *Solvere, Persolvere, Rependere, Retribuere, Reddere. Respondet verbis Hebrais* : *quæ tamen etiam aliter pro diverso usu transferuntur. Præteritum*, מטול רפרע עלי טבתא, *Quia rependit mihi bonum*, Hebr. גמל, Psal. 13. vers. 6. *Tertia feminina cum Affixo*, פרעתיה, *Rependit ei bonum*, Hebr. גמלתהו, Proverb. 31. v. 12. *Si rependi inferenti mihi malum*, Hebr. גמלתי, Psalm. 7. 5. *Participium*, פרע טבתא איש חסידא, *Retribuit bonum vir benignus*, Hebr. נומל, Proverb. 11. vers. 17. *Mutuat improbus, & non persolvit*, Hebr. ושלם, Psalm. 37. 21. *Et persolvit superbis*, Hebr. ומשלם, Psalm. 31. 24. *Et rependit homini secundum opera sua*, Proverb. 24. 12. *Si non est tibi unde persolvas*, Hebr. אין לית לך דפרע, Proverb. 22. vers. 27. *Plurale*, *Retribuunt mihi malum pro bono*, Hebr. ושלמוני, Psalm. 35. v. 12. *Et repedentes malum*, Psal. 38. 21. *Persolvere ipsis* *Imperativus*, למפרע להון אגר טב, *Redde ipsis Domine secundum opera ipsorum*, Heb. תן, Psalm. 28. 4. *Et reddam ipsis*, Hebr. ואפרע להון, *Ulcisci*, *Ulciscendo*, *quo sensu respondet Hebræo* יריב, נקם, *Item Rependi, Persolvi, Retribui. Præteritum*, *Ulciscendo* אתפרעא אתפרע ית עולבנהון, שפט ירו.

ultus est injuriam eorum, Hebr. ריב יריב, Jerem. 50. 34. *Donec ultus sit populum Israel ab inimicis ejus*, Jos. 10. v. 13. *Et vindictam sumferunt de eis*, Hebr. ונקמו, Ezech. 25. 12. *Partic.* וכל בר נש היך מתפריע Et omni homini juxta bona manuum suarum rependitur vel persolvitur, Hebr. ושיב לו, Prov. 12. 14. *Ulciscitur ipse omnem carnem*, Heb. נשפט Juicio disceptat, Jerem. 25. v. 31. *Et sumit vindictam animæ ipsorum*, Hebr. וקבע את קבעיהם, Proverb. 22. vers. 23. *Et ulciscor ultionem tuam*, Hebr. ונקמתי, Jerem. 51. 36. *Infinitivus*, *Ulciscendo* *Ad vindictam sumendam ab omnibus inimicis ipsorum*, Heb. להנקם, Esth. 8. 13. *Ego sumpturus sum vindictam à vobis*, Hebr. אריב iudicio contendam, Jerem. 2. v. 9. *Imperativus*, *Ulciscere ultionem filiorum Israel*, Hebr. נקם, Num. 31. 2. *Et ulciscere me de persequentibus me*, Jerem. 15. 15. *Ulciscimini eam*, Jerem. 50. v. 15. *Non in æternum ulciscar iudicio*, Hebr. אריב, Jesa. 57. vers. 16. *Quando ultionem sumam de vobis*, Judic. 15. 7. *Et ulciscar ultionem unam*, Judic. 16. 28. *Donec ulciscar me ab inimicis meis*, Hebr. ונקמתי, 1. Sam. 14. 25. *Ultio sumetur de ipso*, Hebr. יקם, Genes. 4. vers. 15. *Nam ultionem servorum suorum vindicaturus est*, Hebr. ויקום, Deut. 32. v. 43. *Et ulciscetur*, Hebr. וישפט, Exod. 5. v. 21. *Et vindicet nos rex noster*, Hebr. וישפוט, 1. Sam. 8. v. 20. *Et vindicet contumeliam meam à te*, Hebr. וישפטני, 1. Sam. 24. 15. *Et vindicemus vindictam nostram ab illo*, Hebr. ויתפרעון מנכון פורענותא, Jerem. 20. 10. *Et vindicent à vobis vindictam*, Levit. 26. 25. *Sic Ezech. 25. 15. Apud Talmudicos: Qui ulciscitur, id est, sumit vindictam suam, vastat domum suam*, Sanh. fol. 102. 2. Aliud vide supra in סאה.

Secundò *Nudare, Detegere, Retegere, Aperire, Discooperire. Præteritum*, פריעין אנון, *Quòd nudati essent: nudati enim erant per manus Aharonis*, Hebr. נודתי אהרן, Exod. 32. v. 25. in Jon. & Targ. Hierosol. *Caput ejus erit resectum*, Lev. 13. v. 45. *Et nudabit caput*, Numer. 5. v. 18. *Hinc apud Rabbinos, Caput apertum, id est, pileo, vel aliò tegumento nuda-*

to nudatum: שהיטה פרועה Maectatio aperta, id est, bestia, cujus venter maectando apertus: Dicitur & de Nudatione membri in Circumcisione: unde illud Axioma, מל ולא פרע את המילה כאלו, מל לא מל Qui circumcidit, & non denudat circumcisionem, perinde est ac si non circumcideret, R. Alphe in De Sabbatho, cap. 19. Item pro, Solvere debitum, usitatissimum est: פרעתיך Persolvi tibi debitum: פורעין מס Solvunt tributum: שטרות פרועים Chirographa, literæ debitorum exsolutæ. Hinc Talmudici, בשביל ארבעה דברים, נכסי בעלי בתים נמסרים למלכות על משהי שטרות פרועים וכו'. Vide supra in נכס.

פרוע Coma: מרבי פרוע Nutriens comam, Numer. 6.5. Sic Lev. 10.6. & 21.10.

פרועה Denudatio, Retectio: הראש הראש Denudatio, retectio capitis, Moed katon folio 27. Sic in specie vocant etiam retectionem membri infantis, quæ fit post præputium abscissum, quando scilicet remanens cutis, per ungues pollicis acuminatos, à circumcidente retrorsum trahitur, ut caput membri denudetur.

פרעון פרועון Solutio, apud Rabbinos: לאו בני פרועון Non sunt filii solutionis, non sunt solvendo, non habent unde solvant, Talm.

פרענות רין Ultio, Vindicta, Pœna: פורענות Ultio iudicii, per iudicium instituta, Jesa. 34.8. יום פורענותא Dies vindictæ, ibid. Rependet vindictam inimicis suis, Heb. פורענותא שבתא משתלם ליה, Jesa. 59.18. ושלם חמרו Retributio bona persolvetur ei, Heb. ונמלו, Proverb. 19.17. Cum Affixis, ואתן יר פורענותי Et dabo ultionem meam in Edom, Heb. נקמתי Ezech. 25.14. וית פורענותיך Et ultionem tuam ego ulciscar, Heb. וינדך, Jesa. 49. v. 25. ונתפרע Et ulciscemur ultionem nostram ab illo, Jerem. 20.10. ונתתי פורענותיך Reddam retributionem ipsorum ipsis, Heb. גמולם, Psalm. 28.4. ומתפרע פורענותהון דנפשהון Et ulciscitur ultionem animæ ipsorum, Proverb. 22.23. Plurale, ואתכר פורענותך רבךון Et faciam ultiones magnas, Ezech. 25.17. ארבע פורענות בישון Quatuor ultiones sive pœnæ malæ sunt, gladius, fames, &c. Heb. שפטיי iudicia mea, Ezech. 14.21. פורענין, quæ terminatio tamen, à Nominibus in ות finitis, provenire non solet: מרי אל נקמותא Dominus ultionum, Heb. אל נקמותא, Psalm. 94.1. פורענותא: sed quia in Hebræo est plurale, rectè quoque in Chaldæo sic reddi potest, cum eadem forma vocis id patiatur. Apud Rabbinos, מרה טובה ממדת פורענותא Amplior est proprietas bona (gratie) quam proprietas vindictæ & pœnæ, scilicet in Deo. Pluralis numerus, פורענותא.

אלה קנאן ופורעון ומתפרע Ultor, Vindex: מפרע Deus zelotes & ultor, & ulciscens cum zelo, Exod. 20. v. 5. in Jon. Plurale, רינין ופורענין, Judices & vindices constitues tibi, Heb. שטרות, Exactores, Executores, & vindices, sententiæ judicialis, Deut. 16.18.

פרועה Malleus: היך פרועא וסיפא Sicut malleus & gladius, Heb. מפיון, Prov. 25.18.

פרועה Cito, Celeriter, Festinanter, Subito, Statim: לא תכול לשציותהון בפרוע Non poteris perdere eas celeriter, Hebr. מהר, Deut. 7.22. Et deducito cito ad ecclesiam, Hebr. מהרה, Numer. 17.11. ו. Declinarunt cito à via, Exod. 32. v. 8. ואתי בפרוע ליה תועבב Festina cito, ne moreris, 1. Sam. 20. v. 38. לתרכותהון דלמא Ad non expellendum eos celeriter, Judic. 2. v. 23.

למפרע Retro, Retrorsum, Præpostere, Inverso ordine: הקורא את המגלה למפרע Qui legit librum retrorsum, inverso ordine; sive scripturæ, ut Græcè à sinistra ad dextram, sive temporis, præpostero tempore. Sic quidam explicant, ואל Et ne faciatis præpostere, contrarie, inverso ordine, Proverb. 8.33. Item, לא אפרע Non retrocedam, non ibo retrorsum à decreto meo, Ezech. 24. v. 14. Hinc, למפרע Retrorsum, scribit R. David in Commentario in hunc locum.

מפרעתא Locus inferior ventris in animalibus. Quid est מפרעתא היכא דפרעי טבחי In Gemara, ubi denudant, id est, aperiunt (ventrem) lanii, Cholin fol. 50.2.

פרעוש Pulex. Hebraicè scribitur פרוע. פורפא Ansa, Anfula, Fibula: Plurale, פורפין דדהב Anfulas ex auro, Hebraicè Anfulas ex ære, ibid. v. 6. ונתעל ית פורפין Et introduces anfulas, ibid. v. 6. בפורפין In anfulas, ibid. v. 6. וית פורפוהי Anfulas ejus, Exod. 35. v. 11. Græcè ἰδὲ Idem.

פרף Annectere, Coniungere, Componere, Connectere: התיצונה היתה פרופה Exterius velum erat conjunctum sive connexum, Joma folio 52. col. 2. Duplicatum. כפולה, פרופה, id est, Applicans (palliolum) per lapidem; ובכר שלמא תפרוף לכתהלה בשבת; modo ne ulla ratione applicet in sabbatho (scilicet cum moneta) Schabb. cap. 6. in Misna: וצאות פרופות Et filia Medæ (id est, Israelitides habitantes in Media) exeunt (in Sabbatho) compositæ, id est, cum composito velo sive palliolo, quod טלית vocant, ibid.

פרופי. Citat Baal Aruch ex Ber. rabba sect. 85. Sed in nostris libris nunc legitur pro eo, בביון. Glossator annotat,

annotat, R. Salomonem legere מוריו פופילא & explicare id כבויון ex lingua Græca. Sed nec hæc lectio hodiè extat.

פרפחיני *Portulaca*. Vide in הלגלוגות. פרפלי *Piper*, idem quod פלפלי. *Baal Aruch* citat ex *Schab. fol. 141.1.* ubi nunc legitur פלפלי.

פרפסיס *Leguminis species*, juxta quosdam. Juxta alios *Vas perforatum hortense*, in quo aliquid fertur: *Schabb. fol. 81.2.* Vide ibi Glossam, item *Aruch* hoc loco, & in חתל.

ואמור *Præpositus*, *Præfectus*: *Præpositus*, *Præfectus*: Et dic præposito, præfecto, *Midr. rabb. sect. 1.* *Plurale*, יש לו פריפוסין, *Regi qui est caro & sanguis, sunt præpositi: etiam Deo sunt præpositi. Quandoque scribunt ab initio* פרו.

Armilla, *Talm. Hierosol. de Sab. cap. 6.* In *Aruch* scribitur פרפסולה. In præcedentibus paulò verbis legitur כרופסלה, & in marginali glossa, כרוספלה.

Purpura, Vestis purpurea & regia: איה *Est homo vestitus purpurâ regiâ*, *Vajikra rab. sect. 28.* *Bemidbar rab. sect. 12. fol. 248. col. 2.* Sic explicant שניער, *Jof. 7. 21.* per פראא בבלאה *Purpura Babylonica.* Vide quoque infra in פרו.

Vide infra in פרו.

Ibidem.

Perfringere, Perrumpere, Disrumpere. Præteritum, ופרץ בשורא דירושלם, Et perrupit in muro Jerusalem, *Hebr. ופרוץ 2. Reg. 14. v. 13.* quod verbum aliàs aliter transferri solet. Hinc tamen etiam legèdum videtur הוד קרתא דפריצה, Sicut urbs quæ disrupta est, neque est ei murus, *Proverb. 25. v. 28.* pro quo legitur תריצה, quæ vox aliam significationem habet, ac legi posset תריעה, quod verbum Hebræo פרץ hoc sensu sæpè respondet.

Protervius, Impudens, Lascivus. Feminin. פרוצה *Præfracta, Petulans, Lasciva, Impudica puel- la vel mulier. Opponitur ei צנועה Modesta, Verecunda.* Vide *R. Dav. 2. Sam. 13. 19.*

Ruptura, Foramen: Protervia, Perversitas, Lascivia proterva: פרוצה *Foramen advocat furem, Succa fol. 26. col. 1.* *Proverbium vulgare, idem cum illo, Occasio facit furem: Perversitas פריצותא דעברי: Perforum.*

Effractor, Latro, Fur: metaphoricè apud Rabbinos, Improba oliva & uva, id est, immaturæ, quæ non maturescunt, nec comminuuntur sub prælo, Metzia 105. 1. נמליא *Camelus insanus, obvia perrumpens & perfringens, Berach. 54. 1.*

Ad alveos aquarum, Hebr. אפיקי, *Pfal. 42. 2.* וחדרו על Et reversæ sunt in locum alveorum fuorum, *Jobi 14. 11.* Sic & *Elias* adducit, נותנור, *Jobi 41. 6. al. 7.* At hic locus in Bibliis legitur פצידא, & sic *Jobi 40. 13. & 6. 15.* unde & sic *Jobi 14.* legendum videtur. Omnino pro אפיקים in Targum communius est פצידון, ut est supra in פצר, unde ה hic irreptitiu & alienum videtur, nisi quis velit hæc esse ut פנק & פנק.

Bacca, Granum: ערפילא אפילו לפרצידא Pluvia tenuis etiam grano sub gleba prodest, Talm. Taanith fol. 4. col. 1. פריצידא *Grana mali Punici rubentis, Bava metzia fol. 84. 1.* ומפרצידוהי עברין משחא Et ex granis ejus faciunt oleum, *Schab. fol. 21. 1.* nempe de *Kikajon Jonæ*, quod vocatum fuit שמן קיק *Oleum kik: האו צורכא מרכנן דמי לפרצידא דתותי: Iste sapiens similis est grano sub gleba, postquam incipit virescere, virescit, nihil scil. obstante glebâ; sic sapientes inclarescunt, nihil obstante invidia malorum: Taanith fol. 4. 1.*

Sic adducitur in *Aruch* ex *Beresch. rabba*, sed ibi *sect. 40.* legitur פרסתקין, de quo in פרס.

Vinum languidum ac fugiens, invalidum, aut acescens, quod colorem & saporem amisit: Vinum languidum quod venditur in compitis urbis, Talm. Bava bathra fol. 95. 2.

Acinus: Granum: Plur. פרוצין *Ab acinis uvarum usque ad cortices non comedit, Numer. 6. 4.* Hebr. הרצנים. Quando in prælo separantur, dicuntur פסולה ענבים *Fæces, fraces uvarum. Talm. ומפרצנוהי עברין משחא* Et ex granis ejus faciunt oleum, *Schab. fol. 21. 1.* *Kimchi* explicat גרעינין, *Jonæ 4. 6.*

Persona, Vultus, Facies, Effigies. Corruptu ex Græco πρῶσις *Vultus פרצופא דיהוה רגיון: Vultus Domini irati sunt, Pfal. 34. 17.* ubi melius legeretur פרוצופי propter sequens plurale, & coveniret Heb. וחדד פרוצופי דלא דמן חר לחר: quod etiã plurale: פני Sicut vultus, qui non assimulantur sibi invicem, *Proverb. 27. 19.* *Cum Affix. פרוצופך* *Cum evigilavero à gloria effigiei tuæ, Hebr. In lumine vultus ejus, Proverb. 16. 15.* וכשבזווא פרוצופיהוון Et sicut saphirus, vultus eorum, *Thren. 4. 7.* *Hinc apud Talmud.* אין מעידין אלא על פרוצוף פנים עם החוטם Non testantur (de homine mortuo) nisi viderint personam faciei ipsius unã cum naso, *Jebhamot fol. 120. col. 1.* הראשון *Duplicem vultum creavit Deus in Adamo primo, sicut dicitur: Antè*

et retrò formasti me, Psal.139.5. Berachot. fol.61. col.1. Huc respiciunt R. Salom. & Aben Esra Genes.1.27.

פָּרַק *Redimere, Vindicare, Liberare, Servare, Eripere. Respondet Hebrais פָּדָה* פָּרַק, די פָּרַק, הוֹשִׁיעַ, נָאָל, *hoc sensu usurpatis. Præteritum,* *Qui redemit animam meam ab omni angustia, Hebr. פָּדָה, 2.Sam.4.9.* אָרוֹם פָּרִיק *Nam servavit Dominus unctum suum, Hebr. הוֹשִׁיעַ, Psal.20.7.* וּמִכָּל עֲקוּתוֹהִי פָּרַקֶיהָ *Et ex omnibus angustiiis ejus servavit eum, Heb. הוֹשִׁיעַ, Psal.34.7.* מִמוֹתָא פָּרַקְךָ *Redemit te à morte, Hebr. פָּדָה, Job.5.20.* וְדִפְרַקְךָ *Et qui redemit te è domo servitutis, Deut.13.6.* רִפְרַקְנוֹן *Redemit eos, Hebr. נָאָל, Jefa.63.9.* מִן מַעֲיָקָא *Qui redemit eos ab hoste, Hebr. פָּדָה, Psalm.78.42.* וּפְרַקְנָא מִן מַעֲיָקָא *Et redemit nos ab hostibus nostris, Hebr. וּפְרַקְנֵי, Psal.136.24.* *Tertia femmina,* מַנּוּ פָּרַקְתָּ לָּנָא *Manus nostra servavit nos, Hebr. הוֹשִׁיעָה, Judic.7.2.* סִיךְ לֹא פָּרַקְתָּ לְהוֹן *Non servavit eos, Psal.44.4.* דִּי פָּרַקְתָּ לָּךְ *Quem redemisti tibi ex Ægypto, Hebr. פָּדִיתָ, 2.Sam.7.23.* בְּאַרְעֵי דְלֹא גְשִׁין *Servasti brachio quod non est forte, Job.26.2.* פְּרַקְתָּנָא *Servasti nos è manu Midianitarum, Judic.8.22.* אָנָא פְּרַקִּיתָ יִתְכוּן *Ego servavi vos, Hebr. הוֹשַׁעְתִּי, Jefa.43.12.* וּפְרַקוּ עִמָּא *Et redemerunt populus Jonathanem, Hebr. וַיִּפְדוּ, 1.Sam.14.v.45.* וְלֹא פְּרַקְתוּן *Et non servastis me è manu ipsorum, Judic.12.2.* *Participium,* וְלִירַת בַּר *Non est præter me servans vel servator, Hebr. מוֹשִׁיעַ, Jefa.43.11.* לִית מִידְהוֹן *Redimēs nemo est è manu ipsorum, Thren.5.8.* פְּרַק אֲפֵרַס, *Liberans:* וּפְרִיק הוּא *Et servator est, Zach.9.v.9.* אָנָא פְּרִיקְךָ *Redemptor tuus ego sum, Psal.35.3.* הִי שׁוּעָתְךָ *Salus tua, sic Jefa.43.3.* אֲתַנְשִׂאוּ אֱלֹהִי פְּרַקְהוֹן *Obliti sunt Dei redemptoris sui, Psal.106.21.* *Participium Pehil,* וַיִּהְיוּ פְּרִיקוֹן *Et ibunt redempti, Hebraicè גְּאוּלִּים, Jefa.35.v.9.* וּפְרִיקָא דִּי יִתְכוּן *Et redempti Domini revertentur, Hebr. וּפְרִוּי, Jefa.35.10.* עַל פְּרִיקֵי לֹוֹא *Super redemptos Levitarum, Hebr. פְּרִוּי, Num.3.49.* *Infinitivus,* מִפְּרַק תִּפְרוּק *Redimendo redimet primogenitum hominis, Hebr. פָּדָה תִּפְדֶּה, Num.18.v.15.* לְמִפְרַק לִיהַ לְעַם *Ad redimendum ei in populum, Hebr. לְפָדוֹת, 2.Sam.7.23.* לִי חַמִּי לְמִפְרוּק *Me vidit ut redimeret, Psal.116.6.* לִי חַמִּי לְמִפְרוּק *Etenim ego non potero vindicare, Heb. לְגָאוּל, & sic in loco Ruth hoc verbum transfertur, Ruth.4.6.* לְמִפְרַקְךָ *Ad servandum te, Jere.15.20.* לְמִפְרַקְךָ *Vendicare te, Ruth.3.13.* לְמִפְרַקְךָ *Servare eos, Jefa.37.35.* לְמִפְרַקְכוֹן *Servare vos, Judic.10.v.14.* לְמִפְרַקְנָא *Ad servandum nos, Jefa.38.20.* *Imperativus,* פְּרוּק דִּי הוּא *Serva Domine Israël ex omni-*

bus angustiiis ejus, Psal.25.22. *Serva populum tuum, Hebr. הוֹשִׁיעָה, Psal.28.v.9.* וּפְרוּק *Et redime nos propter bonitatem tuam, Hebr. וּפְרַנֵּי, Psal.44.27.* וּפְרוּקְנֵי *Serva me ex ore leonis, Psal.22.22.* מִיַּד מַלְכָּא דְאַרְס *Et serva me è manu regis Syriae, 2.Reg.16.7.* פְּרוּקְנָא *Serva nos è manu ejus, 2.Reg.19.v.19.* מִיַּד מִן יְדֵיהָ *Miserere nostri & serva nos, Jerem.2.27.* וְרַחֵם עֲלֵנָא וּפְרוּקְנֵי *Redimite me, Heb. תִּפְרוּנֵי, Jobi.6.23.* *Futurum,* וְיִתְ בֵּית יוֹסֵף אֲפְרוּק *Et domum Joseph servabo, Zachar.10.6.* מִן אֲפְרַקְךָ *Unde servarem te? 2.Reg.6.v.27.* וְאֲפְרַקְךָ *Et redimam te, Jerem.15.21.* וְאֲפְרַקְנוֹן *Et servabo eos, Hof.1.7.* וּבְעֵירָא תִּפְרוּק יְהוָה *Et jumentum servabis Domine, Psal.36.7.* וְתִפְרוּק יִשְׂרָאֵל *Et liberabis Israël, Judic.6.14.* יִפְרוּק יִתְ בֵּיתֵיהָ *Redimet domum suam, Hebr. יְגָאָל, Levit.27.15.* וְיִפְרוּק בְּפוּרְסֵינָהּ *Et redimet pro æstimatione ejus, Levit.27.27.* לָא *ואם מִפְרַק Non servabit eum, Jefa.46.v.7.* וּפְרַקְנֵיהָ *Et si redimendo redimeret eam, Levit.27.v.12.* סִיךְ *Exod.21.v.8.* תִּפְרוּקְךָ *Illic redimet te, Hebr. יְגָאָלְךָ, Mich.4.10.* וּפְרַקְךָ בְּכָל קְרוּךְ *Et servabit te in omnibus urbibus tuis, Hofea.13.v.10.* וּפְרַקְכֵיכוֹן *Et servabit eos, Psalm.145.19.* וּפְרַקְכֵיכוֹן *Et servabit vos, Jefa.35.4.* וּפְרַקְכֵיכוֹן *Servabit nos, Jefa.33.22.* וְיִתְ לֹא תִפְרוּק יִתְ *Et gladius meus non servabit me, Psal.44.7.* וְתִפְרַקְנֵי יִמִּינְךָ *Et servabit me dextera tua, Psal.138.7.* וּפְרַקְכֵיכוֹן *Et servent te, Jefa.47.13.* *libpehal, Prater.* לֹא אֲתִפְרַקְתָּ *Et redimendo non redempta fuerit argento, Levit.19.20.* *Participium,* מִתְפָּרַק *Non rex servatur multitudo exercitus sui, Hebr. נוֹשַׁע, Psal.33.16.* *Plurale,* מִתְפָּרַקוֹן *Non vos servamini, Jefa.59.1.* מִתְפָּרַקוֹן *Et nos non servamur, Hebr. נוֹשַׁעְנוּ, Jerem.8.20.* *Infinitivus,* אֲתִפְרַקְתָּ, *ut antè in Præterito:* אֲתִפְרַקְתָּ *Ut liberentur ex captivitate sua, Cantic.7.v.12.* וְאֲתִפְרִיקוּ *Et salvamini, Jefa.45.22.* *Futurum,* פְּרוּקְנֵי וְאֲתִפְרַקְתָּ *Serva me & servabor, Jerem.17.14.* וְתִפְרַקְכֵיכוֹן *Ut serveris, Jerem.4.14.* לֹא יִתְפְּרַק עוֹד *Non redimetur amplius, Hebr. יְגָאָל, Lev.27.20.* וְיִתְפְּרַק *Israël servabitur, Hebr. נוֹשַׁע, Jefa.45.v.17.* וְיִתְפְּרַק *Tzion redimetur, Hebr. תִּפְדֶּה, Jefa.1.27.* וְיִתְפְּרַקוֹן *Et servabimur, Heb. וְנוֹשַׁעָה, Psal.80.4.* מִסְּנַאֲיָכוֹן *Et servabimini ab oforibus vestris, Heb. Quiescētis & servabimini, Jefa.30.15.* וְיִתְפְּרַקוֹן *In diebus ejus servabuntur, Jerem.23.v.2.* וְיִתְפְּרַקוֹן *Et non servabuntur per arcum & gladium, Hof.1.7.*

Servator, Liberator, Redemptor, Vindex. וְאֲמַר פְּרוּקָא *Et dixit vindex, Hebr. נוֹאָל, Ruth.4.v.6.* וּפְרוּקָא אֲהָא *Et vindex ero, Ruth.4.vers.4.*

verf. 4. ואמר לפרוקא Et dixit vindici, ibid. verf. 3. *Cum Aff.* די פרוקוהו תקיף Quod redemptor ipforum fortis est, Hebr. גאלם, Prov. 23. 10.

Idem: פרוק אנת Vindex es, Ruth. 3. verf. 9. והוא פרוקא חלף Et ecce vindex transibat, Ruth. 4. 1. ולית בר מני פרוק Et non est præter me servator, Hebr. מושיע, Jesa. 43. v. 11. *Cum Affixis*, Dominus robur meum & redemptor meus, Hebr. גאלי, Psal. 19. 15. פרוקוהו קדושא Servator vester sanctus Israël, Jesa. 41. v. 4. Sic supra in Participio.

פּרוקוהו פּרוקוהו Redemptio, Liberatio, Salus, Auxiliū: *Redemptionis pretiū, Lytron*: ויהי פרוקוהו Et redemptio-nem, i.e. eos qui redimedi sunt, Num. 3. 46. פרוקוהו פרוקוהו Redemptio æternâ, vel, Salute æternâ, Heb. תשועת עולמים, Jesa. 45. 17. פרוקוהו א' מן קדם וי פרוקוהו A Domino est salus, Psal. 3. v. 9. ופרוקוהו קל תושבחה ופרוקוהו Vox laudis & salutis, Heb. וישועה, Psalm. 118. 15. פרוקוהו Redemptione Domini, Psal. 50. 23. *Cum Aff.* פרוקוהו Redemptio, salus mea, Psal. 51. 16. In veritate salutis tuæ, Psal. 69. 14. פרוקוהו Redemptionem suam, redempturam, ly-tron, Psal. 49. 8. פרוקוהו כסף פרוקוהו Argenti redemptionis ipsorum, Num. 3. 49. פרוקוהו אלהא פרוקוהו Deus redemptio nostra, Psal. 79. 9. Quod autem legitur פרוקוהו Ruth. 2. 20. pro Hebr. מנאלנו E vindicibus nostris est, id legendum פרוקוהו, vel פרוקוהו, quæ Vindicem, Redemptorem significant.

Idem: פרוקוהו Salus uncti sui ipse est, Psalm. 28. 8. פרוקוהו רבית יעקב. Præcipit salutem domus Jacobi, Psal. 4. 4. 5.

והייב במוזנותיה בפרקוהו *Redemptio, Lytron*: Obligatur de alimento ejus, de redemptione ejus (si scil. captiva fiat) & de sepultura ejus, Talm. Ketubh. fol. 46. 2.

Secundò פרוקוהו Rumpere, Abrumpere, Disrumpere, Perrumpere, Avellere, Divellere, Abstrahere, Separare. Atq. hæc fortè primaria ejus est significatio, unde latè pro Eripere, Servare, ulterius sumitur. *Imperativus*, פרוקוהו בצדקה פרוקוהו Et peccata tua justitiâ abrumpe, Dan. 4. v. 24. R. Saadias תפרה, Aben Esra, גאל Redime, ex præcedenti significatione: פרוקוהו קדשי דרחבא Abrumpite in aures aureas, avellite, abstrahite, Hebr. פרוקוהו, Exod. 32. v. 2. פרוקוהו ויהבו לי Abrumpite & date mihi, ibid. v. 24. *Futurum*, פרוקוהו יתיה לואי Abrumpent illud Levitæ, scil. à cervicibus suis, id est, deponent, Hebr. יורידו Descendere facient, deponent, Numer. 1. v. 51. ופרוקוהו ית פרוקוהו Et deponent velum, Hebr. והורידו Numer. 4. v. 5. *Pabel, Participium*, פרוקוהו Separat amicum, Hebr. מפריד, Pro-verb. 17. 9. מפרקוהו מוריא Qui disrumpabant montes, Hebr. מפרקוהו, 1. Reg. 19. 11. *Futurum*, ופרקוהו יתיה

Et diffringet eam cum alis suis, Hebr. ואתפריקו כל עמא Et findet, Lev. 1. 17. *Ithpehal*, ואתפריקו כל עמא Et avulsi sunt universus populus ab inauribus aureis, Exod. 32. 3. Sic ibidem Hebraicè, ויתפרקו כל העם את נזמי הזהב, ubi R. Salom. explicat, Exoneramini, Solvimini ab inauribus vestris: nam quando Avulserunt eas ab auribus suis, inventi sunt מפורקים מנזמיהם avulsi, soluti, exonerati ab inauribus suis: *Fæmininum*, וכל רמתא אתפרקא Et omnes colles disrumpentur, Je. em. 4. 24. Sic Nah. 1. 5. Hebr. התמוגגו Liquefacti, dissoluti sunt: וטיניא אתפרקא Et rupes disrumpæ sunt, Nah. 1. 6. Hebraicè נתצו Dirutæ. *Participium*, כמשכנא רלא מתפרק Sicut tabernaculum quod non avellitur, loco dimovetur, Jesa. 33. v. 20. ומתפרק משכנא Et avulsum fuit tabernaculum, scil. à cervicibus portantium, hoc est, ולא יתפרק הורד depositum, Numer. 10. 17. *Futur.* ולא יתפרק הורד Et non divellitur pectorale ab Ephod, Exod. 28. 28. & sic Exod. 39. 21. פרוקוהו תתפרק Rupturâ disrumpetur terra, Heb. התמוטטה Commovebitur, Jesa. 24. 20.

Apud Rabbinos, מתחין ליה עד דמתפרקי אבריו Extendebant ipsum, donec divellerentur membra ejus: אין מפרקין באילן Non avellunt, remonent lapides ab arbore, die profesto, qui scil. sunt circa radices & iis nocent, Moed katon fol. 3. col. 1. Incepit avellere corticem in nucibus, Oketzim cap. 2: בהו קליפה החיצונה Avellunt, detrahunt ab eis corticem exteriorem: לפרק טעינה בשבת Abrumpere, Abjicere onus in Sabbatho: מפרק עול שמים Abrumpit, abjicit jugum Dei: מפרק רבר מגודולו Avellens rem à nutrimento suo, quo scil. crescit & augetur. Apud Philos. כמות המתפרק Quantitas discreta, More fol. 38. 2.

Methaphoricè etiam est Rumpere, Solvere argumentum aut questionem dubiam objectam, id est, Explicare, Declarare: ויהרר ובעי לפרוקוהו Invenit rationem solvendi ea: פרוקוהו Reverfus est & cupivit explicare (id est, afferre, proponere) explicationem aliam: היה מפרק ליה כד פרוקוהו Attulit ipsi viginti quatuor explicationes sive solutiones: ולא Et nihil explicamus inde, nihil inde inferimus sive concludimus, nullam doctrinam inde exstruimus: קושיא ופירוקהו Objectio & solutio ejus.

פרקוהו פרוקוהו פרוקוהו Ruptura, Fractio, Fragmentum, Disruptio: Compositum, Bivium, ubi via Disrumpitur & se dividit: Cervix, Junctura cervicis, Vertebra-rum compages: על פרוקוהו צוראנא אטענא Super juncturam colli nostri onerati eramus, Thren. 5. 5. על פרוקוהו קרל גברי ארום Super juncturam cervicis fortium

fortium Edom, Pſal. 60. 10. Sic, *Articulus digitorum, manuum, pedum*: ועל פרקא דיריה וימינא ועל פרקא ועל פרקא Et super articulum medium manus dexteræ ejus, & super articulum medium pedis ejus dexteri, Levit. 14. 25. in Jon.

Apud Rabbinos ad varia transfertur, pro diversitate materie, de qua sermo. De membris ubi sermo, est *Nodus, Articulus, junctura membrorum, veluti Articuli digitorum, vel ubi digiti manus junguntur, vel ubi manus brachio*, unde: נטילת ידים עד הפרק: Lotio manuum intelligitur, quæ fit usque ad articulum, nempe manus cum brachio. Sic *Articuli digitorum pedis, Tali, Malleoli pedis vocantur פרק, plurale, פרקים*. Item, *פרק של הזרוע, Junctura, Articulus brachii, ubi scil. corpori jungitur, Scapulae*. Sic in calamis vel in culmis *פרק est Geniculum, Nodus*: Sic in artificialibus quæ juncturas & articulos habent, hoc nomine appellantur. Præterea *פרק est Tempus certum, Articulus, Terminus, Momentum temporis*: שני נביאים נתנבאו נבואה אחת בפרק: Duo prophetae prophetarunt prophetiam unam tempore uno, R. Salom. Ezech. 38. v. 17. Eo ipso tempore vel momento mortua est Sara. Id diversimodè intelligitur pro diversitate materie, nempe Tempus maturitatis, vel Tempus menstruæ impuritatis, tempus juventutis, &c. unde: Simile est regi habenti filium, והוא עמד על פרקו qui stabat in ætate matura sua, cupiebatque pater despondere ipsum: והבנות עומדות על פרקו Et filia stabant super ætate matura sua, aptæ conjugio, Elias in præfat. rhyt. libri Masoreth. בתו עומדת על פרקה. Filia ejus stabat in tempore suo, scil. conjugio idonea erat: בנות ישראל שהגיעו לפרקו Filiae Israëlitarum, quæ attigerunt tempus suum, scil. maturitatis, quod incipit post annum duodecimum & diem unum, Moed katon fol. 9. 2. הרוצה שילבין Quatuor temporibus vel partibus anni: זקן ופרקו נאה Qui est senex, & cujus tempus est pulchrum, id est, qui in juventute nullâ sinistra famâ laboravit, Taan. fol. 16. 2. לפרקים Ad tempora, certis temporibus, quibusdam temporibus: הלומד תורה לפרקים Qui discit Legem, operam dans studio Legis certis temporibus, divisim scil. & interruptis, non assidue vel quotidie. Deniq. in doctrina Scholastica est *Sectio, Caput, Capitulum libri, quo materia in libro tractata, in certas partes Frangitur & distinguitur: Lectio, Professio*: אגרוטוס חלש ולא אתא לפרקא דרב יוסף Ægrotus erat, ut nō

veniret ad lectionem R. Josephi, Berach. fol. 28. 2. Quæ causa fuit, ut nō veniret Dominus ad lectionem, Ibid. בפירקא In lectione, id est, publice: פרקא בפיורקא Profitemur illud in lectione, id est, publice, Constituens, habens lectiones, profitemus publice, Eruvin fol. 36. col. 2. Hinc & בני פירקי Discipuli, qui discunt capitula, id est, lectiones suas in Scholis, Talm. ראשי פרקים Summa capita.

Cervix, ea pars quæ à trunco Abrumpitur, vel quæ multis modis perrupta est: ואת על פירקת צוארי מלכיהון תרוך Tu autem super cervicem colli regum ipsorum calcabis, Deut. 33. 29. juxta Regia, ubi Veneta פירקי ex forma masculina, & Jonathan פירקת קרל. Sic, Super juncturam cervicis, Pſalm. 60. 10. in Regiis: על פירקת צואריה In cervicem colli ejus, Gen. 46. 29. in Jonathane.

Avulsio, Abstractio, Recessus: מן פירקת אבולסו, Abstractio a malo, Hebr. סור Recessus, Abstractio a malo, Hebr. מרע, Prov. 13. 19. Sic in Regiis juxta Hebræum: א' scientia. Id mendosum planè videtur. Nam abstractio à scientia non abominatio, sed desiderium stultorum est.

Ruptura, Jesa. 24. 20. Apud Rabbinos metaphoricè est *Explicatio, Solutio questionis dubie vel difficilis, quasi ejus Fractio & disruptio*. Vide exēpla supra in Rabbinico usu verbi: לא אשתכח Non invenitur ei solutio hoc tempore.

Cervix, Compages, Junctura vertebrarum cervicis: ואתברת פרקותיה Et fracta est cervix ejus, Hebr. מפרקתו, 1. Sam. 4. 18.

Idem: unde antecedens מפרקתו מפרקתו *Supinus, qui in dorso cubat, facie sursum versâ*: ורננו אפרקיר Qui cubuerunt supini, Bava basr. fol. 74. 1. פירקו לא יקרא Supinus non recitabit lectionem Audi Israël (ex Deuter. 6.) Nidda fol. 14. 1. Berachoth fol. 13. 2. Et Verbum, פירקו הוה מפרקרא Supinando erat supinatus, id est, supine omninò positus, Menach. fol. 96. 2. אפרקיר quasi אפרקיר In lectum cervix, scil. posita, in Nidda fol. 14. 1. in Tosephos. מתפרקרות Supinæ. Sic adducitur in Aruch ex Beres. rab. sect. 45. sed ibi hodiè legitur מתרפקות Pulsantes corda maritorum suorum pulchritudine suâ. Item, מתפרקד Et currus ejus in lapsum evertus retrorsum, Gen. es. 49. 17. ubi pro eo Targ. Hieros. habet אתהפיד Subversus.

Leguminis parvi genus, quod Arabicè scribunt vocari גלבאן vel גולבינא: Talm. principio Kilaim. Baal Aruch explicat vernaculè *Pisa*. פורקדל

פגע ביה חר ליצן ויהב ליה: *Plaga, Ictus*: פורקדל
Incidit in eum quidam irrisor, dedit-
que ei ictum unum, Talm. Hierosol. libro Bera-
choth cap. 2. in fine, ubi Glossa explicat, על
מכה על Ictum super cervicem.

פרקדל *Vide infra* in פרקר.
כפרקטינין *Piscinae, Fossae aquarum*:
פרקט *Sicut piscinae aquarum*, Cant. 7.
v. 4. *Et feci mihi piscinas*
aquarum, Hebr. ברכות, Eccles. 2. 6. הוא אחר דמיין
פרקטינין דמיין *Est locus produ-
cens piscinas sive
fossas aquarum, easque effundit in mare salis*,
Genes. 14. 3. in Jon. Alias פרקטינין.

פרוקטו *Videtur esse nomen proprium*, Talm.
Hierosol. Avoda fara fol. 39. 3.
ואחר *Redemptio, Lytron*: פרקילה פרקולה
פרקל *Et postea dat ipsi
lytron, id est, פרוין, ut Author Aruch explicat.*
ל פרקון, *per commutationem*
Legitur in Jalkut Tehill. fol. 121. 1.

פרקליט *Advocatus, Procurator, Inter-
cessor, Interpres. Græcume est*
פרקליטא *Angelus unus advoca-
tus vel interpres, Hebr. מליין, Jobi 33. 23. Plural.*
פרקליטי חברי *Advocati mei sunt focii mei, Hebr.*
העושה מצוה אחת *Apud Rabbinos: אחת קונה לו קטיגור*
קונה לו פרקליט אחר והעובר עבירה אחת קונה לו קטיגור
אחר *Quicumq; facit præceptum unum, comparat sibi
advocatum unum: qui autem transgreditur transgres-
sionem unam, comparat sibi accusatorem unum*, Pir-
ke avoth capite 4. Glossa, פרקליט המליין טוב על
Paracletus est interpres bonus ho-
minis apud magistratum vel regem: אם יש לו
Si habuerit advocatos insi-
gnes, eripitur à morte, Schab. fol. 32. 1. Glossa,
Sic in iudicio cœlesti hominis, advocati sunt
pœnitentia & opera bona.
כל צדקה וחסד שישראל עושין בעולם הזה שלום גדול
ומפרקליטין גדולים בין ישראל לאביהן בשמים
quam
Isrâelita faciunt in hoc mundo, sunt pax magna &
advocati maximi inter ipsos & patrem ipsorum cœle-
stem, Bava bafra fol. 10. 1.

פרקליטא *Vitta, quibus crines frontis ligantur*,
Talm. Kelim cap. 26.
פרקלינין *Chirotheca: פרקלינין של צדי חיה*
Chiro-
thecæ venatorum vel aucupum, quas induunt,
cum accipitres, falcones & similes aves manibus
prehendunt Kelim cap. 24. Rambam scribit, Ara-
bicè vocari אלקסאט. Id scribit Schindlerus signi-
ficare Chirothecam.

פרקלוס *Proclus, Nomen proprium gentilis*

cujusdam Philosophi, עו folio 44. col. 2.

פרקס *Negotiatio, Nego-
ciû, Mercatura*: ומתקבלין בכל פרקמטיא
Et accipiuntur in omni mercatura, Genes. 23. 16.
Jonath. *Et exercete in ea mer-
caturam*, Genes. 42. v. 34. in Jon. Talm. אינו מועיל
Non prodest ad negotiatio-
nem ejus quicquam, id est, ad propositum ne-
gotium, Schab. fol. 6. 1. שמה פרקמטיא בזול נודמנה
Fortè negotiatio vilis pretii obtigit tibi,
Schab. fol. 127. 2. Vide supra in פרנ.

פרקמטוטיא *Pragmaticus, Negotiator. Plurale,*
פרקמטוטין.
ואחר *Indusium, Interula: Subligaculum*:
פרקס *Postea sol-
vit subligaculum inferius, Derech erez cap. 9.*
Antea meminit indusii & superiorum vestium,
ut hîc videatur significari vestis inferior. Plural.
פרקס *Indusia, Lintea. Vide supra in פקר* in פרקסין.
צורר אדם תפליין עם מעותיו: *Idem: אפרקסותא*
Ligat homo phylacteria sua cum pe-
cuniis suis in indusio suo, Berach. fol. 23. 2. Glos-
sa, לנטו קפיתו לנטו קפיתו סודר של ראשו, quod scil. est
quasi indusium exterius. In Jore deah fol. 104.
col. 1. hoc est, *Apharke-
futo non opus habet lacerare. Quidam expli-
cant, quod sit vestis sudoris que carni adheret. Alii
exponunt Vestimentum superius, quod vocatur
Cappa & c.*

פרקופי *Honor, Gloria, Dignitas, Excel-
lentia, Præstantia*: הרני נותן לו פרקופי שלא
Ecce ego tribuo ipsi dignitatem,
quæ nunquam recedet ab ipso, Ber. rab. sect. 12.
Quicumque capti-
vum ceperit eum, ipsi tribuam honorem, ibid.
sect. 48. בשר ודם נותן פרקופי והקבה נותן פרקופי שנ
Caro & sanguis (id est, homo) im-
pertit dignitatem, sic & Deus impertit dignita-
tem, sicut scriptum est, *Tollite caput & c.* Num. 1.
v. 2. התחיל מחלק להן פרקופאורת. Incepit conferre
ipsis dignitates, Tanchuma fol. 20. col. 3. Author
Aruch scribit significare כבוד *Gloriam & honorem.*
פרקופי *Progressus, Processio, Antecessus.*

פרקרוס *Vendens fructus pretiosos*: פרקרוס
פרקרוס *Fructus pretiosi, Hebraicè מנדרים*. Inde
in Jalkut Exod. 19. fol. 78. 3. ראה אותה אצל פרקרוס
Invenit eam apud venden-
tem fructus pretiosos, & implevit sinum ejus
fructibus pretiosis. Baal Aruch legit פרקרוס, &
פרקרוס, פרקרוס פורקרוסין, & פרקרוסין.

פרר *Commimere, Frangere minutim, Con-
fringere*: ופררני *Et minutim confregit
me*, Jobi 16. 12. in Hebræo. Sic, פור התפוררה ארץ
Rumpen-

Rumpendo dirumpetur terra, Jesa. 24. 19. Heb. *Ithpehal ex geminata prima radicali* אתפרפר *Frangi, Conteri, Comminui. Participium*, ומתפרפרן כולהון *Participium*, ומתפרפרן כולהון *Participium*, Et comminuta sunt omnia ossa mea, Hebr. *Et divulsa, disjuncta*, Psal. 22. 15. *Apud Rabbinos*, ררכו של תינוק לפרר *Mos pueruli est cōminuere, panem in micas frangere*, Pesach. fol. 11. col. 2. *אף מפרר וזורה לרוח* Etiam comminuens & spargens in aerem, Pesach. fol. 21. col. 2. *סמידא* *Simila quæ comminuitur*, Pesach. folio 74. 2. *שאם פרפר ביצדא* Quod si cōfregerit ovum; Betza fol. 17. 2.

Deinde adducit Baal Aruch פרפר *pro Movere, Motitare se, Palpitare: in Aruch parvo Germanicè Sablen: Adfert duo exempla: prius ex Talmud Forma fol. 23. 1. בא אביו של תינוק ומצאו כשהוא מפרפר* Venit pater infantis, & vidit quod adhuc trepidaret, moveret se: Et mox; עדיין בני מפרפר *Adhuc filius meus motitat se. Posterius ex Targum Hierosolymitano, Genes. 42. 21. ביהתהננו אלינו* Cum trepidaret coram nobis, pro Hebr. *Sed hoc Targum hodiè non extat in libris nostris. Sic idem esset, quod supra פרנס*.

פרור Fragmentum, Frustulum, Mica, Atomus, Pulvisculus. Plurale, פרוין: unde R. Levi ad vocem נקדים *Mica, Jos. 9. 5. הוא הפת היבש שמתפרד* *Nikkuddim est panis siccus, qui frangitur propter siccitatem suam in micas tenuissimas. Pro Atomis sive pulvisculo in aere ex sole radiante conspicuo, legitur apud R. Saadiam Dan. 4. 32. ad vocem כלה, quam sic explicat: כלא הוא הפירפור הנראה בעין זריחת השמש כאלו פרוין ריקן* (Quasi nihilum) est pulvisculus qui conspicitur in ortu solis, ac si volarent in aere ejus atomi minutissimi instar pulveris, quæ est res non subsistens, sed transiens & cessans cum sole, in cujus substantia nihil solidi est: *Removet à mensa micas, Schabb. fol. 143. 1. ומצא פרוין* Et invenerit micas panis, opus habet ulteriore inquisitione, Pesach. fol. 10. 2.

Lapilli minuti, Fragmenta lapidum, Scrupi: Sub eo sunt lapilli acuti, ut testa, Hebr. חרוי Acuta, Jobi 41. 21. ubi Regia habent פרוין, de quo in פרר. Emph. ושויתי Et posui lapillos veluti pessillos & januas, scil. mari, Jobi 38. 10. *Vel Littora, sic dicta quasi Fragmenta terræ, quod terra aquis interlabentibus utrinque fracta sit, vel quod ab aqua facile Diffringantur.*

פרורא Gluten, Glutinum: פרוורא דאושכפי Glutinum sutorum, Pix, Pesach. fol. 42. 2.

פרורא Vide supra in פרור.

פרור Olla: עץ הפרור Lignum ollæ, id est,

Cochlear oblongum, quo coctile ollæ miscetur, Kochlöffel/ Pesach. fol. 30. 2.

פרפור Fragmentum, Pulvisculus, ut paulò antè in פרור.

פרפרא Vide supra in פרפר.

פרפרא Delicia, Cupedia, Edulium vel obsonium ex rebus minutis & delicatis, quod vel ante cibum sumitur, excitandi appetitus causâ, vel post cibum voluptatis causâ. Plurale, פרפרין פרפרות & פרפראות *Partes, Particula, Mica, Frustula, Minutia varie: ut על פרפרת שלפני המזון פטר את הפרפרת שלאחר, המזון* Qui benedictionem dicit super cupediis ante cibum, liberâs facit (à benedictione) cupedias post cibum, Talm. Berach. fol. 42. 1. *Glossa: Ante cibum afferebant פרפראות delicata, ad excitandum appetitum edendi; veluti pullos, pifciculos, & similia, postea ordinarios cibos. Post prandium absolutum rursus afferebant פרפראות delicias secundas, veluti placentas frixas, tostas, aromatarias, crustula mellita, condita, & similia. Super his non opus fuit benedictionem dicere, si ea prandium præcesserint. Item, מונרא* Numerat homo hospites suos & delicias suas, Schab. fol. 148. 2. *Glossa, פרפראות לחכמה* Species deliciarum: *Delicia ad sapientiam. Sic vocant subtiles & jucundas quæstiones, quæ animum excitant ad comparandam sapientiam. Hinc in Pirke Avoth, Sententiis Patrum cap. 3. legitur: R. Eliezer ben Chasma dixit: ונמטראות פרפראות לקופות* Quatuor revolutiones anni, & geometricæ supputationes, *deliciae sunt ad sapientiam. Per quatuor revolutiones intelligunt duo solstitia & æquinoctia, ipsorum causas & effecta. Per Geometrica intelligunt hîc res cœlestes & nomina divina & ipsorum effecta, quæ sunt מהתורה* *deliciae ex Lege, i. e. ex medulla verbi divini, & Theologiæ scientia. Alii interpretes, Partes minuta ad sapientiam sunt, non ipsum sapientia corpus.*

פרפרותא Tabula, Tabella memoriales, in quibus Minutia scribuntur: כותבו כפרפריא *Deus scribit ipsum in tabellis suis: מוציא* *Deus producit tabellas suas, & condemnat ipsos, Psalm. 9. in Medr. In Jalkut scribitur פורפור.*

פרפורא Aries, machina bellica, sic dicta, quod muros Diffringeret, & in particulas Comminueret. Pluraliter, אפרורין. Quidam volunt esse vocabulum peregrinum, & radicale. Vide אפר.

פרש Separare, Segregare, Discernere, Distinguere, Dividere: Explicare, Exponere, Explanare, Declarare, Exprimere nominatim; Expresè & decisè nominare sive Designare. Variis verbis Hebraicis respondet, in quibus aliqua Separandi & Disting-

Distinguendi significatio est. In Kal rarum est.
Partic. presens, ומכפינא פריש חברה מניה Et pauper
 separat socium suum à se, Hebr. יפרד, Prov. 19.
 v. 4. כמא די פריש Sicut quis separationem facit
 inter paleam & triticum: כן פריש sic ego separatio-
 nem facio inter justos & improbos, Jerem. 23. 28.
Femininum, וביתת תקיפי פרישא Et inter fortes di-
 dividit, sive dirimit, Prov. 18. v. 18. *Participium*
Pebil, לא פריש אנא מנכון Non sum discretus ego,
 non differo ego à vobis, id est, non sum vobis
 minor vel inferior, Jobi 12. 3. פריש יתיבית Separatus
 sedebam, Hebr. בדר, Solus, Solitarius, Jere.
 15. v. 17. ולנכרא פרישא דאחיהו Et super virum se-
 gregatum fratrum suorum, Hebr. נזיר אחיו, Ge-
 nes. 49. 26. R. Salom. פרישא, id est, מאחיו,
 Qui segregatus est à fratribus suis. Sunt autem
 in forma constructionis. Aliam si-
 gnificationem vide infra. *Plurale,* פרישין מלעילא
 Divisæ erant supernè, Hebr. פרוזות, Ezech. 1. 11.
Pabel, Præteritum, ארום פריש יהוה זכאה ליה Quod
 separavit Dominus justum sibi, Hebr. הפלה,
 Psal. 4. 4. ופריש ית שמא וארניו Et expressit nomen
 illud Dei, & blasphemavit, id est, cum blasphem-
 ia, vel, inter blasphemandum & maledicen-
 dum Nomen illud magnum & reverendū Dei
 proprium & essentialē יהוה expressè protulit &
 pronunciavit, Heb. ויקב, Levit. 24. 11. Hic mox
 ex sententia divina lapidatus fuit, non quòd nu-
 dè & simpliciter nomen illud pronunciaverit,
 sed inter blasphemandum, ut Aben Esra expli-
 cat, inquit: בערת שיקלל אם יפרש השם יומת *In*
tempore quæ blasphemaverit, si pronunciaverit No-
men illud, occidetur. Hebræum ויקב quidam pro
 Execrari exponunt etiam ex Hebræis, ut monet
 Aben Esra: alii juxta Chaldæum, *Expresserit,*
Pronunciaverit, ut alibi eodē sensu dicitur, *Quod*
os Domini expresserit, protulerit, Jesa. 62. v. 2.
 Item, אשר נקבו בשמות, *Qui expressi sunt nominibus*
suis, Numer. 1. 17. Hæc expositio Hebræis magis
 probatur, quòd mox in specie dicit ויקלל Et
 דהורה ליה למפרש יתהון ולא פריש: Quod
 blasphemavit: Quod separare eos debebat, sed non separavit,
 Numer. 25. 8. in miraculo primo: פריש ית אולפן
 Explicavit doctrinam Legis hujus, Hebr. אוריתא הרא
 Hebr. באר, Deuter. 1. 15. *Participium passivum,*
 Scripturâ explanatâ, Exod. 28. v. 11. Explanatū
 lectum est coram me, מפרשן קרי קרמי
 id est, clarè, explicatè, disertè, Esræ 4. 18. *Infinitivus,*
 Declaratæ, Ezech. 18. 25. & 33. 17. מפרשא
 לפרשא נרין Exprimendo votum, Hebr. לפלא,
 id est, להפרש ברבורו Proferendo, nuncupando
 sermone suo & verbis expressis, juxta R. Salom.
 בפרשותיה & Aben Esram, Levit. 22. v. 21. *Cum Aff.*
 In expressè proferendo illum, id est, שמא יתקטל

Cum expresserit sive disertè pronúciaverit No-
 men illud divinum, occidetur, Hebr. בנקבו, Le-
 vit. 24. 16. בפרשותיה בני אנשא Quum separavit fi-
 lios hominum, Hebr. בהפריו, Deuter. 32. v. 8.
Imperativ. פריש אנך עלי Exprime, Designa mer-
 cedem tuam super me, & dabo, Hebr. נקברה,
 Genes. 30. 24. פריש פרי ושמע מרותי Separata te mi
 fili, & audi castigationem, Hebr. חרל Cessa, scil.
 facere, de quibus castigationem audire tenearis,
 Prov. 19. 27. *Futur.* ארי יפריש למדר נדר נזירא Qui
 pronunciaverit sive nuncupaverit votum vo-
 tum Nasiræi, Hebr. יפלא, Num. 6. 2. Hoc sensu
 & pro hoc verbo Levit. 26. v. 2. dicitur יפרש ex
 forma Aphel: ודפרש שמא דיהוה Et qui expressè
 profert nomen illud Domini, scil. proprium &
 essentialē יהוה, occidendo occidetur, Levit. 24.
 16. nempe, ut paulò antè: די במימריה יהוה יפרשניה
 Quòd verbo suo Dominus expresserit, Hebr.
 ארי אפריש יתכון Jesa. 62. 2. *Aphel, Præterit.*
 Quod separavit vos Deus Israël è cœtu Israël,
 Heb. הכריל, Numer. 16. 19. Sic v. 7. ואמריא אפריש
 Agnos autem separavit Jacob, Hebr. הפרד,
 Genes. 30. 40. ואפריש י בין נהורא Et distinxit Do-
 minus inter lucem & inter tenebras, Heb. ויברל,
 Genes. 1. v. 4. Sic v. 4. את אפרשתנן לך Nam tu
 separasti eos tibi in hæreditatem, Heb. הכרלתם,
 1. Reg. 8. 53. די אפרשית יתכון מן עממיא Qui discrevi
 vel segregavi vos ab omnibus populis, Hebraicè
 די אפרשית לכון לסאבא, Levit. 20. 24. הכרלתי
 Quæ discrevi vobis ad polluendum, Heb. לטמא,
 Ad polluendum, ut sciretis, ea vobis immunda &
 polluta esse debere & haberi, ibid. v. 25. אפרשרת
 Segregavi adolescentem de me-
 dio populi, Hebr. הרמותי בחור מעם Extuli electū
 ex populo, Psal. 89. 20. חלף דאפרשתך מגו עמא
 Exaltavi te, 1. Reg. 14. 7. בין קודשא לחולא לא אפרישו
 Inter sanctum & prophanum non discreverunt,
 Hebr. ופרישו בין תרוהון, Ezech. 22. 26. הכרילו
 Et separationē fecerunt inter utrosq; ויפריו,
 2. Reg. 2. 11. *Participium,* ויהי מפריש בין מיא למיא
 Et sit distinguens inter aquas & aquas, Heb. מכריל
 Nam mors separationem faciet inter me & inter te,
 Hebr. ופריד, Ruth. 1. 17. ומפרש להון Et separat eas,
 scil. oves, Hebr. בתוך צאנו נפרשות In medio oviū
 suarū separatarum, Ezech. 34. 12. ומפרש ית ענורא
 Et separat frumentum, Jesa. 28. 28. *Participium*
præteritum, ארי אפרשא מפרשין אנון לי Quoniam se-
 parando separati sunt illi mihi, Heb. נתנים *Dati,*
 Numer. 8. 16. *Femininum,* וקרוא רמפרשן Et urbes
 quæ separatae sunt filiis Ephrajim, Hebr. וקערים
 אפרשא יפרשנני, Jos. 16. 9. *Infinitivus,* המכרלות
 Separando separavit me Dominus à populo suo,
 Hebr.

Ad distinguendū inter diem & inter noctem, Hebr. **הַבְּרִיל וְהַלֵּיל**, Jesa. 56. 3. **לְאִפְרָשָׁא בֵּין יוֹמָא**, Hebr. **וְלִאֲפָרְשָׁא בֵּין נְהוּרָא**, Genes. 1. v. 14. Et ad distinguendum inter lucem & inter tenebras, ibid. v. 18. **בְּאַפְרָשׁוֹתְכוֹן** In separando vos, Quum separaveritis optimum ejus ab eo, Hebr. **בְּהַרְיִמְכֶם** In tollendo vos, Numer. 8. 30. Sic v. 32. *Futurum*, **אֲפָרֵשׁ בְּיוֹמָא הַהוּנָא** Et separabo in tempore illo terram Gosen, Hebr. **וְהַפְלִיתִי**, Exod. 8. 22. id est, separatum, peculiare & mirabile in terra ista agam, ut preservetur à mixtura insectorum: **תְּלַת** Tres urbes separabis tibi, Hebr. **קְרוּן תְּפָרִישׁ לָךְ** Et separabis Levitas, Numer. 8. v. 14. **לֹא יִפְרֵשׁ** Non separabit, Levit. 1. 17. **וְיָפְרֵשׁ נָר** Vir cum separaverit, sive nuncupaverit votum, Hebr. **וְפָלָא**, Levit. 27. vers. 2. Sic antea in Futuro **אֲרִי יִפְרֵשׁ יְהוָה**: Quòd discrimen ponat Dominus inter Ægyptios & Israëlitas, Hebr. **וְפָלָא**, Exod. 11. v. 7. **וְיִפְרֵשׁ** Et discernet, discrimen ponet Dominus inter pecus Israëlitarum & pecus Ægyptiorum, Hebr. **וְהַפְלִיָה**, Exod. 9. 4. **וְיִפְרֵשׁ נִיחָא** Et separabit eum Dominus in malum, Hebr. **וְהַבְרִילִי**, Deut. 29. 21. **וְתִפְרִישׁ פְּרוּכְתָא לְכוֹן** Ut distinctionē faciat velum illud inter sanctum, & inter sanctum sanctorum, Hebr. **וְהַבְרִילָה**, Exod. 26. 33. **בֵּן תְּפָרְשׁוּן אִף אֶתוֹן אֲפָרְשׁוֹתָיָא** Sic separabitis etiam vos separationem coram Domino, Hebr. **תְּרִימוּ** Elevabitis, i. e. offeretis oblationem separatam, Numer. 18. 28. **וְתִפְרֵשׁוּן מִנִּיהָ** Et separabitis ab eo separatam partem Domino, ibid. v. 26. **וְתִפְרֵשׁוּן יִת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל** Et separabitis filios Israël ab immunditia sua, Hebr. **וְהוֹרַתֶם**, Levit. 15. 31. **וְדֵעַ & לֵוִיִּת** Quū separaverint filii Israël, Hebr. **וְיִפְרֵשׁוּן** Elevaverint, Num. 18. 19. **וְיִפְרֵשׁוּן** Quod separaverint, separatim obtulerint coram Domino, Hebr. **וְיִרִימוּ**, Levit. 22. v. 15. **וְיִפְרֵשׁוּן** Et separent se à rebus sanctis filiorum Israël, Hebr. **וְיִנְזְרוּ**, quod ex conjugatione Niphāl, unde rectius in Targū legeretur **וְיִתְפָּרְשׁוּן**, Levit. 22. 2. **אֲרִי** *Ithpehal* & *Ithpabel*, *Præteritum*, **לֹא אֲתִפְרֵשׁ לְהוֹן** Non enim erat explanatum illis, quid cum illo facerent, Hebr. **פָּרֵשׁ** Declaratum, Numer. 15. v. 34. **וְחֵבֶר שְׁלִמְאָרָה אֲתִפְרֵשׁ** Et Cheber Schalmæus separaverat se à Schalmæis, Hebr. **נִפְרָד**, Judic. 4. 11. **כִּי אֲתִפְרֵשׁ מִנְהוֹן** Cum separaret se ab eis, id est, cum discederet, Genes. 42. 8. **וְיִפְרֵשׁ** Quod elevatum & quod separatum fuerit, Hebr. **אֲשֶׁר הוֹנֵף וְאֲשֶׁר הוֹרֵם** Quod agitatum & quod elevatum esset (cæremoniarum oblationum erant,) Exod. 29. 27. **בְּתֵר דְּאֲתִפְרֵשׁ לוֹט** Postquam separasset se Loth ab eo, Hebr. **הַפְרָד**, Genes. 13. 14. *Plurale*, **מֵאֵלִין אֲתִפְרֵשׁוּן** Ab illis divisæ sunt insulæ populorum, Hebr. **נִפְרָדוּ**,

Genes. 10. v. 2. **וּבְמֹתָהוֹן לֹא אֲתִפְרֵשׁוּן** Et in morte sua non separabantur, Hebr. **נִפְרָדוּ**, 2. Sam. 1. 23. **דִּי אֲתִפְרֵשׁוּן בְּשִׁמְהוֹן** Qui expressi erant nominibus, Hebr. **נִקְבוּ**, Numer. 1. v. 17. **מִן אֲוִרְחִין תְּרִיצִין** Separarunt se, recesserunt à viis rectis, Hebr. **וְאֲתִפְרֵשׁוּן גְּבֵר מְלוֹת אַחוּהִי** Et separaverunt se quisque à fratre suo, id est, discesserunt à se invicem, Hebr. **יִפְרָדוּ**, Genes. 13. 11. *Fæmininum*, **דְּאֲתִפְרֵשָׁא** Quæ expressæ sunt, Jos. 21. 9. *Participium*, **מִתְפָּן מִתְפָּרֵשׁ** Inde dividebat se, Hebr. **יִפְרָד**, Genes. 2. 10. **כִּמָּא מִתְפָּרֵשׁ** Sicut separatur à bove, Hebr. **יִרָם** Tollitur, Levit. 4. 10. **עֲמָא הָרִיָּא** Populus unus dispersus & separatus, Heb. **וּמִפְרָד** Esth. 3. 8. **רִישֵׁי נְהַרִין** Et dividitur in quatuor capita fluviorum, Cantic. 4. 12. **וּמִתְפָּרֵשׁוּן מִסִּיעַתְהוֹן דְּצַדִּיקָא** Et separabantur à congregatione justorum, Hebr. **וְיִתְפָּרְדוּ**, Psal. 92. 10. *Imperativus*, **כַּעַן מְלוֹתִי** Separate nunc (discede) à me, Hebr. **הַפְרָד**, Genes. 13. 9. **מִנְּהוֹן אֲתִפְרֵשׁוּן מִנְּהוֹן** Separate vos à coetu hoc, Hebr. **הַבְרִילוּ**, Num. 16. 21. Sic 17. 10. **וּבִי רֵסְפֵד** Hebr. **תִּלְלוּ** Tollite vos: **מִנְּהוֹן אֲתִפְרֵשׁוּן מִנְּהוֹן** Separamini, separamini, egredimini inde, Hebr. **רְעִידוּ** recedite, Jesa. 52. 11. *Fut.* **לְפָרֵשׁ** Explicando, Levit. 24. 12. **וְתִרְמִין מִלְּכוֹן מִמְּעִיכִי יִתְפָּרְשׁוּן** Et duo regna ex visceribus tuis separabunt se, Hebr. **יִפְרָדוּ**, Genes. 25. 23.

Apud Rabbinos in usu frequenti est, **פָּרֵשׁ** Separare se, *Discedere*, *Recedere*: **מִן הַעֲרִלָה**: **כִּי אֲתִפְרֵשׁוּן מִן הַקְּבֵר** Qui separat se à præputio, est sicut **כִּי אֲתִפְרֵשׁוּן מִן הַקְּבֵר** separans se à sepulchro, sc. propter immunditiam & pollutionem, Talm. Pefach. fol. 92. col. 1. **בְּעֵינָא** Cupiebat, volebat discedere per mare: **אֲנִי יִפְרֵשׁוּן** An istis diebus solent (homines) discedere? Ber. rabb. sect. 6. **כִּי הוּוּן פְּרֵשִׁי מִהַרְדִּי** Quum discederent ab invicem: **אִשָּׁה פְּרִישָׁה** *Mulier separata*. Sic etiam vocatur mulier se frequenter à domo separans, vicinas visitans, & hinc inde discurrens & garruens. Propter hanc, & alia quædam similia, scribunt consensescere mundum, in Sota fol. 20. *Hoc usu frequentius in Pihel ipsis usurpatur, mirante id Eliâ, cum conjugatio ista soleat esse activa. Formam Pihel denotat Fod insertum: nam scribunt hoc sensu פִּירֵשׁ, ubi Fod index est vocalis Tzere: פִּירֵשׁ מִן הָאִשָּׁה* Discessit, separavit se ab uxore 130. annis, scil. Adam primus, genuitque interea lemures, lamias, &c. Erubh. fol. 18. 2. **כַּשְׁפִּירֵשׁ יַעֲקֹב מֵאֲבִיו** Quando separaret se sive discederet Jacob à patre suo: **בֵּינִים** Discedit in mare: **זֶה פִּירֵשׁ לְמִיתָה וְזֶה פִּירֵשׁ לְחַיִּים** Hic discedit ad mortem, iste discedit ad vitam, Cholin fol. 38. 2. veluti quando mater in partu moritur, partu vivente, aut contrâ. Item *Explicare*, *Exponere*,

ponere, Interpretari: כבר פירשתי: Jam explicavi: Et Rabbinum nostri interpretantur. Id in Commentariis plerumque intelligunt de Talmudicis Doctoribus: מפרש Interpretans, Interpreter: Sunt interpretantes, Quidam interpretantur, Quidam interpretes: והוא מפורש Et hoc explicatum est: כמפורש למעלה Sicut explicatum est supra: שם המפורש Nomen explicatum. Id vocant vulgò Schem hamphorasch (de quo Lutherus libellum scripsit) & intelligunt de nomine sancto & laudato Dei יהוה, quod explicatum fuit apud priscos per mysticas voces, ex duodecim literis constantes, tum etiam ex quadraginta duabus literis. Vide Lexicon nostrum Hebraicum in Radice הוה, & infra in שם. In Hiphil, הפריש Separare, Seponere, Tollere, Auferre, Removere: והפריש אחרת תחתיה Et separavit aliud pro eo, id est, separavit & substituit vel reposuit in locum ejus aliud: להפריש בריכוזו Ut separet sermone suo, id est, separatim exprimat, expressè pronunciet. Item Pungere, ut Hebraicè: פָּרַשׁ dicitur Eques, propterea מפריש הסוס שהוא quòd pungit equum calcaribus, qui sunt in pede ejus, scribit Kimchi in lib. Rad.

פרוש Prolatum, Prolatio, Effatum: Expositio, Declaratio, Explicatio, Interpretatio: ופרוש ספותיה: Et pronunciatum labiorum ejus, Hebr. ופָּרַשְׁתָּ Et explicatio verborum, Psal. 21. 3. ופרוש מלוא. Et explicatio amplitudinis Mordechai, Heb. ופָּרַשְׁתָּ, Esth. 10. v. 2. Apud Rabbinos hoc sensu scribitur cum inserto vocalis Tzere indice, פרוש ad differentiam Separatus, estq. formæ פפור. Pluralit. פרושים Commentarii, Glossæ, Explicationes.

פרוש Separatus: Abstiniens, Continens, Temperans: Phariseus, vitæ sanctitate, cultu & moribus ab aliis hominibus separatus: R. David Soph. 1. 8. ad verba, Vestientes se veste peregrinâ, scribit: ויט אנשים שמראים עצמם פרושים וחסידים ולובשים מלבוש נכרי וכו' Quidam explicant, esse homines qui ostendunt seipsose separatos (pios) & sanctos, ac vestiunt se veste peregrinâ, diversâ ab aliis hominibus, ut agnoscant eos ex vestibus, quòd sunt פרושים separati, (id est pii, ab aliis hominibus externâ sanctitate separati) cum tamen via ipsorum sint male. Pharisei autem tempore Christi inter Judæos fuerunt plurimi, & celebres in oculis populi, at errore crasso reprehensibiles, ut Christus passim in Historia Evangelica ostendit. Pluraliter, פרושים Pharisei, Separati, scil. sanctimoniam vitæ. Hinc Author Aruch in hujus vocis explicatione scribit: פרוש הוה שפירש עצמו מכל טומאה ומן מאכל טמא ועם הארץ שאינו Phariseus est, qui separat seipsum ab omni immunditia, & ab omni cibo immundo, & à po-

pulo terræ (id est, plebejis) qui non habet accuratam rationem ciborum. Elias Germanus in Tisbi suo: פרושים והם הפרושים מדרכי העולם הזה כמו שהיו: פרושים הנזירים Peruschim sive Pharisei, sic dicti quòd essent separati à viis (moribus) hujus mundi, sicut fuerunt Nasiræi. Post Christum ob nimiam superstitionem & arrogantiam, odio, risui, & ludibrio fuerunt aliis, unde septem ludicris nominibus appellati fuerunt, ut legitur apud Talmudicos, libro סוטה, fol. 22. 2. פרוש נקפי. פרוש מדוכני. פרוש מה חובתי. פרוש מירארה. פרוש מאהבה. פרוש מאעשנה. Septem Pharisei sunt: 1. פרוש שכמי, id est, העושה מעשה שכמי, Phariseus Sichemæus, qui facit opera Sichemæorum. Hi circumcidebantur in gratiam Israelitarum, non ad gloriam Dei: Sic hoc genus Phariseorum opera sua faciebat, ut viderentur & colerentur ab hominibus, non ut iis coleretur Deus. Hi ergo fuerunt Pharisei arrogantes. 2. פרוש נקפי, id est, Impingens pedes suos. Hi quasi Reptantes (Schleicher) dicti, quòd ex nimia humilitate pedes in incessu non elevarent, ac proinde ad obvios lapides & obstacula facile pedes impingerent & percuterent. 3. פרוש קיאי, id est, Venam secans ad parietes. Hi quasi פלעסומי Vena-sectores dicti, quòd ex inani humilitate & castitate oculis conniventibus & fermè clausis incederent, ne unquam mulierem aut virginem obviam aspicerent, ac impuris afficerentur affectibus, ideoque fronte ad parietes occurfabant, & cruenti fiebant, quasi venam capitis secuissent. A clausis oculis dicti fuere Cecutientes, Blindschleicher. Hæ plagæ dicuntur in Misna istius loci, מכות פרושים Plagæ Phariseorum, & numerantur inter ea, quæ senectutem inducunt mundo. 4. פרוש מדוכני, id est, Qui est depressus & incurvatus instar Pistilli, quod scilicet. superne retusum & quasi duplicatum est. Hi incurvati dicti fuerunt, quòd capite & dorso versus terram inclinato, quasi duplicati incederent, Krümlinge. Fortè propterea fecerunt, ne capite erecto illiderent & impellerent pedes Dei, prout alibi dicunt, המהלך בקומה וקופה אפילו ר' אמות כאילו דוחק רגלי שכנה דכתיב מלא כל הארץ כבודו Qui incedit staturâ erectâ, etiam quatuor cubitos, perinde est ac si depelleret pedes præsentia divina, sicut scriptum est: Plena est universa terra gloria ejus, Jesa. 6. 3. 5. פרוש מה חובתי ואעשנה, id est, Quod est debitum meum amplius, & faciam illud ממעליות ex superabundantia? Hi fuerunt operarii superabundantes, gloriantes se omnia Legis opera præstare, & amplius adhuc præstituros, si doceantur. 6. פרוש

Phariseus ex amore, id est, מאהבת שבר, *ex amore præmii*, quod Lex observatoribus suis promittit, non ex amore timoris Domini & honoris Legis: 7. *Phariseus ex timore*, scilicet של עונשין *penarum*, quas Lex neglectoribus & contemptoribus minatur. Hæc ibi. Ibidem: אל תתירא מן הפרושים ולא ממי שאינן פרושים אלא מן הצבועין שדומין לפרושים *Ne metuas à Phariseis, neque ab illis qui non sunt Pharisei, sed à pigmentatis, sive tinclis aut coloratis* (id est, hypocritis) *qui similes sunt Phariseis*. Hinc apparet, fuisse quosdam bonos Phariseos, piè viventes, & à vanitatibus mundi separatos, alios extrinsecus tinctos & hypocritas, לא כבודם quorum interius non erat sicut ipsorum exterius, vel, שמראיתם לא כבודם quorum externus aspectus non fuit sicut interna natura ipsorum. Vide amplius de Phariseis librum Joh. Drusii de tribus sectis Judæorum.

Eques, sic dictus Hebraicè à *Pungendo*, quia equum calcaribus *Pungit*. Unde Aben Esra scribit Proverb. 23. 22. ad Verbum *יפריש*, quod exponit per *יפריש* *Pungit*, inquit: *Ex hac significatione dicitur Eques*, בעבור הפרושים שברגליו *propter calcaria quæ sunt in pedibus ejus, quibus scilicet pungit equum, ut incitet ad currendum: vel, Equitatus, equitum multitudo, Equites, collectivè: ut, Equitatum, Equites ascendere facit, adducit, Nah. 3. 3. Plurale, פרושים עם רגלאין, Equites cù peditibus, Gen. 49. 17. פרושין רכבי סוסין, Equites equitantes in equis, Ezech. 23. v. 6. פרושין א' sonitu equitù, Ezech. 26. 10. ופרושין Equi & equites, Ezech. 27. 14. ופרושין ית רת'כיא ורת' Equos, Exod. 14. v. 28. ופרושין ארבע קוהי, Et exercitus equitum affecuti sunt eum, 2. Sam. 1. 6. ופרושין בן רהטון, Et sicut equites sic discurrunt, Joel. 2. 4. ופרושין ברת'כיהו ובפרושין, Et equites ejus, Exod. 14. v. 9. ופרושין ברת'כיהו ובפרושין, Cum curribus & equitibus suis, Exod. 14. v. 17. ופרושין על פרושין, Et super equites ipsorum, Exod. 14. 26.*

Stimulus, quo inter arandum vel vehendum punguntur boves, ex significatione *יפריש* *Pungit*, Proverb. 23. v. 32. *Stimulo boum*, Judic. 3. 31. *Ad acuendum quisque stimulum suum*, Hebr. *מחרשתו* *Vomerem suum*, 1. Sam. 13. 20. *Apud Rabbinos*, דנקיט *Qui accepit sive habet stimulum*, Schabb. fol. 80. 1.

Fimus, Stercus, Excrementum, tam intestinorum, quam vesicæ gutturis in avibus: פרוש Excrementum crassum, פרוש רכה Excrementum tenue vel liquidum: פרוש Excrementum vulgare, commune est, Bechor. fol. 7. 2. Cholin fol. 116. 2.

Separatio: Seccessus, Recessus. R. Salomon Levit. 15. 31. ad vocem *והורתם* scribit: אין נזירה אלא פרישה *Verbum נזיר hic non significat aliud nisi separationem*, id est, *Separare*. Sic Lev. 22. 2. *Recessus ad transgressionem*.

Idem: item Sanctimonia, Seccessus à rebus prophanis & immundis: Abstinentia, Continentia: פרישות מן העולם *Separatio à mundo: Apud Talmudicos*, רוצה אשה בקב ותפלות מט קבין ופרישות *Magis expetit mulier cabum unum (triticum) & sit conjunctio, quam novem cabos, & sit separatio*, Sota fol. 20. 1. id est, *Magis delectatur uxor tenui cibo & alimento, & frui cõcubitu mariti, quam habere magnas divitias & maritum separatum & absentem, & rarissimè ipsi cõjunctum; תפלות hic habet significationem à טפל per commutationem ה' & ט, litterarium affinium in pronunciatione. Aliàs aliter significat, ut in Radice חפל videre est*. In libro Juchasin de Essenis fol. 140. 1. Sunt inter eos homines prædicentes futura, וזה לפרישותם, idque ob separationem, & sanctitatem ipsorum, & quòd conservent seipfos ab immunditia.

Calcaria, à Pungendo dicta, quæ significatione Verbum Hebraicè sumitur, פרוש *Pungit*, Proverb. 23. 32. ubi R. Abraham scribit: *Eques sic dicitur בעבור פרושים propter calcaria, quæ sunt in pedibus ejus, quibus equum pungit*: & R. David Jud. 3. v. 31. ad vocem *מלכוד* notat: *Malma est instrumentum, quod aliàs vocatur רדבן stimulus, quo pungit arator bovem, & sic dicitur, quasi docens bovem ad arandum (à Rad. למר) Ex hac significatione etiam dicuntur qui vebuntur equis, quia Equites שפרושין שברגליהם, Pungunt calcaribus, quæ sunt in pedibus eorum, &c.* Hinc & antè פרוש *Stimulus, à pungendo*.

Malum Cotonium, vel Cydonium: לא יביא *Non afferet neque Cotonium, neque Granatum*, Talm. Succa fol. 31. 1. *Plurale, Cotonia & sorba ex quo calvescunt, scilicet decimari debent*, Maaseroth cap. 1. *Cotonia & sorba non sunt sibi heterogenea*, Kilaim cap. 1. In Talmud Hierosolymitano etiam est *Asparagus*: unde legitur in Kilaim cap. 1. פרושין אר יונה אספרגלין ולמה נקרא שמן פרושין שאין לך מין אולן פרוש *Perischin, dixit Rabbi Jona, esse Asparagos. Quare autem vocatur nomen ipsorum פרושין? quia nulla tibi est species fruticis פרוש separati ad ollam, nisi species hæc sola*.

Separatio, Sectio, Divisio: דברי שוחת *Qui fodit foveam in divisione viæ, in eam ipse incidet*, Eccles. 10. 8. Sic Judic. 5. 16.

Sic apud Rabbinos, היה יושב בפרשת רכנים Sedebat in divisione viarum. Sic vocatur Bivium, Compitum, ubi se via dividunt, & interfecant: Item Sectio, Caput Biblicum: ut, וכן עשה ישעיה בפרשת קרבו, והגוים Sic fecit Jesaias in sectione, Accedite gentes, id est, Capite 34. quod ita incipit, Kimchi Joel. 3. 19. In specie, Distinctio, Sectio totius Legis Mosis, quæ est vel major vel minor. Major indicatur per tria majuscula פ פ פ in medio paginae posita, & interdum per tria ס ס ס, ut Gen. 28. 10. & Genes. 47. 28. & alibi. In quibusdam libris pro his literis scribitur integrè פרשה, ut in libro חוקוני. Sectio minor indicatur per פ vel ס literas minuscultas solitariè in spacio vacuo linearum positas. Notat autem פ vocem פתוחה id est, Aperta sectio, ס vocem סתומה id est, Clausa sectio, vel סמוכה Conjuncta sectio. Vide de his, quæ in Abbreviaturis nostris scripsimus in litera פ, in Abbreviatura פס, & Joh. Mercurium Gen. 1. 6. & 3. 16. & 6. 8. item Talm. Menachos fol. 32. 1. in Tosephos. Quandoque etiam Rabbini per פרשה intelligunt Versum biblicum, ut Kimchi Amos 1. 1. Pluraliter dicunt פרשיות: ut, פרשיות רבוקות Versus coherentes, פתוחות Sectiones apertæ. Chaldaicè dicitur פרשיותא, ut in Berach. fol. 8. 2.

Sectio, Divisio: ברש פרשות אורח: In capite divisionis viae, id est, bivio, compito, Ezech. 21. 19. (al. 24.) Vide & Ezech. 16. 25. בפרשות עינין In divisione fontium, Gen. 38. 14.

Discrimen, Differentia: אין הפרש ביניהם: Non est differentia inter illos, Rab. יש מעט הפרש. Est parum differentiae inter ea.

Separatio. Est ex forma Conjugationis Hiphil.

Separatio, Oblatio fructuum; frumenti, olei, vini. Respondet Hebræo תרומה: ut, Oblatio donorum ipsorum, Numer. 18. 11. ופרשון קדמי אפרשותא Et separent mihi separationem, separatam partem, quam mihi offerant, Exod. 25. 2. ואפרשותא יהי. Et separatio erit à filiis Israel, Exo. 29. 28. שקא ראפרשותא. היא באפרשות. Armum separationis, ibid. v. 27. קרשוא לא תוכל Ipsa de oblatione rerum sanctarum non comedet, Levit. 22. 12. Simili locutione & structurâ ibidem dicitur, אנון יכלון בלחמיה, & sic Heb. Ipsi comedent de pane vel cibo ejus, & sic Heb. לאפרשות קרשוא, vers. præcedenti. יאכלו בלחמיה. Ad oblationem sanctitatis, sive rerum sanctarum, Exod. 36. 6. מאפרשות ארעא. Cum Affixis, תסבון ית אפרשותי, Exod. 25. v. 2. Accipietis oblationem meam, Exod. 25. v. 2. Et reputabitur vobis oblatio vestra, Numer. 18. v. 27. ותהי לכם אפרשותכון.

Oblatio ipsorum coram Domino, Exod. 29. 28. Plurale, אפרשון, & emphaticè, כל אפרשות קרשוא. Omnes oblationes rerum sanctarum, Num. 18. v. 19. ubi in Hebræo תרומת, unde præstat in Chaldæo quoque formâ plurali illud efferrî, pro qua vulgò est אפרשות ex forma singulari: ית מטרת אפרשותי. Observationem oblationum mearum, Heb. תרומתי, Num. 18. 8.

In perpetuum, In seculum. Respondet Hebræo נצח vel לנצח: ut, אם התקף עלך מכה, Num. roborabitur super te plaga in æternum, Jerem. 3. 5. למה חורה ביבי לאפרש. Quare factus est dolor meus in perpetuum? Jerem. 15. 18. ולא לאפרש יהי רוגזי. Neque in perpetuum durabit indignatio mea, Jesa. 57. 16. ונחמתיה נטרמה לאפרש. Et excandescentiam suam observet in æternum, Amos 1. 11. ולא נפק לאפרש דינא. Neque egreditur in æternum jus, id est, unquam, Abac. 1. v. 4. הלאפרש תקטול הרבא. Num in perpetuum occidet gladius? 2. Sam. 2. 26.

II. פיש Mirum, Mirabile, Admirabile esse, fieri vel videri: Arduum, Occultatum, Occultum esse. Affinia hæc sunt significationi præcedenti: nam quæ admiranda, illa Separata sunt à communi usu, & Occulta separata sunt à notitia nostra. Nam mirificis modis mirificè factus sum, id est, supra modum mirificè, Heb. נפליתי, Psalm. 139. 14. Regia Mirificè egisti, & sic Græci in persona secunda. Participium Pebil, sive Nomen participiale, והוא סורחן פיש. Et hæc est iniquitas admiranda, id est, summa, Heb. פלילי, quod accepit à פלא per geminationem secundæ radicalis, Job. 31. 11. Illud mirabile est coram nobis, Heb. נפלאות, Psalm. 118. 23. Plur. Admiranda sunt opera tua, Psal. 139. v. 14. ארדוא מני ולא אנרע. Et in occultis à me, Heb. נפלאות, Psalm. 131. 1. In Pabel, Mirabile, Mirificum reddere, exhibere vel ostendere. Præteritum, ארום פיש טיבותיה לי. Quia mirificam exhibuit bonitatem suam mihi, Heb. נפליתי, Psalm. 31. 22. Participium præteritum, והוא Et illud est mirabile, vel, Occultum, Arcanum, Heb. פלאי, Judic. 13. 18. Possset forte melius legi מפרש ex forma sequentis conjugationis. Imperativus, פיש טבותך, Mirificas exhibe vel ostende benignitates tuas, Heb. הפלה, quod & Segrega, exponi potest, Psalm. 17. v. 7. Et mirificus est ומפרש למעבד, Heb. ומפליא, Jud. 13. 19. Et mirabilis mihi factus est ומפרש רחמתך לי, Heb. נפלאותך, 2. Sam. 1. 26. Pluris, מחן מפרשון Plagis admiran-

admirandis, Hebr. הפלא ופלא, Jefa. 29.14. *Futurum*, ופרש יהוה ית מחתך Et mirificas efficiet Dominus plagas tuas, Heb. והפלא, Deut. 28.59. *Miracula, Mirabilia*: ויתעבדן לנא פרישן Et fient nobis miracula, Exod. 33. v.16. אעבר פרישן Faciam miracula, Exod. 34. 10. ויהוה פרישן Et fuit mirabilia, id est, mirabile summe, Thren. 1. v.9. פרישן ער דלית מנן Mirabilia innumerabilia, Job. 5.9.

Miraculositas, Mirabilis operatio, Mirabile opus, Mirabile: Ut cognoscatur in tenebris gehennæ mirabilis operatio tua, Psal. 88.13. In Hebræo hic est פלאך, quod singularis numeri, unde & tale Chaldæum esse possit. In Venetis autem corrupte legitur פרישותא sine Pronomine. Deinde ibidem in Venetis legitur Verbum antecedens תודע, quod esset, Notum facies. At Verbum ידע in Pahel non commutat in ו, sed tantum in Ithpahal sive Ithpahal, ut ex Grammaticis Hebræis notum. Deinde in Hebræo non est Verbum activum, sed passivum ex Niphal יודע, pro quo recte poneretur תודע, in persona tertia fœminina, propter sequens Nomen fœmininum. Non malè quoq; poni possint hæc pluraliter, תודעו, & Nomen פרישותך Mirabilia tua. Sic, אדבר מן לקדמין פרישותך Commemorabo ab antiquo mirabile opus tuum, Hebr. פלאך, Psal. 77. v.12. Et celebrabunt cæli mirabile tuum, mirabilem operationem tuam, Hebr. פלאך, Psal. 89. v.6. *Hinc pluralis forma פרישות, constructe פרישותא, emphatice פרישותא; unde sequentia*: Et intellige mirabilia Dei, Heb. נפלאות אל, Jobi 37.14. פרישותא דשלים Mirabilia ejus qui perfectus est scientiâ, ibid. vers. 16. *Cum Affixis*, נכל פרישותי Per omnia mirabilia mea, Hebr. נפלאותי, Exod. 3. v.20. Enarrabo omnia mirabilia tua, Psal. 9. v.2. ופרשותיה די עבר Et mirabilia ejus, quæ fecit, Psal. 78. 4. Et non crediderunt mirabilibus ejus, ibidem vers. 32.

דנה פרישן *Exemplar, Exemplum*: פרישן פרישן *Hoc est exemplar epistolæ*, Esra 4. 11. Sic Jerem. 10. 11. ויהוה פרישן הנשתן Et hoc est exemplar diplomatis, Esra. 7. 11. ubi sermo rursus Hebræus est: פרישן על יד דוד לאלפא Exemplar per manum Davidis ad docendum, Psal. 60. v.1. pro Hebræo מכתם, quod sic amplius non redditur: פרישן אודותא Exemplar Legis, Deut. 17. 18. juxta quosdam libros.

Pandere, Expandere, Extendere. Est idem quod פריש: nam פריש ופרש ירוהי בצלו Et expan-

dit manus suas in precatione, Heb. ופרש, Exod. 9. v. 33. ופרשו ית כסותא Et expanderunt vestem, Judic. 8. 25. ופרישנא בצלו ודנא Et extendimus in precatione manus nostras, Psalm. 44. 21. *Participium Pahel*, מפרש גרפוהי Expandit alas suas, Deuter. 32. 11. *Futurum*, אפרוש ית ידי Extendam manus meas, Exod. 9. 29. יפרוש גרפהא לדרומא Expandet alas suas versum austrum, Job. 39. v. 29. ופרשו לבוש תכלא Expandent vestem hyacinthinam, Numer. 4. 11. Sic alia similia retinent ש Hebræum.

Extensiones, Expansiones: פרישתא רעיקבא Expansiones nubis, Jobi 36. 29. In libris scribitur per ש, sed præstat per פ, ut respondeat Hebræo מפרש, quod etiam est פריש.

Rumpere, Perrumpere, Disrumpere. Participium, פרישן חיוי חורמנין מפרתיך Sicut ova serpentum aspidum disrumpunt, Heb. בקעו, Jefa. 59. v. 5. id est, excludunt testâ perruptâ, ut pulli solent. Sic mox eodem versu. Sic Syriacè Et disruptus est per medium sui, Actor. 1. 18. de Juda proditore: & מן פרותא, De micis, fragmentis, Matth. 15. 27.

Apud Talmudicos: אוכלא דאפרת הוה Cibis separatus est, Beza fol. 2. 1. Glossa, אוכל הנפרד. Alibi, חבורי אוכלין כמאן דמיפרתי דמו Conjecta cum cibis, habetur pro separatis, Cholin fol. 73. 1. Sermo in priori loco de Ovo, quod quidem in Gallina est, & tamen est cibis separatus, peculiaris. Vide etiam supra in פריש.

Ruptura, Fragmentum, Frustum: פורתא פורתא Quare non oclclisit rupturas maxillarum mearum? Jobi 3. 10. דהנון דשי Quæ sunt ostia ventris mei. Idem diversis verbis dicit. Pro דליסתי tertia editio habet איחפס נפל פורתא פורתא, דלתתי. *Apud Talmudicos*, איהפס נפל פורתא פורתא Calefactus fuit: cecidit (pallium) frusta frusta, id est, frustulatim ab eo, Schab. 110. 2.

Parum, Paucum, Modicum. In Zohar in Levit. 16. 21. colum. 113. ad verba, ושלח אותו בקר, Et emisit eum (hircum) per virum tempestivum, id est, idoneum, & ad id destinatum: דהוה זמין להאי ורשים להאי וכהנא הוה אשתמודע בידהוה עינא יתיר מאחרא פורתא דעל עינא אתחפא בשערים id est, Qui fuit præparatus & designatus ad illud agendum, fuit que sacerdos, qui animadvertit in eo oculum superfluum, retrorsum parum, qui erat supra oculum, obductus pilis, & fucatus erat oculus, &c. *Hinc judica Lector, an פורתא sit Idoneus, Tempestivus, ut Guido notavit. Apud Talmudicos frequens ejus usus est*: פרישן שבק לי רוחא פורתא Permite mihi respirationis nonnihilo, Pesach. fol. 112. 2. לא שנא פורתא ולא שנא Non differt parum, neq; differt multum: וניים פורתא

Et dormitet parum, Kethubh. fol. 121. col. 2. טובא נריר פורתא סקיד Multum attrahit, parum corroborat, Berachoth fol. 35. 2. טפי פורתא
 Valdè parum: הבו לי פורתא דתיבנא: Date mihi parum fæni, Nedar. fol. 50. 1. בשר שמן טובא לולבי Carnis pinguis multum, folia vitis pauca, Joma fol. 97. 2. שרא פורתא Effudit parum ex poculo in terram, Sanhed. fol. 67. 2.

Umbilicus, sic dictus, quasi Ventris ruptura: Et robur ejus est in umbilico ventris ejus, Hebr. בשרירי, Job. 40. v. 11. היכמא דעזברא מתפרנס מן פרתיה במעניא דאפיה Sicut infans alitur ex umbilico suo in visceribus matris suæ, Cant. 7. 3.

Stercus, Fimus, Heb. פרש: ut, Statim prodeunt examen vermium ex stercore vaccæ, Deuter. 21. 8. in Jonathane. Apud Talmudicos, Inquinat illum in stercore, Cholin fol. 18. 1. נקרבינהו בפרתייהו Offeremusne illa (intestina) cum fimo ipsorum? Zevachim fol. 85. 1. דם ופרתא Sanguis & excrementum, Sanhedr. fol. 67. 2.

Euphrates, fluvius Mesopotamiae, ex Scriptura notus. Fluvius quartus est Euphrates, Genes. 2. 14. ער נהרא רבא נהרא פרתא Usque ad fluvium maximum, fluvium Euphratem, Deut. 1. 7. Hinc, ארם נהרים Aram sive Syria duorum fluvium, Genes. 24. v. 10. transfertur in Targum, Et profectus est in Syriam, quæ sita ad Euphratem. Syria duorum fluviorum, id est, Mesopotamia, quasi Interamnis dicta, sita inter Euphratem & Tigrim. Sic plerumque vocabulum נהר Fluvius, quando absolute ponitur, in Targum Synecdochicè de Euphrate explicatur: ut, כגנת שקיא דעל פרתא, Targum, כגנת עלי נהר, Sicut hortus irriguus ad Euphratem, Num. 24. v. 6. על הנחר, Jela. 11. 15. Targum, על פרתא, & sic deinceps.

Deinde Nomen proprium loci. In Talm. Joma fol. 10. Rechobboth ir (Genes. 10. v. 11.) est פרת דבורסיף, Kalach (ibid.) est פרת דמישן.

Terminus, Articulus temporis. In libro Pesikta: למלך שקידש מטרונה וקבע לה פרותימיאה כיון שהגיע פרותימיאה אמרו הרי השעה שתכנס מטרונה id est, Simile est regi, qui desponsavit sibi matronam, & constituit ei terminum: cum advenisset terminus, dixerunt ei: Tempus est, ut ingrediatur matrona thalamum nuptialem. Corruptum Græcum est.

Proceres, Praefecti, Dominatores, Esth. 1. v. 3. pro quo in Hebræo פרתמים, quam interpretes scribunt esse vocem Perficam, idem quod שלטונים.

* Idem quod פסג supra.

Findere, Diffindere, Diffringere, Diseindere, Dissicare, Dilacerare, Discerpere, Dilaniare. Præteritum, ופשח שמואל Et dissecuit Samuel Agagum, 1. Sam. 15. v. 33. pro Hebræo ופשח Et dilaniavit. Regia ex Pabel ופשח. Futurum, ופשח וליה דיפצי Dissecat, & nemo est qui eripiat, Hebr. פרק Dilacerans, Psalm. 7. vers. 3. Pabel Participium, ומפשחין הלפננא Et discidunt falices nostras, Esth. 3. 8. in sec. Targ. nempe ramos falicis, quibus in festo tabernaculorum utebantur ex Lege, Lev. 23. 40. Aliter citat hunc locum Elias in Methurgeman, sed sensus eodem redit. Ithpehal Præteritum, דאתפשט מנהון Quod discissum fuerit ex illis, Levit. 11. v. 32. in Targum Jon.

Apud Rabbinos Talmudicos, אילן שנפשח קושרין Ramus arboris fissus vel diffractus, reliquant ipsum, ne scilicet amplius findatur, Schebhiit cap. 4. יחור של תאנה שנפשח ומעורה בקליפיה Ramus ficus qui diffissus est & nudatus cortice, Okezim cap. 3. דפשח דקלא ארעתא דחיותא שרי Qui abscindit ramos dactyli, causâ bestiae, licitum est; causâ dactyli, prohibitum, Moed katon fol. 10. 2. Nempe, si diebus festi intermediis (qui semifestivi erant) discerperet quis ramusculos & folia, ut iis bestias pasceret, licitum erat: si arboris causâ, ramos aridos aut folia decerpendo in bonum arboris, id illicitum fuit: ונתלה בייחור תאנה ופשחו Et suspensus fuit in ramo ficus, & diffrexit eum, Jebhamot fol. 122. 2. כי מטא לפלגא דרגא איפשח Cum pervenisset ad dimidiam scalam, diffracta fuit, Kiddufchin fol. 81. 1.

מפני אפשיחא דקלא: Fissura: תפשיחא אפשיחא Propter fissuram dactyli, Schabbas fol. 109. 2. דאכלא דקלא בתפשיחא Quæ comedit dactylos cum fragmentis, discerptis foliis, Bava bathra fol. 54. 1. תפשיחא ברקל כוימור בכרם. Glossa.

Extendere, Inclinare. Præteritum, ופשט Et extendit Abraham manus suas, Heb. וישלח, Gen. 22. 10. in Targ. Hierosol. ידה פשטא Manus suas extendit ad verticillum, Hebr. שלחה, Proverb. 31. 19. ידה פשטא Manum suam extendit pauperi, Hebr. לעניא עיניהון משון, Proverb. 31. v. 20. Infinitivus, פרשה Oculos suos disponunt ut inclinent in terram, Heb. לנטות, Psal. 17. 11.

Apud Rabbinos præterea sumitur ut Hebraicè, pro Exuere, Abstrahere, Detrahere cutem, Excoriare: Irruere, Grassari, Diffundi: פשוט נבילתא בשוקא ושקיל אנרא Excoriato cadaver in foro (publicè) accipito mercedem, Talm. Pesach. 113. 1. Proverbiale dictum, quo monuerunt prisca, po-

tius sordida officia peragenda esse cum fructu, quam otiosum esse sine fructu, & egerè vel mendicare: הפשיט צורתו מחומר Abstraxit formam ejus à materia: הצורה מופשטת Forma abstracta, More lib.1. cap.68. Item Studere, Discere, Repetere, quod fit mentis quodam Discursu, & rei propositæ Extensione per diligentem meditationem: הורה Fuit sedens & discens in quadam Schola, Midbar rabba, sect.12. והיה למר Et discabat Legem interdium, & repetebat eam noctu apud semetipsum, Schemot rabba sectione 47. Quodam tempore sedebant & studebant ipse & R. Elieser, Beresch. rabba sect.17. Gloss. חורין תלמודן Repetebant lectionem suam: נתפשט בכל מקום Diffusus, publicus ubique locorum. Item פשט Simpliciter, Literaliter & propriè juxta literam scriptam explicare vel interpretari: ראי מפשטה Quod si literaliter vel secundum literam capias vel explices, Sanhedrin fol.100. col.2. Sic in Ithpabel, Secundum viam literaliter exponentium, Amos 6. 4. in Raschi. Item, Explicare, Decidere sententiam, solvere questionem dubiam: פשטנו Explicamus, Solvimus.

פשט Extensum (Rectum, æquum) Simplex, cuius oppositum פשוט Curvum, tortuosum, sive כפול duplex, sive מורכב Compositum: פשוטו כליים Extensa vasorum, id est, partes extensæ, rectæ, nullam capacitatem vel concavitatem habentes, Kelim cap.2. & 15. & alibi: מנהג פשוט Con-suetudo simplex, id est, vulgaris, quæ ubique locorum observatur: sic רץ פשוט Mos simplex & vulgaris. Et substantivè, Simplicitas, Simplex, Literalis sensus scripture: unde illud Rabbinic. Scriptura non egreditur ex simplicitate sua, id est, simplici & literali sensu: cui opponitur מדרש Allegoricus & mysticus sensus: בפשוטו של ענין In simplici intellectu textus: סבות פשוטות Causæ simplices.

פשט Simplicitas, Simplex & literalis explicatio vel sensus alicujus loci, doctrine, vel textus: לפי פשט Juxta simplicem sensum. Pluraliter, פשטים Explicationes. Aliàs literalis sensus & explicatio dicitur etiam משמע Auditus, ut secundum literam auditur.

פושטים Judices, Decisores sententiarum.

פשט Extensio, Expansio: פשוט ידיים Expansio manuum, ein Klaffter.

פשיטא Obolus, Numulus, Denarius, Pecunia. Pluraliter, פשיטין Denarii: זר ליה: Propter denarios scribæ detinet eum, id est, propter mercedem sive pecuniam pro scriptio-ne contractus expositam, detinet contractum,

donec ea exsolvatur, Bava metzia folio 16. 2. מאן דאווף פשיטו מחבריה Qui mutuatur denarios (pecuniam) à proximo suo, Mezia fol.63.2.

פשטא Certum, Clarum, Perspicuum: Certo, Perspicue, Firmè: פשיטא לי Est ne certum tibi? certus ne es? פשיטא לי Certum mihi est, certus sum.

פשטות Simplicitas, in qua nihil compositi est. Sic Judæi credunt in Deo esse פשיטות הנמורה, simplicitatem absolutissimam, in qua non sunt תארים רבים, ut docet Majemon lib.1. cap.50. in More. Item פשיטות Solutio, Explicatio questionis dubiæ, Responsio: Ratio, Modus solutionis, responsi.

פשטותא Distensio, Diffusio, Productio.

פשט צורה Abtractio, Extractio: הפשט הפשט Abtractio formæ.

פשטא Nomen herbe, non quidem magnæ, sed latè se diffundentis super terram, Schabbas fol.110.col.2. Baal Aruch legit פשיטא.

פשך Palmus, spacium palmæ per transversum: פושך פשך Et uncinii egrediebantur palmum unum, Ezech. 40. v.43. אמה ופשך Cubitus & palmus, ibid. v.5. Ex hac forma debebat emphaticè dici פשכא. Sequentia ergò sunt ex altera forma: רומיה פושכא Altitudo ejus erat palmus, Exod. 25. vers. 26. Et crassitudo ejus palmus, 1. Reg. 7. v. 26. Plurale, ומשכללין בפושכא Et fundati palmis, 1. Reg. 7. v. 9. Respondet Hebræo טפח. Apud Talmudicos; משכן כמה הווי שיתון פושכא Tabernaculum quantum erit? sexaginta palmorum, Succa fol.5.

פשך In Hiphil, הפשיל Suspendere: כליו הפשיל Suspendit vestes suas post se, scilic. in dorso per humeros, Schabb. fol. 127.2. Non suspēdunt in eo funes, Megilla cap.4. in Mischna: והצנועין מפשילין Et modesti (probiores) suspendunt eas in tergo suo in baculo; nempe, vestes heterogeneas emptas, non humero vel brachiis portant, sed de baculo humeris imposito eas suspendunt, ne corpus attingant, Kilaim cap. ult. Fuit arcula ejus suspēnsa in tergo ejus, Bava kama fol. 20. 1. לא יפשיל את הקופה לאחוריו Non suspendet arcam in dorso suo, Beza cap.4. in princ. Misnæ: אפשילו Suspendite, componite mihi funes ex furfuribus, & faciam, Bechoroth folio 8. col.2. לאחוריו Posteaquam absolvit opus suum, suspendit instrumenta sua in tergo suo, Menachoth folio 85. colum. 2.

פשע Defecit, Rebhallavit, Prævaricatus est, Hebraicè. Apud Talmudicos, הוא מקרי, Preceptor ille parvulorum, qui prævaricatus est in pueros, id est, חובטן יותר, Percussit eos, castigavit eos nimium, ut Glossa habet, Gittin fol. 36.1.

פשקן ואני פשקין: Fosse, Lacunæ aquarum: Et in lacunis, vel, ad fossas aquarum crescit, R. David Jonæ 4. 6. Glossa, בבצעי המים, In stagnis aquarum, vel ad fossas aquarum. Ex Talm. de Sabbatho fol. 21.1.

פושקנצא Corvus femina. Legitur apud Talmudicos in celebri & hyperbolica fabula: Vidi ההיא istam ranam, quæ erat tam magna, ut Akra pagus Hagaroniæ. Pagus hic quam magnus erat? sexaginta continebat domos. Venit serpens, & deglutivit ramum: אתה פושקנצא Venit corvus, & deglutivit serpentem, & confedit in arbore quadam. Vide quantum fuerit robur istius arboris. Tunc dixit Raf Papa. Nisi fuisset illic, non credidisset, Bava basra fol. 73. Quid hæc hyperbole docuerit, vide in libro Caphtor fol. 124.

פטר Interpretari, Explicare. Respondet Hebræo פטר, raro exemplo, quod ח Hebræum convertitur in ש Chaldeum, cum contra communiter fieri soleat. Aut est א פרש, per transpositionem litterarum. Præteritum, ארי יאות פטר, Quod bene interpretatus esset, Hebr. פטר, Genes. 40. v. 16. Et interpretatus est nobis somnium nostrum, cuique juxta somnium ejus interpretatus est, Genes. 41. 12. Sicut interpretatus erat ipsis Joseph, Genes. 40. 22. Participium, ולית דפטר, Et non est qui interpreteur illa Pharaoni, Hebr. ואין פותר, Genes. 41. 8. ופטר לית, Et qui interpreteur illud, nullus est, Gen. 40. v. 8. Sic cap. 41. 15. Participium ex Apbel, Et interpreteris illud, Genes. 41. 15. Infinitivus, ופטרין למפטר, Et interpretationes interpretari, Dan. 5. 16. Pabel, Particip. ומפטר הלמן, Et interpretans somnia, Dan. 5. v. 12. Futurum, Et interpreteris illud, Genes. 41. 15. juxta quosdam libros.

ולמדע פטר: Interpretatio, Explicatio: פשרא פטר Et scire interpretationem verborum in prophetis, vel פטר, Eccles. 8. 1. ולא כהליון, Neque poterant interpretationem verbi istius indicare, Dan. 5. vers. 15. Et interpretationem indicabimus, Dan. 2. 4. Bis hoc modo legitur cum ה in fine, Dan. 2. 7. & 5. 12. Cum Affixo, ופשרה נתחור, Somnium & interpretationem ejus, Dan. 2. 5. Pro hoc bis scriptum legitur

פשרה, nempe cap. 4. 15. & 5. 8. Et interpretationem ejus, Judic. 7. 15. Hebr. ושברו. Plurale, די תכול פשרין למפרש, Qui possit interpretationes afferre, Dan. 5. 16. Et ex terminatione fæminina, הלא מן קדם יהוה פשרן, Nonne à Domino sunt interpretationes, Heb. פתרנים, Genes. 40. 8. מלקטין פשרי מבתא, Colligunt interpretationes beneficiorum, Esth. 3. 8. in sec. Targum; nempe promissiones Dei de redemptione ipsorum ex prophetis colligunt, & iis superbiunt, nec volunt se humiliare coram rege.

Idem: פושרן Quisque juxta interpretationem somnii sui somniavimus, Genes. 41. 11. Cum Affixo, רין פושרניה, Hæc est interpretatio ejus, Genes. 40. 12. Respondet Hebræo פתרון.

Interpretatio, Cant. 2. 5.

II. Caleferi, Tepescere vel Tepidum fieri, apud Rabbinos: ut מביאה אשה פך של שמן ומניחתו, כנגד המדורה לה כשביל שיבשל אלנה בשביל שיפטר, Affert mulier lenticulam olei, & ponit eam juxta focum, non ut coquatur, sed ut tepesciat, Talm. Schabbas folio 40. 2. In Hiphil, הפשיר Calefacere, Tepescere: מפני שמפשיר מים שעליו, Propterea quia tepescit aquam super se: הפשירו, Calefacere ejus, sive calefactio ejus, est ejus coctio, ibid. כרי להפשיר, Ut tepesciat eas, fol. seq. Ad tepesciendum aquas potus causâ. Hithpabel, עשיתי תשובה, Egi pœnitentiam, & tepidus factus sum, id est, subsidit nonnihl contra me fervor & rigor judicii, propter pœnitentiam, Vajikra rabba sect. 10. מים פושרין, Aqua tepidæ: בימורת הגשמים העולם כולו צונן ומעיינות פושרין, Tempore pluviarum totus mundus frigidus est, & fontes tepidi, Bereschith rabba sect. 6. Sic in Targum, ומרובין דשרין מינה פושרי, Et siphones qui effundebant aquas tepidas, & siphones qui effundebant מינה חמימי, aquas calidas, Eccles. 2. v. 8. Forma Chaldaica magis hîc postulat פשרי, ut & Veneta Kametz ab initio habent, sed malè Cholem in medio, פשוירי, quod Talmudicis, unde forma petita, aliud significat, ut sequitur.

III. Liquescere, Liqueferi, Dissolvi: פשר Quando calebat super eo sol, liquescebat, Hebr. נמס, Exod. 16. v. 21. Sic apud Rabbinos, נתפטר השלג, Liquefacta est nix: Venit ad bibendum aquam, & dissoluta fuit, scil. magia, id est detecta, Sanhedrin fol. 67. 2. ubi scribitur, Magiam, quæ fit retentione & præstrictione oculorum, adhibitâ aquâ, detegi: אפילו נפטררה, Etiam si liquefiat vel dissolvatur, Bava kama

fol. 28. 2. מי שלנים פשרים Aquæ nivium dissolutarum. Has vocant Talmudici פשרי, De idololatria fol. 34. 2. vel פשרין, Kidduschin f. 73. 2. Hinc פשרה Liquefactio: פשרה שלגים Liquefactio nivium.

Stagnum, aqua ex imbribus, aut nivibus dissolutis, collecta, Kiddusch. fol. 73. 2.

IV. Ruminare, פשרה Rumen: ut, ופשרה לא פשר Et rumen sive ruminacione non ruminat, Hebr. נרה לא ינר, Levit. II. v. 7. מסקא פשרה Evehens, revocans rumen, ibid. vers. 3. sic v. 5.

V. Reconciliare, Componere discordiam, Ad concordiam reducere: מצנה לפשר Præceptum est inire concordiam: אחר שנתפשרו Postquam reconciliati, concordēs facti essent.

Reconciliatio, Compositio, Concordia. פשרה פשר

Possibile. Vide in litera א, in qua illud Lexica ponunt.

חמית בהלמא Soccus, Pedilium: פשוט פשוט פשוט Vidi in somnio, quod non esset in pedibus meis soccus. Sic citat Baal Aruch ex Medrasch Echa cap. I. v. I. sed in meo exemplari legitur פטוש, quod glossator putat esse ex significatione פטשהוון Dan. 3. 21.

Deinde adducitur hic in Aruch פשוט pro Ave, ex Vajikra rabba sect. 22. חמא תרין פשושין Vidit duas aves certantes invicem: sed in meo exemplari legitur, חרתין צפרין, מתנצין.

Vide supra in פשט, in פשיטנא.

Scrutari, Indagare, Perquirere, Perscrutari, Contrectare, Palpare. Respondet præcipue Hebraeo חקר, interdum aliis Perscrutandi verbis. Præteritum, ופשוש ית ופשוש ית Atque etiam investigabat eam, Jobi 28. 27. Et contrectando perquirebat totum tentorium, Hebr. ופשוש, Genes. 31. 34. in Jonathane: ופשוש Et perscrutabatur à maximo ad minimum, Heb. ארום Genes. 44. 12. in Targ. Hierosol. ופשוש Nam contrectasti omnia vasa mea, Hebr. ופשוש, Genes. 31. 37. in Jonathane: ופשוש Pervestigasti me & cognovisti, Hebr. ופשוש, Psal. 139. 1. ופשוש Pervestigavimus hoc, Hebr. ופשוש, Jobi 5. 27. Participium, ופשוש Omnem finem ipse perscrutatur, Job. 28. v. 3. Futurum, ופשוש Perscrutabar eam, Hebr. ופשוש, Jobi 29. v. 16. Ut perscrutetur vos, Hebr. ופשוש Perquiret, Levitic. 12. 36. in Jonathane. Sic cap. 27. 33. Donec pervestigetis, Hebr. ופשוש, Jobi 32. v. 11. Apud Talmudicos; נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא עכשו משנברא ופשוש Satius fuisset homini si non creatus

esset, magis quàm quod creatus est: nunc verò postquam creatus est, diligenter scrutabitur & examinabit opera sua, Eruvin fol. 13. 2. Peccata scilic. quæ commisit, ut ea agnoscat, confiteatur, & pænitentiam agat.

Investigatio, Perscrutatio, Pervestigatio: אפשוש רפשוש Aut pervestigationem abyssi perambulasti, Hebr. ופשוש Jobi 38. 16. אפשוש רפשוש Est ne possibile, ut scrutationem Dei invenias, Hebr. ופשוש, Jobi II. 7. id est, penetralia abyssi, secreta Dei, quæ scrutatione exquisitissima opus habent: ופשוש אפשוש Et attentus esto ad pervestigationem majorum ipsorum, Jobi 8. 8. Plurale, ופשוש רפשוש Scrutationes terræ, Heb. ופשוש, Psal. 95. 4. id est, Infima penetralia.

Ostiolum, Janua, Porta parva: ופשוש הוא Quomodo faciat conclavia & quomodo faciat januas, Ber. rab. in principio. Glossa, ופשוש קטנים. Alibi, ופשוש נמל המפתח ופשוש ארז הפשוש ושני פשושין היו לו Duo ostiola erant portæ magnæ Tēpli, Middoth cap. 4. Vide & in פסס.

Cimex, animalculum, quod in spondarum lignis invenitur: ופשוש ארכו כרחבו ופשוש כריחו Cimicis longitudo est sicut ejus latitudo, & sapor ejus est sicut odor ejus; fædus pactum est ei, ut quisquis confricaverit eum, odore ejus inficiatur, Nidda fol. 58. 2. ופשוש טעם פשוש לפיו Quod habet saporem cimicis in ore ejus, en is id evomet, Terumoth cap. 8.

פשתן יפה Linum: פשתן יפה Linum pulchrum, פשתן רעה Linum malum.

Linarius, linum præparans, pectinans, & aptans ad netum, Ber. rabba sect. 32.

Duo, in lingua Africana: פתכומרון Duo sacrificuli, Amos 5. 25. Vide טט.

פתאום Repente, Subito. Hinc apud Rabbinos, פתאומי Repentinus: & פתאומית Adduxit super se mortem repentinam. Plurale, פתאומיות, Mala stupenda repentina, Rabbi Levi Proverb. 24. v. 22.

Vide in פאה.

פתגם Sindon, Linteam, Vestimentum ex tali materia confectum: פתגם עכרת Vestimentum conficit, Hebr. פתגם Sindonem, linteam subtilissimum, Proverb. 31. 24. Plur. cum Affixo, ופשוש פתגם Et super vestimenta mea projecerunt sortem, Heb. ופשוש, quod est singulare, at scriptio vocis Chaldaicæ פתגמא, ut in Venetis est,

tis est, indicat formam pluralem: nam א, utrobique vocalis A index est, & adjectis vocalibus, in scriptione redundat. Pathach autem in fine notat formam pluralem, ut notum.

פתנס Verbum; Res, Causa, Negotium, Opus, Aliquid, Quidpiam: על דנה פתנס Super hoc negotio, Dan.3.16. כנמא פתנמא התיכונמא Huiusmodi verbum respondimus, Esrae 5.v.ii. Verbum misit rex, id est, responsum, Esrae 4.17. פתנמא שלחו עליוהי Verbum miserunt ad eum, id est, epistolam, narrationem, Esrae 5.7. די השנא פתנמא דנה Qui mutaverit rem hanc, Esrae 6.ii. In Targum similiter late sumitur, ut Hebraeum דבר: דבר היתכסא מן קרם יהוה, ut: פתנמא An absconditum est a Domino verbum, id est, quidpiam, Genes.18.14. לא תקן פתנמא Non est bona haec res, quam tu facis, Exod. 18. v. 17. פתנמא אנא מללית Verbum ego locutus sum, Jere. 34.v.5. קשי פתנס Rem difficilem, ועיר פתנס Rem parvam, Exod.18.26. ופתנס לית להון עם אנש Et rei nihil erat ipsis cum quoquam, Jud.18.28. הפתנס לא An quicquam locutus sum, Judic.7.7. ביש פתנס ביש Ne persistito in re mala, Eccles. 8.3. אל תצלי לבי לפתנס ביש Ne inclines cor meum ad verbum malum, Psal.141.4. פתנמא הדין Juxta verbum hoc, Genes.32.19. מפתנס De hac re, Josuae 22.v.24. פתנס דיהוה Verbum Domini, Genes.15.1. פתנמיה Faciens verbum ejus, Psal.48.8. למשאל בפתנמיה Ad interrogandum verbum ejus, 2.Reg.1.16. לא המינו Non crediderunt verbo ejus, Psal.106. v.24. פתנמך קים בשמיא Verbum tuum permanet in caelis, Psal.119.89. פתנמך Ego faciam secundum verbum tuum, Genes.47.30. לפתנמך In verbo tuo speravi, Psal.119.47. sic v.114. ופתנמי עפיה ימלל פתנמי Et cum quo est verbum meum, eloquatur verbum meum, Jerem.23. v.28.&c. פתנמיה האלון Post has res, Genes.15.1. פתנמיה האלון Juxta verba haec, Genes.24.28. ולא המנית לפתנמיה Et non credidi res has, 1.Reg.10.7. פתנמיה אתתיה Verba uxoris, Genes.39. v.19. פתנמיה Verba ejus, פתנמך Verba tua, פתנמי Verba mea, &c. Et aliter, פתנמי חרב Acie gladii, Hebr. לפי חרב Ore gladii, per metaphoram, Numer.21.25. Deut.13.15. Ut ore mordetur & scinditur cibus, sic acie gladii caro. Sic Josuae 6. v.21. At Verbum pro Acie, est abusivus quidam loquendi modus.

פתנתא Nomen proprium loci, ubi boni vini fuit copia: Vajikra rabba sect. 5. Bemidbar rabba sect.10.

פתרי Dilatari: פתרי, פתרי, Vide infra inter Nomina. Futurum, ופתרי לכך Et dilata-

bitur cor tuum, Hebr. ורחב, Jesa.60.5. **פתרי** Dilatare, & respondet Hebraeo פתרי. Prateritum, פתרי יהוה לנא Dilatavit Dominus nobis, id est, ex angustiis nos expedivit & explicuit, Genes.26.v.22. ופתרי ית תחומך Et dilatavit terminos tuos, Exod.34.24. דפתרי כשאול נפשה Qui dilatat sicut infernus animam suam, Hab.2.5. פתנמיה, פתנמיה בן אפתמיה שאול נפשה Propterea dilatavit sepulchrum animam suam, Jesa.5.v.14. בעדן עקתא אפתמיה לי In tempore angustiae dilatasti mihi, Psal.4.2. פתנמיה אפתמיה פסיעתי Dilatasti gressum meum, Psal.18.37. ופתנמיה Et ad dilatandum, ut scil. esset latissimus, Jesa.30.v.33. Ad dilatandum terminum suum, Amos 1.13. פתרי פתרי Aperios tuum, Psal.81.11. פתנמיה אפתמיה אפתמיה אפתמיה בית מישרך Dilata locum domus habitationis tuae, Jesa.54. v.2. פתנמיה ארום פתנמיה לבי Quia dilatabis animum meum, Psal.119.32. פתנמיה יהוה לפת Dilatabit Dominus Japhetum, Genes.9.27. ubi & in Hebraeo idem verbum: פתנמיה יהוה אלהך ית תחומך Dilatabit Dominus Deus tuus terminum tuum, Deuter.12.20.

פתרי Latum, Spaciosum: פתרי תחומין Mare magnum & latum terminis, Hebr. ורחב ימים, Psal.104.25. In Regiis scribitur פתרי, ubi Aleph litera protractionis est, vocalis A index; Veneta פתרי, quod refert formam פתרי vel פתרי forme זכאי, quae solent addito א scribi. פתנמיה, פתנמיה מורי בבל פתנמיה Muri Babylonis latae, Jerem.51.58. פתנמיה פתנמיה פתנמיה פתנמיה Latum est praecipuum tuum valde, Psal.119.96. פתנמיה פתנמיה In terram bonam & latam, Exod.3.8. פתנמיה פתנמיה Et lata magis quam mare, Job.11.9. פתנמיה פתנמיה Angustiae cordis mei latae sunt, Psal.25.17.

פתנמי Latus: פתנמי ראש Latus capite, Latum nimis caput habens, quod deforme: Berach. fol. 58.col.2.

פתנמיה Latitudo: פתנמיה דפתנמיה חר Latitudo asferis cujusque, Exod.26. v.6. פתנמיה Et latitudo, ibid.v.2. פתנמיה In latitudine, Exod.38.18. פתנמיה Latitudo ejus, Exod.25.v.10. פתנמיה Quinquaginta cubitos latitudo ejus, Genes.6.15. פתנמיה עשר Et latitudo ejus decem cubitorum, Zach.5. v.2. פתנמיה לאורכה ולפתנמיה In longitudinem ejus & in latitudinem ejus, Genes.13.17. פתנמיה פתנמיה Sic latitudo ipsarum, Ezech.42.11.

פתנמיה Idem: פתנמיה קבל צלותי בפתנמיה יהוה Acceptavit orationem meam in latitudine Dominus, Heb. כפתנמיה, Psal.118.5. In Venetis scribitur פתנמיה, ubi Aleph medium protractionis est, vocalis A index, punctatio autem inconveniens. In Regiis פתנמיה, sed illud proprie adjectivum est, ut

ante propositum. *Plurale*, עַר פְּתוּי אֶרְעָא Usq; ad latitudines terræ, Hebr. עַר רְחוּי Jobi 38.18. Regia פִּיתוּי, quæ forma nullibi aliâs in hoc significato legitur, neque hîc convenit ullo modo. *Huc referatur*, לְפִתְאֵי אֶרְעָא, Hab. 1. 6. nam א & י sunt literæ in hac classe permutabiles.

Vas testaceum: פְּתִיא רְמוּנִי Vas plenum pisciculis, Gittin fol. 69. 2. Urceus, Urna nigra, Pefachin fol. 88. 1. Metaphoricè id ibi dicitur de Rabbino quodam brevi, crasso, & nigro. *Plurale*, פְּתוּתָא *Vasa testacea*, Talm. De Idol. fol. 33. 2. Hinc R. Sal. Jefa. 3. 17. פְּתוּן explicat & dicit esse vocem Aramæam seu Chaldæam. Sic כְּרִיא דְּפִתְא *Puteus urnæ vel haustri*, id est, Fossa aquarum publica, in qua est urna vel haustum, ex quo bibât viatores trans-euntes, Metzia fol. 108. col. 1. In Glossa notatur, פְּתִיא vocari Aramicè Vas sive Urnam, ex qua bibimus.

In *Latitudo*: פְּתוּתַי יָדִין פְּתוּתַי פְּתוּתַי In terram latitudinis spaciorem, id est, latam spaciis, Hebr. רְחֵבַי יָדִים, Jefa. 22. 18. נְהַרִין שְׁטַפְּנִין פְּתוּתַי, Jefa. 22. 18. רְחֵבַי יָדִים, Jefa. 22. 18. Flumina inundantia latissima spaciis, id est, latissima, Jefa. 33. 1. Sic Genes. 34. 21. Et וּפְתוּתַי לְבָא, Jefa. 33. 1. Sic Genes. 34. 21. Et latitudinem cordis, Hebr. וְרֵחַב לֵב, 1. Reg. 4. 29. Et ambulabo in latitudine Legis, Psal. 109. 45.

Vicus, Platea, à Latitudine dicta, ut & *Hebraicè* רְחוּבֵי וְרֵחֵבֵי *quibus aliquando respondet*: ut, בְּפִתְאָה דְּקִרְתָּא Per plateam urbis, Hebr. בְּרְחוּבֵי הָעִיר, Esth. 6. 11. In platea parabo sedem meam, Jobi 29. 7. לְפִתְאָה דְּקִרְתָּא Ad plateam urbis, Esth. 4. 6. *Plurale*, וּבְפִתְוֹן וְלֹא, Cant. 3. 2. Et per vicos, & non invenerunt, Cant. 3. 2. *Construct.* בְּפִתְאָה דְּקִרְתָּא In plateis civitatis, Thren. 2. 11. 12. Hoc melius esset à singulari פְּתִיא. Possit etiam dici פְּתוּתַי ex forma פְּתוּתַי, & א sit litera protractionis. *Ex forma masculina*, וּבְפִתְוֹן מִפִּי דְּמִיָּא Et in plateis rivi aquarum, Prov. 5. 16. *Cum Aff.* בְּפִתְיָהּ In plateis ejus, Hebr. בְּרְחֵבֵיהֶּן, Zach. 8. 5. Libri omnes habent בְּפִתְיָהּ, quæ forma à singulari aliqua analogâ commode deduci nequit: unde ante Affixum melius inferitur י vel ו, ex formis פְּתוּן vel פְּתוּן. Literæ autem quiescētēs hîc promiscuè permutantur.

Puer, Infans, פְּתִי. In Bereschit rab. sect. 87. In Arabia vocant infantem פְּתִי. Sic in Sanhed. fol. 110. 2.

Infringere, Incidere, Attenuare: פְּתוּרֵיהּ Infregit eam (aquam) in thesauris abyssi, ne scil. ascenderet & inundaret terram, Esth. 3. 3. in secundo Targum. Videtur esse significationis פְּתוּן Macilentus, Attenuatus, de quo infra.

Aperire. Respondet aliquot Hebræis Aperendi verbis. Præteritum, לֹא פִתַּח תְּרַעָא Non aperuit januam, Jefa. 14. 17. Hebr. פִּתַּח, & sic plerumque pro hoc verbo ponitur: וּפִתַּח נֹחַ Et aperuit Noa fenestram arcæ, Genes. 8. 6. וּפִתַּח תְּרַעָא יַת פּוּמָה Et aperuit terra os suum, Numer. 16. v. 32. וּפִתַּח תְּרַעָא יַת פּוּמָה Et aperuit os suum, Hebr. וּפִתַּח תְּרַעָא יַת פּוּמָה, Jefa. 5. 14. Sic, וּפִתַּח תְּרַעָא יַת פּוּמָה, Hebr. פִּתַּח תְּרַעָא יַת פּוּמָה, Genes. 4. 11. אֶפְרַיִם פִּתַּח תְּרַעָא יַת פּוּמָה, Hebr. פִּתַּח תְּרַעָא יַת פּוּמָה, Judic. 11. 36. אֶפְרַיִם פִּתַּח תְּרַעָא יַת פּוּמָה, Hebr. פִּתַּח תְּרַעָא יַת פּוּמָה, Judic. 11. 35. אֶפְרַיִם פִּתַּח תְּרַעָא יַת פּוּמָה, Hebr. פִּתַּח תְּרַעָא יַת פּוּמָה, Psal. 109. 13. Sic פִּתַּח תְּרַעָא יַת פּוּמָה, Jobi 33. v. 2. אֶפְרַיִם פִּתַּח תְּרַעָא יַת פּוּמָה, Hebr. פִּתַּח תְּרַעָא יַת פּוּמָה, Jobi 29. 23. אֶפְרַיִם פִּתַּח תְּרַעָא יַת פּוּמָה, Hebr. פִּתַּח תְּרַעָא יַת פּוּמָה, Psal. 22. 14. אֶפְרַיִם פִּתַּח תְּרַעָא יַת פּוּמָה, Hebr. פִּתַּח תְּרַעָא יַת פּוּמָה, Genes. 4. 4. Sic Judic. 3. 25. אֶפְרַיִם פִּתַּח תְּרַעָא יַת פּוּמָה, Hebr. פִּתַּח תְּרַעָא יַת פּוּמָה, Gen. 43. 21. *Participium*, וְהָא לִיתוּהִי פִתַּח Et ecce ipso non aperiente fores, Hebr. פִּתַּח יַת פִּתַּח יַת פִּתַּח, Judic. 3. 25. אֶפְרַיִם פִּתַּח יַת פִּתַּח, Psal. 145. v. 16. אֶפְרַיִם פִּתַּח יַת פִּתַּח, Hebr. פִּתַּח יַת פִּתַּח, Jefa. 10. v. 14. אֶפְרַיִם פִּתַּח יַת פִּתַּח, Hebr. פִּתַּח יַת פִּתַּח, Jere. 13. 19. *Plurale*, אֶפְרַיִם פִּתַּח יַת פִּתַּח, Job. 16. 10. Sic Psal. 109. 2. *Particip. Pebil*, וְכָל מִן דְּחִסְפֵּי פִתַּח, Et omne vas testaceum apertum, Hebr. פִּתַּח, Numer. 19. 15. *Fæminivum*, קִרְתָּא בְּרַת פִּתַּח, Urbem apertam, Hebr. פִּתַּח, Jos. 8. 17. *Infinitiv.* אֶפְרַיִם פִּתַּח יַת פִּתַּח אֶפְרַיִם פִּתַּח יַת פִּתַּח, Hebr. פִּתַּח יַת פִּתַּח, Deut. 15. 8. *Imperativus*, אֶפְרַיִם פִּתַּח יַת פִּתַּח אֶפְרַיִם פִּתַּח יַת פִּתַּח, Hebr. פִּתַּח יַת פִּתַּח, 2. Reg. 13. v. 17. אֶפְרַיִם פִּתַּח יַת פִּתַּח, Hebr. פִּתַּח יַת פִּתַּח, Prov. 20. 13. אֶפְרַיִם פִּתַּח יַת פִּתַּח, Hebr. פִּתַּח יַת פִּתַּח, Josua. 10. v. 22. אֶפְרַיִם פִּתַּח יַת פִּתַּח אֶפְרַיִם פִּתַּח יַת פִּתַּח, Hebr. פִּתַּח יַת פִּתַּח, Cantic. 5. 2. *Futurum*, אֶפְרַיִם פִּתַּח יַת פִּתַּח אֶפְרַיִם פִּתַּח יַת פִּתַּח, Hebr. פִּתַּח יַת פִּתַּח, Ezech. 37. 13. אֶפְרַיִם פִּתַּח יַת פִּתַּח, Hebr. פִּתַּח יַת פִּתַּח, Deuter. 15. 11. אֶפְרַיִם פִּתַּח יַת פִּתַּח, Hebr. פִּתַּח יַת פִּתַּח, 2. Reg. 9. v. 3. אֶפְרַיִם פִּתַּח יַת פִּתַּח, Hebr. פִּתַּח יַת פִּתַּח, Deuter. 28. 12. אֶפְרַיִם פִּתַּח יַת פִּתַּח, Hebr. פִּתַּח יַת פִּתַּח, Exod. 21. v. 33. אֶפְרַיִם פִּתַּח יַת פִּתַּח, Hebr. פִּתַּח יַת פִּתַּח, Deuter. 20. v. 11. אֶפְרַיִם פִּתַּח יַת פִּתַּח, Hebr. פִּתַּח יַת פִּתַּח, Amos 8. 5. *Ithpehal vel Ithpabel, Præter.* אֶפְרַיִם פִּתַּח יַת פִּתַּח, Hebr. פִּתַּח יַת פִּתַּח, 1. Sam. 2. 1. Sic possit legi melius, quàm פִּתַּח יַת פִּתַּח in Futuro, quia in Hebræo est פִּתַּח יַת פִּתַּח Dilatatum est os meum: אֶפְרַיִם פִּתַּח יַת פִּתַּח, Hebr. פִּתַּח יַת פִּתַּח, Ezech. 1. v. 17. אֶפְרַיִם פִּתַּח יַת פִּתַּח, Hebr. פִּתַּח יַת פִּתַּח, v. 1. אֶפְרַיִם פִּתַּח יַת פִּתַּח, Hebr. פִּתַּח יַת פִּתַּח, apertæ,

apertæ, Genes. 7. 11. ואתפתח עיני תרוהו. Et aperti fuerunt oculi amborum, Genes. 3. 7. Futurum, וְלֹא יִפְתָּח Neque aperietur, Ezech. 44. 2. sic Jobi 12. 14. וְיִפְתָּחוּ תַרְעָדָי Et aperientur portæ tuæ, Jefa. 60. 11. וְיִפְתָּחוּ אָזְנוֹי וְיִבְעִי. Si fortè aperiantur aures peccatorû, Jefa. 50. 5. וְיִפְתָּחוּ עֵינֵיכוֹן Et aperientur oculi vestri, Hebr. וְנִפְקָחוּ, Genes. 3. v. 5. Pabel, Infinitivus, לִפְתּוֹחַ קְרֻמוֹהֵי דְשֵׁן Ad aperiendum coram eo portas, Jefa. 45. 1. לִפְתּוֹחַ עֵינֵי בֵּית יִשְׂרָאֵל Ad aperiendum oculos domus Israël, Jefa. 42. 7. Ithpabel, vide paulò antè. Apud Rabbinos, פִּתּוּחַ, vel ex Chaldaica forma פִּתּוּחַ, est etiam Incipere: וְנִפְתָּח בְּרֻבוֹתֵינוּ Incipiemus à Rabbiniis nostris: לִפְתּוֹחַ רֵאשׁוֹן בְּכֹל דְּבָרָא Ut incipiat primus in omni negotio. Id dignitatis est, nec cui libet licitum: וְנִפְתָּח תְּחִלַּת Et incipiemus principio. Hinc R. Salomon Psalm. 119. v. 130. illud, פִּתּוּחַ דְּבָרֶיךָ explicat, תְּחִלַּת Principium verborum tuorum: לְמַחַר לִיפְתּוֹחַ בְּחֻבְרֵיךָ Cras incipiendum nobis est de fociis nostris, Sanhed. fol. 102. col. 2. In Hithpabel vel Ithpehal, אֲפֵרִירִי: שְׂמֵן דְּצִפְרַת־נָא Aperiri: אֲדֵפֵס אִפְתָּח Adeps capræ, quæ nondû aperta fuit, id est, quæ nondum peperit, Talm. Pesach. fol. 42. 2. Avoda fol. 28. 2.

Dictum apertum, (id est, facile, perspicuum) & dictum clausum (difficile, obscurum) Schabbas fol. 104. פִּתּוּחָא פִּתּוּחָא: פִּתּוּחָא פִּתּוּחָא Sectio aperta.

Cella לשְׁכֻנָּתָא וּפְתָחָא Janua, Ostium: & ostium ejus, Ezech. 40. 38. Elias scribit, Hebræum פִּתּוּחַ nunquam aliàs in Targum sic reddi, unde hic locus possit esse falsus: Item Initium, Principium, Exordium. Apud Rabbinos etiam est Ostium ventris muliebri, quod à pudore nomen habet, cujus causâ & natura illud vestire & tegere voluit. Hinc apud Talmudicos, ad illud Jefa. 3. וְיִפְתָּחוּ יַעֲרָרָא scribitur: Quidam dixit יַעֲרָרָא Effundet, שנשפכו בקיותו, quod effundentur (pu-denda earû) ut scyphus aquæ: alter dixit, יַעֲרָרָא id est, Sylvescet (à יַעֲרָר) שנעשו פתחיהו כיער (א יַעֲרָר) Desabbatho, fol. 62. col. 2. Item; Inter vitia virginitatis numerant, si sponsus post primum concubitum dicat, פִּתּוּחַ אֲפֵרְתִי Ostium apertum inveni. Tunc agit contra eam de non solvendo dono propter virginitatem, de Sabbatho fol. 36. 2. Vide & Ketubh. fol. 10. 1. Aben Esra Hag. 2. 13. R. Salomon Genes. 20. 18. Hebræum רָחֵם exponit per פִּתּוּחַ.

Pathach, vocalis A brevis apud Grammaticos. Miratur Elias hic duo: primò, quare dicatur Pathach cum ה leni, quod debebat dageffari: secundò, quod multi Judei pronuncient Pathach cum accentu in ultima. Cum Dagesch certè esset formæ

quæ etiam accentum habent in ultima. Hinc etiam dicunt פִּתּוּחַ נִפְתָּח Pathachatum, cum Pathach notatum: פִּתּוּחַ cum Pathach notare: unde, Notant illud cum Pathach, Aben Esra Exod. 15. 18. פִּתּוּחַ הַנּוֹן מִפְּנֵי הָעַיִן Nun propter Ajin, R. David Jefa. 7. v. 2. פִּתּוּחַ פִּתּוּחַ, Notatio cum Pathach. Hinc etiam R. David Psal. 9. 14. ad vocem פִּתּוּחַ scribit: פִּתּוּחַ פִּתּוּחַ Pathachatio literæ ה indicat, quod est ex Conjugatione dageffata, & lene est absq; Dages in Nun.

פתחיהו Apertio: Initium: Prefatio, Prologus, in initiis librorum: Declaratio vel Publicatio sententiæ per scriptum vel edictum: פִּתּוּחַ עֲלוּיָא Scribimus publicationem super eo, Bava kama fol. 112. 2. פִּתּוּחַ עֲלוּיָא Accipe schedam super eo, id est, scribe schedam excommunicationis super eo, Moed katon fol. 17. 1. Item Apertus, Videns, aut Visus, Exod. 4. 11.

פתחיהו Apertio: Initium: פִּתּוּחַ פִּתּוּחַ Apertio oris, id est, causa, occasio loquendi vel calumniandi aut accusandi: פִּתּוּחַ פִּתּוּחַ Habuissent occasionem dicendi populi mundi: בְּכָל מְקוֹם שְׂאֵתָא מוּצָא פִּתּוּחַ פִּתּוּחַ לְמִינֵן אַתָּה מוּצָא תְּשׁוּבְתָהּ בְּצַדִּיק Ubicunque invenis occasionem calumniandi pro hæreticis, semper invenis responsionem in latere ejus, Beres. rabba sect. 8. Sumitur etiam aliquando in bonum, pro Fiducia, Confidentia loquendi: פִּתּוּחַ דְּבָרֵי Apertio verborum, id est, ingressus, initium sermonis.

פתחיהו Calatura, Sculptura, quasi Apertio variarum formarum dicta: וְהַעֲטָרוֹת וְהַפְּתוּחִים Coronamenta & calaturæ januarum, Oholoth cap. 14.

פתחיהו Apertura, Foramen intronittens vel emit-tens aliquid. Est autem formæ פִּתּוּחַ Palmus. Hinc apud Talmudicos, פִּתּוּחַ קְמֹר תַּחַת הַבַּיִת יֵשׁ בוֹ פִּתּוּחַ פִּתּוּחַ Fossa sive cloaca obtecta sub domo, si sit in ea foramen magnitudinis palmi, Oholoth cap. 3. & ita sæpè in isto libro.

פתחיהו Janua, Ostium, Aditus, Sera, Clausum, Clausura: וְנִתְּנָן אוֹתָהּ בְּפִתּוּחָהּ לִפְתּוּחַ Indunt eam in claustrum ad aperiendum: הַעֲבִיר הַגֵּנֶר וְאֵרַת Removit vectem & pessulos, Tamid cap. 3. Item Clavis: פִּתּוּחַ שֶׁל עֵץ של מתכת והפין שלה של עץ Clavis ex metallo cum dentibus ligneis, Kelim capite 13. גִּלְפָּחַ, פִּתּוּחַ. Vide & in Bava basra cap. 6. in Mischna.

פתחיהו Apertio, Apertura: וְלֹא אֶתֶן מִפְתֵּי פִּתּוּחַ Tibi autem dabo apertionem oris in prophetia, Hebr. פִּתּוּחַ פִּתּוּחַ Ezech. 29. 21.

פתחיהו Clavis, ab Aperiendo dicta: וְאֶתֶן מִפְתֵּי בַיִת Et dabo clavem domus sanctuarii, Jefa. 22. v. 22. וְנִסְבּוּ יַת מִפְתֵּי הַבַּיִת Et acceperunt clavem, Judic. 3. 25.

Judic. 3. 25. *Amplius in Targum Hierosolymitano,* ארבעה מפתחין דאינון מסירין ביד רבון כל עלמא ״ ולא מסר יתהון ליה למלאך ולא לשרף מפתח מטריה מפתח קבריה מפתח עקרתייה id est, Quatuor claves sunt in manu Domini mundi, quas non tradidit, neque ulli Angelo, neque Seraphino: Clavis pluviae: Clavis sustentationis: Clavis sepulchrorum: Clavis sterilitatis, &c. postea singula locis scripturae probantur, Genes. 30. v. 22. Pro עקרתייה in Targum Jonathae Deuter. 28. 12. est Partus, vel Parturiētis: & pro קבריה, est ורמוני. Desumpta sunt haec ex Talmudicis libro Taanis cap. i. ab initio, & Sanhedr. fol. 113. col. 1. Vide & Beres. rab. sect. 73. Medrasch Tchillim Psal. 78.

תפתיחיה *Ager ex nimia siccitate fissuris scissus & apertus, ac proinde fructus suos dignè non producens,* Bava basra fol. 36. 1.

פתך *Miscere, Commiscere. Particip. פתכין אשתא* Miscebant aquam & ignem, Job. 25. v. 2. in 2. Targ. *Pebil, quod respōdet Hebraeo בלול* ut, Decima similæ mixta oleo, Exod. 29. 40. Sic Lev. 14. 21. *וגריז דלחם פתך במשך* Et placenta panis mixta oleo, Exod. 29. 23. in Jonath. *Plurale, דפתיכין במשך זיתיה* Quæ mixta erant oleo, Exod. 29. 2. *Feminin. סמריא פתיכא במשך* Simila mixta oleo, Lev. 2. 5. *Plurale, ופתיכין במשך* Et mixtas oleo, Levit. 2. 4. *Imperativ. פתוכי ועבדי* Misce & facito placentas, Hebr. לוי Depse, Genes. 18. 6. in Jonath.

Apud Rabbinos, נטל הקבה אש ומים ופתכן זה בורה Accepit Deus ignem & aquam, & miscuit ea inter se, & ex illis facti sunt cœli, Beres. rab. sect. 4.

פתוך *Mixtum, mixtus color ex albo & rubro, veluti si lacti immixtum sit parum sanguinis. Hic est unus ex coloribus plagæ lepræ,* Negaim cap. 1. Schevuoth fol. 6. 1.

פתכא *Mixtura; Onus, Sarcina, Fasciculus:* היה דרי פתכא דאופי Fuit portans fasciculum fissorum lignorum, Metzia fol. 30. col. 2. Cholin folio 105. 1.

פתכיתא *Stannum:* ההוא נכרין דהורה קא מוכין פתכיתא Vir ille qui vendebat globulos stanni, scil. in filum collectos, quostamquam torquem ornatus causâ de collo gestabant, Kidusch. fol. 9. 1. Glossa de בריל stanno exponit, et si etiam aliorum generum sint, ut auri, argenti, coralii, gemmarum, crystallo, &c. Guido & Schindlerus exponunt, Decoratio, Fucus.

פתכורין *Idola, Imagines certe idololatricæ sic aliquando vocatæ:* Excelsa oblecta idolis, Ezech. 16. 16. Dictio aut peregrina, aut de errore suspecta: nam diversimodè legi-

tur. Scribitur in libris divinis פת כומרין R. David sic etiam legit Amos 5. 26. ועבדון פת כומרין על Et faciunt idola in capite omnis loci excelsi, Ezech. 13. v. 18. ואפסק ית פת כומריו Et absindam, abrumpan idola vestra, ibid. vers. 21. Quædam exemplaria legunt פתכרין, ut sequitur, פת גומרין.

פתכר *Idolum, Imago, Simulachrum, idem quod Nomen antecedens:* ויבין שום פתכריה וטעותיה Et despiciet nomen imaginis suæ, & idoli sui, Jesa. 8. v. 23. pro Hebraeo וקלל במלכו Et maledicet regi suo. R. David monet, פתכר esse nomen עז idoli: פתכרונ Tabernaculum idoli vestri, Amos 5. v. 26. ויימון בשום פתכריהון Et jurabunt in nomine idolorum suorum, Hebr. והנשבעים במלכם Jurantes per regem suum, Soph. 1. 6. R. David citat etiam hîc alteram lectionem פת כומריו. Idem itaque valent hæc duo, & ad hanc postremam accedunt Syri, qui dicunt פלח פתכרין Cultor idolorum, idololatra, 1. Cor. 5. v. 10. פלחי פתכרין Idololatras, vers. præcedenti: פולחנא דפתכרין Idololatria, 1. Cor. 10. 4.

פתל *Et in Pibel פתל Contorquere, Pervertere, Duplicare torquendo, ut fila & fines fiant.* Ithpehal Participium, ומפתלין שביליהון Et pervertæ sunt viæ ipsorum, Hebr. נלוזים, Prov. 2. v. 15. *Apud Rabbinos, הפתל חבלים* Qui contorquet funes: ופתליהון Et contortuplicat illa, sc. fila: ופתלהו Et contorquet illud.

פתול *Perversitas, Perversum:* ולית בהון פתולא Et non est in eis perversitas aut pravitas, Hebr. נפתל ועקש, Prov. 8. 8.

פתול *Perversus:* ררא עוקמנא ופתלנא Generatio prava & contorta, Deuter. 32. 5. in Targum Hieros. pro Hebr. פתלתל.

פתיליה *Ellychnium, funiculus candelæ vel lampadis, qui incenditur & ardet: & generalius, Funiculus duplicatus & contortus, Fascia filata, ex filis implexis contorta:* פתילת הבגד Fascia vestis implexa & reticulata: Et incendit פתילה את הפתילה Et incendit ellychnium: פתילה דאספסתא Funiculus pabuli, Bava kama fol. 20. 1. Baal Aruch explicat, קשירה & פתילור, של אספסתא שהיא ארוכה. Plurale, פתילין Fila.

Deinde etiam vocant Talmudici *plumbum & stannum liquefactum, quod infundebatur ori ejus, qui ad combustionem erat condemnatus, & sic moriebatur. Corpus autem integrum non fuit combustum, ut traditur cap. 7. in Sanhedrin.*

Tertiò apud Medicos פתילה est *Balanus, Suppositorium, vulgò ein Zäpflein.*

פתום *Pithom, πῖθων, Python, Divinator, qui, adminiculo mali spiritus, vaticinia edit. Hebraicè dicitur אוב, & Rabbinis אוב, de quibus*

de quibus Levit. 19. 31. & 20. 27. & alibi. Apud Talmudicos, בעל אוב זה פיתום המדבר משהו Baal obb est qui aliàs dicitur Pythom, & loquitur ex axillis suis, Sanhed. fol. 65. 1. Glossa: Pythom nomen est magiloquentis ex axillis suis. Educit sive evocat mortuum ex terra, & collocat eum sub axillis suis & brachiis suis, & facit loqui mortuum istum arte magicâ. Bartenora in hunc locum addit; quosdam ex pythonibus accipere cranium hominis mortui absumptâ ejus carne, eique suffitum facere. Postea quærit ex eo futura, & cranium illud respondet, nempe per Spiritum in cranium illud arte magicâ adductum. Sed Majemon in libro דך parte primâ, lib. de עבודים Idololatria, cap. 6. fol. 32. prolixius ista describit: האוב זה שהוא עומד ומקטיר קטורת ידועה ואותו שרביט של הדם בידו ומניפו. והוא מדבר בלאט ברברים ידועים אצלם עד שישמע השואל כאילו אחד מדבר עמו ומשיבו על מה שהוא שואל בדברים מתחת הארץ בקול נמוך עד מאד וכאילו אינו ניכר לאוזן אלא במחשבה מרגיש בו. וכן הלוקח גולגולת המת ומקטיר לה ומנחש בה עד שישמע כאילו קול יוצא מתחת שיהיו שפל עד מאד ומשיבו כל אלו מעשה אוב הן והעושה אחד מהן נסקל id est, Python fuit, qui stabat & adolebat suffitum certum & notum, tenebatque virgam ex myrto in manu sua, & agitabat eam. Ipse verò murmurabat submissè verba quædam nota apud ipsos, donec audiret ea interrogans, quasi aliquis loqueretur cum ipso, & responderet ei ad id, quod quærebat ipse verbis, quasi ex terra voce depressâ admodum, ut ferè auribus percipi non posset, sed cogitatione sentisceret & perciperet eam. Similiter qui accipiebat cranium mortui, ac suffitum faciebat ei, muscitabat eo donec audiretur, voce quasi ex axillis prodeunte submissè admodum, & respondebat ei. Omnia hæc fuerunt opera pythonis, & qui unum faciebat ex illis, lapidabatur. Hæc ibi.

פיתום Pithom, nomen urbis Egyptiacæ, Exod. 1. v. 11. Apud Talmudicos, quod os abyssi abso. buit eam, Sota fol. 11. 1.

על חור: Serpens, aspis vel regulus: פתן פתן Super foramine serpentis reguli, Jesa. 11. v. 8. על גור בר ארין ופתנא תבעוץ Super leonem catulum leonum & aspidem calcabis, Heb. Et sicut וכתנא יכמון על שבילא, Psalm. 91. 13. ופתן aspis insidiabitur juxta viam, Hebr. שפיפן Cerastris, Genes. 49. 17. Plurale, פתני חיון, Et sicut venenum regulorum serpentum, Hebraicè, פתוניא, Deut. 32. 33. ubi Jonathan פתניא, quod melius legeretur פתניא, & Targ. Hieros. quod similiter videtur mendosum, cum nunquam aliàs ista forma reperitur.

Genus lateris, juxta quosdam: vel, Caput פתן

trabis vel lapidis extra murum prominens, apud Tal. in Negaim cap. 13.

פתוניא Nomen proprium viri, Esth. 6. v. 9. in T. sec.

פתקא Liber, Libellus, Epistola, Litera, Scheda, Diploma, idem quod פטקא, de quo supra. Nam ט & ת sunt literæ cõmutabiles: בפתקא In libro (verba mea) scriberentur, Heb. בפתקא, Jobi 19. v. 23. Vide & mox iterum. Apud Rabbinos, פתקא רהומנה Libellus citationis: שיצא Quod egressus esset ex diplomate urbis Jerusalem, quod scil. de ejus libertate & salute scriptum erat, Sanhed. fol. 101. 2. נפל פתקא Decidit diploma cælitus. מקבל Stabat & recipiebat literas, Beresch. rabb. sect. 91. Sic, מכאן לנשים צרקניות שלא היו בפתקא, Hinc habemus de mulieribus justis, quod non sint (scriptæ) in diplomate Chavæ sive Evæ, primæ hominum matris, Sota fol. 12. 1. Scil. in diplomate decreti divini, In dolore paries liberos, Gen. 1. 16. Quod autem scriptum est, Concepitq. mulier illa (mater Mosis) & peperit filium, Exod. 2. 2. voluit illic comparare Scriptura conceptionem cum partu. Conceptio sine dolore; & sic partus. Quia autem fuit mulier justa & pia, idco colligimus inde &c. Item Pittacium, quod medicina causâ de collo suspenditur, Kidduschin fol. 73. 2.

Secundò פתקא Ejicere, Projicere, Emittere, Faculari, Impellere, Depellere, Repellere. Infinitivus, Ejaculando sagittas, Genes. 49. 8. in Jonath. ubi vitiosè in libris impressis est בירין. Ex hac forma Verbi legitur etiam in Targ. Hierosol. Genes. 8. 22. לא פתקין pro, Non cessant, ut in Hebræo לא ישבתו, & in Jonath. לא יתבטלון, quod idem. Unde ibi pro פתקין legendum omnino פתקין, quod Verbum hoc sensu usitatissimum. Apud Rabbinos Talmudicos Verbum frequens est: Ejaculabatur in ipsum sagittâ, Sanhed. fol. 95. col. 1. פתקיה בריש מוחיה וקטליה Projecit eum (baculum) in principium cerebri ejus, & occidit eum, ibid. פתקיה ארבע מארה פרסי Impulit sive depulit eum ad quadraginta milliaria, Gitin fol. 68. 2. פותקין מים לגנה Emmittunt aquas (per rivulos) in hortos, Schab. fol. 18. 1. פתק שקל קלא פתק Accepit glebam & projecit in eum, &c. Pesach. fol. 62. 2. Ejecit sagittam, & ejaculatus est eam in favum mellis, Sanhed. fol. 107. 1.

Tertiò, Obturare, Obstruere: אותה מפתק נחרות Tu obstruis flumina ipsorum, Jalk. in Leg. fol. 26. 1. Glossa, סותם.

פתקא Nomen poculi magni apud Persas, Esth. 1. v. 8. in Targ. sec. In Medrasch bujus libri literis transpositis

transpositis vocatur פקתא, & sic dicit glossator se reperisse in quodam libro antiquo. In Falkut hoc loco scribitur, Poculum istud appellatum fuisse פוסקא.

גזי צמר של הפתק אין *Apud Talmudicos*, *Tonsuras lanæ in onus ligatas non circumferunt*, Schab. fol. 50.1. *החגבים הנאים מן* *Locustæ que veniunt (venduntur) ex vase, licitæ sunt: De Idololatria cap. 2. fol. 39. col. 2. Sericum, lana, linum, & similia in fasciculos, aut sarcinas ligantur, & ordine disponuntur: carnes salitæ, pisces, locustæ & similia vasis includuntur & comprimuntur, & saliantur: illud vas sive sarcina aut fascis vocatur הפתק.*

Vide in נפק בני מפתקי.

פתר *Interpretari.*

מלתא דא אין לה *Interpretatio*: פתרון פתר *Huicrei nulla est interpretatio.*

Idem. פתרוןא.

שלחן *Mensa. Respondet Hebræo פתורא*: *ut, Et facies mensam, Exod. 25. 23. ותעבד פתורא* *Transseuntes per omnes mensas, scilicet numulariorum, am jeden Wechselbank/ Genes. 23. 16. in Targ. J. & H. Cum Pronominibus, ומיכל פתוריה* *Et cibum mensæ ejus. 1. Reg. 10. v. 5. Et mensa tua plena est pinguedine, Jobi 36. 16. ותתורק מלא דיהנא* *Circa mēsam tuam, Psal. 128. 3. תחזת פתורי* *Sub mensa mea, Judic. 1. 7. וסדרת* *Sit mensa eorum, Psal. 69. 23. Et instruxit mensam suam, Proverb. 9. 2. Et mensas plenas omni bono, Ezech. 23. 41. ועל פתוריא בשר קורבניא* *Super mensis erat caro sacrificiorum, Ezech. 40. v. 43. Et mensæ eorum plenæ sunt cibo abominabili, Jesa. 28. 8. Talmudici quandoque sumunt pro Mensalibus tegumentis, ut sunt lintea, mappæ. Sic explicatur in Talm. Nidda fol. 20. 1.*

Mensarius, Trapezita, Numularius, Collybistes. Hinc quidam dictus פתוראדא *R. Chanina numularius, Cholin fol. 54. 2. Aliàs Hebræa voce dicitur שלחני ut est in*

Et caro mea macilentata est, Psal. 109. 24. Hebr. ובסרי כחש *Et caro mea emaciatur. Plural. אין פתריני* *Num pingues sint fructus ejus, an macri, Num. 13. 21. in Jonathane.*

Et immisit maciem in corpora ipsorum, Hebr. ריון *Psal. 106. 15.*

Exemplar, Exemplum. Idem quod פתשנן אוריתא *de quò supra: ut, Exemplar Legis Mosis, Hebr. משנה, Jos. 8. v. 32. Sic Deut. 17. 18. Sic in Hebræo, הפתשן הכתב, Exemplar scripti, Esth. 3. 14.*

Capitaneus, Dux belli: פתשנר דמלכא *Capitaneus Regis, Esth. 10. 3. Quædam exemplaria, teste Eliâ, habent אלקפטא, quod videtur esse Arabicum.*

פתרה *Frägere, Concidere in frustra, Heb. שפתחה* *Quod fregit in frustra multa: Et omnia ista frangit in frustra magnitudinis olivæ, id est, עושה אותן פתיתין כותים* *Et unum ex illis erat fractum: ערסא פתיתא* *Qui dormiebat in lecto fracto.*

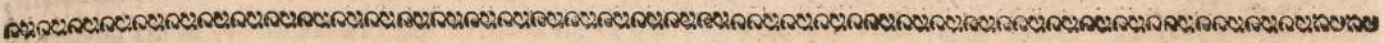
Frusta, Segmenta, Fragmenta, Particula: R. Eliezer dixit: כל המשייר פתיתין על שולחנו כאלו עובר עא *Quicumque relinquit fragmenta in mensa sua, perinde est ac si serviret idolis, sicut dicitur: Qui instruitis, &c. Jesa. 65. 11. ונעשין פתיתין* *Aquæ congelantur, & fiunt multa frustra, R. Salom. Psal. 147. 17.*

Frustum, Bucella, & synecdochice Frustum, Orbis, Massa panis, Panis integer: פת לחם *Frustum panis, Hebr. פת לחם* *Genes. 18. 15. Judic. 8. 5. ופתא דלחם* *Et massam panis unam, Exod. 29. 23. תלתא סלון דפתא נקיא על רישי* *Tres corbes panis purissimi erant super capite meo, Genes. 40. 16. מפתיה אכלת* *De pane ejus (id est, cibo) comedebat, & de poculo ejus bibebat, Hebr. מפתו, 2. Sam. 12. 3. Sic Heb. פתך* *Prov. 23. 8. Et panem. Plurale, תלתא פתין דלחם* *Tres orbis panis, 1. Sam. 10. 4. אינו דומה מי שיש לו פת בסלו למי שאין לו פת בסלו* *Non est similis is qui habet panem in corbe suo, ei qui non habet panem in corbe suo, Joma fol. 18. 2. Qui uxorem habet, non ita æstuat desiderii, sicut is qui nullam habet. פת עמילה* *Panis amyly, vide in עמל. Aliter tamen id, & sub specie jocularis proverbii, usurpatur alibi apud Talmudicos, ubi dicunt: אנשי ירושלם אנשי שחץ* *היו אדם אומר לחברו במרה סעדתה היום בפת עמילה או i. e. Cives Hierosolymitani cives efferati erant: quisque dicebat socio suo, Quomodo hodie pransus es? an vinum Gordalinum bibisti vel Chardelinum? an in lecto lato vel angusto cubuisti? Schabb. fol. 62. 2. Scortatorum hæ fuerunt voces: Panem laboratum; id est, mulierem subactam & fornicariam. Non laboratum; virginem. Gordelinum; id album & limpidissimum erat. Chardelinum; id atrum & turbidum erat. An itaque candidam vel nigram habuisti? An in lecto lato; id est, an cum pingui; An verò in angusto; id est, cum macra concubuisti? Item R. Eliezer dixit: כל שאינו משייר פת על שולחנו אינו רואה סימן ברכה* *Quicumque non residuum facit panem in mensa sua, non videt signum benedictionis inquam, sicut dicitur,*

*dicitur, Non est residuum pani ejus, non &c. Jo-
bi 20.21. item Ruth. 2.14. & 2. Paral. 31. v. 10. מקום
פיתא Locus cibi, conclave ubi cibus sumitur,
Erubh. fol. 73. ו. חויר האוכל פת כותי כאילו אוכל בשר חויר.
Qui comedit panem Cuthai (id est, Christiani) pe-
rindè est, ac si comederet carnem suillam; Talm.
Schebhi. cap. 8. ברכת מריה רהאי פתא. Benedictus
sit Dominus hujus buccelle, Berach. fol. 40. col. 2.*

Id in Aruch & Munstero scribitur אפתא, & po-
nitur in litera Aleph. Proverbiale est de quovis
dono, quod Deo grato animo acceptum feren-
dum est.

פת Duo: באפריקי שתיים Path in lingua
Africana duo significat, Sanh. fol. 4. 2. In Glosa
dicitur אפריקה hic esse nomen peculiaris loci,
ubi quando volunt dicere Duo, dicunt פת.

צ

צאן Ovis, Pecus. Hinc in Jure veterū Hebræo-
rum legitur צאן ברזל Pecus ferrea: נכסי
ברזל Facultates pecudis ferreae: עבדו צאן ברזל
Servi pecudis ferreae. Forma loquendi deducta à pa-
storibus ovium, qui quandoque susceperunt
summam ovium, eâ conditione, ut bonâ fide in
pascendis & custodiendis iis uterentur, & si
quid ex illis periret, se Domino restitutos &
soluturos. Quandoq; receperunt summam o-
vium sine conditione restitutionis, & si quid
periret, domino periret. Priori modo diceba-
tur pecus ista suo Domino צאן ברזל, quod in-
star ferri domino suo firmâ & salva maneret.
Inde locutio ad facultates, servos, ancillas tra-
ducta, quorum usum-fructum maritus vel he-
rus tantum possidebat, ipsam autem capitalem
summam aut personas restituere tenebatur,
quando necesse erat. Veluti, אלמנה לכהן גדול
Vidua (quædam ditissima unâ cum dote) affert sacerdoti summam
servos depilationis & servos pecudis ferreae: il-
li non comedunt de oblationibus sacerdotali-
bus, hi verò comedunt. Illi si moriuntur, mo-
riuntur viduæ: si vixerint, vivunt eidem. Hi
si moriuntur, moriuntur sacerdoti: si vivunt,
vivunt eidem, &c. Jebhamoth cap. 7. in initio.
Servi depilationis vocantur עבדו מלוג, qui depi-
lantur sive deplumantur ut gallinæ à coquo, id
est, quos uxor in liberum ministerium marito
dabat, ut eorum ministerio duntaxat frueretur,
personas autem dimittere tenebatur, si uxor vel-
let, aut si morerentur, sine ipsius damno id fie-
ret, & uxori morerentur. Vide de illis in מלוג.
Servi pecudis ferreae erant, quos maritus sic susci-
piebat, ut, si morerentur, ipse teneretur certâ
pecuniæ summâ, in literis matrimonialibus de-
signatâ, eos redimere; & uxori pro iis istam
persolvere. Sic erant נכסי מלוג Facultates depi-
lationis, quas uxor liberas sibi servabat, & pro-
pterea eas in literis matrimonialibus non con-
signabat, usum fructum autem marito conce-

debat, unde si capitale periret, maritus de eò
persolvendo non tenebatur. At נכסי צאן ברזל
Facultates pecudis ferreae erant, quarum capitale
maritus in literis matrimonialibus se restitu-
turum promittebat; ideoq; ut ferrum durable,
uxori incorruptæ permangebant: hinc, אם יאמרו
אם יאמרו בנכסי מלוג Si loquuntur de
facultatibus usualibus, loquuntur de facultati-
bus capitalibus, Bava kama fol. 89. 1. Vendeban-
tur etiam servi seu eorum servitia ad certum
tempus, quo evoluto, servi erant rursus in po-
testate primi domini, qui eos vendiderat, & de
novò vendere poterant, & ista dicebantur נכסי
אין מקבלין צאן. Hinc & illud; מלוג
ברזל מישראל מפני שהוא ריבית אבל מקבלין צאן ברזל
מן הנכרים, Bava metzia capite 5. fol. 69. col. 2.
& 70. 2.

* צאת Vide in יצא.

צבא Testudo, reptile, Levit. 11. 29. Hebraicè
est א צבה Intumescere.

צבא Militare, Hebr. Hinc, יהוה צבאות, &
אלהי צבאות Deus exercituum, quæ o-
mnia sic in Targum manent, ut nomen divi-
nium: In Jalkut fol. 5. col. 2. ex Bereschit rabba
sect. 10. הן צבאים הן צבא Triplex est exercitus,
Exercitus caeli & terra, sicut dicitur,
Et perfecti sunt caelum & terra, & omnis צבא
exercitus eorum, Genes. 2. 1. צבא לתלמידים
צבא discipulorum: ut, כל ימי צבאי איהל, Cunctis
diebus exercitus mei exspectabo, Jobi 14. v. 14.
צבא לייסורין Exercitus castigationum; ut, צבא
exercitus, militia est homini super terram, Jobi 7.
vers. 1.

צבא Velle, Acquiescere. Præteritum, וצבי משה
למתב עם נכרא Et acquievit Moses ut
habitaret cum viro isto, Hebr. ויואל, Exod. 2. 21.
צבי יהוה ככון Acquievit Dominus in vobis, Heb.
חשק Amavit, Amore propendit, Deuter. 7. 7.
In exemplaribus communiter est צבי, ex forma
Participii, sed præstat esse Præteritum juxta
Hebræum, & historiae contextû. Sic cap. 10. 15.

ubi est Præteritum: ארום צבי בברת יעקב Nam volebat filiam Jacobi, id est, benevolentia propendebat, benevolè affectus erat erga eam; Genes. 34. 19. in Jonathane, Hebr. הפץ, eodem sensu: ארום צבתי לזכאותך Nam volui justificare, justum pronunciare te, Jobi 33. 32. ולא צביתון למסק. Et non voluistis ascendere, Hebr. אביתון, Deuter. 1. 26. Jonath. Participium, כל צבי למילף, Quicunque cupit discere, Hebr. כל צמא, Omnis fictiens, Jesa. 55. 1. ו. הוה צבי הוה קטל. Quem erat volens (volebat,) erat occidens, Dan. 5. v. 19. וצבי Et acquiescit in illis, qui integri sunt, Hebr. ורצונו Et voluntas, beneplacitum ejus, Proverb. 11. 20. Cum Pronomine, צבינא ריתבחן, Cupio ego, volo ego ut probetur Job in æternum, Hebr. יבחן, Jobi 34. v. 36. Libri habent יתבחר, sed præstat retineri Hebræum, quod quater aliàs in hoc libro in Targum manet, ut & alibi. Plurale, ולא צבן למללא עמיה שלם, Neque voluerunt loqui cum eo pacificè, Genes. 37. v. 4. Jonath. Infinitivus, אם מצבא לא יצבי אבוהא, Si volendo non voluerit pater ejus, Hebr. אם מאן ימאן, Si renuendo renuerit, Exod. 22. 17. Cum Pronomine, וכתמצביה עבר, Et secundum velle suum agit, Dan. 4. v. 32. Futurum, ולמן די יצבא יתנניה, Et cui vult, dat illud, Dan. 4. 14. או רלא יצבי אבוהא, Aut si non voluerit pater ejus, Exod. 22. 17. in Jonath. Sic paulò antè in Infinitivo: על די יצבי לאסמיותיה: Eo quòd cupit avertere ipsum, Eccles. 9. v. 14. וליא תצבון, Potestne fieri, ut velit unicornis servire tibi? Hebr. האבא, Jobi 39. 12. Et si nolueritis audire doctrinam Legis meæ, Hebr. ולא תאבו, Levit. 26. v. 21. in Jonath. Ne acquiescatis eis, Deuter. 13. 9. in Jonath.

Voluntas: צבו צבור, Voluntatem pauperum, id quod volebant & cupiebant pauperes, Hebraicè רלים הפץ Jobi 16. Veneta צבאות, quod præstat legi צבאות, vel צבאות, quæ formæ usitatissimæ sunt: די לא תשנא צבו, Ne mutaretur voluntas à Daniele, Dan. 6. 18.

Idem: צבונא, צבונא, Cognoscent voluntatem, Hebr. רצון, Prov. 10. 32. בעי צבונא, Quærit benevolentiam, Prov. 11. v. 27. וכמתקלא, Et sicut pondus justum voluntas ejus, Prov. 11. 1. וצבוניה, Et voluntas ejus sicut nubes serotina, Prov. 16. 15.

Decus, Ornamentum: צבי, Terra decoris sive desiderii: Rabbinis sic vocatur Terra Israël, quia decus & corona est omnium aliarum terrarum, scribit Aben Esra, Dan. 8. v. 9. ad vocem הצבי.

Capreolus, Caprea: צבי, הניה מעותיו על קרן הצבי, Deponit pecunias suas in cornu capreae, id est, per-

dit eas, Ketubhoth capite ultimo, in Mischna. צבאיה, Mundities, Mundatio, Ornatus. Plurale, cum Aff. ואוחי ית צבאתהא, Et acceleravit mundationes ejus, Hebr. תמרוקיה, Esth. 2. v. 9. יומתא רצביתחן, Dies mudationum ipsarum, Hebr. תמרוקי הנשים, Mundationes, ornatus mulierum, Esth. 2. 12. Significatio petita ex Hebræo צבי.

Idem. Apud Talmudicos; Omnia opera creationis in justa sua statura creata sunt, in natura sua creata sunt, לצביונן נבראו, in ornatu suo creata sunt, Rosch hafchana fol. 11. 1. Sic וכל צבאם, LXX. & Hieronymus exponunt, Omnis ornatus eorum, Genes. 2. Inde & Talmudici hoc loco dicunt, Ne legas צבאם, sed צביונא, id est, Ornatus ipsorum. Item illud, ונתתי ארץ שצביוני, Et dabo ornatum in terra viventium, Ezech. 26. 20. Rabbinis exposuerunt, ארץ שצביוני, Terra in qua decus meum est, ejus mortui vivunt, Ketubh. fol. 111. 1.

Quali viminei, per quos colatur mustum aut alius potus: ליה לישפוי אנוש שיכרא בצביתא באורתא, Non colabit homo siceram per qualos ad lumen sive lucernam, Cholin fol. 67. 1. Baal Aruch explicat Muscum mollem, Gossypium, vel tale quid. Glossator Talmudicus, עצים וקשים רקים, Ligna & stipulas tenues; idem scilic. quod infra ציבן, ציבא.

Parum, Parumper, Paulisper, Paulillum, Pusillum: צבחר, Peccare parumper, Jesa. 5. 18. עוד צבחר פועיר, Adhuc parum est & perpusillum, Jesa. 10. 25. Sic Hof. 1. v. 4. Quasi perquam pusillum erat, Cantic. 3. 4. דיתבא בביתא צבחר, Quod sedit paulisper domi suæ, Ruth. 2. 7. לי צבחר, Expecta me paulisper, Heb. בחר לי ועיר, Jobi 26. 2. Præcedentia respondent Hebræo: מעט Rabbinis frequens est, הליך צבחר וקם ליה, Ivit paulisper, & mox substitit, Beresch. rab. sect. 78.

Porrigere, Tradere: unde, ויצבט ליה, Et porrexit ei, Ruth. 2. 14. quod Targum reddit ואושט.

Locus: ברת הצבטורה, Porrectio: הצבטה, צבטורה, Locum apprehensionis, id est, בית אחיזה, Locum apprehensionis, Ansa, manubrium, quo vasprehenditur & porrigitur alii, Chagiga cap. 3. in princ.

Tingere, Intingere, Lavare intingendo & immergendo. Participium, ויבטל שמיא לך מצבען, Et rore cæli te tingent, Dan. 4. 22. יצבע לבושוהי, Lavabit vestimenta sua, Heb. יכבס, Levit. 11. 4. 0. & sic sæpius: ויצבע פהנא אצבעיה, Et intinget sacerdos digitum suum in sanguine, Hebr. ויטבל, Levit. 4. v. 6. in Targ. Hierosol. ויצבע לבושוהי, Et lavabit vestimenta sua, Levit. 13. 6. Ithpabel, Futurum, ויטבל שמיא יצטבע.

Et rore cæli tingetur, Dan.4.v.12. וְצִטְבַּע וְצִטְבַּע תִּינִינֹתֶיךָ Et lavabitur secundò, Lev.13.58. *Apud Rabbinos*, צובעין אוכלין בחררל או בחומץ, Intingunt cibos in sinapi vel acetum: בגר שצבעו Vestimentum tinctum in corticibus præputii (i.e. fructuum præputiatorum, vide ערלה) prohibitum est, Orla cap. ult. אל תתיראי מן הפרושים ולא ממי שאינן פרושים אלא מן *Ne metuas à Phariseis, neque ab iis qui non sunt Pharisei: sed ab iis qui pigmentati sunt, qui similes sunt Phariseis, quorum facta sunt sicut facta Zimri, & qui querunt mercedem, sicut Pineas*, Sota fol.22.2.

צבע Tinctor, Rab.

צבע Tinctura, Color: Aspectus: וְצִבְעֵי זָהָבִי Color coccineus, Hebr. וְתוֹלְעֵת שָׁנִי, Levit. 25. 4. Ut limpidus sit color ejus, id est, aspectus, Talmud.

צבוע Draco, Basiliscus: Basiliscus masculus. *Apud Talmudicos dicitur etiam אַפְסָא, pro אַפְעָרָא, ut est in אַפְסָא. Hinc Hebræum צַבִּי* Versus vallem Tzeboim, 1.Sam.13.18. in Targum redditur, להילת אַפְעָיָא Ad vallem draconum vel serpentum. In Beresch. rabba sect. 7. הצבוע הזה מטפה של לובן הוא ויש לו שסֵה מיני צבעונין hoc est, iste est ex gutta alba (semine albo) & tamen habet 365. colores, quot nempe sunt dies anni solaris.

צבעונין Colores, Colorata, Versicoloria: צִבְעוֹנִין Prædam vestium versicolorium, Jud.50. v.30. Vestibus coloratis, 2.Sam.1. v.24. Si fuerint peccata vestra maculata, ut versicoloria, Hebr. וְעַל לְבָשֵׁי צִבְעוֹנִין Et in indutos versicoloribus, Jer.4.30.

צביעה Ansa, Capulus, locus quo vas digitis capimus: *Omnia vasa habent locum prehensionis, id est, ansam*, Tal. Kelim cap. 25.

צבע Digitus: מְרִמּוֹ בְּאֶצְבָּעֵיךָ Indicat digito, Jefa.58.9. Scriptas digito Dei, Exod.31.18. *Plurale אַצְבָּעִין, Quatuor digitorum, Jerem.52.21. Et formâ femivinâ, אַצְבָּעִין, unde constructum, אַצְבָּעֵת יְרוּחִי וְאֶצְבָּעֵת רַגְלִי, Digitum manus ejus, & digiti pedum ejus, 2.Sam.21. v.20. Cum Pronominibus, לְרֵאשִׁיתֵי אַצְבָּעֵיךָ, Ei quod fecerunt manus ejus, Jefa.2.8. עוֹבְדֵי אַצְבָּעֵתְךָ Et indicat digitis suis, Proverb.6.3. אַצְבָּעֵתִי Opera manuum tuarum, Psalm.8. v.4. Docens digitos meos ad committendum prælium, Psalm.144.1. וְאֶצְבָּעֵתִיכֶם בְּחֻבּוֹבֵיכֶם Et digiti vestri peccatis, Jefa.59.3. *Apud Rabbinos & Talmudicos dicitur etiam אַצְבָּעֵתִי* ut, Digitus in cera, Erubh. fol.53.1.*

Propter quid digiti hominis similes sunt clavis? id est, acuminati ut clavi? שאם ישמע אדם דבר שאינו הגון יניח *ut cum audit homo verbum inbonefsum, imponat digitos suos auribus suis, ne scil. audiat illud*, Ketubhoth fol.5.2. Ibidem nomina digitorum recensentur, *Minimus*, קְמִיצָה, *Quartus*, qui *Annularis* Latinis dicitur, אֶמְפָּה, *Medius*, גְּדִיל גְּדִיל גְּדִיל, *Secundus* à Pollice, *Index* Latinis, גְּדִיל גְּדִיל, *Pollex*. Item, אין כל אצבעות שוות, *Non omnes digiti sunt æquales*. Proverbiale à digitis manus, ad membrum quod à viro denominatur, & ejus inæqualem actum, Tal. Pesach. fol.112.2. Nidda fol.66.1. Sæpè prioris mariti membrum uxori gratius quàm secundi mariti, unde causa sumitur eum contemnendi: פחות מכן כנותן אצבע בעין *Qui concumbit cum puella infra tres annos, perinde est ac si quis inderet digitum in oculum*, Nidda cap.5. in Misna, hoc est, non habetur reus læsæ virginitatis: quia judicatur recrefcere, quemadmodum oculus ad momētum quidem lachrymatur, cum quis digitum in illum ingerit, sed mox priorem statum recuperat. *Locutio videtur proverbialis, de damno levi & momentaneo: אַצְבָּע הַכֶּבֶד Digitus hepatis*, id est, particula illa, quâ hæret, & quâ abscinditur ex ventre. In Aruch explicatur *Reticulum hepatis*, Tamid cap. 4.

ננס *Digitalis scilic. statura vel longitudo: ננס לא ישא ננסות שמא יצא מהם אצבעי nanam, ne prodeat ab ipsis homo digitalis*, Bechor. fol.45.2. Baal Aruch legit אוצבתא.

צבע Micare, Digitis sortiri, digitorum extensione sortem dubiam indicare, quomodo Varro dixit: Micandum erit cum Græco, utrum ego illius numerum, an ille meum sequatur. *Apud Hebræos, durante templo secundo & sacrificiis, certabant sæpè de expurgando altari à cineribus. Cursu gradus altaris ascendebant, qui primus superiores quatuor gradus attingeret, hic palmam obtinebat: si qui essent pares, fors fiebat. Tunc plures in orbem ponebantur, & præfectus sortium dicebat, הַצְבִּיעוּ Micate, id est, Digitos extollite, quisque numero qui placet. Tunc præfectus unius cujusdam sustulit pileum, & ab eo numerare capit, & in quem numerus digitorum desinebat, hic expurgabat. Hinc textus: בראשונה כל מי שרוצה לתרום את המזבח תורם ובזמן שהן מרובין רצין ועולין בכבש כל הקודם ארת חכירו בארבע אמות זכה ואם היו שניהם שוים הפמונה אמר להן הצביעו ומה הן מוציאין אחת או שתיים ואין מוציאין אנורל id est, A principio quicumque volebat decinere altare, decinerabat. Cum autem multi accurrerent, & ascenderent gradus, tunc, qui socium suum præcedebat quatuor cubitis, præferebatur:*

ferebatur : quòd si duo essent æquales, Præfatus dicebat, *הצביעו* Micate digitis. Quomodo id? proferebant unum aut duos digitos, pollicem autem non proferebant : Joma cap. 2. in principio. Vide hñc R. Majemonidem, Bartenoram, & Gemaram Hierosolymitanam. *Hinc ludi genus enatum, quod etiamnum hodiè apud Italos durat. Hujus significati Elias quoque judicat illud esse, צבע פיסא* Digitis fortitus est, pro Hebræo *הפיל פור* Projecit sortem, Esth. 9. 24. & Esth. 3. v. 7. in secundo Targum.

צבר Colligere, Congregare, Coacervare, Congerere. Præteritum, *וצבר מליתא* Et coacervavit aggerem, Hebr. *ויצבור עפר* Et congescit pulverem, Hab. 1. 10. *וצבירת שבלין* Et collegit aristas, Hebr. *ותלקט*, Ruth. 2. 17. *Quas collegerat*, ibid. *לאן צברת יומא דין* Ubi collegisti hodie, Ruth. 2. 19. *וצברו מליתא* Et congesserunt aggerem, Heb. *וישפכו סללה* Et effuderunt aggerem, 2. Sam. 20. 15. Sic *וצברו*, Jer. 6. 6. ex Pabel. *Participium præsens, תהי צברא* Erit colligens, Ruth. 2. 15. *למהו צברא* Ut colligens sit, colligere possit, Ruth. 2. 16. Hebr. *ולקטה*. *Infinitivus, במצבר מליתא* Congerendo aggerem, Ezech. 17. v. 17. *למצבר* idem, Ezech. 21. 27. *שובלין* Ad colligendum aristas, Hebr. *ללקט*, Ruth. 2. 8. *Futurum, אצבור כען* Colligam nunc, Hebr. *אלקטה נא*, Ruth. 2. 7. *Et comportabis contra eam aggerem*, Ezech. 4. 2. *Et non comportabit contra eam aggerem*, Jesa. 37. v. 33. *Sic ex forma Aphel, ויצבור*, 2. Reg. 19. 32. *Et coacervabit contra te aggerem*, Ezech. 26. 8. quæ omnia cum aggerere respondent Hebræo *שפך*. *Apud Talmudicos: צבר הקטרת על גבי גחלים* Congregat suffitum super prunis, Joma cap. 5. *צבר ארת הגחלים על גבי הרצפה*. *Coacervat prunas super pavimento*, Tamid cap. 1.

שליח: צבורא Congregatio, Cætus, Ecclesia: *צבור* Nuncius ecclesie sive synagoga, Minister qui pulsando convocat cætum, & negotia demandata denunciat & expedit. Elias citat *צבורא* ex Prov. 5. v. 14. sed ibi in libris nunc aliter legitur. *Apud Talm. בערנא דמצלי* vel *שלוהא דצבורא*. Item, *תענית צבור* In tempore quo orat cætus: *Jejunium ecclesie.*

צבת Primò Instruere, Parare, Apparare, Ordinare: *צבתו ליה זורתא* Ordinate, parate illi viaticum, id est, necessaria ad mortem & sepulturam, Rosch haschana fol. 17. 1. Sic, *Para mihi viaticum*, Nidda f. 37. 1. *Cupio ut instruam prandium Deo vestro*, Cholin fol. 60. 1.

Secundò *צבת* Ligare, Colligare, Coniungere, Co-

pulare, Consociare. In Aruch citantur exempla, quæ hodie leguntur in Talmud per *ו* loco *ב*, ut infra in *צות*. Citant etiam exemplum ex *Vajikra rab. sect 17*. ubi legitur *צבותים עונות*, quod diversimodè Glossator ibi exponit, & diversimodè legit.

Tertiò *צבת* Mordere: *ואחריתה היך חוץ צבת* Et postremum ejus ut serpens mordet, Hebr. *ישך*, Proverb. 23. 32. Regia habent *צבת*, quod hoc sensu usitatum, & quomodo rectius omnino legi videtur, quòd *צבת* nec Chaldaicè nec Rabbinicè sic aliàs reperitur.

צבת Manipulus segetum, vel aliarum rerum: apud Talmudicos, *לא יעשה אותן כריכות אבל מניחין* Non faciet istos (fasciculos segetum) ligatos, sed relinquet manipulos, scilic. solutos: Menachoth fol. 71. 1. in Misna. In Aruch citatur forma Chaldaicà *צבתין*, sed in Talmud legitur forma Hebraica.

צבת Forceps, vel Hebraicè *צבתא*: ut, *פותח את פיו בצבת* Aperit os ejus forcipe, Sanhed. fol. 52. 1. *ושקיל בצבתא וקלי ליה* Etprehendit forcipe, & adurit illud, Kethubh. fol. 77. 2. *Plurale in Targum, וצבתא דהבא* Et forcipes erant ex auro, Hebr. *והמלקחים*, 1. Reg. 7. 49. *Cum Affixo, וצבתא* Et forcipes ejus, Exod. 25. 38. *Apud Rabbinos: Rabbi Jehuda solitus fuit dicere: צבתא וצבתא בצבתא מתעבר* *Forceps per forcipem facta est: צבתא וצבתא* *Et forcipem primam quis fecit? certè creatura est manibus Dei facta.* At fortasse fecit eam homo כדפוס per formam, id est, fundendo ferrum in formam forcipis, ut ærea vel argentea vasa fundi solent, & sic sunt opus humanum. Disputatum in Talmud Pefachim, fol. 54. 1. *ישקלין צבתא וישקלין ליה לרדקון* Accipimus forcipem, & apprehendimus eam serpentem, sicque interficimus eum, Gittin fol. 56. 2.

צבתא Species juncti, עין fol. 75. 2. *Vel est idem quod superius ציבין*.

צדד Stibium, Fucus, quo pinguntur oculi & facies: item Lapis pretiosus, stibii colorem referens, Alabastrites: *וכחלת בצדדא עינהא* Et fucabat stibio oculos suos, Hebr. *בפוך עינהא* Et posuit in fucò oculos suos; per hypallagen, pro, *Imposuit fucum oculis suis*, 2. Reg. 9. vers. 30. *Nam fucabis stibio oculos tuos*, Jerem. 4. 30. *Ecce ego straturus sum alabastrite lapides pavimento tui*, Hebr. *בפוך*, Jesa. 54. 11. In Vencitis legitur per literam Resch, *צדדא*, & *צדדא*: sed Regia, Elias & Aruch constanter habent per duplex Daleth.

צד Latus: Modus. Elias scribit, Hebræum *צד* in Targum semper transferri סטר, excepto uno loco, לא תקרבון

Non appropinquabitis ad
 latus mulieris, Exod.19.15. quod melius legere-
 tur לצד, pro quo Regia habent לצת: *Huc referrī*
possit, ולבית נכל צד, Et cor ejus dolosum est ad
 latus tuum, id est, apud te, Hebr. עמך tecum,
 Proverb.23.7. Lectio suspecta. *Et in Daniele,*
 Et verba contra latus Excelsi
 loquetur, id est, adversus, contra Excelsum,
 Dan.7.25. מצד מלכותא E latere regni, vel, A par-
 te regni, contra regnum, Dan.6.5. *Apud Rab-*
binos, חולי הצד Morbus laterum, Pleuritis: על
 כל צד *Ex omni latere, id est, parte:* בצד *In latere,*
juxta: באיזה צד *Modo quodam, Quodammodo, quo-*
modocumq.: כצד *Sicut, Nempe:* מצד *Eo quod, Ob id,*
propter, ratione, A parte: מצרי *A parte mea, nomine*
meo.

צדדים *Latera, Modi, Rab.*

צדי *Modalis, Modificatus:* משפט צדי *Enun-*
ciatio modificata vel modalis, apud Logicos.

צדד *Seponere, Collocare seorsim, Secedere,*
Recedere, Respicere ad latus: למטה *Col-*
locat manum suam infra, Tal. Joma fol. 55. 1.
 המהלך כנגד רבו הרי זרה כור אחורי לבו הרי זרה
 Collocans lapidem, nempe in
 muro, instar murarii: Schabbas folio 102.col.2.
 בעי צדדיו *Cupiens ponere lapidem, etiam cupit*
 עפרה *calcem intermediam, ibidem.*
 דמצדדי אצדדיו *Qui ad latus unum se invicem re-*
spiciunt: Et ad *ומצדדים פניהם כתלמיד הנפטר מרבו*
 latus vertunt faciem suam, ut discipulus disce-
 dens à præceptore suo, Bathra fol.99.1. *Tra-*
ditio: המהלך כנגד רבו הרי זרה כור אחורי לבו הרי זרה
 מנסי הרוח דמצדד אצדדיו *Qui incedit è regione (juxta,*
 rectà ad latus) *Rabbini sui, est rusticus sive bar-*
dus: qui incedit post Rabbini suum, est ex crassis
spiritu sive stupidis: quia ad latus secedere debet se-
cedendo, &c. id est, ex parte ad latus ire debet, &
ex parte post eum, ut neque rectà juxta eum eat, neq.
etiam omninò post eum, Joma fol.37.1.

צדדא *Vastari, Desolari: Obstupefcere, quod stu-*
por sit vastatio quedam animi. Respondet
 שמים *quandoque Verbo נתן. Præteri-*
 tum, ובחוביהון צדיאת *Et propter peccata ipsorum*
 vastata est, Hebr. ושטמרה *Et vastata est, & sic*
 שמים *in sequentibus respondet, Jefa.1.7.*
 צדיאת כמדברא *Vastata est instar deserti, Jer.9.11.*
 כל יומין דצדיאת *Omnibus diebus quibus defola-*
 ta fuit, Levit.26.34-35. *Cum vasta*
 fuerit ab eis, Levit.26.43. *Vastæ*
 ככשניא *Et om-*
 nes urbes ejus vastatæ sunt, Hebr. נתנו *Jer. 4.*
 צדיאת כרניתהון *Vastata sunt palatia ipso-*
 rum, Soph.3.6. *Libri habent אצדיאת, ex Aphel,*
 אצדיאת *quæ conjugatio cum sit activa, legendum erit*
 ex Kal, ut mox in eodem versu sequi-

Defolatæ sunt urbes ipsorum,
 & 4.26. vel אצטריאת ex Ithpehal, & tertiâ plu-
 rali fœmininâ, propter sequens Nomen fœmi-
 ninum. *Participium, למדבר צדי* In desertum va-
 stum, Jerem.12.10. *Plurale, הון בני צדין* Fuerunt
 filii mei desolati, Thren.1.16. *Thren. 4. 18.*
 Et in vicis *ובשוקי ירושלם דצדין. צוד*
 Jerusalem desolatis, Jerem.33.10. *Fœmininum,*
 Et terra erat vasta & ina-
 nis, Hebr. תהו ובהו, Genes.1.2. *צדיא*
 Ne ponam te desolatam, Jerem.6.8. *Plurale,*
 בנו מדינו דצדין *Inter urbes desolatas, Ezech.30.7.*
 צדיית קדמאי יקוממו *Vastata priorum*
 erigent, Jefa.61.4. *Emphat. צדיאת* Et
 ad desolationes vastas, Ezech.36.4. *וקרניא חרבנתא*
 Et ad civitates vastatas & desolatas, E-
 zech.36.35. *Futurum, וארעא תצדי בתריהון*
 Et vastabitur terra post eos, Zach.7.14. *ותצדי ארעא*
 Et vastabitur terra, Ezech.32.15. *ארעא*
 Propterea quod vastabitur terra, Ezech.12.19.
 יצדון ויסופון כחדא *Vastabuntur & confumentur*
 pariter, Jefa.42.14. *ויצדון כהניא* Et obstupefcient
 sacerdotes, Jer.4.9. *ויצדון עלך* Et obstupefcient
 super te, Ezech.26.v.16. *מבלי יתיב*
 Donec desolentur urbes ut non sit habitator,
 Jefa.6.11. *מבלי יתיב* Civitates ejus deso-
 labuntur ut non sit inhabitator, Jerem.2. v.15.
 ויצדון ארחתכון *Et vastæ sint viæ vestræ, Levit.26.*
 v.22. *Pael, Præteritum, כל סעתי* Defola-
 sti totum cætum meum, Job.16.7. *צדיאת*
 Et urbes ipsorum vastasti, Psalm.9.7. *Infiniti-*
vus cum Affixo, ועתיד לצדא ותהון Et vastaturus est
 eos, Esth.1.10. *Aphel, Præteritum, ואצדנו*
 ואלקי *Et vastavit eos & percussit eos, 1.Sam.5.6.*
 ויתרון *Et domum sanctuarii ejus*
 vastarunt, Psalm.79.7. *Infinitivus, ותכון*
 Et desolare vos, Ezech.36.vers.3. *Futurum,*
 ות מקרשיכון *Et desolabo sanctuaria vestra,*
 Levitic.26.31. *ואצרי עלך עטמין סגיאן* Et faciam ut
 obstupefcant super te populi multi, Ezech.32.10.
 אצדנו על דחטיאתא *Desolabo te eo quod peccasti,*
 Mich.6.13. *כדיל דאצדנו* Ut vastarem eos, Ezech.
 20.v.26. *יצדנני חזור חזור* Vastabit me circumqua-
 que, Heb. יתצני *Job.19.10. Ithpehal, Præteritum,*
 על דין בית מוקרשא דאצטרי *Propter hanc domum*
 sanctuarii, quæ desolata est, Thren.5.18. *Ve-*
neta דאצצרי, formâ in hoc genere Verborum
 prorsus inusitatâ, quam Regia resolverunt in
 אצטריאת, *quæ lectio etiam bona est: דהוא צדי*
 Vastata est Jerusalem, Thren.1.4. *Scri-*
 bitur in libris, ac si legendum אצדיאת, per syn-
 copen literæ characteristica, propter quam pe-
 rit metathesis, in hac conjugatione fieri solita:
 אצטריאו בתראי *Desolati sunt posteriores, Job.18.*
 vers.20.

verf.20. אַצְטַדִּיָּה Vide antè ad Præteritum Kal.
 Participium, לֹרֵת צְלוֹתָּא דְּמַצְטָדָּן Ad orationem
 desolatorum, Hebr. אֵל תְּפִלַּת הָעָרָעָר , Psal.102.18.
 Infinitivus, דְּעָתִיד לְאַצְטַדִּיָּה Quod futurum est ut
 vastetur, Jerem.2.12.

צְרוּ תְּהִי כָּל אֶרֶץ Vastitas, Desolatio: Vastitas erit universa terra, Jerem. 4. verf. 27.
 צְרוּ עֲלֵם אֶתְּנֶנְךָ Vastitatem perpetuam disponam te, Ezech.35.9. וְאַשְׁוִי יְתִיהָ לְצְרוֹת עֲלֵם Et redigam eam in vastitatem perpetuam, Jerem. 25.12. sic Jer. 10.22. בְּצְרוֹ תִשְׂתִּי In desolatione bibes, Ezech.12.18.

צְרוֹת צְרוֹת Idem: בְּצְרוֹת In vastitate, Deuter.32.10. in Jonath. וּמִשְׁקוֹלָתָא דְּצְרוֹתָא Et pondus vastitatis, id est inane, leve, quod æquiditatem libræ vastat, Hebr. וְאֵכָנִי בְהוּ Jefa.34.v.11. In vastatione Babel, Esth.1.v.4. וְצְרוֹתֶיךָ Et vastitatis tuæ, vel וְצְרוֹתֶיךָ Et vastationum tuarum; nam in Hebræo est plurale וּשְׂמִמְתֶּךָ, Jefa.49.19.

צְרִינָא תְּנַשְׁמָה, Deut.14.16. in Jon.

II. רְמַצְרִי בְּמַסְכְּנֵי Subfamare, Irridere: Qui irridet pauperem, Heb. לַעַג, Proverb.17.5. עֵינָא דְּרַמְצְרִיא Oculus qui irridet patrem, Heb. תְּלַעַג, Proverb.30.17. Veneta דְּרַמְצְרִיָּה per litteram Resch, & ex Pahel. Duplex itaque lectio: utra verior, ex pleniori usu inquirendum. Elias legit per ד.

III. אֶצְטַרִי Immiscere se, Immisceri. Bis legitur in Proverbis pro Hebræo וַיִּתְגַּלַּע, quod Hebræi per הַתַּעַרְבָּב exponunt. Participium, וּבְכָל מְלַכְנֵי Et in omne consilium immiscet se, Proverb.18.1. וְכָל רִשְׁאָטִי מִצְטַרִי Et omnis stultus immiscet se, scilic. litibus, Proverb.20.3. In Venetis legitur מִצְטַרִי per ד, sed Aruch, Elias & Regia habent per ר. At illud, וַיִּלְפַּנִּי הַתְּגַלַּע Et antequam commisceat se contentio, Targum reddidit, וְקֵדָם קִרְיָא Et antequam exardescat, Prov.17.v.14. quod legi possit ex forma præcedentium duorum מִצְטַרִי Misceat se. Nam קֵרָה pro Exardescere non est Chaldæum.

צְרִיָּה Num verè, An certò, Serióne, Num de industria? sic הָאֵסְטְרָא idem quod Hebr. צְרִיָּה Industria, consilium, propositum & studium, quo aliquid fit. Ab. Esra הָאֵסְטְרָא, Verè, R.Saadia בְּרִיָּה Certè, exponunt: R.Salomon, An nihilum & inane vobis est?

צְרַעָא Tempus, Tempora, pars capitis: וּנְקִישַׁת יַת סִכְתָּא בְּצְרַעָא Et infixit clavum in tempora ejus, Hebr. בְּרִקְתּוֹ, Judic.4.verf.21. אֶעֱבְרָה סִכְתָּא בְּצְרַעָא Permeare fecit clavum per tempora ejus, Judic.5.v.26. Apud Talmudicos, בִּתְרָא Filia Temporum, hoc est, Locus tempo-

rum vel frontis, ubi capillos, quos non plicant cum cæteris, relinquunt mulieres, & in fronte propendere sinunt: vel, Capilli illi ipsi, An- tia, Caproneæ, Schabbas folio 80.2. Sic explicat Baal Aruch & Aquinas.

צָדִק Justificari, Justum esse, haberi vel asserere se, Hebr. In Targum pro eo dicitur וּכְהֵאֲרָה, & in Pabel וּכְהֵאֲרָה Justificare, justum asserere & pronunciare: Semel Verbum legitur in Aphel, עֵינֵי אֲצִרְקוּ Afflictum & pauperem justificate, Hebr. הַצְרִיקוּ, Psal.82.7. Nominum in Targum frequens usus est.

צֹדִיק Justum, Certum, Verum, Necessarium, apud Rabbinos; demonstrationis nota, quam Aristoteles appellat ex veris & certis, inquit Genebrardus: וְיִקַּח הַצֹּדִיק מֵהֶם וַיִּנְיֵה הַבִּלְתִּי צֹדִיק Et accipiet certius ex illis, & relinquet minus certum, R.Le- vi Prov.1. ab initio: Idem, ואֲחָר תִּבְרַר צֹדִיקֶךָ Et postea eliget certum, præ eo quod minus certum, Prov.2. in princ. הַקִּדְמָה וְהַקִּדְמוֹת Præmissa certa & vera. Plurale, הַקִּדְמוֹת Præmissæ, propositiones veræ & certæ.

צָדִיק Jupiter planeta, sic dictus, quia justitiae præest.

צָדִיק Tzadocus, discipulus Antigoni Sochæi, qui doctrinam præceptoris sui malè intelligens, sectæ nomen dedit, qui vocantur צְדִיקִים Tzadducei vel Tzadducei. Collega ejus fuit בַּיְתוּס Bæththos. תַּחֲלַת הַמִּינוֹת Hoc fuit principium schismatis inter Judæos, scribit R. Abraham Levita in Kabala sua historica fol.27.col.1. De his in Pirke abhoth capite 1. ubi videantur interpretes Majemon, R.Salomon, Abarbinel, Bartenora & alii: Item Drusii & Scaligeri liber de Tribus sectis Judæorum. Frequens horum apud Talmudicos mentio: מִפְּנֵי תְּרַעוּמַת הַצְדִּיקִים Propter calumnias Tzaducæorum, Berach. fol.12.1.

צְדִיקֵךָ מַחִיב וְיֵהֵב Justus autem miseretur & dat, Psal.37.21. חֲשַׁב רִשְׁעֵיָא בִּישׁ Cogitat improbus malum adversus justum, Psal.37.12. הָיָה צְדִיקוֹתָא דְּחַיִּים Nam quia justus est Dominus, justitiam diligit, Psal.11.7. מִעַרְעָן לְצְרִיקָא Multa mala obveniunt justo, sed ab omnibus illis liberat eos Dominus, Psal.34.20. Plurale, צְדִיקִיָּה In cætu justorum, Psal.15. וְאַתְּ תִּבְרַךְ לְצְדִיקִיָּה Nam tu benedices justis, Psal.5.13. Constructum pro absoluto, וְיִשְׁתַּכְּלִלּוּ צְדִיקִי Et stabiliantur justi, Psal.7.verf.10. In generatiōne צְדִיקִי In generatiōne justorum, Psal.14.5. אַף בְּכִנּוּשַׁת צְדִיקִי In cætum justorum tuorum, Psal.69.28. Foeminiñ. צְדִיקֶיךָ In medio mulierum justarum, Psal.68.26.

צְדִיקָא Masc. Justitia: סִיכְרֵי צְדִיקָא Sicut sacrificium justitiæ, Psal.4.v.8. אֶתְּרַם קַבְל יְהוָה פִּנְיָעִי בְּצְדִיקָא Suscipe

Suscipe Domine deprecationem meam in justitia, Psalm.17.1. קַרְתָּא דְצַדִּיקָא Civitatis justitiæ, Psalm.118.19. *Cum Aff.* תִּבְעֵי צַדִּיקִי Quærentes justitiam meam, Psalm.35.27. וַיִּפּוֹק הַיָּד נְהוּרָא צַדִּיקֵךְ Et producet sicut lucem justitiam tuam, Psal. 37. v. 6.

צַדִּיקָא Idem: item *Eleemosyna*: In Venetis saepe est צַדִּיקָתָא, *cujus forma absoluta esset למעבד צַדִּיקָתָא*, *et sic מצרָא Rete: מצרָא* Facere justitiam, Gen.18.19. וַחֲסִידֶיךָ בְּצַדִּיקָה פָּרַק Et peccata tua justitiã redime, Dan. 4. v. 25. quod etiam Eleemosynam interpretantur: sic, ומַעֲתָא Et pecunias pro eleemosynis, Esth.9.22. וְצַדִּיקָתָא מֵאֱלֹהִים Et justitiam à Deo redemptore suo, Psalm.24.5. וְרִוּיעַ לְצַדִּיקָתָא Qui seminat ad justitiã, Prov.11.18. *Cum Pronominibus*, וַיַּתְנוּ צַדִּיקָתֵיהֶם Et annuncient justitiam ejus, Psalm.22. vers.32. *Secundum justitiam ejus*, Psalm.7.18. *Meditabitur justitiam tuam*, Psal.35. v. 28. וְצַדִּיקָתְךָ Et justitiam tuam, Psalm.36. v. 11. *Per justitiam tuam eripe me*, Psal.31.2. *Et per justitiam tuam exaltabuntur*, Psalm. 89. 17. *Justitia (ipsorum) rectorum*, Prov.11.6. *Plurale*, צַדִּיקוֹתָא Faciens justitias, Hebr. צַדִּיקוֹת, Psalm.103.6.

Justitiam diligit, *Justitia* רַחֵם צַדִּיקוֹתָא רַחֵם, Psalm.11.7. *In justitia sunt omnia verba oris mei*, Proverb.8.8. *Cum Pronominibus*, צַדִּיקוֹתְךָ רַמָּא Justitia tua alta est, Psalm.36. v. 7. אֱלֹהֵי צַדִּיקוֹתַי Deus justitiæ meæ, Psalm.4.2.

Annunciabit justitiam, Prov.12.17. *Idem: צַדִּיקוֹתָא*

Sal divitiarum est eleemosyna, Rab. צַדִּיקָא מְלַח מְמוֹן צַדִּיקָה *Hac si divitiæ salitæ sint, constantes permanent, ut caro sale conservatur à corruptione: גדולה צדקה שמקרבת גאולה: Tam magna est eleemosyna, ut appropinquet redemptionem. Hoc si verum est, sequitur paucas eleemosynas jam mille sexcentis annis Judæos dedisse: Major est dans eleemosynam in occulto, Mose Doctore nostro. Vide de necessitate, utilitate, & præstantia Eleemosynæ, R. Bechaj in Cad hakkemach in litera Tzade, & Majemon. in lib. Jad par. 3. in Sepher musar cap.1. In Chagiga fol. 5. 2. legitur de R. Jannæo, quod cum vidisset quendam eleemosynam dantem pauperi publice, dixerit ei, מוטב רלא יהבת ליה, Satius fuisset tibi, ut nihil dedisses ei. Convenit id aliquo modo cum doctrina Christi, Matth.6. Nisi fecerit ex illis eleemosynam, Ecclef.5. vers. 9. 18.*

& 7. vers. 13. & 9. vers. 10. Esth. 9. vers. 22.

Justa, Proba, pia mulieres.

צַדִּיקָא Scrutarius, Venditor vestium vilium & tritarum. His olim pretium destinatum, ut quatuor haberent de centum, ut in Gemara: *Scrutarii, quibus dabant quatuor de centum, Bava metzia fol. 51. 2. Glossa, Venditores vestium sive lintei ex cannabe. Cannabis aliàs vocatur צַדִּיקָא vel זַרְדָּא, unde in צַדִּיקָא videntur literæ transpositæ, modò non sit pravum omninò.*

Species navigiorum, Talm. Hierosol. Schabbas cap.4. in fine. In textu quidem scribitur צַדִּיקָא sed in glossa צַדִּיקָא.

Vide infra in צַדִּיקָא.

צַהבֵּי Fulgere, Splendere instar auri, Coruscare: *Fulgebat facies R. Jehudæ, Gloss. שמח Hilaris erat, Menach. f. 68. 2. Sic in Cholin fol. 7. 2. Pefach. fol. 113. 2. היום פניך Hodie vultus tuus est splendidus, serenus, Nedar. fol. 49. 2. פניו צהובים ואדומים סימן יפה Si facies ejus sit fulgens & rubens, est signum bonum, Ketubhoth folio 107. 2. שער צהוב Pilus fulvus, Negaim cap.3. *Hiphil*, הצהיב Idem: מאימתי התורים כשרים משיצהיבו מאימתי בני יונה פסולים משיצהיבו Quando turtures sunt recti ad oblationem? ex quo fulgere incipiunt. Quando pulli columbarum sunt inconvenientes? ex quo fulgent, Cholin fol. 22. 2. נחושתן מוצהבת Aes eorum fulgens est, Middoth cap. 2. Rabbi Salomon ad illud, Dum non obtenebescit Sol, Ecclesiast. 12. 3. *Intelligitur eo frons, quæ lucet & splendet in homine juvene: quando autem senescit, macta macta obducit rugas, & non splendet amplius.**

Fulgens, Fulvum, Splendens. Vide antè in Verbo.

Fulgor, Splendor, ut auri. Sic etiam dicitur Fulgor ille aureus, qui circa collum turturum & columbarum conspicitur: לתחלת הצהוב In principio fulgoris in his & in illis, scilic. aptæ sunt ad oblationem, Cholin fol. 22. 2.

*Irritare, Ad iram provocare. Hinc in Targum, וּמְצַהֵבָא לָהּ צַרְתָּה Et ad iram provocabat eam æmula ejus, Hebr. וּכְעָסָתָּה, 1. Sam. 1. 6. Apud Rabbinos & Talmudicos: הוּוּ צַהוּבִים זֶה לָזֶה: Fuerunt irritati contra se invicem, id est, כְּעוֹסִים Irati, indignabundi, flavescentes aut pallescetes instar auri pallidi, qualis solet esse vultus iratorum, Sanh. f. 105. 1. *אש וברר צהובים זה לזה Ignis & grando irati, irritati inter se, Schemoth rab. sect. 12. Irritant eum, molestiam exhibent ei, Moed katon fol. 24. 2.**

lebant. *In Aruch utrumque scribitur per Daleth.*
 * צוּאָה צוּאָה * Vide in יצא, & in seq. rad. signif. 3.
 צוּרָה *Præcipere, Mandare, Imperare, Hebr. נְצַוּוּנוּ Præcipi, Juberi, Mandari.*
Jussi sumus, Mandatum est nobis: מצווה Jussus: Non est eadem ratio ejus, qui jussus aliquid agit, & ejus, qui injussus agit; More pag. 3. cap. 17.
 צוּוּ *Imperium, Mandatum: & apud Grammaticos, Imperativus modus.*
 צוּוָה *Idem: item Testamentum, ultimum hominis præceptum de bonorum distributione inter heredem, apud Rabbinos: שטר צוּוָה Litera, Tabula testamenti. Sic Præcipere domui suæ, est Facere vel Condere testamentum: unde R. David ad illud Achitophelis, וַיִּצַו אֶל בֵּיתוֹ Et præcepit domui suæ, 2. Sam. 17. 23. scribit: Præcepit, scilic. juxta morem hominis, qui morti vicinus, præcipit liberis suis, quid post se de rebus domesticis & hæreditate fieri velit.*
 מצוּוָה *Præceptum: Opus bonum Lege præceptum, apud Rabbinos: In Targum, מְצוּוָה יבְמַתָּא Præceptum leviratus, Deut. 25. 10. in Targ. Hierosol. Plur. מצוּוֹת קְלִילִין Præcepta facilia; Deut. 7. 10. in T. H. מְצוּוָה דְאִוְרֵיתָא Præcepta Legis, Deut. 15. 11. in T. H. In Pirke avoth cap. 4. מצוּוָה גוֹרְרַת מצוּוָה Præceptum trahit præceptum. Celebre Hebræorum dictum, quo voluit, ut virtutes ex virtutibus, ita vitia ex vitiis nasci: Ibidem, הוּוּ רֵץ לְמִצְוָה קְלָה כְחִמּוּרָה, Curre ad præceptum leve tamquam ad grave. Et cap. 2. הוּוּ זִהִיר בְּמִצְוָה, Estoque cautus in servando levi aliquo præcepto atq. in gravi: לֹו קוֹנָה אַחֵר קוֹנָה לֹו קָטִיגֹוּר אַחֵר Quicumque facit præceptum unum, comparat sibi advocatum unum: qui autem transgreditur transgressionem unam, comparat sibi accusatorem unum, Ibid. cap. 4. בר מצוּוָה Filius præcepti, id est, præceptis Mosaicis observandis subjectus. Talis fit completo decimo tertio anno, & die uno. Vide Aben Efram Gen. 17. 14. Præcepta Mosaica numerant Judei 613. תְּרֵינִי Rationes hujus numeri dant varias. In Tzeror hammor quatern. 10. pag. ult. col. ult. ad verba, Ego sum Dominus Deus tuus, initium scil. verborum Decalogi: Ecce in istis decem præceptis cōprehensa est tota Lex, prout eam priſci ordinarūt in numero præceptorum. Propterea dixerunt, quod sint in decem præceptis 613. litteræ, juxta numerum 613. præceptorum; nam unaquæq. litera est loco unius præcepti. Vide & Caphtor upherach pag. 145. Ea dividunt in מצוּוֹת עֲשֵׂה Præcepta affirmativa, & מצוּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה negatīva, &c. De septem præceptis Noë datis, quorū frequens apud Hebræos men-*

tio, vide R. Bechaj in Legem fol. 12. col. 2. Porro מצוּוָה quandoque sumitur synecdochicè pro Eleemosyna, maximè in lingua Hierosolymitana. Hinc Glossator in Schemoth rabba sect. 36. ad vocè hanc מצוּוָה scribit: צְרָקָה כֹּן קוֹרָא בְּלִשְׁוֹן יְרוּשָׁלַּיִם Sic vocatur Eleemosyna in lingua Hierosolymitana: ut וַאֲפַק יִתְהוֹן לְמִצְוֹתָא Et expendit ea in eleemosynas: הָאָא אַתָּא מְרִימְצוּוֹתָא Ecce venit Dominus ille eleemosynæ, Glossa, בעל צְרָקָה sic: עֶבֶר מִצְוָה, Faciebat eleemosynam, Glossa, צְרָקָה, Vajikra rabba sect. 37. תֵּן לִי מִצְוָה Da mihi eleemosynam, Vajikra rabba sect. 34. תַּרְעָא דְלֹא פְתִיחַ לְמִצְוֹתָא פְתִיחַ, Janua que non aperta est ad eleemosynas, aperienda est Medicis. Legitur ut Proverbiale in Bemidb. rabba sect. 9.
 II. מצוּוָה אַרְפְּסָרָה, Exareſcere: וּצְוֹ רַגְלֵוּ Et exaruerunt pedes ejus, Pefachin fol. 10. צוּוָה דִּקְלָא Exaruit palma, Ibid. col. 2. צוּוָה לְאַלְתֵּר Exareſcit fubito, Pefach. f. 56. אֲפַחְלֵי בְּלִבָּיהּ וּמַצְוִי לִיהּ Ingreditur in cor (medullam) ejus, & facit exareſcere eam, Bava bathra fol. 24. 2.
 III. מצוּוָה וְצוּוָה Sordidum, Inquinatum. Apud Talm. גוּ מְלוּבָן וְלֹא צוּוָה כְּרִי לַעֲשׂוֹת מִמְנוּ בְּגוּד Vellus dealbatum & non sordidum vel rùde (scil. dabit sacerdoti de primitiis tonsuræ) ut ex eo facere possit vestimentum, Cholin cap. 11. in Mischna. Non accipiūt ab eo lanam dealbatam & sordidam, Glossa, מְלוּבָן מִצְוֹתָא Dealbatam à sordibus suis, Bechor. cap. 4. in Mischna. Sic volunt derivatum esse à צוּוָה, de quo in יצא. In Aruch scribitur sine Aleph צוּוָה in Talmud.
 צוּוָה *Clamare, Exclamare, Vociferari. Respondet - צוּוָה plerumque Hebræo צָעַק. Præteritum, וְצוּוָה וְצוּוָה וְצוּוָה Clamavit cor eorum, Thr. 4. 18. וְצוּוָה עַמָּא עַל מֹשֶׁה Et clamavit populus contra Moſen, Num. 11. 2. Quòd non clamavit in civitate, Deut. 22. 24. וְצוּוָה וְצוּוָה Clamarunt & dixerunt, 2. Reg. 4. v. 40. Et clamantur ante Pharaonem, Exo. 5. 15. Præteritum, וְצוּוָה עַל כֹּן אֲנוֹן צוּוָה לְמִימְרָה Clamabat puella, Deut. 22. 27. Idcirco ipsi clamant, dicendo, Exod. 5. 8. Imperativus, וְצוּוָה יִתְבִּי כְּפִרְנֵי רֶבְבָה Exclamate habitatores pagorum Rabba, Jer. 49. 3. וְצוּוָה Et exclama, Jerem. 22. 20. Futurum, לֹא יִצְוָה וְלֹא יִבְלִי Non clamabit neq. vociferabitur, Jefa. 42. 2. וְצוּוָה תִּצְוּוּוּ Et vos exclamabitis præ dolore cordis, Jefa. 65. 14. Pabel Participium, וְצוּוָה רַבִּי רַבִּי Et ipse clamabit, Rabbi, Rabbi, id est, Præceptor: Elifcha enim erat discipulus prophetæ Eliæ, 2. Reg. 2. v. 12. Plurale, וְצוּוָה עַל חֲמָרָא Clamant propter vinum, Jefa. 24. 11. Fœmininum, וְצוּוָה קַדְסָא Clamabat coram Elifcha, 2. Reg. 4. 1. DDDddd 2 Futurum,*

Futurum, יצוהו פמר, Clamabunt amarè, Jefa. 33. v. 7. *Apud Talmudicos*: חו דלא מצוהרת עלי בני: *Vide ne clamet contra me in Schola*, Eruvin fol. 60. 1. עו fol. 74. 2. *Apud Rabbinos idem etiam est quod* קרא *Vocare, Nominare*: בערביא: *In Arabia vocant gallum* סכויא, Ber. rab. sect. 25. *Item, בגלילא צוחן לחויא*, Ber. rab. sect. 25. *Item, In Galilæa vocant serpentem* אויא, sect. 26. *Et vocent eam (Saram) sterilem*, sect. 47.

Et וצוח צוחתא vel צוחתא *Clamor*: *exclamavit clamore*, Gen. 27. 34. קל צוחתא *Vox clamoris*, Jerem. 48. 3. *Clamor in mari algofo auditus est*, Jer. 49. 21. צוחת תבירי קרב *Clamorem contritorum bello annunciabunt*, Jerem. 48. 9. קל צוחת מלכיא *Vocem clamoris regum*, Jerem. 25. 36. צוחת בכיתא *Clamor fletus*, Psal. 144. 14. וצוחת יתבי ירושלם *Et clamor habitantium in Jerusalem*, Jerem. 14. v. 2. *Affix.* וצוחתך אתמליאת ארעא *Et clamore tuo repleta est terra*, Jer. 46. 12.

Egrediuntur cum clangore cornu, Ezech. 7. 14. *Regia habent באצוחות*.

Profunditas, Profundum: מצולתא *Profunditas*, *Profundum*: מרתח היך דודא מצולתא *Fervefacit tãquam ollam profundum*, Job. 41. 22. *Respondet hic & in sequentibus Hebræo* מצולה, *unde mirum, quis hic sopor Eliam opprefferit, quod scripserit, hoc tantum loco pro eo poni: aliàs per עמק transferri: למחפי עלי* מצולתא *Ut obtegat me profunditas*, Psal. 69. 16. *Et miracula ejus in profundo*, Psal. 107. 24. היך במיא דמצולתא *Sicut in aquis profunditatis, id est, profundis*, Psal. 69. v. 3. *In profunditate maris*, Psal. 68. 22. במצולתיה דימא *Cum Pronomine*, במצולתיה דימא *Plurale*, במצולתיה *In tenebris in profunditatibus, id est locorum profundissimorum*, Psal. 88. 7. *In Hebræo est במצולות*, *ideo & Chaldæum sit plurale, pro quo libri omnes habent מצולתא ex forma singulari*. *Apud Talmudicos etiam est Fossa, Fovea profunda*, Basra fol. 67. 68. מצולה שאן בה דגים *Profunditas in qua nulli sunt pisces*, Berach. fol. 9. 2.

Jejunare. Præteritum, וצם דוד צומא, Et jejunavit David jejunium, 2. Sam. 12. 16. *Jejunasti & flevisi*, 2. Sam. 12. v. 21. וצמו ער *Jejunavi & flevi*, ibid. v. 22. *Et jejunarunt usque ad vesperam*, 2. Sam. 1. v. 12. *Et jejunarunt in die isto*, Jud. 20. 26. *Participium*, למא דנן אנא צאם, Quorsum ego jejunarem? 2. Sam. 12. 23. *Plurale*, אתון למא אנחנא צימין, Vos jejunatis, Jefa. 58. 4. *Futurum*, Ad quid nos jejunamus? ibid. vers. 3. *Quando jejunant*, Jer. 14. v. 12.

Jejunium: הצום תעני: צומא צום *afflictionis vos jejunatis coram me? Zach. 7. 5.* ובצומא *Decernite jejunium*, 1. Reg. 21. 9. *Et in jejunio & fletu*, Joël. 2. 12. *In die jejunii*, Jerem. 36. 6. *Jejunium magnum*. Sic vocatur *Dies expiationum*, Ber. rabba sect. 11.

Jejunatrix, Jejunius nimium indulgens: בתולתא צימנית *Virgo jejunatrix*.

Signare, Designare, Notare, apud Rabbinos: והוא מציין אויה מקום טומאה *Et ipse designabat, quis locus pollutionis esset*, Bereschith rab. sect. 79. *Apud Talmudicos*, טצינין את הקברות *Signant sepulchra, scil. calce, ut cognoscatur, illic locum esse immundum, & sacerdotes ab eo recedât*, Schekal. cap. 1. *Confer Maafer scheni cap. ult.* מצינין אותו בקחור *Signant eam glebis terræ*, Maafer scheni cap. 5. אוהב"י שערים המצויינים *Diligit Dominus portas signatas traditionibus*, Berach. fol. 8. 1.

Signum, Signatura, Designatio, Nota, Monumentum sepulchrale: מה צינא הדין *Quod est monumentum hoc, quod ego video? 2. Reg. 23. 17.* *Et exstruxit juxta illud monumentum sepulchrale*, Ezech. 39. 15. *Sic & Hebraice, & latius*, הציבי לך צינים *Erige tibi signa, scil. viarum*, Jer. 31. 21. *quod Targum aliter reddit. Apud Talm.* עשו ציונים לתורה *Facite signa Legi*, Eruvin fol. 54. 2.

Fluere, Effluere. Hinc Ithp. Participium, רמציפא *Qui effluebat*, Numer. 21. v. 20. *in T. H. Deinde apud Talm.* וחצפין *Aquæ fluentes & effluentes, superfluentes*, Machschir. cap. 4.

Speçtare, Respicere: ויהי טוף *Vide in*. *Vide infra in* צפפה.

Hiphil הציץ Prospicere, Prospeçtare, Hebr. *ut Cant. 2. 9.* *Apud Talmudicos*, בן עזאי *Ben Assaj prospexit & mortuus est, id est, curiosius intuitus & scrutatus est Divinam majestatem*, Chagiga fol. 14. 2. *Item Florere, Efflorescere*, Eccl. 12. 6. *Efflorescens, Prospeçtans*: בני מציני עינא *Filii prospèctantes oculis, id est, volantes & mobiles oculos habentes ob crebrum prospectum*, Ketubh. fol. 60. 2. *Baal Aruch in סף primo legit מטפיי*, *Stillantes, fluidos oculos habentes.*

Nomen loci: Hinc, כופשני צוציני, *Turtures Susiani*, Cholin fol. 69. 2.

Scintilla, Coruscationes, idem quod נצוצות. *Hinc legitur in Bava basra fol. 73. 1.* הא' נלא דמטבע לספינתא מיתחוי כי צוצית דנורא חיוורתא ברישיה ומחיני ליה באלותא דחקיק עליה אהיה אשר אהיה *Quando fluctus aliquis*

quis submersurus est navem, conspiciuntur quaedam quasi scintillæ ignis albi in capite ejus. Eas si percutiamus baculo, cui inscriptum est, *Ero qui Ero, Jah Deus exercituum, Amen Amen Sela*, requiescit fluctus. Glossator explicat *Ignis albus, & est Angelus noxius.*

צו *Cauda*: נקטוה בצוניתא ואפקוה *Prehendite eum (murem) caudâ, & educite eum,* Betza fol.16.2. Baal Aruch legit *בצוניתא*, & explicat *Pilis suis, ex signif. צוניתא.*

Deinde *צוץ Clamare, Exclamare, secundum Aruch.* In Talmud Nidda fol.42.2. שמעתי ולר דצוץ *Audivi puerum qui clamavit (in ventre matris) vesperâ parasceves Sabbathi, & non in lucem editus fuit usque ad Sabbathum, Gl. צוץ, id est, צועק. Citat etiam Baal Aruch ex Pesikta, צוץ בקליד, Clama voce tuâ, pro Hebræo Jubila voce tuâ, Jefa.10.30. Item ex Beres. rab. sect.65. אם מצאתם Si inveniatis ibi pueros e-julantes vel jubilantes voce suâ: sed illic nunc legitur מצפצפים. Huc etiam refert ex Cholin folio 84.col.2. & Metzia fol.29.2. אכל דצוץ ליר לן בה Sed qui (liquor) clamat, (id est, fervet & bullit, ac bulliando sonum edit) de eo nil nobis negotii. Gl. רותח.*

צוק *Fundere, Effundere: Fundi, Effluere. Idem quod Hebraicè יצק, quod ipsum quoque cum formam quandoq. permutat. Niphal ניצוק Fundi, Effundi: Fusum, Effusum. Sic און in Niphal dicitur נידון. Hiphil הציק Fundere: שמתיחיל להציק. Quando incipit fundere: שלמטרה. Quod fundit in vas inferius. Ex'Hophal, ויצק והב, Fundatur aurum fervens in os illius, Sanhed.fol.92.2.*

Mons altus & præruptus, præceps, declivis: Decem tabernacula erant ab Hierosolyma usq; ad montem altissimû, Joma cap.6. in Misch. Bartenora scribit; כל הר Omnis mons excelsus & erectus vel assurgens, vocatur צוק. Rambam sumit hic pro nomine proprio: עלתה לראשי צוקין ונפלה: Si ascenderit in cacumina montium altissimorum, & ceciderit, Bava metzia cap.7. in Misch. & cap.3. in Gem. fol.26.2.

Fusa, Infusa, Condimenta. Hinc apud Talmudicos frequens mentio cibi cujusdam, qui vocatur משל לבת מלך. In Pesachin fol.56. col.1. ציקי קדירה. Simile hoc est filia Regis quæ odorata est condimenta ollæ. R.Salom. hic vernaculâ voce explicat ארשרורא. Alibi, שודר, Docet, quod descendit Israëlitis cum Manna קדירה עם המן ציקי קדירה, Glof.

Condimenta ad pulmentum dulce & conditum, Joma fol.75. col.1. Hæc inserviunt ad cibum qui vocatur קדירה, Bava metzia fol.86.2. Gl. מין מאכל ששמו ציקי קדירה ארשרורא בלעז. Iterum, נחיו, Et erant in ea (Tzipporia) 180000. fora vendentium קדירה, Bava basra fol.75.col.2. ציקי קדירה נותנין לה. Dant ei ad קדירה, Ketubh.fol.65.1. ציקי קדירה אליה Nisi fecit ea ששעשאן ציקי קדירה, Cholin fol.77.2. Guido hic malè intellexit Aruch, dum scripsit; ציקי in Aruch exponitur per קדירה Caldarium: ציקי non est expositio vocis, sed adjunctum ejus epithe-ton in Talmud.

Fusio. יציקה Effusum, Effusio, Liquor, qui ex uno vase in aliud effunditur, Avoda sara fol.72.2. Vide & Jadajim cap.ultim. Machschirin cap.5. ubi vide Majemonem.

צור *Obsidere. Respondet Hebræo צור. Præteritum, וצר על שמרון Et obsedit Samariam, 1.Regum 20.v.1. רבה וצרו על רבה Et obsederunt Rabbam, 2.Sam.11.1. Particip. עלך קרתא ארץ אנון צורין ירת קרתא עלך. Ipsi obsident urbē circa te, Judic.9.31. רצורין עליכון. Qui obsident vos, Jerem.21.4. Particip. פהיל, Tradidit filios ejus obsessos, id est, in obsidionem, Numer.21.29. Infinitivus, למצר Ad obsidendum Davidem & homines ejus, 1.Sam.23.8. Futur. לא תצור למואבאי. Non obsidebis Moabitas, Deut.2.9. לא תצור עלהון. Cum ארי תצור לקרתא. Cum obsederis civitatem, Deuter.20.19. Et ותצור עלה. Et obsidebis eam, ibid.v.12.*

Obsidio: Munitione, Propugnaculum obsidionale: ותתן עלה צור Et dispones contra eam obsidionem, Hebr. מצור, Ezech.4.2. Libri habent בצור, quod constructioni repugnat, & locutioni Hebraicæ: וילצור ירושלם Et ad obsidionem Jerusalem convertes vultum tuum, Ezech.4.v.7. Cum finiti fuerint dies obsidionis, Ezech.5.v.2. צורא Qui ingreditur urbes obsidionis, Ezech.6.12. למעל מן. Ut veniat propter te in obsidionem, Deuter.20.19. צורא קרמד בצורא. Cum Affix. צורא עד אשלמותך יומי צורא. Usque dum absolveris dies obsidionis tuæ, Ezech.4.8.

Angustum, Arctum: צור Sicut sigillo angusto, Hebr. צור, בחותם צור, Jobi 41.6. מצור Arctum, Angustum, Parvum, Bava bathra cap.3. in Misna. Sota cap.1. & 2. in Misna. Ita sæpè exponitur per קטן.

Emula, Zelotypa, quæ aliam odio, invidia, & zelo angit: צורה Et indignabundam

dam reddebat eā æmula ejus, i. Sam. 1.6. Sic Heb. צרתה Æmula ejus, nempe Peninna, altera uxor Elkanæ. Hinc R. David ad hunc locum: *Due uxores viri unius, vocantur צרות Æmulantes, quia ut plurimum se zelo & invidia invicem prosequuntur. Significatio ab Hebr. צור Arctare, Angustius afficere.*

צור מצירא Obsidio.

צורנין Turma, Exercitus, Cetus, Societates: מפיק מן צורני צורני Produxit ex eis multas turmas, Kiddusch. fol. 72.2. Est א צור, commutato ב in ו, quod & aliàs fit.

Secundò צור Formare, Efformare, Effigiare sive Effingere, Figurare, sive Figuras effingere & exprimere, Depingere, Pingere variis coloribus. Præterit. Et formavit duas columnas æreas, i. Reg. 7. v. 15. Et formavit illud stylo sculptorio, Hebraicè ויצר, Exod. 32. v. 4. Participium, Et non formant vias vitæ, Hebr. וישגו. Allequuntur, Prov. 2. 19. Apud Talmudicos, הצר צורה בכלי, Qui effingit figuram in vase aliquo (in Sabbatho) reus est perinde ac si percussisset malleo, Schabb. fol. 75. 2. Vide & fol. 103. 2. הצר צורה בנכסי הנהר Qui efformat figuram in facultatibus peregrini, Basra folio 53. מן צר Si ex aqua format, quânto magis ex luto, Sanhedr. 91. i. Pabel Præteritum, ויד צורני Manus tuæ efformarunt me, Hebraicè ועצבני, quod illicidem, Jobi 10. 8. Particip. ומציר בסממני. Et efformat (pingit) sinopide, sive pulchris coloribus, Hebr. ומשוה Et inungit sive depingit, Jerem. 22. 14. Participium Pebil sive passivum plurale, Scyphi figurati, Hebr. משקרים Amygdalati, amygdalæ speciem referentes, Exod. 25. 34. Expressi in pariete, id est, efficti, depicti, Hebr. מחקה, Ezech. 8. 10. וחזת גברין מצירין על כתלא וצלמי כסראי מצירין בסממניא Et vidit viros efformatos in pariete, & imagines Chaldæorum depictas coloribus, Hebr. חקקים, Ezech. 23. 14. Et funes coloratos, Esth. 1. v. 6. Ithpabel Præteritum, אצטרית Efformatus sum in utero matris, Hebr. ריקמתי Artificiosè figuratus sum, Psal. 139. vers. 15. Apud Rabbinos צור usitatissimum est: כה Faculty, Vis formatrix, quam indidit Deus femini, Rab. Levi Jobi 10. 8. לצור Ad formandum: צור Formabit: הצורנין Formatum, Figuratum, Pictum: Cherubini picti: Vestes figuratæ, acupictæ: רוצה אשה שתהא כבתים מצורין ובגדים מצורין, ut Mavult mulier esse in ædibus pictis, & habere vestes figuratas, quam comedere vitulos saginatos, Medratch. Esth. cap. 1. v. 9.

צור Pictor, Formator, Acupictor, Artifex colo-

rum & figurarum: עובר צור Opere acupictoris sive Phrygionis, Exod. 26. 36. למקצר כל עבדות נגר Ad faciendum omne opus artificis, opificis & phrygionis, Hebr. ורקם, Exod. 35. 35.

צור Pictura, Figura, Forma, Formatio, Effigies, Color: עובר צור מהטא Opere picturæ acus, i. e. phrygiano, Exo. 26. 36. Plur. אקוף צורין. Et omnes parietes domus circumdedit picturis, Hebr. קלע Incisuris, i. Reg. 6. 29. דחשיקו בכל מיני. Quæ (asinae) instructæ erant omnis generis coloratis, Judic. 5. 10. הפי כנפון דיליה צורין Tectus alis figurarum, id est, figuratis, Ezech. 17. 3. בלבושיהון צורין In vestibibus figuratis, Heb. ואלבשית Acupictis, Auro intertextis, Psal. 45. 15. Et vestiam vos vestibibus figuratis Phrygianis, Hebr. ורקמה, Ezech. 16. 10. וירקע. Et velis bysiniis, & coloratis, & figuratis, Ezech. 16. v. 13. Hebr. ורקמה Et phrygionici operis: בון וצורין Xylinum & figurata Phrygiana, Hebr. שש ברקמה, Ezech. 27. v. 7. צורה צורני צורני Præda figuratarum & coloratarum vestium, Judic. 5. 30. Apud Rabbinos etiam צור est Imaginatio, quâ concipimus & cognoscimus alicujus rei formam, Formalis rei alicujus cognitio & intelligentia.

צורה Forma, Figura: דמות כל צורא Similitudinem omnis formæ, Hebraicè תמונת כל סמל, Deuter. 4. 16. Construct. צורה ביתא Formam domus, Hebr. צורת הבית, Ezech. 43. 11. Cum Affix. צורתה ית כל צורתיה Omnem formam ejus, ibid. Plurale constructum, וצורת דקליון Et figuras dactylorum, Hebr. ותפרת Et palmarum, i. Reg. 6. 29. Emphat. רהבא מכבש על צורתא Aurum inductum super formas istas, Heb. על המחקה Super exsculptum, i. Reg. 6. 35. Cum Aff. וכל צורתיה Et omnes formas ejus, Hebr. וכל צורתיו, Ezech. 43. 11. Apud Rabbinos בעל הצורה Formâ constans, Formatum: צורה מינית: צורה טבעית: צורה האמתית: צורה מלאכותית: צורה מלאכותית בני אדם הללו אנשים של: Apud Talmudicos: Isti homines sunt viri formæ, id est, Exemplares, Sapientes, Moed katon fol. 9. 1.

צורני Cause הסכה הצורית: Formatum, Formale: formalis.

צור Tyrus, urbis nomen. חצר צורית Atrium Tyrium, quod in urbe Tyro, Maaser. capite 3. מנה צורי: צורני Argenti Tyrii, כסף צורני, Bechor. cap. 8.

צורנין Vimina: vide נצר. וצור כספא בידך Ligare, Colligare: צור Tertiò Et ligabis argentum in manu tua, Deuter. 14. 25. Vide & Ezech. 5. 3.

צור *Rupes*, Num.24.21. in Targ. Hieros.
צוּר *Collum*: א in scriptione redimdat, ut &
 Hebraicè, unde & quandoq; abjicitur: forte
 olim fuit vocalis index, ut & alia quiescentes, & *Vau*
sepe: וְאֵלֶּיךָ מִרְיֹן צוּרֵי Et eunt exaltato collo, Heb.
 גִּוּרֹן *Gutturè*, Jefa.3.v.16. כַּנְחַל מִנְכַר עַד צוּרֵי Sicut
 torrens validè inundans usque ad collum, Jefa.
 30.v.28. *Cum Pronominibus*, וְעַל שְׁעֵעוֹת צוּרֵיהֶם Et
 super lævitatem colli ejus, Genes.27.16. וְנָפַל עַל
 צוּרֵיהֶם Et insiliit in collum ejus, Genes.33.v.4.
 וְעַל צוּרֵיהֶם נִבְסַת עֲתוּדֵיהֶם Super collo ejus sunt divi-
 tiæ populorum, Judic.5.30. וְחִקְרָא לְצוּרֵךְ Et gra-
 tia collo tuo, Hebr. לְגִוּרֵךְ, Prov.3.22. וְתַעֲרִי
 וְתַעֲרִי Et removebis jugum ejus à collo
 tuo, Genes.27.40. וְיִתֵּן נִיר דְּבַרְזָלָא עַל צוּרֵךְ Et im-
 ponet jugum ferreum collo tuo, Deuter.28.48.
 וְעַל צוּרֵי אֲשַׁכְּחִי Ascenderunt super collum meum,
 Thren.1.14. וְעַל פְּרֻקַּת צוּרֵינָא Super juncturas colli
 nostri, Thren.5.5. *Plurale, constr.* וְעַל צוּרֵיהֶם
 Et cecidit in colla Benjaminis fratris sui,
 Genes.45.v.14. וְעַל צוּרֵיהֶם Quæ erant in
 collis camelorum ipsorum, Judic.8.v.21. *Cum*
Pronominibus, וְעַל צוּרֵיהֶם Et po-
 fuerunt pedes suos super colla ipsorum, Joluæ
 10.24. וְעַל צוּרֵיהֶם Et abstuli jugum
 durum à cervicibus ipsorum, Hoseæ 10.11. וְעַל
 צוּרֵיהֶם Submittite colla vestra
 jugo regum Babylonia, Jerem.27.11.

צוּר *Audire, Auscultare, Attendere, Advertere.*
Participium, וְעַל צוּרֵיהֶם וְעַל צוּרֵיהֶם
 Vir malus auscultat labiis iniquitatis, Prov.17.
 v.4. וְעַל צוּרֵיהֶם Sint aures tuæ at-
 tendentes ad vocem precationū mearum, Psal.
 130.2. וְעַל צוּרֵיהֶם Aures sunt ipsis & non
 audiunt, Psal.115.v.17. וְעַל צוּרֵיהֶם Qui
 attendunt ad vocem Scholarchæ sive Rectoris
 Scholæ, Cantic.8.13. *Infinit.* וְעַל צוּרֵיהֶם Et
 non possunt audire, Jere.6.10. *Imperat.* וְעַל צוּרֵיהֶם
 Attendite ad vocem precationis meæ, Psal.5.
 v.2. וְעַל צוּרֵיהֶם Fili mi, sapientiam meam au-
 di, Prov.5.1. *Apbel, Præteritum*, וְעַל צוּרֵיהֶם
 Neque advertit ad verba vestra, Deuter.1.45.
 וְעַל צוּרֵיהֶם Audivit vocem precationis meæ,
 Psal.66.19. וְעַל צוּרֵיהֶם Et attendit ad verba
 sapientum, Eccles.12.8. *Fæmininum*, וְעַל צוּרֵיהֶם
 Non attendit ad verba tremoris, Jefa.64.v.4.
 וְעַל צוּרֵיהֶם si attendisses ad præcepta
 mea, Jefa.48.18. וְעַל צוּרֵיהֶם Attendi attenden-
 do, id est, attentissimè, Jefa.21.7. וְעַל צוּרֵיהֶם At-
 di, & fuit manifestum coram me, Jerem.8.v.6.
 וְעַל צוּרֵיהֶם Et non auscultarunt verbis e-
 jus, Jerem.23.18. וְעַל צוּרֵיהֶם Et non auscultastis,
 Prov.1.24. *Participium*, וְעַל צוּרֵיהֶם Neq; est qui

attendit, 1.Reg.18.29. & 2.Reg.4.31. *Infinitivus*,
 וְעַל צוּרֵיהֶם Melius est auscultare vei bis
 prophetarum ipsius, 1.Sam.15.22. *Imperativus*,
 וְעַל צוּרֵיהֶם Verbum meū, Orationem meam
 audi Domine, Psal.5.3. וְעַל צוּרֵיהֶם Ad verba mea
 adverte, Prov.4.20. וְעַל צוּרֵיהֶם Auscultate
 qui habitatis in Lais, Jefa.10.30. וְעַל צוּרֵיהֶם
 Et audite regna à longinquo, Jefa.49.1. ubi Ver-
 bum masculinum refertur ad מַלְכוּת, quod fæ-
 mininum, quia per Regna intelliguntur Habi-
 tatores regni: וְעַל צוּרֵיהֶם Audi terra &
 plenitudo ejus, Mich.1.2. וְעַל צוּרֵיהֶם Attendite
 ad verba mea, Genes.4.23. ubi in Venetis pravè
 est וְעַל צוּרֵיהֶם, quod masculinum est, & non conve-
 nit cum antecedente fæminino. Sic Jefa.32.9.
Futurum, וְעַל צוּרֵיהֶם Et attendes ad præcepta
 ejus, Exod.15.26. וְעַל צוּרֵיהֶם Quis vestrum at-
 tendit ad hoc? Jefa.42.23. וְעַל צוּרֵיהֶם Quòd
 auscultaturus esset ad vocem meam, Jobi 9.v.16.
 וְעַל צוּרֵיהֶם Et non attendamus ad om-
 nia verba ejus, Jerem.18.v.18. וְעַל צוּרֵיהֶם
 Et aures acceptantium doctrinam auscul-
 tarent, Jefa.32.3.

צוּרָה *Attentio, Auscultatio, Auditus*: Deut.31.
 versult. in Targ. Hierosol. Sic quoque legen-
 dum Genes.25.14. in Jon. pro צוּרָה: *respondet*
enim Hebraeo מִשְׁמַע.

צוּרָה *Idem*, Genes.2.7. in Targ. Jon.

צוּרָה *Idem*, Jefa.21.7. Hebr. קָשָׁב.

צוּרָה *Auscultatrix, quæ clanculum auscultat,*
ut habeat quod deferat vel calumniatur, aut clam ex-
spiscetur: וְעַל צוּרָה Non
 creavit eam (Evam) ex aure (Adami), ne esset
 auscultatrix. Attamen extitit Sara וְעַל צוּרָה
 & fuit auscultatrix, juxta illud: Sara autem au-
 scultabat ad ostium tentorii sui, Genes.18.v.10.
 וְעַל צוּרָה. Beres. rab. sect.18. *Plural.*
 וְעַל צוּרָה Auscultatrices. Vide Deut. rab. sect. כו.
 וְעַל צוּרָה. Ber. rab. sect.45. & infra in קָנָא.

צוּרָה *Ligare, Colligare, Conjungere, Copula-*
re, Confociare. כל העולם כולו לא נברא אלא
 Totus mundus non aliam ob causam
 creatus est, quam ut cum hoc conjungatur, Be-
 rachoth fol.6.2. & Schab. fol.30.2. ubi R.Salom.
 שְׁלוּחַ & in priori loco שְׁלוּחַ.
 Alibi, וְעַל צוּרָה וְעַל צוּרָה Via nostra est
 longinqua, & conjunctio vel cõsociatio nostra
 jucunda, Succa fol.52. col.1. וְעַל צוּרָה
 פֶּסַחִין fol.89.2. *Ex Ithpabel*, וְעַל צוּרָה
 Fossa aquarum quæ conjuncta est filia,
 id est, piscinæ primæ, Bava bathra fol.80.col.1.
Exempla hæc omnia in Aruch scribuntur cum Beth in
medio. Unum quod ibi adducitur, sic quoq; scribitur
in Talmud: וְעַל צוּרָה, quod glossator explicat,
 Apprehen-

Apprehensio, Retentio, אחזתו, ex significatione צבת Forceps, Bava kama fol.9.2. In Aruch explicatur per חבר.

צחה Sitire. Respondet Hebræo צמא. Præteritum, וצחי במדברא Et sitivit in deserto, 2.Sam.17.29. וצחי לחרא Et sitivit admodum, Judic.15.18. וצחא תמן עמא למיא Et sitivit illic populus ad aquas, Exod.17.3. צחת לה נפשי Sitit te anima mea, Psal.42.3. Particip. ארי צחי אנא למשתי Nam sitio ego ad bibendum, Judic.4.19. ואין צחי Et si sitit, pota eum aquâ, Prov.25.v.21. Et sicut somniat sitiens se bibere, Jefa.29.8. ubi Veneta vitiosa sunt: וצחית למיא Sicut sitiens aquas, Jefa.41.17. וצחין בכפנא Qui sitibundi sunt in fame, Hebr. העטופים Qui animo deficiunt; Thren.2.19. Hinc & Chaldæum in Regiis transfertur, Deficiunt. Participium Pebul, במדברא צחי In deserto siticuloso, Psal.78.17. וצחי למשתי Qui sitiverit bibere, Amos 8. v.11. ואתון רשעיא תצחון Et vos impii sitietis, Jefa. 65.13. לא יכפנון ולא יצחון Non esurient neque sitient, Jefa.49.10. אצל אצחון, Et non sivit sitire eos, Jefa.48.21. Apud Rabbinos, וצחית בכסיה לא צחי Qui flat in poculum suum (ad abigendam spumam) non sitit, Sanhedr. fol. 100.2. Proverbialis sententia in luxuriosos.

ויתבי בצחיא: Sitis. צחיא צחי Et sede in siti; Jerem.48.18.

באתר צחיתא: Idem: צחיתא צחיא In loco sitis, id est, siccitatis, siticuloso, Psal.23.2.

ובעירי בצחותא: Idem: צחות צחותא Et pecora mea siti, Exod.17.3. בכפנא ובצחותא In fame & siti, Deut.28.48. וצחותי אשקנתי חלא Et in siti mea potabant me aceto, Psal.69.22.

ובית צחונא: Siccitas, Locus siticulosus: Et loco siccitatis, id est, sicco, in quo non erant aquæ, Deuter.8.15. ובית צחונא למבועי מיא Et locus siccus in scaturigines aquarû erit, Jefa.35.7. וארע Et terram quæ est locus siccitatis, Heb. ארץ ציה Terram siticulosam vel siccam, Jefa.41.v.18. Vide & Jefa.44.3.

צחה Nitens, Fulgens, Splendens reddere, Polire, Expolire. Imperat. מורניתא Expolite, nitidas reddite lanceas, Hebr. מרקו, Jere.46.4. וצחצחו ונא Et expolite arma, Jefa.21.5. Apud Rabbinos, אספקלריא מצוחצחה Speculum nitidum, cujus oppositum, מלוכלכת Sordidum, Vajikra rabb. sect.1. משיצחצחו במים Ex quo mundavit vel expolivit eas in aquis, Bava metzia fol. 84.1. מים או יין מותר כדי לצחצחו Aqua aut vinum licet, ad splendidiorem reddendam eam, scil. buccinam novi anni, Rosch hasch. fol.33.col.1. השמן רך ומצחצחו Oleum molle est, & nitidum reddit eum, Nidda fol.25.2.

Loca nitida, arida & sicca, nitentia præ ariditate, Psal.68.7.

צחיותא Siccitas, nitor agri vel terra, in qua dum nihil crescit, nitere videtur.

צחצח Nitor, Splendor, Fulgor. Plurale per metaphoram, למללא בצחצחון Ad loquendum in nitore, id est, nitida & elegantia verba, eleganter, disertè, Jefa.32.4. Sic Hebraicè, לרב צחות Loqui elegantia verba.

Idem: וצחצוח מורניק Et fulgorem lancearum, id est, lanceas fulgentes & coruscantes, Hebr. וברק חנית, Nah.3.3. Veneta habent Chirek sub primo צ, quod & tolerari potest. Plur. Ut sint ei splendores, Hebr. ברק למען ברק Propter fulgorem, Ezech.21.28. al.33. Apud Talmud. אי אפשר בלא צחצוחי חלב i.e. Non potest esse (scil. caseus) sine nitoribus lactis, id est, guttulis lactis in recenti caseo hinc inde in cavitatibus ejus, vel in butyro nitentibus, עין fol. 35.1. צחצוח שמן Nitor olei, Schab. fol.244.2.

צח Putor, Fætor: Hebraicè, ועל צחנתו Et ascendit putor ejus; Targum סרוחיה, Joel. 2.v.20. Sic Chaldaicè, וצחנת סוקן צחנתהון Et fætor equorum est fætor ipsorum, scil. Ægyptiorum, Ezech.23.20. Hebr. וזרמת סוסים וזרמתם Et fluxus equorum, fluxus ipsorum. Sive Fluxus sive fætor vox Chaldæa vertatur, utroque modo periphrastricè innuitur immoderata & fætidissima libido scortationis in Ægyptiis.

צחנתא Salsamentum, Pisciculi certi saliti & in vase compressi, a Fætido odore sic dicti: הנודר מן הצחנה Vovens à falsamento, à piscibus salitis, Nedar. fol.51.2. רבב נודרא Pisciculi saliti fluvii Debhabh, Succa fol.18.col.1. ר' יהודה מתיר ר' יהודה R. Jehuda permittit cepas in falsamentis, Terum. cap.10. וצחנתא Navicula falsamentorum, plena pisciculis salitis, עין fol.40.col.1. In Gemara עין fol.39.col.1. dicitur, quod sit Piscis, quem quidam vocant באטי, quod possit fortè esse Græcum βατις, vel Βατ, Raja. Glossa autem illic explicat חילק.

צחק Ridere, Ludere: צחוק צחוק Rifus: Lusus: Dies lusus, sumitur pro die festo, ut sequitur ויום איר שלהם, Genes.39.11. in Raschi: צחוק הקוביאות Ars lusoria: מלאכת הצחוק Lusus chartarû: בית הצחוק Locus lusus, in quo luditur: צחקן Lusor.

ולא עור ולא צחור ולא Candidus, Albus: צחור Non cæcum, non album, non rufum, Berach. fol.31.2. Glossa, רוסו בלעו Russo vulgò, i.e. Rufus. Author Aruch exponit juxta significationem Hebraicam, צמר צחר Lana candida, i.e. אתנות, juxta R. Davidem, Ezech.27.18. & sic, לבן אסנא אסנא Alinae albæ, Judic.5.10.

צטר Latus, Ora, Extremitas, idem quod סטר, Genes.6.19. in Jonath. Sic, בצטר Apud, Jutta, Penes.

ציב מלכתא Currus cameratus, Carpentum: Regia infidens curru, Nah.2. v.7. Plurale, ויתון בנך בציבין Et adducunt filios tuos in curribus, Jesa.49.22.

ציב Filum, Segmentum minimum carnis: apud Talmudicos, עור שיש עליו כזית כשר הנוגע בציב היוצא Pellis (ab animali detracta) in qua adhuc magnitudinis olivæ caro est, tangens segmentum egrediens ex illa, vel pilum oppositum ei, immunda est, Cholin fol.124.ו. Septem frustra de septem trabibus, Schabb. fol.67. col.ו. ציבי idem quod קיסמין.

ציבין Ligna, Lignorum fasciculi, Fragmentum, Frustulum ligni, apud Talmudicos: פי הור מנקט ציבי Cum collegisset ligna, portabat ligna & marram in uno humero, Taanith fol.23.2. יצלה ציבי Findet ligna. Faeminium, האי דשרי מינ מפומא רחצבא משום, ut: ציבתא ציבין Qui effundit aquas ex orificio cadi, propter festucas vel stipulas, supernatantes scil. Gl. קסמין וקשין, Cholin fol.105.2.

ציבין Condimenta potus, veluti, herbae, radices, aromata & similia, quibus potus redditur gratior: In quem non projecit condimenta, Metzia fol.29.2.

* ציל Vide in צלל.

* צפה Vide infra in צפה.

ציין ותעביר ציין דרהב Lamina, Bractea: Et facies laminam auri puri, Exod.28. v.36. Lamina erat latitudinis duorum digitorum, in fronte sacerdotis ab una aure ad alteram ligata, in qua majusculis literis inscriptum erat, Sanctitas Domini.

II. **ציין** Nomen lapidis pretiosi splendentis & scintillantantis, quasi ניצוץ Scintilla: Ornatum insitis lapidibus scintillantibus, Esth. 1.2. in secundo Targum.

III. **ציין** Etiam est nomen avis immunde, respondens Hebræo תחמס, Levit.11.6.

IV. **ציין** Pinnae piscium: כל די ליה ציין וקלפין Omne quod habet pinnas & squamas, Hebraicè כל די ליה ציין וקלפין, סנפיר וקשקשת, Levit.11.9. Quodcunque autem non habet pinnas & squamas in aquis, abominabile vobis erit, ibid. vers.10. Apud Talmudicos; כל שיש לו ציין בן פרקין Quicunque habet pinnas, vel, pilos instar pinnarum in juncturis suis, עו fol.43.ו.

V. **ציין** Ala, quæ sunt avibus, ut pinnae piscibus: Si elevavero me alis aurora, Hebr. בנפי שחר, Psal.139.9.

VI. **ציצית** Cincinnus, Villus, pili contorti in se, & in longum dependentes: Peniculamentum, Extremitas vestis in fila exiens: item Fila in tela extremitate redundantia. De his præceptum extat Num.15. v.38. quæ in Targum Hierosolymitano vocantur pluraliter ציצין, ut antè dictum. Rabbinum autem dicunt pluraliter ציציות, & Chaldaicè ציצותא, Num.15.38. in Jonath. quâ formâ Talmudici sæpè utuntur. Ad varia accommodatur. Pro Cincinnis sumitur illic, וקחני בציצית ראשי Et accepit me cincinnis capitis mei, Ezech.8.3. quod Chaldaeus simpliciter reddit בסער ראשי Pilis capitis mei. Pro Villis lanae apud R. Davidem, Judic.4.19. שמיכה inquit, est tegumentum כסות עב ויצאין ממנו ציציות מן הצמר tegumentum crassum, unde exeunt villæ lanæ per totum tegumentum. Aliter: הציצין המעכבין את המילה Fila retardantia circumcissionem; fila scilic. instar fimbriarum de præputio remanentia, Schab. fol.137.ו. Aliter: צמרון שפרש רובה וציצין שפרשו רובן Unguis (digiti) qui separatus est, & fila (scil. cutis circa unguem, Germani vocant Nagelwurzen) quæ abscesserunt, Schab. fol.94.2. Pro Peniculamento sive filorum textu, in Numeris, ubi dicitur: דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם לזרתם ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת Alloquere filios Israël, & dicito ad eos, ut faciant sibi peniculamentum in oris vestimentorum suorum per generationes suas, & adhibeant peniculamento ipsius oræ filum-contortum hyacinthinum. Erit autem vobis peniculamentum illud, ut videatis illud, & recordemini per illud omnium præceptorum Domini, & faciatis ea, &c. Idem vocabulum retinetur in Targum Jonathanis & Hierosolymitano. Hoc præceptum in miram superstitionem apud posteros conversum est, quam vel magno libro hodiè satis explicare nequeunt. Aben Esra scribit, vocis ציצית esse duplicem interpretationem: primò, ut significet Peniculamentum sive extremitatem vestis, quæ similis sit cincinnis capitis, quomodo apud Ezechielem sumitur, והם החוטים, היוצאים שאינם ארוגים, suntque fila exeuntia non texta. Secundò, ut significet Fila separatim vestis extremitati addita, quæ interpretatio communi Rabbinorum consensu est confirmata. Vestem vult esse הלויק bipertitam, ut sunt מכנסים femoralia, & ideò dici בכנפי in duabus extremitatibus, ut sunt כנפים alæ in avibus. Hinc Rabbinum finxerunt hanc vestem ex particulis quadratis ex lino, lana vel serico, quæ supernè ligamentis latè connectuntur, & traducto capite humeris injiciuntur, ut una pars à pectore, altera à tergo dependeat. Inferioribus quatuor angulis fila lanæ contorta & oblonga annectunt, quæ visui objecta, de observatione omnium

præceptorum, Dei hominem moneant. תכלר, quod nostri Hyacinthinum vertunt, Hebræi scribunt esse כעין השמים coloris cærulei. Fila contorta ex mûda lana fiunt, numero quatuor, quæ in extremitatibus panniculi istius traducta per foramen sive nodum, in medio duplicantur, ut octo dependeant. His quinque nodi singulari artificio innectuntur. Hinc scribit R. Salom. Vox ציצית literis numeralibus continet 600. his juncta octo fila & quinque nodi, faciunt 612. quot in universum sunt præcepta Legis, & sic hæc Zizis memoriale sunt omnium præceptorum. *Apud Rabbinos*, מנין חוטי מנין חוטי Numerus filorum peniculamentorum in utroque angulo sunt quatuor duplicata, quæ faciunt octo: ציצית Peniculamentum quod fecit gentilis, prophanum est, quia scribitur: *Loquere ad filios Israël, ut faciant, &c. Ipsi* scil. non alius. Vide librum שולחן ערוך Schulchan aruch, parte primâ Orach chajim, sect. 8. & sequentib. Majemonem in libro יד יד Jad, parte primâ folio 93. & seqq. R. Bechai in Cad hakkemach, literâ צ. *Hinc formant Verbum,*

ציצית *Fimbriare, Fimbriis ornare.* Unde, טליתא Pallium non fimbriatum decenter, filis convenienter ornatum, Menach. fol. 37. 2. יושב בסדין מצויצין Sedet in sindonibus fimbriatis, Schab. fol. 25. 2.

Nomen proprium divitis cujusdam civis Hierosolymitani, qui ita appellatus fuit, שהיתה quia peniculamentum pallii ejus trahebatur super pulvinaribus; Nempe non in nuda terra incedebat, sed tapetes & pulvinaria sibi substerni curabat, ubicunq; incedebat, Gitin fol. 56. 1.

צוק Vide supra in צוק.

צוקנין שורפין אותו לפני הבירה: אvari comburunt istum ante sanctuarium, ut fructum capiant ex lignis publicis, Pesachin fol. 81. 2.

ציר Sicut janua quæ vertitur in cardine suo, Prov. 26. v. 14. *Plurale*, צירין לרפא חר Duo cardines asseri uni, Exod. 26. 17. Hebr. ידות Manus: צירין דרשא חר Duo cardines janua uni, 1. Reg. 6. v. 34. Hebr. צלעים Latera. Sic mox ibidem pro Hebræo קלעים Jonathan similiter transfert, צירין Cardines. *Cum Aff.* לרין צירוי Duobus cardinibus ejus, Exod. 26. v. 19. *Sic frequens est apud Talmudicos.*

ציר *Muria, Salsugo piscium, liquamen salsum, quo pisces conduuntur:* לטבל בצירין Intingere in muriam ipforum: ציר שיש בה דגה: Muria in qua est

1910
piscis, ציר cap. 2. in Misch. מותר בציר Permissa ei est muria, Nedar. cap. 6. in Misch.

צירניות *Oculos nimis rotundos habens: Plur.* Hoc in animali primogenito habitum fuit vitiosum, Bechor. fol. 44. 1. *In Targ. Jonath. Gen. 29. 17.* וְעֵינֵי לֵאָה חָזוּן צִירְנִיתוֹ Et oculi Leæ erant rotundi. *In Psalterio Syriaco Psal. 77. 5.* וַאֲחֻרֵי צִירְנָא Et occuparunt me vertigines in oculis meis, *ut Sionita reddit: Erpenius, Caligines.*

צירא Bubo, Levit. 11. 17. in Jon. Hebr. בוס.

* צית Vide in יצא.

* צלא Vide infra in צלע.

צלב *Suspendere. Ponitur pro Hebræo תלה. Præteritum,* וית רב נהחומי צלב Et magistrum pistorum suspendit, Genes. 40. v. 22. Sic cap. 41. 13. ויצלבנון Et suspendit eos, Josua 10. 26. ויתיה עליבו על קיסא Et eum suspenderunt in ligno, Esth. 7. 10. וית גופיה צלבו בשורא Et corpus ejus suspenderunt in muro, Hebraicè תקעו Affixerunt, 1. Sam. 31. 10. ויצלבו על ברכתא Et suspenderunt juxta piscinas, 2. Sam. 4. 12. ויצלבנון Ut suspenderent eos Philistæi, 2. Sam. 21. 12. *Particip. Pehil,* והיו צליבין Et manserunt suspensi in illis patibulis usque ad vesperam, Jos. 10. 26. *Infinitiv. ית* למצלוב Ad suspendendum Mordechæum in ligno, Esth. 6. 4. sic cap. 7. 9. *Imperativus,* ויתיה עליבו ויתיה ויתיה Ite, suspendite ipsum in eo, Esth. 7. 9. *Futurum,* ויתיה עליבו ויתיה ויתיה Et suspendes eum in patibulo, Deut. 21. 22. ויצלבו יתך Et suspendet te, Genes. 40. v. 19. ויצלבון ויתיה ויתיה בניו Et suspendent eum & liberos ejus in patibulo, Esth. 9. 25. *Ithpehal, Præterit.* אצטלב ויתיה אצטלב Nam propterea quod peccavit coram Domino, suspensus est, Deuter. 21. 23. וצלבנון אצטלבו וצלבנון אצטלבו Principes per manus iporum suspensi sunt, Thr. 5. v. 12. וצטלבו תרויהון על קיסא Et suspensi sunt ambo isti in ligno, Esth. 2. 23.

לא תבית: *Patibulum, Crux suspensionis:* וצלבנון אצטלבו Non pernoctabit cadaver ejus in cruce, Deut. 21. 23. וצלבנון אצטלבו Et deposuerunt cadaver ejus de patibulo, Jos. 8. 29. *Plurale,* וצלבנון על חמשה צליבין Et suspendit eos in quinque patibulis; & mox וצלבנון אצטלבו Suspeni in patibulis illis, Jos. 10. 26.

צלב *Idem, apud Rabbinos:* In Schab. cap. 6. in Misch. Egredi licet in Sabbatho מן הצלוב cum clavo de patibulo, medicinae causâ, scil. appenso. Rambam scribit, *Ejusmodi clavum collo appensum prodesse contra febrem tertianam, ex quorundam sententia.*

צלובה *Anguilla, piscis Judæis pollutus, tenuis, rotundus, oblongus, serpenti similis, quem cum homo vult prehendere, lubricitate suâ elabitur, nec teneri manus potest, nisi arenâ vel pulvere conspersus. Sic ab autore Aruch*

thore Aruch describitur, & dicit, sic eam Arabicè appellari. In Gemara autem, unde citatur, scribitur per e in medio. Verba ejus sunt: איתו לקמיה ההוא נונא Afferebant ante eum piscem, qui similis fuit anguillæ. Glossa, דג ושמו אנוויליא Piscis est, cujus nomen Anguilla: Avoda fol. 39.1

צלה Orare, Precari, Invocare, Supplicare. Hebraicè התפלל. Respondet etiam Verbis

קרא, וצעק, & שוע, quando ad Deum referuntur. Nam clamare ad Deum, nihil aliud, quam ardentem precari, & Deum invocare. Præteritum, צלי קדם יהוה, Precatus est coram Domino, Hebr. בקראי שמו, Inter invocantes nomen ejus, Psalm. 99.6. וצלי Et invocavit nomen Domini, Hebr. בשמא דיהוה, Et oravit Moses ante Dominum, Hebraicè ויצעק, Exod. 8.12. וצליא דצליא Oratio quam oravit David, Psalm. 86.1. וצליא בשמא דיהוה Et ipsa invocavit nomen Domini, Gen. 16.12. וצליא בקרמך בכל Oravi coram te extoto corde meo, Hebr. Deprecatus sum faciem tuam, Psalm. 109.7. ויצעק לי צליתי Quando angustia mihi erat, precatus sum, Hebr. קראתי, Psalm. 120.1. על רבתי Pro puero isto supplicavi, Hebraicè וצליתי אף על אהרן, 1. Sam. 1.27. התפללתי etiam pro Aharone, Hebr. ואתפלל, Deut. 9.20. וצלו קדם יהוה Et orarunt coram Domino, Hebr. ויצעקו, Psalm. 107.6. וצליאו Qui invocarunt nomen ejus, Psalm. 99.6. וצלינוא קדם יהוה Et oravimus coram Domino, Hebr. ונצעק, Numer. 20.16. Participium, וצליא אנה מצלי, Nam nomen Domini ego invoco, Deuter. 32.3. וצליא בשמא דיהוה Et invocabat & laudabat Deum suum, Dan. 6.11. מצליא Orant, Psalm. 99.6. וצליא Qui invocant te, Psalm. 86.5. וצליא להי מלכא Et orabant pro vita regis, Esra. 6.10. Femmininum, וצליא קדם יהוה Et orabat ante Dominum, 1. Sam. 1.10. Infinitiv. וצליא קדם Orare coram Domino, 1. Sam. 1.26. וצליא עליכון Supplicare pro vobis, 1. Sam. 12.23. וצליא בקלא Sic Jesa. 1.15. וצליא בשמא דיהוה Ad orandum in agro, Hebr. וצליא לשון Ad confabulandum, Genes. 24.63. וצליא מצלינו Orando oramus, Esth. 3.8. in secundo Targum, quæ est forma Talmudica. וצליא אנה מצליא Cum supplicaret pro sociis suis, Job. 42.10. Imperativus, וצלי על עברך Supplica pro servo tuo, Hebr. ואתפלל, 1. Sam. 12.19. וצליאל Surge invoca Deum tuum, Hebr. אל קראי אל Invoca me in die angustia, Psalm. 50.15. וצלי בשמא דיהוה Et orate in nomen ejus, Jesa. 12.4. וצלי ברתיא Et exultate, Psalm. 2.11. וצליאי בנשתא Et orate pro ea, Jerem. 29.7.

צלו Oratio, Precatio, Preces: לקבלא Ad suscipiendam precationem, 1. Reg. 8.28. וצליא וצליא Et respicies ad orationem servi tui, ibid. וצליא בבועו וצליא In petitione & oratione, Jerem. 7.16. ubi utrumque est per Apocopam litteræ Tau, in his Nominum formis frequentem: וצליא וצליא Et extenderit manus suas in precatione, 1. Reg. 8.38. וצליא וצליא Cum Aff. וצליא וצליא Suscipiet orationem ejus, Psalm. 4.4. וצליא וצליא Et oratio ejus erit peccatum, Psalm. 190.7. וצליא וצליא Suscepi preces tuas, Exod. 14.15. וצליא וצליא Et exaudi orationem meam, Psalm. 4.2. וצליא וצליא Et exaudies precationem ipsorum, 1. Regum 8.30. וצליא וצליא Ad suscipiendam orationem vestram, Jesa. 1.15. וצליא וצליא Suscipe orationem nostram, Psalm. 20.10. Plurale, וצליא וצליא Absolutæ sunt precationes Davidis, Hebraicè וצליא וצליא, Psalm. 72.21.

Et ora in Ecclesia, Thren. 2.19 Futur. וצלי קדם יהוה Invocabo Dominum, Hebr. וצליא וצליא Et orabo pro vobis Dominum, Hebr. ואתפלל, 1. Sam. 7.15. וצליא וצליא Tunc orabis, Jesa. 58.9. וצלי קדמי Invocabit me, Psalm. 91.15. וצלי קדמי Et orabit pro te ut vivas, Gen. 20.7. וצלי קדמי Et invocabitis me, Jerem. 29.12. וצלי קדמי Nam invocabunt Dominum, Jesa. 19.20. וצלי קדם יהוה Et invocent Dominum, Jonæ 3.8. וצלי קדם יהוה Quam oraverint in loco hoc, 1. Reg. 8.30.

Oratio, Precatio, Preces: לקבלא Ad suscipiendam precationem, 1. Reg. 8.28. וצליא וצליא Et respicies ad orationem servi tui, ibid. וצליא בבועו וצליא In petitione & oratione, Jerem. 7.16. ubi utrumque est per Apocopam litteræ Tau, in his Nominum formis frequentem: וצליא וצליא Et extenderit manus suas in precatione, 1. Reg. 8.38. וצליא וצליא Cum Aff. וצליא וצליא Suscipiet orationem ejus, Psalm. 4.4. וצליא וצליא Et oratio ejus erit peccatum, Psalm. 190.7. וצליא וצליא Suscepi preces tuas, Exod. 14.15. וצליא וצליא Et exaudi orationem meam, Psalm. 4.2. וצליא וצליא Et exaudies precationem ipsorum, 1. Regum 8.30. וצליא וצליא Ad suscipiendam orationem vestram, Jesa. 1.15. וצליא וצליא Suscipe orationem nostram, Psalm. 20.10. Plurale, וצליא וצליא Absolutæ sunt precationes Davidis, Hebraicè וצליא וצליא, Psalm. 72.21.

Oratrix, Precatrix, in precibus assidua ad superstitionem usq: בתולה צלינית Virgo assidue orans: Apud Talmudicos, ואלמנא, שובבית וקטן שלא כלו לו חדשיו הרי אלו מכלי את וצליא וצליא, & vidua sepius vicinas visitans, & parvulus qui non complevit menses suos, ecce ista consensescere faciunt mundum, Sota fol. 22. col.1. Vide quoq; in שבב. Scalig. in Triheræsis cap. 28. citat hunc locum, & scribit וצלינית ex Pahel, quod rectius, cum Verbum in hac conjugatione tantum sit usitatum.

Species ficuum, Talm. Hierosol. Schab. fol. 10.1.

I I. וצליא Inclinare se, Inclinare, Advertere: Declinare: Extendere, Tendere, Hebr. וצליא וצליא Et inclinavit se ad me, Hebr. וצליא וצליא Non inclinavi aurem meam, Hebr. וצליא וצליא, Proverb. 5.13. וצליא וצליא Et non declinavi, Hebr. וצליא וצליא Et laqueos tetenderunt plantis pedum meorum, Hebr. וצליא וצליא Et laqueos absconderunt, Jerem. 18.22. Participium, וצליא וצליא Sicut umbra quæ declinat, Hebr. וצליא וצליא Sicut umbra inclinata, Psalm. 102.12.

Veneta habent **צִלְ** ex Aphel, quod legendum divisim, ut positum, vel **צִלְ** ex Futuro Kal. Nam in Aphel communiter est activum. *Plurale*, **צִלְ** לְכַבֵּיהוֹן קוּלִין צִלְ, Prophetis suis laqueos tendunt, Hof. 9. 8. *Infinitivus*, **לְמַצְלֵי אֶרְחָא דְרִינָא** Ad inclinandum sive pervertendum viam iudicii, Hebr. לְהַטּוֹת, Prov. 17. 23. *Etiam non (est bonum) inclinare jus iusti*, Proverb. 18. 5. *Cum Aff.* **הִדְ טוּלָא בְצִלְיוֹתֶיהָ** Sicut umbra in declinando ipsam, id est, cum declinat, Hebr. בְּנַטּוּתוֹ, Psalm. 109. 23. Similis forma Genes. 9. 14. Nam aliàs solet habere **מ** formativum Infinitivi. *Imperativus*, **צִלְ אֹרְנָךְ** Inclina aurem tuam, Psalm. 17. 6. Sic Prov. 4. 20. & 5. 1. & 22. 17. *Futurum*, **וְתַצְלֵי אֹרְנָךְ** Et inclina aurem tuam, Hebr. וְהָטִי, Psal. 45. 11. Est secunda fœminina, unde præstat in fine Chirek, quod terminationi fœmininæ competit, nō Tzere, quod masculinæ formæ proprium: **אִן תַּצְלֵי אֶסְתּוּרִי מִן אֶרְחָא** Si declinavit gressus meus a via, Hebr. תַּטְרָה ex Kal, unde præstat etiam Chaldæum legi ex Kal, pro quo in Venetis **תַּצְלֵי** ex Aphel: **הִדְ טוּלָא בְצִלְ** Sicut umbra quæ declinat, Hebr. יָמִי בְצִלְ נָטִי, Psal. 102. 12. *Ithpehal, Futurum*, **דְּלֵא וְצַלִּי** Quod non inclinatur se, Hebr. לֹא יִפּוֹט Non dimovetur, Jesa. 40. 20. Sic cap. 41. 7. & Jerem. 10. v. 4. pro Hebr. **וְלֹא יָפִיק** Et non recedit. *Aphel, Præteritum*, **אָרוּם אֶצְלֵי אֹרְנִיָה לִי** Nam inclinavit aurem suam mihi, Hebr. הָטָה, Psalm. 116. 2. **מֵאֹרְנִיתְךָ לֹא** A Lege tua non declinavi, Psalm. 119. 51. **מֵאֲתוֹנֵי דִּי לֹא אֶצְלֵי** A testimoniis tuis non declinavi, ibid. vers. 157. *Imperativus*, **אֶצְלֵי לֹתִי אֹרְנָךְ** Inclina ad me aurem tuam, Psalm. 31. 3. sic 71. 2. & alibi sæpius: **אֶצְלוּן אֹרְנֵינוּךְ** Inclinate aures vestras ad verba oris mei, Psalm. 78. 1. *Futurum*, **אֶצְלֵי לְמַתְלֵי אֹרְנִי** Inclino ad parabolam aurem meam, Psalm. 49. v. 5. **לֹא תַצְלֵי דִין מַסְכְּנָךְ** Non pervertes causam pauperis tui in iudicio ejus, Hebr. לֹא תַטְה, Exod. 23. 6. **תַּצְלֵי אֹרְנָךְ** Inclinas aurem tuam, Psalm. 10. 17. **אַל תַּצְלֵי בְרוּחָא** Ne pervertas in ira servum tuum, Psalm. 27. vers. 9. **אֶצְלֵי וְתַצְלֵי אֹרְנָךְ** Advertes aurem tuam ad sapientiam, Prov. 2. 2. **לִישׁ דְּצִלְ דִּין גִּיּוּרָא** Maledictus erit, qui perverterit jus advenæ, Deuter. 27. 19. **יִצְלוּן חֲשִׁכֵי מִן אֶרְחָא** Avertunt pauperes de via, Job. 24. 4. **לֹא יִצְלָךְ** Ne inclinet vel pervertat te, Job. 36. vers. 18. *Apud Talmudicos*; **וִידִי אַבְחַי** Vidi Abhai & Rabbam, quod (orantes scilicet) inclinando inclinarent se, (scilicet in latus, manus & pedes non extendentes, cum in faciē prociderent) Berach. fol. 34. 2.

III. **צִלְ** *Affavit*, Hebr. *Apud Talmudicos*, **צִלְ קֹר** Affatum in olla, Pesach. folio 41.

colum. 2. nempe, sine aqua, aut alio liquore. **צִלְ** *Nitere, Nitidum, Fulgens, Tersum, Politum esse, Splendere, Coruscare instar flammæ.* *A Nomine להב deductum est, cum Prothesi literæ צ, quomodo litera ש sæpius præponi solet: vel א צהב, inserto ל.* *Participium*, **שְׁעַר מַצְלֵהָב כְּחוּו** Pilus splendens ut aspectus auri, Hebr. **דְּהָב** Pilus fulgens, Levitic. 13. 32. in Jon. **וּמְנַצְנֵצִין כְּעֵין נְהַשׁ מַצְלֵהָב** Et splendebant instar æris coruscantis, Hebr. **כְּעֵין נְהַשׁ קָלִיל** Sicut æs politum, Ezech. 1. 7. **כּוֹחֵלָא מַצְלֵהָב** Sicut locusta coruscans, Jerem. 51. 27. Hebr. **כִּילֵק סָמַר** Sicut bruchus horrens: **הִדְ שְׁלֵהוּבִיתָא דְּמַצְלֵהָב** Sicut flamma quæ splendens est, Hebr. **וּבִלְהָבָה תִּלְהַט**, Psalm. 83. 15. *Sic etiam citatur in Aruch, כְּאֶשְׁתָּא*, **דְּמַצְלֵהָב** Sicut ignis splendens, Thren. 2. 3. *ubi nunc in libris legitur ש pro צ*: item, **וְלִישְׁנֵהוּן מַצְלֵהָב**, Et lingua ipsorum flammans erat in sanctos terræ, Psalm. 73. 9. **נִמְוִתוּן בְּאֶשׁ מַצְלֵהָב** Ne moriantur igne splendente, Numer. 4. v. 15. *Futurum*, **אֶשְׁתָּא קֹדְמוּי תַצְלֵהָב** Ignis coram eo resplendet, Psal. 50. 3.

Splendor igneus, Nitor flammans, coruscatio: **וְלֵהוּב וְצִלְהוּב סִיפִין** Et flamma & coruscatio gladiorum, Nah. 3. 2.

צִלְ *Prosperari, Secundari, Prosperum, Secundum esse. Respondet Hebræo צִלְ* *שְׁכַל* *quando hoc sensu usurpantur.* *Futurum*, **בְּגִין כֵּן** quando hoc sensu usurpantur. *Futurum*, **לְמַרְכָּב** Idcirco prosperaberis equitare, Psal. 45. v. 5. **בְּרִיל דְּתַצְלָה בְּכָל אֶתְר דְּתַהָךְ** Ut secunderis in omni loco in quo ambulaveris, Hebr. **לְמַעַן** *Qui tegit peccata sua, non prosperabitur*, Proverb. 28. 13. **וְנִצְלָה בְּיוֹמוֹהִי** Vir erit qui non prosperabitur in diebus suis; **לֹא יִצְלָה מִזְרַעֶיהָ** Non prosperabitur de femine ejus quisquam, Jerem. 22. 30. **וְיִצְלָה וְיַעֲבֹר דִּין דְּקִשׁוּט** Et prosperabitur & exercebit iudicium veritatis, Jerem. 23. 5. **בְּרַעוּתֵיהָ** Num prosperabitur? Ezech. 17. 15. **וְיִצְלָחוּן** Per beneplacitum ejus prosperabuntur, Jesa. 53. 10. **אֵרִי לֹא יִצְלָחוּן** Nam non prosperabuntur, Hebr. **כִּי לֹא יִשְׁבִּילוּ**, Jerem. 20. v. 11. *Aphel*, **אֶצְלָה** *Prosperare, Secundare, Prosperum reddere*: **וְיִתְהוּ אֶצְלָה אֶרְחִי** *interdum, Prosperari.* *Præteritum*, **וְיִתְהוּ אֶצְלָה אֶרְחִי** Et Dominus prosperavit viam meam, Gen. 24. v. 56. **וְאֶצְלָה יַת אֶרְחֵיהָ** Et prosperavit viam ejus, Jesa. 48. 15. **הֲאֶצְלָה יְהוָה אֶרְחֵיהָ אִם לֹא** Utrum secundasset Dominus viam ejus, nec ne, Gen. 24. v. 21. Et in Daniele, **בְּאִרְוֵן מְלָכָא הַצְלָה** Tunc rex prosperari iussit Sadrachum, &c. Dan. 3. v. 30. **הַצְלָה בְּמַלְכוּתֵי דְרִיּוּשׁ** Prosper fuit in regno Darii, Dan. 6. v. 29. cum ה characteristico loco א, ex forma Hebraica: **וְאֶצְלָחְתוּן** Et prosperati fuistis, Ezech. 16.

Ezech.16.13. *Participium*, ומצלח בידים Et prospere cedebat in manibus ipsorum, Esra 5. vers. 8. ויהוה נבר מצלח Fuitque vir prospere agens, Genes. 39. 2. ויהוה רוד בכל ארחתיו מצלח Fuitque David in omnibus viis suis prosper, 1. Sam. 18. 14. ומצלח לרשלהנא ליה Et prosperetur in eo ad quod emisi illud, scilic. verbum meum, Jesa. 55. v. 11. ומצלח ארחתיה Qui prosperam efficit viam suam, Psalm. 37. 7. *Plurale*, מצלחין ארחתיה Prosperas reddunt vias suas, Hebr. יחילו דרכו, quod Chaldaeus accepit quasi יחילו Fortificant, Muniunt, roborant, Psalm. 10. 5. Sic & R. Salomon exponit illud יצלחו. Simile ipsi, יחיל טובו Prosperabitur bonum ejus, Job. 20. 21. id est יצלח, juxta R. Levi: בנין ומצלחין Aedificant & prosperantur, Esd. 6. 14. הוון מצלחין Fuiissent prosperi, Jer. 5. 28. ex forma Hebraica. *Imperativus*, מצלח פרוו Prosperare nunc, Hebr. הוושערה נא Serva nunc, Psalm. 118. 25. ומצלח Et prosperare, 1. Reg. 22. 12. *Futurum*, איכרין מצלחנך בבניא Quomodo prosperam efficiam te inter liberos? Hebr. אשיתך Ponom te, Jerem. 3. 19. ולא תצלח ית ארחה Et non efficias prosperas vias tuas, Deut. 28. 29. בריל דתצלח Ut prosperes quodcunque feceris, Hebr. למען תשביל, 1. Reg. 2. 3. ולא תצלחין להון Ut non prospereris in eis, Jer. 2. 37. לא יצלח Non prosperabitur, Jesa. 54. 17. יצלח מלכא Prosperetur rex, Hebr. יהי המלך Vivat rex, 1. Sam. 10. 24. Sic 2. Sam. 16. 16. ומצלח ארחה Et prosperam reddet viam tuam, Gen. 24. 40. התצלח ארחה Num prosperum sit futurum iter nostrum, Jud. 18. 5. לא תצלחון Non prosperabimini, Jer. 32. vers. 5. בריל דתצלחון ית כל די תעברון Ut secundetis quodcunque feceritis, Deut. 29. 9.

ומשמח באצלחותא Prosperitas, Felicitas: Et fruitur prosperitate caelitum, Eccles. 10. 6.

Idem, apud Rabbinos: הצלחה נצחית: Felicitas aeterna.

II. מצלח Findere, Secare. *Præteritum*, מצלח Et fidit ligna ad holocaustum, Hebr. מצלחו אעני ענלתא Et fiderunt ligna plaustrum, 1. Sam. 6. 14. *Participium*, מצלח ימא Qui secuit mare algosum in segmenta sive fissuras, Psalm. 136. 13. Sic Hebraice per *Participium*, לצור. Apud Talmudicos, מצלח מצלח Findimus illud in frustra, Bava metzia fol. 79. 1.

Fissura, Fissa, Segmenta, ut in præcedenti loco.

Patina, Scutella, Gabata: Lecythus, Vasculum, Amphora, Ampulla: מצלח מצלח Accipe mihi scutellam unam, Hebr. מצננת, Exod. 16. 33. מצלח מצלח Afferte mihi scutellam novam, Hebr. מצלח מצלח, 2. Reg. 2. 20. מצלח מצלח

Sicut abstergitur scutella absterfione, מצלח מצלח Et lecythus olei non deficiet, Heb. מצלח מצלח, 2. Reg. 21. 13. מצלח מצלח Et ampulla aquae, 1. Reg. 17. 14. 16. מצלח מצלח Et parum olei in lecytho, Heb. מצלח מצלח, 1. Reg. 19. 6. מצלח מצלח Os amphorae vel vasculi: מצלח מצלח Descendit (vinum) in vas: מצלח מצלח Accipit infundibulum & metitur (vinum) in vas, Talm. Avoda fara fol. 72. 1.

Dolor capitis, Hemicrania: apud Talmudicos, מצלח מצלח Sebum ad quid utile est? ad hemicraniam: Schabbas folio 90. 1. מצלח מצלח Dolor dimidii capitis. Ex Findendi significatione, quia talis dolor caput videtur findere. Item, מצלח מצלח Ad hemicraniam afferet gallinam sylvestrem, cujus scil. vivae discissae partes capiti applicentur, Gittin fol. 68. 2.

Tinnire, sonum edere instar metalli puri, vel tintinnabuli ex metallo facti. *Præteritum plurale femininum*, מצלח מצלח Tinniunt labia mea, i.e. palpitant & clarum sonum edunt, Heb. מצלח מצלח, Hab. 3. v. 16. מצלח מצלח Ut omnis qui audierit illud, tinniant ambae aures ejus, Heb. מצלח מצלח ex eadem Radice, 1. Sam. 3. 11. Sic 2. Reg. 21. 12. Jerem. 19. 3.

Gymbalum, Crepitaculum. Apud Talmudicos, מצלח מצלח Ben Arsa praefectus erat cymbalo, Schekal. cap. 5. מצלח מצלח A Jericho audiebant sonum cymbali, Tamid cap. 3. מצלח מצלח Et cymbalum pulsabatur solum, Erchin cap. 2. מצלח מצלח Gymbala, Crepitacula: מצלח מצלח Et tympanis & cymbalis, Heb. מצלח מצלח Et tibiis, 1. Sam. 10. v. 5. מצלח מצלח Cum tympanis, cum gaudio & cymbalis, Heb. מצלח מצלח Et cum panduris, instrumento sc. trium chordarum, quod Hebraea vox innuit, 1. Sam. 18. 6. Et ex forma feminina: מצלח מצלח Laudate eum cum tymbalis, Heb. מצלח מצלח Cum cymbalis sonoris, Psalm. 150. v. 5. & mox ibidem, מצלח מצלח Cum cymbalis, quae sonum edunt cum clangore.

II. מצלח Subfidere, Fundum, Profundum petere, ut in illo, מצלח מצלח Profundum petierunt ut plumbum, Exod. 15. 10. in Hebraeo. Sic apud Rabbinos, מצלח מצלח Demisisti te in profundum aquarum validarum, מצלח מצלח eduxisti testam manu tua, Tal. Bava kama fol. 91. 1. Proverbiale in eos, qui multum laboris in re inani conferunt. Item; Quare vocatur nomen ejus מצלח מצלח Jesa. 44. 27? מצלח מצלח

quòd omnes mortui diluvii illic in profundum demersi, Zebhach. fol. 113.

III. Apud Rabbinos est *Clarum, Limpidum fieri, quod evenit liquidis, quando feces & turbida subsidunt, & in profundum se demittunt*: כיהיכי דציל **הא** משקה **הא** *Quando clarum fit illud oleum, Ut clarum reddat vinū ejus, Schab. fol. 66.2.* Affundunt aquas (in sabbatho) super fæces, ut clarescant, Schabbas fol. 139.2. *Ut nitidum reddat colorem vel aspectum suum, Schabbas folio 75.1.* Hoc exemplum in Aruch adducitur sub ordine צלח צלח.

Limpidum, Clarum: ציל *contractè* ציל צליל צלול *Vinum clarum, Aquæ limpidae, Schabbas fol. 109.1.* *Contractè, דציל נהוריה, Quia clarum est lumen ejus, scil. olei olivarum, Schabbas fol. 23.1.* *Quia placet ipsi de limpido (scilic. oleo, sine fæcibus) Bava metzia fol. 40.2.* *Fæmininum, ופיהו מספקא ליה, Nihilominus dubium ipsi fuit, an scientia (surdi) clara esset, annon esset clara, Jevam. fol. 113.1.2.* *Vel צילתא, id est, צילתא.*

צלע *Vide infra in צלע.*

Claritas, Puritas.

Arboris nomen, quæ similis est ricino Jonæ, ex cujus granis oleum fit, Schabbas folio 21.1. *Arabice dicitur אלקרוץ, & oleum ejus vocatur דהן* *R. David scribit Jonæ 4.6: Inveni in Responsionibus Geonim, Tzelulibha esse arborē infrugiferam, quæ profert grana, ex quibus conficitur oleum, quod bibit, qui magno frigore correptus est.*

Fuscina piscaria, ferrum quo pisces figuntur, Jobi 40.26. in Hebræo; & sic apud Rabbinos.

Umbra, Tegmen, Obtectio, Tectum, Heb. & sic apud Talm. in Bava basra fol. 75.1.

Turtur: Tal. כביעתא דצלצלא לא משכחינן *Quantum ovum turturis, non invenimus, Sanhed. fol. 100.1.*

Cingulum, Cinctura, Subligaculum: מקום צלצול *Loco quo fuerunt cinctæ cingulo pretioso, erunt dissolutæ, Schab. fol. 62.2. ad locum Jesa. 3. v. 24.* *Cingulum parvum, Schabbas fol. 105.1.* *Cingam me cingulo tuo: כד עושין לאשר צלצולין* *Sic etiam faciunt mulieri cingula, Ber. rabba sect. 2. Volebat ingredi cum subligaculo, instar scorti, Medr. Meg. cap. 1. 11. חגור קטון לכסות בשר הערוה, Glossa.*

Imago, Sculptile, Idolum, Simulachrum, cultus & honoris causâ erectum: Respondet Hebræis צלם & פסל *ut,*

Imago una magna, imago ista ampla, Dan. 2. 31. *Non facies tibi imaginem, Heb. פסל Sculptile, Exod. 20. v. 4.* *Idola aut imaginem aut statuam, Levit. 26. 1.* *Adorabitis statuam auream, Dan. 3. 5.* *Et imaginem auream quam erexi, ibid. vers. 12.* *Et imaginem fudit, Jesa. 44. v. 10.* *Et adorabitis imaginem quam feci, Dan. 3. 15.* *In imagine Domini creavit eum, Gen. 1. 27.* *Cum Pronominibus, וברא יהוה ית אדם בצלמיה, Et creavit Dominus hominem ad imaginem suam, Gen. 1. 27.* *Et imaginem meam & fusile meum, Jesa. 44. 5.* *Faciemus hominem ad imaginem nostrâ, juxta similitudinem nostram, Genes. 1. 26.* *Plurale, לפלחי צלמיה Sculptilibus, Jesa. 42. 8.* *Constructum, Omnes imagines fusiles eorum perdetis, Numer. 33. 52.* *Et imagines idolorum ipsorum succidatis, Hebr. ופסילי אלהיהם, Deut. 12. 3.* *Et imagines ejus confregerunt, 2. Reg. 11. 18.* *Et visitabo (animadvertam) imagines ejus, Jerem. 51. 52.* *Et imagines ipsorum comburentis igne, Deuter. 7. 5.* *Et basin sive dispositionem imaginum vestrarum, Heb. וכיון צלמיהם, Amos 5. 26.* *Judei in familiari sermone Crucem vocant, & inde Crucigerum, ein Creuzer/ vocant ein Tzalmer.*

Idem: ונסכיבו ית צלמנא, Et acceperunt imaginem ipsam, Heb. את הפסל, Jud. 18. 17. *Imagines opus artificum universa sunt, Hof. 12. 2.* *Terra sculptilium est, id est, plena sculpsilibus, Jer. 50. 38.* *Et sculptilibus offerunt aromata, scil. in suffitu, Hof. 11. 2.* *Et sculptilia sua colebant, Hebr. ופסיליהם, 2. Reg. 17. vers. 41.* *Et sculptilia ipsorum ex Jerusalem erant, Jerem. 10. 10.* *Et imaginibus suis ad zelum provocarunt ipsum, Psal. 78. 58.* *Et omnes imagines ejus perfodient, Mich. 1. 7.*

Formare, Figurare, Figuram vel imaginem rei inducere, apud Rabbinos: לצלומי גירי *Ad formandum sagittas, ולצלומי דקולי, Et ad formandum corbes, Talm. Bava metzia folio 60. 2.* *Vel, Ad figurandum, figuris & coloribus ornandum.*

Salmon, nomen proprium loci, Talm. Kilaim cap. 4. Jevam. cap. 16.

צלע Coriarius, corium aptans: צלע . צלע & cōtractē, gutturali elisâ, צלא : unde in Gemara : דהוה שכניו בשוקא דצלעי ואמר ליה מאי דרגש ערסא : דצלא Quem invenit in foro coriariorum (vendentium corium) dixit ipsi: Quid est דרגש , (id est, qualis est lectus qui dicitur דרגש ?) respondit: Dargas est lectus coriaceus: Nedarim de-Votis, fol. 56.2. Glossa: צלעי id est, Venditores pellium: צלא id est, של עור, Lectus ex corio, in quo dormit. Hic lectus erat vilissimus, unde qui voverat se non dormiturum in lecto, ei licitum erat decumbere in lectulo coriaceo: Qui dormiebat in pelle coriarii, Pefach, fol. 112.2. Item, אמרי אנשי ארבאעה Vulgò dicunt homines in proverbio: Quatuor (asses) pro corio, & quatuor asses pro coriario: Bava bathra folio 5.1. Pauper quidam futor erat, qui habebat agrum juxta agrum cuiusdam divitis, qui dixit: Vende mihi agrum tuum, aut iudicio te cogam. Alius Rabbinius hanc litem audiens, dixit diviti: Pauper iste opus habet, ut se ex agro isto sustentet, nam carè emit corium, & carè aptari curat, unde in eo vendendo parum habet lucri. Facies ergò cum illo, quod æquum fuerit, juxta illud: Et facies, quod rectum & bonum fuerit in oculis Domini, Deut. 6.18. Alii exponunt: Quatuor (asses oportet dare) pro corio parvo, & quatuor pro corio magno: Vel, Quatuor (panes) pro coriario paupere, & quatuor pro coriario divite; scilicet. requiruntur ad vitæ sustentationem, unde pauperi necessaria vitæ non sunt auferenda. De צלא dubitari possit, an hoc sensu rectè sic legatur.

צלה Aphel, אצליה Elevare manum ad percutiendum, inquit Elias; Percutere, Contundere.

Futurum, יצליה בקורנא Percutiet malleo, Pl. 74. v. 5. Hebr. כמביא למעלה Sicut elevans sursum, scilicet. manum ad percutiendum: ארבעין יצליה Quadrages elevabit manum, Deut. 25.3. in Jonath. Sequitur ibi, חסיד חד ילקניה Uno ictu minus percutiet eum, ut יצליה ibi non videatur simpliciter significare Percutere. Apud Talmudicos, Semel (spargens sanguinem) sursum, & septies deorsum, sicut percutiens, Joma fol. 15.1. ubi R. Salomon scribit, מצליה לא נודע לי Quid vocabulum מצליה sit, non constat mihi. Idem scribit fol. 53.2. Majemon exponit במלקה Sicut plagas infligens: id fiebat loro coriaceo, incipiendo à summo humero, & sic gradatim deorsum, uno ictu sub alio incusso. Sic aspersio sanguinis in festo propitiationis. Vide Aruch in litera Mem.

צלה Nomen fruticis & fructus, Capparis. Apud Talmudicos: Futurum est, ut arbores ferant fru-

ctus omni die, sicut dicitur: Et proferet ramum & faciet fructum, Ezech. 17. v. 23. Quid ramus? durat omni die: & fructus omni die. Tunc irrisit eum alius sapiens, dicens: Non est ullum novum sub sole, Eccles. 1. 9. At, inquit ille, ostendam tibi exemplum in hoc mundo, נפק אחי עגפ עגפ Egressus est & ostendit ei arborem Tzelaph: Schabbas fol. 30.2. Glossa: צלה est Species arboris, quæ triplices fructus profert, baccas, putamina, & spatulas. Hinc alibi: צלה מתעשר תמרות ואבינות וקפריסין Tzelaph decimas dat dactyliorum, baccarum, & corticum. R. Akibha dixit: Non decimat nisi baccas simpliciter, quia istæ fructus sunt: Berach. fol. 36.1. Glossa: תמרות crescunt inter folia: baccæ est fructus: קפריסין cortex קליפה גדולה: cortex magnus circa fructum, ut est cortex nucum: Berachoth folio 36.1. Vide hinc amplius: Plurale, Ad afferendum aquas capparorum in aceto, Schabbas fol. 110.1. Glossa, צלה fructus sunt arboris, vulgò קפריסין Capparis sive Capparis. Hinc in Aruch scribitur, Arabice hanc arborem dici אלכבר Alcobbar, vulgò קפרא. Vide amplius hinc. Alibi apud Talmudicos ei ascribitur Impudentia, ubi recensent tres impudentes; Judæum inter homines, Canem inter animantia, Gallum inter aves. His quidam annumerarunt צלה באילנות Capparem inter arbores, Beza folio 25.2. Glossa: Non novi, quæ impudentia sit huic arbori. Sed & flos à Medicis commendatur. Unde Talmudici: צלה דנטעי אינש אדעתא דפרחא Capparis, quam plantant homines ratione floris: Berachoth folio 36.1. Raf Nachman dixit, צלה דנטעי אינש אדעתא דפרחא Capparem plantant homines propter fructum, Ibid. דשותא id est, לאכול העלן, ad comedendum folia & dactylos. Vide & in קפריסין.

צולפחא Piscis nomen, qui vocatur אנגיליא Anguilla: עז fol. 39.1.

צלק Dividere, Diffindere, Dissicare per medium in duas partes. Est idem cum צלה. Apud Talmudicos, מצלק הקא דעברינן נסטר, Quod diffidit eum diffindendo, non secus ac cum facimus duo frustra, Cholin folio 124.1. Ithpehal, עד דאצטליק רישיה Donec diffinderetur caput ejus, Et divisus fuit, & concidit in duas partes, Berach. fol. 56.2.

צלקת Fissura, Cicatrix: ונעשה מקומו צלקת Et factus est locus ejus fissura, Kethubhoth fol. 75.1. אף על פי שמוקומו צלקת Etiam si locus ipsarum sit fissura, id est, cicatrix hians, Negaim cap. 9. Et ascendit cicatrix.

צולקת Idem: צולקת רשיחא Cicatrix ulceris, Exod. 2.5.

Exod. 2. 5. in Jonath. צולקת שיחנא היא Cicatrix ulceris est, Levit. 13. 23. Jon. Onkelos רושם Signum.

* צמד Copulari, Conjugari pariter, Heb.

צמד Copulatus, Coniunctus: Plurale in Targum, Copulatum ante ipsum, Hebr. אצממיר, i. Reg. 19. v. 19. Apud Rabbinos, אצממיר Coniunctum (refectum & consolidatum fuit) vas R. Nachmanis, Berachoth fol. 22. 2. Præterea Rabbini etiam est Coniungi Affixis Pronominibus, Jungi Pronominibus: יש מלות Sunt voces indeclinabiles, quæ nunquam junguntur Affixis, ut, נם . רק, & similes, Et quædam coniunguntur, ut על לשון יחיד לא נצמד: & alia: In numero singulari non jungitur cum Affixis: Dictio cum Affixo conjuncta.

צמד Copula, Par, Jugum, quod bobus imponitur: Vendens jugum, מכר את הצמד לא מכר את הבקר non unâ vendit bovem, & contra, vendens bovem, non unâ vendit jugum, Bava bathra folio 77. 2.

צמד Obligare vulnus, Heb. חבש. Præteritum, Et fractos non obligastis, ולתבירי לא צמדתון, Hebr. לא חבשתם, Ezech. 34. vers. 4. Futurum, אצמדו, Et fractos obligabo, Heb. אצמדו, Ezech. 34. 16.

צמד Abscindere, Præcidere. Futurum, ותצמי Et præcidet ungues suos, וצמרת את צפרניי, Hebr. Et faciet ungues suos, Deuter. 21. 12. Jon. R. Salomon, אלת eos. Aben Esra תקן Aptationem sive Aptabit explicat: aptatio autem unguium est eorum præcisio, sicut & antecedit, Radet caput suum. Vox non videtur proba. Pro Alere, possit legi: תצמה: pro Præcidere, תצמית. Confirmatur tamen ea lectio ex Talmud Hierosolymitano, Massech. מועד קטון cap. 3. ubi in Gemara similiter legitur; והוה יתיב מצמי Et sedebat præcidens ungues suos.

צמית Species fructum. In Talm. Hier. Maaseroth cap. 1. זיתים אימתי חייבות במעשרות Olivæ quando incipiunt decimari? משיבכר צמית? מין פרי הוא, גלפא, קייטא.

צמח Pullulare, Germinare, Efflorescere. Præteritum, ער לא צמח, Antequam germinaret, Hebr. טרם יצמח, & sic deinceps pro hoc verbo ponitur, Genes. 2. 5. Et ושער אוכם צמח ביה, Levitic. 13. v. 37. Germinavit dominator, Hebr. שולטנא Effloruit virga, Ezech. 7. 10. Participium, צמחו בתריהו, Germinabant post eas, Genes. 4. 1. 6. 23. Pabel, Infinitivus, ושרי סער רישיה, Et cepit capillus capitis ejus reflorescere, recrefcere, Hebr. לצמח, Judic. 16. v. 22. Aphel,

Præteritum, ואצמח יהוה אלהים מן ארעא, Et fecit Dominus Deus ut germinaret ex terra, Genes. 2. 9. Quæ germinaverit vobis ex terra, Exod. 10. 5. Futur. Ibi faciam ut germinet rex excellens, Psalm. 132. 17. Donec reflorescat sive recrefcet barba vestra, Hebr. עד יצמח זקנכם, 2. Sam. 10. 5. Spinæ & sentes faciet germinare tibi, Gen. 3. 18.

Apud Rabbinos: נפש הצומחת Anima vegetativa.

צמחה Vegetatio, Accretio, Augmentatio: Vegetabile ex aëre nutritur & constat.

צמח Vegetabile: מיני הצמחים Species vegetabilium.

צמחא Germen: Et germen terræ, Gen. 19. 25. Cum Pronomine, כל טרפי צמחא, Omnia folia germinis ejus, Ezech. 17. 9. Plurale, צמחי חקלא, Sicut germina agri, Ezech. 16. 7. Cum Affixo, צמחה רוי, Germiina ejus inebria, Psalm. 65. 11.

צמחא Germinatio: באול צמחא לקיש In principio germinationis fæni ferotini, והא צמחא דערק, Et ecce germinatio exigua erat, Amos 7. v. 1. Sicut germinatio quæ provenit in alis aquilarum, id est, primus flos pennarum, sive plumæ primæ, Jesa. 40. 31. Elias scribit, se ignorare quid sit.

צמחא Pustula: עלו בו צמחים Ortæ sunt in eo pustulæ, Bava kama fol. 83. 2. נפקו ליה צמחי באפיה, Oriebantur ipsi pustulæ in facie, Sanh. fol. 101. 1. Si orientur in eo (pulmone) pustulæ, Cholin fol. 48. 1.

צמחא Squamæ tenues, quales sunt in quibusdam piscibus: חזיריהוה ביה צמחי Vidit in eo esse squamas tenues, עו fol. 39. 1.

צמחא Oculos nimis parvos habens, quod in animali primogenito vitium est, Bechor. fol. 44. 1.

צמחונים Virentia: יאכלו צמחונים Comedent virentia, Tal. Maaser scheni cap. 2. Sic Deut. 32. v. 2. in Jon.

* צמח צמח Vide in צמח.

צמח Fructus maturus. Metaphoricè dicitur de puella maturo viro, quæ omnia pubertatis signa habet, unde צמחא dici volunt, quasi מלאה יצתה plena. Signa maturitatis enumerant Talmudici in Nidda, fol. 47. 1. R. Jose Galileus dixit: משיעלה הקמט תחת הוד: quando oritur ruga sub mamma, id est, quando duplicant se non nihil propter magnitudinem: R. Akiva dixit, ex quo inclinant se mammae: Ben Assai dixit, משתשחיר הפטומת ex quo nigrescit circuitus papillæ: R. Jose dixit, כרי שיהי נותן ידו על, העוקץ והוא

1923
 שוקע ושחזר *dum inponit manum vel digitum papillæ (capitulo mammæ) illa subsidit & tardat reverti. Hinc illud, משל Parabolicè locuti sunt sapientes de puella, quòd sit Grossulus sive ficus immaturus, fructus maturescens, & fructus maturus. Vide בחל.*

צמם *Aures magnas & tumefcentes habens instar spongiæ, quod in animali primogenito vitium est, & à primogenitura jure rejicitur, Bechor. fol. 44.1.*

צמם *Operire, Tegere: צמית יתד באתר טמור: צמית יתד באתר טמור: Texi te in loco abscondito domus majestatis meæ, Psalm. 81.8. Regia pro eo habent Exaudivi.*

צמם *Tegere, Operire, Velare: ארום צממת אפהא: Nam velaverat faciem suam, Heb. נסתרה, Genes. 38. v. 15. in Targum Hierosolym. Ithpabel, ונסתרה רדירה ואת צממת ביה Et accepit peplum, & velabat se eo, Hebr. ונתתס Et operiebat se, Genes. 24. 65. Apud Rabbinos, וצממה פניה ולא ראתה, Et velavit faciem suam ut non videret regem, Ber. rabba sect. 45. in fine. הלכה וצממה פניה Abiit & textit faciem suam, Medr. Echa cap. 3. 1. כשהיו ישראל עומדים על הר סיני היו מצממים את עצמם Quando steterunt Israelitæ in monte Sinai, velabant se instar sponsæ, id est, מקשטים Ornabant se, Jalkut Jefa. folio 57. col. 4. עשרת Decem præcepta, quibus velati erant instar sponsæ, Glossa מחוברים ומקושטים, Ornati, Cantic. 4. 10. in Medrasch rabba.*

צמם *Premere, Arctare, Cogere, Subigere, Stringere, Impellere: Apud Talmudicos, לרבות Ad includendum eum qui arctat, constringit eum, ne emergere queat, Sanhed. fol. 75. 2. אי אפשר ליצמם Impossibile est posse stringi in unum, cogi, comprimere, Bechoroth fol. 17. 1. ארפו ליה וצממו ליה, & constrinxerunt illud, Jevammoth folio 46. 1. Potest constringi, scil. funis menforius, Sota f. 45. 2. אם רואה אדם שמונותיו מצומצמות Si videt homo alimenta sua contrahi, constringi, faciet ex illis elemosynam, quanto magis quum sunt ampla, אי אפשר לו לאדם ליצמם מעותיו Impossibile est homini stringere pecunias suas, i.e. ח אמות מצומצמות: valorem & pretium minuere: Octo cubiti pressi, id est, non plus neq; minus, Quadratum מרובע מצומצם: absolute & præcisè: præcisum, perfectum, absolutum. Ithpabel, ברמשא אצמטמין: Arctari, Premi, Angi: אצמטמם Vesperī angebamur propter carnem, quòd scil. caro commoda nobis non esset, Med.*

Echa cap. 1. 1. **צמטמטתון לחמרא** Et premebami-
 ni propter vinum, quòd sc. illud non haberetis,
 & habere desideraretis, Ibid.

צמטום *Constrictio, Pressio, Arctatio: צמטום Pressione absolutâ, id est, æquissimè, præcisè & absolute omninò: לרכוב בהרוחה ולא בצמטום Ad equitandum latè & non pressè.*

צמע *Aures habens longas & pendulas, vitium in animali primogenito, Bechor. f. 44. 1.*

צמק *Arescere, Flaccescere, Exsiccari, Contrahi: כשהבשר תם מעל העצמות והוא: Quando caro consumitur ab ossibus & flaccescit, contrahitur, R. Salom. Ezech. 24. v. 10.*

צמק *Pulmentum quod contractum est, Gloss. מתמעט Diminutum, Schab. fol. 37. 2. In Aruch parvo German. Cyngepräglet. שצמקה Cujus pulmo arefcit, id est, יבשה, Cholin folio 55. 2. Nam Hebræum, שרים צמקים, תדין יבשן Ubera flaccida, in Targum redditur Ova exsiccata, Schab. fol. 38. 1.*

צמוק *Exsiccatio, Flacciditas, Ariditas: מתוך צמוק Propter exsiccationem carnis, R. Salom. Ezech. 24. 10. מיום שחרב בית המקדש נעשו גשמים א' die quo vastata est domus sanctuarii, factæ sunt pluvie ariditates in mundo: סקימין Baal Aruch legit Taanis fol. 19. 2.*

צמוק *Uvæ exsiccata, Uvæ passæ: ונשתארו Et relinquuntur in illis uvæ passæ, licitæ ad comedendum, Nah. 3. 12. At Hebræum ענבין צמוקים in Targum simpliciter redditur Uvas recentes & aridas, Num. 6. 3. in Jon. Hebr. ויבשים.*

צמר *Lana, Hebr. צמר נפן Lana vitis, lanuginosa mollicies, quæ adnascitur ipsis, Kilaim cap. 7. Rambam exponit Arabicè קוטון Cotton, Gossypium. Sic Bartenora, qui addit, arborem ejus similem esse viti. Plinius lib. 14. cap. 2. Vitium lanatarum meminit, quas lanugo vestit.*

צמר *Lanarius, Lanificus, Lanam vendens: שוק Forum lanariorum fuit, Erubh. fol. 101. 1. חוט מאזנים של צמרים Filum bilancis lanariorum, Kelim cap. 29.*

צמר *Calere, Ardere: כגון דצמרה צמרי: Veluti qui ardebat ardendo, paulatim ignis flatu excitatus ardebat, Tal. Bava kama fol. 60. 1.*

צמרא *Ardor, Calor, Febris ardens: לא פרה צמרא Nondum fugerat febris ab eo, Pefachim fol. 55. 2. דמעליא לכולהו צמרי Quæ prodest omnibus febribus, Gittin fol. 69. 2. צמרא בעלמא Febris externa; צמרא נואה Febris interna: Calor levis, vulgaris, Cholin fol. 51. 1.*

צמרתא *Idem: צמרתא צמרתא: ולקה ישמעל באשא צמרתא Et percussus fuit Ismael febris ardente, Gen. 21.*

verf. 15. Jon. Sic apud Talmudicos, in ע"ו folio 28. 1.

קביל עליה *Calculus renum vel vesicae*: *צמירתא* Suscepit in se tredecim annos afflictionum, sex cum calculo, septem cum morbo oris, Metzia fol. 85. 1. *צמירתא* ניתי תלרת נטופתא משחא דכופרא Pro calculo afferimus tres guttas olei Cypri, Gittin fol. 69. 2.

Horrere, Horrore concuti, ut febricitantes: *צמרמר* Cor meum horret, Heb. סחרחר Circuit, palpitat, Psal. 38. 11.

Horror, qualis in febricitantibus, quasi סמר מפרוד בשרי, *צמרמורת* Horret timore tui caro mea, Psalm. 119. v. 120. *צמרמורת* Horrores corripunt eam, Nidda fol. 63. 1.

Conjungi, Connecti, Aggregari, Congregari, Contrahi, Constringi, ut ea quae exarescunt & exsiccantur humore consumpto: & active, Constringere. Apud Talmudicos, *צומת* הנידים שאמרו מקום שהנידים צומתים בו ומקום שצומתים הנידים שאמרו מקום שהנידים צומתים בו ומקום שמתפשטין עד מקום שמתפשטין *Conjunctio nervorum*, de quibus hic loquuntur, est locus in quo nervi conjunguntur, & à loco ubi conjunguntur usque ad locum ubi disjunguntur, quatuor digitorum spacio, Cholin fol. 76. 1. Vide & mox infra: *Percutit eum super manum ejus, & constricta vel contracta, aut arefacta fuit manus ejus, quae tamen tandem revertitur*, Bava kama fol. 85. 2. Sic R. Salomon exponit illud, *צמתו בבור חיי* *Constrinxerunt in carcerem vitam meam*, Thren. 3. 53. *צמת* *Aquae quae constringunt*, Jevamm. folio 121. 1. *Constringendo constringitur*, Ibid. *צמת* *Si percussa sit manus aut pes alicujus, constringit eam plagam vino, scilicet ad sedandum & dirigendum sanguinem*, Schabbas fol. 109. 1. *צמת ליה בחלמי* Sedebat & constringebat eam aceto, nempe immergendo vel lavando cum aceto, Ibid. *צמת* *Macerat ea in aceto, & acetum constringit ea*, Pesach. fol. 40. 2. *צמת* *Congregata & conjuncta*. *צמת* *Congregat eos in ecclesias*: *צמת* *Dum congregat eos*, Talm. Hieros. Peah. cap. ult. *צמת* *Patres tui congregant thesauros, & tu prodigis*, Beres. rabba sect. 83. *צמת* *Et omnes qui congregati erant cum eo*: Vajikra rab. sect. 28. *צמת* *Mardocheus & Esther, & omnes aggregati ipsis*, Ibid. *צמת* *Congregari, Conjungi*: *צמת* *Quando erant congregati coram eo; citatur*

in Aruch ex Sanhedr. fol. 110. sed illic nunc non extat.

Constrictio, Congregatio, Conjunctio, Aggregatio: *צומת הנידים* *Congregatio nervorum*. Sic vocant tres nervos supra genua in animalibus, quorum duo tenues sunt, unus crassus & fortior. Hi in offe non longè supra genu conjuncti sunt, & mox se extendunt & disjungunt, quorum in maciando accurata habetur ratio: *צומת הנידים* *Ablata est conjunctio nervorum*: למעלה מצומת הנידים *Supra conjunctionem nervorum*: Cholin fol. 76. 1. Vide R. Salom. Thren. 3. 53.

Canistrum, Corbis: *צנא* *De corbe & fructibus*: *צנא* *Corbis* cui non sunt ansæ, manubria, Metzia fol. 25. 1. *צנא* *Adagium antiquum*, *צנא* *Melius est unum granum piperis acris, quam plenum canistrum cucurbitarum*, Megilla fol. 7. 1. *צנא* *Chagiga fol. 10. 1. Modicum & hoc bonum, prestat copioso insipido & inutili: unus sapiens multis stultis: & de similibus usurpatur*: ר שמעון *R. Simeon accepit corbem in humerum suum, portavit in scholam, & sedit super eo, (cum absque eo terræ ipsi fuisset insidendum.) Reprehensus ob id, dixit: צנא* *Præstans est opus, quod honorat dominum suum*, Nedarim folio 49. 2. Sic supra in פול. *צנא* *En corbem plenum libris*, Megilla fol. 28. 2. Sic lusit quidam in Rabbinum, qui librorum copiâ abundabat, sed quid illis contineretur, ignorabat. *צנא* *Et abibitis cum corbis & canistris, scilicet plenis fructibus primitiarum*, Deut. 26. 3. *צנא* *Ab Hebræo*.

Palmae minores & depressiores. Sunt enim variae ipsarum species, teste Plinio lib. 12. cap. 4. ubi scribit de palmarum natura, inquiens: *Plurima earum genera sunt, & prima fruticem non excedentia*: Apud Talmudicos, *צנא* *Palmae montis ferrei (sic olim nominati) rectæ & legitimæ sunt, scilicet ad tabernaculum autumnale*, Eruvin folio 19. 1. *צנא* *Succa cap. 3. in initio. In Bava basra fol. 69. 2. eodem sensu legitur צנא: sed in Aruch id quoque scribitur צנא. Et formâ femininâ, צנא* *Plurale, צנא: unde, צנא* *Vultur ille accepit carnem in foro, & abjecit eam inter palmas* Bar Marion, Bava mezia fol. 24. 2. *צנא* *Ab ostio fluminis, usque ad locum palmarum Babyloniae, Berachoth fol. 31. 1. צנא* *Quod ligaret asinum suum ad palmam in sabbatho*, Erubh. fol. 63. 1. *צנא* *Palme infrugiferae* Babyl-

Babylonica, quæ scilicet ad aquas Babylonice amaræ & acres crescunt, & propterea corrupte sunt, ne fructum ferant, Sanh. fol. 96.2.

Idem: Postquam fuit ipsi baculus & palma: Redibo ad istum baculum, & ad istam palmam, Echa rab. cap. 1. v. 17.

Lapis, Saxum, Petra: משקלות צנמא צונמא Pondera lapidea, Bava basra fol. 89.2. Vide ibid. fol. 18.1. & Pesach. fol. 47.2. Nidda fol. 8.2. Gloss. סלע Petra, sic dicta scilicet à siccitate, quæ significatio sequitur.

Siccum, Aridum: פת צנומה בקערה Si fit panis siccus in scutella, Glossa יבשר, Berach. fol. 39.1. In Aruch legitur צונמא, quasi Durus & siccus instar lapidis.

Frigescere, Frigefieri, Refrigescere: אצטנו צנן Omnis caro quæ calida est, frigescit tandem. צונן, & femina.

Frigen, Frigidum: ubi de aqua sermo, significatur Aqua frigida; ubi de pane sermo, est Panis frigidus, & sic ad alia accommodatur. In Pibel, צנן Frigefacere, Refrigerare. Inde apud Talmudicos, ubi de Behemoth in montibus mille, ex Job. 8. mentio, legitur: Masculum & feminam creavit eam. Si coirent invicem, vastarent universum mundum. Quid fecit Deus? Castravit marem, & frigidam reddidit (id est, sterilem) feminam, & servavit eam ad convivium justorum in futuro seculo, Bafra fol. 74.2.

Pustula sub pede: יוצאה בסלע שעל צנית Egre ditur (mulier in sabbatho) cum moneta quæ est super pustula, Schabbas fol. 65.1. Curationis enim & protectionis causâ imponitur. Glossa Majem. צנית est morbus qui vocatur Arabicè סלעא: sapientes autem (in Gemara) vocant eum בת ארעא propter crassitiem & duriciem. Fortè, Clavus. In Talmud Hierosolymitano explicatur פודגרא Podagra.

Quæ dicitur Frigus: Frigus: צנתא צנא צננא וצנתא ושורבא Jobi 6.16. Et frigus & estus, Gen. 8.22. T. H.

Raphanus: Raphanus incidit cibum, Abhoda fol. 11.1. Plurale צנונות Raphani: Non incendunt lucernas oleo raphanorum, Schabbas folio 24.2. In Aruch explicatur vernaculè ארמורשא id est, Armoracea, vel, Armoracium, vide Plin. lib. 19.5.

In Aruch citatur hic quoque ex Targum Hierosolymitano Gen. 41.23. צננין דקיקין, pro Hebræo צנן: sed id hodiè non extat in libris nostris.

Ponere, Deponere, Reponere, Collocare. Respondet Hebræo אפחל אפחל Et rectiores vel probiores de domo Hillel sequuntur verba domus Schammaj, Demaj c. 6.

usurpato. Præteritum, Et deposuit Moses virgas istas coram Domino, Numer. 17.22. Quas collocaverat ibi Moses in monte Choreb, 1. Reg. 8.9. Et collocavit eam Moses coram Domino in custodiam, Exod. 16.34. Et deposuerunt illud usque in crastinum, Exod. 16.24. Deposuerunt eum in carcerem, Numer. 15.34. in Jonathane: Et collocarunt eos ibi, Jos. 4. v. 8. Imperativus, Et depone illud coram Domino, Exod. 16.33. Reponite vobis ad asservandum in diem crastinum, Exod. 16.23. Futurum, Et repones in urbibus tuis, Deut. 14.28. Et depones eas in tabernaculo conventus ordinarii, Num. 17.19. Non reponet de eo in crastinum, Levitic. 7.15. Et deponet extra castra, Numer. 19.9. Et deposuit eas ibi, Levitic. 16. v. 23. Et collocavit eum coram altari Domini, Deuter. 26.4. Ithpehal, Præteritum, Quod reconditum est in uvis suis, Cantic. 8.2. Iste est panis qui repositus est vobis à principio in caelis excelsis, Exod. 16.15. in Jonathane.

Apud Rabbinos, Abscondere, Occultare, ut ea quæ Reponuntur in thesaurum & asservantur quasi abscondita: Ito, dic dominis ipsorum, ut occultent ipsos, id est, moneant, ut domi maneat & occulti lateant, Bava kama folio 23.2. Sic, Ito, occultato eos, Kidduschin fol. 25.1. id est, dic ut domi se contineant. Item, Ito, occultato eum, & si non auscultaverit, disseca eum, Nidda fol. 36.2. id est, leviori anathemate domi eum include, & si non resipuerit, planè excommunicato eum. Hec author Aruch, & ex eo alii, Increpare exponunt, sed Glossa Talmudica per הסתר exponit, & sic frequenter apud Rabbinos.

Occultatio, Absconditio: Clam, Occultè, Secretò, Absconditè: oppositum ejus פרחסיא Palam, Publicè, Eccles. 12. v. penultimo.

Verecundus, Modestus, qui, quod rectum & bonum est, modestè agit & sequitur: והו צנוע להלכא: Estoque verecundus ad ambulandum in timore Dei tui, Hebr. והצנוע Et modestè age, modestum & sincerum te præbe, Mich. 6.8. Et cum illis qui modesti sunt, est sapientia, Heb. ואת צנועים Pro. 11.2. Apud Talmudicos, הו נהגין בדברי בית שמואי Et rectiores vel probiores de domo Hillel sequuntur verba domus Schammaj, Demaj c. 6.

Fœmininum, **צניעות** *Similis est sponsæ verecundæ*, Cantic. 4. 8. *Quæ erant modestæ, probæ & fidæ*, Exod. 38. v. 8. in Targum Hierosol. **גבר דצניעון ארחתיה** Vir cujus modestæ sunt viæ, id est, rectæ & probæ, Ruth. 4. v. 1. **נשיא צניעותא** Mulieres modestæ, Exod. 38. 8. in T. Hierosol. Heb. **צנוע** & *foem. צנועה*.

אלמלא צניעותא *Modestia, Verecundia*: **למה נתנה תורה היינו למדין צניעותא מחתול וגול מנמלה** *Si non fuisset data Lex, potuissimus discere modestiam à fela, rapinam à formica, libidinem à columba, mores à gallo, qui prius blanditur, postea coit*, Erubhin folio 100. 2. *Felis excrementa sua semper ab homine tegit: Formica colligit in æstate, nec unquam sociam spoliat. Columba vitat adulterium, cum compari semper coeundo. Gallus expandit pennas, & fœminæ nuditatem tegit. Hinc illud: Qui docet nos per bestias terræ, & per volatilia cæli sapientes nos facit*, Job. 35. 11. **חַע צניעותא** *Verecundæ, Modestæ*: **מתוך צניעותא גדולה** *Propter verecundiam magnam*. In Mischar happeninim cap. 31. **מהו צניעותא** *Quid est verecundia?* **שיתבייש אדם מעצמו** *Ut pudorem habeat homo à seipso*. Item iterum: **מהו הצניעותא** *Quid est verecundia?* **שלא תעשה בסתר** *Ut non faciat homo in occulto, unde pudorem habeat in propatulo, publico*.

מוצנע *Occultum, Absconditum, Honestum, cui opponitur Turpe*: במקום המוצנע *In loco honesto, mundo, & à publicis pollutionibus semoto*.

צנף *Volutare, Circumagere, Circumdare, Circumvolvare*, Hebr. Jof. 22. 18. *Hinc in Paraphrasi Chaldaica tribuitur motui volubili avium, quo se in altum agunt*: **וקטרו ית אנתא בכנפיה דתרנגול** *Et ligarunt epistolam in alis galli sylvestris, qui surgens ascendit in aërem summum, volutavit se volutione, vicit & avolavit*, Esth. 1. 3. in secundo Targum. **פערט אפיסטולא דרעגיס סאלומא דעטוליסע וולאט אד רעגנא סאבא** *Fertur epistolam Regis Salomonis detulisse volatu ad reginam Sabæ*.

צנפא *Cidaris, regum & pontificum capitis tegumentum, à circumvolvendo dictum, ut orientalibus in usu: Infula. Respondet Hebræo צניפת* *ut*, **מצינפת** *Imponite infulam mundam capiti ejus*, Zach. 3. 5. **דע רעגיס סאלומא דעטוליסע וולאט אד רעגנא סאבא** *Qui dederit cidarim improbis*, Jefa. 28. 4. **צנפא דרעגיס סאלומא דעטוליסע וולאט אד רעגנא סאבא** *Cidarim & cingula*, Exod. 28. v. 4. **אופערט אד רעגיס סאלומא דעטוליסע וולאט אד רעגנא סאבא** *Auferet à te cidarim*, Jefa. 22. vers. 18. **אד רעגיס סאלומא דעטוליסע וולאט אד רעגנא סאבא** *Et cidaris bysina*, Levitic. 16. 4. **צנפא דרעגיס סאלומא דעטוליסע וולאט אד רעגנא סאבא** *Cidares & cingula*, Exod. 28. v. 4. in Jon.

צנפא *Unde plur. צנפת Ale, Extremitates, Ore*, Num. 15. 38. Deut. 22. 12. in Targum Hierosol. pro

quo legendum **בנפרת**, quod pro Hebræo **בנף** plerumque in Targum manere solet.

צנף *Humire, equorum Verbum*: **סוס שצנף וחמור** *Equus qui hinnit, & asinus qui rudit, ac fregerit vasa quædam, persolvit (dominus ejus) dimidium damnum*, Bava kama fol. 18. 2. **לא תדור במתא דלא צנף בה סוסיא ולא** *Ne habitato in urbe, in qua nullus hinniverit equus, aut latravit canis*, Pefachin fol. 11. 1. **Equus enim est custos hostium, canis furum, defensionem ab illis præstans**.

צנף *Hinnibundus*: **עבי קליה בר חמרא צנף קליה** *Crasior est vox (muli) filii asini: hinnibunda (i. e. clarior & exilior) vox (muli) filii equi*, Cholin fol. 79. 1.

צנף *Hinnitus*. **צנף** *Manica, Vinculum, Nervus*: **ואל הצנף** *Et in nervum*, Hebr. **ואל הצנף**, Jerem. 29. 26. *Vide interpretes Hebræos*.

צנר I. **צנר** *Fistula, Tubus, Canalis*: **למיול** *Ad eundem ex canalibus abyssi*, Eccles. 1. 7. *id est, arcanis terræ meatibus. Apud Rabbinos, חזא צנורא דברקא* *Vidit canalem eruptionis aquæ*, Cholin fol. 105. 1. **הגרא דמיא** *Contentio similis est canali eruptionis aquarum, quæ cum crescit, crescit: Sanhedrin fol. 7. 1. Canalis, id est, aqua extra ripas erumpens & quasi per canalem fluens, nisi obstruatur, crescit & augetur: Sic contentio*.

II. **צנורא** *Fuscina, Fuscinula: Plurale, וצנורא* *Et fuscinulas & forcipes*, Hebr. **המוללות** *Exod. 38. 3. Num. 4. 14. Cum Pronomine, וצנוריתיה* *Et fuscinulas ejus*, Heb. **צנורא** *Fuscina quæ extensa, non curva est, ablato sc. unco*, Kelim cap. 13. **צנוריות** *Rabbini pluraliter dicunt Fuscina, quæ sunt quasi uncini duplicati, id est, recurvati, qui carnibus in olla infinguntur, usq. vertuntur & extrahuntur. Apud Rabbinos, ומהפך בצנורה* *Et vertit carnes fuscina: צנורות של Fuscinae ferreæ*.

III. **צנורא** *Verticulum, Verticillus*: **פוש שבלע** *Fusus qui absorbet verticillum, id est, qui verticillum ex ære vel ferro affusum vel infusum habet, ut ei adhæreat*, Talm. Kelim cap. 9.

IV. **צנורא** *Foramen cardinis, in quo cardo januæ (qui ציר dicitur) volvitur*: **ציר והצנור שנשברו** *Cardo & foramen ejus fracti, reparantur*, Moed katon folio 11. 1. **ציר** *Glossa, ציר est pes sive cardo. Foramen liminis, in quo pes volvitur: Qui projecit ipsi quatuor asses in cardinem januæ*, Tal. Kethub. fol. 67. 2.

fol. 67. 2. Glossa, חור שבמפתח Foramen in limine, in quo volvitur cardo januæ: מתחוח שקלינהו דשקל Accipe illa de sub cardine januæ, Berach. fol. 18.

V. שמיא נחוח צנורה מפיה על Sputum: צנורה Ne fortè spargatur sputum ex ore ipsius super vestes ejus, Schab. fol. 127. 2. Vide & in Joma fol. 47. 1. ונתזה צנורה מפיו Et spargatur sputum ex ore ejus, Tahar. cap. 10. משום צנורה דעם Propter sputum hominum plebejorum, Chagiga fol. 23. 1.

* צנן Vide suprà in צנר.

צנרת Tubus, Fistula, Canalis: חרין צנרתין דרעה: Duo tubi aurei, Esth. 1. v. 2. ut Elias adducit.

צעה Stillare. Hinc legitur, שמיא צעי דמטליא Coeli stillant roribus, Hebraicè ורעפו, Prov. 3. 20. Locus hic in editis libris insigniter corruptus est: litera ר nullum usum habet, & reliqua forma eo sensu planè inusitata. Nec צעי amplius vel in Targum vel apud Rabbinos legitur, unde & de eo non immeritò quis dubitare possit. Sed Aruch veriorè lectionem ostendit in רס, ubi hunc locum citans ponit, וענני רס מלא, ubi si legas רסו, sensus genuinus est, Et nubes stillaverunt rorem.

מצע Vide in מצע.

צעה Scutella: עברו ליה שיפא בצעא Paraverunt ipsi unguentum in scutella, Cholin fol. 111. col. 2. Et cupivi tegere scutellam posteriorem; Glossa, קערה, Megilla fol. 7. col. 2. קריבו לי שתין צעי Apposuerunt mihi sexaginta scutellas diversorù ciborum, Glossa קערות, ibid. דשתי מיא בצעא קשה לכרוקתי Qui bibit aquã ex scutella, periculosum illud est suffusioni oculorum, Pefach. fol. 111. 2.

צעק Clamare, Exclamare. Præteritum, וצעיקו Et clamaverunt coram Domino, Hebr. ויצעקו, Jos. 24. 7. ויצעקו בני ישראל Et clamaverunt filii Israël, Judic. 4. 3. Rarum in Chaldaismo verbum. Apud Rabbinos: שלשה צועקין ואינן נענין מי שיש לו מעות ומלוה אותן שלא בעדים והקונה ארם לעצמו וימי שאשתו מושלת עליו Tres sunt qui clamant & non exaudiuntur (quia scil. malum suum ipsimet sibi sunt causati:) Qui habet pecunias, & eas mutuo dat sine testibus, qui sibi ipsi comparat dominum, (de hoc vide Gemaram) & is cui uxor dominatur, Metzia fol. 75. 2.

צער Dolor, Mæror, Anxietas, Sollicitudo, Afflictio, & refertur tã ad corpus, quam ad animum. Respondet Hebræo צעב hoc sensu usurpato, item Nomini קלון Contumelia, Ignominia, ex usu Syro in Proverbiis: בצער תלדין בנין Et stulti accipient mærorem, Hebr. קלון Ignominiam,

Prov. 3. v. 35. נסיב לה צערא Accipit (confert) ipsi mærorem, Prov. 9. 7. וזנתא עלל צערא Quum venit superbia, venit mæror, Hebr. קלון Ignominia, Proverb. 11. 2. ומן ליה צערא Et cui est mæror, id est, mæstus, anxius, afflictus, Prov. 13. v. 18. ויבטל דינא וצערא Et cessabit litigatio judicialis & sollicitudo, Prov. 22. 10. וקתא רצערא Virga doloris, Hebraicè וקתא רצערא Virga superbiæ, Prov. 14. 3. ובצערא ובחפורא Et cum dolore & cum ignominia, Prov. 18. 3. Cum Pronominibus, וצערי Et astutus tegit mærorem suum, Proverb. 12. 16. אסנא אסנא אסנא Multiplicando multiplicabo dolorem tuum, Hebraicè עצונך Genes. 3. 16. דינא יהוה לך מצערך Cum requiem dederit tibi Dominus a dolore tuo, Hebr. מעצבך, Jesa. 14. v. 3. שרין צערהון Principium mæroris ipsorum, Hebr. ראשית אונים Psal. 78. 51. Plurale, מצערי Plagæ ac dolores, Prov. 6. v. 33. Cum Pronominibus, כנשית כולהון צערי Coacervavi omnes dolores meos, Hebr. יגרתי Timui, quod Chaldaeus accepit quasi idem cum אגור Colligere, Accumulare, Jobi 9. 28. ומסיק ארוכין לצעריהון Et obducit cicatrices (sanitatem) doloribus ipsorum, Hebr. לעצבותם, Psal. 147. 3. Apud Rabbinos, צערא אגרא Pro dolore merces. Proverbiale in eos, qui prout laborant, ita mercedem labore dignam recipiunt. Non capitur homo in dolore suo, hoc est, Si quando homo in gravissimis doloribus & calamitatibus aliquid inconueniens admittat, non imputatur ei pro peccato; quia scil. ex dolore, non ex proposito, id facit, Bava bathra fol. 16. col. 2. More par. 3. capite 23.

צער Dolore, Mærore afficere, Affligere, Cruciare: item Ignominia, Contumelia afficere, ex usu Syro in Proverbiis. Præteritum, וצערו ונתא Et dolore affecerunt nos, Deuter. 26. 6. Participium, דהורו Qui mærore affecerat ipsos tempore isto, Eccles. 7. 20. Infinitiv. מן בגלל Ut affligerent eos, Exod. 1. 11. in Jon. Futurum, דרא דאכוהי נצער Generatio est, quæ patri suo maledicit, Hebr. וקלל, Prov. 30. v. 11. וקללך Ne maledicat tibi, Hebr. וקללך, Prov. 30. v. 10. אצטער Dolore, Mærore affici, vel afficere seipsum, Excruciari. Particip. עלי מצערא נמשי In me mærore afficit se anima mea, Jobi 30. 16. ומצטערין Effundit se. Plurale masc. ומצטערין Et dolore afficiuntur, Psal. 73. 4. vide & Jobi 14. v. 21. in Jon. Futur. בן יצטער בהון Idcirco cruciabitur illis, Eccles. 10. 9. Hebr. וצעב Dolore afficietur. Miratur Elias in Tisbi, quare ex his quedam, ut & Hebræum קלון in Proverbiis, per Paraphrastes reddiderit. At non miratus fuisset, si linguam Syriacam intellexisset. Apud Rabbinos,

כל המצער עצמו עם הצבור זוכה ורואה בנחמת רabbinos, *Quicumq; se affligit cum Ecclesia, meretur ut videat consolationem Ecclesie*, Taan. fol. 11. i. Chagiga fol. 16. *Qui excruciat seipsum propter vinum, vocatur peccator*, Nasir fol. 22. i. Scil. si voverit abstinentiam, & propterea in morbum incidat. Scriptum enim est; *Eo quod peccavit in animam istam*, Num. 6. 11.

רצערי *Parvus, Exiguus. Apud Talmudicos, רצערי Et parvuli Levitarum*, Erchin capite 2. Vide.

צפר *Adherere, Conjunctum, Concretum esse, Hebr. idem quod רבב Thren. 4. 8. Sic apud Rabbinos, מפני שהחומץ צופרן Quia acetum conjungit, constringit, astringit eos*, R. David in libro Radicum.

צפרנינא *Dentium doloris species sic appellata: חש Sentit dolorem dentium, Dolet ex dentibus*, Joma fol. 84. i. Avoda fol. 28. i. *In Bava metzia fol. 85. i. legitur per Resch, קביל עליה תליסר, Suscepit in se 13. anq; (castigationum) sex cum calculo, & septem cum dolore dentium. Sed in Aruch & hoc per ר scribitur. R. Salom. explicat vernaculè מישנא, quod non intelligo.*

צפרה *Speculari, Observare, Explorare, Exspectare: Speculatores, Prophetæ, juxta illud, צפרה Speculatorem dedi te domui Israël, Ezech. 3. 17. id est, Prophetam & Doctorem: מן Obtegere, Obducere, veluti auro aut aliâ quavis materiâ, Hebr. Apud Rabbinos: הכל צפוי והרשות נתונה Omnia cernuntur (scil. à Deo:) & potestas (libera) data est homini, Pirke avothi cap. 3. In Targ. Hierosol. Numer. 21. 21. ומצטצפא מן Et spectabat versus Beth Jeschimom, pro Hebr. ונתקפה.*

צפנה *Caro dactylorum: כגון דעילין תלת קשיתא Veluti cum intrudunt tria ossa dactylorum, si sint cum carne, pressè fit; absque carne, latè & commodè, Cholin fol. 50. col. 2. Vide Gittin fol. 89. i. in Glossa. Glossa צפנה est אוכל Cibus relictus in circuitu ossium, sic dictus, quia obtegit os illud sive lapidem dactyli.*

צפתא *Matta, Teges, Storea, sic dicta, quia ejus usus est in obtegendò sive pavimento, sive scamnis aut solis: רבב הני צפוי דבי רב וקא שתי חמרין תותי. Ista storea scholæ Raf, Berach. fol. 25. i. Et bibebant vinum sub storeis in Babylonia, Kiddusch. fol. 25. i. Anteædes, vel aliis commodis locis, supernè expandebantur, ut sub iis sedendo umbram & refrigerium à sole captarent: ליתוב אציפתא חרתא דמכליא מאני Ad insidendum storea novæ quæ corrumpit ve-*

stes, Schabb. fol. 140. 2. *Elevavit stoream, ut scil. sederet sub ea*, Nedar. fol. 50. col. 1. *Non fuit dominus sedens in storea domus congregationis, id est, ecclesie*, Bathra fol. 8. 2. *In storea myrti*, Kiddusch. fol. 12. 2.

צפנה *Pensum lanae vel lini ad netum paratum, id est, lana vel linum excussum, pectinatum & extensum ad pensum componendum, quomodo assimilatur storea extensa: טומנין בני צמר ובציפי צמר: Abscondunt in tonsuris lanae & in pensis lanae*, Talm. Schab. fol. 48. i. *In tonsuris, id est, lana rudi, quomodo detonsa est: pensum lanae est lana composita ad netum.*

צפיתא *Candelabrum. In Beresch. rab. legitur, Est quidam locus, ubi candelabrum vocant צפיתא, Citat R. David & R. Sal. Jesa. 21. 5.*

צפיתא *Os, orificium cornu vel tubæ, quod inflatur; sic dictum, quod metallo mundo obtegi solet: מצופית מצופית שלה של מתכת טמאה: Orificium ejus (cornu) si fuerit ex metallo, immundum est, Talm. Kelim cap. 11.*

צפוח *Letitia, Gaudium: ככל צפוח וחדיתא Et lætatus es omni lætitiâ animi, ואתפרעו פורענו, ככל שאטך בנפש, Ezech. 25. 6. Et ultionem ceperunt cum lætitiâ animi, Hebr. בשאט בנפש, Ezech. 25. v. 15. id est, insolentiâ, insultatione, petulantia animi. Sic cap. 36. 5.*

צפון *Septentrio, Aquilo, Septentrionalis, Aquilonaris plaga vel ventus, Hebr. צפון, cui respondet. In Targum scribitur צפונא, quod forte melius punctaretur צפונא: nam sepissimè est index puncti Scheva, & Hebræum Kâmetz solet in principio vocis Chaldaicè mutari in Scheva: לרוח צפונא Ad ventum septentrionalem, Exod. 26. v. 20. id est, Ad latus sept. quod alibi dicitur על סטר צפונא, Terminus septentrionalis, Num. 34. 7. וצפונא Et aquilonaris, Ezech. 47. v. 17. In meridie aut septentrione, Eccl. 11. 3. ולצפונא ולדרומא Ad septentrionem & ad meridiem, Genes. 13. v. 14. ולצפונא Et ad septentrionem, Genes. 28. 14. ושרו מצפונא Et manserunt à septentrione, Jos. 8. 11. ומצפונא עד מדינתא Et à septentrione ad orientem, Amos 8. 12.*

צפוני *Aquilonaris, Septentrionalis. Fæm. רוח צפוני Ventus Aquilonaris: Talmudici scribunt, hunc Ventum flare בכל חצי הלילה singulis mediis noctibus. Vide Tal. Jevammoth fol. 72. 2. Berach. fol. 3. 2. & Baal Aruch in כנור.*

צפון *Sapo, Bav. ka. fol. 93. 2. Aruch legit ספון. צפנה Arctari, Premi, Comprimi, Coarctari; idem עומרים צופים, רחק: apud Rabbinos, Stant*

Stant arctati,pressi,ut in magna hominum turba fieri solet, Joma fol.21.1. Ber. rab. sect.5.

צפף *Musitare, Pipire, Obscurè & quasi cum murmure loqui: Ejulare, Ululare:* יורדים לגיהנום Descendunt in gehennam & ejulant, Talm. Rosch haschana fol.17.1. חינוקות מצפפים Pueri ejulant voce sua, Beres. rab. sect.65. בשעה שנפשו מצפפת לצאת מתוך נופה In hora, qua anima tua ejulat ad eundem ex corpore, Vajikra rab. sect.34. Hic Aruch legit מצחצחה.

צפפוף *Garritus, Pipatus, Pipitatio avium proprie: musitatio.* Vide R. Salom. Jefa.8.19.

צפפפף *Salicis species vilis, crescens inter montes.* Sic explicant hanc vocem, quæ Hebraicè legitur, Ezech.17.5. pro arbore vilissima, in Succa fol.34.1. Vide Majem. in Jad par.1. fol.262.1.

צפר *Avis, Avicula, Volucris: Passer, Hebr.*

צפור, ex qua forma Cholem commodè mutaretur in Kametz; sed sæpiùs in Targum scribitur per Pathach, quod deinceps in aliis mutatur in Scheva: *Omnis avis cujusque alitis, Gen. 7.v.14. כל צפר כל דפרה Omnis avis alæ, id est, alata, Deuter. 4.17. וצפר שהפא Et avis larus, (avis aquatica immunda) Levit. 11.16. Deut. 14.15. ית צפרה Avem vivam accipiet, Lev. 14.6. ברמא דצפרה In sanguine avis, ibid. קנא דצפרה Nidum avis, Deuter. 22.6. Et passere vivo, Levit. 14.v.52. היד בצפרה Ut avicula quæ evasit ex laqueo, Psal. 124.6. Plurale, תרמין צפרין חיון Duos passeret vivos, Levit. 14. 4. וטפרוהי בצפרין Et ungues ejus ut ungues aviù, Dan. 4.30. די תסן צפרה Ubi aves faciunt nidos, Psal. 104. 17. וצפרה ענפווהי Et aves ex ramis ejus, Dan. 4. 11. Constr. צפרי שמיא Aves cœlorum, Dan. 4.v.9. וצפרי שמיא Et sicut aves cœlorum, Ecclef. 9.12. Apud Rabbinos proverbium; טובא צפורתא כפחא מפאח פורחים Melior est avicula una in reti, quam volantes centum, Jalkut Ecclef. fol.184. col.3. In Medrasch Koheleth fol. 94.3. legitur sic; טובא חרא צפרתא כפיתא Melior est avicula una ligata, quam &c. Aliud: דאנר גנרה Qui conducit hortum, comedet aviculas: qui conducit hortos, aves comedent ipsum, Vajikra rabba sect. 3. in princip. Medr. Koheleth cap. 4.v.2. fol.184. col.3. Adagium de eo qui fruitur modico, sed certo & bono. Ex horto uno benè culto proveniunt fructus; ex pluribus non cultis, damnum. Vel: Propinquam negotiationem comedit dominus ejus: longinqua negotiatio exedit dominum suum: Vide similem sententiam in Ben Syra, in litera ק.*

צפורת כרמים בין *Idem, apud Rabbinos:* Avis vinearum, sive viva sive mortua, Schabb. fol.90.2. in Mischna. In Gemara

Quid est Avicula vinearum? פליא ביארי? In Cholin fol.65.1. numeratur inter species locustarum. Ex forma fœminina Chaldaica, צפורתא Avicula, Temura fol.34.1.

צפרא *Manè, tempus matutinum, Aurora:* Et fuit manè dies unus, Hebr. ויהוה צפר יומא חד Et sic deinceps huic voci respõdet, Gen.1.5. בקר & sic deinceps huic voci respõdet, Gen.1.5. בצפר בצפר In manè manè, i.e. unoquoq; manè, Levit.6.5. צפרא נהר Mane illuxit, Gen.44.3. עד צפרא Usq; ad manè, Exod.12.10. בצפרא In custodia vel vigilia matutina, Exod.14.24. לעדו בצפרא Tempore matutino, Exod.14.v.27. בצפרא בעלות השחר Cum ascenderet aurora, Heb. בצפרא למפני צפרא Cum aspiceret manè, Hebr. לפניו הבקר, Judic. 19.25. Sic Genes.19.15. Jos.6.15. לפניו הבקר, Judic. 19.26. כשחר Sicut lux matutina, Heb. כשחר Sicut aurora, Hofeæ 6.3. Sic Joel.2.2. כענן צפרא Sicut nubes matutina, Hof.6.3. ואקדים אברהם Et maturavit Abraham manè, Genes.19.v.27. ויצפרא תשבועון לחמא Et manè saturabimini pane, Exod.16.12. והיו זמין לצפרא Et fuit paratus manè sive tempore matutino, Exod.34.2. ועד ערן טיהרא A mane usq; ad meridiem, 1.Reg. 18.v. 26. Plurale, דאמתיל לנהור צפרתא Qui assimilatur luci matutinorum temporum, Psalm. 91.ver18.

צפריר *Idem. Plurale absolutum pro constructo,* Et castigatio mea singulis matutinis, Hebr. לבקרים, ad matutina, id est, unoquoq; manè, Psal.73.14. Vide & mox.

צפר *Manè, Diluculo surgere, Matutinare:* Qui manè surgit & edit, hoc est, qui jentat. Vide in כך sign.4.

צפיר *Hircus, Hebr. שפיר:* ut; ונכיסו צפיר בר עין Et mactarunt hircum filium caprarum, Genes.37.31. וישמוך יריה על ריש צפירא Et imponet manum suam capiti hirci istius, Levit. 4.v.24. ונסיב ית צפירא דחטאתא Et accepit hircum peccati, id est, pro peccato populi mactandum, Levit. 9.15. ויקרב ית צפירא חיא Et obtulit hircum vivum, Levit.16.20. וצפירא Et de sanguine hirci, Levit.16.v.18. ויסב ית תרין צפירין Plurale, Et accipiet duos hircos, Levit.16.7. Constr. וצפירי עין Accipiet duos hircos caprarum, Lev.16.5. וצפירי עין לחטאה Et hircos caprarum ad peccatum, Esræ 6.v.17. מה שהי צפירא רין וחובי דרא סניאין Apud Talmudicos, Quid moratur hircus iste, cum peccata populi (ipsi imposta) sint tam multa? Joma fol.66.2.

צפירתא *Capra: Constructum,* צפירתא שלימתא Capram caprarum integram, Levit.4.v.28. או צפירת עין לחטאתא Aut capram caprarum ad peccatum, Levit.5.6. id est, capram lactentem. Apud Talmudicos, דלח אפתח

1937 *Capra* cujus uterus nondum fuit apertus, id est, quæ nondum peperit, Gittin fol. 69. 2.

צפרירין *Dæmones sylvestres, hircorum specie apparentes, vel, spectra matutina:* ימס לא ימחונך צפרירי Interdiu non ferient te spectra matutina, Psal. 121. vers. 6. הו ערקין מויקי וטלני וצפרירי וטיהרי מביניהון Fugiebant spiritus maligni & spectra nocturna, matutina & meridiana ab ipsis, Cantic. 4. 6. Sic *Hebræum* שער *Hircus*, interdum in Targum redditur שרין *Dæmones hirsuti, instar hirci:* Vide Jesa. 13. 21. & 34. 14. & Levit. 17. 7.

צפר In Talm. Hierosol. Sanhedr. cap. 6. fol. 23. 3. est idem quod צעק *Clamavit, Exclamavit:* כר נא צפר Quando clamo, induite vestimenta vestra לבשו מניכון Et cum secundâ vice clamo, tum ingredimini. Idem in Chagiga cap. 2. fol. 77. 4.

צפר *Circuire, Circumdare, quomodo exponunt quidam illud in Hebræo, וצפר מהר והגלעד Et circuibit à monte Gilbad, Judic. 7. 3. id est, יסבב Circumdabit, circuibit, divertet à monte Gilbad & revertetur, juxta R. David. in Comment. & Aruch.*

צפירה *Cidaris, Diadema, sic dictum quia circumdat & cingit caput, Jesa. 28. v. 5. Hebr. aliàs etiam מצנפת dicitur.*

צפירה *Orbis, Fascia: Talm. הקופה שיעשה בה שתי Cupa in qua quis fecerit orbis duos, & cupa parva cui fecerit orbem unum, Kelim cap. 16. Vide Kimchi, Jesa. 28. 5.*

צפר *Præcordia, Cinctus, Cinctura, pars cor cingens. Talm. ועל מה הכהו על שוקו או על צפר נפשו Et super quam partem percusserit eum, num super crus, an verò super pectus vel præcordia: Glosfa, בתוך שכנגד הלב, Bava kama folio 90. 2. Fortè melius legeretur צפר ex præcedenti forma fæm. צפירה. In Jalkut Exod. fol. 87. 2. legitur ציפור. Et sic in Aruch, qui explicat *Jugulum, partem quæ est inter collum & pectus.**

ציפורי *Siporium, Tzipore urbs. Vide Bav. bath. fol. 75. 2.*

צפורין *Onyx, Unguis manuum & pedum: Plural. צפרנים Ungues. Apud Rabbinos, אינו חותך הנוטל צפורניו Non abscindit unguis suos: צפורניו Abscindens unguis suos, incipit à quarto (ab annulari) & desinit in pollice: צואה מתחת הציפורין Excrementum sub ungue, Mikvaoth cap. 9. Item, אמרו, שלשה דברים בצפורנים צדיק גונזן חסיד שורפן רשע זורקן Tres res dicunt de unguibus (id est, segmentis unguium:) sanctus comburit eos, justus sepelit eos, impius spargit eos in publicum. Ratio, quia maleficæ ad maleficia iis abutuntur, si inveniant, Nidda fol. 17. 1. טובה צפורניו של ראשונים מכריסן Moed katon fol. 18. 1. Melior fuit unguis priorum, quam ven-*

ter posteriorum, Talm. Joma fol. 9. 2. Primorum patrum sub Templo primo sapientia & pietas longissimè superavit pietatem posteriorum sub Templo secundo & deinceps. Primis enim restitutum fuit Templum, posterioribus non. Hinc desumptum illud in Bereschit rabba sect. 45. *Unguis patrum, & non venter filiorum.* Item *Stylus:* של ברזל Stylus ferreus, Schem. rab. sect. 51.

Deinde צפורין *Onyx, Onycha; aromatis species, cujus usus olim fuit in suffitu sacro; Hebraicè שחלת, Chaldaicè טפרא Onyx; Ungula, Unguis, Exod. 30. v. 34. Propertius libr. 3. ecl. 10. Et crocino nares murrheus unguat onyx. R. David in libro Radicum; צפורין est aroma, quod in Mischna vocatur שחלת, estq. leve & lucidum, ut unguis, unde & in Targum vocatur טפרא Ungula. In Gemara, פישום הקטורה Confectio suffitus fuit resina, onyx, galbanum, myrrha, Talm. Kerithut fol. 6. 1.*

Vide supra in צוץ. *צוציתא צוצי צורה* * *צצל Avis parva sic appellata, Turturis species, juxta Aruch, & idem quod aliàs דייצופי, de quo in רצף; Sicut ovum turturis, ut Gerson explicat, Bava bafra fol. 75. 1. Alibi id scribitur צילצלא, Sanhedr. fol. 100. 1. Schab. fol. 80. col. 2. In glossa צלצלתא scribitur.*

צרב *Aduri, Comburi, Ezech. 21. v. 3. Hebr. אדוּסְטִיּוֹ Adustio, Combustio: וְהִיתָה לְצָרְבָה Et erit in combustionem, Hebr. וְהִיתָה לְבָעֵר Et erit ad comburendum, Jesa. 6. 13.*

צרב *Idem quod Hebraicè צרבָה Levit. 13. 23. Et fiant adustio, id est, adustionis signum, cicatrix, quomodo צרבָה in antè dicto loco R. Salom. exponit, Negaim cap. 6. 7. & 8.*

צריב *Durum, Robustum, Forte esse: בעי דצריבין Ova quæ dura sunt, i. e. קשים וחוקים. Affando enim indurantur, & ut diuturniori elixatione.*

צרב *Robur, Fortitudo: וְהִיתָה לְצָרְבָה Ut perdatur vir in quo robur est, ex civitate munita Esau, Obad. 9. Hinc apud Rabbinos, חוק תלמידי חכמים, id est, Robur sapientum, id est, חוק תלמידי חכמים ut in Aruch exponitur. Alii, חכם Sapiens acutus, vel, Subtilis, magister magistrorum. Iste sapientis, הוא בחור חרוף, R. Salom. inquit: אַחַד הַחֲכָמִים, Studiosus, Discipulus acutus, solers & subtilis, acrimonia & subtilitate ingenii ipsis Magistris & Doctoribus non cedens, etiamsi ipse ad Rabbinate nondum accesserit. Hinc apud Talmudicos, צרבָה Subtilis discipulus, vel, Candidatus Doctorum similis est grano sub gleba latenti, quod cum germinat, germinat, id est,*

id est, magis magisque germinare & crescere pergit in altum, Taanith fol. 4. 1. Hic notat R. Salomon; תלמיד חכם זקן לא קרי צורבא אלא ההוא מרבנן; צורבא מרבנן דרתח אורייתא הוא דקא, Et mox, קרי ליה; Robustus discipulus Doctorum est, qui fervidus est Legis scientiâ, & Legis scientia vicissim facit fervere ipsum: אתא ההוא מרבנן Venit iste sapiens senex, Pefachin fol. 111. col. 2. Apud Talmudicos tamen צורבא מרבנן aliquoties reperitur usurpatum etiam de senibus, qui studiis & officiis suis aliis sapientibus promptè adsunt, traditur in libro Juchasin fol. 101. 2. Alibi: צורבא מרבנן הוא Subtilitatis magister est, dimittite eum, nihil vobis cum ipso sit commercii, nam vincet vos disputando, Megilla fol. 28. 1. משתמען מלייה Audiebantur verba ejus sicut hominis subtilissimi. Quidam scribunt מרבנן, sed non ita in antiquitate. In Kidduschin fol. 76. col. 2. legitur tamen מרבנן: צורבא מרבנן: In R. Sal. Psal. 107. 32. Et duo ex illis sint Doctores subtilissimi.

צב Siccum, Aridum: יאכלו צבירי Comedent siccum, Talm. Maaser scheni capite 2. Glossa, הדבר הטחון העב נקרא צבירי Res molita crassa vocatur צבירי. Quamdiu scil. aqua, oleo (ut in oblationibus farinaceis) vel alio liquido vel pingui non est mixta: של מנחות Siccum oblationum farinacearum, Pefachin fol. 20. 1. Ista scilicet farina sicca, שלא נגע שם שמן, ad quam non pervenit oleum, cum quo misceri debebat. Sic aliunde citant, צבירי הוא או עב או צבירי Fuit sonus ejus (cornu sive buccinæ) tenuis sive siccus. Hoc tamen legitur צבירי in Rosch hafchana fol. 27. 2. & Aruch citat צבירי, pro Raucus. Interdum legitur & alibi צבירי per duplex Resch, ut in Cholin fol. 36. 1. & Menachoth fol. 102. 2.

צבירי Index, digitus proximus pollicis, juxta quosdam: Juxta alios, Digitus medius, apud Talmudicos: בקש להתנמנם פרחי כהונה מכן לפניו Si cupiverit (Sacerdos maximus) dormiturire (in Templo) juvenculi sacerdotum percutiebant coram eo digito medio, Joma fol. 19. 2. Gemara ibidem, מאי צבירי צרתא דרא מאי, Quid est צבירי? Vicinus istius. Cujus? Pollicis. Vide & Menach. fol. 35. 2.

Vide supra in צבירי.

צבירא Species avis. Sic citatur in Aruch ex Cholin fol. 62. 2. ubi nunc legitur צבירא.

צבירא Hemicrania: Stupor: apud Talmudicos, מן דמצלי רישיה אנורא דרקלא אהרא ליה רוח צבירא, Qui inclinat caput suum ad corticem palmæ, Pefachin fol. 111. col. 2. In Glossa R. Salomonis scribitur Dolor dimidii הראש, & exponitur צבירא,

capitis: Quia grave, sive periculosum est ad spiritum stuporis, Cholin fol. 105. 2.

צבירא Cannabis, Vestis cannabina: והאינא נהוג Hodiè autè solet mundus incedere veste ex cannabe unius assis, id est, vili, Moed katon fol. 27. 2. Ketubh. fol. 8. col. 2. cum scil. antea præstantibus lineis incederet, Glossa, קנבוס Cannabis. Id etiam scribitur צבירא. Sic in Bava metzia fol. 51. צבירייתא, explicatur in glossa, בגרי קנבוס העומרים לימבר, Vestes cannabina venales. Hec in Aruch literis transpositis leguntur צבירייתא צבירא.

צבירא & צבירא in Pabel, צבירא Rumpere, Frangere, Fmdere, Scindere, Lacerare: צבירא Laceravit vestimentum suum, Esth. 4. 1. in secundo Targum. Sic Syre. Apud Talmudicos, Et vidit serpentem findentem aquas (natantem) & advenientem, Abhoda fol. 30. col. 1. Glossa, מנקע במים. Et ibidem mox: מלייה חריפא דמצרי זיקי Vinum forte quod rumpit utres, scilicet fortitudine sua: מאן Qui findit, lacerat pallium suum, Menach. fol. 37. Ithpabel, מצטרי זיקי Rumpuntur utres, Schab. fol. 15. 4. 2. Glossa, נבקעים Finduntur: בנתא דההוא דרא אצטרוי אצטרוי Filie istius seculi (decem tribuum) rumpendo ruptæ fuerunt, ne scil. possent parere, Jebham fol. 17. Vel, Scindendo scisse sunt, id est, castratæ, steriles factæ, ut Martinus Raymundi interpretatus est in Pugione suo: דלא נצטרו זיקי Ne rumpantur utres, Avoda farah fol. 65. 2.

צבירא Fissura, Scissura, Fossula: הוה צבירא בידירא Erat fissura plagæ in manu ejus, Menach. fol. 37. col. 2. Triticum, postquam fuerit in eo fissura, Pefach. fol. 40. 1. ויתבה בצבירא Et infederit fissuræ sociæ suæ, ibid.

צבירא Foramen, Fissura, Cavitas, in qua pupilla oculi residet: Sive in nigro oculi, sive in foramine oculi, Talm. Nidda fol. 23. 1. In Bechoroth fol. 40. col. 1. in glossa marginali scribitur, כל בית מושב הלובן והסירא קרי צבירא Sedes albuginis oculi & iridis, vocatur צבירא.

צבירא Resma, cujus olim in suffitu fuit usus. R. Sal. Genes. 37. scribit esse idem quod סתף Stacte, Gummi præstans, cujus mentio Exod. 30. 34. inter aromata suffitus. De istis aromatibus & eorum pondere (quod in Lege non exprimitur) Talmudici agunt prolixè in Kerithuth fol. 6. col. 1. Est etiam Theriaca, quomodo Judæi vulgò exponunt Gen. 37. 25. Sic R. Salom. Exod. 30. 34. Item Opobalsamum, quo olim Jericho urbs celebris fuit. Apud Talm. אין מדליקין בצבירי מפני שהוא עף

Non incendunt lucernas resinâ, quia crassa est, Schab. fol. 25. 2.

צרח *Aphel, אצריח, Clamare, Vociferari. Partic. שוקק, Et urfus clamat, Hebr. ודובא מצריח* de quo Verbo R. Salom. scribit Pſal. 42. v. 2. esse clamoris urforum proprium. *Ex Ithpah. יצטרח. Emittentur, Numer. 24. v. 24. in Targ. Onk. & Jonath. Aben Esra Dan. 2. 39. & Genes. 27. v. 40. pro eo citat ושתלחן, quod melius convenit.*

צריח *Arx, Propugnaculum, Turris minuta, Judic. 9. 49.*

צרחא *Dolor: משום צרחא דלבא* Propter dolorem cordis. *Sic citat Aruch ex Gemara Berachoth cap. 6. fol. 40. 1. sed ibi hodie legitur משום חולשא דלבא* Propter debilitatem cordis. In Gittin autem fol. 69. 2. *Vinum vivum ad dolorem cordis, conducit scilicet; id est, Cardialgiam.*

צרך *Opus, necesse esse vel habere, Indigens esse, Indigere: Futur. לא תצטרכן עוד לניהור* Non opus habebis amplius lumine solis interdiu, Jesa. 60. 19. *Apud Rabbinos frequentissimè Verbum est in Niphal, Hophal, הוצרך יצרך, & apud Talmudicos, אצטרך, sed in Kal, Pihel, & Hiphil inusitatum: נצרכתי לעשות כד* Necessè fuit mihi agere sic: *לכך הוצרך לומר* Idcirco necesse habuit dicere: *Opus habuerunt pecuniis: להוור עמו* Necessè est esse cum ipso.

צריך *Idem, & adjunctis Pronominibus, ad omnes personas accommodatur: הוא יהא צריך לכולא ואף בני* Ipse indigens erit omnium, etiam homines alii erunt indigentes ejus, Gen. 16. 12. *Fœmininum, בארעא דהות צריכא ליה* In terra quæ indigebat eo, Jesa. 53. 11. *Apud Rabbinos similiter usitatissimum est.*

צרכא *Necessitas, Indigentia. Semel legitur in textu Hebraeo, ככל צרכך* Juxta omnem necessitatem tuam, 2. Par. 2. 16. *In Targum extat tantum cum Affixis; ut, ואת תספק צרכי* Tu autem suppeditabis necessaria mihi, Hebr. 1. Reg. 5. v. 9. *מתקפי צרכיך* Suppeditantes necessitatem tuam, id est, vitæ necessaria, Ezech. 27. 27. *למעבר צרכך* Ad faciendum necessitatem tuam in die sancto meo, id est, opera necessaria; item, *מלספקא צרכך* Ne suppedites necessitatem tuam, id est, ne quæras sollicitè, ne operam externam impendas ad conquirenda vitæ necessaria; Jesa. 58. 13. *ביום תעניתכון אתון תבעין צרכיכון* In die jejunii vestri vos quæritis necessitates vestras, id est, quæ ad vitam necessaria sunt, Hebr. *תמצאו הפך* Invenitis, invenire studetis desiderium vestrum, Jesa. 58. 3. & sic sæpius *Nomini הפך respõdet: צרכי הנוף* Necessitates animæ: צרכי הנוש

Necessitates corporis. *Dicitur & de Necessitate naturæ in excrementorum egestione: ut, ברם עכין הוא* Utique facit ipse necessitatem suam in conclavi æstivali, Hebr. *אך מסך הוא את רגליו* Certè tegit ipse pedes suos, quæ locutio honestâ periphraſi de eadem re effertur, Judic. 3. v. 24. *ועל שאול למעבר צרכיה* Et ingressus est Saul ad faciendum necessitatem suam, Hebr. *להסך את רגליו* Ad tegendum pedes suos, 1. Sam. 24. v. 4. Verècundiores externâ veste longiore obtegebant pedes, ne nuditas appàreret transeuntibus. *Rabini ad utrumq; naturæ opus hoc vocabulum accommodant, sed distinctè: צרכים הגדולים* Necessitates magnæ, id est, excrementum crassum: *צרכים קטנים* Necessitates parvæ, id est, Urina. *עשיית* Opus naturæ, actio sive factio operis naturæ, R. Levi ad præc. locum. Item *לצורך עצמן* &c. Item, *איש ואשה שעושין את צורביהו* Ad necessitatem propriam, id est, commoditatem, utilitatem. Sic sequens vox: Item, *תכשיל שבישל* Cibus coctus totam necessitatem suâ, id est, quantum necesse: *כל צרכן* Quantum necesse ipsi, quantum satis.

צרוך *Commoditas, Utilitas: ut, רבחו לשרין דלית* Sacrificant dæmonibus, in quibus nulla est utilitas, Deut. 32. 17. *צרוך* בחר בעלמא דלית ביה צרוך Erratis post Baalem, in quo nulla est utilitas, 1. Reg. 18. v. 21. *וכל תחובד לאבני צרוך* Et omnes terminos tuos ponam in lapides utilitatis, i. e. utiles & pretiosos, Hebr. *לאבני הפץ* Jesa. 54. 12. *לית ביה צרוך* Non est in eo utilitas ad ullam rem, Hebr. *לא יצלה לכל* Non prodest ad aliquid, Jerem. 13. 7. sic vers. 10. ibidem: *קמנא דלית צרוך ביה* Sicut vas in quo nulla est utilitas, Hebr. *פלי אין דחלמא דלית ביה* Jerem. 22. 28. sic Hof. 8. 8. *ולא צרוך* Idolum, in quo nulla est utilitas, Hebr. *לא יהא צרוך* למעבר מעון דלית בהון צרוך, אלהים הוא, Hof. 8. 6. *למעבר מעון דלית בהון צרוך* Facere idola, in quibus nulla est utilitas, Hebraicè *לעשות אלהים* Facere idola muta, Hab. 2. 18. *מה צרוך אית לך* Quæ utilitas erit ex peccato meo, Hebr. *מה אועיל* Job. 35. 3. *מה צרוך אית לך* Quid comodi tibi est Esther regina, quod scil. tibi dari aut præstari petis, Hebraicè *מה לך אסתר* An commoditas est in me à Domino, ut possim occidere aut vivificare? Hebr. *אני האלהים* Num Deus ego sum, 2. Reg. 5. 7.

צריכות *Necessitas, Necessarium, Indigentia: ושצוא דמסכניא צריכותהון* Et perditio pauperum est indigentia ipsorum, Prov. 10. 15.

צרכינא *Necessaria vitæ, Alimentum, Viaticum: נשתתף באצרכינא שלנו* Societatem communem inibimus cum alimentis nostris; equaliter scilicet ea dividendo cum iis, qui propriis carent,

carent, ut vitam nostram conservemus, Kohelet rabba Eccles. 11.1. אם יוצא אדם לדרך ואין אצטרביא Si egrediatur homo in viam, nec habeat viaticum secum, afflictus est, Bereschit rabba sect. 60.

צורם Scindere, Abscindere, Discindere, Lacerare, Findere: צורם און כבור Scindens aurem primogeniti animalis, id est, particulam abscindens, ut primogenitum vitietur, & ita ex usu sacro cedat in usum privatum; Vitiatum enim comedere licet, Moed katon fol. 13.1. Sic, Abscindens particulum auris juvenci, & postea recipit sanguinem ejus, Sebhach. fol. 25.2. הצורם און פרתו של Findens aurem vaccæ proximi sui, Bava kama folio 98. הצורם און פרתו של Scindens aut lacerans alteri aurem, dat ei quadringentos asses, Bava kama fol. 90.1. in Mischna.

צרע Lepra: pro Hebræo צרעת, & pro Leprosus, in Targum legitur צרוע. Legitur tamen etiam in Venetis, Percutietur lepra, Pl. 101. v. 5. Est additamentum interpretis textui insertum. Postquã sanata esset Miriam à lepra, Num. 12.1. in Jon. מצרוע Leprosus, Levit. 14. 2. in Jon. R. Moses ben Majem. in lib. Jad. par. 3. in Hilchos צרעת טומאת צרעת scribit: צרעת est nomen quod hominibus dicitur, & complectitur species multas, quarum nulla similis est alteri. Nam ecce Albedo cutis vocatur צרעה: Casus pilorum quorundam capitis aut barbæ vocatur צרעה: Mutatio coloris vestimentorum aut ædium vocatur צרעה. Ista autem mutatio in vestibus & ædibus, quam Lex vocat צרעה Lepram, non est res ordinaria in mundo, sed miraculum & portentum fuit in Israël, &c. De hac specie Lepræ vide ibi plura. Apud Rabbinos Verbum in Hithpabel usitatum: נצטרע vel הצטרע: ששה חדשים צרעתי vel infici, Leprosus fieri: Dignus est ut leprosus fiat, Sanhedr. fol. 107.1. ראוי לצטרע Et in Targum, נביאתא למצטרעא Quòd digna fuisset prophetissa leprâ affici, Num. 12.1. Jon.

צרעה Crabro, Vespa: plurale, צרעים, unde רבש צרעים Mel crabronum sive vesparum, Machschir. cap. ult.

צרה Conflare, Purgare, Defecare. Præteritum, Ecce conflabo te, sed non cum argento, Hebr. צרפתך ולא בכסף, Jesa. 48. v. 10. Et conflo eos, Jerem. 9. 7. Participium, וצרה להון, צרפין, ut mox in Futuro. Participium Pehil sive passivum, צרפון, Omnes sermones Dei puri vel purgati sunt, Prov. 30. 5. Infinitivus, למצרף ולרפאה, Conflare & mundare,

Jesa. 53. 10. Futurum, אצרפנון כמא דצרפין ית כסף, Et conflabo eos sicut conflatur argentum, Zach. 13. v. 9. Pabel Participium, ומרבי ית כסף, Sicut vir qui conflatur & purgatur argentum, Malach. 3. v. 3. Infinitivus, ויתגלי לצרפא ולרפאה, Et revelabitur ad conflandum & purgandum, Mal. 3. 3.

צרפא Conflatorium, Fusorium vas aurifabri, Catillus: נקי לסאמא צרפא Catillus mundus argento; scil. purgando adhibetur, Hebr. מצרף, Proverb. 17. 3. דנפק מאון צרפא Ut egrediatur vas (purum) ex conflatorio, Prov. 25. 4. צרפא לכסף Catillus argento, & fornax auro convenit, Prov. 27. 21.

בי נצרפי Domus conflatilium, scil. imaginum, idolorum, Schab. fol. 106.1. וזו fol. 49.1. Vide in אבר, בי אכידן in.

II. צרה Adjungi, Adjungere se, Conjugi vel Conjungere se, Associare: Conglutinare, Componere, Consolidare: In Targum rarum est, apud Rabbinos autem frequentissimum. Futurum, ויצרפון עמהון לגיוניו סגין. Et conjungent se cum ipsis legiones plurimæ, Genes. 15. 1. in Targ. Hieros. Sic Numer. 24. 24. in eodem Targum. Apud Rabbinos, המוליך את Educens navem in mare magnum ad conglutinandum eam, id est, ad rimas & fissuras obstruendas, Talm. Machschirin cap. 5. המוציא מסמר לגשמים לצרפו Educens clavum ignitum in aquas pluviales ad consolidandum eum, scil. per extinctionem sive immersionem, ibidem. משצרפן בכבשן A quo consolidat ea in fornace, T. Metzia fol. 87. 1. Metalla ignita, ut ferrum, æs, chalybs, in aquam immersa consolidantur & fortificantur, vasa fictilia in fornace succensa consolidantur: מצרפין במים Consolidantur in aquis, sc. ferrum ignitum, quod in aqua frigida extinctum, fortificatur. Id vocant etiam משקן Potant, immergunt in aqua, vel מחזקין Fortificant, מהסמין Indurant. ואם צידף Et si combinet, conjungat, conjunctim sumat, T. Maaseroth cap. 2. לזה מצרף לזה Adjungitur huic, Accedit huc. מצרף Relatum. שם מצרף Nomen conjunctum, id est, relativum, quod aliàs etiam dicitur שם לוי Nomen sociationis, veluti Vinum, est nomen absolutum, Vinum Ægyptium, est Nomen relationis. Sic מלה מצרפת Dictio relativa, quæ ad certum aliquid associatur, ut Pater associationem habet cum filio. Ithpabel, הצטרף vel הצטרף Adjungi, Conjugi, Componi, Consociari.

צריף Alumina: מהפורת של צריף Fossa aluminis, ex qua foditur alumen, Kethubh. fol. 79. 2. סרבלא Chlamys aluminis, id est, aqua aluminis lota, T. Sanh. fol. 44. 1. In Aruch citatur etiam ex Targum צריפתא pro Hebræo ברית Jere. 2. 22. sed id hodiè non extat in nostris libris.

צירוף *Tugurium, Tuguriolum parvum, quale est aucupum ex frondibus confectum, vel pastorū ovium, quod transferunt de loco in locum:* נבנה צירוף אחד *A*-*d*ificatum est tuguriolum aliquod simile tugurio aucupum, T. Schab. fol. 56. 2. העושה סוכתו *Q*ui facit tabernaculum suum (quo sc. in festo tabernaculorum Judæi utuntur) instar tugurii aucupum, T. Succa fol. 19. 2. גלסא, צירוף *i*dest, כוך של צירוף, *Tugurium* aucupum, in quo insidiantur avibus: אותכנהו בצירוף דאורבני *C*ollocavit eos in tuguriolo ex falicibus confecto, T. Metzia fol. 42. 1. עוברא כצירוף דאורבני *O*pus, *F*actura est quasi tugurii aucupum ex falicibus, *i*bid. סוכות הצירופים *T*abernacula similia tuguriis aucupum, T. Oholoth cap. ultim. יושבי צירופים *Q*ui habitant in tuguriolis pastorum, & qui iter faciunt per desertum, *v*ita ipsorum est quasi non vita, T. Erubhin fol. 55. 2. יושבי צירופים כיושבי קברים *Q*ui habitant in tuguriolis, sunt quasi habitantes in sepulchris, *i*bid.

צירוף *Conflatio, Purgatio, Liquefactio metalli:* צירוף אחר צירוף *C*onflatio post conflationem, id est, calamitas una post alteram, T. Ketubh. fol. 112. *juxta illud, צרפתיך, Conflavi te, sed non cum argento, Jesa. 48. 10. id est, non in conflatorio argenti, sed in fornace afflictionum.*

צירוף *Consolidatio. Ferrum ignitum molle est: aqua extinctum, consolidatur & durefcit, ut ante dictum: Vasa fictilia dum sunt, mollia sunt: in fornace ignis consolidantur. Hec consolidatio vocatur* צירוף *quasi Associatio cum aqua vel igne. Metallorum consolidatio est in aquis; vasorum fictiliū consolidatio est in fornace.*

צירוף *Associatio, Consociatio, Conjunctio, Combinatio: Relatio, apud Logicos. Apud Cabalistas, צירוף האותיות Combinatio literarum est, quarum equalibus numeris vel mutuā permutatione aliquid occulte & mysticè indicatur. De hac combinatione videndus liber cabalisticus יצירה De creatione, & alii, ex quibus Johannes Reuchlinus istam proponit juxta totum alphabetum libr. 3. Cabalæ, quem consule.*

הצטרפות *Relatio, apud Logicos. Munsterus in Logica R. Schimeonis punctavit הצטרפות, sed ה quando est ex Hithpahel, solet etiam in Nominibus retinere Chirek.*

צירפת *Tzorphat, nomen proprium urbis Tzidoniorum, 1. Reg. 17. 9. ad quam iussus fuit ire Elias, fuitq. Israëlitarum: altera fuit Tzorphat, de qua Obadiah propheta loquitur vers. 20. Hoc nomine Hebræis communi consensu vocatur Gallia sive Francia. R. Salom. צרפת הוא המלכות שקורין פרנצא. Tzorphat est regnum, quod vocant Franciam. Sic*

צירפתים *Gallus, Francus: plurale, צירפתים Galli. Quidam per transpositionem literarum & interpositionem literæ נ, allusionem querunt in voce Hebræa, ut צרפת sit פרנצא Francia. Sic ספרד Hispania, alludit ad צרפת sive פרנצא, quo prisca Græci Hispaniam vocabant. Vide in ספר.*

* צירוף צירוף *Vide mox in צירוף.*

צירוף *Ligare, Colligare. Respondet Hebræo צירוף, צירוף, quando hac significatione usurpantur. Præteritum, ומן צירוף מיא בשושפא, Et quis ligavit aquas in pallio, Hebr. צירוף, מי צירוף, Prov. 30. 4. Et ligavit duo talenta argenti in duobus marsupiiis, Hebr. וצירוף 2. Reg. 5. v. 23. Et ligarunt ac numerarunt argentum, Heb. וצירוף וצירוף 2. Reg. 12. 10. Participium præsens, וצירוף מי מטרא, Qui ligat aquas pluviae in nubibus suis, Hebr. צירוף מים, Job. 26. 8. Participium pehil, וצירוף בלבשהו, Ligatum in vestimentis, Exod. 12. 34. Plurale, וצירוף בויקא, Et statuit aquas ligatas quasi in utre, Psal. 78. v. 13. Infinitivus, וצירוף למצור רוח, Quod impossibile est ligare ventum in ala, Hof. 4. 19. Futurum, וצירוף עינד בירה, Si ligaveris oculos tuos in eo, Prov. 23. 5. וצירוף וצירוף Et ligabis illos in alis tuis, Ezech. 5. 3. וצירוף בסיפא בידך, Et ligabis pecuniam in manu tua, Deuter. 14. 25. quæ duo postrema vulgò sunt punctata וצירוף quasi à צירוף. Sic Hebraicè וצירוף & וצירוף aliquando hoc sensu sumuntur, & alia plura. Pabel Partic. וצירוף וצירוף Discissos & alligatos, Jos. 9. 4. Apud Talmudicos, Ad ligandum super orificium ampullæ suæ, Kama fol. 4. 9. וצירוף וצירוף Ligabat pecunias in sudarium suum, Ketubh. fol. 67. וצירוף וצירוף Capræ exeunt (in Sabbatho) ligatæ (circaubera) ad exciccandum, non ad lac excipiendum, Schab. cap. 5. in Misch.*

צירוף *Ligamen, Fasciculus, Loculus: בסיפיה Cujusque viri fasciculus pecuniæ erat in sacco ejus, Hebr. וצירוף, Genes. 42. 35. וצירוף וצירוף Fasciculum pecuniæ accepit in manum suam, Prov. 7. 20. Plurale constructum, וצירוף וצירוף Et viderunt fasciculos pecuniarum suarum, Genes. 42. 35. Apud Rabbinos, וצירוף וצירוף Marsupium pecuniæ, Kelim cap. 26.*

Deinde וצירוף Hebraicè est *Granum, Lapillus.* Hinc citat Baal Aruch ex Talmud Kelim capite 26. וצירוף שעה quod explicat, *Lapis horæ vel horologii, & explicationis ulterioris loco addit; Sapientes gentilium conficiunt coram Regibus imagines, quibus dant in manus suas 24. lapides, iisq. supponunt pelvim magnam aream: & finita horâ qualibet projicit imago lapidem unum in pelvim istam, cujus sonus per totam civitatem exauditur, unde cognoscunt horas. Sed Talmudici ibi aliter exponunt וצירוף &*

החוטט בצנור. In Mikvaoth cap. 4. צרור עולם & Qui fodit in canali ad recipiendos lapillos (cursum aquarum sistentes): In Tibbul jom cap. 1. הצרור שבכר Lapillus qui est in massa vel tracta panis.

Baucalium, Bombylius, vitrum oris angusti, quod inter bibendum vel evacuandum edit bombum & sonitum, Hebr. בקנוק: Vel, Vas aquale oris foraminosi vel reticulati, ne quid mali intret, & ut per multa loca aqua exeat: מסרק של צרצור, Kel. cap. 2. Per מסרק intelliguntur dentes, crenæ & cæsurae, ornatus causâ circa orificium adhibitæ: Qui effundit ex baucalio aquâ, המערה מן הצרצור Mikvaoth cap. 3. והצרצור שיעורו במים, Kelim cap. 3. Et baucalium vini Ammonitici depositum erat penes eum, מונה אצלה. Sanhedr. fol. 106. 1. אפילו היה צרצור של מים לא היה. Etiam si fuisset baucalium aquæ coram ipso, non potuisset extendere

manum suam, & accipere illud, Beresch. rabba sect. 98.

Deinde צרצור est Locusta immundæ genus: Locusta hæc habet quatuor pedes, Cholin fol. 65. 2.

Tertio צרצור Nomen avis, Medr. Esth. cap. 1. v. 9. Vide infra in קבר, in כברייא.

צתרי Herba genus, apud Talmudicos, עז folio 29. 1. Schabbas fol. 128. 1. Est Satureia, quæ & Arabicè vocatur צעתר. Ita explicant Baal Aruch in נניא, & glossator Talmudicus vernaculè שדורייא.

Fædus, Deformis: vel, Macilentus, Siccus, Aridus: מן קדם הרין סכא צותריא אתרה קאים: Tunc coram deformi isto sene assurgis? Medr. Echa cap. 1. v. 5. גבש וכחוש, alii: מאוס, Glossa. In Aruch scribitur ציתוריא. Anne, ut præcedens est Satureia, sic hoc צותריא erit Satyrus?

ק

קצ Vocula expletiva apud Talmudicos, ut Græcis γε, & quandoque separatim, quandoque conjunctim ab initio dictionum usurpatur. Servit autem Præterito & Participio, sed huic sæpius, & sæpè habet præfixas literas serviles. Cum Præterito, מהיכא קא אתו Unde nam venerunt? מהיכא קא אתו Propter pluviam venerunt. Cum Participio, וקא נקיט צסיא Et accipit poculum: וקא מורעא Qui capit fures. Conjunctim, וקא אתינא Ego autem ex semine Josephi venio: וקא אמר Qui dicit: וקא אמר Quoniam, וקא אמר Quoniam verò, Ex quo quidem. וקא יאות Sicut est rectum, pulchrum, si ut convenit.

קאלא Vox Græca corrupta, idem quod καλοκάγαθον, Pulchrè, Laudabiliter agens. Legitur in Schemoth rabba, sect. 43. העבר הורה Servus שאתה מוכר קאקגרסין הוא או קאלוחסין הוא quem tu emis, est ne malus vel bonus? malè vel benè agens.

קאקי Anseres: vide infra in קקא. קאקורסין Vox Græca corrupta, idem quod κακουργος, Malignus, Maleficus, ut in præcedenti voce.

קאתא Platea, avis, vel Pelicanus, קאתא קאתא קאתא vel קאתא קאתא Levit. 11. 18. Deducunt à קאתא קאתא Vomere. Vide Lexica Hebræa illic. Plurale, קאתין, Pelicani, Jefa. 34. 11.

קנב Fornicare, Fornicem exstruere: תנור מקובב. Furnus fornicatus: עינו מקובב.

ejus fornicatus, id est, foramen unde fumus furni exit.

קבא Cabus, mensura frumentaria parva: ורבעא Et quarta pars cabi fimi columbarum, ורבעא הקב, 2. Reg. 6. v. 25. Apud Rabbinos, קב רשו Cabus debitorum, Sanhedrin fol. 29. 2. In משנת ר' אלעזר בן יעקב קב ונקי. Divitem, qui cabos vel cistas plenas habet literarum censualium. ונקי קב ונקי. Doctrina R. Eliesaris filii Jacobi est cabus, isq. purus, Talm. Erubhin fol. 62. 2. Jevam. fol. 49. 2. Gittin fol. 67. 1. Bechoroth fol. 23. 2. Sententia celebris, quâ significant, ejus doctrinam sive sententias legales raras quidem esse, sed solidas & authenticas, quippe juxta quas semper juris decisio sit. Unde illud, ונקי קב ונקי, juxta illud, Modicum & hoc bonum. Plurale, קבין, unde illud, ונקי קבין ונקי קבין ונקי קבין, Vult, sive, Expetit mulier magis cabum (tritici) & sit conjunctio, quam novem cabos, & sit separatio. Vide in פרישות. Sex cabi constituerunt סארי Satum: tria fata, unam epham: decem ephæ constituerunt corum in aridis, quæ mensura fuit maxima. Sic, ונקי קבין ונקי קבין, ונקי קבין ונקי קבין, Homo expetit magis cabum proprium, quam novem cabos proximi sui, Talm. Metzia fol. 38. 1. Gratiore sua, quam aliena: ונקי קבין ונקי קבין, Cabus ex terra utilior est, quam corus ex tecto, Pesach. fol. 113. 1. Præsentia & parata, ut ut exigua, longè præstant iis quæ labore adhuc comparanda sunt, ut iis fruamur. Præstat

lucrari parum in propinquo, quàm multa periculose in locis longinquis & transmarinis. Item, *Cabus* קבא רבא וקבא זוטא מיננר ואויל לשאול, *Cabus major* & *cabus minor* circumvolvitur & abit in sepulchrum, Talm. Jebhamoth cap. i. in fine. *Cabus major*, scil. communi & justâ mensurâ, quâ fraudulenter quis sibi ipsi empta admetitur: *Cabus minor*, quo quis fraudulenter vendit & sua emittitur. Citatur ut vulgare proverbium in eos, qui injustis mensuris & ponderibus utuntur, qui pariter in sepulchrum & gehennam descendunt. Sic qui parum furatur, & qui multum, in furis crimen & pœnam incidit, & ad similia multa accommodari potest. Hinc leguntur etiam aliquot sententiæ in Kidduschin fol. 49. 2. עשרה קבין חכמה ירדו לעולם ט' נטלה ארץ ישראל ואחד כל העולם כולו *Si decem cabi sapientiæ descenderunt in mundum, decem abstulit terra Israël, & unum reliquus mundus*: עשרה קבין יופי ירדו לעולם ט' נטלה כל העולם כולו *Si decem cabi pulchritudinis descenderunt in mundum, novem abstulit Hierosolyma, & unam reliquus mundus*: י קבין עשירות ירדו לעולם ט' נטלה רומי ואחד כל העולם כולו *Si decem cabi divitiarum descenderunt in mundum, decem abstulit Roma, & unam reliquus mundus totus*: י קבין עניות ירדו לעולם ט' נטלה כבל ואחד כל העולם כולו *Si decem cabi paupertatis descenderunt in mundum, 9. abstulit Babel, & unam mundus reliquus*: עשרה קבין נסורת י קבין גבורה ירדו לעולם ט' נטלה עולם ואחד כל העולם כולו *Si decem cabi superbiæ descenderunt in mundum, novem abstulit Elam, & unum mundus reliquus*: י קבין נטלו ירדו לעולם ט' נטלו פרסיים וכו' *Si decem cabi fortitudinis descenderunt in mundum, novem acceperunt Persæ, &c.* י קבין כנים ירדו לעולם ט' נטלו מדי *Si decem cabi pediculorum descenderunt in mundum, 9. acceperunt Medi &c.* י קבין כשפים ירדו לעולם ט' נטלו מצרים *Si decem cabi incantationum descenderunt in mundum, 9. acceperunt Egyptii &c.* עשרה קבין נזקים ירדו לעולם ט' נטלו חזירים *Si decem cabi plagarum &c.* 9. acceperunt porci &c. עשרה קבין זנות ירדו לעולם ט' נטלה ערביא *Si decem cabi scortationis &c.* 9. accepit Arabia &c. עשרה קבין עזות ירדו לעולם ט' נטלה *Si decem cabi impudentiæ descenderunt &c.* 9. accepit Mischan &c. עשרה קבין שיחה ירדו לעולם ט' נטלו נשים *Si decem cabi garrulitatis descenderunt &c.* novem acceperunt mulieres &c. עשרה קבין שחרות ירדו לעולם ט' נטלו כושן *Si decem cabi nigredinis descenderunt in mundum, novem abstulit Cuschan sive Ethiopia &c.* עשרה קבין שינה ירדו לעולם ט' נטלו עבדים *Si decem cabi somni descenderunt in mundum, novem abstulit mundus totus, & unam acceperunt servi.*

קב *Calceamenti sive pedis lignei species & forma, quam sibi applicat, qui unum pedem abscissum habet.*

Vel simpliciter Baculus abscisso cruri cum mollibus linteis suffixus. Ista applicatio vel incessus cum tali pede, in die sabbatho licitus est, nec pro opere vel onere censetur, quo sabbathum violetur. Inde, הקיטע, Abscissus pede, egreditur cum calceo vel pede ligneo suo, Talm. Schabb. fol. 65. 2. Qui hujusmodi pede utuntur, vocantur בעלי קבין, Chagiga fol. 3. 1. הלצה בקב הקיטע Exutio calcei fit in cabo claudi, Jevam. fol. 102. 2. R. Salom. explicat Eschasse, id est, Gralla. Sic in Aruch parvo Germ. Stelzen.

קב *Extremitas buccinæ vel cornu, unde sonus exit; os ejus, quod inflatur, dicitur מצופית Obductum, Tectum, quia communiter metallo obduci solebat, munditiei causâ. Hinc, קרן עגולה Cornu rotundum, immundum est: rectum, mundum est: אם היתה מצופית שלה si fuerit os ejus ex metallo, impurum est: הקב שלה extremitas sive foramen posterius ejus, quidam pro polluto, alii pro mundo habent, Tal. Kelim cap. ii.*

קובתא *Tabernaculum, Fornix meretricum, Lupanar. Hebraicè dicitur קברה per Dagesch, & refertur ad קבב, unde & Chaldaicum ei respondens, possit similiter huc referrî, & scribi קבתא. Regia habent sine Dagesch קבתא, unde & ad קוב referrî possit. In Targum, ועל בתר נברא בר ישראל לקובתא, Et ingressus est post virum Israelitam in lupanar, Numer. 25. 8. Apud Rabbinos, ועל בתו ליטב Et super filiam ejus (decrevit) ut federet in lupanari meretricum, Abhoda fara fol. 17. 2. Sermo ibi de quodam, qui nomen tetragrammaton divinum, juxta literas & scripturam suam, palam coram Rabbino pronunciaverat, is propterea ad ignem, uxor ad gladium, filia ad lupanar condemnati sunt.*

קבט *Sella, juxta Aruch: vide in litera א in ordine אקב.*

קובטיות *Species herbarum, Talm. Hierosol. Pefachim fol. 30. 1. vide.*

קובטריא *Ornamenti in vestitu genus: in Talm. Hierosol. de Sabbatho, cap. 6. Glossa, חכשט, כמן צין.*

קובטריא *Qui ejusmodi ornamenta faciunt, vide Talm. Hier. ע' cap. 2. ab initio mox.*

קוב *Alea, Tessera: vide infra in קבי.*
קבל *Accipere, Recipere, Suscipere, ut Hebraicè. Respondet Hebræo לקח & נשא in hoc significato: Item verbo שמע, quando pro Auscultare vel Obtemperare sumitur, & tunc sic reddi potest. Præteritum, על מה דין לא קביל לבושי מלכותא, Quare non suscepit vestimenta regia, Esth. 4. v. 5. Et Darius Medus suscepit regnum, Dan. 6. v. 1. וקביל אכרם למימר שרי. Et suscepit Abram verbum Saræ, id est, ejus voci vel ser-*

vel sermoni obtemperavit, Hebr. וישמע Et auscultavit, obtemperavit, & sic plerunque huic Verbo in hac significatione respōdet, Gen. 16. 2. Sic sub alia structura, וקביל אברהם מן עפרון Et accepit Abraham ab Ephrone, Hebr. וישמע אברהם Et auscultavit Abraham Ephroni, Gen. 23. v. 16. Et acceptavit Dominus benevolē sacrificium ejus, Hebr. וירח Et odoratus est, Gen. 8. 1. *Fæmininum*, קבילה ית Receptit sanguinem fratris tui è manu tua, Hebr. לקחת Ad accipiendum, Gen. 4. 11. Quia suscepisti sermonem uxoris tuæ, Hebr. כי שמעת Quia auscultasti voci uxoris tuæ, Gen. 3. 17. Quia auscultasti sermoni meo, Gen. 22. 18. *Secunda fæminina cum Affixo*, את קבלתננו Tu obtemperasti eis, Hebr. נשאתים Portasti ea, Ezech. 16. 5. 8. Auscultavi sermoni Domini Dei mei, Hebr. שמעתי Deuter. 26. v. 14. Quod auscultavi sermoni Domini, ו. Sam. 15. 20. Et non acceperunt à Mose, id est, non attenderunt ad Mosen, non obtemperarunt ipsi, Exod. 6. 9. Sic, Et susceperunt à Chamore sive Hemor, Gen. 34. 24. Et receperunt in se omnes Judæi, Esth. 9. 23. Hebr. וקבל Et recepit, scil. quisque Judæorum: קיימו וקבילו Stabiliverunt & susceperunt judæi firmiter statutum in se & in liberos suos, Hebr. וקבלו, Esth. 9. 27. Et non suscepistis, non obtemperastis, Hebr. שמעתם Gen. 42. 22. Neque suscepimus ab eo, Hebr. ולא קבלנא מניה Non attendimus, ולא שמענו Gen. 42. v. 21. *Participium*, Et à me vos recipitis, id est, si mihi obeditis, 2. Reg. 10. 6. *Infinitivus*, אם קבלא תקבל במימרא דיי Si obediendo obediveris sermoni Domini, Exod. 15. 26. sic 19. v. 5. אם קבלא תקבל במימריה Si obtemperando obtemperaveris sermoni ejus, Exod. 23. vers. 22. Juxta recipere sermonem Domini, id est, sicut in auscultatione sermonis Domini, cum obtemperatur sermoni Domini, ו. Sam. 15. 22. immò, קבלא למימריה Obedire sermoni Domini sacrificiis præstat, ibid. ולא תיבוז Et nolueritis auscultare verbo meo, Levitic. 26. 21. לקבלא למימרי לא ישא אלהים נפש Non accipit Deus animam, 2. Sam. 14. 14. Et ex forma Kal, לקבלא למימריה Accipere faciem, id est, personam, habere respectum personæ, non juris, Psalm. 41. 7. In hac Conjugatione aliter significat, ut in sequentibus videre est, unde præstaret hic legi לקבלא למימריה Et auscultare verbo

ejus, Deuter. 26. 17. ולקבלא אנר שלים Et recipere mercedem perfectam, Eccles. 5. 18. *Imperativus*, שמעני Obtempera mihi, Heb. שמעני Gen. 23. 11. sic v. 13. & 27. 13. אשולא אי Gen. 21. 12. וקבל Et suscipe disciplinam, Hebr. וקבל Et suscipe à me, Proverb. 19. 20. וקבלו מני Suscipite à me, Obtemperate mihi, Hebr. שמעוני Gen. 23. 8. וקבלו אתהנעוּתך Suscipe ignominiam tuam, Hebr. וקבלו אתהנעוּתך Suscipe ignominiam tuam, Ezech. 16. v. 52. וקבילו ibidem. *Futurum*, וקבל במימריה Quod projeceris in me, suscipiam, Hebr. וקבלו וקבילו Ut auscultem verbo ejus, Exod. 5. 2. וקבלו וקבילו Quod projeceris in me, suscipiam, Hebr. וקבלו וקבילו Accipies de manu mea, Hebr. תקח Gen. 21. 30. וקבלו וקבילו Non suscipies rumorem falsum, Hebr. וקבלו וקבילו Et qui comederit de eo, iniquitatem suam recipiet, Hebr. וקבלו וקבילו Levitic. 19. v. 8. וקבלו וקבילו Recipiet benedictionem à Domino, Hebr. וקבלו וקבילו Psalm. 24. 5. וקבלו וקבילו Non recipiet pro molestia sua, Hebr. וקבלו וקבילו Quomodo suscipiet à me Pharao, id est, quomodo obtemperabit, Hebr. וקבלו וקבילו Exod. 6. v. 12. וקבלו וקבילו Et mulier ista recipiet iniquitatem suam, Hebr. וקבלו וקבילו Numer. 5. 31. וקבלו וקבילו Duntaxat bonum recipiemus à Domino, & malum non recipiemus, Hebr. וקבלו וקבילו Job. 2. 8. וקבלו וקבילו Loquere tu nobiscum, & obtemperabimus, Hebr. וקבלו וקבילו Et si non auscultaveritis nobis, Gen. 34. 17. וקבלו וקבילו Et si non auscultaveritis verbo meo, Lev. 26. 14. וקבלו וקבילו Recipietis peccata vestra, id est, peccatorum pœnas, Hebr. וקבלו וקבילו Num. 14. 34. וקבלו וקבילו Et opprobria populi mei feretis, Hebr. וקבלו וקבילו Mich. 6. vers. 16. *Fæmininum*, וקבלו וקבילו Et peccata cultus idolatrici vestri recipietis, Ezech. 23. 49. וקבלו וקבילו Et gloriam amplam recipietis à me, Dan. 2. 6. וקבלו וקבילו Et auscultabitis verbo ejus, ו. Sam. 12. 14. וקבלו וקבילו Illi recipient portionem suam, Hebr. וקבלו וקבילו Gen. 14. v. 24. וקבלו וקבילו Iniquitatem suam recipient, id est, iniquitatis pœnam, Levit. 20. 19. וקבלו וקבילו Ignominiam suam recipient, Ezech. 36. 7. וקבלו וקבילו Et auscultabunt verbo tuo,

bo tuo, Exod. 3. 18. ויקבלון מלכותא Et accipient regnum hoc, Dan. 7. 18. ויקבלון עליהון ענין Et non suscipient in se iniquitates, id est, iniquitatum pœnas, Hebr. השואים Portare facient, Lev. 22. 16. *Ithpabel, Præteritum*, ואתקבל בקרמיתא ריליה, Et acceptum fuit principio quod ejus erat, id est pars ejus, Deuter. 33. 21. Regia habent ויתקבל & Interpretatio Latina, Suscipiet. Eo sensu melius legeretur ויקבל, ex forma activa: דאתקבילו Quæ acceptata fuerunt cum beneplacito, Exod. 24. 11. *Participium*, ומתקבל ברעויה, Quod acceptatum est benevolè, Num. 15. 10. *Fæminin.* ובעותי מתקבלא באורויה Et precatio mea acceptata fuit in auribus ejus, Psalm. 18. v. 7. *Infinitivus*, ואתקבלא ברעויה Ut acceptetur benevolè, ibid. vers. 3. & sæpius sic pro ויתקבל isto cap.

Apud Rabbinos etiam קבל est Accipere aedes vel agrum, & alia, pro certa mercede vel fructu annuo, aut pro tanto tempore, quo accepit utendum aut colendum, id est, Conducere, Germ. *Empfahen*.

קבול *Acceptio, Receptio, Receptaculum*: בערו קבול טובתא Tempore acceptionis immundicie, id est, quo immundus factus, Numer. 19. 18. Jon. וכלי שיש לו בית קבול Vas cui est locus receptionis, id est, cavitas quæ aliquid recipit: vel acceptionis, id est, anfa, quæ aliquid capitur & prenditur.

קבלות *Idem*: קבלות הדם: *Acceptio, Receptio sanguinis*, nempe in venæ-sectione vel mactatione, aut alia emissionem sanguinis.

קבלה *Doctrina à Majoribus tradita & accepta*: Traditio vel *Doctrina afflictionum est silentium, & petitio misericordie*, id est, Patienter eas ferendas esse, & Dei misericordiam implorandam à Majoribus nostris didicimus: ubi R. Salomon scribit, Kabbala est Traditio & consuetudo quam accepimus à Rabbini nostris. קבלה *Traditio loci secreti est verecundia*, Berach. fol. 62. Baal Aruch explicat קמיעותו *Alligamentum, amuletum, putacium præservans eum*, ne afflictiones ipsi noceant, ne in illo loco quid mali ipsi eveniat. Hinc Guido scripsit, קבלה *Pentaculum, Amuletum, quod collo gestatur*, q. d. *Receptum, Recept.* Sic est etiam *Cabalistica doctrina, Scientia de divino auditu* (ut quidam loquuntur) id est, divinitus accepta, & ore tenus tradita aliis. Talis scientia est arcana, mysticè & ænigmaticè quodammodo proposita, de rebus divinis, angelicis, theologis, cælestibus & metaphisicis, de angelis & spiritibus, miris symbolis & arcanis docendi modis involuta, quam Joh. Picus Mirandulæ Comes, Joh. Capnion sive Reuchlinus, Archangelus de Bur-

go novo Italus, aliiq̄ue ex bona parte revelare aggressi sunt. *Dividunt eam in עיונית Theoricam, & מעשית Practicam*, de quibus videantur auctores huic studio illustrando occupati. Auctoritatem Kabbalæ extollit R. David in exordio Psalmi 119. *Summa auctoritatis Kabbala in illo Talmudico comprehensa*: דברי קבלה כדברי תורה דמו *Verba Cabalæ equiparantur verbis Legis*. Legitur id apud Talmudicos in libro Rosch haschana folio 19. 1. Vide librum עקרים Ikkarim Orat. 4. cap. 44. *Apud Talmudicos sumitur vox קבלה aliquando etiam pro scriptis Prophetarum*. Hinc דברי קבלה לא ילפינו תורה כדברי קבלה, de quo vide Halichoth olam cap. 1. & 2. ubi scribitur: *Verba prophetarum non vocantur nisi קבלה דברי קבלה, quia acceperunt à Spiritu Sancto unamquamq̄ prophetiam pro ratione temporis, personarum, rerum, &c.* In Talmud Hierosolymitano Masseches Horajos cap. ult. folio 50. 4. ועליו הויה מפורש בקבלה גולמי ראו עיניך ונו. Et de eo scriptum est expressè in Cabala, *Massam meam viderunt oculi tui*, Psalm. 139. v. 16. *Glossa, דברי קבלה & Hagiographa vocantur קבלה*. Vide quoque glossam in Bemidbar rab. fol. 228. pag. 2.

קבלן *Acceptor, Receptor, Conductor, qui conducto & deciso pretio à locatore accipit agrum, aut aliud quid, pro certo numero aut mensura fructuum*, Moed katon fol. 11. col. 2. Vide ibi R. Salomon. *Item Receptor furti*: unde, אם אין הקבלן אין גנב *Si non esset receptor, non esset fur*: שלטון אחר היה הורג את דומיהם ומתיר את הגנבים *Dominator aliquis occidit receptores, & dimisit fures*. Id cum improbarent multi, quasi iniquum, ipse convocavit populum in campum, & deposuit ibi multa ova, largiturus ea pauperibus. Venerunt mustelæ, & furatæ sunt ova ista, deportantes ea in cavernas suas. Altero die rursus convocato populo, totidem ova deposuit. Mustelæ reversæ, rursus ova abstulerunt: at cum interea, obturatis cavernis, ea occultare non possent, retulerunt ea in locum suum, quod locus ova recipiens & occultans ipsis deesset. Sic probavit factum suum, *Receptorem furti pejorem esse fure*: Legitur in Vajikra rabba sect. 6.

קבלנות *Acceptio, Acceptum, Conductum pro certa parte fructuum*. *Oppositum ejus est קבירות, de quo in חכר*. *Differt à קבירות, quod significat Conductionem pro pecunia, & à קבירות, quod significat Conductionem pro certo numero aut mensura fructuum; veluti tot vel tot modios frumenti; tot vel tot mensuras vini, olei, & quicquid sit, quod conductor tenetur dare, sive sit cum lucro sive cum damno suo*. At קבולות est *Conductio pro dimidia tertia aut quarta parte totius proventus, sive is exiguus*

exiguus sit sive amplius, sive perierit multum, sive parum, id utriusque commune.

מקבלי Discipulus, accipiens doctrinam a docente sive tradente. Verecundia discipuli. Item, Acceptor, Conductor agri aut vineæ pro tertia vel quarta parte fructuum, quomodocumque convenit cum locatore, sive parum sive multum creverit. Sic differt à חוכר, qui conducit pro certo numero aut mensura fructuum annuorum: שוכר Conductor pro pecunia. De his Majemon parte 4. libri יד, folio 154. cap. 8. Author libri Schulchan aruch, parte השן המשפט, cap. 320. Vide Moed katon fol. 11. 2. in R. Salom.

מקובלי Kabala peritus, Edoctus per cabalam: cum Pronomine: מקובלני Per cabalam edoctus sum ego, Per traditionem cabalisticam accepi vel didici: unde illud, לא נביא ולא בן נביא אנוכי אלא כד, לא נביא ולא בן נביא אנוכי אלא כד, Non propheta sum, nec filius prophetae, sed sic per Kabalam sive Traditionem accepi & didici. מקובלים Kabala-periti, Cabalici, Cabaliste: Item Gratus, Acceptus: נביא מקובל Propheta acceptus, R. Salom. Mich. 2. 11.

ומקבלנא Receptor, Susceptor. Faemininum, ומקבלנא Susceptrix animarum est sapientia, Prov. 11. 30. id est, capit, occupat & sapientiores reddit, & ad cultum Dei adducit.

מקבלנותא Susceptio, Prov. 11. 30.

II. *קבל Clamare, Exclamare, Vociferari, Conqueri, Quiritare. Hebraicè צעק וצעק. Præteritum, וקבל קבלתא רבתא Et clamavit clamore magno, Hebr. וצעק, Esth. 4. 1. Interdiu clamavi, Psal. 88. 2. Participium, קבלין קרמי מן ארעא, Clamant coram me ex terra, Hebr. וצעקים, Genes. 4. 10. Faemininum, ואתתא קבלא קרמוחי, Et mulier clamabat coram eo, Hebraicè וצעקה 2. Reg. 6. v. 26. Infinitivus, אם מקבל יקבול קרמי Si clamando clamaverit coram me, Heb. וצעוק וצעק, Exod. 22. 23. ולמקבל עוד קרם מלכא Et clamare amplius coram rege, Hebr. ולועק, 2. Sam. 19. v. 28. Futurum, אקבל מן קרם חטוף, Clamabo propter rapinam, Job. 19. 7. קלי קרם וואקבל Vox mea ad Dominum est, & clamabo, Psalm. 77. 2. וקבול, ut paulò antè: ארי יקבל קרמי Quùm clamaverit ad me, Heb. וצעק, Exod. 22. 27. תמן יקבלון ולא אעני Ibi clamabunt, sed non exaudiam, Job. 35. v. 12. Aphel, Participium, מסוגעי טלומין מקבלין, Præ multitudine oppressorum exclamant, Hebr. וצעיקו, Job. 35. 9. Apud Rabbinos, אנו עליכם פרושין, Conquerimur nos super vos, Pharisei, Jadajim cap. ult. קבל עליה id est, קבליה לרבי וירא, Queretur de eo apud R. Siram, Kiddusch. fol. 59. 1. Et conquestus est de eis apud Proconsulem Cæsareæ, Medr. Kohel. cap. 3. 6.*

קבילתא, קבילתא, קבילתא Quiritatio, Clamor, Vociferatio: קבלתא דמסכנינא Clamorem pauperis, Hebr. וצעקת, Job. 34. 28. קבלתא רבתא Clamor magnus, Esth. 4. 1. Constructum, קבלת סדום Clamor Sodomæ, Hebr. וצעקת, Gen. 18. 20. קבילת בני ישראל Clamor filiorum Israel ascendit in conspectum meum, Exod. 3. 9. sic Exod. 6. v. 5. ולא שלי קבלת ענותנין Neque obliviscitur clamoris mansuetorum, Psalm. 9. 13. כקל קבלת נובין Sicut vox clamoris spinarum, id est, crepitus, Eccles. 7. 8. קבלא אקבל קבלתיה, Cum Affixis, Suscipiendo suscipiam clamorem ejus, Exod. 22. 23. sic vers. 27. אפטר דקבלתיה יקבל Est ne possibile, ut clamorem ejus recipiat Dominus, Job. 27. 9. ולא יהי אתר לקבלתיה Neque erit locus clamori meo, Hebr. לוועקתי, Jobi 16. 18. ארי סניאת קבלתהון Nam multiplicatus est clamor ipsorum, Gen. 19. vers. 13. הכקבלתהון An secundum clamorem qui ascendit in conspectum meum, egerunt, Genes. 18. v. 21.

קובלא, קובלא, קובלא Clamor, Vociferatio, Querela: מכאן שקובלנא מן התורה Hinc discimus, querelam esse ex Verbo Dei, Sanhed. fol. 104. 2. Hinc, scil. ex Thren. 1. 12. discimus, Licitum esse conqueri apud proximum suum, de malo suo, levaminis vel solatii causâ. Et quia ibi dicitur לוא אליכם, inde in recensione mali erga proximum, euphemiae causâ addendum, לוא אליך, vel עליך, aut עליכם, q. d. quod absit à te. Vide hîc R. Salom. & 2. Paralip. 33. v. 4. לשון הקובלא, Sermo querelæ, per modum querelæ: והכל וזהל Totum hoc querela est, R. Salom. 2. Reg. 33. v. 3. כל הוי שבמקרא לשון קובל וקינה Omne quod est in Scriptura, est significationis Querelæ & Lamentationis, R. Salom. Jesa. 1. 4.

III. *קבל Obscurum, Tenebrosum, Caliginosum esse, Caligare, Obtenebrari, Obscurari. Præteritum, וקבל שמשא במפקדיה Et obscurabitur sol in ortu suo, Hebr. והשך, Jesa. 13. 10. קדרו, וסיתרא קבילו Sol & luna obscurabuntur, Heb. קדרו, Joel. 2. 10. Sic 3. 15. וקבל עליהון ערנא Et obtenebrescet super eos tempus, Heb. והשכה, Mich. 3. 6. Aphel, Obtenebravit, Obscuravit. Præteritum, ויממא ללילי מקביל Et diem in noctem obtenebrat, Hebr. והשך, Amos 5. v. 8. Futurum, וקביל לארעא ביום נהור Et obtenebrabo terram die lucis, Heb. והשכתי, Amos 8. 9.*

קבל Obscurus: metaphoricè Humilis, qui se in obscuro ponit. Inter R. Eliesaris celebria dicta refertur: קבל וקיים לעולם הוי קבל וקיים Semper esto obscurus & vives. λάτρε βίωσας. Glossa עניו Humilis, Sanhedrin folio 92. col. 1. Nam qui se extollit, corrui.

קבל סני: *Tenebrae, Obscuritas, Caligo*: קבל, קבל, קבל
Obscuritas magna cecidit super eos, Heb.
 השכרה, Gen. 15. 12. *Postquam*
recesserint tenebrae noctis, Exod. 10. v. 21. והור
 חשוד וקבל *Fuitque obscuritas & caligo*, Hebr.
 חשוד וברור, Exod. 10. 22. *Angustiae,*
tenebrae & dispersio, Jefa. 8. 23. *Sicut*
qui vincti sunt in tenebris, Jefa. 42. 7. אשוי קבל
 קדמיהון לנהור *Ponam tenebras coram ipsis in lu-*
cem, Jefa. 42. 16. *Super montibus te-*
nebrosis, Hebr. על הרי נשף, Jerem. 13. vers. 16.
 וקבל ולא זהור ליה *Et tenebrae,*
 ומקביל ומחשוד, Amos 5. v. 20. *Et ex caligine & ex tenebris*, Heb.
 ומאפל, Jefa. 29. v. 18. *Dies iste sit tenebrae,*
 ידברניה קבלא *Obducatur eam nox*, Job. 3. 5.
 קבלא, & sic quandoque alias: די
 ימשש עורא בקבלא *Sicut palpat caecus in tene-*
bris, Deut. 28. 29. *Et ingredi tene-*
bras, Jefa. 47. 5. *Sicut vir qui*
ambulat in tenebris, Jefa. 50. v. 10. ויהן
 וקבליהון *Et erunt quasi in tenebris opera eorum*,
 Jefa. 49. 9. *Similes ambu-*
lantibus in tenebris, Jerem. 13. 16. ותחפי
 עקא בקבלא *Et operiet angustia instar tenebrarum,*
 terram tuam, Ezech. 32. 8. *Sic Mich.*
 וקבלא למלכותא *Et caligo regna operiet*,
 Hebr. וקרפל, Jefa. 60. v. 2. *Dies tenebrarum & caliginis*,
 ויום חשוד וקבלא, Hebr. ומאפל, Joel. 2. 2. *Nubes obscu-*
ritatis, Psal. 18. 12.

IV. קבל, קביל, קביל *Coram, E regione, Ex adverso,*
Contra, Versus, Ante: Respondet Hebraeis נגר,
 קבל עינד, *Ante oculos tuos*, Heb. לעצת נבח:
 ut: *ut: Respondet Hebraeis* נגר, *Ante oculos tuos*, Heb.
 לעצת נבח, & sic in sequentibus huic respondet, Pl. 5. 6.
 קבל יתבי מרעא רבית דינא דסנהדרין
Coram sedentibus in porta domus judicii Sanhedrin, Ruth.
 4. v. 4. *Versus caelum*, Genes. 28. 17. קביל
 קביל שמיא *Versus caelum*, Genes. 28. 17. *Et coram senioribus populi*
 me, ibid. וקביל שמיא *Et coram sole*, 2. Sam. 12.
 v. 12. *Et coram oculis suis sapientes*
 sunt, Jefa. 5. 21. *Coram uxore sua*,
 Hebr. לנכה, Genes. 25. v. 21. *Coram*
oculis vestris, Exod. 10. 10. *Et venit usque ad contra Jebus*,
 Judic. 19. 10. Hebr. *Usque coram: E regione*
montis, Exod. 19. 12. *Eritque*
 vita tua suspenso tibi e regione, Hebraice מנגר,
 Deut. 28. 66. *Et coram mille*, Dan. 5.
 v. 1. *E regione teniae istius*, Exod. 25.
 v. 27. Hebr. לעפרת, quod idem: ארי
 מלקביל תחוי: *Nam e regione videbis terram*,
 Deuter. 32. v. 52. *E regione cohaerentiae*,
 Hebraice מלקביל דבקא *Et sedebat*
 ותיבת לה מקביל, 1. Reg. 7. 20. מלקפרת

sibi e regione, Genes. 21. 16. *Cum Pronominibus,*
 De coram eo, A' conspectu ejus, Psal. 10.
 v. 5. *Quasi coram eo*, Hebr. כנגדו, Ge-
 nes. 2. 18. 20. *E regione ejus mane-*
bitis juxta mare, Hebr. נכחו, Exod. 14. 2.
 מפרסם *Retectum est sepulchrum coram*
 eo, Hebr. לנגדו, Jobi 26. v. 6. *Et ibo*
 ante te, id est, pra'ibo tibi, Gen. 33. 12. *Stat*
 ex adverso tui, Dan. 2. v. 31. *Nam omnia*
 judicia ejus exposita sunt co-
 ram me, 2. Sam. 22. 23. *Posui*
 Dominum coram me jugiter, Psalm. 16. v. 8.
Non posuerunt Do-
minum coram se unquam, Psalm. 54. 5.
 לעצמתם *Elevabantur ante se*, Hebr. לעצמתם
 לעצמתם *Ante gregem*, Gen. 30.
 v. 38. *Coram vobis*, In conspectu vestro,
 Jefa. 1. 7. Hinc,

מקביל *Opponere, Ex adverso ponere.*
Oppositum, Contrarium. Hinc R. Nathan in Con-
 cordantiis, in Radice קלם scribit; לו שני פנים
 מקבילים *Duo habet significata contraria,*
 sibi invicem opposita. Sic interpretantur in textu
 Hebraeo מקבילות *Exod. 26. v. 5.* *Opposita*
 sibi invicem, זו לקבל זו *istud e regione illius.*
 Vide ibi R. Aben Esram & R. Salom.

עבר וארון הם *Contrarietas, Oppositio:*
 מתחלפים חוקי ההקבלה *Servus & Dominus*
 sunt relata, continentia vel complectentia contra-
 rietatem.

קובליים. In Talm. Hierosol. Joma cap. 2. in
 Gemara; כמן קובליים היו עושין. Glossator expli-
 cat; *Quasi oppositionem faciebant, hoc est, stabant*
adversi, unus e regione alterius; ad hanc significa-
tionem procul dubio respiciens: Sed alibi pro
hoc dicitur, Stabant in circulum, in
orbem. Unde קובליים puto corruptum esse vel
 ex Græco κύκλω, vel κοχλιας, quomodo rectius
 scriberetur cum Kaph in medio.

Propter verba *Propter* לקביל מלי מלכא
 Regis, Dan. 5. 10. *Alias etiam est Coram,*
 ut in praecedentibus.

Quamobrem, Propterea, *Quamobrem, Propterea,*
Propterea quod, Eo quod, Quandoquidem, Quam-
vis: Quandoquidem vidistis, Propterea nullus rex,
 Dan. 2. 8. *Propterea nullus rex,*
 Dan. 2. 10. *Propterea hoc rex*
 iratus, ibid. v. 12. *Propterea*
 eo tempore, Dan. 3. 8. *Quam-*
 vis totum hoc scires, Dan. 5. 22.

Quemadmodum, Sicut, Similiter ut:
 Similiter ut venit in mu-
 dum huc, כן sic & c. Heb. עלמא דרין
 כן, quod hic idem est cum כאשר vel כמו
 aut כנו, Eccles. 5. 15.

קבן Sic legitur in Aruch, at in Gemara legitur אקבנא, quod vide in יקה.

קבס Affligere, Torquere: קבסנתו Torques nos, pro קבסנתו, abjecto א, quomodo &

Syri loquuntur, Kidduschin fol.26.2. Sanhedr. fol.55.1. Glossator ubique per Affixum singulare explicat צערתי Torques me, quærendo à me rem impossibilem. In Aruch explicatur tamquam Nomen, pro מכעיס Irritator, qui ad iram provocat alium, Infestator, Molestator, qui absurdis verbis molestus est, qui absurda, incredibilia, vel impossibilia loquitur, querit aut petit ab alio. R. Chananeel idem voluit esse quod קוביסטוס, & explicavit Furaris animum nostrum, id est, fraudulentis & captiosis quæstionibus seducis nos. Alii, Vomitus moves nobis fedis & absurdis quæstionibus. Author Aruch inquit, eum qui voracitate suâ vomitum sibi movet, aut ventris profluvium, vocari Aramicè קיבסא: sed Verbi קבס nulum præterea Lexicon meminit.

קבע Figere, Affigere, Infigere. Præteritum, Et infixit hastam in parietem, Heb. ויק Et percussit, 1.Sam.19.10.

והכיר Et fixit in labrum, Hebr. ויקבב בקיור Et incussit, 1.Sam.2.v.14. ולא קבע ביה מוחתא Et non infigat ei schedam liminarem, Deut.20.5.

Jon. Tempus quod fixerat eis, Exod.32.1. in Jon. וקבעיה במעוהי Et infixit eum in ventrem ejus, Hebr. ויתקעה, Judic.3.verf.21.

Et fixit ea in cor Absalomi, Hebr. ויתקעם, 2.Sam.18.14. Participium, וקבעין

Et figunt capita mensium, & capita annorum, Cantic.7.5. וקבעי מדרשא Et figunt, statuunt lectiones, Cantic.6.4. Participium Pehil,

והיה סולם קבע בארעה Et fuit scala fixa in terra, Hebr. מציב Constituta, erecta, Genes.28.v.12. in Targ. Hierosol. קבע על לוח לבי רחמימתך Infixus est tabulis cordis mei amor tuus, Cantic.4.v.9.

ubi melius legeretur קביעא, fæmininè, propter sequens Nomen fæmininum: מן בגלל מוחתא Propter schedam postium fixam, Pl. 121.

v.5. in Venetis. Plurale, בתי מדרשא דקבעין בציון, Domus studiorum quæ fixæ sunt in Tzizijone, Psalm.87.2. Infinitivus, למקבעיה ריש ירחיא Ad figendum eum in principium mensium, Exod.12.v.2.

Futurum, ותקבענו בספי ביתך Et figes ea in liminibus domus tuæ, Deuter.6.9. Ex Pabel Particip. ומקבעין ביה מרגלין Et insiti erant ei unio-

nes, Esth.8.15. מקיבע באבני כורלא Fixum lapidibus onychinis, id est, cui infixi lapides isti, Esth.1.v.2. in Targum secund. Et ומקובעין ביה זמרגדין Et infixi in eo erant smaragdi. Ibid. Forma est Hebræa. Apud Rab. המקבעת ביצים בכותל Quæ affigit ova parieti, Schabbas fol.86. Aruch ex-

plicat, Posteaquam pulli ex cortice egressi sunt, accipiunt ova, & perforant ea, deinde bacillo figunt in pariete, ut conserventur pulli.

Apud Rabbinos Astronomos frequens est hujus Verbi usus, pro Figere, Constituere, Determinare principium anni vel mensis, aut diem festi in hunc vel illum septimanæ diem, ut & antea productum ex Cantic.7. עת קבוע Tempus fixum & determinatum: קבע לו זמן Fixit, statuit ipsi certum tempus. Niph'al, נקבע Figi, Constitui, Determinari: Veluti, In anno simplici & ordinario principium mensis Septembris quatuor diebus recedere solet: unde, שאם תשרי זה הנקבע ביום ג' Quod si September hic figatur in diem septimanæ tertium, September sequens erit fixus in die septimo. Item, ידוע שיש לנו לעולם לקבוע תשרי ביום המולד Certum est, quod semper debemus figere Septembrem in die novilunii: לא קבעינו Non figimus: קבעינו Determinamus & intercalamus ex autoritate domus judicii, id est, Sanhedrin, consistorii summi. In Hophal, חוקבע, Figi.

קבעא Fixio, Fixum tempus, ὁρισμός: Et venit luna ante fixationem tribus diebus: תפלת הערב אין לה קבע Precatio vespertina non habet fixum tempus, Talm. Berachoth folio 26.1. in princip. cap. עשרה תורתך קבע Fac legem tuam fixam, Avoth cap.1. ut certas scilic. & fixas horas ejus studio tribuas.

Idem: קביעות לקביעות: קביעות וימים Erunt inter fixationem unam & alteram sex dies.

II. Spoliare, Diripere, Heb. Malach.3.8. קבען Spoliavit me, קבעך Spoliavit te. Et Nomen, קבען Spoliator, Prado, Direptor, Rosch ha-schana fol.26.2.

III. קובעין רבוץ יהון Pilei, Tiara: קובעין רבוץ יהון Et decus pileorum linearum, Exod.39.28.

קבץ Colligere, Congregare, Heb. קבוצ Collectio, Congregatio. Apud Grammaticos & Rabbinos est etiam Numerus pluralis, in quo significati multiplicis est congregatio. Plurale factum, in numerum pluralem deductum vel flexum, cujus oppositum נפרד Separatum, id est, numeri singularis. Legitur Jer.25.12. in R. D. Kimchi. מקובץ Plurale factum, in numerum pluralem deductum vel flexum, cujus oppositum נפרד Separatum, id est, numeri singularis. Legitur Jer.25.12. in R. D. Kimchi. Collector, qui collectam, eleemosynam colligit, Mendicus.

Codex, Volumen, Liber, Exemplar libri. In Vajikra rabba sect.12. in glossa: מצאתי בקיבץ ישן

קב

קב

קב

קב

קב

קב

קב

קב

קב

קב

קב

קב

קב

קב

Reperi in vetusto codice. In præfatione Ephodi עשירים בכל דור ישתדלו בכתיבת הקבצים היפים: Ditiores semper operam dant describendis elegantibus codicibus, Biblicis scil.

קבוץ שפתים Collectio labiorum, vocalis Kibuz sic vocatur, qui collectis labiis profertur.

התקצרות Systole, Constrictio cordis.

קבר אברהם ית שרר Sepelire. Præteritum, קבר אברהם ית שרר, Genes. 23.19.

Et sepelivit eum in valle, Deuteron. 34.6. וקבר יתיה בחילתא

Et illic sepelivi Leam, Genes. 49.31. וקברתה תמן

Et illic sepeliverunt Abrahamum, Genes. 49.31. וקברו יתיה

Et sepelierunt eum, Jos. 24. v. 32. וקברו יתיה

Postquam sepelivissent ipsum, 1. Reg. 13. v. 31. וקברוהו בביתיה

Et sepelivistis eum, 1. Sam. 25. v. 1. וקברתו יתיה

Et nemo erat qui sepeliret, 2. Reg. 9.10. sic Jer. 14.16. Psal. 79.3.

Donec sepelirent ipsi virum, 2. Reg. 13. v. 21. וקברו יתיה

Nam illic in possessione ejus Moses scriba magnus in Israele, sepultus erat, Deuter. 33. 21.

In sepulchro, in quo propheta Dei sepultus fuerat, 1. Reg. 13. 31. וקברו יתיה

Et illic ero sepulta, Ruth. 1. v. 17. וקברתה יתיה

Et illic ero sepulta, Ruth. 1. v. 17. וקברתה יתיה

Et illic ero sepulta, Ruth. 1. v. 17. וקברתה יתיה

Ad plangendum & sepeliendum eum, 1. Reg. 13. 29. וקברו יתיה

Et sepelito patrem tuum, Genes. 50.6. וקבר ית אבך

Et sepelime juxta patres meos, Genes. 49.29. וקברו ית אבותי

Revisite nunc maledictam istam & sepelite eam: nam filia regis est, 2. Reg. 9. 34.

Et sepeliam mortuum meum, Genes. 23. 4. וקבר ית אבי

Et sepeliam patrem meum, Genes. 50. v. 5. וקבר ית אבי

Et demisit cadaver ejus in sepulchro suo, 1. Regum 13. vers. 30.

Et colligeris in sepulchrum tuum, Nah. 1. v. 14. וקברתה יתיה

Et colligeris in sepulchrum tuum, 2. Reg. 22. 20. וקברתה יתיה

Et fuisset mihi mater mea sepulchrum meum, Jerem. 20. vers. 17.

In sepulchro meo, Genes. 50.5. וקברו יתיה

Donec sepeliant eum, Ezech. 39. v. 15. וקברונו

Et sepelient eos domus Israel, Ezech. 39. v. 12. וקברו יתיה

Et Aegyptii sepeliebant, quemcumque occiderat Dominus inter eos, Numer. 33.4. וקברו יתיה

Donec sepelirent eos illi qui solent sepelire, Ezech. 39. vers. 15. וקברו יתיה

Illic sepultus fuit Abraham, Genes. 25. v. 10. וקבר יתיה

Et sepultus fuit illic, Deuter. 10.6. וקברתה יתיה

Et fuit sepulta supra Bethel, Genes. 35. vers. 8. וקברתה יתיה

Et fuit sepulta (Rachel) in via Ephrat, Genes. 35. 19. וקברתה יתיה

Vidi improbos qui sepulti fuerunt, Eccles. 8.10. וקברו יתיה

Sepelietis in senectute bona, Genes. 15.15. וקברתה יתיה

Et non sepelientur, Jerem. 20.6. וקברו יתיה

Sic Hof. 9.6. De sepeliendi ritu, ceremoniis & legibus, vide Synagog. Jud. Schylchan Aruch parte 2. & Majemon. in Jad, in הלכות אבלות.

Tradunt etiam Rabbini, Judaeos, qui Pisis sive Pisæ in Italia sepeliuntur, tri-duo consumi, propterea quod eò olim vasculum terræ cæmeterii sive urbis Jerusalem allatum sit, & in eum locum evacuatum, ubi mortui sepeliebantur, unde postea observatum, carnem mortuorum tribus diebus fuisse consumptam. Vide Juchasin folio 136.1.

Quod attinet in specie eos, qui à synedrio morte afficiebantur, illi non sepeliebantur in sepulchro patrum suorum: sed duo publica sepulchra pro illis erant ordinata, in quæ reponebantur, donec caro consumpta fuerat. Postea ossa effodiebant, & in sepulchris patrum ipsorum sepeliebant. Vide Rambam in Stat. de Syned. cap. 14. Hac de causâ fortè Josephus Arimahteensis petit sibi dari corpus Christi, ne in publicum factorosorum sepulchrū reponeretur, Matth. 27. v. 57. &c.

קברא דנבייא Sepulchrum: קברא דנבייא קבר • קבר • קבר

Sepulchrum prophetarum Domini, 2. Reg. 23. v. 17. וקברתה יתיה

Aut in sepulchrum, Num. 19. 16. וקברתה יתיה

Non colligetur cadaver tuum in sepulchrum patrum tuorum, 2. Reg. 13. vers. 22. וקברתה יתיה

Sicut sepulchrum patens, Jerem. 5. 16. וקברתה יתיה

Cum Pronominibus, ית קבריה לא יכלי, Genes. 23.6. וקברתה יתיה

Sepulchrum suum non cohibeat à te, Genes. 23.6. וקברתה יתיה

Et demisit cadaver ejus in sepulchro suo, 1. Regum 13. vers. 30.

Et colligeris in sepulchrum tuum, Nah. 1. v. 14. וקברתה יתיה

Et colligeris in sepulchrum tuum, 2. Reg. 22. 20. וקברתה יתיה

Tu autem projectus eris ex sepulchro tuo, Jesa. 14. v. 19. וקברתה יתיה

Et fuisset mihi mater mea sepulchrum meum, Jerem. 20. vers. 17.

In sepulchro meo, Genes. 50.5. וקברתה יתיה

An quòd nulla essent sepulchra

קברו יתיה An quòd nulla essent sepulchra

קברו יתיה An quòd nulla essent sepulchra

קברו יתיה An quòd nulla essent sepulchra

pulchra in Ægypto, Exod. 14. 11. וְחָזָא יְת קְבָרָיָא Et vidit sepulchra ista, 2. Reg. 23. 16. וְנָסִיב יְרֵת גְּרָמֵינָא Et accepit ossa ista ex sepulchris, ibidem: מִן קְבָרָיָא Ex terra sepulchrorum, Jesa. 65. v. 4. *Constructum*, קְבָרֵי דְמִשְׁאֵלִי Sepulchra concupiscentium, Numer. 11. 34. וְשָׂרוּ בְּקְבָרֵי דְמִשְׁאֵלִי Et manserunt in loco sepulchrorum desiderantium, Numer. 33. 16. לְקְבָרֵי גְלִינָא In sepulchra captivorum, 2. Reg. 23. 7. Sic Jerem. 26. v. 23. מִקְבָּרֵי מִקְבָּרֵי Ex castris sepulchrorum concupiscentium profecti sunt, Numer. 11. 35. *Cum Affixis*, סְחָרְתָהוֹן קְבָרֵיהוֹן In circuitu ipsorum sunt sepulchra ipsorum, Ezech. 32. v. 22. E' sepulchris suis, Jerem. 8. 1. הֵא אֲנָא פְתַחִית יְת קְבָרֵיכֹון Et ego aperio sepulchra vestra, Ezech. 37. 12. וְאֶסֶק יִתְכוֹן מִקְבָּרֵיכֹון Et educo vos ex sepulchris vestris, Ezech. 37. 12. בְּשִׁפְרָא קְבָרֵנָא In optimo sepulchrorum nostrorum, Genes. 23. 6.

Filia sepulchrorum, Nomen avis, de qua scribitur, quod se ornet alienis quoque plumis, ut Graculus: בֵּין מִן רִידֵיהּ בֵּין לֹא מִרִידֵיהּ מִתְגַּלְגַּלַּת, Medrasch Esther cap. 1. v. 4. In eodem libro cap. 1. v. 9. hæc eadem avis vocatur צַרְצָרָא. Glossa adducit quoq; ex Medr. Esth. 3. 6. ex antiquo quodam exemplari, משל לקברין שקנו על שפת הים, pro quo in nostris libris est, רומה לעוף שעשה קן.

Species piscis, in ע"ז fol. 39. 1. קבר נונא

Sepultura, sepulchrum: לְאַחֲסַנְתָּ קְבֹרָא In hæreditariam sepulturam, Genes. 23. v. 9. 20. Qui traditi sunt ad sepulturam, Ezech. 32. 23. לֹא תְהִי כְהָר מְנֹהוֹן בְּקְבֹרָה Non eris sicut unus illorum in sepulturam, Jesa. 14. 19. עִם קְבֹרַתָּא Rachel, i. Sam. 10. 2. Cum sepultura Rachel, i. Sam. 10. 2. אֵית לָנָא בֵּית קְבֹרַתָּא Est nobis sepulchrum, Ruth. 1. 17. Sic Eccles. 6. 3. לְקְבֹרַתָּא In sepulchrum, Job. 5. v. 26. *Cum Pronominibus*, עַקְבֵּי קְמַתָּא עַל Et erexit Jacob statuam ad sepulchrum ejus, Genes. 35. 20. וְלֹא יָדַע אָנָשׁ יְת קְבֹרַתָּא Et non scivit ullus homo sepulchrum ejus, Deut. 34. 6. scil. Mosi. In Talmud Pesachim fol. 54. 1. numeratur inter ea quæ ante mundum creata sunt. בְּקְבֹרַתָּא In sepulchro suo, 2. Reg. 9. 28. *Plural*. מִתְקַנְנֵן קְבֹרֹון Et erexit Jacob statuam ad sepulchrum ejus, Genes. 35. 20. וְהוּנָא Sepulchra disposita sunt mihi, Job. 17. 1. וְהוּנָא Ipse autem sepulchra ingrediatur, Jobi 21. 32. *Cum Affixis*, סְחָרְתָהוֹן קְבָרֵיהוֹן In circuitu ipsorum sunt sepulchra ipsorum, Ezech. 32. v. 26.

Apud Rabbinos קבר est etiam *Uterus mulieris, quia aliquando est sepulchrum infantis, cum in utero moritur*, Inde, כל זמן שהקבר פתוח, Quamdiu uterus apertus est, scil. in partu, tunc licet administrare necessaria ad partum in Sabbatho, sine metu violationis Sabbathi: Si concludus est uterus, & obstetrix dicat, necessaria

esse sibi hæc vel illa, tunc licet administrare, & non violatur Sabbathum, si autem nihil dicat, tunc non debet violari Sabbathum, Schabb. fol. 128. 2. Sic, אי אפשר לפתוחת הקבר בלא דם, Impossibile est aperiri uterum (in partu) sine sanguine, Nidda fol. 21. 2. אין לנפלים פתיחת הקבר עד שיעגילו. ראש כפיקה Non est abortibus apertio uteri, donec rotundaverint caput instar verticilli vel glomi, Bech. fol. 22. 1. Oholoth fol. 54. 1. cap. 7.

Vespillo, Sepultor mortuorum: הנהו קבוראי שמתנהוון Istos sepultores excommunicavit, Sanhed. fol. 26. 2.

Glomus, Conglomeratio, Coacervatio in unum. Sic Syris קבר est *Coacervare, Agglomerare, Conglomerare*: איתבר ליה קיבורא דתכלתא. Amiffus est ipsi globus hyacinthinus, Talm. Cholin fol. 95. 2. Invenit glomos, quibus texunt retia piscatores, Talm. Metzia fol. 24. 2. אייתו ליה Attulerunt ad ipsum duos glomos, dicentes, Uter est pro Stamine, & uter pro subtegmine? Talm. Avoda fara fol. 17. col. 2. Item *Ramus fructibus onustus, id est, cumulus fructuum conjunctorum instar racemi sive glomi*: גנב קיבורא Furatus est glomum dactylorum, Sanh. fol. 26. 2. Sic Glomi nucum, pomorum, cerasorum, & similium, quæ coacervatim crescunt. Item, פסק קיבורא בשנייה, Abscidit ramum dentibus suis.

Calamus brachii à cubito ad humerum usque, ubi est collectio carnis, ubi scil. plures muscoli conjuncti sunt. Hinc illud Deuter. 6. v. 8. Super manum tuam, in Talmud exponitur id est, Super calamum brachii tui, Menach. fol. 37. 1.

Furfur, aut vilior quaedam furfuris species, Fæx farinae: unde, סאה סובין פארה, quæ tres sunt furfuris species, in Ketubhoth fol. 112. 1. Inde fit פת קיבר vel פת פת קיבר, Panis furfuraceus, sive fursufus, panis crassus & impurus: אוכלי פת קיבור Comedentes panem furfuraceum, Talm. Machschirin cap. 2. Vide & Erubhin fol. 56. 1. *Quod porro in Aruch adducitur esse piscis nomen, id vitiosum est*. Nam pro eo in Gemara legitur קרבי רגים ועוכון, Intestina piscium & ova ipsorum, Avoda fara fol. 40. col. 1. *Gracè* Κισσός *Ciborium, fructus fabæ Ægyptiæ*.

Sepulchrum, vel Cæmeterium, Sepulchrorum locus: In sepulchro regum fuit sepultus, Talm. Sota fol. 13. 1. In Aruch scribitur בְּקְבֹרַתָּא cum Affixo, & exponitur בית הקברות *Locus sepulchrorum*. *Glossator Talmudicus scribit, esse linguæ Græcæ. Videtur ergo esse corruptum ex* Κατακόμιον *Cæmeterium*. Legitur & in Jalkut Exod. fol. 66. 4.

קברניט *Gubernator: Gubernaculum, Clavus in navi, Græcè κυβερνήτης: Quo die obiit Abraham Pater noster, planxerunt eum omnes gentes mundi dicentes, אוי לו לעולם שאכר מנהיגו ואוי לה, לספינה שאכר קברניטה* *Væ seculo cuius ductor perit, & Væ navi, cuius perit gubernaculum, vel gubernator, Basra fol. 91.2. Proverbiale est in omnes status, quorum caput concidit. Tunc enim magnæ mutationes ingruunt, & variæ perturbationes. Legitur & in Jalkut fol. 31. col. 3. הושיט לו Porrexit ei gubernator navis funem, Tanchuma in fine sect. 7. שלח לו: Item, Semper studeat quisque seipsum facere gubernatorem, Vajikra rab. lect. 21. Tenens gubernaculum sive clavum. Sic explicatur Hebræum הובל Ezech. 27. v. 8. ab Hebræis.*

קבתא *Urceus major, vas instar cadi vel cupæ: מן קובתא דאלהא דבשמא מליא מטרא* *Ex urceo Dei, qui in cœlis repletus est aquis pluviae, Psal. 65. 10. Hebr. Rivus. מן טף לשטפא* *Quis fluere fecit inundationem in rivu, Heb. אקוליקא Aqualiculus, Job. 38. 25. בקובתא דרקיעא* *In cupa expansi, Genes. 1. 7. in Jon. Elias explicat Fossam, Foveam, Cisternam.*

קבותין *Urcei, apud Talmudicos, quod fortè est pro קובתין, ex forma Targum: קבותין של מוריים* *Urcei muriae, in quibus salmuria reponitur, Kelim capite 10. Glossa, קנקן של חרס* *Cantharus fictilis magnitudinis cabi.*

קדר *Perforare, Terebrare. Vide in קדר.*

קידה *Casia. Apud Talmudicos, אין מרכיבין* *Non inserunt rutam in casiam albam, quia herba est, Kilaim cap. 1. Baal Aruch scribit, קידה לבנה* *esse speciem arboris: sed קידה absolute, esse speciem herbae vel oleris: Casiam albam autem dicit esse Costum.*

מקידה *Vas testaceum, fictile. Apud Talmudicos, Undenam bibit* *Undenam bibit (mulier scil. de adulterio suspecta?) Ex vase testaceo, Sota fol. 32. 2. Vide & Schab. fol. 157. 2.*

קוד וקדינא *Vide in קוד.*

קודקודא *Vertex, Deut. 33. 16. in T. I. & H. Apud Rab. קודקודא דבישרא בעלמא הוא* *Vertex, i. e. elevatio carnis (frustū carnis quod gibbositatem reddit in corpore) vulgaris est, Glossa, תלתול, Bechor. fol. 43. 2. מרבר* *Qui venit à vertice deserti, Gl. מעיקר, Ber. rab. sect. 62.*

קדינא *Bubo, nomen avis immunda, respondens Hebræo בוס, Levit. 11. 17. Deut. 14. v. 15. Psal. 102. 7. vocatur בוס הרבות* *Bubo locorum vastorum deserti; unde pro ave domestica sive agrorum accipi non potest, scribit R. Salomon.*

כל מיני עופות יפין להלום חוץ מן *Apud Talmudicos, Omnes species avium faustæ sunt in somnio, exceptis bubone & noctuâ, Berachoth fol. 57. 2. In Nidda fol. 23. 1. scribitur per Resch, קדיא וקיפוא, & dicitur de iis, quod hæc duæ aves oculos non habeant ad latus, ut cæteræ aves, sed antè in fronte, ut homines. Glossator scribit, esse Avem facie feli similem, & de nocte clamantem.*

קדינא *Prov. 17. 14. vide in צדה.*

קדינא *Flagrare, Conflagrare, Accendi, Inflammar: Accendere, Hebr. & sic apud Rabbinos, & in Hiphil, הקדינא* *Adussit, Incendit, Inflamavit, Exacerbavit: Item Corrupt, Perdidit cibum nimium saliendo aut condiendo: ut, ביום שושי הקדינתן* *Die tertio incendit eas sale, scil. fabas, id est, acriores, acrioris saporis fecit, nimis salivit, Erubhin fol. 53. 2. דומה לתבשיל שהקדינתו מלה* *Similis est edulio quod incendit sal, hoc est, quod sale nimis conditum & conspersum est, Berach. fol. 34. col. 1. כדו* *והנחתום מודד תבלין ונותן לתוך קדרתו כדו* *Coquus mensurat condimenta, & ponit ea in ollam suam, (ne aromatibus vel condimentis) accendat, seu, acre nimis reddat edulium suum. Hinc ulterius extenditur, ut Adurere edulium, vel, Nimis Salire & condire, proverbialiter dicatur de eo qui vias & mores suos corrumpit, vel famæ suæ maculam inurit: ut, In Sanhed. fol. 103. 1. verba illa Psal. 91. 10. ונבע לא* *Et plaga non appropinquabit tabernaculo tuo: exponuntur; ויהי לך בן או תלמיד שמקדינא* *Ut non sit tibi filius aut discipulus qui nimium saliat, vel saliendo corrumpat edulium suum publicè, hoc est, qui à recta via deflectat, degeneret, doctrinam corrumpat, & ad hæresin vel idololatriam desciscat, eamque palam disseminet & defendat, &c. Gerson explicat, der offenslich Abgötterey treibet. Nota, in Talmud Veneto, & in Aruch manuscripto addi, כגון ישו הנוצרי* *Sicut Jesus Nazarenus; sed in Basileensi edit. omissum. In Aruch, in קדו* *Secundo, pro eo legitur כגון ירבעם* *Sic in Berachoth folio 17. col. 2. in explicatione versus 14. Psal. 144. ad vocem ברהובותינו* *scribitur: שלא* *ubi iterum in editione Veneta & Cracoviensi additur כגון הנוצרי* *sicut Nazarenus, pro quo in Aruch est כגון מנשה* *sicut Manasses, qui idola erexit in vicis & plateis. Malitia Judaica. Iterum ex prima significatione, שקלתה ואנחתה אנבא דכרעה קדו* *Accipit eum (torrem) & posuit super pedem suum, & exustus fuit, Chagiga fol. 5. 1. דהיא אמתה דקרח* *Ancilla ista, cui inflammatus fuit oculus, & עז fol. 28. 2.*

קרה Calor, Inflammatio: קרהא דעינא Inflammatio oculi, עו fol.28.2.

שם מקריה את הגוף, Febris ardens, sic dicta, קרהת quia calere facit corpus, Levit.26.16. Deut.28.22. Apud Rabbinos, קרהת תרירה vel יומית, Febris continua, quotidiana, Tertiana, שלישית, רביעית, Quartana.

Idem: קרהתא Illia mea plena sunt inflammatione, vel adustione, Psal.5. v.8. In Regiis, קריחותא.

Febricitans, Febre laborans. Plurale, מוקרחים.

II. קרה Perforare, Terebrare: ובאשלא תקרה Et fune perforabis linguam ejus, id est, hamo funi indito, Job.4.0.20.

Apud Rabbinos, קרה את החבית, Terebrat vas vini: Gentilis qui perforat siphonem, & educit eo vinum, &c. עו fol.58. col.ו. תרהבא כל שהוא חייב Terebrās (in sabbatho) quantulumcunque, reus est violati sabbathi, Talm. Sab. fol.102. מקרה קרתו להו Perforando perforarunt sibi, Rosch hasch. 27.2. ירות הכלים Manubria vasorum exterebrata terebrā, Para capite ultimo: שרע לאקרוהו נהר: Licitum est perforare fluvium, id est, canalem fluvii.

המפסלת והמקרה שנפגמו טמאים: Terebra Dolabra & terebra, quæ rupturas habent, immunda instrumenta sunt: Talm. Kelim cap.13. מקרה הוצא מתחת מקרה Quod egreditur de sub terebra, id est, segmenta terebræ vel ligni, terebrando exeuntia, Bava kama fol.119. קמן Terebra parva, Oholoth cap.2.

III. קרה Germinare, Provenire, Crescere: Talm. קביל ארעא לאספסתא קרחו בה תאלי. Accepit agrū pro pabulo, & germinarunt in eo arbores; אספסתא, צמחו בו אילנות, Metzia fol.109.1. Pabulum quod provenit, Basra fol.28.2. דפסיק ליה: De moribus civium Sodomæ legitur: Qui לאודנא דחבריה אמרו ליה הכה ניהליה עד דקרהת: abscederat aurem a sino proximi sui, ei dicebant: dato ipsi asinum, donec recrescat auris ipsi, Sanhed. fol.109.2. ביה חלפי Vidit crescere in eo urticas, Metzia fol.23.2. רומנא דקרהת: Video malum Punicam germinantem in ore vasis, Berach. fol.56.1. גרלה Crescentem.

קרה Cervix, Hebr. עורף, cui in Targum respondet. Item Verbum פנה, pro Retrospicere, hoc Nomine transfertur, per Cervicem vertere: Erūt vertentes cervicem coram te, Genes.49.8. sic, מחורי קהל, ut, Exod.23.27. מחורי קהל, והא עם קשי קהל הוא, ארי אחורו, Sed ecce populus duræ cervicis est, Hebr. קשה עורף, Exod.32. v.9.

Nam obverterunt cultui meo cervicem, Hebr. פנו אלי ערף, Jerem.2.27. מקביל קרליה E regione cervicis ejus, ubi Veneta habent ex altera forma קרליה, Levit.5.8. sic ומקשי קרליה Et obdurans cervicem suam, Prov.29.ו. וירת קרלך Et cervicem tuam duram, Deut.31.27. וקשי Et dura est sicut ferrum cervix tua, Jefa.48.4. בטר דאחורו ישראל קרלהו Posteaquam verterunt Isrælitæ cervicem suam, Heb. אחרי קרלהו יחורו, אשר הפך ישראל ערף Cervicem suam verterunt, Heb. ערף יפנו, Jos.7.12. וקשיאו Et indurarunt cervicem suam juxta cervicem patrum ipsorum, Et indurarunt cervicem suam, Jerem.48.39. וקרלכו לא Quomodo indurarunt cervicem suam, Et cervicem vestram ne induretis amplius, Deut.10.16.

קרם Antevertere, Anticipare, Prævertere, Præcedere, Prævenire, Maturare, Occurrere, Obvenire, & sic Hebraicè. Præteritum, דקרימו Cujus cornua præcesserunt ungulas ejus, Psal.69.v.32. ויהו מקדמין למשאל Particip. Erunt que antevertentes quærere de pace tua, id est, primi submisè te salutabunt, Hebr. ישתחוו לך Incurvabunt se coram te, Gen.49.8. וי דמקדמין בצפרא Benignitas & veritas præcedunt faciem tuam, Psal.89.15. Væ illis, qui antevertunt matutinum tempus bibere vinum forte, Hebr. משכימי בבקר Maturantes, Mature surgentes manè, Jefa.5.11. Futurum, ולא יקדמנה בתריסין Neque veniet ante eam clypeis, 2 Reg.19.32. & sic Jefa.37.33. טובי יקדמני Bonitas mea præveniet me, Psal.59.11. ובצפרא Et manè oratio mea præveniet te, Psal.88.14. נקדם אפוי בתודתא Præveniamus faciem ejus cum gratiarum actione, Psal.95.v.2. ותקדמו ויתקדמו Et maturabitis mane, 1 Sam.29.10. ותקדמו ותתכוון לארחכוון Et anticipabitis, ibitisque viam vestram, Hebraicè והשפעתם, Genes.19.2. Cum festinatione occurrent tibi, Psal.79.8. דתקדמו בצפרא Quod antevertitis matutinum, Psal.127.2. ואקדים Aphel Præterit. Et anticipavit Abraham manè, maturavit, Genes.19.27. מן אקדימני Quis prævenit me operibus creationis? Jobi 41. v.2. אקדימני בשפרא Maturavi summâ aurorâ, Psal.119.147. אקדימו עיני מסרתא דצפר Prævenerunt oculi mei custodiam matutinam, Psalm.119.148. אקדימו לי ביום טלולי Antevertent me, Psal.18.6. אקדימו לי ביום טלולי Præcesserunt me die vagationis meæ, Psal.18.19. אקדימו יתי יומי עניותא Prævenerunt me dies paupertatis, Jobi 30.v.27. ואקדימו בצפרא Et maturarunt summo manè, Genes.26.v.31. וקדמו ביום אקדימו וקדמו וקדמו Et maturarunt die sequenti, Exod.32.6. ואקדימו

Et maturarunt ascendente aurora, Jos.6.15. Participium, מקדים ומחשיך Maturans & vesperans, id est, à summo mane usque ad vesperam tenebrescentem, 1.Sam.17.16. Imperativus, וכען אקדם בצפרא, Et nunc maturato mane, 1.Sam.29.10. אקדם אפוי Præveni faciem ejus, Psal.17.13. Futurum, תקדים Maturabis, Jud.9.33. Maturemus mane, Cant.7.13.

Apud Rabbinos, הקדים Præmisit, Prævis, Antè aliquid dixit, scripsit aut fecit; Sicut כאשר הקדמנו Sicut præmisimus, antea scripsimus vel docuimus: מוקדם Præpositum, Præmissum. מוקדם ומאוחר Præpositum & postpositum, i. e. Hysteron proteron. Videde eo in אחר.

Antiquus. פאמין הקדומה Amicitia antiqua, pristina.

קדם לפני, cui in Targum communiter respondet, quandoq; etiam Particulis נגד ונכח: aditur etiam sepius nomini Dei in variis loquendi formis: ut, ואתחבלת ארעא קדם, Et corrupta fuit terra coram Domino, Hebr. לא יתקים קדם אחנא לפני האלהים Non consistet vivus coram fratribus nostris, Hebr. פוןי הקא קדם אחי. נגד אחינו, Genes.31.32. נגד אחינו coram fratribus meis, Hebr. נגד, Genes.31.37. Et precatus est Abraham coram Domino, Hebr. אל האלהים, Genes.20.17. ושמיע קדם Et audita fuit coram Domino vox pueri, Hebr. ושמע אלהים, Genes.21.17. ויהי ליאות ידי נלי קדם Et fatigatio manuum mearu revelata est coram Domino, Hebr. Laborem manuum mearum vidit Dominus, Genes.31.42. קדם עפא דארעא Coram populo terræ, Heb. באוני עם הארץ In auribus populi terræ, Genes.23.13. sic ibidem vers.10. & alibi sæpè: דארעא קדם Dare minorem ante majorem, Hebr. לפני, Gen.29.26. Sequentes servili, est Antequam: קדם דחבל Et antequam perderet Dominus, Genes.13.10. Cum servilibus ab initio q; habet Scheva simplex: וקדם מהוי שמשא Et ante esse solem, antequam esset sol, Hebr. לפני שמש Psalm.72.v.17. Quia in oculis Dei, Hebr. נכח, Ante Dominum, Hebr. אל, Prov.5.v.21. אל לקדם, & sic sæpè pro אלהים, יהוה, Et veniet ante Dominum, Hebr. לפני, Levit.15.v.14. וואמר קדמוהי Et dixit coram eo, Heb. ואמר אליו, Exod.33.15. Si nunc inveni gratiam coram te, Hebr. Invenisti gratiam coram me, Hebr. In oculis meis, Exod.33.v.12. לךדמיהון Ante eos, Genes.43.34. דיהביר Quæ dedi coram vobis, Jerem.26.v.4. תכירין אנון קדמנא Fracti illi sunt coram nobis, Hebr. לפנינו, Judic.20.32.

Propter, מפני מעם ימאת A, Ab, Hebr. מפני מקדם, Hebr. Antequam, Antè, Hebr. מלפני, quibus respodet: יצחק אבנא Egressus est Jacob ab ante, id est, à conspectu Isaac patris sui, Heb. מאת פני, Gen.27.30. ונפק יואב מן קדם דוד Et egressus est Joab ab ante, è conspectu David, à Davide, Heb. מעם דוד. 2.Sam.3.26. מן קדם ומלכותי מן קדם. Et regnum meum est à Domino usq; in æternum, Heb. מעם יהוה. 2.Sam.3.28. מן קדם. A conspectu Domini, Heb. מלפני, Num.17.24. ואתיהוה Sic in variis locutionibus de Deo, ejus usus est: ואתיהוה Et venit verbum à Domino ad Abimelech, Hebr. ויבוא אלהים Et venit Deus ad Abimelech, Genes.20.v.3. מן קדם. A Domino, Hebr. מיהוה, Genes.24.50. בריכא אנת מן קדם. ברוכא את ליהוה. Ruth.3.10. מן קדם א Domino misericordia præstetur tibi fili mi, Hebr. האלהים. Qui audit verbum à Deo forti, Hebr. אמרי אל, Numer.24.16. sic plurima alia, cum nomine Dei constructa, efferuntur. Sic, ונתנא נבואה מן קדם Verbum prophetiæ à Domino, Hebr. דבר יהוה Verbum Domini, quod in Prophetis passim obvium. Propter מן קדם אלהים: Propter Dominum Deum, vel, A conspectu Domini Dei, Heb. מפני, Genes.3.8. מן קדם מי טופנא Propter aquas diluvii, Genes.7.7. מן קדם שרי רבונתי Propter Saram dominā meā ego fugio, vel, A conspectu, Genes.16.8. מן קדם שיחנא Propter ulcera, Exo.9.11. מן קדם ומון קדם תקוף רוגזיה Propter Dominum & propter fortitudinem iræ ejus, Jere.4.26. Sequentes servili, est Propterea quod, Eo quod revelatus erat ei Dominus in igne, Hebr. מפני אשר Exod.19.v.18. Propterea quod vaticinatus erat in nomine Domini, Jon.1.3. Non tamen semper, sed ratio habenda sensus: במקדם דקטליון בחרבא Quasi ab iis qui occidunt gladiis, Hebr. במפני חרב. Quasi propter gladium, Levit.26.37. Pro Antequam: Quod antequam floret, Heb. וערק משרה מן קדמוהי, Psal.129.6. שקדמת ומון קדם, מקדמי ארץ, Hebr. שקדמת, Et antequam esset mundus, ante mundum, ibid. ומון קדם עוברוי Et ante opera ejus, Prov.8.22. Cum Pronominibus respondet Nomini cum prefixa Prepositione: מ: ut, וקדמוהי, Et fugit Moses à facie ejus, ab ipso, Heb. מפניו, Exod.4.3. ונפק מן קדמוהי Et egressus est ab ipso leprosus ut nix, 2.Reg.5.v.27. מן קדמד דיני יפוק A conspectu tuo judicium meum egredietur, Psal.17.2. וית מיתי מן קדמי Et expulit ex conspectu

conspectu tuo populos, Psalm. 78.55. ויתרד יי מן Et expellet Dominus omnes populos istos ex conspectu vestro, Deuter. 11.23. מן קדמנא A nobis, Judic. 11.24. ויהו לקדמנא Qui fuerunt ante nos, Eccles. 1.10. וערקת מן קדמנא Et fugiebat illa ab ipsa, Genes. 16.6. Ex hac forma legitur etiam quandoque plurale in Venetis, ut ומלקדמין Et ab antiquitatibus, Jesa. 23.7. sed hoc præstat legi מלקדמין, ut videbitur paulo post.

קמי קום קום Ante, Coram, In conspectu. Per Synopen contractum est ex קום, Hierosolymitana Dialecto usurpatum. Inde R David in Michlol fol. 91.2. scribit, קדמוהי קמוהי, cui affine קמוהי, quod idem cum גרמוהי. In Onkelo & Jonathan non reperitur nisi quandoque pro שלשום, cum prefixis servilibus, מרקמוהי Ab ante illud, Jam ante. Antea, pro quo aliquando est מרקמוהי, quod Elias in Tisbi vult esse erroneum. Separatim קם קום, sed semper cum Affixis usurpatur: קמוהי קמוהי Ante eum, Coram eo: קמיה רבנא Coram Doctore Rabba. Post hanc formam semper sequitur Daleth servile, quando ad alium refertur: אתו לקמיה רבב Venerunt coram Raf Papa: Venit, ingressus est in conspectum רבב Rabba. Reciprocè מסדר אנרתא קמיה Disposuit historiam ante se. Vide ante nos, id est, vide infra, paulo post; cum authorem ad seqq. relegant. Ex altera forma, נקט נורנא קמי Accipit (id est, accipit & portat) facem coram Isra'ele, Abho. fol. 11.1. ומי איכא ספיקנא קמי Estne dubium aliquid coram Deo? Gittin fol. 6.2.

קום Ante, Antiquitas, Prioritas: מיומי קום A diebus antiquitatis, Jesa. 23. v. 7. Mich. 7. 20. מיומי קום Sicut diebus antiquitatis, id est, antiquis, Jerem. 46. v. 26. In diebus antiquis, Ezech. 38. 17.

קדים Ante, dum nondum fixi essent montes, Hebr. בטרם, cui aliàs respondet לא עד, unde hic Pleonasmus est, Prov. 8. 25.

קדמא Antiquitas: Principium, de tempore: interdum de loco, Ortu, Oriente, sive Orientali parte mundi. Hinc Plurale, בקדמין ברא In principio creavit Deus cælum & terram, Hebraicè בראשית, Genes. 1. 1. ad verb. In principiis, scil. rerum omnium, ante res omnes creatas: למשאל Ut rogent civitatem in principio, id est, prius, Hebr. בראשונה, 2. Sam. 20. 18. מלקדמין Ab antiquitate, Antiquitùs, Judic. 5. 21. At Genes. 2. v. 8. pro Hebræo מקדם, quidam A principio, alii Ab oriente explicant, ut & vox Hebræa quandoque de loco, quandoq; de tempore accipitur. Deloco accipi præstat, & sic, מלקדמין לננתא Ab

orientali parte horti istius, Genes. 3. 24. לו שמיא Lus nomen urbis erat ab antiquis temporibus, à primo tempore, Hebr. לראשונה, Genes. 28. 19. Separatim, מן לקדמין, Hebr. קדם, Psal. 68. 34. חרין דמן לקדמין Anigmata quæ inde ab antiquis temporibus, Psal. 78. 2. ומלקדמין Jesa. 46. v. 10. מרור אלהא דמלקדמין Habitaculum Dei, qui fuit inde à primis temporibus, id est, ab æterno tempore, Hebr. אלהי קדם, Deuter. 33. 27. מתלא דמלקדמין Proverbium ab antiquitate, i. e. antiquum, 1. Sam. 24. 14. כמלקדמין Sicut ab antiquis temporibus, Antiquitùs, Hebr. מקדם, Jesa. 2. v. 6. Vel כדמלקדמין, Hebr. כקדם, Jerem. 30. 20. ואתיב יתכון כדמלקדמין Et habitare faciam vos sicut antiquis temporibus, Hebraicè בקדמותיכם, Ezech. 36. 11. ומרקדמוהי Et ab antiquitate ejus, id est, Antea, Genes. 31. 2. Ex forma feminina constructa, מקדמת דנא Ab antiquitate hujus, scil. temporis, id est, Antehac, Esræ 5. v. 11. sic מלקדמת דנא Ezech. 38. 7. Apud Rabbinos Tabn. בקדמתא ובחשכתא Prima-luce, & vespertinis tenebris. Manè & vesperi.

קדומא Oriens, Orientalis mundi pars, Eurus, Orientalis ventus: ושקיפו קדום Et percussæ euro, Hebr. קדים, Genes. 41. v. 6. sic vers. 23. 27. ארי קדום Nam ventus orientalis fortis instar ignis egressus est à me, Hebraicè אש Ignis, Deuter. 32. 22. Sic Jerem. 15. 14. וי דבר רוח קדומא Et Dominus eduxit ventum orientalem in terram istam totâ die, Exod. 10. 13. לארע מדנקא Orientem versus, in terram orientalem, Hebr. קדמה, Genes. 25. 6. בקסטר מדנקא קדומא Ad latus altaris orientale, sive, orientem versus, Hebraicè קדמת, Levit. 1. 16. Sic Num. 34. 3. דשרן קדומא Qui habitant ad orientem, Numer. 10. v. 5. ותתפני לך Et respiciet tibi versus orientem, 1. Reg. 17. 3. Item Principium, Primus ortus diei: unde, Mane, primo ortu diei, summo manè, Prov. 27. 14.

קודם לכן קודם, Antecedens, Antecedens: קודם קודם Ante, Antehac, Antequam, Priusquam, Antè: Antecedens omnia existentia, ante omnes res & creaturas quæ existunt. Femina. Scientia prima, Notio prima: קודם הקודמות Ante creationem mundi: בריאת עולם Que prima sunt apud nos in cognitione, postrema sunt in existentia.

קדמא, קדמי Primus, Antiquus, Prior, Antecedens, Præcedens: בעדן קדמי Juxta tempus primum, Oblationem primam offeretis ea, Levit. 2. 12. vel קדמאי Primorum, scil. fructuum, primitivorum, primitiarum. שויל ברון Interroga nûc generationem priorem, Job. 8. v. 8. מכלנא קדמא Præter famem priorem,

rem, Genes. 26. v. 1. **קד** Hic egressus est prior, Genes. 38. v. 28. **קד** In die primo, Exod. 12. 15. **קד** In primo, scil. die septimanae, Genes. 8. 13. **קד** Juxta (ritum) priorem, Levit. 9. 15. **קד** Plurale, **קד** הי ירחין קדמין Sicut mensibus antiquis, Heb. **קד** לית דכרנא, Job. 29. 2. **קד** לית דכרנא Non est memoria seculorum priorum, Eccles. 1. 11. **קד** לתנינן פקדמאן Perfolvam secundis sicut primis, Jerem. 16. v. 18. **קד** ביומי חצרה In diebus menses in prioribus, 2. Sam. 21. v. 9. **קד** ודכרנא להון קים קדמא Et recordor ipsis foederis priorum, scil. temporum, vel, patrum, Levit. 26. v. 45. **קד** לוחי אבניא כקדמא Tabulas lapideas sicut priores, Exod. 34. 1. **קד** על לוחיא קדמא Num in primis, sc. temporibus, primum, ab initio, Job. 15. 7. quod prestatet conjunctim legi **קד** הכקדמא cum ה interrogandi, ut in Hebræo **קד** הראשון. **קד** Aliter, **קד** מן השניא Diverfum à prioribus, Dan. 7. 24. nec sapius sic extat. **קד** Femininum, **קד** היא שנתא קדמיתא Iste est annus primus, Jerem. 25. 1. **קד** Et aliter, **קד** קדמיתא, **קד** Primum erat ut leo, Dan. 7. 4. **קד** Adverbialiter, **קד** ועבירו קדמיתא Et parate eum (vice) primâ, id est, primum, 1. Reg. 18. 25. **קד** במטלהון בקדמיתא Cum proficiscerentur prius, primum, in principio, Hebr. **קד** מקדם Ex oriente, Genes. 11. 2. Sic 13. 11. Levit. 5. 8. Num. 2. 9. **קד** כרבקדמיתא Sicut primò, principio, Jos. 8. 5. **קד** Plurale, **קד** מה אנון הון Priora qualia fuerint. Jesa. 41. 22. **קד** לא תדברון קדמיתא Non recordamini priorum, Jesa. 43. 18. **קד** ובקדמיתא יבסרוננא Et priora annuncient nobis, Jesa. 43. 9.

קד Prioritas: **קד** בקדמיה ואחר: Cum prioritate & posterioritate, h. e. *Successivè*.

קד Primus, **קד** ma, **קד** mium: **קד** קמא Porta prima. Liber Talmudicus sic vocatus. **קד** In Targum, **קד** מבתר יומא טבא קמא רפסחא Post diem festum primum paschatis, Levit. 23. v. 11. & 15. in Jonath.

קד Idem, ex dialecto Hierosol.

קד Antiquus, **קד** Prior, qui est in tempore, ante quod fuit alius, ut, **קד** Noach prior fuit Davide. **קד** At de Deo, est **קד** Aternus. Deus enim tempori non est subjectus. Sic disputant Philosophi, an mundus sit **קד** aternus? Sic **קד** sunt synonyma: **קד** נחש הקדמוני Serpens antiquus, qui Evam seduxit.

קד Et priores corripuerunt turbinem, Jobi 18. v. 20. Regia habent **קד** קדמא, quæ forma usitatio est. Cholem autem istius formæ Hebrææ solet mutari Chaldæis in Kametz: ut, **קד** אחרון, אחרון.

קד Antiquitas, **קד** Principium, **קד** Occursus, **קד** Anterior accessus, **קד** Antecessus: **קד** לקדמות מימרא דין: **קד** לקראת אלהים, In occursum verbi Domini, Heb.

& sic deinceps huic voci respondet, Exod. 19. 17. **קד** In occursum populi, Judic. 20. v. 13. **קד** Emphaticè, **קד** וית פניהון קדמותא Et filios ipsorum (in) principio, Genes. 33. 2. ubi deest **קד** Præpositio ab initio, ut & aliâs. **קד** Cum Affixis, **קד** סופא דאויב מן קדמותא Finis ejus magis quam principio ejus, Hebr. **קד** מראשתו, Job. 42. 12. **קד** ויהט עשו לקדמותא Et cucurrit Esau in occursum ejus, Genes. 33. v. 4. **קד** ויהט עברא לקדמותא Et egressus est in occursum ejus, Num. 22. 36. **קד** ויהט עברא לקדמותא Et cucurrit servus in occursum ejus, scil. puellæ, Genes. 24. 17. **קד** הויה נפק לקדמותא Ipse egreditur in occursum tuum, Exod. 4. v. 14. **קד** בארחה Quod tu stas in occursum mei in via, Num. 22. v. 34. **קד** ויהט עברא רין לקדמותא Qui misit te hodie in occursum mihi, 1. Sam. 25. v. 32. **קד** ויהט עברא Robora te in occursum meum, & vide, Psal. 59. v. 5. **קד** ויהט עברא לקדמותא Et surrexit in occursum ipsis, Gen. 19. 1. **קד** ויהט עברא לקדמותא In occursum vestrum, Deuter. 1. v. 44. **קד** ויהט עברא לקדמותא Qui ambulat in agro in occursum nobis, Genes. 24. v. 65. **קד** באורתא, **קד** ויהט עברא באורתא Apud Talmudicos opponuntur **קד** באורתא, **קד** Manè & vesperi, in Bechor. fol. 31. 2.

קד Aternitas, **קד** apud Rabbinos: unde, **קד** קדמותא Aternitas mundi, de qua multa apud eos disputatio contra Aristotelem: Sic **קד** de Deo est **קד** Aternitas; nihil enim Deum antecessit, sed Ipse antecessit omnia, aternus & immutabilis. Vide librum **קד** Ikkarim Orat. 2. cap. 18. Hoc sensu **קד** קדמותא & **קד** נצחיותא sunt synonyma.

קד Eurus, **קד** Ventus orientalis. Apud Talmudicos, **קד** בשעת הקדים Tempore euri, quo eurus flat, i. e. calido, sereno, Machschir. cap. 3.

קד Vide paulò superius mox post verbū. **קד** Praemissa, **קד** Propositio, **קד** apud Logicos: unde, **קד** הקדמה הגדולה Propositio major, **קד** הקדמה הקטנה Propositio minor: **קד** צודקות: **קד** הקדמות צודקות: **קד** Item **קד** Praefatio, **קד** Proæmium, **קד** Prologus in authorum libris: **קד** Principia, **קד** apud Physicos: unde, **קד** בעלי ההקדמות Authores principiorum, **קד** Physici, qui certa principia naturæ præsupponunt, & iis nituntur: **קד** Item **קד** Praecognita, **קד** Rudimenta.

קד Nigrescere, **קד** Atrum, **קד** Nigrum fieri: **קד** שמשא **קד** Sol & luna obscurata sunt, Deuter. 28. 15. in Targ. Jonath. **קד** Ithpabel, **קד** אתקדר, **קד** Idem. **קד** Præterit. **קד** אתקדרו אפיהון Nigræ factæ, obscuratæ sunt facies ipsorum, tamquam Aethiopicum, Cantic. 1. 5. **קד** תנורא אתקדרו Cutes nostræ nigræ factæ sunt ut furnus, Thren. 5. 10. **קד** Antequam nigrescant, Eccles. 12. 2. **קד** Apud Rabbinos, **קד** קנה שלה Cujus cubitus nigrescit, Cholin fol. 57. 2.

Olla, Lebes, Hebraicè קדרה vel קדר קדרה וְהִלְקִיָּא לֵנוּ, *quibus respondet:* ut, קלחת פארוור, דוד קדרה Et partes carniū in olla, Hebr. כְּבֶשֶׂר בְּחוּד קדרה Et coquebant in lebete, Hebr. בְּפִרוּר, Numer. 11. 8. או ברורה או בקדרה Aut in olla, aut in lebete, Heb. בקלחת, 1. Sam. 2. 14. Et coctile posuit in ollam, Judic. 6. 19. Nigri ut olla, Jerem. 14. 2. A' projiciendo luto in ollam, Hebr. מְדוּר, Psal. 81. 7. *Apud Talmudicos, Opus ollæ, id est, חטים מבושלים, Triticum coctum, fabæ fressæ, & similia pulmenta ex farina, scribit Rambam, Berachoth cap. 6. Nedarim cap. 6. in Mischna. רבים קטילי Plures sunt occisi ollâ, quam mortui fame, Schabbas fol. 33. 1. Ollâ, id est, abundantia cibi, quam profluvium ventris secutum, & excrementa immodica, quæ effundit podex, ut olla aquam. Vel, Ollâ, retentione excrementorum, & obstructione alvi, quæ comparatur ollæ. Rabbini efferunt semper קדרה. Alibi: Ne coquas in olla, in qua coxit socius tuus, Pefachim fol. 112. 1. Præceptum de non ducenda vidua vel repudiata: In olla in qua coxerunt, cocti sunt. Aquinas scribit, eundem habere sensum cum illo, במרה שאדם מורד מורדין לו, Et, In foveam quam foderunt alii, ceciderunt, Sota fol. 11. 1. Vide & Schemoth rabba sect. 1. fol. 116. 4. Metaphoricè etiam vocant sic Cranium, in quo situm est cerebrum: unde legitur, מוח כל מרה שבקדרה נדון, Cerebrum (si in quæstione sit,) quicquid in olla est, judicatur ut cerebrum, Glossa; Olla, id est, גלגולת, Cholin fol. 45. 1. At ubi descendit in spinam dorsi, aliud de eo judicium.*

Niger, Ater. Fæmin. קדריתא Nigra, Cantic. 1. 6.

Atror, Obscuratio: Eclipsis Solis vel Lunæ, apud Rabbinos, ex significatione Hebraica קדר Obscurari, Atrari. Aliàs etiam vocatur לקות Percussio, לקה, de quo suo loco.

Idem: קדרה קנה: קדרה קדרה

Perforare, Te-rebrare: Perforando eradere & delere: שמעתי: Secundo קדר in Pibel, קדר Perforare, Te-rebrare: Perforando eradere & delere: שמעתי: Audivi, quòd perforent montes, id est, ita metiantur, ac si eos perforarent, & per foramen metirentur, seu funem traherent, Eruvin cap. 5. in Misna: וקדר כמין ארוכה: Si perforata instar fenestrationis, Avoda fara fol. 32. col. 1. Quia eraserat nomina divina, Si perforaverat, Sanhedr. fol. 102. 2. וקדרה בטלע: Quia perforatum sit instar sicli, h.e. si sit in eo foramen rotundum instar sicli, Cholin fol. 50. col. 2. Perforata est instar annuli, Cho-

lin fol. 87. *Baal Aruch hæc citat per geminum Dath, & refert ad קדר: sed in Talmud leguntur cum Resch in fine.*

Tertiò, Abscindere: ואתקדרו פסר בף רגליהון Et ablati fuerunt splenes eorū, & abscindebantur, præcidebantur particulæ plantæ pedum ipsorum, ut Hebræi explicant, Esth. 8. 10. Sic in Talmud Sanhed. fol. 21. 2. ubi explicatur locus 1. Reg. 1. 5. Paraverat sibi currum, & equites, & quinquaginta viros præcurrentes sibi, scribitur: כולן נטולו מחול וחוקי כפות רגלים היו: Omnes privati splene erant, & abscissas plantas pedum habebant. Sic etiam in Avoda fara folio 43. 1. Baal Aruch explicat; Non habebant ullam carnem in plantis pedum: abscindebant enim eam usque ad ossa, ut possent currere super sentes & spinas: Per medicamenta autem abscindebant carnem, & auferebant splenem (quia splen aggravat hominem, ut glossa Talmudica loquitur.)

Kidron, nomen torrentis propè Jerusalem, במישר קדרון, vallem transfuens, unde Vallis kidron: In planicie kidron, 2. Reg. 23. v. 5. ונתעבר ית נחלם Per vallem kidron, 2. Sam. 15. 23. Et transibis per vallem kidron, 1. Reg. 2. v. 37. Qui habitatis in valle kidron, Soph. 1. 11.

Cedrinum: Græcum est κέδρον תיבותא דאעין דקדרון Arcam ex lignis cedrinis. Sic explicatur illud Gen. 6. 14. וְעָשָׂה לָךְ תֵּיבַת עֲצֵי גִפְרִית, בֵּרֶשֶׁתִּיחַ rabba sect. 31. Pro hoc in Jonathane legitur, תיבותא דקיסין קדרון, Genes. 6. v. 14. Onkelos habet קרום ut sequitur.

Cedrus: Græcè κέδρος תיבותא דאעין דקדרום: Arcam ex lignis Cedri, Genes. 6. 14. in Onkelo. Quidam malunt ex forma Græca legere קדרום. Hinc corrigendum, quod apud Talmudicos legitur in libro Rosch haschana, fol. 23. 1. R. Jehuda dixit: ארבעה מיני ארום ארו קתרום ועץ שמן וברוש Quatuor genera cedrorum sunt: Eres, Cedrus, arbor pinguis & abies. Malè hîc ת pro ד & ס pro ט ab imperitis vocis Græcæ scriptum. Ibidem juxta alterius Doctoris sententiam decem genera enarrantur.

Kedar filius Ismaelis, qui Arabiam Petræam incoluit, unde Kedareni dicti, Genes. 25. 14. Hinc, Lingua kedarena, id est, Ismaelitica sive Arabica. Sic vocabulum אבטיחים Aben Esra scribit esse notum קדר, מלשון קדר, Num. 11. 5.

Kedareni, Tartari, populi.

Sanctificare, Consecrare, ut Hebraicè. Præteritum, קדש מלכא ית נו דרתא, וקדש יתירה, 1. Reg. 8. 64. Et sanctificavit illum, Genes. 2. v. 3. וקדש יתהון Et sancti-

sanctificavit illa, Levit. 8. 10. וקדשה Et sanctificavit illum, Exod. 20. 11. על די לא קדשתון יתי Idecirco non sanctificastis me, Deut. 32. 51. *Participium*, Ego Dominus sanctificans Israel, Ezech. 37. v. 28. מקדשהו Sanctificans illum, Lev. 21. 15. מקדשהון Sanctificans illos, Lev. 21. 23. מקדשכון Sanctificans vos, Exod. 31. 13. *Infinitivus*, לקדשא יתהון Ad sanctificandum illos, Exod. 29. 1. ולקדשא ית יומא דשבתא Et ad sanctificandum diem sabbathi, Jerem. 17. 24. לקדשותה Ad sanctificandum eum, Exod. 20. v. 8. לקדשותי Ad sanctificandum me, Numer. 20. 12. לקדשותהון Ad consecrandum ea, Levit. 21. 23. *Imperativus*, Limita montem hunc, & sanctifica illum, Exod. 19. 23. ית יומי שבניא דילי קדשו Dies sabbathorum meorum sanctificate, Ezech. 20. v. 20. *Futurum*, ואקדש ית משכון זמנא Et consecrabo tentorium conventus, Exod. 29. vers. 44. Et sanctificabo nomen meum magnum, Ezech. 36. 23. ותקדש יתהון Et sanctificabis illos, Exod. 28. 41. ותקדשניה Et sanctificabit caput suum die isto, Num. 6. 11. די יקדשון בניי די יקדשון שמי Quæ sanctificaverint filii Israel, Exod. 28. v. 38. יקדשון שמי Sanctificabunt nomen meum, Jesa. 29. 23. ותקדשון Et sanctificabitis annu quinquagesimum, Levit. 25. 10. *Aphel, Præteritum*, אף יתהון אקדש Et si qui consecravit, liberet domum suam, Levit. 27. 16. אקדשית יתהון קדמי Consecravi mihi omne primogenitum Israelis, Numer. 3. v. 13. אקדשית יתהון קדמי Consecravi illa mihi, Numer. 8. 17. *Participium*, די אנון מקדשין קדמי Quæ illi sanctificant mihi, Levit. 22. 2. אקדשא אקדשית ית כספא Sanctificando sanctificavi pecuniam Domino, Judic. 17. v. 3. *Imperativus*, אקדש קדמי Sanctifica mihi omne primogenitum, Exod. 13. v. 2. *Futurum*, תקדש קדמי Sanctificabis Domino, Deuter. 15. 19. יקדש Consecraverit, Levit. 27. v. 16. 17. *Ithpabel, Præteritum*, ואתקדש בם Et sanctificavit se inter illos, Numer. 20. 13. דאתקדש ביה חנא In qua sanctificatur festum, Jesa. 30. 29. ארי אתקדשא Nam sanctificata sunt, Num. 17. 2. ואתקדשא Et sanctificata fuerunt, ibid. vers. 3. *Infinitivus*, כליל אתקדשות Sicut nocte sanctificari festum Paschatis, id est, quâ sanctificabatur, id est consecratur, Cant. 1. 1. juxta canticum decimum. *Futurum*, בקריבי אתקדש In propinquis meis sanctificabor, Lev. 10. 3. כר אתקדש בכון Cum sanctificabo me in vobis, Ezech. 36. 23. ואתקדש בהון Et sanctificer in ipsis, Ezech. 39. vers. 27. כל די קרב במדבחה יתקדש Quicumque accesserit ad altare, sanctificabit sese, Exod. 29. 37. ויתקדש הוא ולבושויה.

Et sanctificabitur ipse & vestimenta ejus, Exod. 29. vers. 21. ותתקדשון ותהון קדשין Et sanctificabitis vos, eritisq; sancti, Levit. 20. 7. יתקדשון Sanctificabunt se, Exod. 19. 22.

*Apud Rabbinos præterea קדש synecdochicè dicitur de consecratione sponsæ ad conjugium, pro Desponsare, Despondere, Spondere. Pater autem spondet filiam suam alii: alius despondet sibi filiam alterius: Non despondent sibi uxorem minus quàm quod valet-mimum prutam (vide פרט): Schulchan Aruch par. 4. num. 31. Item, שיעור הכסף שמקדשין בו משקל, שיעור הכסף שיעור הכסף חצי שיעור כסף צרוף Valor argenti, quo despondent uxorem, est pondus dimidii grani hordei, ibid. num. 27. sect. 10. האיש מקדש ארת בתו כשהיא האיש מקדש ארת בתו כשהיא Vir spondet filiam suam, quando puella est, non autem quando adhuc minorennis est, Talm. Kidduschin cap. 2. in initio: אסור לארס Prohibitum viro despondere sibi uxorem, antequam viderit eam, ibid. האשה מתקדשת בשלשה דברים בכסף או בשטר או באשה מתקדשת tribus rebus, nummo argenti, scripto, & coitu, Schulchan aruch par. 4. num. 26. Talm. Kiddusch. cap. 1. Sapien-tes tamen postea vetuerunt desponsare per coitum, משום פריצות propter proterviam, proterviam lasciviam vitandam. Qui fecerit flagellatur: כיצד בכסף נתן לה כסף או שוה כסף ואמר לה הרי את מקודשת לי או הרי את מאורסת לי הרי את לי לאנתו Quomodo pecuniâ? (scilic. comparatur uxor?) Dans ei pecuniam aut æquivalens pecuniæ, ac dicens: Ecce mihi desponsata es: aut, Ecce mihi desponsa es: aut, Ecce eris mihi in uxorem, tunc verè desponsata est, Kidduschin fol. 5. 2. Item, si non expresse dixerit, מיhi, tunc non est desponsata: si dixerit, הריני אישך הריני בעליך הריני ארוסך אינה מקודשת En vir tuus sum, Maritus tuus sum, Sponsus tuus sum, tunc non est desponsata, Ibid. המקדש בטבעת Desponsans annulo commutato, illa non est desponsata, & similia. In Hiphil, נגב והקדש Sanctificavit, Consecravit: פורטוס נגב והקדש Sanctificavit, Consecravit: id est, quadruplum vel quintuplum pro eo solvit, juxta Legem Exo. 22. v. 1. Bava kama fol. 79. 1. *Hithpabel, התקדש, Desponsari: אשה מתקדשת Mulier desponsata. Dicens, התקדשי לי כדניך זרע של כסף ונמצא זהב אינה מקודשת Desponsare mihi numo hoc argenteo, & reperiatur esse aureus, illa non est desponsata: והיא מתקדשת מטומאתה Et ipsa sanctificabat se ab impuritate sua, id est, purgabat se. In Targum Jonath. דקדש אתתא Qui desponsavit sibi uxorem, Deuter. 20. 7. Vide Majemonem par. 2. in הלכות אישות.**

אתר *Sanctus, Hebr. קדוש, cui respondet:* מקרע קדיש *Locus sanctus est, Exod. 3. 5.* ועם קדיש *Congregatio sancta est, Exod. 12. v. 16.* ואלהא קדישא קדיש *Et populus sanctus, Exod. 19. 6.* וקדיש שמייה ברומא *Et Deus sanctus, sanctus est in iustitia, Jefa. 5. 16.* מפימר קדישא דישראל *Et sanctum est nomen ejus in excelsis, Jefa. 57. 15.* ולקדישא דיי תיקר *A Verbo sancti Israel, Jer. 51. 5.* Et Sanctum Domini honoraveris, *Jefa. 58. 13.* *Cum Affixis, קדישיה* *Sanctus ejus, Jefa. 49. v. 7.* *Et sancti ejus, Jefa. 10. 17.* *Sanctus vester, Jefa. 43. 15.* *Plurale, ואנשין קדישין* *Et viri sancti eritis coram me, Exod. 22. 30.* *Qui sancti sunt, Ezech. 48. v. 11.* *Cum Aff. וכל קדישוהי* *Et omnes sancti ejus cum eo, Zach. 14. 5.* *Feminin. שכנתיה* *Et sancta majestas ejus, Jefa. 57. 15.*

Apud Rabbinos est nomen preceationis cujusdam, quae incipit יתקדש, cui magnam sanctitatem & efficaciam tribuunt.

Sanctitas, Sanctum, Res sancta, & sacris usibus consecrata: *Sanctum Domino, Exod. 28. v. 36.* *Res sancta laudum, Lev. 19. 24.* *Inter sanctum sanctorum, id est, sacratissimum locum, Exod. 26. v. 33.* *Emphat. לבושי קודשא* *Vestimenta sanctitatis, id est, sancta, Exod. 28. 2.* *לקבל אפרשות* *E regione separatae-oblationis sanctae, Ezech. 45. 6.* *אדיר בקודשא* *Magnificus sanctitate, Exod. 15. 11.* *לשמשא בקודשא* *Ad ministrandum in sancto, Exod. 29. 30.* *במעליה לקודשא* *Cum ingreditur in sanctum, Exod. 28. 29.* *ולא יפקון מקודשא* *Et non egredientur ex sancto, Ezech. 42. v. 14.* *כלילא דקודשא* *Coronam sanctitatis, Exod. 29. 6.* *קדם פרוכתא דקודשא* *Ante velum sancti, Lev. 4. 6.* *ית מעשר קודשיה דיליה* *Decimam sanctitatis suae, Num. 5. 10.* *דרע קודשיה* *Brachium sanctitatis suae, Jefa. 52. 10.* *בקודשיה* *Per sanctitatem suam, Amos 4. 2.* *אסתכי ממרור קודשא* *Respice ex habitaculo sanctitatis tuae, Deuter. 26. vers. 15.* *קרוי קודשא* *Urbes sanctitatis tuae, Jefa. 64. v. 10.* *לדירא דקודשא* *Ad habitaculum sanctitatis tuae, Exod. 15. 13.* *רוח קודשי* *Qui effudi spiritum sanctitatis meae, Ezech. 39. 29.* *לאחלא ית שמא* *Ad profanandum nomen sanctitatis meae, Levit. 20. 3.* *בית קודשא* *Domus sanctitatis nostrae, Jefa. 64. 11.* *Plurale, ונתבוס ית נכסת קודשין* *Et mactabis sacrificia sanctitatum, id est, sancta, Deuter. 27. v. 7.* *קודש קודשין* *Sanctum sanctorum, Ezech. 45. 3.* *בין קודשא ובין קודש קודשא* *Inter sanctum & sanctum sanctorum, Exod. 26. vers. 33.* *בקודשא לא יוכל* *De rebus sacris non comedet, Levit. 22. 4.* *לקודשא* *Ad res sanctas, Levitic. 22. 3.* *ויפרשון מקודשא* *Et separabunt de rebus sacris,*

Levit. 22. 2. Constructum, מקודשי קודשיה *Ex rebus sanctis sanctorum, Lev. 21. 22.* *Cum Affixis, בסואבא ית קודשיהון* *Contaminando res sacras ipsorum, Levit. 22. 16.* *ונכסת קודשיון* *Et sacrificia rerum sanctarum vestrarum, Deuter. 12. 11.* *ורם נכסת קודשא* *Et sanguis sacrificiorum sanctorum tuorum, Deut. 12. 26.* *על קדישי בסרת* *Sancta mea sprevisti, Ezech. 22. v. 8.* *Apud Rabbinos, עולות קודשי קודשין* *Sancta sanctorum. Sic vocantur Holocausta, והחטאות & sacrificia pro peccato, ושני כבשי שלמים של עצרת, והאשמורת & reatus, ודו אגני pacificorum interdicti, scribit Rambam in Fad, in הלכות מעשה קרבנות cap. 1. קדיש קליים* *Sacrificia, sancta levia, quae mactabatur in quovis loco atrii, & comedebantur extra atrium, per totam urbem, ab omnibus maribus Aharonis, & exteris. Talia erant, והמעשר & primogenitum, והכבוד & decima, והפסח & pascha, scribit Majemon ibidem. Vide etiam Talm. Zebhach. cap. 5. fol. 55. 1. 2.*

In Nomine divino adjectivè usurpatur: *עתיר* *Futurus est sanctus benedictus ille, id est, Deus benedictus, Jefa. 50. vers. 11.* *אמר קודשא ברך הוא* *Dicit sanctus benedictus ille, Cantic. 1. 8.* *Id abbreviatè legitur in Targum Jonathanis in Legem, דעתיה דקבה* *Mens Dei sancti benedicti, Genes. 25. 21.* *Rabbini formâ Hebraicâ dicunt, & abbreviatè הקבר.*

Sanctificatio, Consecratio, Desponsatio: Item, Res ipsa, per quam fit desponsatio, veluti Annulus aut Donum, quo desponsatur puella: sic per cinerem combustae vaccae ruse, consecratur aqua separationis, de qua Num. 19. Hinc, המקדש ונפל הקידוש על ידו *Qui consecrat (aquas istas) & ceciderit consecratio super manus ejus; היה קידוש צף על פני המים; Si consecratio nataverit super aquas, id est, cinis, quo aqua ista mundationis consecratur, Talm. Para cap. 6. קדושים* *Sanctificationes: item Desponsationes, Sponsalia, de quibus integer liber extat apud Talmudicos sic vocatus.*

Sanctitas: Constructum, ובקדושת שמי רבא *Et per sanctitatem nominis mei maximi sanctificavi vos, Ezech. 16. 11.* *מתחליא* *Propter sanctitatem patris sui ipsa profanavit se, Hebr. את אביה היא מהללת* *Patrem suum ipsa profanavit, Lev. 21. 9.* *Frequens apud Rabbinos.*

Inauris, Monile, קדישא, קדשא, קדשא *Monile, Heb. נוס, cui respondet: Ultraque forma dagessata hic aliena est, quippe quae substantivis concretis vel adjectivis accommodari solet: ונסיב נכרא קדשא דרהבא* *Et accepit vir in aurem auream, Genes. 24. v. 22.* *ושויתי קדשא על אפיה* *Et posui in aurem in faciem*

ejus, Genes. 24. 47. וְאֵיךְ קָדְשָׁא דְרַחֲבָא חָד. Et quisque in aurem auream unam, Job. 42. 11. Libri habent קָדְשָׁא, & Veneta Genes. 24. 47. קָדְשָׁא. At forma Nominum perfectorum cum duplici Kamez, Chaldæis ignota: altera forma cum dages, isti significationi minus congruit; veluti נָגַב Fur, נָגַר Artifex; at *Furtum*, in abstracto, tali formâ efferrî non solet. *Cum Pronominibus*, וְהָבֵנוּ לִי גִבְרֵי קָדְשִׁיהֶּנּוּ Et date mihi quisq; in aurem suam ex spolio, Jud. 8. 24. *Plurale*, קָדְשֵׁי וּמַחֹד, Inaures & cingulum, Hebr. עֲנִיל, Num. 31. 50. Et inaures, quæ erant in auribus suis, Genes. 35. v. 4. וְקָדְשֵׁיהֶּנּוּ Et inaures, Jesa. 3. 20. pro Hebr. וּבְתֵי נֶפֶשׁ. *Forma Nominis non bona*, cum superiori קָדִישׁ Sanctus, confusa. R. David citat קָדְשִׁיא, & sic præstat. *Constructum*, אַבְרֻמְפִּיטֵי אִינְאוּרֵס אֹרֵא Abrumpite inaures aureas, Exod. 32. 2. אִינְאוּרֵס אֹרֵי קָדְשֵׁי דְרַחֲבָא לְהוֹן Nam inaures aureæ ipsis erant, Jud. 8. 24. קָדְשֵׁי דְרַחֲבָא בְּנַחְרֵי דְרַחֲבָא. Inaures aureæ in naribus porci, Proverb. 11. 22. & 25. 12. *Cum Pronom.* וְאַתְקִינַת בְּקָדְשָׁא Et ornavit se in auribus suis, Hof. 2. 13.

קָדְשֵׁי *Sanctum, Res sancta devota & sacrata usui sacro, & proinde ad profanos & communes usus prohibita*: וְתָרַע יְהוָה בְּתֵי הַקְּדָשׁ מֵעוֹתָם Et destruxit domos rerum sanctarum idolorum, id est, colentium idola, 2. Reg. 23. 7. id est, rerum idolis consecratarum.

מִקְדָּשׁ *Sanctuarium, Locus sanctus, Heb.* Et facient mihi sanctuarium, Exod. 25. 8. אִינְאוּרֵס מִלְּבַת הוּא Nam sanctuarium regis est, id est, palatium sacrum & augustum, Amos 7. 13. דִּי בְּבֵית מִקְדָּשָׁא דִּי Quæ erat in domo sanctuarii Domini, Jos. 24. v. 26. וְכִבְשָׁא לְמִקְדָּשָׁא Et strata via ad sanctuariû, Ezech. 45. 4. מִבְּרָא לְמִקְדָּשָׁא Extra sanctuarium, Ezech. 43. 21. וְלִמִּקְדָּשָׁא לֹא תָעוּל Et in sanctuarium non ingredieris, Levit. 12. 4. *Cum Aff.* יְהוָה מִקְדָּשִׁיהֶּנּוּ Rem sanctam ab eo, Hebr. מִקְדָּשֵׁי, quod non est à מִקְדָּשׁ, Numer. 18. 29. Possset melius in Targum legi, juxta formam Hebræam, cum Chirek ab initio, distinguendæ significationis causâ, & sic habent Regia: In domo sanctuarii ejus, Psalm. 150. 1. וְרִשְׁיוֹ מִקְדָּשְׁךָ Conculcarunt sanctuarium tuum, Jesa. 63. vers. 18. אַפְסַרְתָּ מִקְדָּשְׁךָ Profanasti sanctuarium tuum, Ezechiel. 28. 18. Et ad domum sanctuarii mei, Levitic. 19. 30. עַל טוֹר מִקְדָּשִׁי Super montem sanctuarii mei, vel, Sanctitatis meæ, Psalm. 2. 6. וַיְהוּן בְּמִקְדָּשִׁי מִשְׁמֶשֶׁן Eruntque in sanctuario meo ministrantes, Ezechiel. 44. v. 11. לֹכְדֵי לְבֵית מִקְדָּשֵׁינוּ Loci sanctuarii nostri, Jerem. 17. 11. לְבֵית מִקְדָּשִׁיהֶּנּוּ In domum sanctuarii sui, Thren. 1. v. 10. *Plurale*, וְאַלְיָה עַל מִקְדָּשֵׁי Et doce contra

sanctuarium, ædes sacras, templa, Ezech. 21. 7. *Constructum*, וְיִמְקְדְּשֵׁי יִשְׂרָאֵל יַחְרְבוּן Donec veniam ad sanctuarium Dei, Psalm. 73. 17. Et sanctuarium Israelis defolabuntur, Amos 7. 9. *Cum Affixis*, וְיִתְחַלְלוּ מִקְדָּשֵׁיהֶּנּוּ Et profanabuntur sanctuarium ipsorum, Ezech. 7. 24. וְאֶצְרִית מִקְדָּשֵׁיכֶם Et vastabo sanctuarium vestra, Levitic. 26. v. 31. Et non profanet sanctuarium meum, Lev. 21. 23.

מִקְדָּשִׁים *Sanctificata, scil. sacrificia.* Bartenora scribit in cap. 3. Zebhachim: *Ubiunque Talmud utitur hoc vocabulo, loquitur de animalibus feminis.* Et R. Salom. solet scribere, בהמות נקבות sunt.

מִקְדָּשָׁא *Prostibulum, Scortum publicum, quasi consecratum & destinatum apertæ scortationi, Hebr. קְדֻשָׁה, cui respondet:* לִיתֵי הַבָּתָּן Ubi est scortum illud? אֵין מִקְדָּשָׁתָּא Non est hic scortum, Genes. 38. v. 21. Sic v. 22.

סְפִיסָא *Species piscis, עוֹלָם fol. 39. 1.* קְהָה *Stupere, Obstupescere, Stupens, Stupidum, Obtusum, Hebes fieri. Proprie dicitur de dentibus, qui ex acidis stupefcunt. Hinc & apud Rabbinos est, Acescere, & active, Acidum reddere. Præteritum, וְקָהַת יַרְבִּיהָ דִּיעֶקֶב Et obstupue rat femur Jacobi, Hebr. וְתַקַּע Luxatum fuit, Genes. 32. 25. in Targ. Hieros. וְקָהַת עֵינוֹהִי מִסִּבִּיהָ Et hebetes erant oculi ejus præ senio, Hebr. Subsidebant, rigeabant oculi ejus, 1. Reg. 14. v. 4. Participium, עַל דְּקָהָן שְׁנוֹי Quia hebetes facti erant dentes ejus, Genes. 33. 4. in T. Hier. Apud Rabbinos, צָרִיךְ לְקַהוּיָהּ Oportet acidum reddere illud, scil. cibarium, aceto vel aliis rebus acidis, Talm. Pefachim fol. 116. 1. קוּהַ חֲמֵרָא Acerba erunt negotia tua instar malogranati, Berach. fol. 56. 1. pro קָהוּן. En acida facta sunt vina, Vajikra rab. sect. 19.*

וְהַבִּית לְכוּן אַקְהוּיָהּ שְׁנוֹי *Stupor, Hebetudo*: Dedi vobis stuporem dentium, Heb. מִנְדִּיתִים, Amos 4. 6.

קִוְהָא *Acor, Aciditas, apud Rabbinos:* פּוֹמָא בְּהוֹן קִוְהָא Poma in quibus est aciditas, id est, quæ aciditate suâ stuporem dentium inducunt: חֲמֵרָא קִוְהָא בְּעֵלְמָא הוּא Vinum acor levis est, Bava bathra fol. 97. 1. כֹּל דְּרִיאַת לִיהֵרָא Omnis potus, cui inest odor, inest etiam ei quidam acor, Kethubhoth fol. 61. 1.

קָהוּן *Stupor, Hebetudo, tam ferri scindentis, quam dentium.*

II. קָהָה *Excutere, Discutere, Considerare, Explicare rem aliquam curiosè, laboriosè & diligenter, & labo-*

& laborando se quasi obtundere, ut ferri acies multo usu obtunditur. Unde in Aruch, דקיה אוווי מיקרי, דקיה נפש רעה Qui scrupulosè attendit ad numos, vocatur anima maligna; Nempe, qui in nummis, quos ad usus sacros pro decimarum, aut aliarum rerum sacrarum, collatione debet conferre, sordidum lucrum quærit, minus pejusque conferendo, permutando, aut aliis modis, is malignus & malitiosus est. Sic adducit Aruch: at in Gemara, unde citatur, hodie aliter legitur; nempe, דמוקי אוווי Qui insistit nummis, non liberaliter, sed fraudulentè eos contribuendo: ubi דמוקי, pro מוקים, à קום, Bava metzia fol. 52. 2. Item, דיתבי וקא מקהו קהיתא Sedent & discutiunt discussione, id est, subtiliter docent, Jebhammoth folio 110. 2. Sic Aruch: sed in Gemara & hîc aliter legitur, nempe; דיתבי וקמקו אקוהתא בשוקא Qui sedebant & congregabant cætus in platea urbis Pumbedithæ. Id ex significatione Hebraica, ubi נקוה Congregari. Glossa, Congregabant discipulos & auditores, publicè in plateis docendo. Horum meminit R. Salom. in comment. Genes. 49. 10. In Masora, וקהנא בהון סמי Et excusimus ea plurimum, laboravimus in iis diligenter, exquisivimus ea accuratè; in litera ה in חלף נפשי. חלף הוה Animus meus excruciat se in locutione hac.

III. קהה Aggregare, Congregare, ut paulò antè ex Talm. קהה Aggregatio, Congregatio, R. Salom. Gen. 49. 10.

קהל Congregari, Congregare: נקהל Hebraicè.

קהלא Congregatio, Cætus hominum, maximè ad sacra collectus, Ecclesia, Synagoga, locus & populus in loco congregatus: חטאת קהלא הוא Peccatum cætus est, id est, synagogæ, ecclesiæ, Levit. 4. v. 21. Ecclesia, statutum unum esto tibi & peregrino, Num. 15. 15. ועל כל קהלא דישראל Et super totum cætum Israelis, Levit. 16. v. 17. Ad ingrediendum in ecclesiam Domini, Deuter. 23. 1. מן דלא סליק בקהלא Quis est, qui non ascendit cum hac congregatione? Et fidem tuam ותימנותך בקהלא רבא Et fidem tuam עם כל קהלכון in congregatione ampla, Psal. 40. 11. Cum tota congregatione vestra, Deut. 5. v. 22. Aliàs ferè per בנישא transfertur.

קהלא קדישא דבירושלים, Apud Rabbinos, Ecclesia sancta Hierosolymitana, Berachoth folio 9. Beza fol. 27. Sic quando loci, in quo quis vivit aut vixit, mentionem faciunt, non urbem, sed ecclesiam nominant, dicentes, בקהלה קרושה In ecclesia sancta Venetiæ, Francofurti aut alibi. Semper autem sanctitatis titulo eam appellant,

etiamsi impietatis omnis sit stabulum. Dicunt & עדה קרושה, ut in Talm. Hieros. Maaser scheni cap. 2.

קהר Præfectus, Dominator, secundum Baal Aruch: sed in Talmud legitur הרמנא sue ק: vide ergo illic.

קנה Vomere, Heb. מקיאה Vomitus, Rabb. unde illud proverbiale; האוכל רבש הרבה Comedens mellis nimium, tandem vomit illud. Ex Prov. 25. 27. Nimix prosperitatis exitus plerumq; tristis est.

קונה Vide supra in קנה. Item קונה Vide in קנה.

קוביא, vel pluraliter, קוביא Alea, Tessera, Ludus tesserae. Corruptum est ex Græco κούβια, vel κούβια. Apud Rabbinos, המשחק בקוביא Ludens aleis. Hic in jure Talmudico judicatur פסול לדון ולהעיר inidoneus ad judicandum & ad testandum sive testimonium dicendum. Conditionem tamen ei addidit R. Jehuda, שאין לו אומנות אלא הוה Si non sit ipsi opificium aliud, nisi illud, Sanhedr. fol. 24. 2. Alii scripserunt, planè esse prohibitum, quòd sit species rapinæ, quæ in Lege vetita est. Hinc R. Moses Aegyptius, sive Majemon parte quartâ, Tractatu נוילה De Rapina, scribit: המשחק בקוביא הרי זה נוילן: Rapina: מפיס אדם עם בנו ועם בני ביתו על השלחן ובלבד: שאין יתכוון לעשות מנה גדולה מן קטנה משום קוביא Sortiri potest homo (in Sabb.) cum liberis & domesticis suis in mensa (cui videlicet quæq; portio cedere debeat); modò ne cupiat ex portione parva facere portionem magnam, propter κούβια; hoc est, quia id pro lusu aleæ, & proinde pro rapina haberetur, Schabbas cap. 23. in Misch.

קוביוסטוס Aleator. Videtur & hoc corruptum ex Græco κούβιστος. R. Salomon exponit, גונב נפשות Furans animas, id est, seducens & corrumpens alios amore lusus. Et sic Majemon, parte quartâ, in iuribus De Venditione, cap. 15. Unde Guido & alii exposuerunt Plagiarium, prædonem personarum. Id Elia non placet. Unde R. Chananael apud Talmudicos interpretatus est, משחק בקוביא Ludens alea. Commentantur Jacobum Angelo dicenti, Dimitte me, quia aurora ascendit, Genes. 32. v. 26. שמא גנב אהה או קוביוסטוס אהה שמתיירא An fortè fur es aut aleator, quòd metuas tibi ab aurora? Talm. Cholin folio 91. 2. Nempe, aleatores plerumq; multa hominibus debent, à quibus se interdium abscondunt, ne debita ab iis exigantur. Sic, וכי משה רבכם גנב הויה, An Moses præceptor vester fuit fur, aut aleator, aut non përitus

peritus supputationum, &c. Bechoroth fol. 5. 1. Et alibi, המוכר עבד לחבירו ונמצא נגב או קוביוסטוס, Qui vendit servum proximo suo, isque reperitur esse fur aut aleator, Bava basra folio 92. nempe, hunc emptor non potest restituere venditori, sed venditor הניעו ללוקח rursus sistit eum emptori retinendum, quod vitia animi cum corpore vendantur.

קוד קודיה *Paropsis, Scutella lignea*: קוד הכבלי *Paropsis lignea Babylonica*, Kel. cap. 16.

Citat Baal Aruch etiam ex Gittin fol. 68. 2. & Sanhedr. fol. 20. 2. ubi in nostris libris pro eo nunc legitur חר *sed in Medrasch Koboeth cap. 2. 10.* גונרה *Unus dixit, Scutellam suam, alter, Cingulum suum. Idem legitur ibid. cap. 9. v. 11.*

קודה נקודה *Congregari, Confluere, de aquis*, Hebr.

קו *Linea: Filum instar lineæ. Plurale, בקוין* Sicut fila sive telæ aranearum, Jesa. 59. 6. Et sicut fila quæ aranea textit, *ibid. vers. 5.* Hebr. קוירי עבביש *Apud Astronomos, Linea æquatoris, Vide Aben Efram Dan. 8. 9.*

קוואי *Textores: כלי קוואי מותר למלטלן Instrumenta textorum licitum est circumferre in die Sabbatho, Schab. fol. 113. 1. & 140. 2. In Aruch scribitur קוואי, quasi קוואי legendum.*

קוואי *Fossa, Conceptaculum aquarum. Plurale, ומקוואי עברתון בן שוריה* Et fossas aquarum fecistis inter muros, Heb. ומקוה, Jesa. 22. 11. Alibi vocatur *בית פנישת מיא*, ut Exod. 7. 19. & Lev. 11. v. 37. in Onkelo & Jonathane. *Rabbini pluraliter dicunt, Conceptacula aquarum, Lavacra, Lacus, in quibus Judæi & Judææ mundandi causâ juxta Legem suam se abluunt, de quorum munditie vel immunditie in Talmud integer liber est, מקוואות appellatus.*

קוה *Netum, Filatum, quod in Ægypto magni usus & pretii: ומקוה תגרי מלכא זכנין מקוה ברמין* Et neti (vectigal) mercatores regii emebant netum pro pecuniis, 1. Reg. 10. 28. Sic Heb. R. Salomon ibi accipit מקוה pro *אסיפת* Collectione, congregatione vectigalis.

קוה *Venam secare, sanguinem emittere ex vena: שהקוה דם לא דאכיל דגים* Qui secuit venam, non comedet pisces, Nedar. 54. 2. *לא* Qui secuit venam, non comedet lac, caseum, ova, &c. *ibid.* *Qui somniat sibi secari venam, peccata ejus remittuntur ipsi, Bechoroth fol. 57. 1. R. Acha, quando ingressus est ad venam secandam, dicebat, יר מי אלהי, שיהא עסק זה לרפואה ותרפאני כי אל רופא אתה ורפואתך*

Sit voluntas coram te Domine Deus mi, ut negotium hoc mihi cedat in sanitatem, & sanes me: nam Deus sanans es, & curatio tua est veritas, Bechoroth fol. 60. 1. בכור שאחזו דם אפילו מת אין מקוין *Primogenitum si corripuerit sanguis (fluxus vel abundantia sanguinis) ad mortem usque, non emittunt ipsi sanguinem, scilicet ad sistendum fluxum, Bechor. fol. 33. 2. Quidam dixerunt, Venam secabit, modò non faciat in eo vitium, quo profanetur.*

קוה *Vena-sector, φλεβοτόμος, Idem.* *Sanguis venæ-sectionis: סכין דהקוה* *Plebotomum, Scalpellum quo vena secatur: יומא דהקוה הוא* *Dies venæ sectionis est: כל המקיל בסעודת הקורת דם מקילין לו מזונותיו מן Quicunque minuit prandium venæ sectionis sive emissionis sanguinis, minuunt ipsi alimentum ejus è cælis, Schab. fol. 129. 1.*

קוחי *Bali, spadicei vel varii coloris epitheton equorum, pro שרקים* *Zach. 1. 8. ubi Hebræi dicunt, se ignorare, quem colorem ista vox propriè denotet. In Venetis scribitur in Targum קוחין. Elias & Aruch legunt קחהין. Regia קוחין, & eam probant Rabbi Salomon & R. David.*

קיהר *Lorum vel ligula, quæ marisupium, pera & similia colligantur & clauduntur. Hinc legitur apud Talmud. התורמל משהסוס וינקב ועשה קיהותין* *Pera pastoralis (recipit immundiciem) ex quo eam occluserit, perforarit, & lora ejus fecerit, Kelim cap. 16. Rambam explicat, אשר יקבצו שנצים* *In Aruch exponitur Italicè id est, אפולי, & scribitur per קיההויתין.*

קוט *Et pone greges: ושים לבך על קוטין* *Greges: קוטין* *quod cor tuum ad greges, Hebr. לעדרים, quod Nomen aliàs nunquam in Targum sic transferretur, Prov. 27. 23. In Aruch in קוק scribitur קוק, ut est infra in קוק.*

קוט *Fastidio, Dolore, Molestiâ afficere. Talm. Ne furator eo fine לא תגנוב על מנת למקט* *ut fastidio afficias eum, & postea reddas, Mezia fol. 61. 2. Hebraicè intransitivè significat, Fastidire. Aruch exponit, Ut irrites, ad iracundiam & commotionem provoces. Ithpabel, ארום אתקוטטו* *Nam fastidiosi sunt & vagabundi, Thren. 4. 15. Regia, Abominabiles.*

קול *Vox, Sonus, Sonitus, Strepitus, Heb. Apud Rabbinos, קול באשה ערוה* *Vox in muliere libido est, id est, libidinis causa. Sic, שוק באשה ערוה* *Crus in muliere libido est: ושלשה קולן הולך מסוף העולם ועד סופו והבריות בינתיים ואינן מרגישין ואלו הן היום* *Tria sunt quorum vox vadit ab una mundi extremitate ad alteram, & creaturæ sunt intermedia, nec tamen sentiunt: Sunt autem hæc, Dies, Pluvia, & Anima quando exit, &c. Joma fol.*

ma fol. 20. 2. Medr. Schem. fol. 54. 4. תרי קלי לא משתמעו *Due voces non exaudiuntur*, citat Druf. in Adag. decur. 13. ex Commentario super Avoth (sed nescio cuius: varii enim habentur) & enarrat, Simul non possumus audire duos loquentes.

דברים קוליים *Vocalis, Sonorus, Streperus*: Verba sonora, res streperæ, R. Levi Job. 4. in fine Com. sui.

צפריא קולנין *Aves streperæ*, Vajikra rabba sect. 16. Item קלאנין קולנין *Rana, a strepero clamore*: in Medrasch Tanchuma in Exod. 8. & ibidem in Jalkut. Et in sect. תצורה, fol. 37. 2. Quid est, Et produxit vermes, & computruit? היתה קולאנין *conversum est (manna) in ranas. Femininum, קולנית Clamosa, Strepera mulier. Apud Talmudicos, ואיווהי קולנית לכשהיא מרברת, וקולנית בתוך ביתה ושכיניה שומעין קולה* Quæ dicitur בתוך ביתה ושכיניה שומעין קולה *quæ loquitur in domo sua, ut vicini ejus audiant vocem ejus: Kethubhoth folio 72. col. i. Mos est filiarum Israel, ut non sint clamosæ, vel streperæ, Bemidbar rabba sect. 9.*

קול *Vox, Sonus, Strepitus, Sonitus, Hebr.* קול. *Cum Kametz scribendum, ut אורת אה ex אה, et alia similia multa. Pluraliter Tonitrua etiam significat, ut Hebraicè: Et audiverunt vocem verbi Domini, Genes. 3. 8. קל שופרא Sonus tubæ, Exod. 19. 19. קל רגלי רבנניה Vox sive sonus pedum Domini ejus post eum est, 2. Reg. 6. v. 32. ואנני שמע קל רב Et ego audiebam vocem magnam, Ezech. 9. 1. קל תברהון Sonum confectionis ipsorum, Psalm. 92. v. 12. וקל מברכי שמייה Et vox benedictium nomini ejus erat, ut sonus aquarum multarum, Ezech. 43. v. 2. מתעני ליה בקל Respondebatur ipsi voce, Exo. 19. 19. ובקל שופרא Et voce tubæ, 2. Sam. 6. 15. בקל משרות Sicut sonitum exercituum angelorum Excelsi, Ezech. 1. 24. אצית יי לקל בעותי Attende Domine ad vocem deprecationis meæ, Psal. 140. v. 7. דציתין לקל ריש מתבתא Qui auscultant voci Rectoris Scholæ, Cant. 8. 13. מקל מלולא Praefono sermonis, Jesa. 6. 4. קלא קלייה, *Emphaticè, Vox ipsa vox Jacobi est, Genes. 27. v. 22. Et vox audita est, Genes. 45. v. 16. Et clamavi voce altâ, Gen. 39. 14. Filia vocis egressa est ex caelis, id est, vox cælestis audita est, Gen. 38. 26. Cum Pronominibus, Et audietur vox ejus, Exod. 28. v. 35. Et elevavit Saul vocem suam & flevit, 1. Sam. 24. 17. אכלי אלהיה Cum intonuerit Deus voce suâ, Job. 37. 5. אפשר דתרים לעבא קלד**

ולבינא *Job. 38. 34. Et ad intelligentiam edes vocem tuam, Proverb. 2. 3. Num vox tua hæc est, fili David, 1. Sam. 24. 17. Audite vocem meam uxores Lemech, Genes. 4. vers. 23. Et vox mea est ad filios hominum, Proverb. 8. v. 4. Quorum non auditur vox eorum, Psalm. 19. v. 4. Extollunt flumina sonitus suos, Psalm. 93. 4. Et commota fuit terra ad vocem ipsorum, 1. Reg. 1. vers. 40. Fugerunt ad vocem ipsorum, Numer. 16. 34. A voce ipsorum non conteretur, Jesa. 31. 4. Ut faciatis audire in excelsis vocem vestram, Jesa. 58. v. 4. Et extulit vocem suam, & flevit, Genes. 21. 16. וקלה לא *Et vox ejus non audiebatur, 1. Sam. 1. 13. Eritque ut pythonis ex terra vox tua, Jesa. 29. 8. Et sustulerunt vocem suam, & flebant, Ruth. 1. 14. & sic legendum vers. 9. Et Dominus dedit tonitrua & grandinem, Exod. 9. 23. Tonitrua maledictionis, ibid. vers. 28. Tonitrua cohibebuntur, ibid. v. 29. Et cessarunt tonitrua, ibid. vers. 33. Pluvia, grando & tonitrua, ibid. v. 34. A sonitu aquarum multarum, Psal. 93. 4.**

II. קולא קולא *Laqueus, Rete, Hebraicè הישור קולא מן ארעה: cui aliquando respondet: Num solvetur laqueus de terra, & capiendo nihil ceperit, Amos 3. 5. Hic הישור legitur in omnibus libris, unde accipiendum eâ significatione, quâ in Daniele שרית legitur, & in Targum Genes. 24. v. 32. Rectius autem legeretur הישור Num solvet aliquis laqueum? vel passivè, ut Jesa. 5. 27. התפול צפרא Num cadet avis in laqueum in terra sine aucupe? Amos 3. 5. וכצפרי שמיא דמתאחדין בקולא Et sicut volucres cælorum, quæ capiuntur reti, Eccles. 9. 12. Sit mensa eorum in laqueum, Psalm. 69. 23. דאשתובת מקולא Quæ liberata est ex reti, Psalm. 124. 7. in Regiis. Plurale, לנביאיהון קולין צלו Prophetis suis laqueos tendunt, Hof. 9. 8. וקולין צלו Et laqueos tendunt, Jerem. 18. 22.*

III. קולא *Pelvis, Hebr. סף. Plurale, Pelves argentei, Hebr. ספורת, 2. Reg. 12. 13. Sindones & pelves, 2. Sam. 17. v. 28. Et pelves, Jerem. 52. vers. 19. וקולא Et pelves, & instrumenta musica, 1. Reg. 7. vers. 50.*

IV. קולתא קולא *Hydria, Lagena, Hebr. כד. Cum*

Cum Pronominie, ומלת קולתיה, Et implevit hydriam suam, Genes. 24. 16. וקולתיה על כתפה, Et hydria ejus erat in humero ejus, ibid. vers. 15. ארכיני Inclina nunc hydriam tuam, vers. 14. ועיר מים מקולתיה Parum aquæ ex hydria tua, v. 17. Vide קלל.

Idem. In Medrasch Esther cap. 1. v. 8. קוליא דקוליא וקוליא Vinum hydriæ, id est, in hydria asservatum. In glossa scribitur, esse *Vasa testacea.* Deinde ponitur pro Hebræo פנו, quod Balsamum interpretantur, Ezech. 27. 17. R. David vult esse Herbas agrestes dulces.

קוליא קוליא Colla, κόλλα, Gluten, Glutinum ex farina, quo bibliopegi utuntur: קולין של סופרים Glutinum librariorum. Prohibitum est illud servare in ædibus in festo paschatis, propter farinam ex qua confectum est, & idcirco inter fermenta computatur à Talmudicis, De paschate cap. 3. in initio. In Gemara ibidem: Quare vocatur קולין librariorum? דסופרים מדבקין בהו? quod librarii eo conglutinant chartas suas.

ומצא שם קולית אחת: *Os medullam habens*: קולית Et invenit ibi os quoddam, quod cum absconderet, rursus volvebat & vertebat se, Bereschith rabba sect. 10. Et sect. 26. מוח קוליתו של אחר מהם היתה נמדדה י"ח. *Os medullare unius ex illis* (scilic. gigantibus) erat mensuræ octodecim ulnarum, Glos. explicat *Os femoris*: קולית המת: *Os cadaveris*: קולית נבלה וקולית השרץ וקולית המוקרשים Cholin cap. 9. in Mischna: Majemon & Bartenora scribunt hoc loco; *Quod vis os medullam habens, vocatur קולית.* In Aruch exponitur *Os femoris.* In Compendio Aruch Germanicè קלופכעין.

קום Surgere, Insurgere, Stare: Subsistere, Desistere. Respondet Verbo עמד, & Verbo נצב. *Præteritum*, פרו פלשתא, Quando surrexit Philistæus, Hebr. קום, 1. Sam. 17. vers. 48. Et in via peccatorum non stat, Hebr. עמד, Psalm. 1. 1. וקם רוד מן ארעה Et surrexit David de terra, 2. Sam. 12. v. 20. וקם Et surrexit cum perturbatione, Dan. 3. v. 24. *Fæmininum*, והא קמת אסרתי, Et ecce surgebat fascis meus, Genes. 37. v. 7. ארי קמת מלמילר. Quod staret à pariendo, id est, subsisteret, cessaret, Hebr. עמד, Genes. 30. 9. וקמת וערתא Et surrexit minor natus, Genes. 19. 35. ואתר וקמת Et accessit & substitit, Ruth. 2. 7. קמתא ואכלתא. Surrexisti & comedisti panem, 2. Reg. 12. v. 21. Persto, Hebr. עמתי, Job. 30. vers. 20. וקמת Surrexi in cætu, Job. 30. 28. קמת בקהלא. Tunc surrexi & egressus sum in vallem, Ezech. 3. 23. בארון קמו Tunc surrexerunt, Esræ 5.

vers. 2. כמו כשור Steterunt sicut murus fluenta, Exod. 15. 8. כמו עלי Insurgunt contra me testes falsi, Psalm. 27. 12. לכל דקמו עלוהי Omnibus qui insurgentibus contra ipsum, Judic. 6. vers. 31. Eos qui insurgunt contra te, Exod. 15. ver. 7. ועינוהי קמא Et oculi ejus consistebant, id est, præ siccitate rigebant quasi immobiles, 1. Sam. 4. v. 15. וקמא קרמוהי Et stabant coram eo, Hebr. ותעמדנה, 1. Reg. 3. v. 16. וקמתו בתר אבהתכון Surrexistis post patres vestros, Numer. 32. 14. *Participium præsens*, הוא אנא קאם Ecce ego sto, Hebr. ונברא קאם עלוהי. Et vir aliquis stabat juxta eum, 2. Sam. vers. 20. 11. Et stabat in ostio tabernaculi, Exod. 33. 10. ודקאם עלי Et qui surgit contra me, Job. 27. 7. Et per Apocopam Talmudicis *Babylonius frequentem*, או מדעם דקאי Aut aliud quid stans, Exod. 22. 5. Jon. Sic Prov. 24. 16. *Plurale*, קימין עלוהי Stabant juxta eum, Genes. 18. v. 2. אסטאט קימין מלכי ארעה Astant reges terræ, Hebr. ותיצבו, Psalm. 2. 2. קימין בנו ירדנא Stabant in medio Jordanis, Hebr. עמדי, Jos. 4. 10. וקאמין לקבל צלמא Et stantes coram imagine, Dan. 3. 3. quod scribitur cum א, sed legitur קימין, quorum & alia sunt: קימין על תוקפהון Quæ stabant in robore suo, Jos. 11. 13. Multi sunt, qui insurgunt contra me, Psalm. 3. 2. בקימין עלי In insurgentes contra me, Psalm. 92. 12. *Emphaticè*, Ad unum ex astantibus, Dan. 7. 16. *Fæmininum*, קימא לעלמין Perstat in seculum, Hebr. קימא, Psalm. 19. 10. *Infinitivus*, באתר מקם In loco stare pedes sacerdotum, id est, ubi stabant, Jos. 4. 9. ולא יכלו עוד למקם Et non poterant amplius stare coram inimicis suis, Judic. 2. 14. ולא אכול למקם קרמד Et non possum surgere coram te, Gen. 31. 35. Non addet resurgere, id est, non amplius surget, Amos 5. 2. ולית דמפני למקם Et nemo est, qui respiciat ad insurgendum, id est, resistendum, Nach. 2. 8. ולמקם קדם פנשתא Et stare coram cætu, Hebr. ולעמד, Numer. 16. 9. א' surgendo, Job. 22. v. 20. *Cum Pronominibus*, Et in surgere ipsam, id est, cum ipsa surgeret, Genes. 19. v. 33. 35. In die stare te ex adverso, id est, cum stares, Obad. 11. ועול דכרן מקמי קרמד Veniat memoria stare me coram te, id est, recordare quòd starem coram te ad loquendum pro illis verba recta, Jer. 18. 20. *Imperativus*, קום הלך בארעה Surge perambula terram, Genes. 13. 17. וקום אזל לך Et surge, ito tibi ad Laban, Genes. 27. 43. וקום בסעדי Et surge in auxilium meum, Psalm. 35. v. 2. קימו Surgite, 2. Sam. 17. 21. קימו קימו State, state, Nah. 2. v. 8. וקימו תובו לות נברא Et surgite, redite ad virum istum,

istum, Genes. 43. 13. קומי טולי ית רבנא Surge, accipe puerum, Genes. 21. v. 18. קומי אכלי בשר שגניא Surge, comede carnem multam, Dan. 7. v. 5. קומי בתרע משכנא Statio in porta tabernaculi, Judic. 4. 20. קומא שמענא קלי Surgite, audite vocem meam, Jesa. 32. 9. *Futurum*, אקום Resurgam, Mich. 7. 8. את תקום Tu surges, Psal. 102. 14. Et surges, Deut. 17. 8. יקום בנגהה Surrexit cum luce, Dan. 6. 20. מן יקום Quis stabit, Heb. Nah. 1. 6. אבא Surgat pater, Gen. 27. v. 31. ותגור מימרא ויקום לך Decernes sermonem, & surget tibi, id est, præstabitur, eveniet, ratum erit quicquid decernes, Job. 22. v. 28. ויקום Et exsurget tumultus in populo tuo, Hos. 10. 14. ויקום וישלוט בתקופ Et stabit, regnabitque fortiter, Hebr. ועמד, Mich. 5. v. 4. Et mulier non stabit, Lev. 18. 23. Et sicut consului, sic erit, Jesa. 14. 24. לא תקום ולא תהיו Non exstabit nec erit, Jesa. 7. 7. נקום כחדא Stemus pariter, Jesa. 50. v. 8. ונקום Surgamus & ascendamus in Bethel, Genes. 35. 3. ונקום באתרנא Et stemus in loco nostro, 1. Sam. 14. 9. ואתון תקימון מכמנא Vos autem exsurgetis ex insidiis, Jos. 8. vers. 7. קימון פון ארענא Surgent ex terra, Dan. 7. v. 17. קימון פון ויסערוכון Surgant nunc & auxilientur vobis, Deuter. 32. 38. ויקומון שבע שני כפנא בתריהו Et exsurgent septem anni famis post eos, Genes. 41. 30. ויקומון כל נדרהא Tunc stabunt omnia vota ejus, id est, stata & rata erunt, Num. 30. 12. אתקם משכנא Stare factum, id est, Erectum est tabernaculum, Heb. Et in die quo erectum fuit tabernaculum, Num. 9. 15. ויקום פון ארענא Statuetur vivus coram Domino, Levitic. 16. 10. קימא Surgere vel Stare fecit, aut sivit, Stabilivit, Statuit, Constituit, Statum, Stabile, Firmum reddidit, Servavit, Conservavit, Reliquit, Confirmavit, Præstitit, Sustentavit. *Præteritum*, קים תחומי עממא Statuit terminos populorum, Hebr. יצב, Deuter. 32. 8. היקמה דקים Sicut constituerat apud eos Mordochæus, Esth. 9. 31. וקימנה לעקב לנורא Et statuit illud Jacobo in statutum, Psalm. 105. 10. ואלו קימנא Et si præstitisti verbum Domini, 1. Sam. 15. 14. קימית צדיתא Re-stabilivi vastata, Heb. נטעתי Plantavi, Ezech. 36. v. 36. קימית ית פתגמא דיי Præstiti verbum Domini, 1. Sam. 15. 13. אומיתי וקימית Juravi & præstiti, Psalm. 119. 106. בריל דא קימנד Propter hoc constitui te, Exod. 9. 16. דלא קימו Qui non præstiterunt verba fæderis, Jer. 38. 18. וקימנו קימו Constituerunt & receperunt Judæi statutum super se, Esth. 9. v. 27. והיכמה דקימו Sicut constituerunt Judæi super animas suas, Esth. 9.

v. 21. וברעותכון קיתמון Et voluntate vestrâ confirmastis, Jerem. 44. 25. *Participium*, הא אנא מקים הא אנא מקים Et statuo fædus meum vobiscum, Genes. 9. 9. מקים פתגמי עברוהי Confirmans verba servorum suorum, Jesa. 44. v. 26. בנובא Sicut fossa quæ sustentat aquas, Jerem. 6. 7. ומקים ירעתי Et statuatur aula mea, Jerem. 10. v. 20. *Plurale*, ומקימון כל מדעם Et stabiliant aliquid, Ruth. 4. 7. *Infinitivus*, לקימת קים Ad stabiliendum statutum regis, Dan. 6. 8. Statuendo decretum judiciale super se, Esth. 9. 21. לקימא ית אנרתא Ad confirmandum literas, Esth. 9. 29. לקימא ית יומי פורא Ut constituent vel stabiliant dies fortium istos, Esth. 9. 31. לקימא ית קימה Ad præstandum fædus suum, Deuter. 8. 18. לקימא מנהון זרעא Ad statuendum ex se semen, Jesa. 6. 13. ולקימא ית ירושלאם Et stabiliendo Jerusalem, 1. Reg. 15. 4. *Imperativus*, קימני כדברך Erige me secundum verbum tuum, Psalm. 119. 28. *Futurum*, וקיימתי וקיימתי Decrevi per verbum meum, & præstabo, Hebr. וקיימתי וקיימתי Et præstabo verba tua, Hebr. ומלאתי Et implebo, 1. Reg. 11. 14. וקיימתי וקיימתי Et erigam ipsi regnum stabile, 1. Sam. 2. 35. אמלל פתגמא וקיימנא Loquar verbum, & confirmabo illud, Hebr. ועשיתו, Ezech. 12. 25. ברם קים יי ית פתגמוהי Verumtamen præstet Dominus verbum suum, 1. Sam. 1. v. 23. ויקים ית כל נדרהא Et præstet omnia vota sua, Numer. 30. 15. וקימנו Præstabit illa, Num. 30. 14. לית דיקימנא Non est qui erigat eum, Amos 5. 2. אקמא תקימון ית נדריכון Præstando præstabitis vota vestra, Jer. 44. 25.

Ex altera forma: Futurum, וחרבתהו אקומם Et vastationes ejus erigam, Jesa. 44. vers. 26. יסודי דר ודר תקומם Fundamenta singularum generationum eriges, Jesa. 58. 12. יקוממון Vastationes priorum erigent, Jesa. 61. 4. *Ithpabel*, למתקמא ההיא עיטא Ad confirmandum illud consilium, Eccles. 11. 3. cum formativo מ ex dialecto Hierosolymitana.

II. *Specialiter de juramento usurpatur pro Hebræo* נשבע, & significat Jurare, juramento vel jurejurando Confirmare, Stabilire vel Promittere. Quando sic cum על construitur, est Adjurare, juramento obstringere alium, & respondet Hebræo השביע. *Præteritum*, ודי קים לי Et qui juravit mihi, Heb. Quod juravit patribus tuis, Deuter. 8. 18. ולא יתוב Juravit Dominus & non revertetur, id est, revocabit illud, Psalm. 110. v. 4. אבא קים עלי Pater meus juravit super me, id est, Adjuravit me, Genes. 50. 5. כמא דקים עלך Sicut adjuravit te, Heb. השביעך, Genes. 50. 6. להון וי קים וי להון Et

Et sicut juravit Dominus ipsis, Judic.2.verf.15. **קו** Quod jurasti ipsis, Exod. 32. v. 13. Sic, **קו** Cui jurasti per manum dextram tuam, Hebr. Super virum dexteræ tuæ, Psalm.80.18. Nam manus dextra in juramenti adhiberi solet. *Fæmininum*, **קו** A juramento tuo, quo adjurasti nos, Hebr. השבעתנו, Jos.2.20. **קו** Per Verbum meum juravi, Genes.22.16. **קו** הלוא **קו** Nonne adjuravi te per Verbum Domini, 1.Reg.2.42. **קו** Juravi Davidi fervo meo, Psalm.89.4. **קו** Et juravi ipsi per Verbum Domini, 1.Reg.2.8. **קו** ארי חפון **קו** Nam illic jurarunt ambo illi, Genes.21.31. **קו** Et jurarunt quisque fratri suo, Genes.26.v.31. **קו** Sicut jurastis ei, Jos.6.22. **קו** אנהנא **קו** Nos juravimus eis, Jos.9.19. *Participium*, **קו** עד כמה **קו** Quot temporibus ego juro super te, juramento obstringo vel adjuro te, 1.Reg.22.v.16. **קו** ודמקים **קו** Et qui jurat in terra, jurabit per Deum vivum, Jesa.65.v.16. *Plurale*, **קו** ודי מקימין **קו** Et qui jurant per nomen Domini, Soph.1.5. *Fæmininum*, **קו** צבאות **קו** Et jurant per Nomen Domini exercituum, Jesa.19.v.18. *Imperativus*, **קו** קימו כען לי **קו** Jurate nunc mihi, Jos.2.12. *Futurum*, **קו** אנה אקים **קו** Ego jurabo, Genes.21.24. **קו** ואקים **קו** Et adjuro te, jurejurando obstringo te, Genes.24.3. **קו** אם תקים בשמי **קו** Si juraveris in nomine meo, Jerem.4.verf.2. **קו** או יקים קים **קו** Aut juraverit juramentum, Num.30.v.3. **קו** Juret mihi hodie rex Salomon, 1.Reg.1.51. **קו** כל לשון **קו** Jurabit omnis lingua, Jesa.45.23.

III. **קו** *Vovere. Sic respondet interdum, sed rariùs, Hebræo קו, quòd votum debeat firmum & stabile esse, velut juramento sancitum. Vide infra in Nomine קים.*

IV. **קו** *Synecdochicè de vita dicitur, pro Vivificare, Vivum, In vita conservare. Sic respondet Hebræo, קו & קו. Præteritum, וית כל דילה, קים יהושע* Et omnia quæ erant ei, in vita conservabat Jehosua, Hebr. קו, Jos.6.verf.25. **קו** In vita conservavit me Dominus, Jos.14.verf.10. **קו** וקמה **קו** Quam emerat & vivam conservarat, scilic. alendo, 2.Sam.12.verf.3. **קו** קימתני מן למחת לגובא **קו** In vita conservasti me ne descenderem in foveam, Psalm.30.v.4. **קו** ארום **קו** Nam per ea in vita conservasti me, Psalm.119.93. **קו** ואחיייתני **קו** Et fecisti ut convalescerem, & in vita conservasti me, Jesa.38.v.16. **קו** ואמרו **קו** Et dixerunt, Conservasti nobis vitam, Genes.47.25. **קו** ויתה קימית **קו** Et eam vivam conservavi, Numer.22.33. **קו** קימו מנשי יבש **קו** Quas

in vita conservarant ex mulieribus Jabs Gilhad, Jud.21.14. **קו** וקימא ית בנא **קו** Et illæ vivos conservabant filiolos, Exod.1.17. **קו** אלו קימתון יתהון **קו** Si vivos conservassetis eos, Judic.8.19. **קו** תקימתון כל **קו** Num vivam conservastis omnem fæminam, Numer.31.15. **קו** וקימתון ית בנא **קו** Et vivos conservastis filiolos, Exod.1.verf.18. *Participium*, **קו** ונבר ואמא **קו** Et nec virum nec mulierem in vita conservabat David, 1.Sam.27.v.11. *Plurale*, **קו** אמתון מקימין **קו** Vos vivos conservatis, Ezech.13.19. *Infinitivus*, **קו** לקימא **קו** Ad conservandum in vita semen eorum, Genes.7.v.3. **קו** לקומא **קו** Ad conservandum in vita tecum, Genes.6.19. Sic verf.20. **קו** ולארא **קו** Ad perdendum & ad conservandum in vita, Ezech.13.v.18. **קו** ולקמא נפשו דלא חוי להון **קו** Et ad conservandum in vita animas, quas non decebat in vita conservare, Ezech.13.19. *Cum Affixis Pronominibus*, **קו** לקימותיה **קו** Ut vivum serves eum, Ezech.3.18. **קו** ולקימותהון באולצנא **קו** Et ad conservandum eos in vita tempore famis, Psalm.33.v.19. *Imperativus*, **קו** קים יתי כדברך **קו** Vivifica me secundum verbum tuum, Psalm.119.28. **קו** יתי **קו** Secundum judicium tuum vivifica me, Psalm.119.v.149. *Plurale*, **קו** קימו לכו **קו** In vita conservabitis vobis, Numeror.31.18. *Futurum*, **קו** אנה אקים **קו** Ego in vita conservabo, Jerem.49.11. **קו** לא תקים **קו** Non conservabis vivam ullam animam, Deuter.20.16. *Cum Affixo*, **קו** אן אהלך במצע **קו** Si ambulavero in medio angustia, in vita conservabis me, Psalm.138.7. **קו** הוא ית נפשיה **קו** Ipse animam suam in vita conservabit, Ezech.18.27. **קו** ונקים מאבונא בנין **קו** Et in vita conservabimus, (vivificabimus) ex patre nostro semen, Genes.19.v.32. **קו** ונקים יתהון **קו** Et in vita conservabimus eos, Jos.9.20. **קו** ואת ברתיא היא ותקימותיה **קו** Et quòd si filia fuerit, vivam conservabitis eam, Exod.1.16. Sic rectè legi potest cum Pronomine, quòd & in præcedenti membro Pronomen Verbo jungitur. Aliter vulgò libri habent contra analogiam Grammaticam. Vel **קו** תקים **קו** *Viva conservabitur*, quam lectionem paraphrasis Jonathæ habet, & quæ Hebræo conformis, in quo **קו** וקיה **קו** Et viva manebit, quæ forma per Ichpahel in Targum transferri solet, ut mox videbitur: **קו** ויתך יקימו **קו** Te autem in vita conservabunt, Genes.12.12. **קו** אתקים **קו** Vivere, In vita, vel, **קו** vivum conservari. *Respondet sic saepe Hebræo קו. Præteritum, קו מן נכריא האנון* **קו** וקימיתון **קו** Vivam conservati fuerunt vel remanserunt ex viris illis, Heb. קו, Num.14.38. **קו** לא יחיו בהם **קו** In quibus non vixistis, Hebr. קו, Ezech.20.v.25. *Infinitivus*, **קו** לא יכול לאתקומא **קו** Non poterit vivere, Hebraicè **קו** לחיות **קו**, Ezech.33.verf.12. *Imperativus*,

Imperativus, ואתקומו ואתקומו, *Hoc facite & vivite*, Genes. 42. 18. *Servite regi Babylonix, & vivite*, Jere. 27. 17. תבעו דחלתו *Quarite timorem meum & vivite, pro, Et vivetis*, Amos 5. 4. *Futurum*, ואתקום, *Intelligentem reddes me & vivam*, Psalm. 119. 144. לא יתקום *Vivat coram te*, Genes. 17. 18. יתקום קרמך *Non vivet*, Exod. 19. 13. יתקום רבונך דוד לעלם *Vivat Dominus meus David in seculum*, 1. Reg. 1. v. 31. At omne הפלך יהי *Vivat Rex*, transfertur *Prosperetur*: לא יחונני ויתקום: יצלח *Non videbit me homo, & vivet*, Exod. 33. 20. כד יתוב מאורחיה ויתקום *Cum convertetur à via sua, tunc vivet*, Ezech. 18. 23. *Sic vers. 24. legi debet, ubi Veneta prava sunt: Et vivat anima tua propter verba mea*, Genes. 12. v. 13. *Sic cap. 19. 20. Et vivet animatua*, Jere. 38. 17. ותתקום נפשי בפתגמיכי: *Et vivet anima tua*, Jere. 35. v. 7. *Justi autem per fidem suam vivent*, Habac. 2. 4. לא יתקומו *Non vivent*, Hebr. לא יהיה *Non erit*, Ezech. 21. v. 18. *Ut vivant*, Ezech. 13. vers. 19.

Statuere, Aukim vel Aukim ואתקום ואתקום *Statuere, Constituere, Præstitueret, Confirmare, Stabilire, Sufficitare, Exsuscitare, Excitare. Respondet Hebrais* ותרמת עשרי. *Præteritum*, ואתקום ואתקום *Et duodecim lapides statuit Josua in medio Jordanis*, Hebr. בקים, Josua 4. 9. *Excitaverat nobis Dominus Doctores in Babylonia*, Jerem. 29. v. 15. *Quis statuit fines extremos terræ*, Prov. 30. v. 4. ואתקום ואתקום *Quod crexerat Nebucadnezar rex*, Dan. 3. 2. *Ut præstitueret vel præficeret regno satrapas*, Dan. 6. 2. ואתקום ואתקום *Et statuit Abraham*, Hebr. ואתקום ואתקום *Et crexit Moses tabernaculum*, Hebr. ואתקום ואתקום *Exod. 40. 18. Et statuit in petra pedes meos*, Psal. 40. v. 3. *Ex altera forma*, ואתקום ואתקום *Et statuit aquas colligatas quasi in utre*, Psalm. 78. 13. *Cum Affixis*, ואתקום ואתקום *Erexit illud in valle Dura*, Dan. 3. 2. ואתקום ואתקום *Et constituit eum coram Pharaone*, Hebr. ואתקום ואתקום *Gen. 47. 7. Malèid in libris scriptum: nam litera non hic inferi non solet. Sic, ואתקום ואתקום Et statuit eum coram Eleasaro*, Numer. 27. 22. ואתקום ואתקום *Et crexit eum ibi sub quercu*, Jos. 24. 26. ואתקום ואתקום *Et statuit eos coram Pharaone*, Hebr. ואתקום ואתקום *Gen. 47. 2. Ex altera forma*, ואתקום ואתקום *Statuit me sibi in scopum*, Job. 16. 12. ואתקום ואתקום *Et imaginem auream quam erexisti, non adorant*, Dan. 3. 12. ואתקום ואתקום *Et non erigest tibi statuam*, Deuter. 16. 2. ואתקום ואתקום *Et non erigest tibi statuam*, Deuter. 16. 2.

Statuisti in lato pedes meos, Hebr. ואתקום ואתקום *Tu statuisti omnem terminum terræ*, Heb. ואתקום ואתקום *Psal. 31. 9. Quas statuisti solas ipsas, id est, seorsum*, Hebr. ואתקום ואתקום *Genes. 21. v. 29. Hoc est signum fœderis quod erexi*, Genes. 19. 17. ואתקום ואתקום *Quinetiam erexi vel stabilivi fœdus meum cum ipsis*, Exod. 6. 4. ואתקום ואתקום *Et excitavi ex filiis vestris prophetas*, Amos 2. v. 11. *Omnes divites facultatibus excitantur de foliis suis*, Jesa. 14. v. 9. ואתקום ואתקום *Et crexerunt super eum cumulum lapidum magnum*, Josua 7. 26. *Sic 2. Sam. 18. 17. Et constituerunt sacerdotes*, Esra 6. 18. ואתקום ואתקום *Et statuerunt eum in loco suo*, 2. Sam. 6. 17. *Participium*, ואתקום ואתקום *Excitans vel Erigens ex pulvere pauperem*, 1. Sam. 2. 8. ואתקום ואתקום *Et constituit reges*, Dan. 2. 21. *ex Hebraismo. Plurale* ואתקום ואתקום *Et erigunt tabernaculum*, Numer. 10. 21. *Infinitivus*, ואתקום ואתקום *Tantummodo constituendo constituerunt custodes*, Judic. 7. v. 19. *Ad erigendum tabernaculum*, Numer. 7. 1. ואתקום ואתקום *Ad excitandum fratri suo nomen*, Deuter. 25. 7. ואתקום ואתקום *Et suscitando filium ejus pro eo*, 1. Reg. 15. v. 4. ואתקום ואתקום *Et stabiliendo solium Davidis*, 2. Sam. 3. 10. *Ex altera forma*: ואתקום ואתקום *Et ad stabiliendum Mordechum*, Esth. 2. v. 21. ואתקום ואתקום *Erigere vel constituere duodecim tribus*, Genes. 42. 26. *cum formativo* ואתקום ואתקום *Syra & Hierosol. Cum Aff. Ad constituendum eum super totum regnum*, Dan. 6. 4. ואתקום ואתקום *Ad erigendum eum è terra*, 2. Sam. 12. 17. *Ex altera forma*, ואתקום ואתקום *Et erigere meum*, Heb. ואתקום ואתקום *Et surgere meum, surrectionem meam*, Psal. 139. v. 2. *Imperativus*, ואתקום ואתקום *Statue coram Domino altare*, 2. Sam. 24. 18. ואתקום ואתקום *Præsta servo tuo verbum tuum*, Psalm. 119. 38. ואתקום ואתקום *Constituere speculatorem*, Jesa. 21. 6. ואתקום ואתקום *Et erige me à morbo*, Psalm. 41. 11. ואתקום ואתקום *Constituere custodes*, Jerem. 51. 12. *Futurum*, ואתקום ואתקום *Et fœdus meum stabiliam cum Isaac*, Genes. 17. 21. ואתקום ואתקום *Et stabiliam fœdus meum vobiscum*, Genes. 9. 11. ואתקום ואתקום *Et constituam mihi sacerdotem fidelem*, 1. Sam. 2. 35. ואתקום ואתקום *Et stitero eum coram te*, Hebr. ואתקום ואתקום *Gen. 43. 9. Erigest tabernaculum*, Exod. 40. 2. ואתקום ואתקום *Et non erigest tibi statuam*, Deuter. 16. 2.

Statues eum seorsum, Heb. תציג, Judic. 7.v.5. Et erigebat tabernaculum, Exod. 20.30. Et eriges tibi lapides magnos, Deut. 27.2. *Cum Pronomine*, ותקימניה, Et surgere facies eum è medio fratrum fuorum, 2.Reg. 9.2. Statues interdicitum, Dan. 6.9. ושמל אנשים יקים עליה Et humilimum hominum constituet in eo, Dan. 4.14. Et cum expressa characteristicam conjugationis די, יקים מלכא Quod rex statuerit, Dan. 6.16. Suscitabit tibi Dominus Deus tuus, Deut. 18.15. Maledictus sit, qui non præstiterit verba Legis hujus, Deuter. 27.26. יקים עלעולא Statuit tempestatem in silentium, Psal. 107.v.29. יקים רשעה Statuat fores ejus, Jos. 6.26. *Ex alia forma*, מלכא בדינא נוקים ארעא Rex judicio stabilit terram, Prov. 29.4. ubi n̄ est loco characteristici י ex forma Syra: ויקים כהנא דמרבי Et statuet sacerdos ille qui purgat, Hebr. והעמיר, Levit. 14.11. Et suscitabit Dominus sibi regem, 1.Reg. 14.14. Et statuet contra te armatos clypeis, Ezech. 26.8. *Cum Pronominibus*, ויקימניה קדם כהנא Et statuet eum coram sacerdote, Hebr. והעמירו Levit. 27.8. ויקימנה קדם יי Et statuet eam coram Domino, Numer. 5.16. יקימנה ליה Constituet vel stabiliet te Dominus sibi in populum sanctum, Deuter. 28.9. יקימנני Statuet me, 1.Sam. 22.34. יקימננא Excitabit nos, Hof. 6.2. יקימון יתיה ליואי Erigent illud Levitæ, Numer. 1. v.51. דתקל בחובא יקימון מליך Qui labitur in peccatum, eum confirmabunt verba tua, Job. 4.4. וקמא לא תקימון לכון Et statuam non erigetis vobis, Levit. 26.1.

Ophal, Erigi. Eo usus Daniel ex imitatione Hebraismi. *Præteritum femininum*, ועל רגלן באנש Et in pedes instar hominis stare facta est, Dan. 7.4. *Et cum Chatephsegol ab initio*, לשטר חר Ad latus unum constituta, Dan. 7.4. Quidam activè ex Aphel illud explicant, sed Aben Esra passivè accipit, & explicat per הוקמה, juxta sensum & locutionem versus præcedentis.

Apud Rabbinos & Talmudicos, כיון דקם קם *Posteaquam ita stat, stet*, id est, cum ita se res habeat, esto, facta infecta reddi nequeunt, Bava metzia fol. 38.2. Sic Elias in fine præfationis secundæ in librum Masoreth, כדקאי קאי *Sicut stat, sic stat*, id est, ita se causa mea & rerum mearum status habet. Dicitur sic ex dialecto Talmudica, pro קאים vel קאים per Apocopam, ut & supra ad Participiũ Kal adductum. *Ad omnia stat*, hoc est, *ad omnia refertur*. Usurpant, quando volunt docere, Unum verbum ad plures voces referri: תנא היכא קאי Tanna sive Doctor ubinam substitit docendo? תנא אקרא קאי Doctor ad Scri-

pturam sive Versum istum substitit, ubi scriptum est. Vivos servant carduos in vinea, i.e. sinunt crescere, nec evellunt metu heterogeneorum, Kilaim capite 5. Sic, Stabiles relinquunt carduos in agris pro camelis suis, Bava metzia fol. 156.2. *In Aphel frequenter dicunt Talmudici per Apocopam* אוקי *pro* אוקים *sive* אוקים: unde Participium, מוקמינן, Constituimus, Ordinamus, Decernimus. Hinc &, למוקמא Ad constituendum, quod paulò antè ad Infinitivum Aphel adductum. *Interdum intransitivè pro* קאי *Subsistere, desistere*: ut, רב אשי אוקי אשלשה מלכים, Raf Assè substitit (in concionando) ad vel juxta tres reges, sive trium regum historiam, Sanhedr. fol. 102. col. 2. lin. 3.

אלה קים *Stabilis, Firmus, Vivus, Superstes*: קים עד דרביא קים, אל חי, Jos. 3.10. Dum infans esset adhuc vivus, Hebr. חי, 2.Sam. 12.v.22. לית לי בר קים Non est mihi filius vivus, 2.Sam. 18.18. ידעית דפריקי קים Scio quod redemptor meus vivus est, Job. 19.25. קים הוא יי Per vivum Dominum, Ut vel Quam certò vivit Dominus, Jerem. 4.2. quæ est juramenti formula. *Emphaticè*, יברך באלהא קימא Benedicit in Deo vivo, per Deum vivum; sic, יקים באלהא קימא Jurabit per Deum vivum, Jesa. 65.16. *Plurale*, בעדן, Juxta tempus, cum eritis vivi, Gen. 18. v.14. קימין בלכון יומא דין Vivi estis omnes vos die hoc, Deut. 4.4. *Fæmininum*, מלכו קימא, Et confirmabo ipsi regnum stabile, 1.Sam. 2.35. דחלתא דיי רביא קימא לעלמין Timor Domini mundus est, stabilis in secula, Psal. 19.10.

Surrectio: supra in Infinit. Aphel.

חק ברית, קים *Pactum, Fædus, Statutum, Heb.* חק ברית, *Hoc est signum fæderis*, Hebr. וזאת אות הברית, Genes. 9.12. למרבר, *Ad recordandum pacti perpetui*, Genes. 9.v.16. לאשנא קים Mutando pactum, Ezech. 16. v.59. כד גזר קים Quando statuit fædus, 2.Sam. 22.v.8. וקים דיהב להון Et statutum quod dedit ipsis, Hebr. חק, Psalm. 99.7. לקים עלם In pactum perpetuum, Genes. 17.7.19. ית פתנמי קימא Verba fæderis hujus, Exod. 34.28. ית קימא הדין *Pepigit Dominus fædus hoc*, Deuter. 5.3. נטר קימא Observans pactũ & benignitatem, Deuter. 7.9. משניאו קימא Mutarunt statutum, Hebr. Irritum fecerunt statutum, Jesa. 24.v.5. נטלי ארון קימא Portantes arcam fæderis Domini, Jos. 4.18. *Sic cum litera servili*, נטלי ארונא דקימא, Jos. 4.9. כל פתנמי ספרא דקימא Omnia verba libri fæderis, 2.Reg. 23.3. לא בקימא Non secundum fædus, Jerem. 31.32. אסתכל לקימא Respice ad fædus, Psal. 74.v.20. דעלו בקימא Qui ingressi sunt fædus,

fædus, Jerem. 34. 10. *Cum Pronominibus*, וְדָרַר יְיָ Et recordatus est Dominus fæderis sui, Exod. 2. 24. וְחָוִי לְכֹון יְיָ קִימִיהָ Et annu-
ciavit vobis fædus suum, Deuter. 4. v. 13. וְחָוִי לְכֹון יְיָ קִימִיהָ Et fædus suum, ut notum faciat eis, Psal. 25. 14.
Et non crediderunt fæderi ejus, Psal. 78. 37. וְלֹא הִימִינוּ בְּקִימִיהָ Magnus erit o-
culus ejus in virum fæderis ejus, Deuter. 28. 56. וְגִיר קִימִךָ Pange fædus tuum mecum, 2. Sam. 3. v. 12. וְגִיר קִימִךָ Muta, vel, irritum redde fæ-
dus tuum, 1. Reg. 15. v. 19. וְגִיר קִימִךָ Omnes viri fæderis tui, Obad. 7. וְגִיר קִימִךָ לא אֲשַׁנְאוּ Et fæ-
dus tuum non mutarunt, Deuter. 33. 9. וְלֹא שִׁקְרָנָא Et non egimus mendaciter contra fædus
tuum, Psal. 44. 18. וְיִבְטַל קִימְכוֹן Et irritum fiet fæ-
dus vestrum, Jefa. 28. 18. הֵא אֲנָא מְקִים יְיָ קִימִי עִבְכוֹן Et ecce ego stabilio fædus meum vobiscum,
Genes. 9. 9. וְדָרַרְנָא יְיָ קִימִי Et recordor ego fæderis mei, Genes. 9. 15. וְאֲתֵן קִימִי Et dabo fædus meum
Genes. 17. 2. וְאֲשַׁנְוִיחְכוֹן יְיָ קִימִי Mutando vel irri-
tum reddendo fædus meum, Levit. 26. 15. וְקִימִי Et fædus meum quod mutavit, Ezech. 17. 19.
Et fædus meum stabile vel fi-
dum est ei, Psal. 89. 29. וְיִמְתְּקִימִי Et cor-
roborant fædus meum, Jefa. 56. 4. *Plurale Statuta significat*: וְדָרַרְנָא יְיָ קִימִי וְדִינֵי Quod docui vos
statuta & judicia, Hebr. הַקִּים, Deuter. 4. 5. 8. 14.
וְיִתְּנָא יְיָ קִימִי וְיִתְּנָא וְיִתְּנָא וְיִתְּנָא Statuta & leges, Exod. 18. 20.
וְיִתְּנָא יְיָ קִימִי וְיִתְּנָא Statuta Domini, Exod. 18. v. 16. וְיִתְּנָא יְיָ קִימִי וְיִתְּנָא Obtemperato statutis ejus, Deuter. 4. v. 1.
וְיִתְּנָא יְיָ קִימִי וְיִתְּנָא Testimonia & statuta, Deut. 4. 45.
Cum Pronominibus, וְיִתְּנָא יְיָ קִימִי וְיִתְּנָא Et observa-
bis omnia statuta ejus, Exod. 15. v. 26. Deuter. 4. 40.
וְיִתְּנָא יְיָ קִימִי וְיִתְּנָא Et judicia ejus, & statuta ejus, Deuter. 6. 11. וְיִתְּנָא יְיָ קִימִי וְיִתְּנָא Præcepta ejus & sta-
tuta ejus, Deut. 28. 15. וְיִתְּנָא יְיָ קִימִי וְיִתְּנָא Statuta mea & leges meæ, Genes. 26. 5. וְיִתְּנָא יְיָ קִימִי וְיִתְּנָא Et
statuta mea, in quibus non ambularunt, Ezech. 20. v. 16. וְיִתְּנָא יְיָ קִימִי וְיִתְּנָא Recessistis à statutis meis,
Malach. 3. 7. וְיִתְּנָא יְיָ קִימִי וְיִתְּנָא In statutis meis ambula-
te, Ezech. 20. 19. וְיִתְּנָא יְיָ קִימִי וְיִתְּנָא Et si statuta mea spernetis, Levit. 26. 15. וְיִתְּנָא יְיָ קִימִי וְיִתְּנָא Si in statu-
tis meis ambulaveritis, Levit. 26. 3.

II. *Juramentum*, *Jusjurandum*: או יקיים קים Aut juraverit juramentum, Numer. 30. 3. וְיִתְּנָא יְיָ קִימִי Et eo quòd servat juramen-
tum illud, quod juravit patribus vestris, Deut. 7. v. 8. וְיִתְּנָא יְיָ קִימִי וְיִתְּנָא Et dimittetis no-
men vestrum ad juramentum electis meis, Jefa. 65. 15. *Cum Affix*, וְיִתְּנָא יְיָ קִימִי וְיִתְּנָא Et juramentum
suum Jacobo, Psal. 105. 9. *Plurale*, וְיִתְּנָא יְיָ קִימִי וְיִתְּנָא Propter juramenta, quæ cum tribu-
bus Verbum tuum juravit, Hebr. שְׁבָעוֹת, Hab. 3. vers. 9.

הַקִּישׁ קִישׁ *Stabilitas, Firmitas, Rabb.* לִיגָנִיס (in sabbatho) nodum firmum, opere artificis, reus est, scilicet violati sabbathi, Majemon de sab. cap. 10.

III. *Votum*. Sic quandoq; respondet Hebraeo וְיִתְּנָא יְיָ קִימִי Et vovit Jacob votum, Genes. 28. 20. וְיִתְּנָא יְיָ קִימִי Et quod vovisti coram me illic votum, Genes. 31. 13. וְיִתְּנָא יְיָ קִימִי Et vovit ipsa votum, 1. Sam. 1. 11. וְיִתְּנָא יְיָ קִימִי Et vovit Israël votum coram Domino, Numer. 21. 3.

Stabilitas, Firmitas, Subsistentia, Duratio: Cibus quem colligunt ad durationem, qui diu asservari potest, ut, frumentum, legumina, nuces, &c. Hæ decimabantur: וְיִתְּנָא יְיָ קִימִי Olera libera sunt, quia non colligunt ea ut conserventur: דְּבַר שְׂאִין בּוֹ קִיּוֹם Subsistentia mundi: קִיּוֹם הָעוֹלָם Res in qua non est subsistentia, quæ non est stabilis, durabilis: Item *Juramentum*: או אסרת אסר Aut ligaverit ligationem super animam suam cum juramento, Numer. 30. v. 11. וְיִתְּנָא יְיָ קִימִי וְיִתְּנָא Omne votum aut omne juramentum obligationis, Numer. 30. 13.

Seges, in culmum Erecta adhuc stans, ut Hebraicè: Emphat. או קמתא או הקל Aut seges aut ager, Exod. 22. v. 6. וְיִתְּנָא יְיָ קִימִי Se- ges non est ei, fructum non faciet, Hoseæ 8. 7. וְיִתְּנָא יְיָ קִימִי Et immisit in segetes Philistæorum, Judic. 15. 5.

עַל רִישׁ כֶּלֶּ *Statura, ut Hebraicè: קומה* קומה Ad caput cujusque staturæ, Ezech. 13. v. 18. וְיִתְּנָא יְיָ קִימִי Et proceri staturâ excindentur, Jefa. 10. v. 33. וְיִתְּנָא יְיָ קִימִי Et exaltatus es staturâ, Ezech. 31. 10. *Cum Pronominibus*, וְיִתְּנָא יְיָ קִימִי Et statura ipsorum est ut palma, Cantic. 7. 8. *Apud Rabbinos*, וְיִתְּנָא יְיָ קִימִי וְיִתְּנָא Quicumque ambulat staturâ erectâ etiam duntaxat quatuor cubitos, perinde est ac si depelleret pedes divinæ majestatis, sicut scriptum est: Plena est universa terra gloriâ ejus, Jefa. 6. 3. Demisso ergo capite incedunt, ne gloriam Dei, super ipsos incedentem, lædant. Legitur in Kidduschin folio 31. col. 1.

Statua, Hebr. מצבה vel מצבה, cui respondet, semel etiam Nomini וְיִתְּנָא יְיָ קִימִי Et fuit statua salis, Hebr. נָצִיב מַלַּח, Gen. 19. 26. וְיִתְּנָא יְיָ קִימִי Et posuit eum statuam, Hebr. וְיִתְּנָא יְיָ קִימִי Et statuam non erigetis vobis, Levit. 26. 1. *Emphat.* וְיִתְּנָא יְיָ קִימִי Et testis est statua hæc, Genes. 31. 52. וְיִתְּנָא יְיָ קִימִי Et erexit Jacob statuam super se-

per sepulchrum ejus, Genes. 35. v. 20. ואקים ליה
 Et crexit ei in vita ejus statuam, 2. Sam. 18. 18. Et vocavit statuam istam de nomine suo, 2. Sam. 18. 18. *Constr.*
 מצבת ית קמת בעל-ה-
 2. Reg. 10. v. 27. *Plurale* ואקמו להון קמן Et crexerunt sive statuerunt sibi statuas, 2. Reg. 17. v. 10. *Emphat.*
 Et confregit statuam, 2. Reg. 18. v. 4. *Construct.* ויתבר ית קמת בית שמש Et confregit statuam Beth-schemes, Jerem. 43. v. 13. *Cum Pronominibus*, ויתבר ית תבר קמתהון Et confringendo confringes statuam ipsorum, Exod. 23. v. 24. Sic 34. 13. וקמתהון מבינך Et statuam ipsorum e medio tui excindam, Mich. 5. 13. Aliam significationem vide supra in קדם.

הנודר מן החלב, *Serū lactis*, apud Talm. unde קום
 Qui vovet ab esu lactis, ei licitū est serum, Nedarim cap. 6. in Misna, f. 51. 2. In Aruch scribitur בקם, R. Sal. exponit Gallicè *Mesgue*, i. e. *lait clair*, Lac clarum, Aqua lactis. Alias dicitur קום אינו, ut est in נסב. Hinc dicunt, נסב בלב Serum non comprehenditur sub lacte. Alius interpres inquit: קום היינו מים היוצאים קום est aqua egrediens ex lacte, & dicitur vulgò *Serum*. Alius interpres: Dicitur קום, propterea quòd, cum faciunt consistere lac in caseum, illud separatur, & stat ad latus unum. Vide R. Davidem Jefa. 7. 22.

Gummi קומא אלכסנדריא *Gummi Alexandrinū*, quod fluit ex arboribus Alexandriæ, Schabb. fol. 110. 1. Dicitur in eodem libro fol. 104. 2. *Item* קומא, ut est in lit. 2.

Comes, dignitatis & principatus nomen: קומא
 Dux tradidit episcopo, episcopus Comiti, Talm. Avoda sara fol. 11. 1.

התירו לו לספר קומי *Coma, cesaries*: קומי
 Permiserūt ei radere comam. Itē, קומי הרי, המספר קומי הרי, זה מדרכי האמורי Radens comam imitatur mores Emoræorum, Sota fol. 49. 2. Bava kama fol. 83. col. 1. Tres res permiserunt domui Rabbi, שיהו ושיהו מספרין: contēplari se in speculo: רואין במראה & docere liberos suos græcè, Talm. Hierosolym. cap. 6. in Gemara: ר' ראובן בן איסטרובלי סיפר קומי: R. Ruben F. Strobili rasit comam, ut scil. non agnosceretur esse Judæus, Meila fol. 17. 2.

Substantia: יקומא יקום *Delebo omnem substantiam quam feci*, Genes. 7. 4. וקחא כל יקומא Et delevit omnem substantiam, quæ erat in superficie terræ, Gen. 7. 23. וכל יקומא Et omnem substantiam quæ cum ipsis erat, Deut. 11. 6.

Et status *Status, Statio*: ומקם משומשנוהי: מקם

fervorum ejus, Hebr. ומעמד, 1. Reg. 10. v. 5. מאתר
 A loco stationis pedum sacerdotum, Hebr. מפצב, Jos. 4. 3. Sic verſ. 9. וארחקך
 Et depellam te de statione tua, Hebraice ממעמדך, Jefa. 22. 19.

Deinde מקמתא *Substantia, Res, Opus*, idem quod מלאכת, *secundum Baal Aruch*. In Vajikra rab. sect. 5. לך מקימה פלונית תתנין לי. *Habes ne rem istam? quæso dato vel commodato eam mihi*, Gl. מלאכת. In Beresch. rab. sect. 73. מאן אכל הדא מקמתא ברך מאן תבר הדא מקמתא אלהי. *Quis comedit rem istam? Filius tuus. Quis confregit rem istam, nisi filius tuus? Adducit etiam Baal Aruch ex Targ. Hierosolymitano Exod. 22. 8. ויחבריהוה רעהו. Sed istud Targum hodiè non reperitur in libris nostris.*

Locus, in quo omnia stant & consistunt: מקום
 Apud Rabbinos, אין המקום מכבד ליושבו אלא היושב, *Non locus honorat sessorem suum, sed sessor honorat locum suum.* Hoc petitum ex libro Talmudico Taanith: R. Jose dixit: לא מקומו של *Non locus hominis honorat ipsum, sed ipse honorat locum suum.* Adducitur in libro Musar cap. 24. fol. 136. 1. Contra Pharisei putabant se honorari loco primi confessus, Mar. 12. 39. *Præterea habent Rabbini hoc vocabulum inter Nomina Dei.* In Pirke avoth cap. 5. Decem tentationibus tentaverunt patres nostri המקום את Deum in deserto. Et capite 6. Voluit Deus justificare filios Israël, ideoq; dedit eis multam Legem, & multa præcepta. In Kiddusch. fol. 30. col. 2. השורה הכתוב כבוד אב ואם לכבוד המקום: מוראת אב ואם למוראת המקום: ברכת אב ואם לברכת המקום. De hoc usu scribit R. Aben Esra Esth. 1. in principio: קדמונינו זל קראוהו מקום בעבור שכל מקום מלא: *Prisci nostri Rabbini b. m. vocaverunt eum (Deum) locus est plenus gloria ejus.* In Medrasch Tehillim fol. 40. col. 1. Quare vocant nomen Dei benedicti מקום Makom? quia ipse est locus mundi, sicut scriptum est: *Et dixit Dominus, Ecce locus est mecum, vel, in me, vel, apud me,* Exod. 33. 21. i. e. omnis locus totius mundi in me subsistit. *Alia ratio: quia in omni loco, in quo stant justii, illic ipse cum eis est, sicut dicitur: In omni loco ubi memoriam colloca vero nominis mei, veniam ad te, & benedicam tibi,* Exod. 20. 24. Sic in Beresch. rabb. sect. 68. & capitulis R. Eliesaris capite 35. *Incidit vel pervenit in locum quendam, & pernoctavit ibi, quia occumbebat Sol,* Genes. 28. 11. Quare vocatur nomen ejus (Dei) מקום?

מקום? quia in quocunque loco, &c. Kabalistæ dicunt: מקום in numeris continet 186. nomen tetragrammaton sanctum יהוה continet totidem, si quæq; litera toties suum numerum multiplicet, quot unitates continet. Ut י significat per se 10. unde decies decem sunt 100. Litera ה valet quinque: quinquies quinque sunt 25. Litera ו valet sex: sexies sex sunt 36. Litera ה rursus multiplicata facit 25. quæ singula inter se addita faciunt 186. Seneca de Benefic. lib. 4. cap. 8. de Deo inquit: *Quocunque te flexeris, ibi illum videbis occurrentem tibi: nihil ab illo vacat: opus suum ipse implet.* Aliter: מקום אותו Iste locus. Sic Rabbini tectè & honestè loquuntur de partibus naturæ pudendis, maximè mulieris, unde in Talmud, ולישרי ליה לאיש באמה ולאשר באותו מקום, כל הנוגע באצבע קטנה של אשה Nidda fol. 59. col. 2. Quicumq; tangit minimum digitum mulieris, perinde est ac si contrectaret locum illum, Massech. Kallah. Pilos נימא מצא באותו מקום כנגד אותו מקום. Gittin fol. 6. 2. Versus istum locum in muliere, R. Salomon Exod. 35. 22. Ex omni loco, Tamen, Attamen, & sic ante se habet על פי Quamvis, Etsi, Etiam si. Implet locum patrum suorum, ut v. G. in eruditione, pietate &c. hoc est, eruditione illos æquat, patrissat. Phrasis quâ frequenter utuntur. Vide More Nevoch. par. 1. cap. 8. Ad ejus imitationem dixit Paulus 1. ad Corinth. 14. 16. *ὁ ἀγαθὸς τὸν ἴδιον ὡς ἄνθρωπος* Qui implet locum idiotæ, h. e. qui idiota est, homo plebejus.

תנועה: Ordolocalis: סדר מקומי: Localis: מקומי
 Motus localis. מקומית

Resurrectio, scil. mortuorum in iudicio illo magno: Impiis non erit resurrectio, R. David, Psalm. 1. Communiùs ea à Rabbinis vocatur תחיה Revivificatio, revocatio in vitam, nempe salutis æternæ. Improbi autem descendent in gehennam, quorum vivere, torqueri est. Vide חיה.

Manducare, Mandere, Incidere dentibus. קוס
 Posit & Radix esse קסם, & est affine Verbo קצץ. Apud Rabbinos, קסי טרפין, Mandones mensarum, Commensales, Assessores mensarum, Epulones. Aruch adducit in קס ex Medrasch Echa cap. 2. v. 22. Ibi tamen hodie legitur קוסי פרפיראן שלי, פרפין. At קוססי libri. אוכלי שולחני. i. e. Micæ panis, panis.

Phiale, aut certi alicujus vasis culinari nomen. Apud Talm. Fundum שולי הקוסים הצירוניים. phialarum Sidoniarum, Kelim cap. 4.

Scabiosus. Notatur eâ voce morbus aut vitiû aliquod ovium, unde de reliquiis ovium

Labanis post divisionem à Jacobo custoditis dicitur in Beresch. rabba sect. 73. Et Jacob pascebat oves Labanis residuas הנותרת Genes. 30. v. 36. Resch Lakis dixit, פנהון בישון מנהון עקרין מנהון קוסרין Exiis erant malæ, ex illis steriles, ex illis scabiosæ, vel macilentæ & defectuosæ ad partum & fructificationem. In Aruch adducitur hoc loco & in נתר, sed non explicatur quid sit. Guido explicat Edentulum. At illud non est hujus vocis interpretamentum, sed vocis הנותרות, ut ibidem in Beresch. rabba sequitur, נתר כתוב כמרא, ונתור כניה ושניה, id est, נתר scribitur, quasi diceret, defluens aut deciduus grex maxillis & dentibus suis, dentibus majoribus & minoribus. נתר Decidere, Defluere, juxta illud, אתרו Defluere facite folia ejus, id est, decutite, dejicite, Dan. 4. 11.

קוע Collum, Guttur: Rostrum in avibus, idem quod Hebraicè לוע. Apud Talmudicos, כי Quod fædatum esset collum ejus sanguine, Cholin fol. 28. col. 1. פולחן קועיך Pulchrum est collum tuum, עא fol. 29. 1. אריך קועיך Oblongum est rostrum ejus: Item, קועיך Parvum rostrum ejus, Bava kama fol. 55. 1.

קועיך Koai, populi Assyriae, Ezech. 23. 23.

קוערין Hinc legitur in Venetis, לא תקוערין, ורשיעי לא תקוערין, Regia habent קוערין. Elias post Radicem קסר adducit, & dicit, se ignorare quid sit. In Hebræo pro eo est ישכנוו Habitavit. Iste verbo in Targum communiter respondet קוערין, unde & in quibusdam codicibus Elias scribit, legi pro superiori voce קוערין, quod esset rectum. Cum autem nulla sit affinitas inter has duas voces, videtur scribendum קוערין à קוער, unde Rabbini dicunt Convenire, Congregari certo loco & tempore discendi, consultandi aut certi quid agendi causâ. Sic, בית קוער Domus conventus, in quo מתוערין conveniunt discendi causâ, id est, Schola. Alioquin hoc Verbum in Targum inusitatum est.

קוף Simia. Plurale, שון דפיל וקופין, Dentem elephantis & simias, 1. Reg. 10. 22.

קופא Foramen acus, caput acus crassius & obtusum, ubi foramen est: Talm. אי קופא לבר אי קופא לניו Num foramen acus foras sit, an intrinsecus, דלמא מפומבריתא ארת, Cholin fol. 48. col. 2. Item, Fortè ex urbe Pumbedita es, qui traducunt elephantem per foramen acus, Berachoth folio 55. 2. Bava metzia fol. 38. col. 2. Proverbialis sententia in eos, qui absurda & impossibilia loquuntur. Hinc Christi locutio Matthæi 19. 24.

קופא Pertica, Vectis, Fustis, Baculus: ויתנון על קופא Et imposuerunt perticæ, Numer. 4. v. 12. וטענו יתיה בקופא Et portarunt eum in pertica,

tica, Hebr. כַּמֹּס , Numer. 13. v. 24. in Targum Hierof. Vide & infra in קפא & קפף.

קופא *Vitis*. Vide infra in קפא.

קופף *Foramen securis, lignis & similibus instrumentorum*, Talm. מקופו טהור Foramen ejus mundum est, Kelim capite 13. Si fractum sit foramen ejus, R. David ex eodem libro, 1. Samuel. 13. 20.

תקופה *Revolutio, Circuitio, Circulus, Orbis: Solstitium, Aequinoctium, definita solis revolutio ad istos terminos: באשר השלימו תקופת ימי השבועה* Quando absolvissent orbem dierum septimanæ, Aben Esra, Jobi 1. 5. In Targum, דרוע בתקופת תשרי וחצרא בתקופת ניסן וקורא בתקופת טבת וחומת Sementis in æquinoctio Septembris, mæsis in æquinoctio Martii, frigus in solstitio Septembris, & æstus in solstitio Junii, Genes. 8. 22. Jonath. De ratione Tekupharum vide Talmud Erubhin fol. 56. 1. ותקופות שמשא Et circuitus solis, Genes. 1. 14. Jon. בתקופת תפוח In solstitio Junii, Cantic. 1. 7.

קויז *Spernere, Rejicere, Reprobare, Aversari, Detestari. Respondet sapiens Hebræo* קאס.

Præteritum, וקצא דישראל Et sprevit Dominus totum semen Israël, 2. Regum 17. v. 20.

קויז *Propterea quod sprevit populus iste regnum domus Davidis, Jesa. 8. v. 6.* על חלף דקצא עפא הרין Quod anima ipsorum rejecit cultum meum, Zach. 11. 8.

קויז *Nam sprevisi verbum Domini, 1. Sam. 15. vers. 26.* ארי קצתא בפתגמא

קויז *Nam scire cultum meum sprevisi, Hof. 4. 6.* הללא דין עפא דקצתא

קויז *Nonne iste est populus quem sprevisi, Judic. 9. 38.* חלף דקצתא

קויז *Quod judicium meum spreverunt, Levit. 26. v. 43.* ארי

קויז *Nam cultum meum spreverunt, 1. Samuel. 8. 7.* קצו בדחלתא

קויז *Spreverunt te, Jerem. 4. 30.* וקצו בקומיה

קויז *Et Legem meam spreverunt, Jerem. 6. 19.* די קצתון ביה

קויז *Quam sprevisi, Numer. 14. 31.* בפתגמא דאלהכון

קויז *Sprevisi cultum Dei vestri, 1. Sam. 10. 19.* חלף דקצתון

קויז *Propterea quod sprevisi verbum Domini, Numer. 11. 20.* אינניטיוס

קויז *Sed rejiciendo rejecturus vel rejecisti nos, iratus super nos vehementissimè, Thren. 5. v. 22.* איכרין

קויז *Quomodo sprevit Dominus in forti ira sua ecclesiam Zion, Thren. 2. 1.* ואם

קויז *Et si statuta mea spreveritis, Lev. 26. v. 15.* Donec fastidiosè spernatis eam, scil. carnem, Numer. 11. 20. Apud Rabbinos,

קויז *Platea, avis, Hebr. קאת. In Gemara. וק*

Res quas abominatur vel averfatur anima, Bechor. fol. 37.

קויז *Spina, Hebraicè.*

קויז *Spinarius, Tractans, Succidens, aut colligens spinas, vel, Colligens fructus spinarum, apud Talmudicos: חוץ משל קייצים Exceptis (chirothecis) tractantium spinas, Kelim cap. 26.* מה דכתיב אל תקוץ Ne tædeat te correctionis ejus, (Prov. 3. 11. ?) i. e. ne facias eam, קויז קויז spinas hoc est, ne averferis eam, quasi læsura sit te instar spinæ.

קויז *Spinas auferre, expurgare: וצאיים לקוץ* Egrediuntur ad expinandum vias, & ordinandas vel digerendas plateas, id est, ad expurgandum vias à spinis, Moed katon fol. 6. 1. In R. Salom. Thren. 3. 11. legitur pro *Spinofum facere, Spinis opplere.* Nam verbu סורר explicat illic, מפור קויז בררבי Spinis opplet eas, spargit spinas in vias meas. *Passivum א שרה שנתקווצה A spinis purgari: נתקוץ התקוץ* Ager à spinis purgatus, Scheviith cap. 4. *Quæ in Aruch ex Contrahendi significato adducuntur, ea in Talmud leguntur per ב.*

קויז *Spinofum: לולב קוץ* Succa fol. 32. 1.

קויז *Pilosus, cui opponitur חלק Levis: משל לקוץ* Parabola est de piloso & calvo, Bereschit rab. sect. 65. ex significatione קוצתיו, Cantic. 5. 11. Vide Talm. Hierof. Schekalim cap. 3.

קויז *Herba timeloria, cujus usus ad tingendum, Rubeam exponunt, Schab. fol. 68. 1.*

קויז *Cardui: מקיימים קויזים בכרם* Alunt carduos in vineis, בערביא מקיימים קויזים בכרם לגמליהן, In Arabia alunt carduos in agris pro camelis suis, Bava basra fol. 56. 2. Gl. Chardon.

קויז *Apex literæ, virgula instar spinæ acutæ super literam notata.* Apud Talmudicos, בשערה שעלרה משה למרום מצאו להקברה שיושב וקושר כתרם לאותיות אמר לפניו רבונו של עולם מי מעכב על יד אמר לו אדם אחד יש שעתידי להיות בסוף כמה דורות ועקיבא בן יוסף שמו שעתידי לדרוש על כל קוץ וקוץ תילין id est, Quo tempore ascendit Moses in altum, invenit Deum sedentem, & ligantem coronas ad literas (id est, apices quibusdam literis inscribentem,) & dixit ipsi: Domine mundi, quis retardat manum tuam? respodit Deus: homo quidam, qui venturus est post multa secula, nomine Akiva ben Joseph, qui commentaturus est super unumquemque apicem literæ infinitos cumulos interpretationum, Menach. fol. 29. 2. של יוד Non opus est, nisi apice literæ, ibid. pag. præc.

קויז *Platea, avis, Hebr. קאת. In Gemara. וק*

קויז, Cholin fol. 63. 1.

קוקו In Jalkut Exod. fol. 56.3. Ita ut exaudiretur vox earum (ranarum) in ventribus Ægyptiorum, quæ faciebant קוקו קוֹאֵא. Vox, seu imitatio vocis ranæ.

קוקיא Vide infra in קקה.

קוק Ignitabulum, vas æreum, quo prunæ continentur, ad calefaciendum aliquid: הַי קוֹאֵקִי הַיִּי יְהִיבִין לָהּ. Ista ignitabula ubi ponimus illa? Talm. Sanhedr. fol. 74. col. 2. Glossa: Vasa ærea alta sunt, in quibus ponuntur prunæ coram mensis regum, ut se calefaciant juxta ea. Germ. Rauchfass in Aruch parvo. Baal Aruch exponit Operculum ignis, quod tegitur super prunas, ne ignis damnum aliquod domui faciat.

קוקין Greges. Sic citatur in Aruch ex Prov. 27. sed hodie libri impressi legunt קוטין, de quo supra in קוט. Sed in Jalkut in sectione וינא, folio 38. col. 1. אִי הָיָה חֲמֵי קוֹקֵיָהּ טָבָא. Si fuit videns gregem bonum; Glossa עָרָר, ex Beresch. rabba sect. 74. Sic sect. 64. לשעבר היה לך חרא קווקיא וברון. Antea habuisti tantum gregem unum, nunc habes greges multos. Hinc confirmatur lectio Aruch in loco Proverbiorum. Philippus Aquinas exponit in loco primo, קוקיא טבא per כלי טוב Poculum, vas pretiosum. In Aruch scribitur קווקיא.

קור Molle ac tenerum palmae, quod in cacumine ejus, & ramorum extremitatibus existit, quod dulce est & comedi potest. Author Aruch explicat, ראש הרקל כשהוא רך. Cacumen palmae quando adhuc tenerum & molle est. Cum comedebatur, precatiuncula præcedebat vulgaris, Benedictus, &c. creans fructus terræ, Berach. fol. 36. 1. R. Salom. hic notat: קורא id est, רך של רקל. Teneritas, molle palmae. Quando rami ejus quotannis crescunt, ut omnium arborum, tunc quod accrescit hoc anno, molle est & tenerum, & comedi potest, altero anno indurescit in lignum: Dactylum non plantant homines propter teneros ramos ejus, ut scilicet eos comedant. Ibid. Veteres dixerunt תלי ליה קורא לדבר אחר ואיהו: in communi proverbio: Appende tenerum palmae sui, ea quod suum est, facit, Berachoth fol. 43. 2. Vide דבר. Glossa קורא id est, רך הגרל ברקל, Tenerum quod nascitur in palma. Citatur & aliud proverbii loco in Aruch, in קר quarto, quod extat in Vajikra rabba sect. 15. & sect. 16. מאן דאכיל בהדי קורא ילקי. Qui comedit tenerum-palmae, vapulabit per ramum palmae. Sic deliciae & voluptates plerumque morborum & poenarum causæ sunt, ut qui divellit ramum, ramus resultans facillime, nisi caveat, oculum lædit. Pro ultimo קורא in Jalkut fol. 157. col. 3. legitur קולא, quod vide-

tur mendosum. Nam exponitur בקורתו Ramo ejus. Ita tamen quoque legitur in Vajikra rab. sect. 16. fol. 183. 2. & sect. 15. in fine, ubi lectio קילא probatur in glossa. vide hoc loco. Vide & Medrasch Tehillim Psal. 22.

קור Frigus. Vide infra in קרר.

קור Fons, Scaturigo. Apud Talmudicos metaphoricè sic vocatur מקור שנוצר בו הוולר Uterus in quo formatur infans, scribit Rambam in הלכות האסורי ביאה cap. 5. Apud Grammaticos, Modus infinitivus, quasi diversorum significandi modorum Fons. Apud Philosophos Metallum, vel Minerale, More fol. 39. 1.

נקר Vide in מקור.

קוש Vide in קש.

קוצא Grana lanuginis in vitibus, unde olim fiebat oleum, quod vocabant דקאון. quo lucernas Sabbathinas accendere vetitum, Talm. Schabb. fol. 21. 1.

קודר Satelles, Apparitor, Lictor, minister magistratus vel principis: ראהו קודר אחד. Vidit ipsum fatelles quidam, Medr. Psalm. 103. Aliàs etiam dicitur קוסטור, de quo in קסט.

קוז Frustrum, Gleba: והיה אוכל קוזות ארמה. Fuitque comedens glebas terræ, Beresch. rab. sect. 4. 1. Idem quod קציצות, juxta R. Sal. Aruch vult esse Speciem terræ rufæ. In Glossa Talmudica Bava kama fol. 69. 1. explicatur Gall. Mottes.

קוצר Radiare, Spargere radios.

קוציפין Radiationes, Sparsiones radiorum: קוציפין דכתרין תתאין Radiationes coronarum inferiorum, Zoh. in Gen. col. 382.

קום Ornamentum, Ornatus, Mundus: קומין קומין. Ut fieri curaret uxori suæ ornamentum quædam, in libr. Tanchuma Num. 10. 1. והלא קומין של המלך הרי הן בחבית זו. Nonne ornatus regis est in vase hoc? Pirke R. Elief. cap. 13.

קומרייא Ornamenta, Nedarim cap. 4. ab initio, in Talm. Hierof.

קומיקון Idem: קומיקון. Sic Sigma Græcum in ן וכל קומיקון, quod Græcè αὐτοματὸς: אותנטין, Omnia ornamenta, omnis mundus ejus ibi erat, Beresch. rab. sect. 19. Et sect. 24. ואין Sed nullus (ventus) tam fortis fuit sicut Eliæ, de quo 1. Regum 19. 11. In Aruch id exponitur חוק. Idem in Talm. Hier. Berachoth cap. 9.

קומוקרטור Mundi moderator, princeps, sive rector, Monarcha: שהיה סנחריב קומוקרטור. Quia Sancherib fuit קומוקרטור, Glossa מושל כל המלך שאינו. בכל העולם כולו. Omnis rex qui non est קומוקרטור, monarcha universalis, Midr. Esth. cap. 1. 2. ודרף אחר

Et persecutus est quatuor reges ארבע מלכים קוזמוקרטורין Beresch. rabba sect. 58. In Vajikra rabba sect. 18. Quando Israëlitaë steterunt in monte Sinaj, & dixerunt, *Quicquid edixerit Dominus, faciemus*: eâ horâ vocavit Deus Angelum mortis, & dixit ei, אעפי שעשיתי אותך, Quamvis fecerim te קוזמוקרטור על הכרות אעפי שעשיתי אותך, nihil tamen tibi rei sit cum hoc populo. Vide & Midr. Cantic. cap. 8. 6. Simili sensu de spiritibus malignis hanc vocem usurpat Paulus ad Ephes 6. 12.

קוף Spargere, Dispergere, Projicere radios.

דשריין בקופי דינין קופא Dispersio, Projectio: Qui habitant in dispersione radiorum judicii super mundum, id est, quibus data est potestas cõstituendi judicii, & projiciendi pœnas in mundum, Zohar in Gen. col. 146. מקיפא Ex dispersione radiorum regni superioris & inferioris, Ibid. col. 382. Postellus reddit, In fortitudine.

Idem קופיאתא דשמא: Projectio radiorum solis, id est, radiatio, splendor solis. Dicitur & קוספיתא.

קופירא דקיטרא Compositio mastæ, Zohar col. 184. in Genesin. Sic explicavit Postellus: קיטרא aliàs est Nodus, Vinculum.

Vide supra in קוח קחהין קחה *

קטא Cucumis. Plurale, ויה מלפפוניא, Cucumerum & melopeponum, Numer. 11. 5. in Jon. & Targ. Hierosol. Altera vox posset rectius scribi מלופפוניא.

מקטי Cucumerarium. Absolutum est, idem quod Hebraicè מקשר, cui respondet: Sicut lectus tugurii in cucumerario, Jesa. 18. Sic legit R. Salomon & Elias. Veneta, במקשי, quod melius legeretur במקשי, ex forma singulari, juxta Hebræum, cujus absolutum est מקשי.

Cortina, Vela, Aulæ: In Schem. rab. sect. 29. Rex carnalis cum ingreditur civitatem, honorant eam, conspergunt eam, coronant eam, & expandunt aulæa & vestimenta pulchra, accendunt denique candelas: Sic & ego, inquit Deus benedictus, ingressurus mundum meum, פירשתי קיטאורת, expandi aulæa, juxta illud, Qui extendit sicut cortinam celos, Jesa. 40. 22. In Aruch citatur præterea ex Jelammed. sect. בהעלותך, קיטורת של פורפירי Aulæa ex bysso, aulæa expurpura.

Vide infra in קטר קטאריקום

קטב Excindere, Succidere, Cedere. Aruch & Elias citant Targum Hierosol. Ad למקטב

succidendum, pro Hebræo לחטב, Deuter. 19. 5. Sic & R. David ejus loci meminit Hof. 13. 14. Sed hodie libri impressi habent למקטע. Jesa. 28. 2. in ושער אומר על רוח סערה שקוטב וכורת, R. D. Kimchi, Et dicit שער de vento procelloso, qui excindit & succidit omnia.

Excisio, Excidium, Hebr. Psal. 91. 6. Apud Talmudicos sumitur pro Spiritu maligno. Hinc, תרי קטבים הם Duo spiritus sunt, qui קטבים vocantur, חד מקמי טיהרא וחד מבחר טיהרא, unus potestatem habet ante meridiem, & alter post meridiem, Pesach. fol. 111. 2.

Polus mundi. Pluraliter, קטבים Poli, puncta duo, circa qua, tamquam circa cardines, totum cælum vertitur. Unum punctum est לצר צפון ad partem septentrionalem, & vocatur קוטב צפוני Polus septentrionalis sive arcticus: alter est לצר דרום ad latus australe, & vocatur קוטב דרומי Polus meridionalis sive antarcticus. Qui habitant תחת הקו תחת השווה sub æquatore, vident utrumque polum: Septentrionales tantum septentrionalé vident.

Deinde קוטב Torcular, pralum olivarum: אין עושין זיתים כבר ובקוטב, Schebhiith cap. 7. Aruch vult esse Lignum magnum & grave, quod olivis imponitur ad premendum. Sic & R. Salom. In Aruch parvo exponitur Germanicè Kelterbaum.

קטבליא Vestimenti genus: item Culcitra coriacea, Pulvinar ex corio, Nedar. folio 55. 2. Et rotundatur, circumvolvitur se in culcitra nova, Talm. Hierosol. fol. 28. 1. Faemininum plurale, מהפה בקיטבלאות, Tegit eam pulvinari, Schekal. cap. 3. ששרפו על גבי קטבליא Qui combussit eum super pulvinari, Moed katon fol. 25. 1. Legitur & in Kelim cap. 16. ubi glossa explicat Corium quod in pavimento sternitur: Sic, פורם קטבליא על גבי רישיה, Expandit pulvinar super caput suum, Metzia fol. 50. Aruch scribit; Corium vel Pellis quo se tegunt homines supernè, vocatur Græcè אנבולי αμβολι: & quod substernunt, vocant αμβολι. Alibi eodem sensu legitur קרטובלא.

Legitur in Midbar rabba sect. 4. fol. 216. col. 3. & videtur significare Mulctam, vel Depositionem ab officio. Nam videtur esse à Græco αμβολια, quod significat Dejicio, Deturbo: Item Solvo, Perfolveo, Pendo. Aquinas exponit λυτρον, Pretium redemptionis. Locus ita habet: Similis est hæc restrapezitæ, apud quem numi quidam falsi sunt inventi, quod cum Regi innotasset, præcepit præfecto, ut eum dimittat, & alium in officium ejus immittat. Et quamvis inventus fuerit trapezita iste קטבלטון reus mulctæ quam perfolvat, tamen dixit rex, Is qui hæres est ejus officii, solvat quod ipse debet.

מן ביני אלף, *Accusator*; *Ex mille accusatoribus*, Jobi 33. קטניור קטניור
 קטניוריא *Ex mille accusatoribus*, Jobi 33. v. 23. *Apud Rabbinos*, הַעֲוֹבֵר עֲבִירָה אַחַת קוֹנֵה לוֹ, *Qui transgreditur transgressionem unam, acquirit sibi accusatorem unum*, Tal. Avoth cap. 4. סניגור, in סגנ, in סניגור נעשה סניגור:

דור שבן דוד בא בא קטניוריא *Accusatio*: דור שבן דוד בתלמידי חכמים *Quo seculo filius Davidis veniet, veniet accusatio contra discipulos sapientum*, Ketubhoth in fine: hoc est, multi calumniatores & accusatores exsurgent contra eos.

קטו Vide mox infra in קטו. *Condemnatio, Multa. Est Græcum Κατάδικον*: In Vajikra rabba sect. 30.

Imposuit multam dominatori vel præfecto. Et sect. 18. in fine: בשר ודם Rex carnis & sanguinis exigit multam, etiam Deus levat multam. *Nota, hæc & alia exempla præve in libris scribi cum Resch in medio*, קטריקי, קטריקי *in Bemidbar rabba sect. 7. sed rectè in Aruch cum Daleth, ut etymologia docet. Hinc & legitur*

קטריקי *Katadikon, Condemnatus, Obnoxius è re judicata*, in Bemidbar rabba sect. 9.

קטריקי *Baculus*: דטעין קטריקי וואל *Qui portabat baculum, abiens ut percuteret socium suum: item*, דטעין קטריקי *Qui portabat baculum ferreum, Echa rabba cap. i. v. 3. Bemidbar rabba sect. 12. In Aruch legitur קטריקי, & explicatur קטריקי Baculus, Virga, ex quo Guido & alii fecerunt קטריקי Lectus ferreus vel ligneus.*

קטריקי *Titulus honoris, Laus, Commendatio, Encomium: Profapia*: Rex carnalis primò commemorat nomen suum, postea titulum suum; Beresch. rabba sect. 1. Sic in Jalkut 2. Sam. 22. ubi in glossa exponitur קטריקי Profapia. In Medrasch Psalm. 18. legitur hoc idem scriptum קטריקי. Est corruptum ex Græco quopiam vocabulo. In Lexico Guidonis citatur קטריקי in Rad. קטריקי.

קטריקי *Furgari, Contendere, Litigare, Rixari, apud Rabbinos: Irritare. Hittpabel, ואתקוטטו. Hinc in Targum Jonath. ואתקוטטו Et rixati sunt invicem, Lev. 24. 10. Vide & supra in קוט.*

קטריקי *Lis, Contentio, R. Levi Proverb. 17. 1. בעל קטריקי Furgia, Lites, Dissensiones: ומחלוקת Rixosus & contentiosus, author contentionis & dissensionis.*

קטריקי *Locus pudendorum, pro inde קטריקי בית קטריקי, Deuter. 25. 11. in Targum Hieros. במבשין*

Videtur mendosum: nam Elias adducit in קטן sub forma קוטניו, quomodo & legitur Exod. 4. v. 4. in T. H.

קטל *Occidere, Interficere. Respondet Hebraeis* *קטל* *quandoque etiam Verbo נפל, ut quando Cadere gladio dicitur, id passivè profertur* *קטל* *Occidi: item sæpè Verbo הפכה. Præteritum, ויה עמא די כה קטל, Et populum qui in ea erat, interfecit, Hebr. הרג, Judic. 9. 45. Et interfecit Dominus omne primogenitum in terra Egypti, Exod. 13. v. 15. Et interfecit fratres suos, Jud. 9. 5. Quos occidit in morte sua, plures erant quam quos occiderat in vita sua, Judic. 16. 30. Et insurrexit Kain in fratrem suum Hebel, & occidit eum, Genes. 4. 8. Et sic interfecit ipsum puer ejus, & mortuus fuit, Jud. 9. v. 54. Et percussit eum, & occidit eum, Hebr. ויכה וימות Et percussit eum, ita ut moreretur, 2. Sam. 1. 15. ויכה וימות Et percussit Philistæum istum, & interfecit eum, 2. Sam. 17. 50. Quem interfecit Kain, Genes. 4. 25. קדם קטלך Coram eo qui interfecit te, Ezech. 28. 9. ולא קטלנון Et non occidit eos, Jerem. 41. 8. בזמן קטלנון Quo tempore interficiebat eos, Psalm. 78. 34. וקטלנון בהרבא Et interfecit eos gladio, 1. Reg. 2. vers. 32. *Femininum, Quum occideret Izebel prophetas Domini, 1. Reg. 18. 13. אמתה קטלתיה Mulier interfecit eum, Jud. 9. 45. Hinc Præteritum Pehil sive passivum, עד די קטילת היותא, Usq; dum occisa esset bestia illa, Dan. 7. 11. Secunda masc. Sicut occidisti Sicut occidisti me, 1. Sam. 24. 19. ולא קטלתי Attamen non occidisti me, Genes. 4. 23. אף יתד קטלית Etiam te occidi, Num. 22. 33. וקטלתיה Et apprehendi eum & interfeci eum, 2. Sam. 4. vers. 10. Et insurrexi in eum & occidi eum, 2. Sam. 1. 10. Certè jam te interficerem, Numer. 22. 29. ארי ברונחון קטלו Nam in ira sua occiderunt occisione, Genes. 49. 6. Et occiderunt Orebum, Jud. 7. 25. וקטלו כל דכורא Et occiderunt omnem masculum, Gen. 34. 25. וקטלוהי Et interfecerunt eum, 2. Sam. 4. 7. המקטל קטלוהי An occidendo occiderunt eum, Jerem. 26. 19. ולא קטלנון Et non occiderunt eos, Jos. 9. 26. וקטלתון ית בנוהי Et occidistis filios ejus, Jud. 9. 18. Ubi sunt viri quos occidistis? Jud. 8. 18. *Participium, הוא אגיא קטיל Erat occidens, Dan. 5. 19. Ecce ego occido filium tuum primogenitum, Exod. 4. 23. Occidens dominum suum,***

suum, 2. Reg. 9. v. 31. וקטל לה Et occideret eam, Esth. 2. 10. לקטלא Occifori ad idololatriam filios suos dederunt, Hof. 9. v. 13. *Plurale*, קטלין נפשן Occidentes animas, Hebr. ורצחון Hof. 6. vers. 9. ויהו קטלין בהון Qui interficiebant eos, 2. Reg. 17. v. 25. וית קטלין בהרבא למקטל Occifores gladio ad occidendum, Jerem. 15. 3. *Participium præteritum five Pebil*, קטיל In ea nocte fuit interfectus Balthasar rex, Dan. 5. vers. 30. *Plurale*, Octingentos occisos tempore uno, 2. Sam. 23. 8. מנן קטילין Numerus occiforum, Esth. 9. 11. *Emphat.* חילת קטיליא Vallis occiforum, Jerem. 7. 32. ועולי בקטיליא האלון ויהוון Ingrederè occifos hosce, & revivifcent, Ezech. 37. v. 9. *Construct.* ונבריהון יהוון קטילי מותיא Et viri ipsorum erunt occisi mortis, Jerem. 18. 21. *Cum Affixis*, אם פקטול קטיליהו יתקטיל Num juxta occifionem occiforum ejus occidetur, Jefa. 27. v. 7. ולא תבסי עוד על קטיליה Neque teget amplius occifos suos, Jefa. 26. 21. אפילת קטיליא אפילת Quoniam multos interfectos dejecit, & potentès fuerunt omnes interfecti ejus, Proverb. 7. 26. מקל מפלתך קטילך Præsonitu ruinae tuæ occiforum tuorum, Ezech. 26. v. 15. *Fæmininum*, דאתתא קטילתא Mulieris occifæ, Hebr. האשה הנרצחה Jud. 20. 4. *Infinitivus*, ארי מקטל תקטלניה Nam occidendo occides eum, Deuter. 13. 9. ומקטל ליה נקטלך Et interficiendo non interficiemus te, Judic. 15. 13. המקטל קטלוהי An occidendo occiderunt eum, Jerem. 26. 19. Ad occidendum fratres suos, Judic. 9. 24. *Cum Pronominibus*, ובגא מלכא למקטליה Et quæfivit rex occidere eum, Jerem. 26. v. 21. Ad occidendum eum per fraudem, Exod. 21. 14. ובגא ית נפשי למקטלה Et quæfiverunt animam meam ad occidendam eam, 1. Reg. 19. 10. למטריוה ולמקטליה Custodire & interficere eum, 1. Sam. 19. 11. Insidiatur tibi ad occidendum te, Genes. 27. vers. 42. ואמרו אוהרנין למקטלך Constitueruntque alii occidere te, 1. Sam. 24. 11. ברז פחרת למקטלי Foderunt foveam ad occidendum me, Jerem. 18. 22. כל אתמלוכיהון עלי למקטלי Omnia cõsilia ipsorum sunt contra me ad occidendum me, Jerem. 18. 23. Num ad occidendum me dicis, Exod. 2. 14. למקטלנא Ad occidendum nos, Exod. 5. v. 21. *Imperativus*, קום קטול יתהון Surge, occide eos, Judic. 8. 20. קטלי כען קטול Occide me nunc occifione, Num. 11. 15. ואם אית בי הובא קטוליני Et si est in me delictum, occide me, 1. Sam. 20. 8. Extrahito gladium tuum, & interficito me, Jud. 9. 54. וקטולו גבר נברוהי Occidite quisque socium suum, Numer. 25. 5. וקטולו גבר ית אחוהי Et occidite quisque fratrem suum,

Exod. 32. 27. אשתלימי וקטילי Evaginator & occide, Ezech. 21. 21. *Futurum*, וכל רברבהא אקטול עמיה, Et omnes magnates ejus interficiam cum eo, Amos 2. 3. וקטול ית יעקב אחי Et occidam Jacobum fratrem meum, Genes. 27. 41. וקטול יתכון Et occidam vos gladio, Exod. 22. v. 23. דלא אקטלנך בהרבא Ne occidam te gladio, 1. Reg. 2. v. 8. למא אקטלנך Quorfum morte afficerem te, 1. Sam. 19. 17. לא תקטול נפש לא Non occides ullam animam, Exod. 20. v. 13. לא תרצח וקטול Et juvenes ipsorum gladio interficies, 2. Reg. 8. 12. אן תקטול אן תקטול Si occideris, Deus, improbum, Psalm. 139. 19. וקטול ית אתתא Et occides mulierem istam, Levitic. 20. 16. לא תקטלנן מן יד Non occides eos statim, Psal. 59. 12. לא תקטלננא Non occides nos, Jerem. 41. 8. יקטול עניא וחסוכא Interficiet pauperem & egenum, Job. 24. vers. 14. לפום סהרין וקטול ית קטוליא Juxta os testium interficiet occiforem, Num. 35. 30. Heb. ורצח את הרצח, quod idem. וקטול גאיל דמא Et interfecerit vindex sanguinis, Hebr. ורצח Numer. 35. vers. 27. ויקטול נפשא בשלו Qui interfecerit animam aliquam per errorem, Numer. 35. 11. Heb. מכה נפש Percutiens animam: כל דיקטול נפשא Quicunq; interfecit aliquem, Hebr. כל מכה, Numer. 35. v. 30. כל דיקטול קין Quicunque occiderit Kainum, Genes. 4. 15. הוא וקטלניה Ipse interficiet eum, Numer. 35. 19. נפשא וקטלנך נפשא Quare percuteret te aliquis, Jerem. 40. 15. וקטלנני Quicunque invenerit me, occidet me, Genes. 4. 14. אן וקטלנני Ecce occiderit me, tamen invocabo eum? Job. 13. 15. וקטלנני Quod si audiverit Saul, occidet me, 1. Sam. 16. 2. תקטול אנון Interficiet eos, Prov. 1. 32. תקטלניה לשן חויה Interficiet eum lingua serpentis, Job. 20. 16. וקטול יתיה Etiam occifione occidemus eum, Esth. 5. 14. וקטיל תורין Occidemus boves, Jefa. 22. v. 13. וקטול ית אחוננא Nam interficiemus fratrem nostrum, Gen. 37. v. 26. ונקטלניה Et interficiemus eum, Jud. 16. 2. ונקטלניה Ut interficiamus eum, Esth. 5. v. 14. המן בעי דנקטלך Haman petit ut interficiamus te, Esth. 6. 1. ומקטל נקטלנך Et occidendo occidemus te, Jud. 15. 13. וית בעירא תקטלון Et bestiam interficietis, Levitic. 20. 15. לא תקטלנניה Occidendo autem ne occidatis eum, 1. Reg. 3. v. 26. וקטלנא וקטלנא Viduam & peregrinum occident, Psal. 94. 6. וקטלון יתיה Et interficient me, Gen. 12. 12. וקטלוננון Et interficient eos, Amos 9. v. 4. וקטלוננני Et interficient me, Genes. 20. 11. וקטלון יתיה Interficient eum, Sic 1. Reg. 12. v. 27. וקטלנא וקטלנא Ithpehal, vel Ithpabel, Præteritum, Occifus est rex Josias, Amos 9. v. 1.

9.v.1. Interfectus est gladio, Esth. 9.v.14. In domo fortitudinis tuæ interfectus es, 2.Sam.1.25. In Regiis legitur ex Ithpehal: ארי אתקטלו בחרבא Quòd occisi essent gladio, Hebr. כי נפלו בחרב, 2. Sam.1.12. איכרו אתקטלו גבריא Quomodo occisi sunt potentes, gladio, ibid. vers. 19. Et interfecti fuerunt, ibid. vers. 4. דאתקטלון בשושן Qui occisi sunt in Susan, Esth. 9.14. מוטלת אתקטלנא כל יומא Propter te occidimur tota die, Psalm. 44. v. 23. ואתקטלה תמן Tertia femmina, Et occisa fuit illic, Hebr. ותמת Et mori facta, 2.Reg. 11. v. 16. מחר ארת מתקטל Participium, Cras tu occidèris, Hebr. ומתקטיל בחרבא Aut occisus gladio, Hebr. ונפל בחרב Aut cadens gladio, 2.Sam.3.29. ובינת שוקי Cum Aff. Pronomine, Et in vicis occidior ego, Prov. 22. 13. וחכימא מתקטלון Plurale, Ut sapientes interficerentur, Dan. 2. 13. מנו בני מלכא דמתקטלון E medio filiorum regis, qui occisi sunt, 2.Reg. 11.v.2. יתקטיל Infinitivus, Occidendo occidetur, Hebr. מות יומרת, Exod. 31. 14. לאתקטילא Ad occidendum, ut occidatur, Psalm. 109. vers. 16. לאתקטילא ולהוברא Ad interficiendum & perdendum, Esth. 7. 4. וחברוהי להתקטלה Et socios ejus occidere, Dan. 2. 13. דקטילא בר נשא אתבעניה לאתקטילא Qui occiderit hominem, requiram eum ut rursus occidatur, Genes. 9. v. 6. in Jona. פה אתקטיל Nam hic interficiar, Hebr. ודעול בתרהא יתקטיל Hic moriar, 1.Reg. 2.30. Et qui ingredietur post eam, occidetur, 2.Reg. 11. vers. 15. יתקטיל אדניהו Occidetur Adonias, 1.Reg. 2.24. ואף מריה יתקטיל Etiam dominus ejus occidetur, Exod. 21. 29. לא תתקטיל בבית מקדשא דיי Non interficietur in domo sancta Domini, 2. Reg. 11. 15. Et si interfecerint nos, interfecti erimus, 2.Reg. 7. 4. אתקטילא Interficiendo interficientur, Levit. 20. v. 11. בחרבא יתקטלון Gladio occidentur, Ezech. 26.v.6. קטלהמון שביבא דנורא, Pabel, Præteritum, Interfecit eos flamma ignis, Dan. 7. vers. 22. Ego occidi Mesiã sive unctum Domini, 2. Sam. 1. 16. מרקטילו בני ישראל Quam quos occiderunt Israelitæ gladio, Jos. 10. v. 11. Et והא אנון מקטלון יתהון Participium, ecce illi interficiunt ipsos, 2.Reg. 17. 26. חרבא דמתקטילא Gladius occidens, Jud. 7. 18. Ad occidendum eos, Exod. 32.v.12. Ad perdendum & ad interficiendum, Esth. 3. 13. Et in Daniele, לקטילא חכימי דבבל Ad interficiendum sapientes Babylonix, Dan. 2. 14. Occisio, Interfectio, Cedes, Homicidium: קטילא יתקטילא וקטילא יתקטילא: נבר היב קטילא ארת: Vir reus occisionis es,

Hebr. איש מורת Vir mortis es, id est, morte dignus, 1. Reg. 2. 26. Fuit occisio in semine Amalek, Esth. 9. 17. ביום קטול רב In die occisionis magnæ, Heb. הרג, Jesa. 30. 25. ונברין דחיקון דין דקטול Et viros qui rei sunt iudicii occisionis, Hebr. אנשי דמים, Psalm. 139. v. 19. Peccatum iudicii occisionis, Heb. חטא משפט מורת Judicii mortis, Deuter. 21. v. 22. An juxta occisionem occisorum ejus occidetur, Heb. הרגיו Eorum qui occisi sunt, Jesa. 27. 7. Sic & Chaldæum debet esse cum Scheva ab initio ex forma passiva Pehil, non cum Kametz, ut habent Veneta: Ab occisione, à strage, Obad. 9. חובת קטולך תהי ברישך Reatus occisionis tuæ erit in capite tuo, 1. Reg. 2. v. 37. Reatus cædis ejus, Hebr. דמו, sic in præcedenti דמדך, 1. Reg. 2. 32. קטילא חיב: Idem: קטילא יתקטילא vel קטילא יתקטילא Occisionis sive mortis reus est, Hebr. דמיו בו Levit. 20. 9. תרויהון קטילא חיבין Ambo occisionis rei sunt, ibid. vers. 11. & sic sæpius: מה עוד קטילא יתקטילא Quid amplius occisione occidemus eum, Esth. 5. v. 14. Et qui ducuntur ad interfectionem vel necem, Prov. 24. vers. 11. קטילת סיפא וקטילת גולמיו: Idem: קטילא יתקטילא Percussione occisionis gladii & occisionis hastarum, Esth. 9. 5. וילא תקבולו: Occisor, Homicida: קטילא יתקטילא קטול Neque accipietis pecunias honorarias pro homine occisore, sive homicida, Hebr. יתקטילא יתקטילא לנפש רצח Num. 35. 31. אתקטילא יתקטילא Occidendo occidetur occisor, Hebr. מות יומת הרצח Moriendo morietur occisor, Numer. 35. 18. לאורתא יקום קטילא Ad lucem surget occisor, Hebr. רוצח, Job. 24. vers. 14. לממסר Ab occisoribus, Jerem. 4. 31. יתהון ביד קטולין Ad tradendum eos in manum occisorum, Ezech. 21. 16. Efficiemini homicidæ omnes vos, Psalm. 62. 4. Occisores animarum sive hominum, Jer. 7. 9. Hof. 4. 2. Latro-femina. Sic Idem. Femina. קטילא יתקטילא. Vocatur mulier, quæ tres viros supervixit, quam nemo prudens ulterius ducit. Vocatur & חבלנית Perditrix virorum, ut est in הכל. In Schulchan Aruch par. 4. num. 9. traditur; Quæ duos supervixit, non debet nubere tertio. II. Incidere, Succidere, apud Rabbinos: מן דקטיל אספסתא חיב שתיים אחרת משום קוצר, וואחת משום נוטע Qui succidit pabulum (in sabbathe) duplici culpâ tenetur: semel, quia similis est messori, deinde, quia similis est plantanti, Talm.

Talm. Schabbas fol. 73. 2. Metere & Plantare simpliciter prohibita sunt in sabbatho: gramen pro pabulo pecoris succidere, est species mēsis sive demēsionis, & simul plantationis, quia succidendo recrescit, quasi de novo plantatum. Subtilitas Rabbinica. *Item alibi*; Gentilis quidam dicebat ad Israelitam, קטול אספסתא ושוי, Succide pabulum & projice illud bestiis meis, quod si non, occidam te, Talm. Jevammoth folio 121. 2. *Item*, אטו אנו קטלי קני באנומא אנו Quare ergo nos succidimus calamos in stagnis? scil. ad colligendum ligna, Sanhed. fol. 33. 1. Glossa per קצץ, & Aruch per חטב explicat.

קטלא *Pallium scapulare mulierum ornatus, quod in sabbatho portare illis non licet. Vel potius, Catena, Catella aurea, quæ & Catellum dicitur: Fibula argentea vel aurea, quæ scapulare sub collo colligatur. In Aruch parvo exponitur Germ. ein Halsband.* Aruch citat ex Targum Hierosol. Exod. 35. 22. pro Hebræo חת, sed hodie illud Targum non extat in hoc loco. Legitur autem Num. 31. 50. קטליא מן צוריהון Catenas vel Torques à collo ipsorum, in Jonath. שירין וקטלאין דרהבא Catenas & torques ex auro, Genes. 49. 22. in Targ. Jon. & Hierosol. *Apud Talmudicos*, ולא בקטלא ולא Neque cum fibula, neque in auribus, neq; annulo ipsi egredi licitum, Schab. fol. 57. in Misna. Et fol. 59. col. 2. in Gemara, Quid est Katella? Est colligans micas, id est, decidua cibi, vel micas panis, ne in terram decendant. Hinc scribit Scholiastes quidam ad locum adductum ex Targ. Jon. & Hierosolym. Genes. 49. 22. quod קטלא sit רצועה רחבה שתולה בצוורה ומחובר בו בנגר שתלוי על לברה שלא יפול מה שאוכלת ותטנף בגרידה. Alibi, Catella in collo ejus, & annulus in digito ejus, Talm. Meilah cap. 1. in principio. Glossa, ענק Torques ex auro. *Plurale*, היה עליה כלי זהב וקטליאות נומים וטבעות מעבדין, Si fuerit in ea muliere instrumentum vel ornamentum aureum, veluti catellæ, in aures, annuli, auferunt ea ab ipsa, Talm. Sota fol. 7. 2. & Avoda fara cap. 1. in Misna, ubi explicatur per שירין quod Catenas significat. Alibi, קטליאות, נומים וטבעות, & חוליות dicuntur habere membra, partes instar filii, unde apparet, esse ornamentum aureum, veluti Catella, quæ fit ex auro in filum deducto.

קטליא *Forum: Quæ venduntur in foro*, Talm. Avoda, fol. 40. 2.

קטלפסא *Sic adducunt hinc ex Aruch, ubi citatur ex Echa rabbetha, sed ibi hodie le-*

gitur לוקטא, de quo vide in לקט.

אחד בירך ושלשה בקטלית: *Coxa, Coxendix*: Unum (membrum) in femore, tria in coxendice computantur, Talm. Oholoth cap. 1. ubi per partes computantur ducenta quadraginta octo membra in corpore humano. Majemon exponit כף הירך *Acetabulum femoris & quod ei superius adheret.*

קטם *Cinis, Hebr. אפר, cui respondet: חלף* Pro cinere, unguentum lætitiæ, Jesa. 6. 1. 3. היך קטם יבדר. Sicut cinerem disperget, Psalm. 147. 16. עפר וקטם. Ego sum pulvis & cinis, Heb. עפר ואפר Gen. 18. v. 27. ואתמתיל בעפרא וקטם. Et assimilor pulveri & cineri, Job. 30. 19. על ארעא. Ut cinerem in terra, Ezech. 28. 18. ית קטמא דתורתא. Et divisit cinerem in tres partes, ibid. in Jonathane: מי קטמא ההוא. Aquas cineris istius, Numer. 19. vers. 12. Jonath. ונטוברת תמר קטמא. Et accipiebat Thamar cinerem, 2. Sam. 13. 19. ושוי קטמא על רישה. Et posuit cinerem in capite suo, Esth. 4. 1. ותיב באמצע. והוא קטמא. Ipse autem confidebat in medio cineris, Job. 2. 8. פלגיה קטמא. Dimidium ejus cinis est, id est, in cinerem redactum, Jesa. 42. vers. 20. ולבוש שק וקטמא. Et vestimentum facci & cineris, Esth. 4. 1. ועל סקא וקטמא בארת. In sacco & cinere veni, Jesa. 58. 5. וחתו רישיכון בקטמא. Et operite capita vestra cinere, Jerem. 6. 26. בקטמא יהון. Cinere erunt obtekti, Ezech. 27. vers. 30. פנע יתי בקטמא. Memoria ipsorum assimilatur cineri, Job. 13. 12.

קטמון *Cinereus: Plurale*, Equi grandineis punctis notati & cinerei, Heb. אמצים Zach. 6. 3.

נתן בהם עפר וקטמיות: *Cineres*: Posuit in eis pulverem & cineres, Beresch. rabba sect. 90. Alii exponunt *Pulverem tenuem, ac rubrum, qui conservat fructus.* In Jalkut fol. 46. 1. pro eo legitur קטמיות corrupte.

וקוטמין הנטיעות: *Cinerare, Cinerem aspergere*: Et cinerem aspergunt plantatis arboribus, nempe ad enecandos vermes, Tal. Schebhiith cap. 2. ut explicat Aruch in Radice זבל. Alii aliter, ut sequitur.

קטם *Incidere, Infringere, Excidere.* Sic explicant locum præcedentem in Talmud, pro, *Superfluos ramos excindere, vel, Infringere capita ramorum, ne nimium sursum, sed in densitatem excrescant:* Ramus palmæ cujus caput fractum vel incisum est, Talm. Succa cap. 3. in principio Misnæ, & in Gemara fol. 31. col. 2. ולא יקטמנו להריח בו ואם קטמו פטור illud

illud (lignum aromaticum vel odoriferum) ad odorandum in eo, quod si autem incidere antea, liber est, Tal. Beza fol. 33. 2. אחת שאינה קטומה Unum ramum non incisum aut fractum: שלשתן קטומות Tres incisi, Vajikra rabba sect. 30. Vide Talm. Succa cap. 3. in Misna, & ibi Gemaram.

קטימה קטומה קטום Incisio, Incisura, Ruptura.

קטן Parvum, Minorem, Imparem, Parum, Minus esse vel haberi, Hebr. Id Chaldaicè per Hiphil, הקטין Parvum, Minus facere. ועיר effertur.

קטן Parvus, Minor, Minimus, Minorennis, de quo dicunt, הבן משולד עד שיהיה בן שלש עשרה שנה, Filius ex quo natus est, dum fuerit tredecim annorum, vocatur Minor & Puer. Inde à decimo tertio anno vocatur Major & Vir, quod Hebræi efferunt, מן שלש עשרה שנה A quo filius fuerit tredecim annorum & unius diei & ulterius, vocatur Major sive majorennis, & vir: חרש שומרה וקטון לא בני דיערה ניהו ואין מעשיהם כלום Surdus, stultus, & minorennis non habentur pro scientibus, etiam opera ipsorum pro nullis habentur: קטני אמנה Parvi fide, ὀλιγόπιστοι, id est, vacillantes in fide, R. Salom. Psalm. 106. 7. Idem scribit Genes. 7. Noachum etiam fuisse מקטני אמנה ex parvis fide, credidisse, & non credidisse futurum diluvium, nec ingressum arcam, nisi aquis impulsus: מן שלש עשרה שנה Quicunque habet panem in canistro suo, & dicit, Quid edam cras? est ex ὀλιγόπιστοις exigua fide præditis, Sota fol. 48. 2. Id in Tanchuma fol. 29. 4. dicitur; כל מי שיש לו מה יאכל היום ואומר מה אוכל למחר הרי זה מחוסר אמנה Qui habet quod edat hodie, & dicit, quid edam cras, is caret fide. Nam, Qui creavit diem, creavit quoque alimentum ejus, ut ibidem præcedit. Convenit cum dicto Christi Matth. 6. v. 25. &c. Fæmin. קטנה Minorennis, Minor, Parva. Hanc definiunt ad 12. annum completum, unde dicunt; Filia à die nativitatissuæ, donec fuerit filia tredecim annorum, vocatur קטנה Minor, Minorennis, & Puella, Majemon par. 2. folio 2. 1.

קטין Idem: משליף קטני מביני אלימי Evellit parvas (cepas) è medio majorum, ut scil. tanto melius crescere possint, Mezia fol 89. 1.

קטנותה מי קטנותה Parvitas, Minorennitas: קטנותה קטנותה קטנותה Dies minorennitatis ejus. Dicitur & קטנותה קטנותה apud Talmudicos. Minorennitas etiam est discipuli tempus usque ad Rabbinatum sive Magisterium: Et promoventur R. Akivam in minorennitate sua, Juchas. fol. 61. col. 1.

קטנית Legumen, quicquid in siliquis nascitur, ut faba, pisa, cicer, lentes, & alia. Plur. קטניות: Legitur in Targ. Jon. Num. 15. 19.

קוטנים Talm. Leguminis, vel מין ערשים species lentium, Maaseroth in fine. Aruch scribit, Arabicè vocari נגיר אלארנב.

קוטנא Cauda: ואחור בקוטניה Et prehendere caudam ejus, Exod. 4. 4. in Targ. Jonath. & Hierof. בבית קוטנוי.

קטינא Agellus, Ager parvus: שמו דקלא אגב קטינא שמו דקלא אגב קטינא Posuerunt palmam juxta agellum terræ, Bava kama fol. 59. 1. כמעשה דקטינא דאבי Secundum historiam quæ contigit circa agellum Abhaj, Gittin fol. 30. 2. דמי דארעא קטינא Pretium agri parvi, Ketubhoth fol. 91. 2. הוו לירה תרי קטיני Erant ipsi duo agelli terræ, Talm. Succa fol. 3. 1. גלוסא, שרות קטנות.

קטו וידעו in infra in קטנאי.

קטן Securis: ובידירה חד קטן Et manu ejus securim, Glosa קורדום, Jalkut in Leg. fol. 308. col. 1. Pro eo in Medr. Echa legitur קטיתא. Vide sup. קטרה.

קיסון Cubiculum, Conclave, in quo cubatur, sive in quo sunt cubilia: nam קיסון Cubile, unde קיסון. Interdum punctatum est cum Schurek, sed proprium ipsi est Cholem ex forma Græca. Respondet Hebræo in locis sequentibus, & ab Hierosolymitanis posterioribus tantum usurpatum est: אחר קיסון בית דמנד Ad locum cubiculi, locum dormitionis, Esth. 1. v. 9. scilic. cubiculi regii: nam in Hebræo est ובקיסון בני דמנד In conclavi regni: ובקיסון בני דמנד Et in cubiculo loco dormitionis tuæ, Hebr. ובקיסון ריהושע Exod. 7. 28. in Jon. ובקיסון בר נון Et in cubiculo Josuæ filii Nun, Cant. 3. 4. Libri vulgò habent ובקיסון, sed reducendum est ad formam suam genuinam: ועל לקיסון דבי Et ingressus est in cubiculum locum dormitionis, Hebr. ההדררה, Genes. 43. 30. Jon. & T. H. Plurale, ובקיסון קיסוני מחמלון Et scientiâ cubicula replentur, Heb. קדרים, Proverb. 24. 4. In cubiculis dormitoriis ipsorum, Deuter. 32. 25. Jon. & T. H. ובקיסון מלכיהון In cubiculis regum ipsorum, Hebr. בקדררי, Psal. 105. v. 30. לקיסוני דקברא Ad cubicula sepulchri, Prov. 7. 27.

קטסון קטסון קטסון Apud Talmudicos, סוכה העשויה קיסונות קיסונות Tabernaculum factum cubicula cubicula, i. e. quod plenum est parvis cubiculis, Succa fol. 3. 1. Ipsa autem habitabat in tabernaculis verecundiæ causâ, ibid. בקיסונות פתוחות Quasi cubicula parva aperta versus triclinium, Joma fol. 16. 1.

קטסון קטסון קטסון Katisbon, nomen proprium loci, respondens Hebræo בלנה Gen. 10. 10. in Jon.

& T.H. Vide & Ber. rabba sect.37. Ctesiphon Historicis appellatur, cujus etiam meminit Plinius lib. 6. cap.26.

קטע *Abscindere, Discindere, Cedere, Findere, Decidere, Incidere, Præcidere, Succidere, Hebr. קטע* Cui in Targum Hierosolymitano & posterioribus paraphrasis, ut & aliis Verbis, interdum respondet. *Præteritum*, וקטע קיסין Et fidit ligna, Deuter.22.3. Jon. וקטע כל רגונה Et cæcidit omne desiderabile ejus, Thren.1.v.10. וקטעו מתפן עוקרא Et succiderunt inde palmitem, Hebr. ויכרתו, Num.13.24. וקטעו יתהון שורין Et disciderunt eas in filamenta, scilic. laminas auri, Hebr. וקציצו Exod.39.3. in Jon. *Infinitivus*, Ad cædendum ligna, Deuter.19.v.5. pro Hebræis למקטע בכולביא in Targ. Hierosol. Ad cædendum securibus, Psal.74.5. *Futurum*, Diffindet, Job.16.13. וקטעו ית פסת ידה Et præcidetis sive amputabitis partem manus ejus, Hebr. וקצתה, Deut.25.12. וקטעו ותיבנון קרקוזין Et succidatis (arbores) & ædificabitis munitiones, Hebr. וכתרה, Deut.20.20. *Ithpehal, Præteritum*, Præcisi sunt dies ipsorum, Ruth.1.v.5. וקטעו יומיהו Et anni amputati sunt, Cant.2.v.11. *Futurum*, Et in tempore quo consumendi sunt, excidentur, Job.24.24. וקטעו יומי חייהו Præcidentur dies vitæ ejus, Eccl.8.13. Hebr. לא יאריך ימים Non prolongabit dies. *Apud Rabbinos*, שנה מקוטעה Annus intercisus, amputatus, imperfectus, non plenus. In Targum, דו דימין קטיעין Duo dies mutili, imperfecti, non integri, Exod.21.verf.21. in Jonath.

Abscindi; קטוע *Incisum*.

Cæfor, Amputator: מקטוע קיסיון A' cæfore lignorum vestrorum, Hebr. מחטב, Deut.29.v.10. Targ. Hieros. מקטועי A' cæforibus.

Mutilus, veluti cui manus vel pes abscissus est: מוטילוס הקיטע יוצא בקב שלו (in fabbatho) cum fulcro ligneo suo: Vide קב. Glossa, שנקטעה רגלו, id est, הקיטע, Hinc literam ו in voce שלום Num.25.12. vocant Rabbini קטע ו Vay decurtatum. Est enim una ex literis parvis. Vide Eliæ Masoret Orat.9.

id est, ומן הקוטעים: *Secta, Incisa, Succisa*: אריסטא סבולות קטועות Aristæ succisæ & non trituratæ, Talm. Maaseroth cap.1.

קטף *Putare, Amputare, Scindere, Abscindere, Decerpere, Succidere, & quandoque respondet sic Hebræo* גרע: Interdum specialiter, *Amputare uvas, Vindemiare, pro Hebræo* בציר: Item *Evellere, Eruere, Exscindere. Præteritum*, וקטפו Et vindemiarunt vineas suas, Hebr. ויכרו, Jud.9.27. *Infinitivus*, למקטף שארא דישראל, ויכרו

Ad vindemiandum reliquias Israelis, Hebr. עולל עוללו Racemando racemabunt, Jerem.6.9. Similes sunt spinis, quæ dum prodeunt, molles sunt ad eruendum, 2.Sam.23.6. *Futurum*, וקטוף ית תקוף ורעך Et amputabo fortitudinem feminis tui, Hebr. ויגרעתה, 1.Sam.2.31. וקטוף לא תקטוף Et uvæ relictionis tuæ non decerpes, Hebr. תבצר Levit.25.v.5. וקטוף ברמך Cum vindemiabis vineam tuam, Deut.24.21. וקטוף מלילן בידך Et decerpseris spicas manu tuâ, Hebr. וקטפת, Deuter.23.26. ולא תקטפון ית שבקתה Et non vindemiabitis uvas relictas ejus, scil. vineæ, Levit.25.11. איכרין אתקטף ואתבר מלכא *Ithpehal, Præteritum*, Quomodo succisus est & contractus rex ille, Hebr. נגרע Jerem.50.23. Succisus est Nebo, Heb. Reflexus est, Jesa.46.1. אתקטפת Succisum est regnum Moab, Hebr. אתקציצו אתקטפו כחדרי Excisi, Succisi sunt pariter, Jesa.46.v.2. Malè hæc in Jesaia ab aliis explicantur *Incurvare. Futurum*, ונגרעה Et succidetur, Heb. ונקטף, Jesa.22.v.25. וקטוף וקטפו וקטפו וקטפו Et sicut summitas spicæ succidentur, Hebr. ופלו, Job.24.v.24. וקטפו וקטפו וקטפו וקטפו Et succidentur statuae solares vestræ, Hebr. ונגרעו, Ezech.6.v.6. וקטפו קרנת אנורתי Et succidentur cornua altarium vestrorum, Amos3.v.14.

Apud Rabbinos, האשה מקטפת מן העיסה ועורכת Mulier abscindit de massa subacta, & disponit in panem: שלשין בו מקטפין בו Quo die depsumt, etiam scindunt massam, Pesachin folio 36.ו. הלש והמקטף והאופה והאופה Depsens, discindens, & coquens panem è massa formatum, Bava mezia folio 89.ו. קטפין קטופי Abcindunt abscindendo, Avoda fol.72.2. אמן קטופה Amen discissum, vide in אמן.

Ut כדקטף על סלסילין קטוף קטף *Vindemiator*: קטף קטף Jerem.6.9. *Plurale*, אתו עלך Si raptores quasi vindemiatores veniant super te, Jer.49.9. Obad.5. ubi legitur קטופין.

Vindemia: קטף קטף Sicut racemi post vindemiam, Hebr. בציר, Jesa.24.verf.13. וקטפו וקטפו וקטפו Et attinget vobis tritura vindemiam, & vindemia &c. Hebr. והשיג Et assequetur, Levit.26.5. ועל קטפין בוזין נפלו Et in vindemiam tuam prædatores irruerunt, Hebr. בצירך Jerem.48.32.

Putatio, Abscisio, Vindemiatio: קטוף קטוף Et tempus vindemiationis primitiarum advenit, Cantic.2.12. *Apud Rabbinos* etiam est *Abscisio segetis, quæ fit manu, & falce minori,*

minori, ac potest fieri ante tempus legitime messis. Sic distinguitur קטוף א קציר Messis, quae fit falce majori & toto brachio. Sic קוטפין Scissores, קוצרים Messores. Vide in Pesach. fol. 11.1.

קטיפה Abscisio segetum, Ibid.

קטף Botrus, Racemus: חזנהו להנהו קטפי Vidit istos botros; Glossa אשכולות, Talm. Kethubh. fol. 112.1.

קטף Balsamum, vel Aromatis quaedam species excellens: קטף וער קטף Parum balsami, Hebr. מעט צרי, Gen. 43.10. Sic pro קטף quod Stacten reddunt, Exod. 30.34. קטף וקטף Ceram & balsamum, Hebr. נבאר וצרי, Genes. 37.25. Sic & apud Rabbinos pro Balsamo & Resina accipitur: קטפא דגוזא Resina arboris: קטפא דפריא Resina ipsius fructus, Avoda fara folio 35.2. הוורד והכפר Rosa, cyprus & balsamū, Tal. Schebhiith cap. 7. Huc referendum puto, חומרתא רקטפיתא Globulus balsami, balsamo repletus, Schabbas fol. 57.2. Alii aliter explicant.

II. קטף Implectere, Implicare, Implexum reddere, Involvere: לא בנתר משום דמקטף Non cum nitro, quia implectit, involvit capillos, ut cohaereant, & aquam balnei impediunt, ne aqua penetret, Nidda fol. 66.2.

קטפא Cohæsiō, Conjunctio, Cohærentia, Unio, veluti quæ implexa sunt: בקטפוי דקטפין Per cohæsiōnes unionum, Zohar in Gen. col. 80.

קטפא Stragula, Tapeta. Citat Baal Aruch ex Siphre, & explicat Arabice קטפא, Talmudicè סגוס.

קוטפון Consensio, Guido ex Zohar. Videtur esse א קאטפון, quasi קאטפון, unde א סומפון Consonus, Consentiens. Exempla hanc & sequentem vocem illustrarent, sed nulla adducit, nec locum, ubi legantur, indicat, unde relinquuntur lectoris iudicio.

קטפירא Onus frumenti, Guido ex Zohar. Videtur esse א קאטפירא, quasi Onus deprimens, Vide Zohar in Genes. fol. 116. col. 4.

קטפירא אקטפירא, Ictus, Percussio, Plaga, Alisio, Impetus, Occursus, Occursio, scilicet mala, ut Guido adducit ex Zohar. In Vajikra rabba legitur cum ס in fine, לקה ה' קטפורס, Vapulabit quinque plagis, id est, מכות, sect. 30. לקתה כ' קטפורס. Vapulavit 24. plagis, Ibid.

קטפורא Urceus: ומלי קטפורא חד Et replevit urceum quendam, scilicet aqua, Zohar in Numer. col. 299. Vas instar קיררה scribunt Hebraei. Et aliter, בקטפורא דעלייתא In conjunctione superiorum, Zohar in Gen. col. 88. Vide קטפורא.

קסטיר Vide infra in קסטיר.

קטפירא Declivis, Declivitas, Precipitium, Pre-

ceps locus, in quo nihil quiescere aut subsistere potest. Est ex Græco κατωφειος Declivis. Apud Talmudicos, אם היה מקומו קטפורס Si fuerit locus ejus declivis, Glossa מורון Declivitas, Ohol. cap. 3. הנצוק והקטפורס Effusio & declivitas, vel, Canalis & declivis locus, Gittin fol. 16.1. idem in Avoda fara fol. 52.1. scribitur והקטפורים, quod indicat terminationem Græcam: חיתה ידה עשויה בקטפורים: Fuit manus ejus facta ut declivitas, id est, non plana, & in rectum extensa, ad recipiendum rem projectam, sed declivis & digitis deorsum protensis, Talm. Gittin fol. 78.2. נשפך על הרצפה Aqua effusa in pavementum, fueritq; locus ejus declivis, Meila fol. 17.1.

קטפורס Ictus, Plaga. Corruptum ex Græco κατωφειος, quod sic inter cætera usurpatur. In Vajikra rabba sect. 18. in fine usurpatum legitur, בשר ודם נותן קטפורס והקברה נותן קטפורס ארבעים, Homo caro & sanguis dat ictus, & Deus sanctus benedictus dat quoque ictus, sicut dicitur, Quadraginta ictibus percutiet eum & non amplius, Deuter. 25.2. Item, רשע חייך עשר קטפורס, O'improbe Pharao, ut vivis, decem plagis tu vapulabis. Hæ sunt decem percussiones, &c. adducitur in Jalkut ex libro Pesikta, in principio Sectionis Vajehi beschallach, Exod. 13. Vide & antea.

קטפון Parvulus, Exiguus: שנתנה בו Cui datus est parvus spiritus, exiguus, Glossa לשון קצר קטון מאד, sicut וירקק ארמס. Vajikra rabba sect. 15. In Jalkut pro eo est קצירה, Aruch legit קטפון.

קטר Aphel, אקטר Adolere, Suffire, Suffitum facere, ut Hebraicè, sed varius in Targum retinetur, at sæpius transfertur per אסק, ut dictum in נסק. Præteritum, וקטר עלוהי קטורת בוסטין, Et adolevit in eo suffitum aromaticum, Exod. 40.27. Participium, דרתא מקטרן Atria suffumigata, caminis & fumariis instructa, Ezech. 46.22. pro קטרות, quod sic quidam explicant. Alii, & sic R. David, Conjuncta, Coagmentata, ex altera significatione, quæ mox infra sequitur. Infinitivus, לאקטרא עלוהי Ad suffitum sive adolendum in eo suffitum aromaticum, Exod. 30.1. Sic 1. Sam. 2.28. וסליק על אקטרא Et ascendit in altare ad suffitum faciendum, 1. Reg. 12.33. וקטר עלוהי אהרן, Et suffivit in eo Aharon suffitum aromaticum, Exod. 30.1. Cum Aff. באתקנתיה ית בוצינא וקטרנה In aptando ipsum, sive, Dum aptat ipse lucernas, adolebit eum, ibid. Sic vers. seq.

קטור Fumus, קטירא קטורא vel קטר קטורא, קטור סליק וזיניה דפרערה היך Exhalatio, Vapor, Nebula: Ascendit fastus Pharaonis instar fumi, Hebr.

והא סליק קוטרא דארעא 9. עלה עשן, Psalm. 18. 9. Et ecce ascendebat fumus terræ sicut fumus fornacis, Hebr. קיטר, Genes. 19. v. 28. in Jon. תלגא וקטרא Nix & exhalatio sive vapor, Hebr. וקישור Psalm. 148. v. 8. היך ורנוקא Sicut uter suspensus in fumo, Psal. 119. vers. 83.

קטורה בוסמין: *Suffitus* קטורת קטורה Suffitus aromatum, ex aromatibus variis confectus, Exod. 30. 1. וקטורת בוסמין די תעבד Et suffitum aromaticum quem facies, Exod. 30. v. 36. Et suffitum aromaticum meum, Ezech. 16. 18. & 23. 21. לקטורת בוסמא Ad suffitum aromaticum, Exod. 40. 5. ולקטורת בוסמא Et ad suffitum aromaticum, Exod. 25. 6. וירת מרבחה Et altare suffitus aromatum, Exod. 30. 27. *Emphaticum*, ונבר מחתיתה דקטרתא, Et quisque habebat thuribulum suffitus in manu sua, ויטור ענן דקטרתא סליק, Et columna nubis suffitus ascendebat, Ezech. 8. 11. *Apud Rabbinos*, מרה קטורת דבר שקוטר ועולה וריחו נורף, Quid est Ketoreth? res quæ fumat & ascendit, cujusque odor fragrans est, Talm. Kerithuth cap. 1. fol. 6. 2. Ibidem Rabbini dicunt, Mosen non diserte expressisse, quæ & quot aromata ad suffitum sacrum adhiberi debuerint, quod orali traditione ab ipso didicerint, nempe Undecim. Id occultè Moses verbis indicavit Exod. 30. v. 34. ubi inquit: *Accipe tibi סמים aromata, staten, onychem & galbanum, aromata & thus purum, unumquodque solum.* Hic, inquiunt, bis dicit indefinite, *Aromata*, nec exprimit, quæ & quot. Unde docuerunt Rabbini, cum primò pluraliter dicat *Aromata*, indefinite, minus numeri pluralis intelligi debet, nempe Duo. Postea exprimit Tres species, quæ cōiunctim faciunt Quinque: rursus indefinite dicit *Aromata*, quo innuere voluit tot, quot priori membro indicavit, nempe Quinque, & ita sunt decem species. His adjicitur una, *Thus purum*, quæ faciunt in universum Undecim, quot scilicet species ad suffitum olim adhibitæ fuerunt. At quænam? id per Kabalam posteritati revelatum, nempe הציץ Resina præstans, הציפורן Onyx, החלבנה Galbanum, הלבונה Thus, מיר Myrrha, קציעה Casta, קושט Crocus, כרבוים Spica nardi, שבולת נרד Costus sive costû, והקלופה Cortex odoratus, והקנה Calamus odoratus, & הקנמון & Cinnamomum. Hæc adducit R. Salomon in Commentariis, & sunt petita ex Talm. Kerithuth cap. 1. fol. 6. 1.

קוטר *Diameter*: מחצית קוטר *Semidiameter*: קוטר חמה *Diameter solis*: קוטר הארץ *Diameter terræ*: קטרה *Diameter ejus*: More lib. 2. cap. 23.

II. קטר *Ligare, Colligare, Devincire, Redimere*, Heb. קשר, pro quo usurpatur, ש in ט commutato. *Præteritum*, וקטר דנבא בריש דנבא Et ligavit caudam unam in capite alterius, Jud. 15. v. 4. וקטרת על יריה וזוריתה Et ligavit ipsa super manum ejus coccinum, Genes. 38. 28. *Participium Pebil*, שטותא קטרא בלביה דטליא Stultitia ligata est in corde pueri, Proverb. 22. 15. *Plurale*, בולהון קטרי תני ברישיהון Omnes illi vincti sive redimti coronis in capitibus suis, Esth. 1. v. 3. *Imperativus*, קטור אנון על אצבעתך Liga ea in digitis tuis, Proverb. 7. 3. קטורנון בצורך Liga ea in collo tuo, Proverb. 3. 3. קטורנון בלבך Liga ea in corde tuo, Proverb. 6. 21. *Futurum*, תקטר ביה Alligabis ei lapidem, Jerem. 51. vers. 63. Num ligabis catenis Oriona, Job. 38. 31. אפשר דתקטור Est ne possibile ut liges, Job. 39. 13. ותקטרניה לטליתך Et ligabis eam puellis tuis, Job. 40. vers. 24. ותקטרנון לאת על ירך Et ligabis ea in signum super manum tuam, Deuter. 6. 8. תקטרי בחרכא Ligabis in fenestra, Jos. 2. v. 18. ותקטרון ותהון Et ligabitis ea, Deuteron. 11. v. 18.

Ligatio, Ligatura, Nodus, Vinculum: קטרא *Ligamina, Nodi* ומשרא קטרו: Et solvens nodos, id est, res difficiles & implexas, Dan. 5. 12. *Constructum*, קטרי משרות נבריא Ligations, Ligæ exercituum virorum fortium, Jefa. 7. v. 18. וקטרי חרציה Et ligamina lumborum ejus, id est, cingula, vincula, Dan. 5. v. 6. *Apud Rabbinos*, ארזי דאית ביה קטרי Quia in eo (ligno) sunt nodi, Pesach. fol. 74. 1. Postellus in Zohar exponit sæpe *Massam, Molem*.

Idem: קטיר קחוינא הכנא Nodum video hic, Jevam. fol. 61. 1. *Plur.* קטרו *Ligamina, Colligationes*: Hinc citat Baal Aruch ex Jelammed. sect. הרי אני צר: in principio: אלה תולדות יצחק. אותו ככל קטורי של אביו שידעו הכל שהוא בנו של אברהם. Ecce ego formo eum (Isaacum) secundum omnes ligaturas (id est, articulos vel lineamenta) Patris ipsius, ut omnes cognoscant, ipsum esse filium Abrahami. In Vajikra rabba sectio. 23. הקבה צר כל קטורין שלו ברמותו בשביל לפרסמו Deus benedictus format omnia lineamenta (filii spurii) ad similitudinem ejus (adulteri), ad patefaciendum eum. Iterum ex Jelammedenu: היתה מוציארה כל קטורין של פעור מתוך פונרתה ואומרה Produxerat omnia simulachra Pehoris de ventrali suo, & dixit, Incurva te isti. *In his exemplis exponitur vox ista קטרו in Aruch per דמות וצלם Similitudo & Imago: unde est quod alii posuerunt קטורין, Imago, Figura. Et in Jelammedenu in primo loco pro קטרו legitur in mea editione.*

Nodosus, Durus, Fortis: אנווים קטרניח: Nuces duræ, quasi nodosæ & benè colligatæ & compactæ.

Vide in litera מ. מקטרון

Clavus vel Lorum, quo ligna jugi colligan- tur, aut juxta alios, Lignum quod temoni adjunctum est, & quo boves currum trahunt, Temo autem inter boves duos exiens, vocatur עול: unde, מתכות, העול של מתכות, הקטרב, Talm. Kelim cap. 14. & 21.

Accusare. Corruptum ex Græco ἀποκαρτέω, unde supra meliori formatione fuit קטיגור, Accusator. Futurum, ארום יקטרב, Quum accusaverit, Job. 37. 20.

Accusator. מקטרב

Thronus, Solium. קטרניא

Pituitosus, Catarrhosis, Vajikra rabba sect. 15. Græc. κατάρρησις.

Vide supra in ordine קטר. קטרקי vel קטרקי

In Bereschit rabba sect. 31. במין אלא כמין קטרקטין. Sco- pæ aut marrha, quâ sordes removentur & col- liguntur ad latus. In Jalkut sectione נח, distinct. 54. legitur pro hac voce טרקלין, & pro פוססן legitur פוחתן. Guido Cataractam exponit, & legit קרקטון.

Æstas: Formatum ab Hebræo קיץ, Dum ער לא קיטא: mutato x in ט ut sæpè: Dum nondum est æstas, Jesa. 28. 4. בית סתוא על בית קיטא. Domum hybernæ cum domo æstatis, id est, æstiva, Amos 3. 15. אסתא וסתוא. Æstatem & hyemem tu formasti, Psal. 74. 17. Cum literis servilibus, Et æstas & hyems, Genes. 8. 22. Sicut siccitas æstatis, Psal. 32. 4. הוה שרבא דקיטא. In æstate & hyeme, Zachar. 14. v. 8. בתקנתא בקיטא ובסתוא. Præparans in æstate cibum suum, Prov. 6. 8. Apud Talmudicos sumitur pro Veste æstiva muliebri, in Negaim cap. 11. Barteno- ra autem scribit, sibi videri esse vocem Ro- manam vestis muliebris, Cotte.

Vide supra in קטא. קיטאות

Æstivi fructus. קיטנין

Idem, Talmud Hierosolym. Scheviit capite 4. קיטניא

Cella, Cubiculum. Plurale, קילין. Re- etius קילא vel קלא, Ber. rab. sect. 31.

Canalis, Aquæductus ad irrigandos agros vel præta: הממלא בקילון עד ג' ימים טמאים: Glossa Etiam- si repleta fuerit fossa per canalem, Mikva. cap. 8. Cum mortuus est R. Hofchaja, corruit aquæductus Tiberia- dis, Talm. Hieros. cap. 3. מקום קבוצת מים. Videtur esse Græcum κηλον, κηλῶνειον, Latine Tolle- no, genus machinæ, quo trahitur aqua, in alteram

partem prægravante pondere. Plinius lib. 19. cap. 4. Hortos villæ jungendos non est dubium, rignosq; ma- ximè habendos, si contingat profiuo amne: si minus, è puteo, organisve pneumaticis, vel tollenonum hau- stu rigandos.

Testiculosus, prælongos & majores testicu- los habens. Id in primogenito animali vitiosum, Bechor. fol. 44. 2.

Vide infra in קינא. קינא

Vide in קנה. קינאי

Lignum: Crux, Patibulum: היד קיסא קיסא Sicut lignum perversitatis, id est, perversum, Hebr. כעץ, & sic deinceps Hebræo עץ respondet, Job. 24. 20. על קיסא

Suspendent ipsum in ligno, id est, patibulo, quod aliàs vocant צליבא, Deuter. 21. 22. in Targum Hieros. לא תבלת גושמיה על קיסא Non pernoctabit cadaver corporis ejus in cruce, Deuter. 21. 23. in Jonathane: ואצטליבו תרוהוץ על קיסא Et suspen- dentur ambo illi in patibulo, Esth. 2. 23. Cum ser- vilibus ab initio, במסמרא בקיסא Sicut clavus in li- gno, Deut. 25. 3. in Jonath. לקיסא סריהא Lignum putridum, Jobi 41. 18. Juxta Regia: ואשל בקיסא Et abstulit quasi lignum spem meam, Jobi 19. 10. ארונא דקיסא Arcam ligni, id est, ligneam, Deut. 10. 1. in Jonathane. Plurale, וקטע קיסין Et fidit ligna, Genes. 22. 3. לעיל מן קיסין Super ligna, Genes. 22. 9. אשתא על קיסין Et ordinabunt ligna super ignem, Levit. 1. 7. וקיסין האן Et ligna ubi sunt? Genes. 22. 7. לצלמיה דקיסין Imaginibus lignorum, Eccles. 10. 9. היכנא דלית קיסי Sicut cum desunt ligna, extinguitur ignis, Proverb. 26. 20. וקיסין לנורא Et ligna ad ignem, Prov. 26. v. 21. אסדר Et ordinavit super eo ligna, Gen. 22. vers. 9. בסקבך קיסין In perplexitatem lignorum, Psal. 74. 5. Constructum, ית קיסי דעלתא Ligna ho- locausti, Gen. 22. 6. Cum Affixis, וית קיסוי Lapidis ejus & ligna ejus, Levit. 14. v. 45. פקטוע א' cæfore lignorum vestrorum, Deu- ter. 29. 10.

Ex Talmudicis ut proverbiale refertur hic in Aruch, הרי קיסי ובישי וחר רטיבא אוקרוה יבישי לרטיבא, Duo ligna arida, & unum viride si fuerint, incen- dunt arida viride; Sanhedr. fol. 93. 1. Disputatur illic de duobus falsis prophetis, Achab & Zede- kia, de quibus Jerem. 29. 20. Hos scribunt soli- citasse pudicitiam filia regis Sennacherib (ex vers. 23.) Achab dixerat ad eam: obsequere Ze- dekia, Zedekias dixerat, obsequere Achabo. Filia id indicavit patri. Tu ergo, inquit ille, eos redeuntes ad me ablegato. Accedentibus illis, rex dixit, Quis nam ejus rei author est? Deus, ajebant illi. At, respondet rex, quærenti mihi ab Anania, Misaele & Afaria, responderunt, il-

licita esse talia. Tum illi: Nos sumus prophete æquè ac ipsi, nobis id Deus revelavit, illis non revelaverat. Ergo, ait rex, probabo vos, sicut illos. At, responderunt, illi fuerunt tres, nos sumus duo. Eligite vobis tertium, ait rex. Tum illi: Josuam pontificem maximum petimus. (Sperabant se ejus justitiâ à pœna immunes futuros.) Conjecti in ignem, isti duo combusti fuere, Josuæ vestes duntaxat ustulatæ, sicut dictum est, Postea ostendit mihi Jehosua, &c. nonne hic est titio ereptus ex igne, & vestes Jehosua erant sordidæ, Zachar. 3.1. & deinceps. Tum rex: Scio te justum esse, quare ergo ignis in te aliquam vim exercuit, in Anania, Misæle, & Afaria nullam? Illi, responderunt, fuerunt tres, ego solus. At & Abrahamus fuit solus, dicebat rex, nec tamen ignis in ipsum dominatus fuit. Responderunt: Abrahamo nulli adjuncti fuerunt improbi, ideoque ignis nihil in ipsum potuit, mihi verò adjuncti fuerunt improbi, ideo igni aliquid in me permissum. Et illud est, quod homines vulgato proverbio dicunt, יבשׁוּ תרין אורי אויביו, Duo torres aridi, &c. Pro קיסי in Talmud hodiè legitur אורי, quod sensum non mutat. Per Ligna arida, sive Torres aridos intelliguntur Improbi, in quibus nullus pietatis succus est. Ob horum peccata sæpè pii pauciores iisdem pœnis affliguntur, pereuntibus impiis, corpore & animâ, piis externâ corporis veste tantum ustulatis, sed animâ ipsorum ad æternam beatitudinem servatâ. Sensus ergo, Propter injustos sæpè patitur justus. Vide Adagia Hebraica Johannis Drusij.

II. קיסא Sextarius, Modius, mensura aridorum, Talm. טבא ביעתא מלגלתא משתא קיסי סולתא Melius est ovum assatum, quam sex sextarii farinæ, nempe crude, Berach. fol. 44. 2. Mensura Logi. Scribitur קיסי, unde liquet, esse consonam mobilem.

קיטור Scriba, Notarius. In Aruch citatur ex Medrasch Echa, ubi cap. 2. v. 1. hodiè קטנור legitur: נ דברים היה אותו מלאך משמש קטנור וספקלטור: Tria iste Angelus ministrabat, id est, triplex officium habebat, erat Scriba, Spiculator, & Sacerdos magnus. Scriba, juxta illud, Et atramentarium scribæ, Ezech. 9. 2. &c. Fortè idem est quod סנור.

קיץ Æstas, Æstivi fructus. Hebr. Hinc, בצלים הקיצונים Æstiva, æstivalia: Cépæ æstivæ, Schebhiith cap. 5.

קיץ Collector æstivorum fructuum: צבי קיץ Cervus æstivos fructus colligens. Nemo vidit cervum metentem vel colligentem fruges, nec tamen propterea unquam fame mortuus est; Kiddu-

schin in fine. Locus integer ita habet in Mischna: Rabbi Meir dicit: Semper doceat homo filium suum opificium mundum & facile, & oret eum, cujus sunt divitiæ & opes, ut (cum nullum sit opificium, in quo non sit paupertas & divitiæ, id est, pauperes & divites) nec paupertas ipsi eveniat ex illo opificio, neq; divitiæ (nimia,) sed omnia pro ejus dignitate ac merito. R. Simeon F. Eleasar dicit, ראית מימך חיה או עוף שיש להם אומנות והן מתפרנסין שלא בצער והלא לא נבראו אלא לשמשני ואני נבראתי לשמש את קוני ומיה אלו שנבראו לשמשני הן מתפרנסין שלא בצער אני שנבראתי לשמש את קוני אינו דין שאתפרנס שלא בצער אלא שהרעתי מעשי וקפחתי את פרנסתי Vidistine unquam à diebus tuis bestiam aut volucrum, quæ opificium habuerint? & aluntur sine labore & molestia. Illa non creata sunt, nisi ut mihi serviant, ego creatus sum, ut serviam creatori meo. Quid ergo? Illa aluntur sine labore, quæ creata sunt ut mihi serviant, ego, qui creatus sum ad serviendum creatori meo, nonne æquum esset, ut alerer sine dolore & molestia, nisi opera mea corrupissem, & (peccatis meis) alimentis meis me spoliissem? In Gemara Talmud Hierosolymitani ibid. Vidistine unquam ארי סבל Leonem bajulatorem, onera ferentem, צבי קיץ Cervum æstivos fructus colligentem (Glossa explicat, Ficus exsiccantem.) שועל חנוני Vulpem institorè, merces vendentem, זאב מוכר קרירות, Lupum vendentem ollas (ut scil. alimentum habeant?) & tamen aluntur sine labore. Quare autem sunt creata? Ad serviendum mihi. Ego autem sum creatus ad serviendum creatori meo: והרי הדברים קל' והוטר A minori itaq; ad majus hinc concludo; Si illa quæ &c. sine labore aluntur, nonne potius ego &c. Quid itaq; in causa est, cur labore victum comparare cogor? Peccata mea. Hunc locum ideo adduxi, quia convenit aliquo modo cum verbis Christi Matth. 6. 26. & Lucæ 12. Plurale קיצין Collectores æstivorum fructuum.

קיץ Æstivos fructus apponere, Æstiva offerre, Talmud. מותר הפירות לקיץ הפוכה Residuum fructuum ad æstivandum altare, Ketubh. fol. 106. col. 2. Id est, Residuum quod remanet in mensuris decimationis, colligitur, & offertur ultra debita sacrificia, ut bellaria apponuntur mensuræ. Sic, והשכר מקיץין בו את המזבח Et pretio (venditarum reliquiarum in mensuris decimationum) æstivant altare, id est, Emunt eo æstivos fructus; & offerunt eos quasi ex opere supererogationis, ibid. Vide & Schevuoth fol. 12. 1.

קיץ Cultrarii, Gladiarii, opifices cultrorum vel gladiatorum: וקיצאי דמתקנין ספין דפרזל Et cultrarios, qui pararent cultros ferreos, i. e. instrumenta quævis ferrea, Esth. 5. 14. Possit referri ad קיץ, d. Cadendo & scindendo.

קִיק *κίκι*, Ricinus, arbuscula, quæ in historia Jonæ vocatur קיקיון. Hanc Dioscorides lib. 4. capite 164. *Arborosum fruticem* vocat. Ferebat grana, unde oleum expressum, quod vocatur *κίκινον έλαιον* Oleum ricinum. Unde Plinius lib. 15. cap. 7. *Proximum (oleum) fit è Cici arbore in Agypto copiosa, &c.* Nostri eam vocant Ricinum, &c. Vide ibi amplius. Dioscorides dicto loco de semine Cici scribit; *Ex quo oleum, nomine cicinum, exprimitur, cibus foedum, lucernis emplastrisq. utile.* Hujus etiam in antiqua Historia Hebræorum mentio, in qua vocatur שמן קיק Oleum Kikinum. Unde in Traditionibus juris ipsorum legitur: Cum quo accendunt lucernas sabbathinas? non cum oleo, &c. ולא בשמן קיק & non cum oleo kikino: מאי שמן קיק Quid est oleum kikinum? Resch Lakis respōdit, קיקיון דיונה kikajon Jonæ: Alii volunt esse nomen avis, &c. Schabbath capite 2. in principio. Vide Notas Drusii in Jonam.

קִיקיון Ricinus, ut Hebraicè Jon. 4. 6.
 II. **קִיק** Platea, Pelecanus avis, idem quod Heb. קָאָת. Legitur in Talm. Hieros. In Targum Jon. dicitur קקא Lev. 11. 18. & in Talmud Babyl. קוק.

III. **קִיק** Virile membrum: בעל הקיק Mentulatus, qui dicitur in Misna בעל גבר Virilis, Virilia magna habens, & גרבתו, quasi גברתו, Bechoroth fol. 44. 2.

קִיר Cera, κηρός: ut, ומנהון מוצגין קירא, Quidam illorum vendunt ceram, Esth. 3. 8. in T. sec. circa fin. Sic apud Talmudicos, תלתא קפוזי, Tres mensuræ ceræ liquidæ, Schabb. fol. 110. col. 2. מאי אסותיה אהלא וקירא וקלבא, Quæ est medela sive curatio ejus? aloe, cera & resina, Bava kama fol. 85. 1. Schab. fol. 133. 2. קירא לזבון, Ut ceram emant, Sanhed. fol. 95. 1. ואנו כאצבעתא, Nos autem sumus sicut digitus in cera, sc. dura, cui nisi difficulter vel parum imprimi potest, respectu nempe priorum, Erubhin fol. 53. 1. Alius dixit, כאצבעתא בבירא, Vide locū, & Aruch in lit. א, in אצבע.

קִירוּתָא Idem. Eo olei loco ad lucernas Sabbathinas uti illicitum erat, ut est in Traditionibus Talmud. cap. 2. in principio. Sic ibi explicatur in Gemara שְׁעוּהָ per קִירוּתָא.

קִירָא Cera venditores.

קִירָיוֹן *Κήρυκος* Cerei, Candela cerea. Ipsa vox Græca vel Latina. Exemplum vide supra in סבָק.

Deinde **קִיר** idem quod גִּרְפָּא Clausura, Tania, Peribolus, Succa cap. 1. in fine.

קִירָיוֹן *Κήρυκος* Cerei, Candela cerea. Ipsa vox Græca vel Latina. Exemplum vide supra in סבָק.

Deinde **קִיר** idem quod גִּרְפָּא Clausura, Tania, Peribolus, Succa cap. 1. in fine.

קִירָיוֹן *Κήρυκος* Cerei, Candela cerea. Ipsa vox Græca vel Latina. Exemplum vide supra in סבָק.

suo, Hebr. מארזונו, Jobi 3. v. 19. Ira Domini, Jobi 3. 5. שְׁמָא דְּקִירָיוֹן Nomen Domini, Psal. 53. 1. מטול דְּקִירָיוֹן נְשִׁיר נְפֶשֶׁת הַסִּידוּי Quia Dominus custodit animas sanctorum suorum, Psal. 97. 10. Apud Talmudicos, סָךְ קִירֵי פִלְסְתֵר Supputatio Domini falsa est, Abhoda fara fol. 11. 2. Et clamavit, כוֹעַם, כוֹעַם, Chol. fol. 139. 2. אֶתְּלֵתָא קִירָיוֹן שְׁמֵי לִי A tribus Dominis auditum est mihi hoc, id est, Audivi illud à tribus sapientibus & magnificis Dominis, Abhoda fara fol. 40. 1. In Beres. rab. sect. 70. ad illud, Et ibi tres greges ovium, Genes. 29. v. 2. אלו שלש קריוֹן Isti sunt tres domini, id est, ג' ארונים של בית הכנסת Tres Domini de synagoga sive Ecclesia. Sic legit & explicat Aruch. In textu libri legitur קרוֹאִים Vocati ad lectionem libri Legis. Legerim ergo קְרָאִים juxta præced. formam Talmudicam, vel קִירָיוֹן.

* קִישׁ Vide infra in קִישׁ & קִשָּׁה.

קִישָׁה Vide in קִישָׁה.

קִירָת Urceus, Poculum, Scyphus, Calix: Fortè hinc est Lat. Cyathus: קִירָתוֹן של זהב ושפך הקִירָתוֹן על פְּנֵי Et fudit poculum in faciem ejus, Succa fol. 29. קִירָתוֹן של מים למי שאין לו יין Poculum aquæ bibat, qui non habet vinum. Plural. קִירָתוֹת Lavat, Abluit pocula. Interdum à כוֹס distinguitur. In Targum קִירָתוֹת Pocula, Numer. 31. 23. in Jonath. Græcis κώβωον Poculum est Spartanorum proprium.

קִירָתוֹן Inde, קִירָתוֹן vel קִירָתוֹן Coturnicum certa species, apud Talmud. Joma 75. 2. In Aruch scribitur, כִּכְלִי, in Radice, & in כִּכְלִי. Est Græcum κωκωון coturnix.

* קִירָתוֹן Vox, Sonus. Vide supra in קוֹל.

קִירָתוֹן Vectis, Palanga, Fustis, Baculus: שקל אָפִילוֹ אָפִילוֹ Accepit fustem & projecit in eum, Talm. Pesachin fol. 62. col. 2. Glossa, Vectis, Fustis. Author Aruch conjungit cum significatione sequenti. Vide & קִירָתוֹן.

קִירָתוֹן Gleba, βῶλον: Talm. שקל קִירָתוֹן אָפִילוֹ Accepit glebam terræ, & projecit contra eos, Gl. אָפִילוֹ אָפִילוֹ Avoda fara fol. 18. 2. Pluvia tenuis etiam grano quod est sub gleba prodest: Taanith fol. 4. col. 1. Excitat enim illud, ut citò prodeat & germinet: sic sapientum prudenter dicta & monita, in genia juventutis, sub ignorantia velo latentia, excitat & expolit ad doctrinam & virtutem. Et צוֹרְבָא מְרַבְּנָא דְּמִי לְפִרְצִירָא דְּתוּתִי קִירָתוֹן Ingeniosus sapientum discipulus similis est grano sub gleba latenti, quod dum germinat, germinat. Granum sub terra latens, tenui & moderatâ pluviâ irrigatum, excitatur in germen, & dum

dum progerminare incipit, magis magisque in altum excrescit: sic sapientis nomen, doctrinæ & virtutis humore tinctum, quando semel in publicum prodire cœpit, magis magisque inclarescit & celebrescit. Hinc & proverbialis sententia antiqua: בִּירָא דְשִׁתִּית מִיָּה לֹא תִשְׂרִי בֵּיהַ קְלָא In fontem, ex quo semel bibisti, ne projicito glebam, scil. ad turbendam aquam ejus: Talm. Bava kama fol. 92. col. 2. Quæ res nobis semel fuit necessaria, cuiusq; usus nobis profuit, non est nobis postmodum superbo vel ingrato animo contemnenda. Sic & amici ac præceptores nunquam despiciendi, quorum studium nobis aliquando salutare extitit. Inde illud præceptum Dei, Ne abominator Edomæum, nam frater tuus est: ne abominare Egyptium, nam peregrinus fuisti in terra ejus, Deuter. 23. 7. In Aruch paulò aliter hoc proverbium citatur, בִּירָא דְשִׁתִּית מִיָּה מֵאָז חָזוּ קְלָא לֹא תִשְׂרִי בֵּיהַ Fons ex quo bibisti aquas, vide ut glebam nunquam projicias in eum. אָבֵן קְלָא autem exponit Lapidem.

קְלָא אֵילָן Color cæruleus vel thalassicus, similis hyacinthino, ut notat R. Salomon in Talmud Menach. fol. 40. 1. inquit, צִבְעָה הִיא שְׂרֹמֶה לְתַכְלַת. Et in Gemara fol. 41. col. 2. טְלִית שְׂכֹלָה תְּכַלַּת כָּל מִינֵי צִבְעוֹנִין Vestis quæ vocatur Tallis, si tota fuerit hyacinthina, omnes colores liberos faciunt in ea, excepto cæruleo. In Jalkut fol. 194. 4. exponitur vernaculè Indico. Vide & Bava kama fol. 94. & Bava metzia fol. 61.

קֶלֶב Lignum cum clavis vel uncinis, quo utuntur vel mercatores ante officinas, ut suspendant in eo varias mercès, vel laniones in macellis, ut suspendant in eo carnes, Talm. Schab. fol. 60. 1. ubi legitur; Cum ligno vel tabula officinaria, (si in sabbatho incedat) sequitur (ratione mūdici ejus) clavos ejus. Item Securis, idem quod כּוֹלֵב, Ber. rab. sect. 38.

קְלָבָא Pix, Resina: קֶרָא וְקְלָבָא Cera & resina, Talm. Schab. fol. 133. 2. Bava kama fol. 85. 1. Glossa, עֵץ וְזֵיתָא וְהוּא זֵיתָא שֶׁל עֵץ id est, Kalba est resina, hoc est, pix arboris. Aruch exponit Butyrum. R. Salomon in Bava kama exponit Resnam היין שֶׁבַחְבוּתָהּ הֵינּוּ quæ est in dolis vini. Videtur Facem vini lapideam intelligere.

קוֹלְבָא Fatuus, Idiota, Simplex. In proverbio antiquo usurpatum legitur apud Talmudicos: הֵינּוּ דְאָמְרֵי אֲנָשֵׁי בְּאֶתְרָא דְכָרֵי בֵּיתָא תְּלָא לִיהַ זְיִנְיָה תָּמָן Illud est, quod vulgò dicunt homines: Quo in loco suspendebat herus arma sua, illic nunc suspendit fatuus pastor hydriam suam, vel, juxta alios, baculum, pedum suum, Sanhed. folio 103. 1. Metzia fol. 84. 2. ubi scribitur כּוֹלְבָא. Quæ aliquando fuerunt pretiosa, succedentibus tem-

poribus sæpè redduntur vilia. Vide & in Medr. Koheleth cap. 3. v. 16. fol. 93. col. 2.

קֶלְבָן Luxatus. Luxatum femur reddit primogenitum animal vitiosum, Talm. Bechor. fol. 45. col. 1. Guido Sciaticum interpretatur. κόλλος Græcè est Mutilus.

קוֹלְבוֹן Κόλλυβον, Collybus vel Collybium, detrimentum pecuniæ pro permutatione ejus apud numularios sive collybistas. Apud Talmudicos, האָחֵן הַשׁוֹתֵפוֹן כְּשִׁיבִין לְקֶלְבוֹן פְּטוּרִים מִן מַעֲשֵׂר כְּהִמְרָה וְכַשִּׁיבִין מִן כְּשִׁיבִין לְקֶלְבוֹן מַעֲשֵׂר כְּהִמְרָה פְּטוּרִים מִן הַקֶּלְבוֹן Frères cōmercium agentes quando tenentur dare collybum, liberi sunt à decimis bestiarum, quando autem tenentur dare decimas bestiarum, tunc liberi sunt à collybo, Bechoroth cap. 9. in Mischna, Betza fol. 39. 2. להיות קוֹלְבוֹן לְפָרוֹטְרוֹט Ut esset collybus sive detrimentum pro permutatione in numos minutos. Majemon parte 1. fol. 268. capite 3. de Siclis, ait: Dimidii sicli necessarii erant omnibus: nam quisque tenebatur dare siclum dimidium. Itaque cum accederet numularium, permutaturus siclum integrum, addebat aliquid ad siclum, וְאוֹתוֹ הַתּוֹסֵפֶה נִקְרָא קֶלְבוֹן & illud additamentum vocatur collybum. Cum duo afferrent siclum unum integrum, quisque tenebatur dare collybum pro permutatione. In Talmud De siclis, cap. 1. וְאֵלוֹ שִׁיבִין בְּקֶלְבוֹן Hi autem sunt qui tenentur dare collybum, Levitæ, Israëlitæ, advenæ sive profelyti, servi manumissi: at sacerdotes, mulieres, parvuli sive minores exempti sunt. Si quis per hosce tres permutaverit, liber est: si ipsemet permutaverit, aut per socium suum, וְיֵיב בְּקֶלְבוֹן tenetur dare collybum unum, sed R. Meir dixerat, שְׁנֵי קֶלְבוֹנוֹת, duo collyba: Qui affert סֵלַע siclum duplum, & accipit siclos dimidios, שְׁנֵי קֶלְבוֹנוֹת tenetur dare duo collyba. Et mox ibid. sect. seq. וכִּמְרָה הוּא קוֹלְבוֹן מַעָה כֶּסֶף דְּכָרֵי ר' מַאִיר וְחַכְמִים אוֹמְרִים הֵזִי מַעָה Quantum est collybum? obolus argenteus, juxta verba R. Meir: at Sapientes dicunt, Dimidius obolus. Hæcibi. מַעָה est idem quod in Mose, quod Interpretes reddunt Obolum, numum scil. minutissimum. R. Salomon hic scribit: מַעָה כֶּסֶף הוּא חֲצִי שְׁתוֹת מִחֲצִית הַשֶּׁקֶל Obolus argenteus est dimidia sexta ex dimidio siclo, id est, duodecima pars dimidii sicli, ponderis sedecim granorum hordei, & secundum Sapientes, dimidium ejus, octo scilicet granorum, dimidius nimirum obolus. Vide & mox in קֶלְבוֹס.

קֶלְבָס Sors. Aruch adducit ex Echa rabbetha, & sic in Jalkut ad illud Ezech. 24. v. 6. Non cadat super eam sors: בשַׁעַה שֶׁהִפְלִיתִי קֶלְבָּסִים עַל אוֹמוֹת Quoties projecit sortes super populos mundi

mundi & transportandum eos. In Jalkut scribitur קלווסים . Sæpè autem ב & ו sic commutantur apud Rabbinos. Græcè κληῖς, inde dici possent קלורסים .

קולבין קלבוס Vestimenti genus, apud Talmudicos in Schab. fol.120.ו. Numeratur inter octodecim vestium genera, quæ in Sabbatho induere & exuerelicum est. R. Sal. exponit vernaculè נבייש, quod non intelligo. Baal Aruch legit קנבוס, & exponit Italicè נוננא id est, Gonna, Palla. Videtur esse Græcum κολόβιον, Colobium, vestis brevis sine manicis, quasi humero tenuis exerta. Hinc scribitur in Talmud Hierosolymitano Schab. cap.16. per Nun in fine, & inserto Vau post קoph, קולבין. Meminit ejus Epiphanius contra hæres. l.1. cap.15. ubi de Scribis inquit: ἀλλ' ἐπειδὴ σπλάς ἐστ' ἐν ἀμπέλονας οἱ τοῖστοι αἰετᾶλλοντο καὶ δαλματικὰς, ἐστ' ἐν κλωβίονας, &c. id est, Sed quoniam stolas sive pallia tales induebant & dalmaticas, sive colobia. Latinus interpres reddidit, sive amacula. Iterum in Talmud Hierosolym. Schabb. cap.6. fol.8. col.2. Hebræum הפעטפות Amicula, explicatur per duas voces Hierosolymitanas, קולבין ומעפרן.

קלבריא Calabria, Ber.rab.sect.24. קליבוססר Coxa, Coxendix: Talm. Schab.fol.152.ו. Glossa, העצם של הנקא שהיך תקוע, Os est quod Hanka (Gallicè Hanche) vocatur, cui femur infixum est. Vide R.Salomon. Eccles.12.5. cujus verba à Sante Pagnino in Thefauro suo adducuntur, in Rad. נוץ. Item, תרבנא חולין fol.93.ו. ubi Glossa, קצום קטון הוא ומונח על עצם שקורין הנקא ומחובר לחולית האליה מלמעלה ועליו יש חלב תחת הראש המתן שקורין לונביל Est os parvum, situm supra os quod vocant Hanka, & conjunctum juncturæ caudæ superne,&c.

קלובקרין Stragula laneæ. Aliàs etiam scribitur ab initio per literam affinem ג, & singulariter dicitur גלופקרא, ut suo loco dictum. Imò etiam hoc usurpatur ut singulare, in libro Talm. Kelim capite 29. קלובקרין אחת Stragula una. Unus interpres dicit esse Vestimentum hyemale ex lana crassa.

קלנסין Exercitus, Turmæ: apud Talmudicos: לא תיראו מפני הגפת תריסין ושפעת הקלנסין: Ne timete propter strepitum scutorum, & copiam exercituum, Sota fol.42.ו. Interpretes quiddam in Mischnajoth exponunt מקלות sive שרביטין חילות quorum usus in bello fuit. Rabbi Salomon Multitudinem vel Turmultuationem exercituum sive turmarum.

קוליגרפון שניטלה כפה טמאה: Pala furni קוליגרפון Pala furni (sic dicta) cujus manus abla-

ta est, polluta censetur propter dentes ejus, Tal. Kelim cap.13. Instrumentum fuit duplicis usus: Una ejus extremitas lata erat, quâ panem mittebant in furnum, altera dentata, quam infigebant in panes, ad extrahendum eos. Alii dicunt, alterâ parte fuisse quasi Verriculum ad everrendas & extrahendas prunas.

קלדא Clavis. Est à Græco κλεις κλειδ, Hebr. מפתח Aperiens, Apertor. א ab initio est servile. Apud Talmudicos, בעמ רחמי ויהבו ליה אקלדא Oravit Deum (Elias) & dederunt ei, vel, data fuit ei clavis pluviae, Sanhed. fol.113. col.ו. כנא דאקלדא Dens clavis, Schabb. fol.89.2. Plurale, כולהון אקלדי Omnes istæ claves, Sanh. fol.110.ו. למתן ליה אקלדא דתחיית המתים Ad dandum ei clavem vivificationis mortuorum, Sanhedr. fol.113.ו.

אקלדא Et per syncopen Talmudicam אקלדא Claudi: אקלודי מיקלוד Claudendo clauditur, Cholin fol.93.2. De nervo, qui profundâ carne clauditur & absorbetur.

קלדה Nomen urbis, in Targum Jonathanis, pro Hebræo לשע, Genes.10.19. In Beres. rab. sect.37. legitur קלרה Callirhoe.

קלה Torrere, Affare, Comburare, Exurere, Cremare, Ustulare, Comburi, Exuri. Respondet Hebræo קלה, & interdum, sed raro, verbo שרף. Præteritum, קלה שרשיה מלרע, Cujus combusta est radix infernè, Hebr. יבש שרשם Radix ipsorum exaruit, Hof.9.16. Fortè melius & rectius legeretur קלה ex Participio Pehil: nam aliàs activè sumitur: Quos דקלנון מלכא דבבל בנורא: Quos torruit rex Babyloniae igni, Hebr. קלם, Jere.29. v.22. וקלו עליהון Et combusserunt, cremarunt eos, Hebr. וישרפו, 1.Sam.31.12. Particip. præsens, הנהשים השרפים ית חיון קלן Serpentes urentes, Heb. Numer.21.6. אחר דחיון קלן Locum serpentium urentium, Deuter.8.15. כמא דקלן על מלכין Sicut comburunt super regibus, 1.Sam.31.12. Participium Præteritum sive Pehil, אביב קלי בנור, Aristam virentem sive spicam tostam igne, Levit.2.v.14. Infermentatum & tostum, Josuæ 5.11. די קלן, Tosta, vel דקלין, ut regia habent, 2.Sam.17.19. Fæmininum, וקא קליא בנורא Etece combusta erat (civitas) igne, Hebr. שרופה, 1.Samuel.30.3. Apud Rabbinos, אקלדא בנורא: Combussit Deum suum igne: אקלדא בנורא: Combussit eos rex Babel igne, Sanh. fol.93.ו.

קלי Tostum, farina facta ex frugibus, spicis in furno exsiccatis, & tostis, ac mox molitis. ואושיט ליה קמח קלי: ut, Et porrexit ei farinam tostam, Ruth.2.14. וקלי וקלי Et panem & tostum, Levit.23.14. וקלי Et quinque modios tosti, 1.Sam.25.v.18.

Mensuram tosti hujus, 1. Sam. 17.17. Vide & קליל.

קלית *Herba, quæ combusta, smegmati conficiendo adhibetur, secundum Baal Aruch, Eruvin fol.28.2. Glossa Talmudica explicat קלה של קלית Caulem. Vide & supr. in קול.*

קלית *Serpens urens, Hebr. שרף Prester: עבר: Fac tibi presterem sive serpentem ignitum, Numer.21.8.*

קלית *Adustio, juxta Eliam: עפר מקלית Cinerem adustionis, Thren.2.10. Quidam, Cinerem ignominie, ut sequitur: seq malè. Frequens enim est apud Talmudicos, אפר מקלה Cinerum adustionis, vel combustionis, ad differentiam עפר Pulveris terræ, quæ etiam aliquando vocatur Cinis, Taanith cap.2. in Misna, Basra fol.60. Maccoth fol.21.*

קלינין *Vela, Aulæa, Bemidbar rabba sect.12. fol.250.1. Glossa, קליעות. In Aruch explicatur Tentoria.*

קללה *Vilem esse, Vilipendi; & in Hiphil קללה Vilipendere, Vilem, Ignominiosum reddere, Hebr. Hanc & in Targum, ליש דיקלי אבוהי Maledictus qui vilipendit & ignominiam afficit patrem suum, Hebr. מקלה, Deut.27.16.*

קלנה *Ignominia, Vilitas, Contemptus, Heb. קלנה קלנה, נבלה קלנה, quibus respondet: Ad confusionem ignominie matris tuæ, 1. Sam.20. v.30. קלנה ארי Nam ignominiam, flagitium perpetravit in Israël, Genes.34.7. Sic de foemina, קלנה ארי עברת קלנה Nam ipsa fecit ignominiam, Deuter.22.21. לא תעבר ית קלנה הרין Ne committas ignominiam hanc, 2. Sam.13.12. עסק קלנה הרין Opus ignominiosum sive flagitiosum hoc, Judic.19.24. קלנה בישראל Pro eo quod fecerunt ignominiam in Israël, Jere.29. v.23. קלנה Saturatus es ignominiam, Hab. 2.v.16. קלנה מליא אפיהון Plena est facies ipsorum ignominiam, Psal.83.17. Cum Affixis, ויהיו קלנה Et conspicietur ignominia tua, Jerem.13.v.26. קלנה לכתא ית קלנה Ad tegendum ignominiam ejus, Hof.2.10. Apud Rabbinos, in Medr. Echa cap.1. v.16. Vespasianus replevit tres naves ex magnatibus Israël ad collocandum eos Romæ in ignominiam, id est, ad abutendum iis ad concubitum masculum, Glossa, מעשה בת ילדים וילדות, Sic. בבית זונות למשכב זכור. Fuerunt aliquando 400. pueri & puellæ, qui capti fuerunt ad ignominiam, id est, ad concubitum illicitum, pueri ad concubitum masculum: puellæ ad concubinatum, Gittin fol.57.2.*

קלנה *Idem, juxta quosdam, ut paulò antè in prima significatione dictum.*

קלנה *Vilipensio, Contemptio, Despectio, Rab.*

קלוין *Præceptum, Mandatum: אמא יהוב קלוין Ego do decretum, Bereschit rab. sect.63. in historia Diocletiani, qui scribitur ibi fuisse custos porcorum, antequam ad regnum perveniret. A Græco κέλευω, unde κέλευσις Mandatum. Unde fortè olim dixerunt קלוין Jussum, Præceptum. Hinc alibi, קלוואנין אנה Jubeo, Mando ego, Vajikra rabba sect.25. Aliter vide in ordine נקל, in נקלב.*

קלוין *Idem, κέλευσις: אפיק קלוין אחרין Promulgavit mandatum aliud, Echa rab. cap.5.v.5. לא יהיה קלוין Non fiet hoc mandatum, Jalkut fol.73.col.2. Sic in Beresch. rab. sect.5. ubi legitur, נלך ונעשה קלוין לה קברה, Eamus & faciamus laudes Deo benedicto; scribitur in Glossa, quosdam legere, hoc est, קלוין faciamus גזרות Decretæ ejus. vide & supr. in קלב, in קלבס.*

קלה *Fluere, Effluere, Diffluere, Emanare: מים המקלה במרוב: Aqua fluens per fistulam: אש קולה Ignis diffundens se, Bava kama fol.61.1. מים המקלה Effigies personatæ, imagines humanæ effundentes aquam, scil. ut in fontibus. Vide Majemon. in פירוש פבל, קלה Defluere facere, Abjicere: Et arbor superficiei agri defluere faciet, abjiciet fructus suos, Lev.26. v.20. in Jon.*

קלה *Fluxus, Defluxio, Decursus, Eruptio: דם קילה Sanguis fluxionis, id est, copiosè, validè, non guttatim erumpens & effluens, Cholin fol.36.1. ספק מן הקרה נתוו וספק שהקלה נגע בידה Si dubium sit, num ex olla sparsi fuerint, an verò fluxus sive effusio manum ejus tetigerit, Tahor. cap.2. Plurale in Targum, מטפסין מקלהו דטוריא מטפסין Ex defluxionib. montium madefacti sunt, Heb. מרם, Job.24.28. Germ. Wasserstrom.*

קלה *Caulis, in herbis, oleribus & virgultis: Culmus, in segetibus: קלה הירקות Caulis oleru, Pesachin cap.2. קלה בקלה Samuel purgabat seipsum cum caule, Nedar. fol.51.1. קלה & קלה: In Targum, קלה חר Et accipiet hyssopum, tres caules in fasciculum unum, Numer.29.18. Jonath. Sic apud Talmudicos, קלה בוש שלשה קלה Hyssopus in quo sunt tres caules, Parah cap.11. המוכר קלה אילן בתוך שדהו Vendes caules virgultorum in agro suo. Quidam reddunt, קלה Succisarum: Talm. Peah cap.3. In calamis & caulibus, Eruvin fol.16.*

קלה *Lebes, Ahenum: Apud Talmudicos, כל תלתין יומין מהרר להו גיהנם כבשר בקלה Singulis triginta diebus vertit eos gehenna, sicut caro (vertitur) in aheno, Bava basra folio 74.col.1.*

קלט Colligere, Recipere, Continere receptum, Annemmen: Recipi, Adhærescere, Cohærescere, Coalescere. Guido addit, Projicere, ex Psal. 60.v.10. ubi deceptus videtur similitudine radicis טלק, quæ ibi legitur. In Targum rarum est, Rabbiniis usitatissimum. Participiū, שית קרוין דקלטין, Sex urbes quæ recipiant occisorem, Heb. קטולא Urbes receptus vel refugii, Num.35.v.6. Participium Pebil, נפיתין וקליטין Inflatu, sive turgentibus, aut collecti sive contracti, Lev.21.20. in Jon. Infinitivus, לקלט קטולא Ad recipiendum occisorem, Num.35.12. in Jon.

Apud Rabbinos, קולט ארם מים מן המוחילה, Si recipiat quis aquas (ore) ex stillicidio sive defluxu aquæ ex tecto, & bibat, Talm Erubhin fol.99.2. כל הרכבה שאינה קולטת בשלשה ימים שוב אינה קולטת Omnis insitio-rami, quæ non recipitur (adhærescit, coalescit) intra tres dies, ulterius non recipitur, Rosch haschana fol.10.col.2. כל שהתיבנה קולטתו Quodcunque arca Noæ recipiebat, Sanhed. fol.108.2. אין נטיעה קולטת בפחות משלשים יום Plantatio non recipitur (à terra, non radicescit) nisi ad minimum à triginta diebus; ויקלוט כלי Et simul accipiat vas aliud; nempe si quis vas unum accipiat aliquid expediendi causâ, simul cum eo deferat vas aliud isti priori impositum, censetur unus labor, Schab. fol.117.col.2. R.Sal. Gen.18.8. explicans vocem המאה, inquit: est שקולטין מעל פניו pinguedo lactis, quàm colligunt de superficie ejus. Ista pinguedo dicitur Flos lactis, unde fit Butyrum, quod vocatur המאה, quia ex flore lactis factum est.

קלוט Solidas habens ungulas, ut equi, muli, נח' fissas. Apud Talm. Solidis ungulis vacca natum, prohibitum est comedere, Cholin fol. 68.2. Quod imprægnatum est ex solidas-ungulas-habente, Bava kama fol. 78.2. Cujus ungulae sunt solidæ, Bechor. fol.6.1. Vide & fol.43.1.

קליטה Receptio, Exceptio: Cohæsiō, Coalitio, quâ una res recipitur ab alia. Sic in plantatione dicitur קליטה, quando radices à terra recipiuntur & coalescunt, ut crescant & aucescant.

קלטא Receptus, Refugium, quâ aliquis ab eo, ad quem fugit, recipitur, idem quod Hebr. מקלט, ubi agitur de urbibus refugii ob homicidium casuale & nō voluntarium: לקרותא דקלטייה In urbem refugii ejus, Hebr. עיר מקלטו Num. 35.25. Ex termino urbis refugii ejus, ibid. v.26.

קולטא Scissura, Fissura: ויתב בחדר קולטא Sedebat in quadam fissura tumuli terræ, Zohar col.446. Et decidit ista fissura, ibid.

קוטור In Vajikra rabba sect.28. in fine; Comes collator, nomen officii dignitatis.

קלל Levem, Vilem, Velocem, Celerem; Parum, Paucum, Minutum, Minus esse vel haberi, Minui, Imminui, ut Hebraicè. Præteritum, וקללת Et vilis habita est hera ejus in oculis ejus, Hebr. ותקל, Genes.16.4. וקלית בעינהא Et vilis habita fui in oculis ejus, ibid. v.5. אם קלו מיא An minutæ essent aquæ, Genes.8.8. אם קלו מיא An minutæ essent aquæ à terra, Gen. 8.v.11. & perfectè, וימי קלילי Dies mei velociores sunt radio textoris, Jobi 7.6. Sic cap.9.25. Fæmininè, בעינהא מעוליהון Propterea quòd leves sive viles erant in oculis ejus scortationes ejus, Jere.3.9. Infinitivus, למקל נירא Ad minuendum, ut minueretur jugum ab ipsis, Eccl.4.v.16. In Pabel geminatur prima radicalis, קלקל, quod vide mox infra. Aphel, לקל Leve reddere, Levare, Alleviare: Vilipendere, Probro, Ignominia afficere. Præteritum, דאקל ית דוד Qui probro affecit Davidem, Esth.2.5. Imperativus, ואתא Tu verò allevia nunc servitutum patristui, 1.Reg.12.4. אקיל מן נירא Allevia de jugo, v.9. Futurum, לא בעל רכבי יקל Non enim hostis meus vilipendet me, Hebr. יחרפני Ignominia, probro afficiet me, Psal.55.13. ויקלון Et levabunt de te, & portabunt tecum, Exod.18.22. Infinit. לקליל כל יקירי ארעא Ad vilipèdendum, probro afficiendum omnes honoratos terræ, Jesa.23.v.9. למקליל מנהון Ad alleviandum à se, Jonæ 1.5. איתקל איתקלוו מייא Num alleviata, imminuta essent aque, Genes 8.8. in Jon. Apud Rabbinos, לא יקל ארם את ראשו Non levabit homo caput suum, id est, non erit elatus, superbus, ut infra inter Nomina est קלות הראש.

קליל Celer pedibus suis, Hebr. קל ברנליו, 2.Sam.2.18. קליל הוא למשטט, 2.Sam.2.18. קל ברנליו, ut natet super aquas, Jobi 24.18. קליל לעל אפי מיא Populum festinū & velocem, Hab.1.6. לא יערוק דקליל Ne fugiat qui celer est, Jere.46.6. ודקליל ברנליו Et qui celer est pedibus suis, Hebr. אץ, Prov.19.2. Sic Amos 2.15. ויבר בית ערוקא מדקליל Et peribit locus refugii à veloce, Amos 2.14. Plurale, קלילין Aquilæ celeriores sunt, 2.Sam.1.23. Sic Jerem.4.v.13. Super Cherubinos celeres, 2.Samuel.22.11. עננין קלילין Nubes veloces, ibid. v.12. Sic Jesa.5.26. קלילין באילתא Disponens pedes meos veloces, instar cervorum, ibid. v.34. על קלילין נרובב Nūcii veloces, Jes.18.2. אונדין קלילין Super celeres equos equitabimus, Jerem.30.16. Veloces fuerunt persecutores קלילין הו דרפנא

nostri, Thren. 4. 19. קלילין כנשרין Celeres ut aquilæ, Ecclef. 9. 11. *Fæmininum*, למינא קלילא, Fuiſti ſimilis camelæ juvenæ veloci, Jere. 2. 23.

דמיכיליה . קליל . *Leve, Facile, Exile, Vile*: וקלילא דא קרם . Num. 21. 5. Et leve hoc fuit in oculis Domini, 2. Reg. 3. 18. Leve hoc eſt, ut umbra redeat decem horas, 2. Reg. 20. 10. Et adverbialiter, קליל בפרע, Leviter, & in momento, Joel. 4. 4. Et fratrem veſtrum minorem, Hebr. קטון parvum, Gen. 42. 20. Jon.

קליל קליל : *Parum, Paucum, Paulatim*: קליל קליל Paulatim expellam eos, Hebr. מעט מעט, Exod. 23. 20. in Jonath. קליל נומתא קליל Parum ſomni, parum obdormitionis, parum complicabis manuſtuas, Proverb. 6. 10. Bonum eſt parum cum timore Dei, Prov. 15. 16. Bonum eſt parum cum juſtitia, Prov. 16. v. 8. הא קליל זער Ecce quàm minimum abfuit, Gen. 26. 10. ער קליל Propemodum, Prov. 5. 14. quod mendose in libris כלי . *Apud Talmudicos reperitur hoc ſenſu cum Apocopa*: ut, Et accipiemus ab eo parum, Avoda fol. 35. 2. Et dormiam in eo parum, Sanhedr. fol. 93. 1. Sed ſi eat paulatim, lente, Gloſſa בנחת, Schab. f. 153. 2. Et collegit in eo parum parum, Vajikra rab. ſect. 34.

אי אפשר דתשתכח בקלותא : *Vilitas* קלותא . קלות Non eſt poſſibile, ut inveniatur in vilitate, id eſt, vili pretio, ſed in pretioſitate, Jobi 28. v. 18. Quid vilitas, contemptus eſt coram Deo, ſuſpendere hominem, Deut. 21. ult. in Jon. Hebr. קללת, quod hoc ſenſu etiam exponit Raſchi, quem vide.

בטח בקלותו : *Levitas, Velocitas, Celeritas* קלות Confidit in velocitate ſua, id eſt, pedum celeritate, R. David 2. Sam. 2. 18. בקלות Leviter, Facile: Ibunt in ea facillimè, ſine impedimento aut offendiculo: קלות ראש *Levitas capitis*. Sic Rabbini vocant Elationem capitis ex levitate, ſuperbiâ & laſciviâ, cum magis hominem deceat בנפית cum demiffione capitis incedere. *Oppoſitum ejus* כובר ראש *Gravitas capitis, demiffio capitis*, Berach. fol. 31. 1. Verba jocularia & levia: *Præceperunt ſapientes de muliere*, שתהיה צנועה בתוך ביתה ולא תרכה שחוק וקלות ראש בפני בעלה *ut ſit verecunda in domo ſua, neq. multiplicet riſum & levitatem capitis in conſpectu mariti ſui, id eſt, ne ſit nimis levis & laſciva*, Majem. in הלכות אישות capite 15.

Et levavit Jacob in velocitate pedes ſuos, Genef. 29. 1. in Jonath. Sic in Maſora parva ad מקל, Jere. 3. 9.

notatur, ל חסר בקלילותא Non extat amplius defectivum in (ſignificatione) velocitatis. *Adverbialiter & cum Apocopa*, קלילו Parum: זבינו לנא Emite nobis parum frumenti, Gen. 43. 1. in Jon. Hebr. מעט אבל.

קל *Leve: oppoſitum ejus* המור כבד . *Grave*: קל *Levitas & gravitas, Leve & grave*. Frequentiſſima locutio apud Rabbinos, quâ utuntur, quando à Levi, id eſt, argumento à minori, argumentantur ad Grave, id eſt, majus, aut contra. Apud Grammaticos *Leve*, id eſt, *lene, ſine Dages*: השין קלה Litera ש levis eſt, ſine Dages, *Conjugatio levis*, id eſt, non habens Dages. Sic vocatur prima conjugatio formæ activæ.

Idem: oppoſitum ejus קולא . קול . *Idem: oppoſitum ejus* חומרא, *apud Talmudicos frequens in eodẽ argumentandi genere, ut in חמר dictum*: בין לקולא בין לחומרא קא משמע ל, Tam de levi, quàm de gravi proponit nobis doctrinam audiendam.

Leve, Facile: בון ההקל *De facili, facile*, More cap. 58. ab initio.

Idem: בנקל *Leviter, Leviffimè, Facillimè*. II. *Cadus, Vasculum, quo recipiebatur cinis vaccæ combuſte ad conficiendam inde aquam expiatoriam, Olla, Pelvis*: Numer. 19. Vide Para cap. 3. Edajoth cap. 6. *Hinc in Targum Jonath. Numer. 19. 9. וכןוש נבר כהן דני ית קטמא דתורתא* Et colliget vir ſacerdos mundus cinerem vaccæ in ollam figuli. *Conferunt cum קולא Pelvis, קולתא Hydria, quæ etiam poſſunt eſſe קלל*.

III. *Corrumpere, Depravare, Diſperdere, Perdere, Pervertere, Vaſtare, Deſtruere, Diſſipare*. Variis Hebraicis verbis reſpondet. *Præterit* ואורח Et viam ſemitarum tuarum diſſipant, Heb. בלעו, Jefa. 3. 12. *Et rectum perverti*, Hebr. העיית, Jobi 33. 27. *Participium præſens*, ודעתהון מקלקל Et ſcientiam eorum perdit, Heb. יסכל Infatuat, Jefa. 4. 4. 25. *ויסלף* Et pervertit verba recta, Hebraicè תרעין ויסקלף *Quæ depravat vias ſuas*, Hebr. משרכת, Jerem. 2. v. 23. *Participium Pebil ſive paſſivum*, ויסקלף *Et contrivi molares dentes perversi*, Hebr. עול, Jobi 29. 17. *Plurale*, ועובדוהי מקלקלין Et opera ejus corrupta, Ecclef. 4. 12. *ומעובדוהון מקלקלין* Et ab operibus veſtris corruptis, Hebraicè הרעים, Zach. 1. 4. *Fæmininum*, ומארתהון מקלקלתא Et de viis ſuis corruptis, Hebr. ומדרבם הקשה, Jud. 2. 19. *Imperativus*, קלקל כען ית מלבא Perde nunc conſilium Achitophelis, Hebr. יסכל Infatua, 2. Sam. 15. v. 31. *Inſinit* לקלקלא *Diſſipare, Irritum reddere*, 2. Sam. 17. 14. Hebr. להפר *Corrum-*

Corrumperere vias tuas, Hebr. לשנות, Jer. 2. 36. *Futurum*, וְאֶקְלַקְלֵת יַת מְלֶכְךָ Et perdam sive dissipabo consilium virorum Jehuda, Heb. וּבִקְתִי Inane reddam, Jerem. 19. 7. וְתִקְלַקְלֵ לִי יַת מְלֶכְךָ Et dissipabis mihi consilium Achitophelis, Hebr. וְהִפְרַתְהָ Et irritum reddes, 2. Sam. 15. 34. לְמַעַן Quare vastabis hæreditatem populi Domini, Hebr. תְּבַלַע, 2. Sam. 20. 19. *Apud Rabbinos*, אִמּוֹר הָאֵהָבָה מִקְלַקְלֵת הַשּׁוֹרֵרֵי id est, justum rerum ordinem. *Ithpabel*, בְּגִין אֶתְקַלְקַל Idcirco vastatus est totus mundus fame, Eccles. 10. 10. אֶתְקַלְקַלְתָּ חֲכַמְתְּהוֹן Putrida, facta est sapientia ipsorum, Jerem. 49. v. 7. *Corrumpti, Vastari, Rab.*

קִיקְלָתָא • קִיקְלָתָא • קִיקְלָתָא • קִיקְלָתָא • קִיקְלָתָא
Corruptum, Fatidum: Stercus, Fimus, Sterquilinium:
 Quæ est ante portam fimi, Heb. חֲרִסִית, Jer. 19. 12. E stercore erigit pauperem, Psalm. 113. 7. Sic Esth. 6. 11. in Targ. sec. *Plur.* נִפְפוּ קַקְלָתָן Amplexati sunt stercora, Thren. 4. ver. 5. *Apud Talmudicos*, שְׂמֵעַתְכוֹן אֶיקְלִי דְמַתְּנָה מַחֲסֵי וְלֹא אֶפְרִי דְפּוֹמְבִידִיתָא *Lectio sive studium vestrum potius sit in sterquilinio urbis Mechasja, (aliàs Sora,) quàm in palatius urbis Pumbedithæ,* Keritut fol. 6. 1. Prima vox deest in Aruch, & pro ea in medio legitur חיבו Sedete, discendi scil. causâ: pro אֶיקְלִי in Gemara legitur אֶיקְלִי, quæ vox alterius est significationis: הוּוּא גְבֵרָא דְבִנְתָא אֶפְרָנָא אֶיקְלִיתָא Vir iste qui exstruxit palatium juxta sterquilinium, Bava kama fol. 21. 1. Et comedet ea in sterquiliniis urbis, Gittin fol. 69. 1. Aruch legit אֶיקְלִי.

קִיקְלָתָא • קִיקְלָתָא • קִיקְלָתָא • קִיקְלָתָא • קִיקְלָתָא
Vastatio, Corruptio, Perditio, Depravatio.
 Oppositum ejus, תְּקוּן *Aptatio, Reparatio, Accommodatio,* Schabbas fol. 71.

קִיקְלָתָא • קִיקְלָתָא • קִיקְלָתָא • קִיקְלָתָא • קִיקְלָתָא
 Idem. Vide in Horajoth cap. 3.
 כל שהוא לפניו מן הקלקליון: *Aulea, Cortine.* Quodcunque est intra vela sive aulæa, (quibus idola tecta sunt) prohibitum est: חוץ לקלקליון Extra aulæa, si ad ornatum idoli pertineat, prohibitum, si non ad ornatum, licitum, Talm. Abhoda fara fol. 51. 2. Idem quod קִיקְלָתָא, quæ in usu Templi sacro erant, idolis autem adhibita, vocabulo corrupto appellata sunt. Vide etiam infra in קִיקְלָתָא, in קִיקְלָתָא.

קִיקְלָתָא • קִיקְלָתָא • קִיקְלָתָא • קִיקְלָתָא • קִיקְלָתָא
Leguminis genus, ut sunt lentes, Talm. Maaseroth fol. 64. 2. Legitur & in libro Jalkut fol. 40. 1. in alia significatione, sed mendosè pro קִיקְלָתָא, de quo in קִיקְלָתָא. Vide & infra in קִיקְלָתָא.

קִיקְלָתָא • קִיקְלָתָא • קִיקְלָתָא • קִיקְלָתָא • קִיקְלָתָא
Pediculus, vermis capitis & corporis.
 Plurale, לְאֶנְפָּקָא יַת קִיקְלָתָא Producere pediculos, Exod. 8. 18. וְהָיָה מַחַת קִיקְלָתִי Et fuit plaga pediculorum, v. 17. וְהָיָה יַת עֶפְרָא דְאַרְעָא וְהָיָה לְקִיקְלָתִי

Et percussit pulverem terræ, & fuit, sive redactus est in pediculos, v. 16. in Jonathane.

קִיקְלָתָא • קִיקְלָתָא • קִיקְלָתָא • קִיקְלָתָא • קִיקְלָתָא
 Idem, vel, *Pediculorum multitudo, pedicularis morbus, in Onkelo locis precedentibus:* ut, וְהָיָה לְקִיקְלָתָא • לְאֶנְפָּקָא קִיקְלָתָא • וְהָיָה קִיקְלָתָא Et alibi, קִיקְלָתָא בְּכָל תְּחוּמֵיהוֹן Pediculorum copiam in omnibus finibus ipsorum, Psal. 105. 31. Vide Fagium in Exodum.

קִיקְלָתָא • קִיקְלָתָא • קִיקְלָתָא • קִיקְלָתָא • קִיקְלָתָא
 Vide in קִיקְלָתָא in קִיקְלָתָא.

קִיקְלָתָא • קִיקְלָתָא • קִיקְלָתָא • קִיקְלָתָא • קִיקְלָתָא
Magnes, lapidis species: למשוך הקלאמיטה *Cum attrahit magnes ferrum, & purgationem Scammonia: legitur in libro Ikkarim Orat. i. cap. 17. Est Italicum Calamita.*

קִיקְלָתָא • קִיקְלָתָא • קִיקְלָתָא • קִיקְלָתָא • קִיקְלָתָא
Nobilis. Oppositum ejus פָּגָנוּס Paganus, Villicus, in Beresch. rabba sect. 50. & Vajikra rabba sect. 26. עַד שֶׁלֹא הֵינִיעַ לְבֵית אֹרְיִין שְׁלוֹ הָיָה מֵהַלֵךְ כְּפָנָן Antequam pervenisset ad aulam suam, incedebat ut paganus: posteaquam pervenisset ad arcem suam, incesit ut nobilis. *Videtur esse à קולמוס, ut sit quasi Calamum tractans, סופר Scriba & Jurisperitus aut Doctor, qui decore externo differunt à rusticis, vel est à κάλλος, quod idem ac καλὸς Pulcher: Honestus, Decorus, Egregius &c.*

קִיקְלָתָא • קִיקְלָתָא • קִיקְלָתָא • קִיקְלָתָא • קִיקְלָתָא
Calamus scriptorius: היך קולמוס ספרים Sicut calamus scribæ velocis, Psalm. 45. 2. קִיקְלָתָא קִיקְלָתָא Calamus falsitatis, Hebr. עַט שֶׁקֶר Stylus mendacii sive falsi, Jer. 8. 8. בְּקִיקְלָתָא בְּקִיקְלָתָא Scribentes calamo scribe, Heb. בְּשֶׁבֶט סוֹפֵר Jud. 5. 14. בְּקִיקְלָתָא בְּקִיקְלָתָא Calamo ferreo, Jobi 19. v. 24. *Apud Talmudicos*, לֹא יֵצֵא הַלְבֵלֵר בְּקִיקְלָתָא Non exhibit scriba cum calamo suo, scil. in Sabbatho, Schabbas cap. 1. וְאֵי לִי מִקִּיקְלָתָא Væ mihi à calamis eorum, Pesach. fol. 57. אִם יֵהוּוּ כָל הַיָּמִים דִּיּוֹ וְאֵנְפִים קִיקְלָתָא וְשָׁמַיִם יִרְעוּת וְכָל בְּנֵי אָדָם לְבַלְרִין *Si fuerint omnia maria atramentum, & omnes junci calami, & totum cælum pergamenum, non sufficerent ad describendum profunditatem cordis principum sive regum,* Schab. fol. 11. 1. Hoc loquendi genus Talmudici didicerunt à gloriosissimo Rabbino Rabbi Johanan ben Zacchai, qui vixit tempore Vespasiani, & ab eo captæ urbis Hierosolymorum, quem etiam tradunt fuisse Præceptorem Josephi historici Judaici. Is de seipso fertur dixisse & scripsisse, אִם כָּל הַשָּׁמַיִם יִרְעוּת וְכָל בְּנֵי אָדָם לְבַלְרִין וְכָל עֵצֵי הַיַּעַרִים קִיקְלָתָא אֵינֵן יִכְוֹלִין לְכַתּוֹב מַה שְׁלִמְתִּי id est, *Si omnes cæli essent pelles vel pergamena, & omnes filii hominum libellarii sive scribae, & omnes sylvæ arbores calami scriptorii, non possent scribere ea quæ didici à præceptoribus meis, quibus non sum inferior, nisi quantum canis lambit in mari.* Hæc ille. Extant
 NNNnnn 3 hæc

hæc in libro Jalkut fol.7. col. 1. & in Chronico Schalfscheleth folio 26. 2. cujus author scribit: Hinc discce, quanta fuerit sapientia & eruditio præceptorum ejus, cùm tanta fuerit discipuli. De isto R. Jochanan vide in Juchasin folio 22. *Increpâ bestiam* (ex Psal.68.21. i. e. Amalek): quia omnia opera ejus scripta sunt calamo uno; nempe ad malefaciendum Israëlitis, Pefach. fol.118.2.

קלמסמסא *Vocabulum est, in cujus scripture libri variant. Veneta, קול מוססא, Regia, קולמוססא. Aruch, קלממסא. R. David משמשי, Legitur Jefa. 3. v. 20. pro Hebræo הקשרים, pro ornamento capitis ad ligandos capillos muliebres, ut R. Salomoni placet.*

קלמרין vel קלמריין Calamarium, Graphiarium, Theca calamorum scriptoriorum: Item Atramentarium: solent enim conjuncta esse: קלמרים המתואמות Calamaria gemellata, id est, bifida, duplicata, ut solet theca calamorum esse, vel duplicata, calamarium scilic. & atramentarium conjuncta, Tal. Kelim cap.2. *קלמרין של יוסף הכהן היתה נקובה בצורה* Calamarium Josephi sacerdotis fuit perforatum à latere suo; Talm. Mikvaoth cap. 10. *קלמריה פלביא, vulgaris, ibid.* קלמריה הדיוטות

קלנא Vide supra in קלה. *קולנא* קולנא. *קולנא* קולנא. *קולנא* קולנא. *קולנא* קולנא. *קולנא* קולנא.

קיל Vide in קילון. *קלניא, locus ad habitandum liberè concessus, vel, Hominum certa turba in aliquem locum liberè inhabitandum emissa. Apud Talmudicos, מקום* Id est, Locus erat infra Jerusalem, qui dictus fuit Motza, Egressus. Gemara addit, *מקום קלניא הורה* Locus coloniarum erat: Glossa, *קלניא בן חורין מן המס של מלך, Colonia sunt homines liberi à tributo regis. Item, בעינא דתתעביד טיבריא קלניא* Peto ego ut fiat Tiberias Colonia, Avoda sara folio 10. 1. Glossa, *קלניא ברת חורין שליא תתן מס לעולם דאית בה רבנן* Colonia, id est, urbs libera, quæ non det tributum unquam, quia multi in ea sunt Doctores: Herodes coloniam fecit se ipsum, id est, hominem liberum, Bava bathra fol.4. 1.

קלניתא *Avis macilentæ & vilis species, Talm. Bava bathra fol. 20. 1. Cholin fol. 102. 2. Græcè* *Κηλὸν Hesychio idem est quod ξηρὸν Siccum, Aridum.* *קלונתא* *Tersum, Politum, idem quod קלל in Bibliis, Joma fol. 38. 1.*

קלנדא *Calendæ, apud Talmudicos: ואלו הן אדיהן* Hæc autem sunt festa Christianorum, Calendæ, Saturnalia, Quadragesima, Avoda sara fol. 8. 1. Gemara mox,

קלנדא שמונה ימים אחר תקופה *Calendæ celebrantur octo diebus post solstitium hybernum. Origo hujus festi mox scribitur ab Adamo primo profecta. Is cùm videret diem imminui, tres dies jejunii instituit, faccos induit, suis peccatis culpam imminutionis diei tribuens. Cùm verò ad solstitium טבת sive Decembris cognosceret, diem rursus incrementum sumere, octiduo post festum octo dierum instituit, gratias Deo agēs. Hoc festum ipse ad gloriam Dei instituit. Christiani autem sive Romani in honorem idolorum, ut R. Salomon loquitur. De aliis vide suo loco. Horum etiam mentio in Debhar. rabba sect. כ' טז. Vide & Talm. Hierosol. ubi alia etymologia affertur, קלון קלנדא, קלון קלנדא, קלון קלנדא (bonus) dies; ut sit idem, quod Hebr. יום טוב.*

קלונטרין *Funes lecti, vel sponda, Talm. Hierosol. Nedarim cap. 7.*

קלונס *Idem quod כלונס* *Veclis, Pertica, Signum militare. Vide Jefa 30. 17. in R. Salomone.*

קלם *Laudare, Celebrare, Gloriosè proclamare: item Deridere, Ludificare, Illudere, Vituperare. Præteritum, וקלם קדמוי* Et laudavit coram eo, id est, cum laude vel ad laudem ejus proclamavit, Hebr. ויקרא, Esth. 6. 11. *וקלסו להון* Et laudarunt eos, Cantic. 6. v. 8. *Participium, Laudat eos, Cantic. 4. v. 7. Plurale, ויהו מקלסין קדמוי* Et laudabant, id est, proclamabant coram eo, Hebr. ויקראו לפניו, Genes. 41. 43. in T. Hierosol. *Imperativus, ויקראו ליתבי* Celebrate eum qui insidet folio gloriæ suæ, Hebr. סלו *Exaltate, Psal. 68. 5. Futurum, ויקלסון קדמוי* Et proclamabunt coram eo, Heb. ויקראו, Esth. 6. 9. *Ex altera significatione: ויהי לקלסא ואמר לו כמרה* *Cepit ludificare eum, & dicere, Quam bella est fuga tua! Schem. rabba sect. 27. Huc pertinet, וקולסא גברא לא בעי טלפחי לקידר* *Que vilem & abjectum maritum habet, non opus habet lentibus in ollam, Ketubhoth folio 75. 1. hoc est, tamen ab eo sustentatur, & alimenta sua accipit.*

קולס *קולסא* *Galea, Cassis. Fortè ex Græco Κόρυς: ויהי קולס דנהש על רישוריה* Et imposuit galeam æream capiti ejus, Hebr. כובע, & sic deinceps huic respondet, 1. Sam. 17. 38. *וקולס דנהש* Et galea ærea, ibid. v. 5. *Plurale, וקולסין* Descendere faciunt, id est, imponunt galeas capitibus suis, Ezech. 23. 15. *וקולסין* Qui armati sunt scutis & galeis, Ezech. 23. v. 24. Sic Ezech. 38. 5. *וקולסין תלו ביד* Scuta & galeas suspenderunt in te, Ezech. 27. 10. *Emphaticè, ויתעדרון בקולסא* Et parati stent cum galeis, Jer. 46. 4. *Apud Rabbinos, קולסי הכרוב* *Capita brassicæ, Okezim cap. 1.*

קלום *Laus, Laudatio, Celebratio, Græcè κλέος, κλῆσις*: Item *Irrisio, Ludificatio, Illusio*. בית קולום. Vide in טרקולום.

קלום *Græcum est καλός, vel καλῶς, Pulchrè, Benè*: אמר ליה קלום Dixit, respondit ipsi pulchrè, Schabbas fol. 108.2. vel קלום id est, משוכח, Laudatè, laudabiliter, sed in Kal verbum non est usitatum.

קלום *Sors*: בשעה שהפלתו קלום Eâ horâ, quâ projecti sortem super populos, in præf. Medr. Echa. Glossa גורלים. *Corruptum ex Græco κληρῶσι*. Vide suprâ in קלב, in קלבם.

קוליום *Nomen Piscis. Frequens ejus mentio apud Talmudicos. In Schabbas cap. 22. in Mischna: Quicquid coctum fuit vesperâ Sabbathi in aquis calidis, id licitum est iterum macerare in aquis calidis in ipso Sabbatho: quod verò non fuit coctum in aqua calida ante Sabbathum, id lavant in aquis in Sabbatho, excepto falsamento vetusto, & pisciculis salitis parvis, & קוליים קוליים Colia Hispano: quia lotio horum, est perfecta ipsarum coctio & præparatio. Rambam & Bartenora annotant hîc, קוליים קוליים esse Piscem רק הקלופה tenues & raras squamas habentem. In Machschirin cap. 6. Omnes pisces habentur pro immundis. R. Jehuda autem dixit: Frustum piscis אלתית, & pisciculi Ægyptii qui vasculis solent includi & vendi, וקוליים קוליים האיספנין & Colias Hispanus habentur pro mundis. Iidem authores notant hîc; קוליים קוליים האיספנין est species piscium, qui teneram habent cutem valdè, & vocantur אלש בוש. In Schabbas fol. 39.1. R. Salomon dicit esse טונינין Thynnium. In Beza fol. 16. col. 2. scribit idem R. Salom. קוליים האיספנין est Piscis salitus & delicatus, qui crudus prout est comeditur, nisi quòd aquâ calidâ eum abluant, quod ipsi loco coctionis est: Hæc Hebræi. Est Græcum Κολίας, Colias, de quo apud Græcos & Latinos quædam etiam leguntur, & his similia. Rondeletius lib. 8. de piscibus cap. 8. scribit, quòd Colias squamis integatur parvis & tenuibus. Et mox: Rarus est apud nos piscis, in Hispania & quibusdam aliis locis frequens. Athenæus lib. 3. Colias verò glutinosior, acrior sive mordacior, deterioris succi, multum nutriens: κρείστων ἰσομυκτανός, ἰσομυκτανός ὁ σεξίανός λεγόμενος melior autem Amyclanus, & Hispanus, qui sexitanus dicitur: λεπτιότερον ἢ γλακύτερον gracilior enim est & dulcior. Ex his clarè liquet, quòd קוליים האיספנין fit Colias Hispanus. Meminit ejus & Plin. lib. 32. cap. ult. Aristot. de hist. Animal. lib. 8. cap. 13.*

קוליום. In Jelam. sect. תשא fol. 41.2. הזה משה. Aruch adducit, sed non explicat.

קולום *Galeatus. Apud Talmudicos epitheton est*

Agni paschalis, qui totus affabatur, juxta præceptum Exod. 12. 9. cum capite, cruribus & intestinis. Pedes autem & intestina ad latera ligabantur inter assandum, & circa caput, unde Agnus iste dicebatur נרי מקולם Agnus galeatus, & quasi armatus, instar hominis galeâ in capite, & ense in femore muniti. Sic Hebræi explicant in Berachoth fol. 19.1. Pesach. fol. 53.2. Beza fol. 22.2. Hinc longè abit Guido Fabricius in Lexico Operis Regii, qui scribit, significare Hædum plenum ovis, caseo, herbis, & aliis rebus, quibus infartus fuerit.

קלסטור *Latrunculator, Quæstor, Prætor, vel præfectus rerum capitalium. Citat hoc Aruch ex Sanhedr. fol. 105. sed eo loci non legitur. At fol. 104. 2. in R. Salom. legitur: Rebel larunt isti Judæi contra istum dominum suum ipsos captivos abducentem, שהוא בן קלסטור, qui fuit filius quæstoris cujusdam spurius. Adducit etiam exemplum ex ע"ו fol. 18.1. ubi hodie aliter scriptum legitur: רב חנניה בן תרדיון וקלצטונירי מוומנין הן לחיי העולם הבא Rabbi Chanania & præfecti ejus dispositi sunt ad vitam futuri seculi. In Aruch scribitur קלסטורי per ס quod fortè melius. Videtur enim esse ex Græco Κολαστής Punitor, Castigator, Tortor: Κολαστήριον Locus supplicii, &c.*

קלוסטור *Corbis, qui ori jumentorum applicatur, ut inter eundem ibi pabulum habeat. Aliàs etiam dicitur קרסטל. Talm. Kelim cap. 20. Plurale יוצאין בקלסטורין Exeunt (Sabbatho) cum corbibus ori appositis, Talm. Hierof. Schabbas cap. 5. Vide Ariam Montanum de Mensuris sacris.*

קלסטור *Species, Effigies. Vide mox in קלסטור. Repagulum, Velis januæ: vel, Sera. In Aruch exponitur Italicè Catenaccio. Kelim cap. 11. Est Græcum κλειδῶρον, unde & Latin. Claustrum. Alibi scribitur & cum א ab initio.*

קלוסנתור *Præfectus: תרון קלוסנתורין Remove re duos præfectos, Esth. 2. 21.*

קלוסקון *Idem quod קלוסקאורן Tortæ panis, Talm. Hierof. Pesachim fol. 29. col. 3. lin. 5. Berachoth fol. 10. 2.*

קלוסקום *Idem quod קלוסקמא. Vide illic.*

קלוסנתורין *Idem quod קלוסנתורין. Legitur in Medrasch Esther cap. 2. v. 21.*

קלסטור *Species, Effigies, Forma, Vultus, Aspectus: Splendor. Dicitur semper de vultu sive facie: ut וקלסטור אפי ליה יסתכלון, Et splendorem vultus mei non intuebuntur, Hebr. ואור פני, Job. 29. 24. קלסטוריה Immotans aspectum suum, Hebr. פניו, Job. 14. 20. Regia קלסטוריה Et vultus mei instar umbræ toti sunt, Hebr. ויצרי, Job. 17. 7. Hæc tria sunt ex Targum Jobi, nec simile ipsi*

ipsi reperi, inquit Elias, in toto Targum reliquo. In Aruch scribitur קלסטר per ט, sed non reperi sic in omnibus libris probatis, scribit idem Elias. Apud Talmudicos & Rabbinos: מיד נהפך קלסטר פנים של יצחק & דרמה לאברהם Derepentè mutata fuit species faciei Isaaci, & similis factus fuit Abrahamo, Mezia fol. 87. i. והק' בה נותן בו רוח ונשמה וקלסטר פנים וכו'. Deus benedictus indit ei (homini) spiritum, animam, & formam faciei, Nidda fol. 21. i. R. Sal. ad illud, הוה זיו קלסטר ויפת מראה, Genes. 29. 17. Splendor vultus. Sic Gen. 13. 8. ad כי אנשים אחים, in Medrasch Aggadah explicari hoc; דומין בקלסטר פנים, Qui similes sibi sunt invicem in forma faciei.

קלע Funda, instrumentum ejaculandi lapides: Instar stipulae reputatur ipsi lapides fundae, Jobi 41. 19. Et funda quae projicit lapidem, ibid. vers. 17. Qui projiciunt lapidem fundam, Judic. 20. 16. Sic Jer. 10. 18. Fundam & lapide, 1. Sam. 17. v. 50. Sicut volare faciunt lapidem fundam, 1. Sam. 25. vers. 29. Cum Pronom. Et funda ejus erat in manu ejus, 1. Sam. 17. 40.

קלע Funditor. Plurale, ואתחרו קלעין Et circumiverunt funditores, Hebr. הקלעים, 2. Reg. 3. v. 25. וקשתין וקלעין Et sagittarii & funditores, 2. Sam. 20. 23. 1. Reg. 1. 38. 44. pro Hebraeo והפלתו.

קלע Fundam jacere vel projicere. Praeterit. cum Affixo, וקלע בקלעין Et projecit eum fundam, 1. Sam. 17. 49.

II. **קלע** Plicare, Implicare, Implectere, Intricare: Sculptere, Excidere, Incidere opus implexum. Apud Rabbinos, חוטין שקולעת בהן שעררה, Fila quibus implicat capillos suos. Hinc Talmudici scribunt in illud, ויבן Et exstruxit Dominus Deus ex costa illa mulierem, & adduxit eam ad Adamum, Genes. 2. 22. Docet nos iste locus, quod plicavit eam Deus Benedictus, Evam scilicet, adduxitque eam ut paranympus ad Adamum. Nam in urbibus maritimis vocant vulgò לקלעיתא Plicaturam capillorum muliebrum, quasi Structuram dicas. Nempe à בנה, unde dicitur ויבן Et plicavit, Nidda folio 45. 2. קלען במקלעיות Implicavit eas implicationibus, ut scilicet capilli & funes intorqueri solent, Joma cap. 6. Arbor cujus rami implexi sunt istar funium, R. Sal. Lev. 23. 40. Intricat, contorquet tria fila, Schabbas fol. 64. i.

קלע Implicatio, Intricatio, Plicatura, Opus implexum & variè figuratum, sculpturam, picturam, aut

aliis artibus & modis: Calatura implexa, Incisura: קלעית השער Plicatio capillorum muliebrum, cirrus, apud Rabbinos: קלעית הנמים Intricatio filorum. In Targum, עובר קלעא Opere implicationis, implexo, quale est Catenarum, retis, & similium, Heb. מעשה עבות, Exod. 28. 14. 22. & alibi. Plurale, ארת תרתין קלעין דרבה Duas istas catenas tortiles auri, Heb. עבתת, Exod. 28. 24. 25. & 39. 17. Onkelos addit גרילן, quod idem: קלעין Et insculpsit illis calaturas Cherubinarum, 1. Reg. 6. v. 32. & formam mascul. קלעין vers. 29. & cap. 7. v. 31.

קלעיתא Idem. Apud Talmudicos; In urbibus maritimis vocant לקלעיתא Plicaturam capillorum, בניתא Structuram capillorum, Berachot fol. 61. i.

III. **קלע** Velum, Auleum, Tappetium: למפרס עלוהי קלע Ad expandendum super eo velum, Jesa. 33. 23. Plurale, וקלעיהון פריסון Et vela eorum extensa sunt, Jesa. 18. i. אידא פריסא Manus extendit vela ipsorum, Jesa. 60. 9. וקלעו 1. Reg. 14. 3. Vide in וקלעו.

קלעא Tentorium, quod ex Velis conficitur: Porticus: הוה עוברא בקלעא דרב אושעיא Contigit opus quoddam, sive res gesta in porticu Raf Ulschaja, Berachoth fol. 22. 2. יתיב אקלעא דר יצחק נפחא Sedebat in porticu R. Isaaci fabri, Jebhamm. fol. 48. 2. ויל לקלעך Redi in tentorium tuum, id est, domum, Nedarim fol. 22. 2. כל היסן בקלעא Quicumque dormit in porticu, Hebr. חדר conclavi, Erubhoth fol. 63. 2. קדשי קדשים נאכלים Sancta sanctorum comeduntur intra vela, Megilla cap. i. Sevach. cap. ult. עשה להן קלעים Fecit ipsis tentoria, id est, officinas mercatorias, pannis lineis circumductas, ut sunt mercatorum vulgarium in mercatibus publicis, Sanhedr. fol. 106. i.

IV. **קלע** אקלע Advenit, Devenit, Pervenit, Receptit se: אקלע להווא אושפיון Pervenit ad illud hospitium, sive istum hospitem. Sic frequenter apud Talmudicos: אקלע לבי רבי יוסי Pervenit, recepit se, ivit in domum R. Josei: אקלע אחרא Pervenit ad istum locum: ואי Et si adveniant, incurrant, incidant duo sabbatha in festum: דאקלע יום שלשים Quod incidit dies trigessimus in primum diem septimanae, Rosch haschana fol. 20. i.

קלעילין Leguminis genus, quod triturando excutitur: הרש קלעילין בשדירה Triturans pisa in agro, Meila fol. 13. i. In Aruch notatur, in alio exemplari esse מלעין, quod possit esse Milium.

קלף Decorticare, Corticem, pellem, cutem & exterius tegumentum detrahare vel abradere. Unde & ad lituram parietis traducitur, que ejus quasi

quasi Cortex est. Præteritum cum Infinitivo, מקלף Decortico decortica-
 vit atque abjecit corticem, Hebr. וְזָשַׁף חֲשֵׁפָה, Joel. 1. 7. חוטרין
 Virgas quas decorticaverat, Gen. 30. 38. קליף חוקיה ית רשי היכלא דיהוה
 Decortica- vit Chifkias portas Templi Domini, id est, abrafit au-
 rum, quo erant obductę, Heb. קִצַּץ, 2. Reg. 18. 16. Et decortica-
 vit in illis, Gen. 30. 37. וקלף בהן Et decortica- vit grandine vi-
 tes ipsorum, Hebr. יָהַרְגוּ Occidit grandine, Psal. 78 v. 48. וקלף
 עפרא דקליפו Pulverem quem abrafe- rant, scilic. à pariete, Levit. 14. 41. וכתר דקליפו ית
 Et posteaquam decorticaverunt domum, id est, lituram parietum abraferunt, ibid. v. 43.
Particip. pehil, מקלף Decortica- tum, Exod. 16. 14. de manna. *Futurum*, וית ביתא וקלפון
 decortica- bunt, lituram abra- dent intrinsecus, Hebr. וקציע, Levitic. 14. 41. *Apud Talmudicos*,
 וקלף ארץ החיצון Qui decortica- tur hordeum, Maafer. cap. 4.

Cortex: inde & *Cutis, Pellis, Pergamenum ex pelle præparatum*: *Scheda*: *Squa- ma & cutis piscium*: *Crusta scabiei vel Abscessus, ut Levit. 13. 2. pro Hebræo* ספחה. *Plurale*, קלפין חרין
 Decortica- tiones albę, loca à cortice detracto alba, Gen. 30. 37. ציצין וקלפין Pinnę & Squamę, Levit. 11. 9. *Apud Rabbinos* קלף est Pergamenum, Membrana. Vide supra in litera Daleth, in vo-
 ce דוכסוסטוס. *Latius deinde usurpatur pro Charta, Scheda, in qua scribitur, unde in exordiis epistolarum usurpare solent*; על מעט הקלף Salutes mille in paucis chartę קלפי של עץ
 Cortices ligni. *Sic ad alia transfertur, quę tegumentum instar corti- cis habent*: וקלפי של חומים מונחים
 Et schedę tribuum, & schedę terminorum repositę erant coram ipso, id est, arca, in qua erant schedę tribuum & partium terrę cuique tribui attributę hæreditariõ, Bava bathra folio 122. 1. Item קלפים
 Chartę lusorię, In libello quod cõtinet Dialogum duorum, quo- rum unus laudat, alter vituperat lusum, sæpè occurrit: על הקלפים והקוביות יאמר אשרי מי שלא
 De chartis & aleis dicitur, Beatus qui non vi- dit ea. Ibidem inter alia à quibus lusus commen- datur, dicitur, acui eo ingenium, addisci posse arithmeticam sine præceptore, exerceri inge-
 nium in logica, rhetorica, geometria, &c. tan- dem additur: סוף המצחק ובפרט בקלפים ובקוביות ירו בכל ויד כל בו בכל בנימטריאה נב והקלפים הכי הו
 hoc est, חמלה כא ונקודות הקוביות כך המור Summa; Qui ludit chartis & tesseris, manus e-
 jus est in omnes, ויד & manus omnium sunt in eum, Gen. 16. 12. בכל (In omnes) in Gematria

valet 52. Totidem sunt chartę lusorię: ויד (& manus) hujus vocis literę, unà cum ipsa voce faciunt 21. & totidem quoque sunt puncta in aleis.

Decorticatio, Testa, Putamen: קליפי אגוזים Cortices, Putamina nucum: קליפי רמונים Cortices citriorum, Schabbas cap. 9. in Mischna. הביצה Cortex allii, הבעלים ceparum, Pullus in testa sua.

Idem, Gen. 30. 37.

Cortices uvarum, Num. 6. 4. in Jonath. קילופה *Cortex quidam odoratus, cujus usus olim quoque fuit in confectio- ne suffitus sacri*, Kerithut fol. 6. 1.

Fustis, Clava, Baculus: יהבו ליה קולפא Dabant ipsi clavam sive fustem, Berach. fol. 58. 1. מחייה בקולפא וקטליה Percussit eum clavã vel fuste, & occidit eum, Ibid. ויר בעירא תקטלון בקלפי Bestiam autem occiditis fustibus, Levit. 20. 15. in Jonath.

Colaphus, κόλαφος, *Alapa*: קולפי טאבי Colaphos bonos devoravi propterea, Erachin fol. 22. 1. גלופא נורלות Plagas magnas: הרין קולפי בלעת Duos colaphos devora- vit, Berach. fol. 56. 1.

Pessulus, fusti similis, Sera: מחתה לר Percussit eam pessulo arcę, Glossa, וכולהו Ketubboth folio 65. col. 1. אקלירי וקולפי דגלדיה Et omnes istę claves & fe- rę erant ex corio, Sanhedr. fol. 110. 1. מנעולים Tres hæ significaciones inter se conveniunt, unde & in Aruch conjunguntur.

Arcula, Pyxis: וקלפי היתה שם בה שני Et arcula erat illic, in qua erant duę sor- tes; nempe quę imponebantur hircis, pro pec- cato offerendis, Levit. 16. 8. Disrupit arculam, & deprompsit duas istas sortes, ibid. fol. 39. in initio capitis. Arcula ista scribitur primò fuisse ex buxo, quam postea Jehosua ben Gamla, cum esset Pontifex maximus, fecit ex auro, ut priori loco traditur.

Olivarum magnarum species, quę esui ma- gis serviunt quàm ut inde fiat oleum.

Projicere: idem quod טלק. *Præteritum*, וקלק בגו מיא Et projecit in aquas, Exod. 15. v. 25. Hebr. וישלך, in T. Hierosol. Jonathan pro eo habet וטלק. *Apud Rabbinos*, בכל יום היר, Singulis diebus ac- cepit rotundum panem, & projecit in mare ma- gnum. Quodam die emit piscem, quo discisso, invenit in eo thesaurum margaritarum. Inde vulgò de ipso dicitur: Iste est vir cui sem- per perstitit panis in aquã projectus. Id nempe

est quod scriptum legitur, Projice panem tuum in superficiem aquarum, &c. Koheleth rabba Ecclef. ii. 1. Item, ומקלק בשוק Et projecit in forum, Ber. rabba sect. 79.

נופא של בהרת *Cilicia*; Hinc apud Talmud. נופא של בהרת *Cilicia*; Hinc apud Talmud. Si corpus papulae fuerit instar fabae *Ciliciae*, Negaim cap. 6. Kelim cap. 17. גריסים *Fabae fressae Ciliciae*, Maafer. cap. ult.

קיליקי, קיליקי, קיליקי, קיליקי *Cilicium*, Saccus, id est, vestis ex pilis: Ad multiplicandum cilicium, & cingulum ventrale, Schab. fol. 64. 1. Vide & in Talm. Hierof. Schekalim cap. 3. Kelim cap. 29. Interpres vulgatus Apoc. 6. v. 14. Græcum *σακκος* & *σακκος* Saccus pilorum, reddit, Tanquam saccus cilicinus. Item Antilena, vel juxta Aruch, *Postilena*: unde, חמור וכליו אני, מוכר לך הרי זה מבר את האוכף ואת המרדעת ואת הקלקלי Vendo ego asinum & instrumenta ejus tibi: Ecce iste vendit ephippium, lorum, antilenam, cingulum & reliqua, Bava bathra fol. 78. 1. Item *Crines*, *Pili torti & intricati, quasi Ciliciati, in modum cilicii texti, intricati*. Hinc, קלקי הראש, *Crines torti capitis, quomodo etiam vocantur plicae capillorum in puellis*: barbae, בקי חוקן *axillarum*, בית השחי *pectoris*, בית הסתרים &c. Mikvaoth cap. 9. Pro Sterquilinio vide in קלל. *In Aruch parvo explicantur haec exempla per, Excrementa in istis locis inter pilos, Germ. Schüpen.*

קלקנתום *Chalcantum*, Atramentum sutorium, vel Vitriolum, ut vulgò vocant, ad atramentum conficiendum. Sic scribit & exponit hoc ordine author Aruch. Talmudici scribunt קנ, commutatis ל ו ט, unde vide infra in קנק.

קולקס *Herbae certae species. Fortè Colocasia, quod nomen est planè affine*. In Talm. Hier. Schevi. c. 2. in fine: באילון עלי קולקסייא שאסור לגמות: Sicut ista folia *colocasiae*, quibus vetitum est sorbere aquam, quia capreae eam comedunt. Plinius lib. 21. cap. 16. *In Aegypto nobilissima est Colocasia, quam cyamon aliqui vocant. Hanc Nilo metunt, caule cum coctus est arenoso in mandendo, thyrso autem qui inter folia emicat spectabili foliis latissimis, etiam si arboreis comparantur, ad similitudinem eorum quae personata in nostris annibus vocamus. Adeoque Nili sui dotibus gaudent, ut implexis colocasiae foliis in variam speciem vasorum, potare gratissimum habeant.* Vide & Tal. Hier. Nedar. fol. 40. col. 2. Peah cap. 1.

קולר *Kollare*, Vinculum colli, Halsfisen: ויהבנהו בקולרין Et posuerunt eum in vincula, Heb. *בסנור* In clausuram, Ezech. 19. 9. מסרתון בניכון כפיתון בקולרין Tradidistis filios vestros ligatos in vincula, Num. 21. 30.

עשרה שושבון ברין *Apud Rabbinos*, קולר תלוי בצואר כולן *Decem qui sedent in judicio, collare impendet collo omnium, id est, poena, si iniqui sint, aut judicium pervertant*, Talm. Sanhedr. fol. 7. 2. חש בראשו דומה כפי שנתנוהו בקולר *Dolens capite est sicut is quem imposuerunt vinculis*, Schab. fol. 32. 1. אסורין בקולרין *Vincti collaribus*, R. Sal. Ecclef. 10. 7.

חבל על קולר *Collegium, Cætus, Societas, Tal.* חבורה *Væ cætui hominum*, Glossa *Jebham*. fol. 122. 1. מעשה בקולר של שני בני אדם *Res gesta accidit in quodam collegio hominum, Ibidem.*

קולרין, קולרין, קולרין *Cellarium, Cella, Vajikra rabba sect. 5.* Et non fuit ullius rei defectus in cellarario ejus, Beresch. rab. sect. 52. & 54. & 11. & 59.

קולורית, קולורית, קולורית *Collyrium*: *Collyrio rubro*, Vajikra rabba sect. 16. in initio: *Ad abstergendum cum illis collyrium*, Schab. cap. 8. in initio. *Id potius scribendum esset, קולורית, antecedens קולורית*. *In Aruch scribitur קולורית, quod rectius diceretur קולורית*. Sic in Talm. Hierosol. *Collyrium*, quando bonum est, כרי, id est, בר הייט. Item, לישדר לן, *Mittat nobis Dominus de isto collyrio*, Schabbas fol. 108. 2. In Medrasch *Tehillim Psalm. 19. ad v. 9. verba Legis inter alia vocantur quoque קולורית לעינים* *Collyrium oculorum, quomodo videtur vox Collyrii sumi Apoc. 3. 18.*

קולורית, קולורית *Kollura, Kollureis, Placenta, Collyra*. In Vajikra rabba sect. 20. וכי קולורין עלת עמהן לסיני *An collyra ascendit eum ipsis in montem Sinaj? Sic explicatur in Aruch.*

קלייר *Idem. Hinc dicitur R. Elieser Placentarius, quod placentas quotidie comederit*. In libro Juchasin folio 34. 2. vocatur הקלייר *R. Elieser kaliri poeta. Sed hic distinguitur à priori. Vide locum. Vel, R. Elieser Cellarius.*

קלש *Attenuari, Tenerescere, Rarefieri, Rarum, Tenue fieri. Præteritum, אתקלש*, *Attenuata est caro ejus, Jobi 33. v. 25. in Regiis. Veneta habent אתקלש Infirmata est: Ambusta & attenuata est caro ejus, Genes. 21. v. 15. in Jonathane. Apud Rabbinos, בעל מינו גוי או מקלש קלש, Maritus abscindendo abscindit (partem aliquam de voto uxoris) aut attenuando attenuat, Nedar. fol. 68. 1. Attenuat illud in vino מקלשין אותו בין Tegunt ea tenuiter, Moed katon fol. 13. 2.*

קלש, קלש *Tenue, Tenerum, Rarum: קלש קלש* *Introitus tenuis, Eruv. f. 3. 1. הוא קלשתא הוא Surdi*

Surdi scientia tenuis sive exigua est, id est, מועטת, Talm. Jebham. fol. 113. 1. Nubes tenuis, Taan. fol. 9. 2.

Attenuatio: קלישותא רדיוותא *Attenuatio atramenti*, id est, color dilutus & debilis, non niger satis.

Furca tridens, ut Hebraicè. *Plurale*, מתילין לוקתין ולקלשונין *Afsimilantur stimulis & tridentibus*, Ecclef. 12. v. 11. In Regiis redditur, *Ligonibus*.

קלתה *Calathus, Quasillus, Corbis*.

עשירים מביאים בכוריהם, *Apud Talmudicos*, *Divites afferunt primitias suas in calathis argenteis vel aureis*, id est, argento vel auro ornatis, Bicurim in fine cap. ultimi, Bava kama fol. 92. *Alibi ponitur pro Corbe fusorum*, in quo mulieres pensa, neta, fusos, glomos, & similia ponunt, ein Spindelforb: זרק לה גט בתוך Et projecit ipsi literas repudii in sinum ejus aut calathum ejus, Talm. Mezia fol. 9. 2. Pro *Arca pollinaria* legitur in Savim cap. 4. Bartenora scribit hinc; *Est Orbis ligneus circa molam inferiorē ad recipiendum farinam, ne in terram decidat*. Item *Basis, Pes furni*. *Plural*. קלתות של כעלי בתים *Bases furni patrum domesticorum*, Kelim cap. 7.

Cella, conclave, Cubiculum: ברחו *Fugerunt in cellas domus sanctuarii*, Talm. Hierosol. Taanith fol. 69. 2. Glossa, בתים קטנים סביב המקדש.

Vide supra in קולתא.

Coram, Ante, Vide supra in קדם. *Ibidem* קום, קמן, קמא, quæ hinc descendunt.

Hinc est, נקמו, *quod volunt idem esse quod נקמץ*, in Eruvin folio 102. 1. *Vide Aruch in litera Nun*.

תלת סאון קמחא *Farina, ut Hebraicè: קמחא*, *Tria fata farinæ similagineæ*, Genes. 18. 6. *Et farinam & polentam*, 2. Sam. 17. 28. *Vas faring*, 1. Reg. 17. 14. *אם אין קמח אין תורה ואם אין תורה אין קמח* *Si non est farina, non est Lex: & si non est Lex, non est farina*, Pirke abhot cap. 3. *Farina, id est, vitæ necessaria. Lex, id est, Legis divinæ seu sacrarum literarum studium*.

Farinare, Tundere, Molere in farinam vel pulverem tenuem instar farinæ: אלא דאי קמוחי איקמח *Sed quod pulverisando pulverizatum est, id est, in pulverem instar farinæ redactum*, Tal. Nafir fol. 53. 2.

Farinatum, Farinâ conspersum vel præparatum: קמיה *Megil. fol. 19. 1.*

Flos, Mucor vini, qui farinæ similis

est: אינו מביא לא מפיה מפני הקמחים ולא משוליה מפני השמרים *Non adfert vinum de orificio dolii, propter flores: neque de fundo, propter faeces*, Menachoth cap. 9. in Mischna.: עלו בין קמחים *Si ascenderint in vino flores, profanum vel illegitimū est ad libamina*, sicut scriptum est: *Integra sunt vobis & libamina ipsorum*, Num. 28. 31.

Prebendere, Comprehendere, Capere. Participium, הובוי דרשיעא קמטין ליה *Peccata improbi capiunt eum*, Hebr. ילכדנו, Prov. 5. 22. *Apprehendat verba mea cor tuum*, Heb. יתמד, Prov. 4. 4. *Quidam, Constringunt*, ex significatione sequenti.

Contrahi, Rugas contrahere, Corrugari, Astringi, Constringi, Talm. רקמיט מרפי *Qui astrictus est, id est, astrictam habet alvum, laxat eam, & qui laxam, eam astringit*, Schab. fol. 10. 1. *Vinciebat eum, constringebat eum*, Sanhed. fol. 95. 1. *Cupio ut constringat, liget vos*, Gitin fol. 47. 1.

Ruga, Plica. Plur. הקמטים שבצואר *Loca abscondita & loca rugosa non necesse habent, ut ad illa ingrediatur aqua, scilic. in lotione*, Mikvaoth cap. 8. *Ex quo ascenderit ruga sub mamma*, Nidda folio 4. 7. נתערן הבשר *Delicata facta est caro, explicatae fuerunt rugæ, & rediit pulchritudo pristina*, Basra fol. 120. 1.

Corrugatio, Constrictio, Contractio. Vide R. David. Nah. 3. v. ult.

Rugatio, Locus rugosus, Nidda fol. 42. 2. *Item Pupilla Oculi: In Derech ezez cap. 5. in fine: Mundus hic similis est oculo humano: Album oculi est Oceanus, qui circumdat totum mundū: Nigrum est mundus ipse: קומט שבשחור* *Pupilla quæ est in nigro, est Jerusalem: Imago, quæ conspicitur in pupilla, est sanctuariū.* *Hirsutus, Crispus, Asper pilis, Guido ex Zohar.*

Discindere, Exscindere, Decidere, Talm. *Quæ decisa sunt ut crearentur, antequam crearetur mundus*, Chagiga fol. 12. 2. *Glossa, נגזרו, & sic explicant illud, אשר קמטו*, Jobi 22. 16.

Comes, Dominus, Dominator, id est, שלטון, Talm. Schabbas fol. 145. 2.

Comitatus, Dominatio, Dominium: בכל *In toto comitatu meo fidelis est*, Num. 12. 7. in Targ. Hierosol. *Glossator quidam putat significare הנסתרות* *Abfcondita,*

Occulta. In Medrasch Esther cap. i. v. 5. וְדָא שׁוּשַׁן הַבַּיִת הַבְּרִירָה כְּבֵית קוֹמִיטְטוֹן הִיא מֵאֵכֶל וּמִשְׁתָּה מִצּוּי בֵּהּ ista regia fuit quasi domus comitatus, cibus & potus reperiebatur in ea. Vel potius, Quasi Domus Commeatus, ein Provianthaus/ Magasin. Sic hic esset ex Lat. Commeatus.

קומטר Arca vestiaria, Scrinium. Plurale; קומטרין Quæ reposita sunt in arculis, Ezech. 27. 24. Regia fæmininè בקומטרין. Emphat. קומטריא Qui præfectus erat arcis vestiariis, Hebr. עַל הַמְּלִחָה, 2. Reg. 10. 22. Regia קמטריא, quod præstaret scribi קמטריא vel קמטריא. Apud Rabbinos scribitur cum ו sine ו, quasi קמטר; ut apud Talm. Et arculae librorum, Megilla fol. 26. 2. Pallium in arca, Berach. fol. 26. 1. Operculum arcæ, Kelim cap. 16. Facta instar arculae vestiariæ, Ohol. cap. 9. Matth. Martinus in Lexico in voce Campsa, adducit ex Vet. Lex. Græcol. de supellectile: Capsa κάμψα, pro quo ipse legit κάμψα. Id huc referri posset.

* קומי Vide supra in קום.

קמל Cimolia, scil. creta, vel terra, eluendis vestium maculis vel sordibus commoda. Apud Talm. נתר ובורית קמוליא ואשלג לכבס בגד קטון. Nitrú & smegma, Cimolja & aschleg ad ablendam vestem parvam, Schab. fol. 89. 2. in Mischna. Interpretes dicunt, קמוליא esse voces Arabicas, קמוליא Herbe nomen cujus cinis eluendis manuum sordibus conducit. Hinc interpretatio Munsteri & aliorum. Gemara interpretatur per שלוף ריץ, quod quid sit, ignotum plerisque; interpretibus. Bartenora scribit, Arabice vocari קמוליא Alkali. Alibi etiã scriptum legitur קמוליא, Nidda fol. 62. 1. Vera lectio per ל. Nam est Cimolia, sc. creta, de qua Plin. hist. nat. lib. 35. cap. 17. Cretæ plura genera. Ex iis cimolia duo ad medicos pertinentia, &c. Et mox. Est & alius Cimolia usus in vestibus. Nam Sarda, quæ adfertur è Sardinia, candidis tantum assumitur, inutilis versicoloribus, & est vilissima omnium Cimolia generum. Et mox. Ergo ordo hic est: primum abluitur vestis Sarda, dein sulphure suffitur, mox desquamatur cimolia, &c. Dicitur à Cimolo insula in mari Cretico, unde Ovid. Hinc humilem Myconem cretosaq; rara Cimoli. De Aschleg vide in litera א.

קמיליא Camella, vasis genus, apud Ovidium: Dum licet apposita veluti crateri camella Lac ni vetim potes, purpureamq; sapam, 4. Fast. Hinc in Beresch. rab. sect. 79. קשיטה, per notaricon explicatur: Abba bar Cahana dixit, ק notat אונקיות, quod vasis genus, non Uncias (ut Guido) Hebraei interpretantur, fortè à Græco κάμειον vel

κάμειον. At R. Simon dixit, ק notat קמיליא id est, Camella. In glossa notatur, R. Salomonem id explicare Centum millia, q. ק centum, מיליא millia.

קמן Caminus, κάμινος, Fumariū: הו סותמין את הקמין Obstruxerunt caminum, Tal. Jerusch. Schab. cap. 3. אם המתין אדם בקמין שעה אחת. Si moretur homo in camino per horam unam, annon morietur? Sic citatur in Aruch ex Vajikra rabba sect. 14. pro quo nunc legitur בחמין. Ponit eas in caminum, Jalkut folio 105. 3. מקום העשן בלעז.

Fossa, vel juxta alios, Caminus. Apud Talmudicos, כל רוכי מלכא שרו ליה לקימוניא חליליא, Quicunq; vincit regem (confabulando, disputando, dictis) projiciunt eum in fossam plenam pulvere: Glossator, בית מלא עפר, id est, Locus plenus pulvere: alii Caminum ignis interpretantur, Abhoda fara fol. 10. 2. In Jalkut Exodi fol. 104. 4. explicatur ex præced. significato, כבשן האש. Aliter קמוניא idem quod קמוליא.

Judices criminales. Apud Talmudicos, ממונין, גלסא, וישאו את אשתו קומנטרסין של נכריים, Gittin fol. 28. 2. Vide & in Talm. Hierof. Jevammoth cap. ult. A Guidone redditur Quinternio. Deceptus fuit voce affini קונטרס, quæ infra sequitur. Videtur esse Latinum Commentariensis, vel Græcum Κομντάρησις, quod Hesychius exponit, ὁ τὰς ἐγγραφὰς τῶν ἐγκλημάτων δεσχόμενος.

Putrefactio, Muciditas: מכחיש את הגוף משום קומניתא ראומא Emaciat corpus propter putrefactionem aut muciditatem panis, Pesachim cap. 3. in initio. Glossa, עיפוש הפת.

קמס Comes, dignitatis nomen: unde in Vajikrarabba sect. 28. in fine, מאן דעכיד קומס קלמור קומס בגרון אתעכיד בלנאי. Vox Græca corrupta: מינהו קומס תיסברין. Constituit eum comitem sive præfectum thesaurorum, Talm. Hierof. Sanhed. cap. ult. קומס איסטבלאות Comes, præfectus stabuli, Stallmeister/ Medr. Esth. cap. i. v. 12. קומיס פנטון Κάμης πέντων.

Deinde Vicus, ex Græco κάμη: Rex caro & sanguis נאם נאם לקומסין כמה נאם exit in vicos pulchros, Jalkut fol. 80. col. 3. גלסא פירוש שוק גדול בלשון לעז קמפו.

ערפר לאחר ז' שנים נעשה קימוס. In Aruch, Guido putat Noctuam esse. Locus in Aruch citatus mendosus est.

קוממא Gummi. Idem scribitur קוממא, ut suis locis dictum: כתב בריו בסס בסיקרא בקומום. Scribens atramento, auripigmento, minio, aut gummi, Talm. Schab. fol. 104. 2.

קמע Ligare, Alligare. Apud Talmudicos, מעשה באשה אחת שנשאה לחבר והיתה קומעת לו תפלן Historia accidit cum quadam muliere, quæ nupserat

nupserat cuidam Rabbino sive Magistro, & alligabat ipsi ligamina-precum, Bechor. fol. 30. 2. Glossa קושרת קמיע.

קמיע Pittacium, Amuletum, ab Alligando dictum. Scheda est vel membrana, certâ scripturâ, literis vel characteribus, notata, quæ vel valetudinis, vel singularis fortunæ causâ, collo vel pectori appenditur. Apud Talmudicos, לא יצא האיש בסנדל המסומר ולא בקמיע בתפלין ולא בקמיע Non egreditur vir (die Sabbatho) cum calceis clavatis (clavis conjunctis sive firmatis,) neque cum loro-precum, neque cum pittacio, Schab. fol. 60. 1. Elias non ab Alligando, sed à Parvitate, sic dici putat, ex sequenti significato, quia membrana ista parva & tenuis est, & scripturam paucam, literis vel characteribus certis, & abbreviaturis notatam, continet: **קמיע מומחה** Pittacium probatû & certum: Hinc Majemon in De Sabbatho cap. 19. אוהו קמיע מומחה זה שריפא לשלשה בני אדם Quodnam est pittacium probatum? illud quod sanavit tres homines.

קמעא Parum, Pauxillum, Paulatim, Sensim: Comedens multum, & egerens parum, Pefachin fol. 112. אוכל הרבה ומוציא קמעא אילך לבתי ואוכל Ibo domum & comedam parum, bibam parum, & dormiam parum, Berach. fol. 4. 2. אם מתפתחין קמעא הן אבודין Si nigrescant parum, perdita sunt, Beresch. rab. sect. 19. אין הגאולה באה בבת אחת אלא קמעא אדם Redemptio non venit momento uno, sed paulatim, Psal. 118. in Medrasch.

קמפ Campus, planities lata & ampla, inter alia etiam certaminibus destinata, unde illud Virgil. 12. Aeneid. Campum ad certamen magnæ sub mænibus urbis--Parabant. Apud Rabbinos scribitur etiam קומפון: ut, טפיטן של סוס טמא משום, קומפון מושב מפני שעומדין עליו בקומפון Tapesequi immundus est propter fersionem, quia stant super eo in campo, Kelim cap. 23. הוציא כרוז למדינה ואמר כל הוציא Produxit proclamatorem per urbem, qui dixit: Univerſus populus in campum conveniat, Vajikra rab. sect. 6. מחזירין אותה Reduxerunt eam in campum, clamabatque, ibid. sect. 31. In quibusdam libris scribitur cum Num, קונפון.

קמפ Compromissum. In Talm. Hierosol. Moed katon cap. 3. in Gemara. Vide & infra in קפר, קפרמסא in קפר.

קמץ Manipulare, Manipulum sive pugillum sumere vel colligere. Futur. וקמץ מניה מלי. Et sumpsit ex eo plenum pugillum suum, suum, Levit. 2. 2. & 5. 12. Num. 5. 26.

Apud Rabbinos simpliciter etiam est Colligere, Congregare: unde, המקמץ צואת פלבים Colligens stercuris canum, Ketubh. fol. 77. 1. Eo usi fuerunt

Coriarii ad aptandum corium, unde מקמץ Coriarius à quibusdam exponitur.

קומץ Pugillus, Manipulus. Cum Aff. ut in precedenti loco: ופריש מניה בקומציה Et separavit inde pugillo suo, Levit. 6. 8.

Deinde **קמץ Claudere**: קמץ Clausum: בעדן דרמיו: Quo tempore dormit, oculus ejus unus tantum clausus est, alter apertus, Cantic. 8. v. ultim. Sic apud Rabbinos, פותחין אחת וקומצין אחת Aperiunt unum, & claudunt unum, Jalkut Jesa. fol. 57. col. 4.

קמץ Kametz. Vocalis Alonga sic vocatur à Grammaticis, שבהברתו צריך לקמץ שפתיו יחד, quod in ejus pronunciatione necesse est colligere labia simul, inveniunt Grammatici.

קמיעה Collectio: Digitus quartus, minimo proximus, quod eo sacerdos potissimum uteretur in capienda sive colligenda mensura incensi aromatici, de quo Levit. 2. Nomina digitorum vide in צבע.

קמץ Collector: Avarus, Tenax, qui omnia colligit & retinet.

קמץ Parsimonia, Avaritia, Tenacitas.

קמץ Collectio: Tussio, Percussio. Sic explicatur in sententia quadam Ben Syrae ab ipso Scholiaste Hebræo, quæ sic legitur, דהבא צריך לקמץ אור, ועליו מא לאלקאה, מה הוזהב צריך הלקאה, ויעליו מא לאלקאה, אף הנער צריך הלקאה, Quid est aurum? opus habet percussione, etiâ puer opus habet percussione. Et quæ est natura auri? si percusseris illud, magis splendescit, sic puer castigationibus fit tractabilior.

II. **קמץ** Locusta, Bruchus: יחמונד בקמץ Operiente ut bruchus, Hebr. כילק, Nah. 3. 15. Plurale, וקמץ דמלכא לית לחון Et locustæ, quibus rex nullus est, Hebr. ארבה, Prov. 30. 27. והוינא Et fuimus in oculis nostris quasi locustæ, Hebr. כהנבים, Numer. 13. v. 34. השוכן אשיל קמץ Estimantur coram ipso quasi locustæ, Jeta. 40. 22. Apud Talmudicos, אשיל קמץ Vide in איל.

III. **קמץ** Limax: מאי טעמא קרנא דקמץ Quare cornu limacis molle est? quia habitat inter urticas vel salices, id est, ערבה, ut R. Salomon explicat, Schabbas fol. 77. col. 2. Quia si essent dura cornua, frangerentur & extirparentur objectis duris, ut ibidem additur.

IV. **קמץ** Fovea, idem quod בומץ & בומץ לנו קומץ רבא per commutationem literarum affinium: In foveam magnam, Hebr. הפחת, 2. Sam. 18. 17. Plurale, In quandam fovearum, Hebr. באחת הפחתים, 2. Sam. 17. 9.

קמץ Cucuma, Coculum,

lum, vas aeneum calefaciende aquae commodum, Italicè Cocoma, scribit Aruch. Graecæ originis est ἀπομαύσιον: **קמ** דאתנן כוונא דמיא אפומא דקומקמא: **קמ** Qui fumare, id est, fervere fecit urceolum aquae (frigidæ) in ore cucumæ, Talm. Schabb. fol.48.1. Pro **אתנן** in Aruch mendosè legitur **אתנח**. Item, Cucuma quæ foramen accepit, reficit vel opplet illud pice, Kelim cap.3. Qui calefaciunt ipsi decem cucumas vice unâ in cupa parva, scil. ad lavandum mortuum, Schab. fol.151.1. Lapidés appenfi, **Gewichtstein**: כמיחם קומקומסא דמיא Sicut calefaciunt cucumam aquarum, Bava bathra folio 73.2. In Targum, ויהו תפן קומקמי וכסי, Et fuerunt ibi cucumæ & pocula, Esth.1.7. in Targum sec. Glossa, קיתוניות וכוסות: Et ex altera forma, כסין, קתוניא קומקומסא Numer.31.23. in Jon.

קמקמא Species serpentis: In Talm. Hierosol. Schab. cap.1. fol.3.2. Singulis septem annis mutat Deus semel mundum suum מתעבד חו **קמקמא** Kamkama fit Chev, alia scil. serpentis species.

קמר Accingere, Alligare. Præteritum, קברו סקין **קמר** Accinxerunt faccos super carnem suam, Hebr. חגרו, Thren.2.v.10. Futurum, וריצא גלמתי תקמרן להון Et gaudio colles accingent se, Hebr. תחגרנה, Psal.65.13.

קמר Cingulum, Balteus: וזרתא לי חילא **קמר** Et accinxisti me robore quasi cingulo, Psal.18.40. **קמר** Accingens cingulum cum potentia, Psal.65.7. **קמר** בחרציהון Et accinxit cingulum in lumbos ipsorum, Jobi 12. v.18. Hebr. אזור. Plurale, להון קמורין Et fecerunt sibi cingula, Hebr. חגרות, Genes.3.7. Jonath. Apud Rabbinos, דאבד קמרא דאבד, Estoque profuerit tibi cingulum patris tui, ut factus sis caput consistorii, Talm. Horajoth in fine. Cingulum, id est, dignitas, autoritas, cujus externum symbolum erat balteus latus auro & argento ornatus: קמרא עליי Balteus super communi cingulo, Schab. fol.59.col.2. Baal Aruch scribit; חגורה est קמרא; **קמר** cingulum quod accingunt cum abnnt, sed est latius quam abnnt, & inferunt ei argentum & aurum, serviq. regum gestant illud. Et in primo scribit; וון in lingua Graeca idem esse quod **קמרא** Hebr. & Chald.

II. **קמר** Tegere, Obtegere, Fornicare, Fornicis modo operire: Claudere: מכחון צריך לקמור מכפנים Extrinsicus sive extra domum oportet obtegere, intrinsicus non est necesse obtegere, Erubhin fol.88.col.1. Fossa quæ est obtecta sive fornicata supernè, ibid. תנור Fornax sive furnus stans intra domum, & oculus ejus (for-

men furni) clausus fuerit extrinsecus, Oholoth capite 5.

קמרון Camera, καμάρα, Fornix, Operculum sive Tectum cameratum aut fornicatum, ut est tegumentum צב, id est, currus camerati: הכסא שתחת התיבה ה**קמרון** Solium sub arca sacra, & tectum fornicatum ejus, Talm. Kelim cap.16. Glossa, הקובה אשר עליה והוא הכסוי של תיבה, והקמרון **קמרון**, id est, שהוא עשוי כמין קובה שש עגלות צב, fornix qui est super eam, est que tegumentum arcæ sacræ factum instar cameræ, sive camaræ, juxta illud, Sed plaustra camerata, Numer.7.3. Hinc intelliges Guidonem.

קמרוטא Idem, קמרוטא קמרוטא, Beres. rab. sect.31. In Medr. Cantic. cap.6.v.4. legitur קמריסטון כמין קמירות: **קמירות** Græc. καμαρωτός. In Talmud Hierosol. Schabb. cap.1. fol.2. col.4. scribitur קמרוטא.

קמרון Calamarium. Sic Aruch & alii. Mendosè pro קלמרין, de quo supra.

קנ Qui dicitur קנ קלמוסא וקנ מגלתי, In Gemara, Qui audivit apparatus calami & apparatus chartæ, Gittin fol.6. col.1. Puto esse pravum pro Apparatum, vel, קל Sonitum, ut interpretes explicant.

קניא Zelotypum esse, zelo duci, affici, zelo prosequi aliquem. Cum Præpos. ל constructum, sumitur in bonum, zelo duci pro aliquo: cum ב in malum, pro **קניא** Aemulari alicui, Invidere. Præteritum, חלף די קני קדם אלהיה, Eo quod zelotypus fuit coram Deo suo, vel, pro Deo suo, Numer.25. v.13. **קניא** גבר לחכמה Quo zelotypus fuit quisque pro altero, sive locio aut amico suo, Eccles.4.4. **קניא** לבני ישראל ויהודה Eo quod affectus zelo esset pro Israële & Jehuda, 2.Sam.21.2. **קניא** ירר קנאתי ביניהון Quum zelaret zelotypiam meam, id est, Quum zelo mei affectus esset inter eos, Numer.25.11. **קניא** רחל באחתה Quod æmularetur Rachel forori suæ, id est, invideret, Genes.30.v.1. Plurale, וקניאו ביה פלשתאי, Idcirco invidebant ei Philistæi, Genes.26.v.14. Et invidebant ei fratres ejus, Genes.37.v.11. **קניא** את מקני לי Num zelum meum tu zelas pro me, num zelo mei duceris? Numer.11.29. **קניא** קדם יהוה Quo zelo ego afficior pro Domino, 2.Reg.10.16. Plurale, וקניאו בקנאון לך Quomodo zelati sunt populi nostri causâ, vel, pro nobis, Cantic.8.6. **קניא** ויקניית אתה Et æmuletur uxori suæ, Numer.5.v.14. **קניא** לא יקנאון בדבית יהודה Non invidebunt domui Jehuda, Jesa.11.13. **קניא** אקניאו קמרהי Ad zelotypiam provocarunt eum, Deuter.32. vers.16.21.

קניא אל קניא Zelotypus, zelotes: קניא, קניא, קניא Deus

Deus zelotes, Exod. 20. 5. אֱרֵי יי קנא שְׂמִיה אֵל קנא
 Nam Dominus zelotes est nomen ejus,
 Deus zelotes ipse est, Exod. 34. 14. אֱלֹהִים קנאן ופּוֹרְעָן
 Deus zelotes & ultor, Exod. 20. 5. in Jon. *Apud*
Talmudicos, הַבּוֹעֵל אֶרְמִיָּה קנאן פּוֹנְעֵין בוֹ
 Qui rem habet cum muliere gentili, zelotypi irruunt in
 eum, Sanh. fol. 81. *Zelotypi*; ut fuit Pineas.

ויעבר עלוהי רוח *Zelotypia, zelus, Invidia*: קנא
 Et transiverit vel invaserit eum spiritus ze-
 lotypiae, Numer. 5. v. 14. Et erga
 Zitionem zelotypia magna, Zach. 1. 14. *Emphat.*
 Invidia in ofsibus, Proverb. 14. 30. קנאתא בְּנַרְמֵי
 Et quis consistet coram
 invidia, Prov. 27. 4. *Cum Affixis*, וְדַקְנֵי יַרְי קנאתי
 Quum affectus esset zelotypia mei, Num. 25. 11.
 Et recesserit zelotypia mei a te,
 Ezech. 16. 42. הַקְנָאתִי Num zelotypiam meam tu
 zelas, Numer. 11. v. 29. וְחַזֵּן בְּקנאתי Et vide zelum
 meum, 2. Reg. 10. 16. אִף קנאתהוּן Etiam zelum eo-
 rum, Eccles. 9. 6. *Plurale*, מְנַחֵת קנאתא הוא Obla-
 tio zelotypiarum est, Hebr. קנאות, Num. 5. 15.
 Hæc lex est zelotypiarum,
 Numer. 5. 29. דא אוריתא דקנאתא

Zelotypia. In Beresch. rab. קנאתית קנאתי
 sect. 18. לא בראתי מן הלב והרי היא קנאתית שנאמר
 Non creavi eam (mulierem) ex corde (Adami,) nam zelotypa est, sicut dici-
 tur: *Et emulata est Rachel sorori suæ*, Genes. 30. 1.
 In Aruch scribitur קנאתית. *Plural.* קנאתיות *Zeloty-
 pæ*. Est una ex quatuor proprietatibus mulie-
 rum, quas vide in צות.

אברהם זה קניין הוּמָה *Zelotes, Amulus*: קניין
 Abrahamus hic zelotes est, vindictæ cupidus,
 Beresch. rab. sect. 41.

Vide mox in usu Rabbinico. קניי קניי

Propter multi-
 tudinem invidiæ mei, 1. Sam. 1. 16. *Invidia*: אקנאתי

*Apud Rabbinos ulterius est, Ex zelotypia mo-
 nere commonefacere, Præmonere suspectam perso-
 nam, Berwahrnen/ unde קניי & Præmonitio, Com-
 monefactio de eo quod causam zelotypiæ facit. Inde*
Raf Nachman dixit, אלא לשון התראה קניי אין קניי
nihil aliud est quàm Præmonitio. In Talm.
libro סוטה capite 1. ab initio legitur in Misna:
 המקנא את אשתו ר' אליעזר אומר המקנא לה על פי שנים
 Qui æmulatur uxori suæ, R. Elieser dixit, æmu-
 latur ipsi coram duobus testibus. Et mox: כיצד
 מקנא לה אומר לה בפני שנים אל תרברי עם איש פלוני
 Quomodo æmulatur ipsi? dicit ipsi coram duo-
 bus: Ne loquaris cum viro N. &c. Vel, לא
 Ne clam sis, vel latenter con-
 verferis apud virum istum N. Id est, ut zeloty-
 pus monet, ne amplius zelotypiæ causam præ-
 beat. *Hæc monitio vocatur קניי, & si mulier post*

banc monitionem peccet, certa ipsi poena constituta est.
 Ad invidiam excitantur, Invidi fiunt,
 Invidiâ laborant invicem. Item, הַיֵּינוּ דְאַמְרֵי אִינְשֵׁי
 דְפָרַע קִינִיה מְחַרִּיב בֵּיתֵיהָ Hoc est quod vulgò in
 adagio dicunt homines; *Qui ulciscitur invidiam*
(iram & æmulationem) suam, vastat domum suam,
 Sanhed. fol. 102. 2. קנייה contractè pro קנאיה sive
 קנאתו, id est, Iram suam, ut Aruch & glos-
 fator Talmudicus explicant. Christianus Ger-
 son in interpretatione Germanica hujus capituli
 explicat, *Nidum suum, Sein Nest.* Exemplum
 adducunt Nabothi, qui vineam regi Achabo
 denegans, vitâ privatus fuit, 1. Reg. 21.

Arbor sylvestris. Usus in proverbio an-
 tiquo, quod legitur apud Talmudicos, מטייל
 Deambulat & abit דאָזיל דקלא בישא לגבי קינא דשרכי
 mala juxta arbores otiosas sive steriles, Ba-
 va kama fol. 92. 2. Simile illi, *similis simili gaudet,*
 ut Esau Ismaele, Genes. 28. 9. homines nequam
 liphtacho, Judic. 11. 3. aves similes similibus, Psal.
 104. 12. *Inde Rabbini dicunt, לטמא טמא*
Qui socius est polluti, fit pollutus: & contra, כל
המחובר לטמא טמא, Quicunque socius est mundi, fit
mundior. Item, לא לחנם הלך זרויר אצל עורב אליה
 Non de nihilo versatur sturnus cum
 corvo, nempe quia est de specie ejus. Hæc ibi. *Alibi,*
 Tres dactyli in arbore una, חלתא תאלי בחד קינא
 hoc est, ramo uno, ramulo & loco uno. Plinius
 libro 12. cap. 11. arboris *Cynæ* meminit: *Arabie*
arbores ex quibus vestes faciunt, cynas vocari folio
palme simili. Vide Nebriffensis *Quinquagenam*
 capite 11.

Vide infra in קנה קינא

Incidere, Succidere. *Apud Talmudicos, מאן*
 דקנב סלקא חייב שתים אחת משום קוצר ואחרת משום זורע
 Qui succidit (in sabbatho) betam, bis
 peccat, semel propter metentem, & semel pro-
 pter ferentem: Schabbath fol. 73. col. 2. Vide-
 tur quippe vel ferere vel metere, quæ omni-
 nò in sabbatho prohibita sunt. Item, הסלין של עץ
 משוחסוס ויקנב Corbes ex ligno, quando perfecit,
 abscindit extrema, Kelim cap. 16.

Abscissio, Succissio, Incissio: Maje-
 mon in הלכות שביתת עשור cap. 1. *Quid est קנוב?*
 Quando quis aufert folia putrida, ויקצץ & ab-
 scindit reliquum, atque id præparat ad come-
 dendum.

Vide in ordine קנבטין

Cannabis, קנבוס, Cannabum. Scribitur
 Si fuerit a- הגיה שרהו זרועה קנבוס, קנבוס &
 ger ejus fatus cannabo, Kilaim capite 2. הפשתן
 Linum & cannabis, Negaim cap. 11. Vi-
 de & in קלבוס.

Mustaceus, vel Mustaceum, libi genus:
 Plurale,

Plurale, קונבקאות, Challa cap.1. In Talm. Hieros. in Gemara scribitur, הקנוקעות.

קננ קינוניא Venatio; Venatus. Græcum est *κυνήγιον*; unde *κυνήγιον Venor*, à *κύνω* & *ἄγω* quod Venatio fiat ductu & actu canum. Apud Talmudicos, עתיד גברואל לעשות קינוניא עם לויתן Futurum est ut Gabriel instituat venationem cum Leviathan, sicut dictum est: An extrahes Leviathan hamo, aut fume in lingua ejus, Job. 40. 20. Bava bathra fol. 74. 2. & 75. 1. ubi tota historia de Leviathan seu balæna marina describitur. In Jalkut Numer. fol. 219. 1. Cui rei hæc res est similis? לארי שהיה רועש בקינוניא Leoni rugienti in venatione, Glossa בצירה.

קניניון קניניון *Κυνήγιον Idem*. Apud Talmudicos, *Et in via peccatorum non stetit*, Psal. 1. Illud est, quod non steti in venatione, id est, non institui venationes more gentilium, Abhoda sara fol. 18. 2. In Vajikra rabb. sect. 13. הן קניניון של צדיקין לעתיד לבא Behemoth & Leviathan venatio futura sunt iustorum in seculo venturo. Alibi legitur קניניום.

וכי משה רבכם קניני היה או: *Κυνήγιος Venator* קניני Et quid? num Moses præceptor vester venator fuit aut balistarius? quod scil. tam bene novit discrimen & fissuras pedum in animalibus, Cholin fol. 60. 2.

ואיתון כל אומני עלמא *Opifices, Operarii*: קניניא Et adduxerunt omnes artifices mundi & operarios ad reficiendum pedem ejus, nempe folii fracti, Esth. 1. 2. in secundo Targum, circa finem versus. *Elias exponit בעלי צחוק, quod huic loco non convenit.*

קנר קונרא *Acies*. In Beresch. rab. sect. 8. קונרא מכירין נתנו בתוך מנעליהם *Aciem gladiolorum posuerunt in calceis suis. Aruch vult esse ex lingua Græca, idem quod קצר. Corruptum puto: nam & R. Sal. legit pro eo קיטרא. In Jalk. fol. 45. 2. קונרא Culter acutus, & exponitur, מכירא, מכירא*

Vox magica, que scribitur in scheda superstitiosa sive pitacio, ad curandum morsum canis rabi-di vel serpentis. Apud Talmudicos: Quem momorderit canis, ut moriatur, quæ est curatio ejus? Respondit Abbaj, Afferat cutem basilisci masculi & scribat in ea, אנא פלניא בר פלניא אמשכא דאפא דיכרא כתיבנא עלך כנתי כנתי קלירוס ואמרי לה קנרי קנרי קלירוס יה יה ה צבאורת אמן Ego N. filius mulieris N. super pelle basilisci masculi scribo super te Kante Kante Kaliros (Quidam autem dicebant Kande Kande Kaloros) Jah Jah adonaj Zebaoth Amen Amen Sela, & expandet vestes suas, &c. Joma fol. 84. 1. Abufus nominum divinatorum.

קונריטון *Conditum, Confectio, potus factivus dulcis*

ex vino, melle, & pipere: דברי תורה נמשלו כקונריטון מה קונריטון הזה יש בו יין יש בו פלפל אף דברי תורה יש Verba legis similia sunt Condito? Quid est Conditon hoc? Est in eo vinum, mel & piper: sic quoq; in verbis legis est vinum, sicut dicitur, Meliores sunt amores tui præ vino, Cant. 1. 2. Est in eis mel sicut dicitur, Et dulciora sunt melle, Psal. 19. v. 11. Est in eis piper, sicut dicitur, Verbum domini purgatum, Psal. 18. 31. Jalkut in Legem fol. 78. col. 2. Misce aromata in vinum pro condimento, R. Sal. Eccles. 2. 1. והשקה אותה קונריטון Potavit eam vino condito; Jalkut fol. 78. 3. Guido notat, in Zohar etiam in veniri pro Concupiscentia, Delicias: מקונריטון קאחיניא Ex condimento malo venimus, i.e. cogitatione & concupiscentia mala, Zohar in Gen. col. 273.

Candela: קנדילא Ellychnium candelæ, Bemidbar rabba fol. 248. col. 3. sect. 12. Vide & Medr. Esth. cap. 1. v. 3. Talm. Hierosol. Maafer scheni cap. 5.

Calami scriptorii. קונדילין Aruch in מל penultimo ex Beresch. rabb. sect. 1. sed nunc non legitur ibi amplius.

Contus, Sudes, Bacillus, Baculus oblongus, Pertica, Palus: קונטרס Si impo-suerit summitati calami aut perticæ, Erubhin fol. 34. 2. קונדילין עגולין Pali rotundi: Si fixerit quatuor palos in terram, & fecerit umbraculum super eis, Succa fol. 4. 2. Vide R. Sal. Exod. 27. 10. Item Cardui species, de qua vide infra in קנר.

Crepida. קונדיריקון In Vajikra rab. sect. 16. Si aliqua fuit brevis staturæ, assumebat duas breviores, & induebat קונדיריקון עבה Crepidam crassam, ut videretur longa. In Glossa scribitur מנעלים, & dicitur in Aruch explicari קונדיריקון.

קנר *Acquirere, Comparare, Emere, Possidere. Præterit. וקני ליה Et emit sibi, Ruth. 4. 8. Et omnem substantiam quam acquisierat, Gen. 31. 18. Faemininum, קנת טור דין די קנת Montem hunc quem acquisivit dextera ejus, Psal. 78. 54. אנת קנתיא כוליתי Tu possides renes meos, Psal. 139. 13. דקניתא מלקרמין Quam acquisivisti ab antiquis temporibus, Psal. 74. v. 2. Acquisivi virum à Domino, Genes. 4. 1. קנתי לי לאנתו Acquisivi mihi in uxorem, Ruth. 4. 10. Huc referri possit illud, Quæ compararunt divitias, Prov. 31. 29. ex forma Syra tertiæ plur. scemininæ Præteriti, pro דקניי Basileense דקניי Quæ possident, ex participio plurali. Particip. קני חוכמתא Comparat sibi sapientiam, Prov. 15. 32. קני לבא Possidet animum, Prov. 19. 8. דקני חכמתא Qui acquirit sapientiam, Prov. 16. vers. 16.*

verf.16. Et qui comparat sibi prudentiam, ibid. *Cum Affixo* קניחון רי Qui emit eas, Zachar.11.5. *Imperativus* קנה חכמתא קנה ביונה Acquire sapientiam, compara tibi intelligentiam, Prov.4.5. וקני לך Et emetibi, Ruth.4.8. קושטא Veritatem eme & ne vendito, Prov.23.v.23. *Futurum* מדברנותא יקנה Sagacitatem acquiret, Prov.1.5. לבא דמתבון נקנא ידיעתא Cor intelligens comparabit sibi scientiam, Prov.18.15. ubi n̄ more Syro est loco formativi. *Aphel, Præteritum* אנשא אקניני מנערי Nam homo possessorem fecit me (culturae terrae) à pueritia mea, Zach.11.5.

קנייה *Emptio, Acquisitio*: קרקע Emptio fundi.

קניו *Possessio, Substantia empta vel acquisita quovis studio, Acquisitio, Emptio*: קניו בפשיה Cum emerit animam emptione pecuniæ, Levit.22. v.11. אושיש ידך לקנינא Extende manum tuam ad possessionem hanc, Ruth.4.8. *Cum Affixis* Et omnem substantiam suam, Gen.31.18. ושלית בכל קניניה Et dominatorem in universam possessionem suam, Psal.105.21. וקניניה Et substantiam suam quam acquisiverat in Paddan Syriae, Genes.31.18. וקניניה שממא וארעא Cujus possessio sunt cœlum & terra, Gen.14.19. Et in tota possessione tua acquire prudentiam, Prov.4.7. בעירהון וכל בעירהון Et possessionem ipsorum & jumenta ipsorum, Genes.34.v.23. *Plurale* וקנינון Qui prosperabantur facultatibus & possessionibus, Ezech.38.12. למשבי נכסין וקנינון Ad deportandum facultates & possessiones, ibid. verf.13. *Cum Aff.* וקניניהו Et pro facultatibus suis, Jos.14.4.

קניו *Apud Rabbinos, Habitus animi acquisitus*. קניו חכמה Habitus intellectus: קניו חכמה Habitus sapientiae: קניו מעשיים Habitus practici.

קנייה *Acquisitio, Emptio*: שטרי הקנאה Literæ, instrumenta emptionis, acquisitionis.

קניו *Aurifaber, Flator, Conflator metallorum, maxime auri & argenti. Communiter scribitur cum post ק. Regia scribunt קניו. Affine est Græco κάων, καων Vas fusorium sive conflatorium, in quo liquantur metalla. καωνω Fundo, Liquo. καωνω In vas fusorium mitto. καωνω Conflator, Flator, Heb.* עובר נגר וירי קניו Opus fabri & manuum aurifabri, Hebr. צורף, Jerem.10.9. *Emphaticè* Sicut aurifaber, qui fundit argentum, Psalm.66.10. קנייהו אגרון קנייהו Conductunt aurifabrú, Jefa.46.6. עם קנייהו Quod fortificat faber cum aurifabro, Jefa.41.7. וקנייהו Et dedit illud aurifabro, Jud.17.4. ברהב מרפוי ליה Et aurifaber auro obtegit illud,

Jefa.40.19. *Plurale* ואתיית נגריא וית קניא Et adduxit fabros & aurifabros, Esth.5.14.

קניו קניו קניו קניא *Canna, Calamus, tam menforius quam odoratus sive aromaticus, Culmus, Ramus, Arundo: item Calamus artificialis, ut est Scapus in candelabro, & in statera, unde bilances dependent: dicitur & de osse oblongo brachii à nodo ejus usq. ad juncturam humeri: ut, Calamus & juncus non prodibunt sive crescent, Jefa.19.6. Illic prodibunt arundo & juncus, Jefa.35.7. מן קנה תתבר De calamo diffringatur, Job.31.22. Scribitur in Regiis קנה ut & in Hebræo, unde posterius Kametz putatur indicare Mappik, quod sequi debebat, de quo vide mox infra. קני בסם Calamum aromaticum, Jefa.43.24. וקני טבתא מארע רחיקא Et calamum bonum (aromaticum) ex terra longinqua, Jere.6.v.20. קנה וקנייה בשם Casia & calamus aromaticus, Ezech.27.19. וקני משחתא Et calamum mensuræ sive mensorium, Ezech.40.3. בקני משחתא In calamo mensorio, Ezech.42.16. *Emphaticè*, כמא רנאר קניא במיא Sicut movetur arundo in aquis, 1.Reg.14.15. על סמיד קניא רעיעא In sustentaculo arundinis fractæ, 2.Reg.18.21. וקנייה חר Et altitudo calamus unus, Ezech.40.5. משחתא במסור קניא Mensura calami, Ezech.41.v.8. וקנייה In abscondito calami aut carecti, Jobi 40.v.16. תרע יתהון היך קנייה Confringe eos ceu calamum, Psal.68.31. סלקן בקנייה חר Ascendebat in calamo uno, Genes.41.5. בקנייה חר Figuratae in calamo sive ramo uno, Exod.25.v.33. לקניא רעיע Similes sunt arundini contractæ, Jefa.42.3. *Cum Affixo Pronomine*, שידה וקנה Scapus ejus & ramus ejus, Exod.25.31. Sic, מן קנה De canna sua, calamo, acetabulo, ulna sua diffringatur, Job.31.22. In Regiis non est Mappik in ה, ut nec in Hebræo, juxta sensum tamen Mappicatum esse debet, ut Hebræi tradunt, quod etiam terminatio Kametz videtur indicare. Nam aliàs desinit in Sægol & Tzere. Masora tamen nō numerat inter octodecim ista, quæ ob Mappik absens, lectorem seducunt, & numerantur in Masora magna in litera ה. *Plurale* קניו Sex calami sive rami egredientur ex lateribus ejus, Exod.25.32. תרות תרון קניו Sub duobus calamis, verf.34. המש מאה קניו Quingenti calami mensorii, Ezech.42.v.17. *Constr.* תלתא קני מנרתא Tres rami candelabri, Exod.25.v.32. *Cum Affixo* וקנייהו וקנייהו Mala eorum & rami ipsorum, Exod.25.36. *Apud Rabbinos*, קנה של סידון Calamus cæmentariorum, Schabbas fol.47.col.1. קנה של צידון Calamus aucupum, ein Bogelstroh: קנה של מאזנים Calamus stateræ, unde fila dependet, Scapus, Bava basra fol.89.1.*

Kelim cap. 17. של שבולת קנה Calamus spicæ,
Oketzim cap. 1. וחד פריש וחד פריש
Tres sunt fistulæ (scil. in ani-
mantibus;) una separata est & defertur ad pul-
mones, altera ad cor sive stomachum, tertia ad
hepar, Cholin fol. 45. 2. Hinc etiam sumitur pro
Aspera arteria, vel Fistula gutturis in animantibus.
Inde in ritibus Mastationis frequenter conjun-
guntur, הקנה והוושט Aspera arteria & gula. Sen-
tentia: לעולם יהא אדם רך בקנה ואל יהא קשה בארו: Perpetuo sit homo lenis instar calami, nec sit durus in-
star cedri: Taanith fol. 20. 1. Præceptum de leni-
tate servanda, & vitanda austeritate.

קנה Vide in קניו.

קנה Plumbum: Hinc, מאני רקוניה Vasa vi-
treata vel plumbata, id est, vasa testacea aut ficti-
lia, vitreo vel plumbeo colore inducta, R. Sal.
interpretatur התוד אבר Fusio plumbi: Aruch,
Vitrum. Talmud Pesach. fol. 30. col. 2. Ketubh.
fol. 107. 2. Avoda Sara fol. 33. 2. ומביא סיד וקוניה ופחה Et adducit calcem, plumbum & picem, &
compingit ista, Zevach. fol. 54. 1.

קנה Tergere, Abstergere, Extergere, Expiare,
apud Rabbinos: מקנה ידיו במפה Abstergit
manus suas mantili sive mappâ, Berach. fol. 51. 2.
in principio capitis: טיש שעל גב רגלו מקנהו בקרקע Lutum quod est in pede, abster-
git illud in solo, nec abstergit ad parietem, Schab.
folio 141. 1. Ibidem variæ rationes pro-
ponuntur, cur id fiat? Unus dixit, quia manu
dexterâ data est Lex: alius, quia ea propior est
ori: alius, quia eâ alligantur Tephillin: alius,
quia eâ monstrantur accentus Legis.

קנה Absterfio: קינוח הפה Exterfio oris, הידדים
manuum In die בכפור דאיהו קנוחא דכל חובין: In die
expiationis qui est absterfio sive expiatio om-
nium peccatorum, Zohar in Exod. sect. תצוה
קנה סעודה Absterfio prandii vel cœnæ. Sic vocantur
Bellaria secundæ mensæ, quibus primæ mensæ cibus
quasi abstergitur: שהיה אוכל הרבה גזולות בקנוח: Qui fuit comedens multos pullos colum-
binos loco bellariorum, Sanhedr. fol. 94. col. 2.
In antiquis manuscriptis pro הרבה scriptum le-
ctum fuit ארבעים סאה quadraginta sata vel mo-
dios pullorum, & sic expressum in Talmud Ve-
neto. Dicuntur hæc de Pekah ben Remaljahu,
cujus voracitas & prodigalitas opponitur parsi-
monia regis Zedechig, qui olusculo contentus,
operam præterea dedit Legis divinæ studio, vi-
de R. Salom. Jefa. 8. 6.

קנט Tædere, Fastidire, idem quod קנט per trans-

positionem literarum. Præteritum, וקנטת נפשך Et tædio affecta fuit anima populi
in itinere, id est, populus pertæsus fuit itineris,
Hebr. ותקצר, Numer. 21. 5. Jon. במנה קנטה ונפשנה
Et anima nostrâ fastidivit mannam hanc
vilem, Hebr. קצה, ibid. v. 6. אפבל, אקניט Irri-
tare, Incitare, Concitare, Solicitare. Participium,
תקפו מקניטי Roborati vel robusti sunt sollicitan-
tes me, Psal. 69. 5. id est, iniquâ persecutione me
ad indignationem & mœrorem concitantes.
Futurum, למה תקניטי בי Ne irrites, sollicites me.
Ruth. 1. 6.

קניטה Vexatio, Irrisio: Irritatio.

קינטא Equitas, Equilibrium, Guido ex
Zohar.

קונטס, קונטיט Contus: cõmuniùs scribitur
קונטיטם גרולים Bemidb. קונטיטם
ut supra positum: היה לו להעמיד ד' קונטיטם
rab. sect. 4. idem quod קונטיטם Erant ipfî statuendi quatuor conti,
& extendendû tentorium super eos, Ibid. sect. 12.
Sic in Medr. Schemuel fol. 57. 4.

קנטר Vexare, Divexare falsè vel irriforiè, Irri-
dere, Illudere, juxta Eliam in Tisbi. Author Aruch
scribit קנתר, קנתר בעס Irasci, Indignari,
Altercari, Rixari, ut iracundi faciunt. Talmudici
sepius per ט scribunt, quandoque etiam per ת: ut,
מקנטרין בדברים Vexant, Rixantur verbis.

קנטרין Vexator, Irrisor, Illusor, vel Ira-
cundus, rixosus: מפני שקנטרין הו' Quia rixosi sunt,
Nafir fol. 49. col. 2. חו' קנטרין היו Homines
Galilæi vexatores, illusores erant, Nedarim fo-
lio 48. 1. קנטרין נועס ריפוסא vel vexa-
trices, id est, duræ, quæ lites aut vexationes mo-
vent, dum franguntur, Medr. Cant. 6. פאם
אשה קנטרנית Mulier rixosa.

קנטורין Vexationes: Rixa: דברי קנטורין
vexationum vel rixarum.

קונטרין Saccus ex calamis confectus. Talm. Hier.
Schab. cap. 7. גלופא, כמין שק העשויו מקנים.

קנטר Instrumentum aliquod ferreum architecto-
rum ad findendos parietes, ut author Aruch scribit:
אל עתלה Kelim cap. 14. Arabicè Kelim cap. 14. Arabicè
juxta Majemon. quod Schindlerus explicat Ve-
etis. Videtur esse Græcum κέντρον, vel simile quid.

קינטר Quintale, Centenarius, Centum-
pondium, Centum libra, centum asses, centum sicli, pro
diversitate materiae & tractationis. In Gemara, כל
בסוף האמור בתורה סתם סלע דנביאים ליערין דכתובים
Argentum in Lege commemoratum,
simpliciter est siclus: in Prophetis libra, in ha-
giographis centarii, Bechor. fol. 50. 1. In Aruch
scribitur etiam קנטר. קנטר ליה לתיקלא קנטר
Est ubi pondus vel centumpondium appellant
Centenarium, Bava metzia fol. 87. 1. Et in
Targum,

Targum, והואה קאה קנטירין דכספא Et fuerunt centū centenarii argenti; item, קננרין קנטר, כל קבל קנטרין קנטר, Pro centenis (stylobatis) centenarium, centumpondium pro stylobata quaque, Exod. 38.27. in Jonath. In Hebræo est כנר, quod red- dicitur Talentum. Apud Rabbinos, וכמה הורה טימי Et quanta fuit æstimatio ejus? duorum centenariorum; Et mox, עשרת אלפים Decem mille centenaria, Germanicè Centner/ Vajikra rab. sect.28.

קונטרס *Quinternio, Quaternio, & folium quod- cumq; duplicatum libri, ein Bogen. Plural. קונטרסיסן. Quandoq; Pagina, seu facies unius folii.*

קונטרניק *Moneta vel Numus, Italicè Quattrino.* In Gemara, מוסמס שני קונטרניקין קונטרניק שתי, פרוטות, Kidduschin fol.12.1. ubi plures monetæ antique commemorantur. Vide in ordine קרד, in קרדנטס.

קניטרופים *Nomen certi cujusdam morbi, κωνι- θρωπις* Qui ambulat noctu, est קניטרופים, Talm. Hierosol. Gittin cap.7. ab initio. In Terumoth capite 1. pro eo legitur קניטרופים. In Talmud Babylonico Chagiga folio 2. col.2. scribitur per Gimel, ננררופוס. Vide in ordine נגר.

קונטרופוס *Nomen alicujus principis, Bechor. fol. 5.1. Aut fortè corruptum est ex Græco ἐκαστὸν ἀρχ.* Vide & Beres. rab. sect.100.

קנר *Colus, juxta Aruch, כלי מטוה שטוה בו, כלי מטוה שטוה בו, האשה: vel Concha, Vasculum conchæ in mo- dum concavum.* Legitur in Beresch. rab. sect.60. ad illud Genes.24.v.53. Et produxit servus vasa argentea; ורנא אמר קונכי Raf huna dixit Conchas. Ex conchis olim bibebant, & deliciosius habebatur conchâ bibere, quàm calice. D. Hier. Epist. ad Nepotianum: Sed sorbitiunculas delicatas, & contrita olera, betarumq; succum non calice sorbere sed conchâ. Vergil. Ut conchâ bibat & sor- rano dormiat ostro. In meo exemplari legitur per ב, קונכי. In Jalkut per פ, קונפי, & additur in margine à glossatore, שהוא קונפאטי Videtur mihi, quod sit Confetti, Tragemata. Et aliter, מנורה של ברול קונכי של נחשת, Candelabrum ex ferro, & concha ærea, in Jelammedenu. In Tal. Hierosol. Joma cap.5. fol.41.1. Helena mater ejus fecit candelabrum aureum super januam tēpli. Duo Amorei disputabant super eo: Unus dixit מנרתא candelabrum, alter dixit קונכיתא Concham. vide glossam.

קנכירי *Lyncurius, lapis pretiosus ordinis tertii in pectorali Abaronis, Exod.28.19. Hebr. לשם, quem Hebræi Germ. interpretantur Fajspidem, ein Türckis. Regia, Ligurius, Græcè λυγέριον. Lexica Græca λυγαέριον, à λυγξ Lince animali. Unde Plin. lib.8.*

cap.38. scribit: *Lyncum humor (urina) ita redditus ubi gignuntur, glaciatur, arefcitq; in gemmas carbun- culis similes, & igneo colore fulgentes, Lyncurium vo- catas. Quidam λυγέριον & λυγέριον appellant, à loco Liguria videlicet, in qua inveniri auctor est Theo- phrastus in libro de Lapidibus. Vide Thef. Ste- phani.*

קנכיתירין In Aruch adducitur hæc vox ex Vajikra rab. sect.22. sed in meo exemplari ver- ba illa non reperio. Quidam explicant *Fami- liam, Genealogiam, alii Figuram, Similitudinem.*

קונם *Voveo. Vox in votis abstinentiæ usur- pari solita, Talm. In Milch. קונם אם איני*

מאי קונם אמר רב הונא: מנרשך כאומר יאסרו כל פירותי שבקולם עלי אם איני מנרשה Quid est קונם? Dixit Raf Huna, idem ac si dice- ret, Prohibiti mihi sint omnes fructus in mun- do, si non expellam eum, Gittin folio 46. Fre- quens in libro de Votis. R. Salomon in יו"ט fol. 27. col.1. קונם הוא לשון הקדש Vocabulum קונם si- gnificat vovere sanctè, sanctè promittere vel ju- rare. Est vocabulum corruptum ex קרבו, quod pro- priè adhibetur. Sic dicitur pro eo קונם י קונה י קונם, quæ vocantur כנויי הנדרים Cognomina votorum, quia pro vero nomine ponuntur. Vide Talm. Nedar. ab initio.

קונמי *Juramenta, Vota cum execrationibus.* In libro precum: כל הרמי וכל קונמי: Omnia anathe- mata & omnes execrationes, in Machsor, pre- cum libro, in Orat. quæ incipit נררי, quam in principio anni dicunt, ubi Glossa inquit, po- ni in T. Hierosol. pro אלה, Numer.5.21. ubi nunc legitur מומקתא & in Onkelo מומקתא.

קונמא *Cinnamum vel Cinamomum, κύναμον, aliàs e- tiam Cinamomum. מורא ובורקמא וקונמא Myrrhâ, aloe & cinamo, Prov.7.17.*

קנמון *Idem: וקנה בוסמא וקנמון Et calamus a- romaticus & cinnamomum, Cant.4.14. וקנמון Et cinamomi aromatici, Exod.30.23. Vide Schab. fol.63.1. ועצי ירושלים של קנמון היו Et ligna Hierosolymæ ex cinamomo erant, &c. In Tal. Hierosol. Peah cap.7. קנמון מאכל עוים היה Cinna- momum olim cibus caprarû fuit; dum nempe terra Israëlis adhuc in suo flore & vigore erat. Sic in Medr. Cantic. cap.4.14.*

קנמיה *Abstinentia, Prohibitio, juxta Gui- donem.*

קונמיתא *Neçessitas, Indigentia: Appetitus. Gui- do ex Zohar.*

קנין *Nidificare: קו Nidus, Hebr. Plural. קנין מעיה של אשה: Nidi: Item Cellula, Conclavia: Uterus mulieris est plenus cellu- lis, Vajikra rab. fol.180.4. Metonymicè, Turtu- res, par turturum unius nidi. De his est integer*

Tractatus Talmudicus. Hinc, וזנים וקניי זכות, וקניי המילדות, וקניי תורת הטהרה, & puerperarū, Nedar. cap. 4. אין הקניין מתפרשות אלא Non separantur paria turturum (quinam sc. sint offerendi in holocaustum aut sacrificium pro peccato) nisi vel ex mente dominorum, vel ex ordinatione sacerdotis, Joma fol. 41. Kerith. fol. 28. i.

קנון Cribri genus, quo expurgantur legumina, id est, כלי שבוררין בו הקטניות, ut inquit Glossatores. R Salomon scribit, esse Vas instar infundibuli, superne latum, inferne angustum, unde legumina decidunt, manentibus in summo paleis. Videtur esse à Græco κωνίον, κωνίον, quod significat Vas conflatorium, aut à κωνίον Canistrum. Alii notant esse Panum, involucrium subtegminis vel trame, respicientes ad Græcum κωνίον, quod eam significationem habet; sed locis Talmudicis ista significatio non accommodari potest. Apud Talmudicos, הכורר קטניות ביום טוב וכו' בורר כדרכו בחיקו Purificas legumen in die festo, &c. purificat more suo, in sinu suo, infundibulo vel scutellâ, Betza cap. 1. in Misna. לא באסקוטלא ולא בקנון Non scutellâ neque infundibulo, Moed cation fol. 27. i. Infundibulo בקנון ובתמחוי לא יברור. In scutellâ non purificabit, Schab. fol. 74. col. 1. Kelim cap. 16. ויקנב את הקנונים הגדולים.

קנונייה Communio, conventio fraudulenta & dolosa, Deceptio, Dolus, Fraus. Videtur esse κωνίον. In Gemara, שמא יעשו קנונייה על נכסים, Ne faciant fraudem in facultatibus, Bava bathra fol. 173. 2. & metzia fol. 13.

קנס Mulctare, Mulctam imponere, Irrogare mulctam, Condemnare ad mortem: Pabel, רמקנסי, Et mulctas, quibus mulctant reos, Exod. 15. 25. in Jonath. Ithpehal, למת, Ego (Moses) condemnor ad moriendum, ad mortem, Deut. 32. 50. in Jon. ואתקנס דין קטול Et condemnatus fuit iudicio mortis, mulctatus fuit vitâ, Ibid. Mulctetur juxta dotem virginum, Exod. 22. 16. in Jon. מתקנסא Mulctando multabitur puer, Exod. 21. v. 22. in Jonath. Apud Rabbinos, לקנוס על העובר, Mulctare transgressorem: לא קנסין ליה Non mulctamus ipsum.

אין קנסא דממונא ישתוי עלוי: קנסא קנסא, Si mulcta pecuniæ imponatur ei, Hebr. כפר, Exod. 21. 30. in Jon. Et mulctas quas irrogat reis, Exod. 15. v. 25. in Jon. Apud Talmudicos, נותן חצי קנס לרבו Perfolvere mulctam: לשלם קנס, ודא דימדיום מלתיא הירו עיניו Dat dimidium mulctæ hero ejus, & dimidium lytri hæredibus ejus, Gittin fol. 42. i. Disputatio de servo per bovem occiso, qui ex parte servus fuit, ex parte liber. Quatenus servus, dabat dimidiam mulctam servi, qua-

tenus liber, dimidium lytri pro libero, Exod. 21. Qui seducit puellam, קונסין אותו mulctant eum pondere quinquaginta siclorum argenti puri, דיני קנסות: קנס, והוא הנקרא קנס, & hoc vocatur קנס, Judicia mulctarum, Cause mulctatitiae, ut Angelus Caninius reddit. Scaliger contra Serarium capite 10. interpretatur, Judicia criminalia. Sic & Cunæus de Rep. Heb. cap. 9. Intelliguntur tales causæ, quibus mulcta pecuniaria in lege est sancta, ut sunt rapti, depositi, redditionis dupli & quadrupli, vi vel blanditiis seducētis virginem, &c. Vide Majem. in Sanh. cap. 5. parag. 8. R. Salomon in יז fol. 8. col. 2. & Tosephos ibid. Possunt etiam vocari Cause pœnales: בבבל לא דיני קנסות In Babylonia non judicabant causas pœnales, Sanhed. in fine cap. 3. In Babylonia enim non erat creatio summorum iudicum, quibus duntaxat competeat de istis causis judicare.

קנסיה Ramentum, Frustulū, fragmentum ligni, quovis modo à ligno decisum, rasum aut dolatum, Festuca, Schab. fol. 22. 2. Cholin fol. 105. i. יז fol. 33. 2. Plurale, והא קא נתרי קנסי בגוררא Et ecce decidunt festucae de ramo, nempe arescente vel arido, Erubhin fol. 100. col. 2. Aruch citat etiam hoc exemplum in קטן, legens קסני, & explicat עלי קיסם Folia arboris. Videtur idem esse quod קיסם, per quod in gl. Talm. explicatur.

קנסן Adducunt hic pro Urceo, ex Medrasch Psal. 12. malè: nam legitur ibi קנקן.

קנסורס Genus calceamenti, Talm. Hierof. Jevammoth cap. 12. fol. 12. 3.

קנעה Mulier, Uxor. Scribitur etiam כונעה In Beres. rab. sect. 22. & 38. הסיר קונעתו ממנו Removit uxorem ejus ab ipso. Fortè corruptum à Græco κωνίον.

קנוף Conopeum, Tentorium. Plurale, ונגרו, ונתקרו Tetenderunt לאכשולם קנופין על אנרייה Absalomo conopeum super tectum, Hebr. אהל, 2. Sam. 16. 22. Græcè dicitur κωνοπέιον, unde melius scriberetur singulariter קונופיון. Apud Rabbinos, הוא קנופיון קנופיון Ipse sedebat in conopeo suo, Sanhedr. cap. 7. in fine: או שפירס על גבי קנופיהו Aut si expansum sit super tentoria, Succa fol. 10. 2.

קנופון Vide supra in קנופון קנקל Cancelli, קנקל קנקל, Opus ad similitudinem retis, crebris foraminibus incisum & distinctum, Opus cancellatim reticulatum, ut sunt Cribrum, Crates ferrea vel area, Craticula: וקנופון Et facies ei crates vel craticulam opere retis ex ære, Hebr. קנופון Cribrum, Exod. 27. 4. & 38. 40. ויה קנקל דנקושה די ליה Et craticulam æream ejus, Exod. 35. 16. & 38. 30. ubi est קנקל in Jonathane & T. H.

ררד קנקליון שלשלוהו ;
 Apud Rabbinos idem, ut; Per cancellos demiserunt eam, Vajikra rabba sect.19. in fine. Item, Sacellum, Conclave cancellis multis munitum & instructum. Scribitur quandoque cum post ק primum, quasi legendum קנקליון : unde, כאלו אתה נתון לפני משבעה קנקליון Ac si esses positus ante septem facella, Beresch. rabba sect. 78. Hoc in Jalkut fol. 40.1. legitur קלקליון. Locus fuit ubi judicia exercebantur. Item, נתנו לנו מן קנקליון Posuit eos in septem diversa conclavia cancellata, Echa rabba fol. 77.4. Item, Qui obtulerat aviculam, ingrediebatur in conclave vel cellulam primam: Et paulò antè, והיה לו שבע, Et fuerunt ipsi septem facella, ipsum autem (idolum Moloch) erat ante ipsa, Jalkut Jerem. cap. 7. fol. 61. col. 4. ex libro Tanchuma sive Jellammedenu. In Jalkut Schemuel. fol.23. col. 4. scribitur קנקיליא, & explicatur in glossa marginali Italicè וילויא hoc est, Gelosia. In præcedenti verò loco exponitur per חררים.

Deinde קנקיליא Craticula, Opus reticulatum, citi imponuntur vestimenta, & subjicitur ignis cum odoriferis, ad faciendum suffitum; ut vestes odoratae fiant, Talm. Kelim cap.22. in fine.

המשאיל Cantbarus, Urceus, Vas, Amphora: קנקן Qui mutuat cantharos suos ad decimas secundas, ad dandas decimas secundas de vino seu musto, Talm. Maaser scheni cap.3. In Pirke abhoth cap.4. אל תסתכל בקנקן אלא במרה. שיש בו יש קנקן חרש מלא ישן ויש ישן שאפילו חרש אין בו Ne inspicias cantharum, sed id quod in eo est. Est enim cantharus novus quandoq. repletus vino veteri. Est etiam quandoque cantharus vetus, in quo ne novum quidem vinum est. Dicitur id parabolicè in juvenes & senes. Illi sapientià senes sæpè superant, ut & pauperes sæpè divites antecellunt prudentià: Senes sæpe stultitià juvenes vincunt, aut planè omni sapientià vacui sunt. Et olitor sapienter loquitur, & sordidum pallium tectam fovet sapientiam. Externa internorum fallacia symbola sunt. Vide Adagia Hebraica Joh. Drusii: נורות הגנים וקנקניהן ויין ישראל כנוס בהן אסורין U tres gentilium (Christianorum) & canthari (vasa) ipsorum, in quibus vinum Israelitarum continetur, prohibiti sunt, Tal. Avoda fara fol.29.2. Matulæ, vas lotii, Beresch. rabba sect.19.

Vomer, Culter aratri: apud Talmudicos, השוכר את הפרה לחרוש בהר והרש בנבעה אם נשבר הקנקן Si quis conducat bovem ut aret in monte, & aret in valle, si fractus fuerit vomer, liber est à solutione; in valle, & aret in monte, si fractus

fuerit vomer, reus est, id est, tenetur solvere damnum, Mezia fol.80.1.

Ansa, manubrium: סטיבא, Basis aratri, cauda qua tenetur manu, & qua dirigitur: וקנקן הננרר, Erubh. fol.101.1. כלין בקינקן לכלים Sicut ansa in vasis.

Vitriolum, cujus usus in conficiendo atramento: Chalcanthum, χαλκάνθη. Pro ו scribitur etiam ת: unde, הכותב בנומוס ובקנקנתום Scribens cum gummi & chalcantho, Schab. fol.104.2.

קנוקנות שבה Capreoli, Clavicula vitis: קנוקנות שבה אליו ריקנים שב ישראל Capreoli ejus, illi sunt homines vani & inanes in Israele, Cholin fol.92. col.1.

Fibra in corpore & ejus partibus: קנוקנות שבריאר Fibrae pulmonis.

Nomen certi cujusdam morbi: In Talm. Hieros. Gittin cap.7. ab init. Qui pernociat in sepulchris, & qui adolet dæmonibus, qui lacerat vestimenta sua, & perdit id quod ipsi datur, is est קינוקוס. Videtur esse Græcum Κυνικός. Sed in Terumoth cap.1. legitur pro eo כוליקוס Cholicus, quod corruptum puto ex Μελαγχολικός Melancholicus.

קינרם Cinnara, Carduus sativus, vulgò Articochus, Artischocck/ cujus capita sunt in deliciis mēsarum, quod alii dicunt, esse Carduum comestibilem. Scribitur & quandoque קונרם, per ד in medio. Apud Talmudicos, קוקץ קינרם, Pediculus cinaræ, Okezim cap.1.

Cinara heterogeneum est in vinea, Kilaim cap.5. מתקנים את הקינרם ואת העכביות ואת הקינרם כלאים בכרם Praeparat carduos hortenses & spinosas herbas, Beza folio 34.1. Glossa, Herbarum species sunt, quas laboriosum est preparare ad cibum. Græcum κινάρης plur. Sentes canini, κινάρησα esse videtur.

וקון ורדרר, קין אלו עכביות. ורדר זה קינרם שהיא עשויה. Gen.3.18. קין אלו עכביות. ורדר זה קינרם שהיא עשויה. id est, קין sunt sentes: ורדר est cinara, quæ facta est cellulae cellulae, h. e. quæ plena est quasi cellulis quibusdam. Columella, — in horto

Hispida ponatur cinara, quæ dulcis laccho Potanti veniat, nec Phæbo grata canenti. Hæc modo purpureo surgit glomerata corymbo Myrtiolo modo crine viret: deflexaq. collo Nunc adaperata manet, nunc pinea vertice pungit, Nunc similis calatho, spinisq. minantibus horret: Pallida nonnunquam tortos imitatur acanthos.

Meminit quoq; Atheneus lib.14. Arborum, quas Conmaros & Paliuros vocant Alexandrini. Posset & id huc referri. Descriptione vide illic.

קונאריתא Fundamentum. In Zohar Deuter. fol.129.4. בעטורה רקונאריתא, id est, בעטורה של, ut author libri Imre binah explicat.

קונסוברינן Consobrini. Citatur in Aruch ex Tanchuma.

השתיים, *Crateres. Talmudici in illud*, קנישקנין
 קנישקנין *Amos 6.6. Quidam dixit esse* ;
 גלוסא, כלי זכוכית, *Vas vitreum duplicati oris*,
 והיו נורק מזה לזה *unde vinum spargitur ex hoc*
in illud. Et mox: ושתה בקנישקנין Et bibens ex
crateribus, Schabbas fol. 62. 2. Alibi scribunt,
esse Vas unde bibitur, habens duas, tres, vel quatuor
fistulas, ut plures simul ex eo bibere possint. Tales ali-
quando urcei testacei sunt, & possunt fieri ex
quavis materia. Prohibitum ex hujusmodi vase
simul bibere Judæum & Christianum, Abhoda
sara fol. 72. 2.

קנתא *Ansa, Manubrium, Capulus. Hinc*
citatur Aruch, נשמת הברזל מקנתו Si deci-
derit ferrum de capulo suo, & occiderit aliquē,
is pellitur in exilium, juxta sapientes, Maccoth
fol. 7. In Talmud & duabus aliis editionibus Mischnajoth
legitur בקנתו, ס' . Item, בקנתות של רמחים,
Manubriis hastarū, ex Tanchuma, sect. קדושים.
Sic autem scriptum reperitur in Talmud Hierosol.
Nedarim cap. 1. fol. 36. col. 4.

קנתל *Asinus, ex lingua Arabica. Apud Talmu-*
dicos, סלים שבקנתל Cophini qui in asino, nempe
colligati ex asini tergo ab utroque latere impo-
siti sunt, Parah cap. ultimo. R. Salom. סלים Co-
phini vel Corbes, qui facti sunt, ut deferantur
in illis super asino fructus, ficus, palathæ & si-
milia, ולחמור קורין בלשון ישמעאל קנתל, Malè ergo
ab aliis explicatur Cophinus, que est significatio vocis
precedentis סלים.

קנתא *Vide sup. in קנתא.*

קנתר *Atrium, Triclinium magnum in domibus*
magnatum: מאי קנתר תרבץ אפרני: Quid est קנתר?
atrium palatiorum, Bathra fol. 98. 2. In Aruch
in קנתר scribitur תרבץ.

קנתר *Irritare, Ad iram provocare, idem quod*
קנתר. Utroq. modo scriptum legitur: התחיל מקנתרן
Incepit eos provocare verbis, Pesach. fol. 66.
Quod Propheta שהנביא מקנתר את ישראל Quod
irritat Israelitas, dicens: Inveniet Dominus &c.
Beresch. rab. sect. 76. Ne stet ad יעמוד לקנתר
irritandum, divexandum, Rab. Sal. Hab. 3. 5.
& vers. 1. קנתר אחר מרת הדין.

קנתרוס *Rixosus, Contentiosus: אל יכנסו תלמידי ר' אר*
Ne ingrediantur huc מאיר לכאן מפני שקנתרנון הן
discipuli R. Meir, quia contentiosi sunt, Nasir
fol. 49. 2.

קנתנר *Centenarium, Centumpondium: קנתנר*

קנתרוס *Cithara, Jefa. 5. 12. Sic legitur in Ve-*
netis. Aruch קתרוס de quo infra.

קסד *Cassida sive Cassis, Galea: קסדא*
Apud Talmudicos: Non egredietur vir
(in Sabbatho) ולא במנפיים cum casside,
neque cum tibialibus ferreis, Schabbas fol. 60. 1.

Cassida polluta est, Kelim cap. 11. Item
Ut induat casside & lorica, Schemoth. rab. sect. 11. Pluraliter
קסדין קסדור.

קסדור *Apparitor, Satelles, Licitor, Mini-*
ster magistratus sive urbis. Apud Talmudicos, יצא
Egressus fuit in forum, vi-
dit eum apparitor quidam, Schabbas fol. 49. 1.
& 130. 1. Plur. קסדוריות Quia
misit David post ipsum apparitores, Jalkut Te-
hillim Psalm. 51. Pro eo in Medrasch Schemuel
sect. 25. legitur קורסיות. Scribitur & per ט in me-
dio, in Bechoroth fol. 35. 1. in Mischna, sed alia
exemplaria habent קסדור. In Aruch explicatur
Italicè Castellano.

קסרה *Patera, Poculi vel canthari genus:*

Plur. וית קסות נסוכא Et pateras libami-
nis, Hebr. קשורי הנקד, quod Hebræi interpre-
tantur plerique, Scutellas tegumenti, quibus scil.
tegebantur panes faciei sive propositionis, Nu-
mer. 4. 7. Vide Rab. Salomonem Exod. 25. 29.
Fuerunt etiam pateræ vel crateres, quibus liba-
batur. Vide קשה. Apud Rabbinos, הגונב את הקסרה
Furans pateram sacram, Sanhedrin fol. 81. 2. שני
Duo canthari fuerunt ibi, unus pro aqua, alter pro vino,
Succa fol. 48. 2. In Aruch scribitur קשוואות.

קסיה *Chirotheca: קסיה קסיה של הולכי דרכים: קסיה*
Chirotheca peregrinantium operatium linum
(nempe sudoris causâ) immunda est, Kelim
cap. 16. Et latius, Tegumentum, Operimentum:
Operculum mensarum, Mach-
schirin cap. 5. quo nempe tegebantur mensæ,
ne impuri quid in cibum vel patinas incideret.

קסט *Sextarius, qui olim*

Romanus continebat duas heminas, sive un-
cias mensurales viginti: Atticus verò duas cotylas,
id est, uncias octodecim. Græcè Ξεστῆς, quod Nomen
voluit unâ cum Imperio Romano primum in Græciam
deductum videatur à Romano, Sextus
vel Sextarius. Et generalius, Mensura, Vas. Le-
gitur in Targum Jonathanis, ומשה זיתא מלי קסטא
Et olei olivarum plenum
sextarium, qui continet duodecim logos, Heb.
Et sextarios justitiæ sive justos, Hebr. וזית צדק, Lev. 19.
v. 36. Sic Deut. 25. 15. ubi punctatum קסטין, sed
prior forma melior est. Syriacè, ורקסטא
Poculorum & sextariorum, Marci 7. 4. Tre-
mellius, Lagenarum: alii, Urceorum, Krüge.
Item, קסטא ודהבא Urna aurea, ad Heb. 12. 4. Ea
Hebraicè dicitur קסנתא, Exod. 16. 33. Apud Rab-
binos, קסטא דמיא Sextarius vel urceus aquæ,
Tal. Avoda fara, fol. 30. 1. Item, קסטא דמורייסא
הורה בצפורי היא הורת כמין לוגא דמקדשא וברה
מעשרין

Sextarius muriae Siporien-
sis erat sicut Logus in sanctuario, ipsoque men-
surabant quartarium Paschatis, Pefach. fol. 109. 1.
Logus itidem sextarius erat, ut est in Lexico He-
braeo. Quartarius paschatis, continebat qua-
tuor cyathos, quibus consecrabant primam cæ-
nam Paschatis, quorum usus adhuc hodie apud
Judæos est. Porro in Aruch adducitur hic lo-
cus per ט in medio, קיסטא דמוריסא. Alibi,
Sextarius vini. Huc etiam refert
Aruch illud, קסטות המלכים, ut alii
libri habent, Kelim cap. 15. quod tamen inter-
pretes aliter ibi explicant. In Aruch explicatur
Lagena, quae Arabicè dicatur קסט. Ait ulte-
rius, fieri ex quacunque materia, testâ, metallo fusili,
ligno vel vitro. Et alibi, עשרה קיסטין אשתית, De-
cem sextarios bibisti, Vajikra rabba sect. 12.
Mensurâ uvarum, Zohar in Gen.
col. 83. id est, mensurâ rigidâ, rigoris iudicii:
Foramen mensuræ vini, נוקבא דקיסטא דחמרא,
unde sc. vinum effunditur, Zoh. in Gen. col. 372.
Id dicitur ראש הכלי Caput vasis: בקסטייהו שכיחי
In mensuris suis subsistunt, id est, proprietati-
bus, Zohar in Gen. col. 88. קודם ראשתלים קיסטא
Antequam impleta est mensura, לבתר ראשתלים
Postquam impleta est mensura, Zoh. in
Gen. fol. 74. col. 3.

Idem, Pfal. 75. in Medrasch,
cum quo confer Jalkut in hunc Psalmum.

שליחי דקוסטא דגופטרא: Questio, Tortura
Nuncii torturæ, pænarû, Zoh. in Gen. col. 459.
Guido, Nuncii iustitiæ depositionis.

Castellum. In Talm. Hier. י"ז cap. 3.
Glossa, בניין מפואר של מלכים.

Castellanus, Oeconomus. Citat Aruch ex
Vajik. rab. sect. 19. sed ibi nunc aliter legitur.

מעשה בקיסטון אחר. In Medrasch Pfal. 25.
Historia cum quæsitore vel carnifice quodam.
Est spiculator, Satelles, Custodiæ regiae miles, miles
vel custos præfidiarius, qui solent suspectas aut malefi-
cas personas capere & ad carceres trahere, qualis hi-
storia ibi in Medrasch refertur.

קיסטונא Questio, Occasio, Experimentum, Guido
למיסב מנרא: Item Tributum personale: ex Zohar:
Ad accipiendum ab ipsa tributum, id
est, מכס, Zohar in Gen. col. 231.

קיסטנטינא Constantina, Constantinopolis: בריחי
Lætare Constantina קיסטנטינא קרתא דאדום רשעא
urbs Edomi impii, Thren. 4. 21. in Ven.

קיסטנטינוס Constantinus.

קיסטניר Questor, Quæstor, Quæstionarius. Præ-
tor rerum criminalium: Carnifex, Licitor: לסטים
שהיה נרון לפני קיסטניר Latro qui fuit condemna-
tus coram quæstionario sive prætore crimina-

lium. Ex libro Pesikta adducit Aruch: מסרו
Tradiderat eum (Mosen) carni-
fici ad occidendum eum, sed gladius non habe-
bat vim in eum, unde Exod. 18. Moses dicit, Eri-
puit me (Deus) de gladio Pharaonis: R. Salom.
Exod. 2. 15. כאדם שאומר לקוסטניר סב רישור. Sicut
homo qui dicit carnifici, aufer caput ejus, Mid-
bar rab. sect. 1. Glossa, לקוסטנר, id est, ההורג את
Afficiens fontes morte. Legitur
pro Græco, μαρτυρῶν, Matt. 27. 65.
& 28. 11. Vide Full. in Misc. lib. 4. cap. 17.

קסטור · קוסטיר · קוסטרא · קסטור · קסטור · קסטור
Questor sive Quæstor, Tortor, Apparitor, Carnifex, sup-
pliciorum criminalium executor, Hebr. שוטר: ut,
Et cōspexit eum apparitor qui-
dam, Bechor. fol. 35. 1. בקוסטרא דפלגא קסטירא שכיחי
In compositione disidii carnifex præsens est,
Zohar in Genes. col. 113. וקוסטיר על רישורון דחייבא
Et carnifex est super capita improborum, Ibid.
col. 146. Omnes hi carni-
fices inferiores, inferioris mundi, Ibid. סריקתא
Inanitas carnificum, Carnifices, quæ-
sitores inanes & viles, Ibid. col. 402. Convenit
cum præcedenti voce.

קיסטפא Frustrulum, Frustrum, Fragmentum: נפק
Egressum est fru-
stum ligni & occidit serpentem, Zohar in Gen.
folio 446.

קסטיפא Splendor, Lux: קסטיפא רשמא
splendor solis, id est, זיהרת ניצוץ השמש
splendor ra-
diationis solis, Zohar in Deut. col. 549.

קסטרא Stannum, Plumbum album. Cor-
ruptum ex Græco κασσίτερος: וית פרזלא וית קסטירא:
Et ferrum & stannum, Heb. והבדיל, Num. 31. 22.
קסטירא. In Talmud Hierosoly-
mitano corruptius, In Talmud Hierosoly-
mitano corruptius, Plūbum
& stannum commixta, Sanh. cap. 7.

קסטרא · קסטרא · קסטרא · קסטרא · קסטרא · קסטרא
Castrum, Ta-
bernaculum, Habitaculum, Palatium, Hospitium,
Domus, Mansio, Locus in quo quis manet & habitat:
Si fuerint ipsi pecuniæ in ca-
stro, Bava kama fol. 98. 1. לא תחתון בקוסטרא
Non deorsum in tabernaculum, id est, אהל, Zohar in
Gen. col. 363. Item, בקוסטרא דקוסטרא חבירין שכיחי,
In tabernaculo mensarum focii inveniuntur, id
est, in hospitio, ubi cuiq; cum mensura res ven-
duntur, hospites & viatores divertunt, Ibidem
col. 237. קוסטרא דקוסטרא
id est, אהל · פדור, Zohar in Genes. fol. 4. col. 2.
In tabernaculo, habitaculo ejus,
Ibid. col. 147. מתגלפא קוסטרוי Exsculptum in pa-
latio ejus, Zohar in Exod. col. 306. Plurale,
Tabernacula cognoscuntur, Zoh.
in Gen.

in Gen. fol. 3. 5. אהליות וקסטיות Tentoria & tabernacula, Vajikra rabba sect. 1. Bemidb. rabba sect. 1.

בכופרניהון *Castella, Palatia. Cum Pron.* וביקסטיותיהון *Cum villis suis & castellis suis, Genes. 25. 16. in T. Jon. & Hier.*

בקיטרא *Questura, Dominatus, Dominium, Potestas, Facultas*: בקיטרא וקיטור *Facultate vinculo- rum, Zohar in Gen. col. 83.*

בקיטור *Vestigia*: בקיטור *Vestigia ejus, Guido ex Zohar.*

בקיטור *Laqueus aucupis, vel Catapulta, Guido ex Zohar.*

בקיטור *Metalla: Res abdite, secreta, cause, Guido ex Zohar.*

בקיטור *Plur. Procetta*: בקיטור *Procetta*: והוא מתתקן למדורי *Et iste locus est dispositus habitaculis ventorum & procellarum & tempestatum gravissimarum, Zoh. in Gen. col. 119. Alibi pro eo legitur, וישין ועלולין וקטפורין, Spiritus maligni, tempestates, & procellæ, id est, סופה וסערה, ibid. col. 81.*

בקיטור *Hinc in Zohar in Gen. col. 383.* בקיטור *id est, Ornatus vestimentis suis. Pro altera voce legitur ab aliis בקוטפו, & בקטפו Vestimentu. Fortè legendum בקטפו. Vide קטפו. Guido reddit, Conneclitur cum circulatione vel gyro suo, id est, cum mente superiori. Et בקטפו Contignare, Tigna conjungere.*

בקיטור *Lucerna magna. Sic explicat Baal Aruch. Legitur in Medrasch Kohelth cap. 1. v. 9. Citatur etiam ex libro Pefikta, sed in Jalkut Jefa. 60. 1. legitur simpliciter פנוס, quod est Græcum φανός Lampas, Lucerna. Vide supra. Videtur esse ξυλοφανός, sicut dicitur ξυλολυχνία.*

בקיטור *Divinare, ut Hebraicè. Præteritum, Et divinarunt divinationes, 2. Reg. 17. 17. Infinitivus, למקסם קסם Ad divinandum divinationem, Ezech. 21. 21. Imperativus, קסמי בען לי בבדין Divina nunc mihi per pythones, 1. Sam. 28. 8. Participium, קסמין Divinans divinationes, Deut. 18. 10. Scribitur vulgò ex forma Hebraica קוסם.*

בקיטור *Divinus: ויתר בלעם בר בעזר קסמין Et Bilhamum filium Behor, divinum, Jos. 13. 22. Plurale, ויתר קסמין וקסמין Vir observans hariolos & divinos, Eccles. 11. 4. Emphat. ויתר קסמין Et à divinis auscultant divinationes, Deut. 18. 14. ויתר קסמין Et divini prophetant mendacium, Zach. 10. 2. ויתר קסמין Sacrificulos & divinos, 1. Sam. 6. 2. Cum Affixo, ויתר קסמין Et à divinis vestris, Jerem. 27. 9. Et divini vestri, Jer. 29. 8.*

בקיטור *Divinatio, ut antea in Infinitivo: Et divinatione mendaciorum dixistis, Ezech. 13. 7. ביימיה הנה קסמין In manu dextera ejus erat divinatio, Ezech. 21. 22. ביימיה קסמין Divinatio est in labiis regis, Proverb. 16. 10. ויתר קסמין Qui quærent divinationem, 1. Sam. 15. 23. Plurale, קסמין, ut antea in Verbo: ולא קסמין Neque divinationes cupiunt, Num. 23. 23. Et divinationes erant in manibus ipsorum, Num. 22. 7. Cum Pronomine, בתקוף קסמין לתרין In divinationum tuarum multitudine plurimum, Jefa. 49. 7.*

בקיטור *Idem. Hinc legitur, וקסמין משגש, quod legendum וקסמין Et divinos perturbat, juxta Hebræum וקסמין, Jefa. 44. 25. Sic sæpè in Veneris per ו juxta formam Hebraicam scribitur, unde facta transpositio. Cum Pronomine, ותהו להון קסמיהון Et fuerunt ipsis divinationes ipsorum mendaces, Ezech. 21. 23.*

בקיטור *Idem: וקסמין Et expertus sum, cognovi divinationibus, Gen. 30. 27.*

בקיטור *Elias scribit, se ignorare quid sit. Aruch adducit, sed non explicat. Mercerus notat: Vocè propiùs expensâ, non dubium quin à Censu deflectatur. Scaliger in Fragmentis ad librum de Emendat. Temporum, pag. 24. similiter vult esse vocem Latine Censu, quod sensui bene convenit: Et delebuntur Romani, nec exigent censum ampliùs à Jerusalem, Hab. 3. v. 16. In Aruch & Elia legitur בירושלם In Jerusalem. Judæa à Romanis subactâ, Judæi in singula capitâ pendebant Romanis didrachmum, ut testatur historia Evangelica Matth. 17. 24. Munsterus Stabulum reddit, malum sensui diversorium.*

בקיטור *Nomen proprium urbis, Heb. עצמון, Numer. 34. 4. 5. in Jonath. & Targ. Hieros.*

בקיטור *Regula lignea, Norma, lignum longum & regulum fabrorum lignariorum: ולא נגר בקסם Neque faber lignarius cum regula, sc. egredietur circa vesperam accedentis Sabbathi, Schab. fol. 11. 2.*

בקיטור *Festuca, Fragmen parvum ligni. In adagio veteri ejus usus, quod & ex sermone Christi notum, טול קיסם מבין עיניך אפר לו טול קורה מבין עיניך Tolle festucam ex oculo tuo. Respondit ipsi: Tolle trabem ex oculo tuo, Erachin fol. 16. 2. Qui arguit alium ob delictum exiguum, cavere debet, ne ipse longè majori sit obnoxius. Aliena reprehendens, sua nec ignoret, nec dissimulet. Eadem hac loquendi parabolâ Christus usus est Matth. 7. ab initio, in hypocritas, qui in alienis vitiis judicandis oculos habebant lynceos, in propriis cæci magis quàm talpæ: קיסם של תורת נוטל אפר הקיסמין Festuca mori, Schab. fol. 67. 2. Tollit*

Tollit fragmenta, frusta, scil. feretri putrefacti, Nasir fol.65.1.

Idem. In Berach.fol.15.1. Qui non habet aquam, abstergat manus suas in terra, vel in fasciculo, aut בקיסמית in fragmento ligni. Rabbam pro eo habet, בקורה in trabe, in Jad par.1. fol. 62. 2.

Ornamentum. Fortè est Græcum *κόσμησις*: Etiam cum ornamentis aurium, Schabbas fol. 65.1. Aut est Particula fili argentei instar festucæ, quod auris foramini indebant ne concreveret aut coalesceret, antequam ornamentum adhiberent.

Cosmographia, mundi descriptio. *Folium arboris*. In Talmud hodiè legitur קנסי. Vide illud suprà.

In Gemara, קסניתיא במטללא בגוריתא קסניתיא. Ludès catulis teneris sive parvis. Glossa, משהקת, Ketubh. fol.61.2. Hic גוריא est Catulus, & alterum, ejus epitheton. Alius exponit illud Parvis. Vox peregrina. Malè ergo קסנא alii Catulum interpretantur.

Scriba, Notarius, Echa rabbà cap.2.v.1. quod suprà in קיס. In Jalkut pro eo legitur קריסטור.

Acre, Acerbum, Acidum fieri, Acefcere: *Acescens*. Affine Græco *ἀξιδιον*. In Ber. rab. sect.30. ופתח חבית שלישיית ומצאה קוסס Aperuit vas tertium (vini) & invenit illud acidum; Glossa, קוהא Aciditas: עשר קוססות Decem (dolia) acida, Bava bathra folio 93. 2. Tollit fragmenta & acidata, id est, glebas terræ ex humore cadaveris coagulatas & conglobatas, Nasir folio 65.1. Glossa, הקוזות.

Hedera. Græcum est *κίσος*: קסוס ושושנת Hedera & lilium regis, id est, rosa, non sunt heterogenea in vineis, Kilaim cap.5. Oholoth cap. 8.

Legitur in Talm. Hierosol. Tract. Bava mezia fol. 10. col. 2. in fine. ומפרשין לריסין מתרתין קסוסטבן או משלש קסוסטבן אין זו רבית אלא טרשא.

Gyrus, Circulatio, Guido: in Zohar, קסטר בקוספוי. Vide in קסטר.

Coruscatio, Radiatio, Projectio radiorum solis: unde, קוספיתא דשמשא, Radiatio, Scintillatio radiorum solis.

Sicut lapis in funda, Zohar in Exod. col.177.

Idem, Zohar in lib. Num. col. 353. קרטיפא.

Mallei, Guido ex Zohar. קיסר ופלגי קיסר: Caesar, Imperator.

Cæsar & dimidius Cæsar, id est, secundarius, vice-Cæsar, Sanhed. fol. 98.2. אגוסטוס קיסר Augustus Cæsar. Hinc Verbum,

Cæsar factus est: apud historicos. *Cesareum, Regium*: In Megillath Echa cap.1.v.5. Antequam vastaretur Jerusalem, non fuit urbs præstans: Sed ex quo vastata est, facta est קיסרין urbs Cæsarea. Item Cæsarea, urbs Palestina: מן ער קסרין A Dan Cæsaream usque, Genes.14.14. in T.H. ער קיסרין, Num.34.8. in T. Jon.

Habitaculum regium, Cæsareum: In Medrasch Echa sive Threnorum, folio 56.2. in præfatione, קריה שעשאה דוד לקסרקיסון שלו Urbs quam fecit David Cæsareum, regium habitaculum suum, Glossa, חדר ומשכן לקיסר Conclave & habitaculum regium. Compositum est ex קיסר & קיסון, de quo suprà. In Medr. Schir cap.8. v.13. per x legitur: נטל כל קצרקיסון Sustulit, vel removit omnem cæsareum suum apparatus. Glossator explicat שרים Principes, ex lingua Arabica.

Corbis, Saccus, qui cum pabulo applicatur ori bovis, ut eundo comedat. Aliàs קרסטל.

Mensura: קיסתא דמוריסא Mensura muria, Cholin folio 109.1. Vide suprà קסט.

Guttur. Vide suprà קוע. Quæ Aruch hujus formæ affert, קעילה. Sic enim scripta in Talmud reperi. Sed קעיליה est nomen proprium oppidi in tribu Juda, Jos.15.v.44. Inde, קעילית, Keilea: רבילה קעילית Palatha keilæa, Bechor. fol. 45.2.

Stigma, notam, signum inurere, imprimere, incidere vel pungendo indere, *αλιζεν*, Stigmatem notare. Apud Talm. כתב ולא ער שיכתוב ויקעקע Inscrisit & non inussit: Donec inscribat & inurat in manum suam, tunc reus fit, juxta illud, וכתובת קעקע Et scriptura stigmatum, Levit.19.28. Maccoth fol. 21. col. 1. גול מריש ובנאו בבירה מקעקע כל הבירה כולה Qui rapit trabem, & edificat eam in edificio, stigmatem notat universum edificium, Taan. fol.16.1.

Nota inusta vel incisa, Stigma, Signum.

Scalpere: Fodere, Suffodere, Subvertere: unde, וקעקע להם כתרנגולין Et scalpe illis sicut gallinæ scalpunt, Kidduschin folio 31.1. Et in Schemoth rabbà sect.35. וחרי כבל אף היא החריבא Et ecce etiam Babel vastavit eam, sed non suffodit eam, scil. Domum primam. At de Edom dictum, ערו ערו Diruite, diruite, quamdiu fundamentum aliquod in ea est, Psalm.137.7.

Sonitus: שמע להם קעקוע עצום *Auditur* *ipfis fonitus validus*, scil. ex subito motu, *Majemon* in *More* lib. 2. cap. 8.

קערה *Scutula, Scutella*: בקש איוב להפוך: *Quæsit Job vertere scutellam super os ejus*, in *Bava bathra* fol. 16. 1. Vide *More* par. 3. cap. 23. *Dictum proverbiale*, cujus sensus; *Voluit fundamentum Legis planè subvertere, & apertè in blasphemiam & contumeliam contra Deum erumpere. Hoc sensu alibi etiam legitur*, באדם שאומר לחבירו גירפתה הקערה ולא חיסרת, *Kerithut* fol. 7. col. 2. Vide *Aruch* in גרף.

קפא *Conjungi, Cohære, Coalescere, Congelare, Concretere, Condensari, Coagulari*. *Semel etiam ponitur pro Hebræo צוף*, unde & *Natare, Supernatare* significat. *Præteritum*, וקפא *Et cohæsit ferrum*, scilic. cum suo manubrio in aquam projecto, 2. *Reg.* 6. 6. *Et natavit ferrum*, vel, *Natare* fecit (*Propheta*) ferrum, juxta *Heb.* וצף. *Hic miracula Hebræi ponunt, & hæc supernatatio unum fuit miraculum. Alterum, cum vir cædens ligna, projecisset manubrium in aquam eodem loci, ubi ferrum deciderat, statim conjunctum fuit manubrium cum ferro. Eò paraphrastes respexit, vertens וקפא* *Et coaluit, conjunctum fuit ferrum*: קפו תהומי בלבא *Concreverunt abyssi in corde* (id est, intimo) *maris*, *Hebr.* וקפאו, *Exod.* 15. 8. *Apud Rabbinos*, סאה תרומה שנפלה על פי מגורה וקפאה *Si inciderit solum separatæ oblationis in superficiem acervi, & supernatet sive supernè cohæreat, conjungatur & coalescat cum eo*, *Trumoth* cap. 4. *Mare cujus aquæ congelatæ fuerunt. Item*, אחר כן יקפאהו ויעמידהו החום הטבעי *Postea coagulat & consistere facit illud* (semen) *calor naturalis*, *Jobi* 10. 10. in *R. Levi*; היין משיקפה *Vinum ex quo natat, & etiamsi natet, fluit tamen ex torculari superiori in lacum*, *Maaseroth* ab initio, *Abhoda* fol. 56. 1. *Bava mezia* fol. 92. 2. *Natat*, scilic. *nucleos supernatantes habet, tunc indicium est, operis pressioni absoluti, ut decimæ inde sumi possint, quas sumpserunt nucleis primùm ablati. Vel משיקפה* *Ex quo condensatur, coagulat, nempe per fervorem, quando sæces & mustum commiscuntur, & crassam spumiam efficiunt. Item*, שכן דמא רכבא קפי *Nam sic sanguis hepatis supernatat, id est, צף*, *Cholin* fol. 111. 2. *Postquam aquæ graves sunt, & subsidunt in imo, fructus autem natant supernè*, *Cholin* fol. 26. 2. *Condensat, coagulat sanguinem*: הקפה את הרום *Postquam condensavit eum*, *Cholin* fol. 120. 1. *Item* *Alleviare, Allevare, Leve red-*

dere, sicut res quæ aquæ immatatur: אקפו ידייכו *Alleivate manus vestras, id est, הקלו* *Leves reddite, ac si supernatarent*, *Chagiga* fol. 16. 2. מרדין בהמה חיה. עוף בחצר אבל לא את התרנגולת משום דמקפא נפשה *Ducunt bestiam, animal, & volucres in atrio, sed nõ gallinam, propterea quia allevat seipsam, id est, elevat se pedibus sublatis, & sic ducens aut apprehendens videbitur eam portare in sabbatho*, *Schabbas* fol. 128. 2. *Disputatio est de gallina, quæ fugit ex gallinario, an liceat eam, manu impellendo, reducere in sabbatho? negatur, quia &c. Malè Aruch explicat per מכברת, unde Munsterus fecit Honorandi, Venerandi significatum. Rursus ex prima significatione, בשעה שכרה דוד, שיתין קפא תחומא בעא למשטפיה לעלמא* *Qua hora fodit David fundamenta* (*Templi*) *natavit abyssus, quærens inundare mundum*, *Maccoth* fol. 11. 1. *Succa* folio 53. 1. *Glossa*, שיתין, id est, *שיתין*, à שות *Ponere*: קפא, id est, צף *Natavit: Quod natarent stagna piscibus, id est, flumina exundarunt extra ripas suas, & natabant ibi pisces multi, at exsiccatis aquis, pisces multi in sicco & stagnis reperti, & capti*, *Bava mezia* fol. 12. 2. *Sic alibi*, ראקפי פירא רכוורי *Quod cum naret vivarium piscibus, iverunt & piscati sunt eos in sabbatho*, *Kiddusch* fol. 72. 1. *אכל להקפור מות*. *Sed natare facere* (*ellyphnium*) *licitum est, nempe, ne submergatur oleo, & exstinguatur*, *Schab.* fol. 21. 1. *Aruch* istud explicat, *Condensare, Densum facere ellyphnium*, ut lumen tanto sit clarius.

Concretio, Coagulatio, Condensatio, Natatio: קפאון קפואה *Concretio, congelatio aquarum.*

Coagulum, Concretum, Condensatum. In Aruch scribitur קופה *Significat Decoctum crassum illud & condensatum, quod in fundo ollæ ex elixatis carnibus subsidit*: לאסור צירן ורוטבן וקיפה שלהן *Ad prohibendum jusculum &c.* *Chol.* fol. 112. 2. *Cutis, jus & decoctum, Cholin* cap. 9. in principio. *Glossa*, דק שבכשר שזולל, id est, ליסוד הקרירה *est tenerum carnis, quod subsidit in fundo ollæ: מן העור* *Zebhachim* fol. 35. 1. *Glossa*, קיפה תכלין ודק שבשולי הקרירה *est, tenerum scil. quod est in fundo ollæ.*

Idem: item Decoctum sive Pulmentum crassum & condensatum ex farina: הנודר מן הגריסים *המקפא*: אסור מן המקפא *Nedar.* cap. 6. in fine *Pulmentum ex truma, sive frumento separato*, *Tibbul jom* cap. 12. *Glossa*, מקפא *est Coctura concreta & crassa, veluti לצועק לתוכן מקפה* *Uteffun-*

Ut effundat in ea coagulatum, trassum aliquid, Schab. fol. 124.2.

קפוי *Leve*, quod suâ levitate natat in summo: *Vile*, *Vilis pretii*. In Gemara: Quid est, quod dicitur, זה אור שיקר? Zachar. 14.6. אור יקרות קפאון, בעולם הזה וקפוי לעולם הבא Est lux, quæ pretiosa est in mundo vel seculo hoc, & est vilis in seculo altero, Pefachim fol. 50. col. 1. in fine capituli. Glossa קפוי id est קל *Levis*, & omnis res levis vocatur קפוי, quia leve natat in aqua, & Hebræum צוף in Targum redditur קפא.

קופיא *Leve*: unde, כפרה קופיא, *Propitiatio sive victima propitiatoria levis, alterius victimæ conjuncta* & *ei quasi supernatans*: unde, אחיו הכהנים, *Fratres ejus sacerdotes num fixo (ordinariâ victimâ) expiantur, aut fortè levi (victimâ) expiantur? id est, victima ipsorum non est ordinaria, sed in victima sacerdotis magni inclusa, quæ pro ipso & fratribus sacerdotibus offertur, unde dicitur קופיא Levis & Supernatans sacerdotis magni victimæ: Joma fol. 50.2.*

קפא. In Gemara Berachoth fol. 56.2. קפא hoc est, כשורא דיקה עשרה, idem est quod עשרה, *Trabs*: דיקה עשרה, *Decem*. Glossator dicit, in lingua Persica & Græca *Trabem* vocari קפא.

קפא. In Gemara, האי חסא צריך לשקועיה למה לי, *Hanc lactucam quare necesse est intingi (in intritum paschale, quod חרוסת vocant)? propter קפא: Pefachim fol. 115.2. R. Salomon & R. Samuel interpretes hujus loci exponunt ארס Venenum, venenatam qualitatem quæ est in succo lactucæ, quæ intinctione aufertur. Unde & in acetariis ex aceto vulgò comeditur. R. Chanael exposuit תולעת Vermiculum, qui lactucæ cauli aliisq. herbis sæpius inmiscitur. Aruch exponit Flatulentam qualitatem, quæ flatu in ventre hominis generat, at intingendo ea tollitur. Id secutus est Munsterus. Et fol. seq. col. 1. ואי חרוסת לא מצוה משום מאי מיתיה לה אמר רבי אמי משום קפא אמר רב אסי קפא חסא חסא קפא דחסא כרתי קפא דכולהון Id est, Si intritum charoseth non est præceptum divinum, ut quid affertur? Rabbi Amme respondit, propter virulentum succum lactucæ. Dixit Raf Assè: Virulentum succum lactucæ (curat) raphanus: virulentum succum o-raphani curat porrum: virulentum succum omnium istorum curant aquæ calidæ potæ.*

קופא *Vitis, idem quod Chald.* In Gemara: גפן שהוקינה, *Vitis vetula, id est, Bava mezia folio 109.2. Plurale, הנהו זיקי חמרא, Istos utres vini, qui reperti fuerant inter vites, permisit Rabba,*

Bava bathra fol. 24.1. Vide & in קפף & in קוף.

קפד *Ithpehal, אתקפד, Abscindi, Amputari, Præcidi, Decurtari, Abbreviari. Præteritum, Num præcidendo præcisa est potentia mea? Heb. הקצור קצרה Jefa. 50. v. 2. אתקפדו כנול גרדאין תיי. Præcisæ sunt instar telæ textorum vitæ meæ, id est, dies vitæ, Heb. היתקפד, Jefa. 38. v. 12. Futurum, Num præcidetur, decurtabitur verbum aliquod à Domino? Hebr. הקצר, Mich. 2. v. 7.*

קפירות *Præcisio, Amputatio, Abbreviatio: Non propter abbreviationem manus Domini vos non redimimini, Heb. לא קצרה, Jefa. 59.1.*

אתקפדא *Excidium, Excisio, Succisio: אתקפדא Excisio advenit, Hebr. קפדה, Ezech. 7.25. Sic ibi legendum.*

II. **הקפיד קפד** *Curare, Curiosum, Anxium, Sollicitum esse de re aliqua, Attendere, Attentum esse: Irasci, Iracundum esse: כל המקפיד עליו חוצץ: Propter quodcunque quis curiosus & sollicitus est (ad illud scilic. tollendum & removendum) id discriminat, Mikvaoth cap. 9. ושאינו מקפיד עליו Et propter quod non est sollicitus, quod non curat, Ibid. התם לא קפיד עליוהי הכא קפיד עליוהי Illic non erat sollicitus de eo, hîc verò erat sollicitus, Schabbas fol. 48.1. קפירותו אמנא Solliciti estis de vase, ut scil. sit integrum, Chol. fol. 107.1. אשר אינה מקפדת Mulier non est attendita, non curat, non est sollicita de illo: לא הקפיד Et ומקפיד להסירו: es sag jshn nichts daran: operam dat ut removeat illud: Et attenti sunt alter in alterum: ולא יהיה לא יקפיד Non curabit, non irascetur: ולא יקפיד Neque irascetur.*

הקפדה *Attentio, Cura, Sollicitudo.*

קפידא *Idem: item Ira, Iracundia: ודקר ירת תרויהון בקפידא Et perfodit ambos istos in ira, Numer. 25. 8. in T. H. Munsterus Umbilicum exponit: Ab attentione dependet res, in attentione & cura totum situm est. Frequens apud Talmudicos: קפידת Iracundia docentis.*

קפיד קפיד *Præceptus, nimis curiosus, Biliosus, Iracundus. In Gemara, והא ארם ענותן כהלל, ואל יהא קפדן כשמאי Perpetuò sit homo mansuetus sicut Hillel, nec sit iracundus sicut Schammaj, Schab. fol. 30.2. Hillel dicere solitus fuit, ולא הביישן למד, וירעודוס non benè discit, & iracundus non benè docet, Pirke avoth cap. 2. Inde & Lex non explicatur rectè, nisi per eum, qui non est iracundus: קפדן קפידא Iracundum vocasti me.*

קפדנותו של *Iracundia*: In Gemara, קפדנותו שמיא בקשה לשורדנו פון העולם ענותנותו של הלל קירבנו *Iracundia Schammæi quærebat nos expellere ex mundo: mansuetudo sive humilitas Hillelis promovit nos sub alas Divinæ Majestatis, Schabbas fol. 31. col. 1. קפדנותו של Iracundiam patrum (eligo ego) & non humilitatem filiorum, Bereschith rabba sect. 74. ad illud, Et excaudit Jacob, Genes. 31. v. 36. Sic in Medr. Schemuel. sect. 22.*

Ericius, juxta quosdam: alii *Noctuam*: alii *Merulam* exponunt: תפן וקפן קופרדא Ibi nidificabit merula, avis solitaria, Jesa. 34. 15. Græci ἐριχίου *Ericius*. R. Salomon, Est avis volans noctu, *Noctua*. Plurale, לירותה, ויאשונרה Et redigam eam in hæreditatem ericiorum, Jesa. 14. v. 23. קופרדן Etiam onocrotali, etiam ericii, Tzephani. 2. 14. Jesa. 34. 11. Apud Talmudicos, ולא פרה בעור הקופר, Neque vacca (egreditur in Sabbatho) cum pelle ericii, Schabbas fol. 54. col. 2. Solebant eam mammis alligare, ne lac exfugeretur. Scribitur כל מיני חיות יפות לחלום חוץ מן קופר per Resch: *Omnes species animantium bone sunt ad somnium, exceptis elephante, simiâ, & ericio*, Berach. 57. 2.

Caro, & interdum in specie, *Caro ferina*: על מיני קופרדא Et super species varias carnis ferinæ, Berachoth folio 44. 2. R. Salomon simpliciter exponit *Carnem*. In editione Basileensi legitur קופרדא per ר, sed in Aruch & alibi apud Rabbinos per ר. In Bereschith rabba, איתי לי קופר צלי ופרת נקיה וחמר טב Affer mihi carnem affatam, panem purum, & vinum optimum, sect. 70. Glossa בשר. Item, וכסא טבא לפומיה *Caro optima in ore ejus, & poculum bonum in ore ejus*, Bereschith rabba sect. 63. Sermo hîc de Esau venatore, ad illud, *Et dilexit Jacob Esavum, quod venatio esset in ore ejus*, Genes. 25. v. 28. Unde Munsterus explicavit *Venari*, & קופר *Venatio, fera venando capta, fera*. Postremum hoc citatur ex Targum Hierosolymitano, sed in impressis libris non extat. קופרדא משלים לפסתא פסתא לא משלמא לקופרדא *Caro perficit panem, sed panis non perficit carnem, id est, qui comedit carnem, judicatur etiam simul comedere panem, non contrâ*, Tal. Hier. Schabbas cap. 7. in fine. מאי תשאל קופר Quid petis? carnem.

חמי כרסון: *Carnosus, Corpulentus, Pinguis*: חמי קפרן Vidit ventrosus, vidit carnosus sive pinguem, Vajikra rab. sect. 34. In Aruch citatur קפרן per Resch.

Cappadoces. *Cappadocia* קפודקאי *per se loco* ר. *Sepius scribitur*

Insilire, Subsilire: Exsultare, Gestire præ gaudio: אפויים בו קפויים בו *Gestiunt, subsiliunt in ea, scil. scala Jacobi, Bereschith rabba sect. 68. Vir exultabundus & præ gaudio gestiens ac vociferans: כל רקפיו עלירה נסיב Quicunque insilierit in ipsum, accipiet quicquid in ipso est, Bereschith rabba sect. 86. Idem quod קפץ, commutatis ז ו צ, ut aliâs. Unde & Aruch alium locum ex eodem libro adducit, קפו בזכות אכורה, pro quo in editione Græcoviana legitur קפץ. Sic ex Targum, pro מרגל על ההרים, Cant. 2. 8. Aruch citat, וקפו Et transfiliit finem, id est, abbreviavit terminum, pro quo in Venetis & Regius legitur, sed mendose. Unde Regia juxta sentum reddunt, Et abbreviatum est tempus præfinitum.*

Mensura, Modius trium logorum, ut scribit R. Salomon in fine libri Talmudici Sota, & in Pesachim fol. 84. col. 2. ubi legitur: למיפא קפיו Ad pinsendum modium farinæ ad pascha: תלתא קפיו תמרי פרסייתא *Tres modios dactylorum persicorum, Schabbas fol. 110. 2. R. David in libro Radicum notat, Logum continuisse sex ova, unde Mensura trium logorum, continebit octodecim ova. Aruch scribit, esse שאינו כלי שאינו Vas quod non contineat ultra tria ova. Hinc deceptus Munsterus, qui inquit: Est genus mensuræ, continens 43. ova; accepit nempe מ' pro 43. cum legendum מ' novem. Idem error apud Ariam Montanum in Tubalcain, sive de mensuris sacris. Sed pro ביצן videtur legendum לוגין. Alibi, רב שמואל תקן Raf Samuel ordinavit mensuram trium קפיו, Bava basra fol. 90. 2. Glossa, id est, מ' novem logorum. Nam קפיו continebat cabum. Kabus autem continebat quatuor logos. Ergo קפיו continebat tres logos.*

Excidere, Exscindere. In Targ. ובמרבא Et in deserto interdum exscindunt, id est, grassantur, vastant omnia, Hof. 7. 1. Tremel. *Cedes perpetrant.*

Apud Rabbinos frequens ejus usus est pro *Truncare, Amputare, Succidere, Præcidere, Excidere, Gladio ferire vel amputare, Hawen/Abhawan. Inde Rippen Germanicè est Monetam præcidere: Exscindam (vel Sepeliam) filios meos, nisi hoc jus excisum (vel Sepultum) est, Schabbas fol. 17. col. 1. & Oholoth cap. 16. Exsecrandi formula fuit, quasi dicat, Perdam vel sepeliam filios meos, nisi hæc sententia vel lex juris aut statutum oblivioni datum sit & perierit.*

perierit. Glossa אקפה, id est, Sepeliam, estque significationis Excisionis & Amputationis. Sic, שהיה מקפה את בניו Qui fuit excidens filios suos, id est, solitus fuit jurare, אקפה את בניו, Metzia fol. 85. 1. Item, אקפה את בניו Exscindam (vel sepeliam) liberos meos, quod si inciderint in manus meas (libri isti) comburam ipsos, Schab. fol. 116. 1. Potestas fuit in manu ejus amputare vel succidere pedes ejus, scil. fugientis, Sota fol. 44. 1. קיפחו עשרת השבטים. Amputarunt decem tribus ab Israële, Schab. fol. 147. col. 2. ארבעה מלכים הללו קפה בימיו. Quatuor prophetas istos excidit in diebus suis, R. Salom. in principio Hoseæ, id est, supervixit, אין לך Non est tibi ullus propheta, qui nõ exciderit (sepelierit) quatuor reges, sicut dicitur: *Visio Jeseia filii Amos, &c. Jesa. 1. בריה כל בריה Deus non amputat mercedem ullius hominis*, Pesach. fol. 118. 1. Bava kama fol. 38. 2. quod adducit R. Sal. Exod. 22. 30. Majemon in More par. 3. cap. 17. כל Quicumque amputat (aufert, & injustè ad se rapit) alimentum ullius hominis, vocatur Improbus sive scelestus. Veluti qui alterius lucrum injusto modo ad se transfert, qui alterum ab emptione commodâ, aut commercio, aut officio depellit, & vel majori pretio, aut aliis iniquis artibus, ad se transfert, & sic alteri necessarium alimentum præcidit & præripit: מקפחין פרנסתן Præcidunt ipsis alimēta sua: Quod præcidi mihi alimenta mea, scilicet peccatis meis, Kiddusch. in fine: המסמא את עינו והמצבה ארת בטנו והמקפה את שוקו אינו Quicumq. cacum facit oculum suum, & qui inflat ventrem suum, & amputat pedem suum, non migrat ex hoc mundo, donec fiat talis, i. e. Qui perinde facit ac si cæcus esset, qui simulat cæcitatem, aut quasi inflatum ventrem haberet, aut contractum & præcisum pedem, &c. Ketubh. fol. 68. 1. אין באין בהלכות הן באין Sed אלא לקפחני בהלכות הן באין, id est, ut me sententiis variis juris superent & vincant, meq; affligant, quasi exciderint & prorsus refutarint, Nasir fol. 49. 2. קם שרי מקפה ביה Surrexit, incepit, & gladio feriit illum, Beresch. rab. sect. 75. אקפח את ראשו של נמרוד Amputavit caput Nimrodi, & dixit, Hic rebelles eos fecit mihi, Beresch. rab. sect. 26. Item Deprædari, Spoliare: הב לי מר Redde mihi, quod mihi abstulisti, Vajikra rab. sect. 30.

Procerus, alta statura. Est idem quod קיפה, quod legitur in Targum Hieros. & id idem quod נבחה

per commutationem literarum affinium: הקיפה והננס Procerus & nanus, Bechor. fol. 45. 2.

קפטא. In Zohar col. 197. in Genesis, Et trahebat se (sensim proripiebat, irrepebat) inter cõjunctionem vel societatem. Glossa קופטא id est, ההתדבקות, Conjunctio, Copulatio, Cohæsiõ, Societas. Sic est pro קופטא, a sequenti קופטא.

ראשו מניע עד קפיטילירין Capitella columnarum: קפיטילירין של עמודים Caput ejus pertingit ad capitella columnarum, R. Bechai in Genes. folio 49. col. 2.

קפוטקיא Cappadocia.

קפוטקיא Cappadoces. Pro ט in quibusdam libris scribitur ו, ut & supra positum: ויה קפוטקיא Et Cappadoces, Genes. 10. 14. pro Hebr. ואת בפתרים. Sic & alibi pro isto Nomine ponitur: קפוטקיא דנקו קפוטקיא Cappadoces qui egressi sunt ex Cappadocia, Deuter. 2. 23. Legitur ibi vulgò מקפוטקיא E Cappadocibus, sed quia in Hebræo est מכפתר, ideò & in Targum rectius legetur singulariter pro Nomine loci, non pro personis. Sic Amos 9. v. 7. Reliquias insulæ Cappadocum, Jerem. 47. 4.

כולחו Conjungere, Connectere, Colligare: רגון קפטירן אילין באילין Omnes isti gradus cohærent & colligati sunt invicem, Zohar in Gen. col. 402. ושליחי דקיסטא דקופטרא בהו Et nuncii carnificum adhærebant, adjuncti erant ipsis, ibid. col. 159. Scribitur דקופטרא cum ג loco ק, quæ duæ literæ sæpè in hoc libro permutantur. Commentator legit per ק, & ait, נופטרא esse significationis רבוק.

קופטורא Vehementia, Conflagratio. Guido ex Zohare.

קפל Volvere, Circumvolvere. Ithpabel Præteritum, אתקפלו Circumvoluti sunt, Jesa. 38. v. 12. Id videtur legendum אתקפלו vel אתקפלו Præcisi sunt sicut tela textorũ, pro Hebr. קפתי, quod verbum etiam in Targum legitur Jesa. 50. v. 3. & Mich. 2. 7. At קפל in Targum rarissimum est. In Targ. Hierosol. Jonathanis, הורה עננא מקפל וקאים Fuit nubes duplicata & stans, Numer. 10. 35. Sic idem est quod כפל, literis affinibus inter se permutatis.

Rab. Duplicare, Complicare, duplâ vel duplicari formâ Componere, Concinnare, Circumvolvere, ut lintea, vestes, & charta componi & complicari solent: שבער בני ארם הם שקיפלו את העולם כולו: Septem homines sunt, qui universum mundum volvunt, Adamus primus, Mathusalem, Sem, Jacob, Amram, Abhaja Schilonites & Elias: Prudentiores פקחים שבהם קיפלום והניחוים בקופטא ipforum complicabant ea (vestimenta) & deponebant

ponebant ea in arcam vestiariam, Schab. folio 152. 2. פתילת הבגד שקיפלה Peniculamentum vestis vel telæ quod duplicatum, ex duplo contortum, ut ellychnii vice esse possit, Schab. fol. 28. col. 2. in Misna: מקפלים את הכלים Complicant vestimenta lineæ, lintea, scil. vesperâ Sabbathi, Schab. fol. 113. 1. in Misna: היוצא בטלית מקיפלה Qui egreditur cum velo duplicato sive convoluto circa caput, & elevaverit alam ejus dependentem in humeros, peccatum committit, quod scil. laboris aliquid fecerit in Sabbatho, Schab. fol. 147. 1.

קפולא קפולא קפולא Duplicatio, Duplum, Complicatio, Repetitio: קיפול הכורים Complicatio vestiû, indusiorum, linteorum.

I I. קפולא Fodere, Perfodere: הנהו קפולאי דהוו Iſti fossores qui erant fodientes in terra, Schab. fol. 152. 2. מקפל ליה חבריה דידי ודידיה Si illud perfodiat socius ejus, & dicat, meum est & ipsius, quod perforatio indicat, Bava basra, fol. 4. 2. מקפל ליה לטינא Perfodit lutum.

קפולא Perfoſio, Perforatio.

קפולאי Fossores.

קפולא קפולא קפולא Columna, Capitellum columnæ: מילי קפולא אלף Mille columnas turrium sive propugnaculorum, Bava bathra fol. 75. 2. Plur. קפולין, קופלאות. Vide Aruch in טפף & ה"ץ: Inſtar cedrorum capita ipſorum pertingunt uſque ad capitella columnarum: כעמוד הזה שיש לו בסים מלטטרה: Sicut columna iſta quæ habet baſin infernè, & capitellum ſupernè, Vajikra rabba ſect. 25. Gloſſa explicat לקבל נור רחב כתר נור רחב לקבל Coronam latam, ut recipere poſſit ædificium, & קופלאות לזון חזק, & קיפלוס לזון חזק, Fortitudinem, Robur: In Aruch ſcribitur hoc קפולין. Est à Græco κεφαλή, κεφάλαιον.

קפילא קפילא קפילא Macellum, Taberna, Forum carnarium; Caupona, Popina: קפילא קפילא קפילא Caupo, Piſtor: ארמא קפילא ארמא Nitimur caupone Syro, Cholin fol. 97. 1. אול גבי קפילא א"ל Ivit ad cauponem, inquiens: Dato mihi de iſto vino quod bibimus heſternâ veſperâ, Echa rab. fol. 60. col. 1. שני בני אדם נכנסין Duo homines ingrediebâtur tabernam, unus dicebat: affer mihi carnes affatas, &c. Beresch. rabba ſect. 19. in principio. Et alibi ad id, Qui moras trahunt in vino, Prov. 23. v. 30. זה שנכנס Is est, qui ingreditur domum cauponis vel cauponam primus, & egreditur poſtremus, Vajikra rabba ſect. 12. Medraſch Eſth. capite 1. v. 23. Hinc Guido

& alii exſtruxerunt Coquendi ſignificatum radici קפל.

III. קפל Decorticare, Detrahere, Abradere. Per methathesin literarum idem est quod קלה. In Gemara, ראיקפל איקפולי Quod decortico vel detrahendo detracta est, vel soluta & abstracta est, scil. maxilla à carne, Gloſſa נקלה, Cholin fol. 44. 1. In Aruch refertur ad Fodiendi ſignificatum. Et detraxerunt, abraſerunt lapides.

קפולא Clava. Sic legitur in Aruch, ſed in Gemara, unde adducitur, hodiè ſcriptum est מאי מן אלה Quod est cum Ala? Clava, Germanicè ein Roßb. Gallicè מצוקה une Maſſue, ſcribit R. Sal. Schab. fol. 63. 1. Vide אלה.

קפולא קפולא קפולא Catena, Sera: Rab. משל לאחד שהיו בידו Parabola est de quodam, qui habebat in manu ſua duas catenas ferreas, quas deportabat ad fabrum, inquiens: Potest ne eas reparare mihi? Beresch. rab. ſect. 48. in fine. Sic in Vajikra rab. ſect. 21. מלמד שנתן הק"ח Docet, quod dederit Deus 248. catenas ferreas, juxta 248. membra corporis hominis. Author Aruch inquit: In lingua Arabica vocant לקטינא קפולא קפולא Mirum quare Munſterus Cathedralis explicet. Gloſſa notat, in Medraſch Sche-muelis pro eo legi כבלי Compedes. Legitur idem in Jalkut in Proph. fol. 18. col. 1. ubi Gloſſa marginalis habet לחזק קפולא כל ערבי קורין לחזק קפולא.

קפולא Capitium, Tegumentum capitis, Græcè κεφαλή, Talmud Hieroſolym. Schab. cap. 6. ab initio.

קפולא Porrum capitatum, certa porri majoris ſpecies, quæ in terra Iſraëlis creſcebat. Volunt eſſe à Græco κεφαλωσ, κεφάλιον: שנתבשלו עם הקפלוטות Que cocta ſunt cum porro, Maaser ſcheni cap. 2. Aut ſi comminuerit porrum, indiderit que piſcibus, Betza fol. 17. col. 2. Gloſſa, הקפלוטות, id est, הכרישים, הנודר. Diſtinctum fuit à vulgari porro: unde, Qui votum facit à porro, ei licitum eſt porrum capitatum, Nedarim capite 6. Targum, קפלוטות, pro Hebr. הקציר, Num. 11. 5. in T. Jon.

קפולא קפולא קפולא Vide paulò antè, in קפולא.

קפולא Baal Aruch adducit hanc vocem ex Jelammedenu, ſect. 19. ויהי ביום השמיני sed ego eam in meo exemplari non reperi. Guido explicat, Repetitio, Replicatio.

קפולא קפולא קפולא Foramen securis vel instrumenti, cui inditur manubrium, Græcis σιλειά vel σιλειόν: Immittens clavum in foramen marræ, Schab. fol. 102. col. 2. Sic alibi, לקפינא

לקופינא דמרא, Bava kama fol. 27. 2. Clavum; scilicet ad firmandum manubrium.

קופנדרר In Tanchuma in Levit. in sect. קרשים legitur: Accepit corbem grandem, implevitque omnis generis fructibus, ficibus, pomis & aliis, ac imposuit humeris, וקרבו לפני המלך, בקופנדרר & asportavit ad regem compendiosè, viâ brevissimâ, celerrimè. Sic volunt idem esse quod sequens קפנדרר.

קפנדרר Compendiū viæ, viâ brevis. In Mischna, מאי קפנדרר? נא לא ועשו קפנדרר Neg. faciet eam, (Ecclesiam, Synogam sacram) compendium, id est, nō pertransibit eam compendii viæ causâ, ut viam abbreviet, ingrediendo ab hac parte, & rectâ egrediendo ab altera parte, dum liceret circuire, Megilla fol. 28. & 29. מאן דאמר איניש Quid est Kappandria? Perinde ac si quis dicit, Dum circūmeo muros ingrediar hâc. Veluti cum viâ communis est circa ædes, homo autem, ut viam abbreviet, transit per medias ædes, ut facilè fit tempore pluviarum & aliâs לקצר דרכו brevioris viæ causâ. Ibidem mox: הנכנס לבית הכנסת על מנת שלא לעשותו קפנדרר Qui ingreditur ecclesiam eo fine, ne faciat eam compendium, licitum est ei facere eam compendium, id est, rectâ per oppositam januam exire, non per eam quam ingressus est. Et mox, הנכנס לבית הכנסת להתפלל מותר לעשותו קפנדרר שנ' ובבא עם הארץ וכו' Qui ingreditur synagogam precum causâ, ei licitum est eam facere compendium, sicut dictum est; Sed cum veniret populus terræ ante Dominum in solemnitatibus, qui venerit viâ portæ aquilonaris ad procumbendum sive adorandum, abito viâ portæ meridiane, Ezech. 46. 9. Eadem leguntur in Berach. fol. 62. 2. Author Aruch vult esse vocabulum Græcum. Munsterus & alii dicunt, significare Domum, cui sunt duo ostia, anterius & posterius. Addendum fuerat, Et homo ingreditur per hoc, & egreditur per illud compendii viæ causâ, cum circuire domum istam debuisset. Vide interpretes Ezech. 46. v. 8. 9. Tanta autem apud antiquos fuit reverentia synagogarum sive Ecclesiarum, ut prophanum judicarent, aliud quid in eis peragere, quàm precari & munera sacra obire. Sic prohibuitur erat transire per Ecclesiam לקצר דרכו brevioris viæ causâ, non precum aut sacrorum causâ. Hinc specialis alia Traditio legitur in Megilla dicto loco: בתי כנסיות אין נוהגין בהן קלורת ראש אין אוכלין בהן ואין שותין בהן ואין נאותין בהן ואין מטילין בהן ואין נכנסין בהן בחמור. מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים ואין מספדין בהן הספר של יחיד אבל קורין בהן ושונן בהן In ecclesiis non est usitata levitas capitis (id est, denudatio) non comedunt in

eis, nec bibunt in eis, non ornant se in eis, non deambulant in eis (otii vel colloquii causâ) non ingrediuntur eas in æstu propter æstum, neq. in pluviis propter pluviâs, non lugent in illis luctum unicum, sed legunt & discunt in eis, etiam lugent in eis luctum publicum. Hæc ibi. Reverentia non tantum non improbanda, sed & imitanda. Est enim Ecclesia Domus Dei, Domus precum, Domus sancta, talibus & similibus minimè profananda. Majemon parte 1. in Hil. Tephilla, cap. 11. היה לבית הכנסת או לבית המדרש שני פתחין לא יעשו קפנדרר כד' שיכנס בפתח זר ויצא בפתח שכנגדו לקרב הדרך Si fuerint synagogæ aut scholæ duæ januarum, non faciet eam compendium, ingrediendo per januam hanc, & egrediendo per januam oppositam, ad approximandum viam. In Gemara Jebham fol. 6. col. 2. לא יכנס אדם בהר הברית במקלו במנעלו בפונדתו ובאבק שעל גבו רגליו ולא יעשו קפנדרר Nō ingreditur homo in montem Domus (Templi & arcis Hierosol.) cum scipione suo, cum calceo suo, cum cingulo suo, aut cum pulvere pedum suorum, neque faciet eam compendium viæ. Glossa, cingulo suo, Sacculo, in quo fert munera sua. Compendium, Ut abbreviet viam suam, & non opus habeat circumire, ingrediendo hîc & egrediendo per rectâ oppositum, non cultus sacri causâ, sed לעשות צרכיו ad facienda necessaria sua. In Bemidbar rab. sect. 11. Discipuli R. Eleasarum interrogarunt ipsum: Quomodo prolongasti vitam tuam hucusque? respondit, Per vitam meam non feci ecclesiam viâ compendium. והלך לו בקפנדרר Et discesserit per compendium. Glossa, קצר דרך per viam brevem, ע"ז fol. 69. 1. in Mischna cap. 5. Nomen portæ in monte domus, Mid-doth cap. 3.

קופסא מליאה קופסא Capsa, Arca, Scrinium: פיקחין שבתן Arca repleta numis; Qui erant prudentes inter ipsas, complicabant ea, (vestimenta) & imposuerunt capsulæ, Schab. fol. 52. col. 2. נותן לאשתו Dabat uxori suæ annulum, cui insculptum erat sigillum, ut deportaret eum in arcam, Schab. fol. 62. col. 1. Et videbatur repositum esse in capsâ, Joma fol. 72. 2. quâ locutione etiam utitur R. Sal. Exod. 16. 13. Operculum capsæ, Kelim cap. 16. Vestimentum arcæ, Menach. fol. 41. vide. Plurale, ארונים Arculæ & capsæ, R. Sal. 2. Reg. 10. 22. קפיים Tignum, Trabs, idem quod Hebr. קפיים, quod legitur Hab. 2. 11. קפיים ארחי נינהו. Traves latitudo sunt, Bav. bath. fol. 3. 1.

ובכל עטרה ועטרה חד קפסורא Dominator: Et in unaquaque corôna sive zona, aut unoquoque

quoque circulo erat unus dominator, Zohar in Genes. col. 402. Dominatores mundi, planetæ scilicet & signa cœlestia prædominantia.

קפוף *Noctua*. Sic usurpatur Lev. II. v. 17. Deut. 14. 16. pro Hebr. ינשוף. Item

Bubo, avis deserti: בארץ ננובתא. Sicut bubo in terra sicca, Hebr. כבוס חרבות Psal. 102. 7.

Plurale, וקפופין ועורבין Et noctuæ & corvi, Jesa. 34. 11. *Apud Talmudicos triplex hujus vocis usus est*:

Cum aliquo signo avium est *Vespertilio*, Cholin fol. 63. 1. Hebr. חנשפת. Secundo *Noctua*, pro Hebræo ינשוף: paulo antè in Targum.

Inde & Talmudici, כל מיני עופות יפין לחלום, *Omnes species volucrum pulchræ pulchræ sunt ad somniandum, exceptis bubone & noctuâ*, Berach. fol. 57. col. 2. Tertio, *animal quoddam est, sive bestia, Cercopithecus, Simia caudata, ein Meerfaß*: inde ibidem, כל מיני חיות יפין לחלום,

Omnes species bestiarum bonæ sunt ad somniandum de iis, excepto elephante, simiâ & cercopithecò. In Gemara edit. Basileensis hic legitur קפוד, sed in Tosephos Cholin fol. 63. col. 1. adducitur hic locus, & legitur קיפוף.

Aliibi, הרואה פיל קוף וקפוף אומר ברוד משנה את הנריות, *Qui videt elephantem, simiam, & simiam caudatam, dicet: Benedictus sit, qui variavit creaturas*, Berach. fol. 58. 2.

והפיל והקוף והקיפוף לשלש שנים. Bechor. fol. 8. 2.

Idem quod Corbis Canistrum. Sic adducitur per ק in Aruch, sed in Gemara legitur per כ ab initio. Vide illic.

Sic adducitur hoc loco in Aruch ex libro Talmudico Bechoroth, sed ibi hodiè in edit. Basileensi legitur טפיפות, de quo in טפף.

Arca, Capsa, Scrinium, idem quod קופסא. In Gemara, אין הארץ נוחה מתוך קופה של תכן אלף, *Leo non regit propter capsam fœni, sed propter arcam carniuum*, Berach. fol. 32. 1. Glosfa, נוחה, id est, שמח משתגע ומזיק, Rugit, id est, exultat, ferocitat, & lædit. Fœno enim non pacitur, sed carnibus, quibus fit ferocior. Sic Israël saginatus recalcitravit. *Proverbiale est*. Alibi enim dicitur, *Plenus venter omne genus mali est*: מנא יאות אילין מחונייא אמרין כל בר נש ובר נש זכותיה גו

Quam scitè dicunt molitores; *Quilibet homo habet dignitatem, vel meritum suum in arca sua*, Talm. Hieros. Peah cap. 1. fol. 15. col. 3. Allegatur quoque ut proverbium. *Arca fœni*: קופה מטא, Schab. fol. 48. 1. *Arca lanæ*, Schab. fol. 49. 1. *Arca inclinatur in latus suum*, fol. 49. 1. *Homo implens arcam suam terrâ*, Schab. fol. 50. col. 1. *Arca elemosynæ*: unde in Gemara, קופה של צדקה נגבית

Idem quod קופסא. Sic adducitur per ק in Aruch, sed in Gemara legitur per כ ab initio. Vide illic.

Sic adducitur hoc loco in Aruch ex libro Talmudico Bechoroth, sed ibi hodiè in edit. Basileensi legitur טפיפות, de quo in טפף.

Arca, Capsa, Scrinium, idem quod קופסא. In Gemara, אין הארץ נוחה מתוך קופה של תכן אלף, *Leo non regit propter capsam fœni, sed propter arcam carniuum*, Berach. fol. 32. 1. Glosfa, נוחה, id est, שמח משתגע ומזיק, Rugit, id est, exultat, ferocitat, & lædit. Fœno enim non pacitur, sed carnibus, quibus fit ferocior. Sic Israël saginatus recalcitravit. *Proverbiale est*. Alibi enim dicitur, *Plenus venter omne genus mali est*: מנא יאות אילין מחונייא אמרין כל בר נש ובר נש זכותיה גו

Quam scitè dicunt molitores; *Quilibet homo habet dignitatem, vel meritum suum in arca sua*, Talm. Hieros. Peah cap. 1. fol. 15. col. 3. Allegatur quoque ut proverbium. *Arca fœni*: קופה מטא, Schab. fol. 48. 1. *Arca lanæ*, Schab. fol. 49. 1. *Arca inclinatur in latus suum*, fol. 49. 1. *Homo implens arcam suam terrâ*, Schab. fol. 50. col. 1. *Arca elemosynæ*: unde in Gemara, קופה של צדקה נגבית

Idem quod קופסא. Sic adducitur per ק in Aruch, sed in Gemara legitur per כ ab initio. Vide illic.

Sic adducitur hoc loco in Aruch ex libro Talmudico Bechoroth, sed ibi hodiè in edit. Basileensi legitur טפיפות, de quo in טפף.

Arca, Capsa, Scrinium, idem quod קופסא. In Gemara, אין הארץ נוחה מתוך קופה של תכן אלף, *Leo non regit propter capsam fœni, sed propter arcam carniuum*, Berach. fol. 32. 1. Glosfa, נוחה, id est, שמח משתגע ומזיק, Rugit, id est, exultat, ferocitat, & lædit. Fœno enim non pacitur, sed carnibus, quibus fit ferocior. Sic Israël saginatus recalcitravit. *Proverbiale est*. Alibi enim dicitur, *Plenus venter omne genus mali est*: מנא יאות אילין מחונייא אמרין כל בר נש ובר נש זכותיה גו

Quam scitè dicunt molitores; *Quilibet homo habet dignitatem, vel meritum suum in arca sua*, Talm. Hieros. Peah cap. 1. fol. 15. col. 3. Allegatur quoque ut proverbium. *Arca fœni*: קופה מטא, Schab. fol. 48. 1. *Arca lanæ*, Schab. fol. 49. 1. *Arca inclinatur in latus suum*, fol. 49. 1. *Homo implens arcam suam terrâ*, Schab. fol. 50. col. 1. *Arca elemosynæ*: unde in Gemara, קופה של צדקה נגבית

Idem quod קופסא. Sic adducitur per ק in Aruch, sed in Gemara legitur per כ ab initio. Vide illic.

Sic adducitur hoc loco in Aruch ex libro Talmudico Bechoroth, sed ibi hodiè in edit. Basileensi legitur טפיפות, de quo in טפף.

Arca, Capsa, Scrinium, idem quod קופסא. In Gemara, אין הארץ נוחה מתוך קופה של תכן אלף, *Leo non regit propter capsam fœni, sed propter arcam carniuum*, Berach. fol. 32. 1. Glosfa, נוחה, id est, שמח משתגע ומזיק, Rugit, id est, exultat, ferocitat, & lædit. Fœno enim non pacitur, sed carnibus, quibus fit ferocior. Sic Israël saginatus recalcitravit. *Proverbiale est*. Alibi enim dicitur, *Plenus venter omne genus mali est*: מנא יאות אילין מחונייא אמרין כל בר נש ובר נש זכותיה גו

Quam scitè dicunt molitores; *Quilibet homo habet dignitatem, vel meritum suum in arca sua*, Talm. Hieros. Peah cap. 1. fol. 15. col. 3. Allegatur quoque ut proverbium. *Arca fœni*: קופה מטא, Schab. fol. 48. 1. *Arca lanæ*, Schab. fol. 49. 1. *Arca inclinatur in latus suum*, fol. 49. 1. *Homo implens arcam suam terrâ*, Schab. fol. 50. col. 1. *Arca elemosynæ*: unde in Gemara, קופה של צדקה נגבית

Idem quod קופסא. Sic adducitur per ק in Aruch, sed in Gemara legitur per כ ab initio. Vide illic.

Sic adducitur hoc loco in Aruch ex libro Talmudico Bechoroth, sed ibi hodiè in edit. Basileensi legitur טפיפות, de quo in טפף.

Arca elemosynæ levatur sive colligitur per duos, & distribuitur per tres, Bava bathra fol. 8. col. 2. Majemon par. 3. in cap. 9. §. 1. scribit: Unaquæque

urbs, in qua sunt Israëlita, tenentur ex se invicem constituere Collectores elemosynæ, viros

notos & fideles, qui hebdomadatim circumeant, & ab unoquoque accipiant, quod ipsi conveniens & præscriptum est: ipsi autem distribuunt

postea numos hebdomadatim, & dant unicuique pauperi alimenta, quantum pro septem diebus

sufficit, & hoc vocatur קופה: & sect. ult. Pauper qui dat obolum unicum in scutellam magnam

(תמחא, vide de eo in תמחא) vel in arcam elemosynariam (לקופה), ab illo accipiunt eum, &c.

Hinc quidam R. Jochanam ben Nuri vocatus fuit קופת הרובלים Capsula apothecariorum, Gittin fol. 67. 1. In libro Abhoth R. Nathanis id similitudine explicatur. *Quid est רובל? Is quem advenientes interrogant, Estne tibi opobalsamum? respondet, Ita. Habesne balsamum? Sic. Habesne cinamomum? ita. Talis fuit sapiens iste, & talis quilibet alius esse debet, ut si studiosus adveniens, quærat ex eo aliquid ex textu biblico, promptè respondeat ipsi, sic ex Gemara, ex Medraschim, ex Aggadoth, & omnibus aliis sapientiæ partibus, ut sit instar apothecæ, in qua omnis generis præstantissima aromata & odorata unguenta reperuntur. Ita R. Elieser ben Asariæ fuit appellatus קופת בשמים Capsula aromatum, id est, moschi odoris suavissimi.*

Dorsum, pars lata mallei, securis vel acus: קופה דorsum acus, id est, pars obtusa & cava cui filum inditur. Sic, קופה דרנא Dorsum securis, cui lignum inditur. קופה של פטיש Dorsum mallei.

Salire, Exsilire, Subsilire. Præteritum, קפץ Saliebat terra coram eo, Genes. 28. 10. in Targ. Jonath. Participium Pabel, Super cacuminibus montium saliant, Hebr. ירקרון, Joël. 2. 5. *Plur.* ורחיבין, ופרכבין מרקרה, Et currus saliant, Hebr. מקפצין Nah. 3. 2. *Infinitivus*, לקפצא בהון על ארעא, Ad saliendum eis in terra, Levit. 11. 21. Heb. לנתר. *Proprie est Exsilire utroque pede in altum.*

Talmudici tradunt; קפצה להם הארץ Tres sunt, in quorum occursum exsiliit terra, Abhischai filius Zerujæ, Elieser servus Abrahami, & Jacob patriarcha, &c. Sanhedr. folio 95. col. 1.

Exsilitio, Saltus, qui fit utroque pede, קפוצ quando duo pedes ejus sunt sicut unus: at est saltus, altero pede in terra fixo. scribit author Aruch in ספף.

Idem. Cum saltu, saltuatim: קפוצה vel קפוצה

Idem. Cum saltu, saltuatim: קפוצה vel קפוצה

Idem. Cum saltu, saltuatim: קפוצה vel קפוצה

Idem. Cum saltu, saltuatim: קפוצה vel קפוצה

Idem. Cum saltu, saltuatim: קפוצה vel קפוצה

Idem. Cum saltu, saltuatim: קפוצה vel קפוצה

Idem. Cum saltu, saltuatim: קפוצה vel קפוצה

Idem. Cum saltu, saltuatim: קפוצה vel קפוצה

Idem. Cum saltu, saltuatim: קפוצה vel קפוצה

Idem. Cum saltu, saltuatim: קפוצה vel קפוצה

Idem. Cum saltu, saltuatim: קפוצה vel קפוצה

Idem. Cum saltu, saltuatim: קפוצה vel קפוצה

Idem. Cum saltu, saltuatim: קפוצה vel קפוצה

Idem. Cum saltu, saltuatim: קפוצה vel קפוצה

Idem. Cum saltu, saltuatim: קפוצה vel קפוצה

Idem. Cum saltu, saltuatim: קפוצה vel קפוצה

tuatim : דקאוויל בקפיצה *Qui progreditur saltuatim*, Erubhin fol. 43.ו.

II. קפץ *Claudere, Occludere, ut Hebraicè. Futurum*, לא תקפוצ ית ידך, *Non concludes manum tuam*, Deuter. 15. v. 7. *Sic apud Rabbinos*, חרש *Surdus annuit & annuitur ipsi, claudit labia, & clauduntur ipsi, id est, labiorum motitatione quasi sermone significat vel annuit aliquid, & vicissim ipsi significatur, id raturum est in mobilibus*, Gittin fol. 59. col. i. in Misna capite 5. *Id Munsterus simpliciter explicavit Annuere. Sed id antecedenti verbo significatur, & sequens significat ut illic*, פיה קפצה פיה, *Psal. 107. v. 42. Illud manibus, hoc ori tribuitur.*

חרש לא הלכו בו אחר: *Motus vel nutus oris* קפיצה רמזותיו ואחר קפיצותיו ואחר כתב ידו אלל במטלטלין *Non eunt (in jure vel judiciis) post surdi nutus & oris motus, aut post scripturam manus ejus, nisi in mobilibus*, Gittin fol. 71.

Et decollabis eam securi, *Exod. 34. 20. in Jonath.* ותנקפון ית עגלתא ותנקפון *Et decollabunt illic vitulam sive juvenecam securi*, Deuter. 21. 4. *Jonath.* בקופיץ ומפסלת *Securibus & asciiis*, *Psal. 74. 6. Respondet Hebraeo* בפסל *Apud Tabnudicos; בקופיץ* Discindit securi, *Pesach. cap. 7.* עורפין אותה בקופיץ מאחריה *Decollant eam securi*, *Sora fol. 45. Convenit Graecum* קופיץ *Copis, quod significat Gladium seu cultrum aptum ad cadendum; nonnullos tamen etiam Securim interpretari, observat Henr. Steph. in Thesauro Graec.*

קפץ *Nuncius, Legatus*: אפי שמניתיד קפוקליטור *Etiam si constituerim te nuncium vel legatum, & קפוקליטור* *Medrasch Cantic. 8. 6. In Vajikra rab. sect. 18. ubi idem legitur, hæc vox abest.*

אופים או *Pistores vel Coqui, hoc est*, קפוקליטור *Sic ponit Aquinas ex Targum Jon. Genes. 36. Sed in nostris exemplaribus non legitur.*

קפרן *Sic adducitur hoc loco in Aruch ex Vajikra rab. sed ibi legitur קפרן.*

קופרא *Caro, Talm. ביעא ועל מיני קופרא* *Super ovum, & super genera carnium*, *Glossa*, בשר *Libra carnis*, *Berach. fol. 44. 2.*

קופריא *Corona*: דלהוי קופריא דדהבא ברישא *Ut sit corona aurea in capite ejus*, *Zohar in Exod. fol. 78. col. 1. In Commentariolo explicatur*, עטרה *sed legitur קספורה.*

קפריהוי *Legitur in Medr. Samuelis paraschâ 28. ubi explicatur locus Job. 36. 7. לא יגרע מצדיק עיניו. דוגמא דיריהו. i.e. עיניו* *subtrahit à justo oculos suos; i.e. עיניו* *Dicit R. Levi. עיניוהו קפריהוי. Vox est corrupta. In Ber. rab. sect. 71. id ita legitur עינוהי דפריא* *quod in Glossa explicatur, sicut homo qui dicit, species hujus fructus similis est illi, quia est ejusdem coloris.*

Capparis, propriè putamen sive cortex capparis fructus. Capparis fructus inter folia producit baccam, quæ fathiscēs emittit florem, unde emanat glans semine acinoso plena. In Gemara: על מיני נצפה על העלין ועל התמרות אומר בורא פרי האדמה ועל *Super species (id est, varios fructus) capparis, veluti folia & dactylos (latentes adhuc inter folia) dicit, (Benedictus sit Deus) creans fructus terræ: at super baccas & cortices dicit: (Benedictus Deus) creans fructum arboris, Berach. fol. 36. col. 1. Dactylos appellant baccas capparis inter folia extuberantes & crescentes, sicut sunt baccæ in oleis, quæ appellantur propriè תמרות. Glossa* קפריסין *sunt cortex magnus circa fructum, ut est putamen crescens circa nucem: ואוכל את הקפריסין* *Abjicit baccas, & comedit cortices, למימרא* *quasi diceret, quod baccæ fructus sunt, cortices autem non sunt fructus: Item, זריק את האביונות ואוכל את הקפריסין* *Invenit dominum, filium Raf Afsei abjicientem baccas, & comedentem cortices, ibidem. Hinc celebre vinum apud antiquos, וין קפריסין* *Vinum capparinum. Ejus usus fuit olim in confectioe suffitus aromatici sacri: unde in libro Kerithuth fol. 6. 1. legitur: וין קפריסין סאין* *Vini capparini mensuræ tres: וין תלתא* *Et si nō habuerit vinum capparinum, afferat vinum album: בורית כרשינא* *ששפין בה את הצפורן כדי שתהא נאה. וין קפריסין ששורין* *Sapo Karfinensis usurpatur, ut emacerent in ea onychen aromaticam, ut fiat pulchra: vinum capparinum, ut emacerent in eo onychen, ut fiat odor ejus fortis. Talmud Babylonicum hîc mancum est: sic autem legendum esse, docet R. Joseph Karro, in Constitutionibus נשיאות כפים* *sect. 133. ut tradit liber מעטרות, circa finem officiorum diei primi. R. Salomon tradit hîc, Vinum capparinum esse, in quo capparees conditæ sunt: alii volunt, Kapparis esse nomen proprium loci, ubi vinū provenit generosissimum & fortissimum. Alibi, Capparis fructus decimatur dactylis, baccis & corticibus, id est, dat triplices decimas, quia triplicem fructum profert. At R. Akiva dixit: Non dat decimas nisi de baccis, Maaferoth capite 4. in fine. צלה.*

קופרומסאות נתנו ביניהם: *Compromissum* קופרמסא *Compromissa dederunt inter se, quod ipse non abnegaturus sit eos, & vicissim, Vajik. rab. sect. 6. Glossa* *הבחה* *קמף* *Est Latinum. Vide & in ordine*.

קפש *Rapere, idem quod חטף, juxta Aruch, Challa capite 2. Rambam vult idem esse quod כבש.*

קצב *Cedere, Incidere, Succidere, Præcidere: Præcisè exprimere, Expressè nominare: לפי*

Quia non sunt præcisi, præcisè nominati & expressi Gittin fol. 50. 2. לקצב עליו בשר Ad succidendum in eo carnes: שאם קצב עליו בשר: Quod si succiderit in eo carnes, Betza fol. 11. 1.

Præcisum, Definitum, Determinatum: קצוב Accipiens, conducens agrum definitis pecuniis.

Lanius vel Lanio, Mactator, Rab. קצב

Præcisio, Præcisum, Definitum, Determinatum, Finitio: קצבה Res cui est terminus præcisus: מוכס שאין לו קיצבה: Telonarius cui non est decisum vectigal, id est, certum, decisum, & in singula determinatum, Bava kama fol. 113. 1.

קצר *Hinc deducit Elias קצריא pro Hebræo מולג Fuscina. Sed hodiè legitur קצריא, de quo infra in Radice קצר.*

קצרה *Abscindere, Præcidere extremum, Amputare, Decurtare à fine, sicut חצה Per medium secare: In Aruch citatur ex Targ. Hierosol. Discindendo discindes eam in partes, Levit. 2. 6. pro Hebr. פתות אותה פתים: sed non extat hodiè in nostris libris. Item Fmire, Perficere, Absolvere fructus, & expedire omnes labores ipsorum: Exponere, Expandere in agro vel atrio exsiccandi causâ: המעביר תאנים בחצרו לקצור Qui transfert ficus in atrium suum ad absolvendum eos, licitum est liberis comedere de illis (etiamsi nondum decimatae sint) Maaseroth cap. 3. Ad absolvendum, id est, expandendum & postea in massas & palathas conficiendum. Tunc primùm decimantur, & ad esum publicum conceduntur. Sic, לקצור בתאנים Ad perficiendum ficos, nempe expandendum, siccandum, conficiendum in palathas, &c. מקצין בחצר Exponunt, expandunt in atrio: לקצור Ad expandendum exsiccandi causâ: וקוצה לה חלה: Et abscindit sibi placentam, Nidda fol. 71. col. 2. תאנים שביערת אין קוצין אותן במקוצה אלא קוצה אותם Ficos anni septimi non abscindunt falculâ ficariâ, sed cultro, Schebhiith cap. 8. האוכל על Comedens ficos ea lege ut expandat eos in latere agri, Para cap 7. in fine. Nempe, si herus dicat, Dabo tibi licentiam comedendi ficos, eo fine ut juves me in abscindendo & expandendo eos, tunc licitum est comedere, etiam ante decimationem vel consecrationem.*

Pars abscissa, Finis, Pars finalis: Particula, Aliquid, Quiddam: מן קצת מלכותא

קצת *Ex parte regnum futurum est durum, Dan. 2. 42. לקצת ירחין Ad finem mensium duodecim; Dan. 4. 26. ואלפת אורני קצת Et didicit auris mea aliquid, Jobi 4. 12. ומקצת מן אחוהי רבר Et aliquos ex fratribus ejus abduxit, quinq; scil. viros, Hebr. ומקצת, Genes. 47. 2. Jonathan simpliciter habet, ומקצת אחוי Et partem fratrum: Partem, quosdam, aliquos ex populo, Hebr. קצת העם, Numer. 22. 41. Apud Rabbinos partitivè sumitur: קצתם קצתם Quidam illorum: קצתם עם קצתם Alii ad alios, hi illos: נתן לו מקצת במקצת הספרים In quibusdam libris: Dedit ei aliquid pecuniæ.*

Finis, Extremitas: והוא מנחי הקצוות Et est ex quiescentibus extremitatum, id est, ex verbis quiescentibus extremâ sive tertiâ radicali ה, R. David, Ezech. 16. 13.

Extrematum, Ad extrema situm vel positum, Locus sepositus, separatus, certo usui destinatus, ut sunt solaria, tabulata, contignationes, atria, ubi expanduntur fructus, exsiccandi & perficiendi causâ, ut edi possint: Finitum, Absolutum, Perfectum, & de frugibus ac fructibus labore omni absolutis dicitur: Platea, vicus exterior aut posterior, in quo incessus rarior est: הרלת שבמוקצה Janua separata, postica, in extremo edium, vel ad posteriorè plateam sita, cujus non est ordinarius & quotidianus usus: eam non licet in Sabbatho aperire vel claudere, Erubhin fol. 101. Sic, מוקצה סהר Fenestra separata, Erubhin fol. 22. 1. והנעבר Separatum & cultum, id est, pecus cultui idololatriæ separatum & destinatum, profanum & illicitum est in altari offerri, aut aurum, argētum, quo idola fuerunt ornata, quibus jam cultus exhibitus est, Temura cap. 6. ubi ampliùs legitur, מוקצה הוא מוקצה המוקצה לעבודת אלילים Quid est Muktzeh? separatum sive destinatum idololatriæ: Vide & in Avoda fara fol. 22. col. 2. Item, מעמיד אדם בחמתו על גבי עשבים בשבת אבל לא על גבי מוקצה בשבת Constituit homo pecus suam super herbas (virentes & crescentes adhuc) sed non super (pabulum) absolutum, nempe in Sabbatho, Schab. fol. 122. 1. Absolutum, id est, siccatum & aridum fœnum, cujus labor absolutus est. Sic מוקצה idem hoc loco est, נגמר. Melius enim est, ne homo manipulum capiat, & pecori præbeat, quod esset laborem aliquem præstare in die Sabbatho, & Sabbathum violare: עומד אדם על המוקצה: Stans super solario vesperâ Sabbathi in anno septimo (à decimis libero) dicat, De his fructibus comedam cras, Betza fol. 34. Frumentum non dat decimas, donec sit trituratam, & vanatum,

natum sive ventilatum, operâ ejus omni completâ : sic quidam fructus arborû, maximè qui exsiccatione opus habebant, antequam in cibum justum cederent. Ita fiebat in solario, tecto strato, atriis, & aliis commodis locis eò destinatis, quem locum מוקצה vocabant: היה אוכל והותר וזרק מה שבירו לתחת התאנה או לתוך המוקצה Comedens (ficos) & reliquum faciens aliquid, projiciatque id quod remanet in manu ejus, sub ficum vel intra locum destinatum, id est, expansioni & siccationi determinatum, Para cap.7. in fine: אוכלין אחרת אחת מן התאנה אבל לא מן הסל: המוקצה Comedunt (conducti operatores) ficum unum post alterum (inter decerpendum) sed non ex corbe, neque ex arca, neque ex solario, in quo scil. expositi sunt ad exsiccandum, Maaseroth cap.3. Aruch in voce מוקצה in litera מ scribebat: המוקצה הוא המקום המוכן לחקצות בו פירות כדי ליכשן כדי שתגמר מלאכתם Muktzeh est locus destinatus ad expandendum in eo fructus, exsiccandi causâ, ad perficiendum operas ipsorû. Alii interpretes, המקום ששוחטים בו הפירות, קרוי מוקצה Locus in quo expandunt vel exponunt fructus exsiccandi causâ, vocatur Muktzeh. Amplius legitur, אבטיה משישלק ואם אינו משלק עד שיעשרה מוקצה Pepo (ecquando dat decimas?) ex quo quis lanuginem defricaverit, aut si non defricaverit lanuginem, quando facit eos solarium, id est, exposuerit in solario vel tabulato, Maaseroth in princip.

מוקצה Falcula ficorum, fics abscindendis propria תאנים של שביעית אין קוצין אותן במוקצה אלא קוצה: Ficos anni septimi non abscindunt falculâ, sed gladiolo sive cultro recto, Scheviith capite 8.

הקצאה Abscisio, Decisio, Separatio. Destinatio.

קצח Nigella, vel Foeniculum: קצחא Sicut fœniculum aut cuminum, Hebr. קצח, Jesa.28.25. R. Salom. scribit, קצח esse semen simile Cymino, nisi quod nigrum sit, unde Nigellam quidam exponunt, quæ Græcè dicitur Melanthium. Sic & Aruch. Vocatur etiam Germanicè Römisch Coriander. Apud Talmud. הקצח השמשום Nigella, Sesamum, & piper, Tibbul jom cap.1. הקצח בית שמאי מטמאין ובית הלל מטהרין Nigellam domus Schammai immûdam pronunciat, sed domus Hillel, mundam, Oketzim cap. ult. וכן מן קצח Nigella & cuminum, Berachoth folio 39.

קצין Princeps, Dux. Plur. קצינור Principatus, Rab.

קצעה Cassia, odoris suavissimi. Sic ושוים appellata fuit una ex filiabus Jobi, Et nomen secundæ fuit Ketzia, Jobi

42.14. Ratio nominis, קציעא הוה קרי לה דהות יקרא קציעתא Ketzia vocavit illam, quod esset pretiosa instar cassiæ: וקציעתא מתקל חמש מאה Et cassiæ libras quingentas, Exod.30.24. וקציעתא מתגמרין כל Et cassiâ perfumata sunt omnia vestimenta tua, Psal.45.9.

קציעה Massa, Cumulus ficorum abscissorum, & ad siccandum expansorum, Stratura. Lectus ficorum expansorum, ut exsiccentur: Aruch scribit; Ficos ex quibus faciunt קציעות, ponunt in mortario & tundunt eos, faciuntq. ex eis massas, quasi ככרות Orbiculatos panes. Hinc Seneca Epist.87. Ille, si panem habeo, pro pulmentario sunt: על מנת שאוכל בשעה Eâ conditione, ut comedat tempore abscissionis, & post abscissionē, Maaser. cap.2. קציעות ליטרא Libra caricarum, ficorum abscissorum & siccatorum, palathæ, Truma capite 4. מחפין את קציעות בקש Obtegunt abscissos ficos stramine, Moed katon fol.13.2. Alius interpretum exponit, Ficos expansos, Straturam ficorum exsiccandi causâ: ליטרא קציעות שדרסה על פי Libra ficorum siccatorum, quam calcarit super palatham sive globum compressorum ficorum, Betza fol.3.

קצע Abscindere, Amputare, Abradere, Resecare, Discindere: קיצע מכולם ועשה מהן כנר Abscindit ab omnib. illis, & facit ex illis vestem. המקצע מכולם Abscindens ab omnibus illis palmum, Kelim cap.27. שחישב עליה לקצעה Quod cogitabat discindere, Zebhach. fol.9.1. שניהם חולצין שניהם Ambo extrahunt (lapides ex pariete) ambo abradunt cæmentum, Negaim cap.12.

קציע Scissio, Discissio, Abrasio.

מקצוע Angulus: Item Dolabra, vel simile quodpiam instrumentum: מקצוע של דבילה Dolabra palathæ ficuum, Tal. Hieros. Schab. cap.17. Glossa explicat איזמל Novaculam, quâ discinditur palatha ficuum. Hoc sensu exponitur à quibusdam Hebræum מקצועות, Jesa.44.13.

קצף Effervescere, Spumare irâ, Hebr. Sic Chald. וקצף שניא Et efferbuit vehementer, Dan. 2.12. הקצף הקבה הוה מלך על עבדיו Effervescere fecit Deus regem super servos suos, Ber. rab. sect.88.

קצף Fervor iræ, Ira fervens: Spuma: לחיו קצף על פני המים Uteffet ira, Efr. 7.v.23. Spuma in superficie aquarum.

קציץ Cedere, Succidere, Præcidere, Truncare, Amputare, Discindere, Exscindere. Affine est Verbo קצה, & respondet Hebræo כרת, quoties de lignis dicitur, & aliis Succidendi Verbis, ut קצב, קטע, נרע, הטב. Præterit. וקציץ קצ אשרתא Et quia succidit lucum, Hebr. פרת, Judic.6.30. וקציץ ויכרת Et amputavit ramus arborum, Hebr. ויכרת, Judic.9.

Judic.9.48. וקצ אעא Et amputavit lignum, Heb. וקצו אף כל עמא גבר סוכיה, 2. Reg. 6. 6. Et succiderunt universus populus quisque ramum suum, Hebr. ויכרתו, Judic.9.49. וקצו מתמן עוברתא Et succiderunt inde palmitem, Hebraicè ויכרתו, Numer.13.24. Particip. presens: ארי אעא מחורשא ארי אעא קץ ליה Nam lignum ex sylva succidit sibi, Hebr. כמרה וקצצין Et forma perfectâ קצצין, Jerem.10.3. Et forma perfectâ קצצין Sicut cædunt ligna sylvæ, Jerem.22.7. Vide & mox ad Præteritum Pabel. Participium præteritum, וקצצתא די עלוהי קצצתא Et lucus qui erat juxta ipsum, fuit succisus, Hebr. ברתה, Judic. 6.v.28. Plurale, ותרמין פסת ידוהי קצצין Et ambæ palmæ manuum ejus præcisæ erant, Hebraicè ברתות, 1.Sam.5.4. Infinitivus, למקץ אעין Ad cædendum ligna, Hebr. להטוב, Deuter.19.5. וידע, Qui scit cædere ligna, Hebr. לכרת, 1.Reg.5.v.6. למקץ אעין חורשא Ad succidendum ligna sylvæ, Jerem.46.22. Futurum, ותיה לא תקוץ, Eam autem ne excindito, Deuter.20.19. Libri impressi habent תקוץ ex forma quiescentium secundâ, & sic sæpissimè hæ duæ formæ confunduntur: sic, ותיה תחבל ותקוץ, Eam perdes & excindes, ibid. vers.20. ותקוץ ות ידה Et amputabis manum ejus, Deuter.25.12. Hebr. וקצתה ex defectivis secundâ: וקצתה די עלוהי תקוץ Lucum juxta illud excindes, Judic.6.25. Analogia postulat תקוץ. Sic vers.26. Futurum: huc revocari possit, ולא יקצו מן חורשא, Neque excident ex sylva, Ezech.39.10. quæ forma est א קצה. Si legas קצץ, erit א קצץ quæ duo idem significant, ut א בזה & א בזה etiam confundi solent. Ithpehal, Futurum, אין יתקץ טוב ישבשב, Si succidatur, rursus virescet, Hebr. יפרת Jobi 14.7. Pabel, Præterit. קצץ Discidit catenas improborum, Hebr. קצץ, pro quo meliùs in Targum legeretur קצץ ex forma Participii Kal, Psal.129.4. וקצצו וקצצו Et vectes ferreos disrumpit, dissecat, Hebr. גרע, Psal. 107.16. וקצצו בתקוף רנו Discidit in vehementia iræ, Hebr. גרע, Thren.2.v.3. וקצצו וקצצו Et discidit rex Achas, Hebr. וקצצו, 2.Reg.16.v.17. וקצצו ות קצצו ות כל מני דהבא Et discidit omnia vasa aurea, Hebr. וקצצו, 2.Reg.24.13. וקצצו וקצצו Et succiderunt talos manuum ejus, & pedum ejus, Judic.1.verf.6. Participium præteritum, וקצצו וקצצו וקצצו Tali manuum ipsorum & pedum ipsorum amputati, Judic.1.7. Futurum, וקצצו וקצצו Et vectes ferri discindam, Hebraicè אנדע, Jesa. 45.2. וקצצו וקצצו Et lucos ipsorum succidetes, Deuter.7.5. Ex forma analogâ, וקצצו וקצצו Et lucos ipsorum excindetes, Exod.34.13. וקצצו וקצצו Et cædant mihi cedros, 1.Reg.5.6. Ithpabel vel Ithpehal Præteritum, Succissi sunt &

migrarunt à me, Jesa.38.12. Succifi & resecti sunt pariter, Jesa.46.2. Hebr. קרסו reflexi sunt. Apud Rabbinos, Decidere, Decernere, Pacisci: Neq; pactus est cum eo comedere fructus agri pro usura: משום Eo quod non decidit ipsi, pactus est sic cum ipso, Metzia fol.67.ו.ו. Pactus est cum ipso. Ex pacto determinatum: רבית קצוצה Usura ex pacto determinata, de qua contrabentes conveniunt inter se. Veluti; Israëlita accipiens mutuò pecunias à Christiano, eique eas reddere cupiens, audiat hoc alius ac dicat: Dato eas mihi, ego dabo tibi tantum, quantum Christianus, qui mutuò accepit pecunias à Judæo pro usura, cupiatque ei reddere: audiens hoc Judæus alius, dicat ipsi: dato eas mihi, daboque tibi tantum, quantum tu dedisti Judæo, id licitum est. Quod si Christianus ille Judæum istum stiterit Judæo creditori suo, dederitque scitu ejus ipsi pecunias, הרי זה רבית, הרי זה רבית, Majemon in Statutis de מלוה ולוה cap.5. Ibid. in Com. cap.6. in initio: כל שהחנדה בשערת Quicunque paciscitur tempore mutuationis, illud dicitur Ribbis Ketzutza. וקצצו וקצצו דמתקנין סכין דפרזול Et cæsores, ut aptarent cultrum ferreum, id est, securum, Esth. 5.14. Item Cæsores: מטפחין Succinctum eorum qui ficos abscindunt, Mikvaoth cap.8. Aruch קיצוץ, i.e. קיצוץ Abscindentium ficos. Succincto vestes tegunt, ne commaculentur. Vide & in קוץ. Finis, Extremum, Extremitas, ubi quid Abcissum est: קצא כל בשרא על לקרמי: Finis universæ carnis devenit ante me, Genes.6.13. קצא מטרי Finis advenit, advenit vindicta finis sive finalis, Ezech.7.v.2. וקצו וקצו Et destinatus est finis, Habac.2.v.3. Apud Rabbinos, לקץ Tandem, Ad extremum: קצו לקצו Qui venit tandem, tempore definito, certo termino, עו fol.61. Quando advenit finis hominis, omnes dominantur in eum, juxta illud; Et erit quicumq; invenerit me, occidet me, Genes.4. Nedar. fol.41. Idem: וכולהון בני קצוצה קצוצה Idem: illi erant filii finis unius, vel, Excisionis, Constitutionis & formæ ejusdem, Esth.1.3. Malè Elias notavit versum 2. addens, se ignorare quid sit. נכול בקיצותא Decisio, Pactio, Conventio: Comedet per pactum, jure pacti, Metzia fol.67. col.2. Vide & in Bava bafra fol.8.2. Idem, Kethuth. fol.28.2. קיצוצה

Cecilia, reptile cecum ex serpentum genere, Levit. II. v. 30. in Jonath. Respondet Hebraeo חמט, quod alii Chamaleonem, alii Limacem exponunt.

Baal Aruch adducit ex Tosephos Scheviith, & אמר עשה קציון גומרון לפני ראש השנה, & explicat, תרמילין *Perae*.

Nodus, Cellula alligamenti precum (vocant תפלין) cui scheda sacra incluse sunt: Non est contrarietas, sive (quis suspendat Tephillin) de loro, sive de nodo, Berach. fol. 24. ו. הישן בתפלין ורואה. Dormiens cum Tephillin, si experiatur fluxum seminis, tangere potest lorum, sed non tangit nodum: Et mox, שכח ושמש מטתו בתפלין אינו אוחז ללא ברצועה, Qui oblitus fuerit (deponere) Tephillin, & exercet opus conjugale lecti, non tanget neque lorum, neque nodum, donec abluerit manus suas, Succa fol. 26. ארבעין. *Quadrageinta modii nodorum Tephillin inventi sunt in capitibus interfectorum in urbe Bitter*, Gittin fol. 58. ו. Si solverit nodum primum, Kelim cap. 18.

Fructus ab arbore abscissi vel decerpti, & in agro ad exsiccandum expositi, quæ significatio & supra in קצרה fuit: Si invenerit fructus in via, Maaseroth cap. 3.

Segmenta, Afferes, Tabulae sectæ: Fecit ex illis afferes, Glossa, קרשים, Bava kama fol. 96. ו.

Abbreviare, Decurtare, ut Hebraicè. Præteritum, קצרתא יומי עלימיו, Abbreviasti dies adolescentiæ ejus, Psalm. 89. 46. *Ithpehal vel Ithpabel Præteritum*, אתקצר חילהון, Abbreviatum est robur ipsorum, Hebr. קצרויך, 2. Reg. 19. 25. & Jesa. 37. 27. *Abbreviati sunt dies mei*, Psalm. 102. 24. *Futurum*, ארי יתקצר חילהון, Nam decurtabitur robur ipsorum, Jesa. 28. 20.

Brevis, Curtus, Contractus. Fœmininum, קצרה: unde, קצרה: *Animus ejus est contractus, id est, melancholicus, qui ex omni accidenti curas sibi facit & tristitiam. Oppositum ejus*, רעתו רחבה, *Animus ejus latus est, id est, hilaris, & reichsfinnig.*

Brevisitas: Compendium: קצור קצור: *Brevisitas scientiæ, Inscitia, Imperfectio: ררך* *Via brevitatis, Brevisiter, compendiosè, ellipticè, per ellipsim: בקצרה* Idem.

Brevis, Curtus: vel Brevitas: וטיל לקצור Et ambulator fui ei qui curtus fuit lecto, id est, egeno, qui breviorē habet lectū, quàm ut extendere se possit in eo, Jobi 29. 15. Hoc sen-

tu melius diceretur לקצור, quæ forma est Adjectivorum. Elias legit לקצור Brevitati.

Idem, ex dialecto Hierosolymitana: גופנא אמר קוצרא אנא ולית אנא וכלא ונטלב ברישי Vitis ajebat, brevior sum ego, nec possum pati, ut suspendatur (Haman) in capite meo, cum sumatur ex me vinum libaminum, Esth. 7. v. 10. in Targ. sec.

Fullo, lotor pannorum, quasi Decurtator pannorum dictus: והיו מפקניהו לעין קצרה Et fuerunt exitus ejus usque ad fontem fullonis, Jos. 15. 7. *Plurale, ולמצלת קצריא* Et in fuscina fullonum, 1. Sam. 13. 21. *מטת קצריא* In clivulo agri effossionis fullonū, Heb. שרה כובס, Jesa. 7. 3. *Apud Rabbinos, לקצרא* Dederat pannum istum fulloni, Schab. fol. 19. ו. *קצרה שמה וקצרא שקיל ליה* Decurtator est nomen ejus, & fullo accepit istum, scilicet pannum, Bava kama in fine. *Fullo dicitur קצרה*: hic, ut sartor, solebat aliquid decurtare & furari de panno, ideò dicitur, *Rectè Fullo vocatur קצרה*, quia est Mekazer decurtans & abscondens aliquid de panno.

Morbis, Ægrotatio, Ægritudo, Infirmitas, sic dicta, quod in ea spiritus vitalis & vires Imposuit pater toti mundo infirmitates, Berach. fol. 62. *כמאן מצלין האידנא אקצרו* Quomodo precamur hodie in morbis? Schabbas fol. 16. ו. *Rabbini fabulantur, Abrahamum patriarcham gestasse in collo lapidem pretiosum, quem cum ægrotus aspiceret, statim convaluit. At cum moreretur Abraham, Deus lapidem istum imposuit sphaeræ solis. Inde natum proverbium, אדלי יומיא* Levato sole, levatur morbus, id est, cum sol oritur, ut homines eum aspicerē possint, morbus fit levior, & homo non nihil confortatur, unde & noctu, sole submerso, morbi sunt graviores, Bava basra fol. 16. 2.

Infirmitas, Angustia, Contractio, Abbreviatio: רוח קצרות באר עליו Spiritus angustiae invadit eum, id est, qui ob spirituum angustiam aut obstructionem concidit, ut jaceat sine sensu, ut deliquium animi passus, Bechor. 44. 2. in Misna: Id in primogenito vitiosum est. Gemara explicat רוח נפליה, id est, רוח שמרת Spiritus amentiae vel dementiae, qui vel quod primogenitum per spiritum malignum sive רוח שר per spiritum daemonis in talem affectum cōjectum est. *Hinc Munsterus scripsit, קצרה* Daemon.

Deinde קצרה Metere, Demetere.

וקוצר בשעת קצירה: *Messis, Demessio: קצירה* קציר Et demetit tempore messis.

Caput sive superior pars lecti, vel pes sive inferior

inferior aut posterior pars lecti. Lectus quia longior est quam lator, inde latera ejus dicuntur ארוכות Longa, & latus unum ארוכה, partes autem latae, ut superior capitis, & inferior pedum קצרות breves, angusta, & pars quelibet קצרה. Inde in Talmud, מטה שהיתה טמאה מדרס ניטלה קצרה ושתי כרעים טמאה Lectus pollutus contactu, si ablata fuit pars angusta ejus & duo crura, immundus est: pars longa ejus cum duobus cruribus, mundus est, id est, capitalia sive pedalia vel lateralia ejus, Kelim cap.18.

Nomen urbis parvae prope Tzephoriā, urbem Palaestinae: קצרה של צפורי Kazera antiqua Tziphoriae, Erach. fol.32.1.

Vide supra in קצרקטין.

קק *Platea: Pelicanus: וית קקא Levit.11.18. in Jon. לקקתא דמרבא Pelicano deserti vel plateae, Psal.102.7. Apud Talmudicos legitur, קוא וקואי אסירי קקואתא שריא, Cholin fol.63.1. Aves immunde fuerunt, & nocturna, ut Ulula, Noctuae, & similes. Alibi explicatur Anferes: קקי חיוורי Apparent in oculis meis velut anferes albi, Glossa אווזין, Berachoth fol.20.1. Item, קקי חיוורי משלחי גלימי דאינשי, Anferes albi detrahunt pallia hominum, Gittin fol.73.1. Anferes albi, id est, senes, judices cani & avari decernunt causas in suum commodum, hominum bona ad se pertrahunt. Scribunt קאקי.*

Collum. Sic legitur in Aruch: sed in Gemara Taanith fol.24. pro eo scriptum ורמו ליה Et projecerunt ipsi linteum in collum ejus.

קקב *In Targum Hierosolymitano, קקבטון על רישי Tres panes corbis calidi vel recetis super capite meo, Genes.40.16. In Aruch scribitur קקבטין, & explicatur לחם חם. Elias scribit קקבטון, addens; Videtur mihi, quod Aruch explicat ilud לשון כסא significationis Solii. Id certe in Aruch non extat. Jonathan pro eo habet ריפתא נקיא Panis mundi, optimi, purissima farinae, candidi. In Jalkut Numer. fol.248.col.3. ex Pesikta: Quidnam est לחם הפחה (Nehemiae 5.14.18.)? קקבטון. Glossa, לחם חם, Panis calidus (ut nempe פחה idem sit quod פחם Carbo).*

קקה *Grex: Vide supra in קוק. Gloss. קוקא, Ber. rab. sect.73.*

Vermes intestinorum, Lumbrici: למאי לקויאני Ad quid comedunt illud? propter lumbricos, Schabbas fol.109.2. קוקיאני אסירי Vermes intestinorum sunt vetiti, Chol. f.67.2. Gloss. explicat Vermes hepatis & pulmonis: הואיל Postquam grave est lumbricis, Berach. fol.36.1.

קק *קקול Olus. Apud Talmudicos, מתלא מתלון במערבא דאכיל אליתא טשי בעליתא דאכיל hoc est, In proverbio dicunt in Occidente (id est, Palaestina) Qui comedit caudam, latet in cenaculo: qui comedit olera, in sterquilinio urbis cubat, Pesachim fol.114.1. Caudam, id est, carnem pinguem; praepinguis enim cauda est. Qui quotidie pinguioribus vescitur, latere cogitur in intimis penetralibus, cum solutio petitur: at cui olera cibus sunt, vel in mediis plateis cubat, a creditoribus & exactoribus tutus. R. Salomon in Gloss. Talm. Kidduschin fol.66.1. scribit, קקול מלווחים, quae alias dicuntur קקול in lingua Aramaea: & in Gittin scribit, קקול quoque esse herbam quae alias vocatur קקול. In Talmud Hierosolym. Peah cap. ultim. explicatur פועפועין Fungi, per קקול. Graece καυκαλις Caulalis, est herba ex olerum genere, apud Theophr. Hist. plant. lib. & cap.7.*

Stercus, Sterquilinum, אלא יתיב אקיקלורית: Stercus, Sterquilinum, ut in praecedenti voce: אלא יתיב אקיקלורית: Sed sedet super fimo, id est, אשפורה. Vide supra in קלל.

קקר *Nassa, Corbes viminei, qui in aquam ponuntur ad capiendos pisces: בלחי וקוקרי Cum hamo & corbis, Schabbas fol.18. col.1. Glossa, Corbes sunt oris patuli, & exitus angustissimi, unde piscis ingrediens exitum per os strictum quaerit, & caput cum maxillis implicat, & loco haeret. Arabice קוקלא, ut notatur in Aruch.*

קקז *Vox peregrina. Extat in Talmud Hierosol. Eruvin cap.ult. in fine.*

קרא *Vocare, Advocare, Accersere: Nominare, Appellare: Clamare, Proclamare: Legere, Praelegere, proprie clara & alta voce, clamori simili. Et tenebras vocavit noctem, Gen.1.5. וקרא ית כל פתגמי קרא ית ליליא, Et tenebras vocavit noctem, Gen.1.5. Legit omnia verba Legis, Jos.8.vers.34. Cum legisset rex Israelis epistolam, 2. Reg.5.7. על בן קרא שמה בבל. Idecirco vocavit nomen ejus Babel, Genes.11.9. וקרא יהוור Et vocavit Dominus lucem, diem, Genes.1.5. וקרא אדם שמהו Et vocavit Adamus nomina, id est, nomina imposuit, nominibus suis appellavit, Genes.2.20. וקרא אדם שום אתתיהו. Et vocavit Adamus nomen uxoris suae Chavva, Genes.3.20. וקרא קדם עמא Et legit coram toto populo, Exod.24.7. Cum Affixo, Et praelegit eum Schaphan, 2. Reg.22.10. וקראו Et legit eas, 2. Reg.19.v.14. quod legendum וקראו. Et praelegit illud coram rege, Jerem.36.21. וקרא ית שמהו שת. וקראת אסתר לדניאל. Et vocavit nomen ejus Seth, Gen.4.25.*

Et vocavit Ester Danielelem, Esth. 4. 5. בריל מה לא
 Quamobrem non accersivisti, vocasti nos, Jud. 8. 1. ארי קריתא לי Nam vocasti me:
 Volumen in quo legisti, Jerem. 26. 14. מלתא דקריתא ברה
 Non vocavi, 1. Sam. 3. v. 5. לא קריתי
 Et ex Aegypto vocavi ipsos filios, Hof. 11. 1. וממצרים קריתי להון בנין
 Et vocavi te nomine tuo, Jefa. 45. 4. וקרית חורבא על ארעא
 Et advocavi siccitatem super terram, Hag. 1. v. 11. למילט
 Ad maledicendum inimicis meis advocavi te, Numer. 24. 10. סנאי קריתך
 Ex profundis clamavi ad te Domine, Psal. 130. 1. מן עומקאי קריתך יהוה
 Et vocarunt Lothum, Genes. 19. 5. Et vocarunt sive indiderunt ipsi vicinæ nomen, Ruth. 4. 17. וקרואו ליה שיבבתן שום
 Et Moabitæ vocabant eos Formidabiles, Deut. 2. 11. 20. ומואבאי קרו להון
 Tzidonii vocabant montem Chermon, Schirjon, Deuter. 3. v. 9. צידונאי קראו להרמון שריון
 Et accersebant populum ad sacrificia idolorum suorum, Num. 25. 2. וקרואו לעפא לרבהי מעותהון
 Eritq; legens in illo omnibus diebus vitæ suæ, Deuter. 17. 19. ויהי קרי ביה כל יומי חייהי
 Et præco proclamabat fortiter, Dan. 3. v. 4. ופרווא קרא בחיל
 Ad abyssum inferiorem clamat, Psal. 42. 8. לתהומא ארעא קרי
 Ex ore suo prælegebat mihi omnia verba ista, Jerem. 36. 18. מפומיה קרי לי
 Et vocat eam nominatim, Esth. 2. 14. וקרית לה בשמא
 Qui legerit in eo, Hab. 2. 2. ויהו קרוו ביה קרם מלכא
 Et fuerunt legentes in eo coram rege, Esth. 6. vers. 1. Et vocati sunt scribæ regis, Esth. 3. 12. ואתקריאו לבלרוי דמלכא
 Quare vos vocatis me Noomi, Ruth. 1. 21. ואתקריאו עם קדיש
 Explicatè lectum fuit coram me, Esrae 4. 18. sic vers. 23. ואתקריאו עם קדיש
 Antequam noverit puer iste vocare, Pater aut mater, Jefa. 8. v. 4. ואתקריאו עם קדיש
 Extra reduplicationem ejusdem Verbi: ואזחי פרעה למקרי למשה
 Et festinavit Pharao vocare Mosen & Aharonem, Exod. 10. 16. ואתו גברא
 Si ad vocandum te venerunt viri isti, Numer. 22. v. 20. אם למקרי לך אתו גברא
 Et perrexit Dominus vocare ulterius Samuelem, 1. Sam. 3. v. 6. ואתקרי עור
 Legere in libro, Jer. 36. 8. ואתקרי למקרי
 Et non poterant scripturam istam legere, Dan. 5. v. 8. ואתקרי למקרי
 Vocato Jeho suam, Deut. 31. 14. ואתקרי קרי שמיה
 Lege nunc istum, Jefa. 29. 11. ואתקרי קרי בען דין
 Sede nunc & lege illum coram nobis, Jerem. 36. 15. ואתקרי קרי לי מרית נפשא
 ואתקרי לאליתא, Ruth. 1. 20. ואתקרי קרי לי מרית נפשא

Et vocate lamentatrices, Jer. 9. 17. קרו ליה ויכול
 Vocate eum, ut comedat prandium, Exod. 2. v. 20. ברם כתבא אקרא למלכא
 Futurum, Verum scripturam istam legam regi, Dan. 5. 17.
 Et advocabo tibi mulierem lactantem, nutricem, Exod. 2. 7. ואתקרי לך אתתא מינקתא
 Non vocabis nomen ejus Sarai, Genes. 17. 15. לא תקרי ית
 Et vocabis nomen ejus Isaac, Genes. 17. 19. ותקרי ית שמיה יצחק
 Proclamabis ad eam verba pacis, offeres ei pacem, Deuter. 20. 10. ותקרי ית כל פתגמא האלון
 Et leges omnia verba ista, Jerem. 51. v. 61. ותקרי במגלתא
 Et leges in volumine quod scripsisti ex ore meo, Jerem. 36. 6. ותקרי שמיה עמנואל
 Et vocabis nomen ejus Immanuel, Jefa. 7. v. 14. ותקרי שמיה ישמעאל
 Et appellabis nomen ejus Ismael, Genes. 16. 11. ותקרי שמיה ישמעאל
 Ad videndum quomodo vocaret illud, Genes. 2. v. 19. למחוי מה יקרי ליה
 Qui legerit scripturam hanc, Dan. 5. 7. ואתקרי לעולמתא
 Advocemus puellam, Genes. 24. 57. ואתקרו חירותא בארעא
 Et proclamabitis libertatem in terra, Levit. 25. 10. די כתבא דנה
 Qui scripturam hanc legant, Dan. 5. v. 15. ואתקרי לעולמתא
 Et vocent te, Exod. 34. v. 15. ואתקרי לך
 Et vocabunt te, Jefa. 58. 12. ואתקרי להון
 Et vocabunt te nomine novo, Jefa. 62. 2. ואתקרי לך שמא חדתא
 Ithpehal, Præteritum, Quod nomen Domini invocatur in te, Deut. 28. 10. ואתקרי עלך
 Iphis vocabatur orbis, id est, vocabantur, nominabantur orbis, Ezech. 10. 13. להון אתקרי גלגלא
 דאתקרי שמי עליהון
 In quibus invocatur nomen meum, Jefa. 43. 7. ואתקרי שמי עליהון
 Et vocati sunt scribæ regis, Esth. 3. 12. ואתקריאו לבלרוי דמלכא
 Qui nominati sunt populus sanctus, Jefa. 1. v. 4. ואתקריאו עם קדיש
 Quod à Domino vocatus fuisset puer iste, 1. Sam. 3. 8. ואתקריאו עם קדיש
 Qui non esset vocatus per os Hamanis, id est, per mandatum, Esth. 4. 11. ואתקרי חתך
 Qui vocatur Hathach, Esth. 4. v. 5. ואתקרי חתך
 Plurale, Qui vocantur nomine Israelis, Jefa. 48. 1. ואתקרי בשמא דישראל
 Huic vocabitur viræ, hæc vocabitur mulier, Genes. 2. 23. ואתקרי עור
 Neque vocabitur amplius nomen tuum Abram, Gen. 17. 5. ואתקרי עור
 Et rebellis ab utero vocabitur tibi, Jefa. 48. 8. ואתקרי עור
 Et postea vocabitur tibi (vocaberis) urbs justitiæ, Jefa. 1. 26. ואתקרי עור
 Nunc vocetur Daniel, Dan. 5. 12. ואתקרי עור
 Et vocetur in ipsis nomen meum, Genes. 48. vers. 16. ואתקרי עור
 Et vocabitur nomen ejus in Israele,

Israele, Deut. 25. 10. ויתקרי ירושלים קרית דקושטא. Et vocabitur Jerusalem civitas justitiæ, Zach. 8. v. 3. ואתון כהניא דני תתקרון. Vos autem Sacerdotes Domini appellabimini, Jesa. 61. 6. ארי ביצחק יתקרון. Nam in Israele vocabuntur tibi filii, Genes. 21. 12. על שום אחיהון יתקרון. Per nomen fratrum suorum vocabuntur, Gen. 48. 6.

Rabbini ex forma quiescentium tertiâ ה dicunt Legisti, קרית, Legi: in Infinito, לקרות, Legere: in Participio plurali, קוראין pro קוראין, & Masorethæ קרן Legunt. Sic, קרי Legitur, pro Hebræo קרוא: & כתוב Scribitur, pro Hebræo קרוא. Apud Talmudicos, דקרי לה אמאי קארי לה, Qui hoc legit, quare legit illud? id est, Qui hanc scripturam nobis objicit, quare objecit eam? quidnam vidit, quod hoc objecerit? Annon vidit nullam esse objectionem? Halich. olam cap. 1. Talmudici per Syncopam scribunt אתקרי pro איקרי, & in Part. מתקרי pro מיקרי.

Scriptura sacra, sic dicta, quasi Lectura, quod legi debeat. Kamez primum est loco Pathach & sequentis Dagesch, formæ קנא zelotes, & similia. Denotat autem vel Scripturam totam, vel ejus partem, veluti versum aliquem, vel versus alicujus membrum, & locum, quo aliquid certi significatur vel probatur. Hinc in Targum, ואין לא כתיב הדין קרא לא הוה אפשר למימריה, Et nisi scripta esset hæc scriptura, non fuisset possibile dicere illud, Esth. 6. 1. nempe, eâ ipsa nocte recessisse somnum à Deo (ut de rege Assuero dicitur) ac vigilasse pro salute populi Judaici, juxta illud, Evigila, quare dormires, ô Deus, ut legitur Psalm. 44. 24. quod membrum versus hic in Targum vocatur Scriptura: למקרא קרא. Ad confirmandum Scripturam, Esth. 8. v. 15. Apud Masorethas præterea sumitur pro magna aliqua aut certa parte Scripturæ, à qua unus aut plures libri excipiuntur; veluti cum dicitur, ונשא duodecies legitur, sexies in Jesaia, & sexies in Scriptura, scil. totâ reliqua. Apud Talmudicos, מאי קרא, Quæ est Scriptura, quem habes locum Scripturæ, in quo versiculo illud scriptum est? Vide Halich. olam cap. 1. כמאי קרא idem: מאי קרא. Propter quid contendit? si velim, possum dicere, propter versiculû quendam, Berach. fol. 4. 2. אם כן נימא קרא. Si ita est, diceret versiculus, nempe sic vel sic, Berachoth fol. 11. 1. אמר קרא. Dicit versus Scripturæ, dicit Scriptura: אם כן לכתוב קרא. Quod si ita est, scribere posset versiculus, Sanhed. fol. 90. 2. כתב קרא. כי משי להאי קרא. Scribit versiculus alius: כי משי להאי קרא. Quum pervenisset ad hunc versiculum, ad hunc Scripturæ locum.

Karraeus, q. d. Scripturarius, Biblicus, Bi-

bliista, Scripturista, Textualis, Legalis. Plurale, קראים Karræi. Secta fuit prima inter Judeos, quæ rejicit omnes Traditiones & Constitutiones majorum & seniorum in Ecclesia Judaica, & soli textui, qui vocabatur קרא, mordicus inhaesit, unde dicti קראים Textuales. Idem fuerunt cum צרוקים Sadduceis, ut plerique Hebræorum tradunt, de quorum origine vide in צרק. Hinc R. Moses ben Majemon in Comment. אבות cap. 1. scribit de Tzaducæis & Bajetosæis: ומאז יצאו אלו הכתות האורות של מינים ויקראו באלו הארצות ר'ל מצריים קראים ושמותם אצל החכמים צרוקים ובייתוסים והם אשר התחילו להשיב על הקבלה ולפרש על הפסוקים כפי מה שיראה להם מכלתי Ab isto tempore egressæ sunt ista secta maledicta hereticorum, & vocabantur in hisce terris, nempe in Ægypto, Karræi. Nomina autem ipsorum sunt, id est, nominantur apud Sapientes Tzaducæi & Bajetosæi, & ipsi inceperunt respondere contra Kabalam, id est, opponere se Traditionibus seniorum, & explicare versiculos (id est inherere soli Textui biblico) prout conveniens ipsis videbatur, nec audiebant ullum Sapientem omnino. Sic R. Abraham in libro זכות fol. 15. 1. ובזמן אלו המלכים התחילה גם כן כת הקראים ונקראו גם כן צרוקים ובייתוסים Et tempore horum regum initium sumpsit etiam secta Karræorum, qui vocantur quoque Tzaducæi & Bajetosæi. Abarbinel in Com. in cap. 1. אבות ubi de Tzadoko & Bajethoso agit, scribit: ומהם נעשו Et ex ipsis facti sunt Karræi, usq. in diem hodiernum. Joh. Drusius in Præteritis, Matth. 22. 23. Nam Legem ita recipiebant (Tzaducæi) ut expositionem Sapientum omnino rejicerent. Quocirca Caræi vocati sunt, quasi Lectio-narii aut Scripturarii, quod textui (sacro) mordicus inherentes, traditiones omnes repudiarent. Idem tradit lib. 1. Quæstionum, quæst. 44. & in lib. De tribus sectis Judæorum, cap. 7. ait: Vocantur etiam Saducæi קראים id est, Caræi. Causa nominis ab eo, quod Legi scriptæ mordicus adherentes, eam quæ אגאפוס dicitur, penitus rejicerent. Rursus apud Talmudicos, העושה תפלתו עגולה סכנה ואין בה מצוה, Qui facit ligamentum-oratorium suum rotundum, periculosum est, nec est de eo ullum præceptum (quadratum enim requiritur): si posuerit illud in frontem suam, aut super articulos manus suæ, habetur illud pro ritu Karræorum: Megilla fol. 24. 2. Glossa: Karræi enim spernebant Traditionem sapientum, (quæ aliter de illis statuit in Menachoth fol. 37. 1. 2.) & sequuntur sensum literalem simpliciter, veluti, Super manum tuam, Inter oculos tuos, Deut. 6. 8. secundum simplicem sensum suum. At Rabbini aliam super eis explicationem faciunt. Pro קראים hoc loco in Talmud Hierosolymitano

tano legitur, המינוח *Hæreseos*: in *Mischmajoth par-*
vis in octavo, האפיקורוסות, *que vox idem significat*
quod præcedens מינות: In *Mischmajoth Bartenora,*
 המינאים *Hæreticorum*. Hinc apparet, *karræum*
 dici, idem esse quod *Hæreticum* vocari, & *karræi-*
smum fuisse *Hæresin*. Bartenora hinc scribit; מינאי
 sunt, qui spernunt verba Sapientum, והולכים אחר
 משמעות המקרא & eunt post simplicem intellectum
Scripturæ. Inter hos & Phariseos maxima fue-
 runt odia & disidia, tum in religione, tum in
 politia. Tempore Alexandri regis, qui & ינאי
 Jannæus cognominatus fuit, octingenti Pha-
 risæi, spectantibus & lætis *karræis*, fuerunt su-
 spensi. Meminit Author *Kabalæ* historiciæ fo-
 lio 40. ubi ita scribitur: *Et cepit rex octingentos*
ex magnatibus Phariseorum, & vincivit eos catenis
 ferreis, adduxitq; eos Hierosolymam. Apparavit au-
 tem convivium omnibus ministris suis super tecto pa-
 latii sui, in loco excelso, ubi comederunt, biberunt &
 inebriati sunt cum eo הקראים *magnates karræo-*
rum. Cum verò hilariori esset animo, præcepit pro-
 duci octingentos illos vinculos è magnatibus Phariseo-
 rum, suspenditq; eos omnes in conspectu suo, videns,
 bibens ac letus. Hæc ibi. Post mortem Alexandri
 regnavit uxor ejus *Alexandra*, quæ habuit duos filios,
Hircanum & *Aristobulum*. *Hircanus* vir probus &
 rectus fuit, amator *Phariseorum*, *Aristobulus* vir bel-
 licosus, *Karræorum* amator. Regina mater *Phari-*
seorum protectrix fuit, voluitq; omnem *Israelem* ipso-
 rum religionem amplecti. Sic *Hircanum* constituit
 Sacerdotem summum, *Aristobulum* autem ducem
 exercitus, והרשת את הפרושים על הקראים ואמרה הנם
 Dominium autem dedit ipsa *Phariseis* super *Karræos*, dixitq; ipsis: *En*
ipso in manu vestra, agite cum ipsis, ut placuerit in
oculis vestris. Eredientibus ipsis ex conspectu ejus,
inciderunt in Dogerum magnatem Karræorum, inter-
fecerunt eum gladio, populumq; multum ex magnati-
bis Karræorum simul trucidarunt, ita ut pessimè tunc
hæreticis istis fuerit, &c. Vide ibi plura. *Karræi*
 soli textui inhærentes, non tamen eodem modo
 textum omnes intellexerunt & explicarunt, sed
 hic ita, alter aliter, & ita textum in varios sen-
 sus distraxerunt, & quasi multiplicem Legem
 divinam sibi constituerunt. Id arguit *Cofri*
 Orat. 3. sect. 38. ubi dicitur: *Quæcunque hætenus*
protulisti, vera sunt, ipsaq; Lex non nisi de una Lege
nos monet, & *judicio uno*: והקראים כפי סנתם ירבו
 התורות *Karræi* autem juxta opinionem suam mul-
 tiplicant *Leges* pro opinione cujusq; ipsorum, & quotidie
 innovat quisq; sententiam suam, &c. Et sect. 39. *Qui-*
cunque vult infringere scripturam hanc, יראר ענין
 videbit sectam *Karræorum*, id est, incidet in
 sectam ipsorum, & amplectetur eam. Et sect. 40.

Non dicitur id nisi propter plebem, ne ea quid novi ex
 ingenio suo sibi fingat, aut plus justo sapiat, consti-
 tuendo sibi Legem variam, כמו שעושים הקראים sicut
 faciunt *Karræi*, &c. Vide ibi plura. Porro su-
 præ dictum ex sententia *Majemonis*, *Tzaduceos*
Bajethosæos, *Karræos* fuisse eosdem, & *Karræo-*
rum nomen in *Ægypto* natum pro iis, quos
 Sapientes *Israelitarum* vocabant *Tzaduceos*.
 Author libri *Cofri* Orat. 3. sect. 61. diversum vi-
 detur sentire. Nam primò originem *Tzadu-*
cæorum & *Karræorum* diversam tradit, dein-
 de in dogmatibus differentiam aliquam. Quo-
 ad originem, post *Simeonem* justum, qui ulti-
 mus fuit ex viris *synagogæ* magnæ, primum
 Scholæ caput ponitur communiter ab omni-
 bus *Antigonus* (qui floruit Anno mundi 3460.
 trecentis annis ante Christum, ut est in *Jucha-*
sin fol. 19. 2.) cujus discipuli fuerunt *Tzadok* &
Bajethos, autores sectæ *Tzaducæorum*, vel ut
 author iste scribit שהיו ראש לכופרים וכהם נקראו
 הזרקים וביתוסים *qui fuerunt caput hæreticorum,* &
 ab illis vocati sunt *Tzaducæi* & *Bajethosæi*. Hos
 secuti sunt *Joseph ben Joeser*, & *Joseph ben Jo-*
chanan, annis quadraginta post. Prioris cele-
 bris & laudata est apud *Talmudicos* memoria
 in libro סוטה cap. ult. fol. 47. 1. Ex quo mortuus
 est *Jose ben Joeser* vir *Tzaridæus*, בשלו האשכולות
 cessarunt botri. Juxta illud: Non superest botrus ad
 comedendum, *Mich.* 7. 1. Botri, id est, Sapientes,
 אשכול id est איש שכל בו Vir in quo omnia sunt.
 Huic successit annis sexaginta post, *Josua ben*
Perachja, & *Nittæus Arbelita*. Rursus post
 annos sexaginta successit *Jehuda ben Tabbai* &
Schimeon ben Schetach. Sub hoc, scribit author
Cofri, התחילה דעת הקראים *initium accepit opinio*
Karræorum, propter historiam quæ accidit cum rege
Jannæo, &c. de qua in libro קדושים cap. 3. fol. 66.
 Et paulò post: וכבר השרישו הקראים שורש עם אנשים
 שהיו רוחים את התורה שבעל פה ומתחכמים בטענות כאשר
 אתה רואה שעושים היום אבל הזרקים והביתוסים אינם
 כי אם אפיקורוסים מבחישים העולם הנבא אך הקראים
 הם משתדלים בשרשים מתחכמים בתולדות *Et jam*
radices egerant Karræi cum hominibus rejicien-
tibus Legem oralem (id est, *Traditiones seniorum*
ore traditas) & *sapientes se ostentabant rationibus*
sive argumentationibus, sicut vides eos adhuc hodie
 facere. At *Tzaducæi* & *Bajethosæi* non sunt nisi
 hæretici, negantes seculum futurum, sed *Karræi* oc-
 cupati sunt in radicibus sive fundamentis, & *sapientes*
 se præstant in rebus naturalibus. Hæc ibi. Et
 sect. 23. Peto, ut de *Karræis*, quantum tibi de illis
 constat, me nonnihil instruas: כי אני רואה אותם
 משתדלים בעבודה יותר מהרבנים ואני שומע טענותם יותר
 Nam video illos מבריעות ויותר מפיקות לפשט התורה
 studio-

studiosiores esse in cultu quam Rabbinos (qui scilicet Phariseos sequebantur) audioq; ipsorum rationes magis esse ponderosas, propiusq; adducere ad simplicem sensum Scripturæ. Hinc apparet, Karræos multis annis post Tzaducæos ortos esse, & hos quidem simpliciter Hæreticos dici, quod negent seculum futurum & resurrectionem mortuorum, illos veros Karræos non item, sed in eo tantum differre, quod negent Kabalam & Traditiones. At verò apparet, hunc authorem non tantum loqui de priscis Karræis, sed & de hodiernis, qui in eo differunt à priscis, quod confiteantur resurrectionem & seculum futurum. Id innuit Commētator in librum Cosri Orat. 3. sect. 65. ubi scribit: ולפי דעתם הוצרכנו לומר שאם היורת הקראים בלתי מכהישים היום העהב כבר היורה Id est, *Juxta sententiam ipsorum cogimur dicere, quod etsi Karræi non negent hodie seculum futurum, invaluerat tamen olim venenata ista & pestifera opinio inter ipsos, nisi quod non fuerit inter tam multos propagata & disseminata, ut secta Phariseorum, ut docet Majemon in Pirke abhoth, in Mischna de Antigono, ubi scribit: והיו לזה החכם שני תלמידים שם האחד צדוק ושם השני ביתוס וכאשר שמעו זה המאמר יצאו צדוק ושם השני ביתוס וכאשר שמעו זה המאמר יצאו id est, Et fuerunt ipsi (Antigono) duo discipuli: nomen unius Tzadok, alterius Bajethos. Cum autem audirent ab ipso hanc doctrinam (quæ ibi in Mischna traditur) digressi sunt ab ipso, &c. & reliquerunt Legem, & adhesit uni secta una, & alteri secta altera, vocaruntq; eos Sapientes nostri Tzadokim & Bajethosim. Cum autem non possent congregare Ecclesias magnas in fide & religione hac (quod religio falsa dissipat ecclesias, quanto minus colligit discipulos) inclinarunt credere rem, quam non poterant coram plebe negare: Si enim protulissent eam ex ore suo (id est, publice professi fuissent eam falsam religionem) occidissent ipsos. Unde quoque dicebat socio suo, se credere verbis Legis & dissentire à Kabala (Traditionibus seniorum) quæ non est vera. Idq; propterea, ut se liberos facerent à præceptis receptis ex Kabala, alijsq; decretis & constitutionibus, posteaquam non possent rejicere omne quod scriptum & acceptatum esset. Hactenus Majemon. Periculosum ergo antiquitus fuit negationem seculi futuri publice docere, unde & pauciores approbatores ea pars doctrinæ invenit, & tandem planè evanuisse & intercidisse videtur. Unde factum, ut Karræi hodierni seculum futurum, præmia bonorum & pœnas malorum in seculo futuro credant. Id apertè docet R. Abraham in libro Juchasin, in titulo libri his verbis: ומשם מתבאר כי הצדוקים אינם הקראים שבזמנינו כי אלו מורים בשכר ועונש ותחיה מר*

שאינו כן הצדוקים *Inde etiam patebit, quod Tzaducei non sunt Karræi isti nostri temporis: hi enim confitentur præmium, & pœnas, & resurrectionem, quod non faciunt Tzaducei. At priscos illos Tzaducæos etiam Karræos fuisse vocatos, idem hic Author tradit fol. lib. 15. ut supra allatum. Hæc de Karræis sufficiant.*

אלא דהוה קרוי ותנוי ופייטן *Textualis, biblicus: Propterea quod fuit Biblicus, Talmudicus, & Poeta, Vajikra rabba sect. 30.*

קרוי *Lectum, legitur. In Masora passim obvium, de voce diversa lectionis: קרוי וכתוב Lectum & scriptum, vox quæ sic legitur, & scribitur sic: קרוי idem quod Hebraicè קרוא, & כתוב idem quod כתוב.*

קרוינא דאגרתא איהו ליהוי פרוונקא *Lector: Lector epistole ipse quoque sit tabellarius, Sanhedr. fol. 96. i.*

לשון קרויאה *Lectio, Vocatio: Clamor: Locutio vocationis, id est, Nomen vocativi casus: Ad decus lectionis, decoræ pronunciationis causâ, Euphoniæ gratiâ. Sic dicunt de vocibus, quæ Dagesch habent præter necessitatem, & de aliis quæ euphoniâ spectant: היוצא קודם Cantus galli, Gallicinium: קרויאת הנכר Qui egreditur ante cantum galli, sanguis ejus in capite ejus, Joma fol. 21. i.*

קור *Molle ac tenerum palmæ. Vide in קורא. כמא דמתרדיף: קוראה, vel קוראה Perdix: Sicut quis persequitur perdicem in montibus, i. Sam. 26. 20. וקוריהו ונצפון Sicut perdix colligit ova, Jer. 17. 11. Et perdices ipsarum pipient in umbra ejus, Jesa. 34. 15. Apud Rabbinos legitur pro Ave quadam Ægyptiaca, oblongum rostrum habente. Unde in Bereschith rabba sect. 64. in fine, legitur de leone devorante prædam, quod cum officulû in gutture ejus hæserit, dixerit ad alia animalia: Quicumque exemerit mihi hoc ossiculum, dabo ei mercedem magnam: אתא הדין קורא: מצראה דמקוריה ארוד Venit perdix ista Ægyptiaca, cujus rostrum oblongum erat, indiditque rostrum suum gutturi ejus, & eduxit illi os, dicens: Dato mihi nunc mercedem meam. Respondit Leo, Ito & gaudeto te ingressum esse os leonis cum pace, & exivisse cum pace. Sic sæpe accidit iis, qui magna beneficia à potentibus hujus mundi pro præstitis officiis expectant. Hinc Munsterus & alii, posuerunt ad hanc radicem; נקר *Rostrum. Malè: vide de eo in קר.**

קרוי *Cucurbita. Hinc apud Talmudicos proverbiale, תותי כנפיק ניהו, Si fuerint centum cucurbitæ in urbe venales pro uno asse, tamen sub brachijs tuis sumto, Pefachim fol. 113. i. Sensus: Etiam si victualiorum copia & vilitas in urbe*

urbe fuerit, tu tamen ingressurus iter ad istam urbem, victualia semper tecum sumito. Nam carere possis, dum copia & vilitas facillimè mutatur. Vel: Victualia propter vilitatem nunquam contemnenda, sed maximè tum coemenda sunt. Experientia id multos cum damno docet. Vide Aruch in כנף primo. *Item aliud pro-verbium: טובא פלפלתא דחרפתא ממלי צנא דקרי: Melius est granum piperis acris, quam plenus corbis cucurbitarum, Chagiga fol. 10.1. Vide de eo in פול. Rursus aliud: שניהם בדבר עבירה נתכוונו היינו דאמרי: Ambo in rem peccati intenti sunt, juxta id quod vulgò dicunt homines: Ipse cucurbitis, & uxor ejus cucumeribus, scilic. delectatur, Chagiga fol. 10.1. Sota fol. 10.1. Nam R. Jochanan dicere solitus est, כל המזנה, Quicumque scortatur, uxor ejus quoque scortatur juxta eum, secundum illud; Si allectus fuit animus meus ad mulierem, &c. molat alteri uxor mea, Jobi 31.9. Sic pari otio, commestationibus, negligentia, aliisque studiis & vitiis, conjugati quandoque delectantur, in quos hoc adagium convenit. *Author Aruch impurè & ineptè explicat.**

קריא *Perdix, à Clamando. Vide & in קרה.*

קריא *Vide supra in קיר.*

בי דינא דאקראי: *Accidentale, Fortuitum: Domus judicii fortuita, extraordinaria; Locus ubi non est curia fixa & statuta, Rosch haschana fol. 29.2. Est à קרה.*

מקרא *Scriptura sacra, tota vel ejus pars aliqua, veluti Liber aliquis, ut quandoque apud Masorethas, vel Versiculus aliquis, ut apud Rabbinos passim: כי Nam sic est mos Scripturæ, Rab. Hinc illud vulgatum, אין המקרא יוצא מירי פשוטו, Scriptura sacra nunquam egreditur ex simplicitate sua, id est, extra simplicem vel literalem sensum suum, id est, etiamsi quis inde alium quendam sensum mysticum eliciat, habet tamen & retinet semper suum sensum literalem, Vide Schab. fol. 63.1. Item, R. Tanchuma bar Hanilaj dixit: לעולם ישלש אדם שנותיו שליש במקרא שליש במשנה וישלש בתלמוד מי ידע אינוש כמרה היי *Semper triplicet, id est, in tres partes distinguat homo annos suos, tertiam partem consumat in Scriptura, tertiam in Misna, tertiam in Talmud sive Gemara. Quis enim homo scit, quanta sit vita? Abhoda fara fol. 19.2. Mischna, est Textus Talmudicus, Gemara, est textus explicatio, & sententiarum omnium decisio. In Pirke avoth cap. 5. ætas hominis distinguitur in tredecim partes, quibus singulis studium conveniens tribuitur: *Filius quinque annorum ad Scripturam sacram sive Biblia destinatur: filius decem ad Mischnam: filius tredecim***

ad præcepta Legis observanda: filius quindecim ad Talmud: filius octodecim ad nuptias, &c. חורנו על מכן Percurrimus totam Scripturam: לתחיית המתים מן התורה ויש אומרים מן המקרא זה Hinc probatio est vivificationi mortuorum ex Lege sive Bibliis, quidam etiam dixerunt, ex versiculo hoc, Sanhedrin folio 90.2. הרי ארבע Quatuor versus sunt (scilic. in lib. Reg. & Paralip) qui sibi invicem contradicunt, R. Salomon 1. Reg. 5. vers. 16. Explicatio duorum horum versiculorum concidit una in alteram, Rabbi Salomon Psal. 59.7.8. Tres hos versiculos non didicimus, Talm.

קרב *Appropinquare, Accedere, Propinquum, In propinquo, Propè esse. Respondet Hebræo קרב ejus synonymis נגע נגש. Præteritum, קרב Cum appropinquasset ingredi Ægyptum, Hebr. הקריב, Gen. 12.11. לא קריב לותה Non accessit ad eam, Hebr. קרב, Gen. 20.4. Et accessit Aharon ad altare, Levit. 9.8. וקרב בארבע זווין דביתא Et invasit quatuor angulos domus, Hebr. ונגע, Job. 1. vers. 19. Et accessit Abraham, Hebr. ונגש, Gen. 18.23. Ad terram Ammonitarum non appropinquasti, Deut. 2. v. 37. Accessit annus septimus, Hebr. קריבת שנתא שבועתא, Deut. 15.9. וקריבת דין קריבת בוי Plaga Domini accessit ad me, invasit me, Hebr. וקריבת אד לאה Et accessit etiam Lea, Heb. ותגש, Gen. 33.32. וקריבו יומך Appropinquarunt dies tui, Hebr. קרבו, Deuter. 31.14. וקריבו Accesserunt, tetigerunt vestimenta ipsorum, Hebr. וגעו, Thren. 4.14. וקריבו Et accesserunt virum istum, Hebr. וקריבו למתבר דשא Et accesserunt ad diffringendum januam, Hebr. וקריבו כל כנשתא Et accesserunt universus cætus, Hebr. וקריבו Levit. 9.5. וקריבו Et accesserunt concubinæ, Heb. ותגשו, Gen. 33.6. וקריבו בנת צלפחד Et accesserunt filia Tzelophchad, Hebr. ותקרבה, Numer. 27.1. Et accessistis ad me, Deuter. 5. v. 23. Abiens & accedens אול וקרב לות דוד Participium, ad Davidem, 1. Sam. 17.41. Et abiit abeundo & accedebat, 2. Sam. 18.25. כל מן דקרב Quicumque accedit ad eam, Proverb. 6.29. *Plurale, Qui appropinquant è filiis Levi, Ezech. 40. v. 46. Infinitivus, במקרב In accedendo filios Israel ad sanctum, Heb. בגש, Num. 8.19. למקרב לעבדתא Accedere ad opus, Exod. 36. v. 2. למקרב בוי לי טב Accedere ad Dominum, mihi bonum est, Pi. 73. vers. 28.**

verf. 28. *Renuit accedere anima mea*, Hebr. לנגע Job. 6. verf. 7. *Cum Affixis*, *Usque dum accederet*, appropinquaret ad fratrem suum, Genes. 33. v. 3. *Eritque accedentibus vobis*, Deut. 20. v. 2. *Accedentibus illis ad altare*, Heb. בגמקרהו לקודש Exod. 28. 44. *Accedentibus illis ad sanctum sanctorum*, Num. 4. 19. *Et cum accedent ad altare*, Hebr. ובקרבתם Exod. 40. 32. *Imperativus*, קרב למדבחה Accede ad altare, Levitic. 9. 7. *Accede tu & audito*, Deuter. 5. 27. *Accede huc*, 2. Sam. 20. 16. *Accede ad montes*, Hebraicè נע קרב במורימא Psalm. 144. 5. *Accede huc*, Hebr. וקריב בכל די לודה Genes. 19. v. 9. *Et accede in omnia quæ sunt ejus*, Hebr. ונע Job. 1. verf. 11. *Et accede ad ossa ejus*, Job. 2. v. 5. *Accedite nunc ad me*, & accesserunt, Genes. 45. v. 4. *Accedite ante Dominum*, Exod. 16. 9. *Futurum*, לא תקרב Ne propius accedas huc, Exod. 3. verf. 5. *Ad uxorem ejus ne accedas*, Levit. 18. 14. *Ne appropinques ad me*, Jesa. 65. 5. *Et non accedas portam domus ejus*, Proverb. 5. 8. *Et tunc accedet apparare illud*, Exod. 12. v. 48. *Qui accesserit ad quodcunque immundum*, Levit. 5. 3. *ויקרב וייתי Et accedet venietq; consilium ejus*, Jesa. 5. v. 19. *Et extraneus qui appropinquaverit, occidetur*, Num. 1. 51. *Et qui appropinquaverit ad carnem fluxu laborantis*, Levit. 15. 6. *Et mulier quæ appropinquaverit*, Levitic. 20. v. 16. *Appropinquabit per domos suas*, Jos. 7. v. 14. *Et accedamus ad quendam ex his locis*, Judic. 19. v. 13. *Non appropinquabitis*, Levit. 18. 6. *Non appropinquabitis ad latus mulieris*, Hebr. אל תגשו Exod. 19. 15. *Ad te non appropinquabunt ut noceant*, Psal. 91. 7. *Ut non appropinquent ad te*, Ruth. 2. 9. *Pabel*, קרב *Appropinquare facere, Admovere, Adducere, Afferre, Offerre. Præteritum*, קרב יתהו קורבניה Obtulit sacrificium suum, Levit. 7. 19. *Et accedere fecit eos ad ipsum*, Genes. 49. 10. *Et obtulit oblationem populi*, Lev. 9. 15. *Ipsa obtulit coram ipso adipem caseorum*, Judic. 5. 25. *Obtulerunt peccata sua, id est, sacrificia pro peccatis*, Levit. 10. v. 19. *Et obtulerunt filii Aharonis sanguinem ipsi*, Lev. 9. 9.

ea corâ Domino, Num. 17. 3. *Et num sacrificia obtulistis coram me in deserto*, Amos 5. 25. *Et obtulimus oblationem coram Domino*, Numer. 31. v. 50. *Participium*, אם מן תורי הוא מקרב Si ex bobus ipse offerat, Levit. 3. v. 1. *Qui offert holocaustum viri alicujus*, Levit. 7. 8. *Plurale*, *Et quando vos offertis quod cæcum est*, Mal. 1. verf. 8. *Et admovetis*, Mich. 1. 11. *Qui offerunt oblationem pro peccatis suis*, Eccles. 4. v. 17. *Offerentes suffitum aromatum*, Numer. 16. 35. *Infinitivus*, לקרבא ית קורבניה Ad offerendum oblationes Domini, Lev. 21. v. 21. *Ad non offerendum*, Numer. 9. v. 7. *Cum Affixis*, *Offerentibus vobis*, Ezech. 44. verf. 7. *Rectius id legeretur in Pabel solet esse index vocalis Tzere*, quod hîc propter Affixum corripitur. Pro ea alibi etiam legitur בקרוביכוּן ubi Cholem omnino est extra usum formæ Pabel. Eodem referendum, בקרוביהוּן Offerentibus ipsis. Communiter Infinitivus hic cum Affixis ex terminatione ורת effertur, unde melius diceretur ואתה קרב לותך, *Imperativus*, *Tu autem*, admove ad te Aharonem fratrem tuum, Exod. 28. 1. *Admove tribum Levi*, Numer. 3. 6. *Et offer coram Domino*, Lev. 9. 2. *Admove eos nunc ad me*, Genes. 48. 9. *Admove ad me quisque juvenicum suum*, 1. Sam. 14. v. 34. *Adducite causam, litem vestram*, Jesa. 41. 21. *Futurum*, דבמת ארכונא אקרבניה Veluti principem admovebo illum, Job. 41. 37. *Et admovebo eos*, Jerem. 30. verf. 21. *Aharonem & filios ejus admovebis*, Exod. 29. 4. *Et offeres ea in canistro*, Exod. 29. 3. *Quum obtulerit ex vobis oblationem*, Levitic. 1. v. 2. *Et offeret sacerdos*, Levit. 1. 13. *Masculum integrum offeret illud*, Levit. 1. 3. *Et offeret illud sacerdos*, Levit. 1. 15. *Et adducet illud ad sacerdotem*, Lev. 2. 8. *Omnia munera quæ offeretis*, Levit. 2. 11. *Et offeretis oblationem*, Levit. 23. v. 8. *Et offerent filii Aharonis*, Levitic. 1. v. 5. *Quæ offerent filii Aharonis coram Domino*, Levit. 6. 7. *Ithpehal vel Ithpabel*, *Et ad cultum Dei non appropinquavit*, Sophon. 3. 2. *Et non appropinquabant unus ad alterum*, Exod. 14. 20. *Quali appropinquare ad timorem Domini desiderent*, Jesa. 58. 2.

Accedere ad cultum meum, Jerem. 30.21. מלאהתקרבה לותיה Ab accedere ad eum, Exod. 34.30. *Participium*, אתון מתקרבו, Vos appropinquatis die hoc ad incundum praelium, Deuter. 20.3. *Imperativus*, אתקרבו, Annunciate & accedite, Jefa. 45.21. *Futurum*, ותתקרב Et accedes ad filios Ammon, Deut. 2.19. ותקרב לקדמוהו. Accedet ad eos, Exod. 24.14. ותקרב לותי. Accedat ad me, Jefa. 50. v.8. ותקרב כהנא. Tunc accedet sacerdos, Deuter. 20. v.2. ותתקרב ובמתיה. Tunc accedet glos ejus, Deuter. 25. v.9. נתקרב לקרתא. Accedamus ad urbem, Jos. 8.5. ותתקרבון בצפרא. Et accedetis mane, Jos. 7.14. *Aphel*, אתקרב, *idem quod in Pabel, sed rarius ex hac forma punctatum est. Participium*, לית מקרב קורבנא Non erit ipsi offerens oblationem, Mal. 2. 12. אנון מקרבין Oblationem Dei sui ipsi offerunt, Lev. 21.6. *Futurum*, ותקרב Offeres hircum, Ezech. 43.22. ותקרב Et admovebis ea unum ad alterum tibi, Ezech. 37.17. ותקרב ית תורא. Et offeres juvencum, Exod. 29.10. ותקרבון. Et offeres ea coram Domino, Ezech. 43.24. ויקרב קורבניה. Qui offeret sacrificium suum, Levit. 22.18. ויקרבון. Quæ offerent, ibid.

Propinquus, Proximus: Propinquum, Proximum, Propè, Heb. והקרוב אל דעת Et proximum ad sententiam, hoc propius ad sententiam accedit, Rab. אדם קרוב אצל עצמו. *Homo proximus est fibimet ipsi, Proximus quisq; sibi, Jevam. fol. 25. 2.*

Idem: Est & loci & temporis & cognationis: ותהי קרוב לי Et eris propinquus mihi, Genes. 45. v.10. לכל קרוב בשריה. Ad omnem propinquum carnis suæ, Hebr. שאר בשרו. Levit. 18.6. Et propè est ut adveniat tempus contritionis ejus, Jefa. 13.22. דקרוב לביתיה. Qui propinquus est domui ejus, Exod. 12. v.4. אלהו לקרביה. Nisi proximo suo propinquo sibi, Levit. 21.2. ודקרוב כחרבא יתקטל. Et qui propè est, gladio occidetur, Ezech. 6.12. לא תתרחצון בקרוב. Ne confidatis in propinquo, Hebr. באלוף, Mich. 7. v.5. Non in propinquo est, Ezech. 11.3. Et propinquo effundam excandescentiam meam, Ezech. 7. v.8. דמקרוב אתעבדא. Quæ è propinquo facta sunt, Deut. 32.17. *Cum Affixis Pro-nominibus*, קרובי ובשרי את, Propinquus meus & caro mea est, Hebr. עצמי, Genes. 29. v.14. Sic Ecce ego propinquus sum, Hebr. ואנש ית קרביה. 2 Sam. 5.1. עצמד. Et quisquis proximum suum, Exod. 32.27. וכוספה לא. Et ignominiam non portat super proximum suum, Psal. 15.3. *Plural.* ארי קרובין אנון. דקרובין לד. Nam propinqui ipsis sunt, Jos. 16. ליה

Qui propinqui sunt tibi, Deuter. 13.7. דרחיקין ודקרובין. Qui longinqui sunt & qui propinqui, Jere. 48.23. *Cum Aff.* פסקו קרובי. Cessarunt propinqui mei, Jobi 19.14. ורחיבי מדחיק קימין. Et propinqui mei è longinquo stant, Psal. 28.12. בקרובי. In propinquis meis sanctificabor, Levit. 10. v.3. בתר בני אתור קרביהא. Post Assyrios propinquos suos, Ezech. 22.5. *Fæminin.* ארי קרביא הייא. Nam propinqua est, Exod. 12.17. קרתא דרא קרביא. Civitas hæc proxima est ad fugiendum eò, Genes. 19.20. קרביא זכותי. Propinqua est iustitia mea, Jefa. 46.12. דקרביא לקטילא. Quæ propinqua est occiso, Deuter. 21.2. דקרביא ליה. Virgo quæ propinqua ipsi est, Levit. 21.2.

Pro Carmine rhythmico, vide paulò post in קרובא.

לפי קירוב *Appropinquatio, Propinquitas:* וישן עמי Propter propinquitatem ædium: Et dormivit mecum propinquitate carnis, id est, nudo corpore, Schab. fol. 13.2.

Idem. קרובות

Appropinquatio, Accessus. קרבה

קרבי רגים: *Intestina, viscera:* Intestina piscium pingua, pinguedo piscium.

Oblatio, Sacrificium, quod offertur vel offerri debet: קורבן דמתקבל. Oblatio est quæ acceptatur cum beneplacito, Levit. 1.12. ארי. Quum obtulerit ex vobis oblationem, Levit. 2.1. דקורבן דבי. Ut oblatio munda, Mal. 1.11. *Cum Aff.* אס עלתא קורבניה. Si holocaustum fuerit oblatio ejus, Levit. 2. v.3. וקורבניה. Et oblatio ejus, Numer. 7.12. ובקורבניה. Oblatio tua, Levit. 2.5. קורבני ית. Oblationem meam, Num. 28.2. Oblationem suam, Numer. 7.10. ית. Oblationem vestram, Lev. 1.2. קורבנכון. Oblationem suam, Numer. 5.15. *Plurale,* וקורבנין. Oblationes Domini, Hebr. אשי Ignita, Deut. 18.1. לקרבא. Ad offerendum oblationes suas, Lev. 7.38. וקורבניכון. Et oblationes vestre, Amos 5.22. *Apud Rabbinos,* כל הקרבנות בטלים וקרבן תורה אינו. *Omnia sacrificia cessabunt, sed sacrificium laudis non cessat in æternum,* Medr. Psal. 100. אלמלא קרבנא לא הו קיימי. Vide Kimchi Jere. 33.11. *Nisi esset oblatio, non possent consistere superiora & inferiora.* Zohar col. 186. in Gen. Oblatio ista fuit Christus.

Praelium, Bellum, armorum Appropinquatio & Concursus, Conflictus. Respondet Hebraeo קרבא per נלהם & להם. *Et verbũ קרבא per מלהמה.* *Movere, Inferre bellum, transferri solet:* Dispone bellum, Hebr. להם Impugna, Psal. 35.1. Ascendemus & inferemus bellum, נסק ונגיח קרב

commitemus praelium, Deuter. 1. 41. עבדו קרבא
 Fecerunt bellum cum Bera, Gen. 14. 2. מניחי קרבא
 Bellum gerentes, Bellatores, Psal. 76. 4. זני קרבא
 Arma bellica, Psal. 76. 6. עברי קרבא Præliatores
 pervenerunt usq; ad Bethaven, 1. Sam. 14. v. 23.
 יתקטל Bellum grave, forte, Jesa. 30. 32. ויקרבא
 Occidetur in bello, Deuter. 20. 5. ויקרבא
 Et in bello, Deuter. 4. 34. ויקרבא קרבא Sicut bel-
 lum primum, Judic. 20. 39. ואם לקרבא נפקו Et si
 ad bellum egressi sunt, 1. Reg. 20. 18. Cum Affixis,
 למעבר מאני קרבא Ad præparandum instrumen-
 ta bellica, 1. Sam. 8. 12. אתקיף קרבא Roborato bel-
 lum tuum contra urbem istam, 2. Sam. 11. v. 25.
 מרוזין במני קרבאון Accincti armis bellicis suis, Ju-
 dic. 18. v. 16. גברי עברי קרבא Viri facientes bellum
 tuum, Ezech. 27. 10. In libro bellorum, Num. 21. 14.
 Construct. ית כל קרבי כנעו Omnia bella Canaan,
 Judic. 3. 1. Cum Aff. ית ויניח ית Et perficiet bella nostra,
 1. Sam. 8. 20. Ex forma fœminina, קבל בעלי קרבתי
 Contra authores belli mei, Psal. 35. 1.

Munus. Respondet Hebræo תקרובתא . מנחה
 quando ad homines refertur, seu de munere,
 quod hominibus offertur. Pro munere divino trans-
 fertur קורבנא, ut Genes. 4. v. 3. קורבנא
 Munus pro Esavo fratre, Hebr. מנחה, Genes. 32.
 v. 13. סב בידך תקרובתא Accipe munus in manu
 tua, 2. Reg. 8. 8. ועברת תקרובתא על אפיה Et trāsivit
 munus ante faciem ejus, Genes. 32. 21. בקרובתא
 Cum dono quod abit ante me, Genes. 32. v. 20.
 בתקרובתא Cum munere venient, Psal. 45. 13.
 Cum Aff. ית תקרובתי ית קבל בען ית Accipe nunc munus
 meum, Genes. 33. 10.

Idem: תוקרבתא . תוקרבא . תוקרבתא
 Adducet illud cum munere, Jesa. 18. 7. רב תוקרבתא
 Princeps muneris, id est, Præfectus munerum,
 eorum, scil. hominum, qui munera regi offere-
 bant, & per ipsum accessum haberet ad regem,
 Jerem. 51. 59. R. Salom. legit juxta antecedentem
 formam, תקרובתא . Veneta in forma absoluta,
 תוקרבא .

Idem, apud Rabbinos.

פתיר Lorum, Ligula, Laqueolus, Talm. קרביט
 Solvit lora ejus, & ipse (lectus) concidit spon-
 te suâ, Sanhedrin fol. 20. 1. לולאות Laqueoli.
 Sic in Nedarim fol. 56. col. 2. Item ibidem,
 אם ערסא דגרא הוא קרביטין מי Si lectus Fortu-
 næ iste est, quomodo sunt ipsi laqueoli?
 Solebant veteres Deæ Fortu-
 næ bonæ mensam in domo perpetuam sternere,
 cum culcitra juxta paratâ. Hæc laqueolis ligata,
 à terra nonnihil elevata erat, & suspensa,
 ne à terra corrumpetur. Huic culcitrae David rex
 in luctu Abneri insedit, sed laqueolis solutis,
 culcitra depref-

sa fuit in terram, pro more lugentium, qui in terra se-
 debant.

קרובין . קרבין . Sic vocant Judæi, qui in Germania
 degunt, cantiones rhythmicas, quas in Sabbatho, & fe-
 stivis diebus in Synagogis suis cantillant. Rationem
 vocis ignorant, nisi quod quidam dicunt, esse symbolicum
 verborum, quæ Psal. 118. 15. leguntur, קול רנה וישועה
 Vox jubilationis & salutis in taber-
 naculis justorum. Hoc Elie in suo Tisbi non pla-
 cet, putatq; denominationem istam à Judæis Gallis pri-
 mum devenisse, qui inter צ ו ת raphatum sive aspi-
 ratum in pronunciatione non distinguunt. Galli au-
 tem aliq; Judæi hæc Carmina vocant קרובות, unde
 ת male pronunciatum Germani indoctiores in צ mu-
 tarunt: קרובות autem vocant, quasi Adjectivias, à
 קרב, propterea שמקרבין אותם quia Adjungunt &
 applicant eas ordinariis precibus. Sic meminit
 horum Carminum Rabbi David in Rad. עתה
 ubi conqueritur de nimia licentia poetarum
 recentiorum, qui usu sermonis biblici abu-
 tuntur, & nova longeq; petita significa-
 ta vocibus multis affingunt, dum inquit;
 כמו שעשו קצת בני עמינו הנקראים בשם פייטים בקרובות
 Sicut fecerunt quidam ex populo nostro, qui
 nominantur Poëta, in cantionibus קרובות, quas com-
 posuerunt, quod est peccatum magnum, & qui preca-
 catur iis, commemorat iniquitatem ipsorum, & no-
 vum committit peccatum in seipsum. Hæc ibi. Me-
 minit & eorū R. Ascher in cap. 5. libri Talmudi-
 ci Berachoth, circa finem, ubi dicit, quod R. Elie-
 ser Kalir, ex terra Israël oriundus, ex civitate
 Kirjath sepher, de qua Jos. 15. 15. & Judic. 1. 11. fe-
 cerit & ordinarit קרובין . Sic, inquit Elias, hic
 Author scripsit, quia & ipse Germanus fuit. Sic in
 Tosephos, יו cap. 1. fol. 8. שנהנו קרובין בני ראשונות
 Qui solent legere Kerubhos in tribus prioribus
 diebus. De isto autem Eliesare ibi refertur,
 quod fuerit ab omnibus vocatus רובל
 Pulvis aromatarii, (ex Cant. 3. 6.) תנא קרובין
 quod fuerit Tanna, Kerobhaz, insi-
 gnis concionator, & Poëta. Hinc scribit Elias,
 duplex ratio, quod hæc vox non sit abbreviatura supe-
 rioris versus, 1. quod primum ו non pertineat pro-
 priè ad dictionem istam, cum sequens litera ב sit Da-
 gessata, 2. quod scribatur cum secundo Vau, & di-
 catur קרובין & non קרובין, & sic Vau illud poste-
 rius non habet vocem correspondentem in isto versu.
 Hinc corrigendus & intelligendus locus in Aruch
 citatus ex Vajikra rabba paraschâ 30. in voce
 קרוב, unde קרוב explicatur per דרשן, cum
 legendum sit, קרוב תניי קרובין דרשן ופייטן
 Biblicus sive textualis, Doctor Talmudicus, Kerubhaz,
 concionator, & poëta, quibus laudibus Elieser
 iste afficitur. Scriptum fuerat sine dubio קרוב
 cum

cum apice in fine, reſectæ literæ indice. In meo autem exemplari Cracoviæ edito, vox iſta omnino abeſt. In Juchasin f. 34.2. diſertè ſcribitur קרובה . הוה תנא קרובן דרשן ומייטן *in ſingulari, pro Carmine tali.* Vide. In Medraſch Schir cap.3.v.6. legitur וקריבוי, quod in Gloſſa explicatur, ובעל לשון ליסר קרובץ Et vir eloquens ad componenda Kerubhos.

קרד Strigilare, Radere, Abradere ſtrigili ſordes, ut equiſones faciunt. Convenit cum קרד, literis affinis permutatis. Talm. אין מקרדון אר. Non ſtrigilant jumentum in die feſto, Beza fol. 23.1. מפני שעושה חבורה propterea quia facit vulnus.

קרד Strigilatio.

קרד Strigilis, propriè ferrea, cujus dentes tenues ſunt & acuti, ac facilè cutem vulnerant.

קרד Vermis: vel Vermiculorum ſpecies aliqua. In Vajikra rabba ſect.18. Midbar rabba ſect. 7. Raf Abijathar dixit, מאי לרא Quid eſt Num.11. v.20. Et fiat vobis לרא? Reſp. לקרד In vermes. Sic explicat Baal Aruch ex lingua Arabica, in qua קרד Vermis. Schindlerus id ſcribit קרד.

קרדו Kardu, montes Armeniae altiffimi, in quorum vertice arca Noæ ceſſante diluvio ſubſedit. Eos Ptolemæus vocat Gordæos, Q. Curtius Cordæos: על טורי קרדו Super montes Kardu, Hebr. על הרי אררט, Genef. 8.4. in Onkelo. Jonathan autem, על טורי דקרדון שום טורא חד קרדניא ושום טורא, Super montes Kardon: nomen montis unius Kardonia, nomen montis alterius Armenia, & ibi ædificata eſt urbs Armenia in terra orientis. Hinc populos in iſtis locis habitantes, hiſtorici vocarunt καρδός, Gordæos, Cordionos, Gordenos, Cordyæos. Vide Joſephum lib.1. Antiq. cap. 4. Junium, Mercerum, & alios in hoc caput. Item Fullerum in Miſcel. Theolog. lib.1. cap.4. Et iſti proripuerunt ſe in terram Kardu, Jeſa.37.38. 2.Reg. 19.v.37. ארעא דקרדו Regna terræ Kardu, Jerem.51.27.

קרדניא Kardyanum, Armenia-cum: Tal. ובעא מני דינרא קורדינא. Et petiit à me numum Kardyanum, id eſt, ex montibus ſive montanis Ararat ſive Armeniae, ut in gloſſa explicatur, Cholin fol.54.2. חייט קורדיניא: נרדיון in גרד, in Me-nach. fol.29.1. Vide in גרד, in Triticum Cordonium, Armenicum, Peſach. fol.7.1.

קרדינטס Genus monetæ, Talm. Hieroſolym. Kidduſch. cap.1. Eſt ex Latino Quadrans, unde & Græcè Κοδράντης: שני מסומיטן איסר שני קרדינטס & שני פרוטות קרדינטס Duo ſemiſſes faciunt aſſarium: duo quadrantes ſemiſſem: duo oboli

quadrantem. Mentio hujus Matth. 5.28. Pro hac voce in Talmud Babylonico Kidduſch. fol.12.1. legitur קונטרינק . Rectius ſcriberetur קורנטיס, ut Græcè Κοδράντης.

קרדיקוס Cardiacus dolor ſive morbus, oris ventriculi affectus, à corde nomen habens, quod veteribus Græcis dictum καρδία, unde καρδιακός Cardiacus, qui iſto morbo laborat, & cui propter conſenſum cor facile deficit, & in deliquium concidit. Interdum eſt Affectio ipſa ſtomachalis vel cordialis. Sic apud Talmudicos, מי שאחזו קורדיקוס, Quem comprehendit cardiaca affectio, Gittin cap.7. in principio, ubi Gemara addit: אמר שמואל דנכתי: חמרא חרתא דמעצרתא Quid eſt Cardiacus? dixit Samuel, is quem mordet ſive pungit vinum novum torcularis. Alii dixerunt, eſſe ſpiritum malignum ſuperfluæ potioni & ebrietati præfectum, cujus nomen Cardiacus. Hi non intellexerunt vocem Græcam. Vide & ſequentem vocem.

קורדיקון Crepidæ, calceamentum latius & liberius: יוצאין בקורדיקון בשבת Egreſſiuntur cum crepidis in ſabbatho, Peſachim fol.51.col.1. לא יטייל אדם בקורדיקון בתוך ביתו אבל מטייל הוה Non ambulabit homo cum crepidis in domo ſua, ſed ambulabit cum foccis, Jebham. fol.102.2. Interpres exponit Calceos tenues, quos induit homo ſub calceis craſſioribus, ut tutior ſit ab aqua, Germanicè Vnderſchuch. His in die Propitiationis incedere domi, prohibitum, at foccis laneis licitum. Item, טפחתה בקורדיקין על פנייה, Percuſiſti eam crepidâ in faciem ejus, Bereſch. rabba ſect.45. Baal Aruch adducit in litera Samech, & legit סקורדיקין. In Jalkut fol.21.col.4. על ידי שהיתה מסרתו בקורדיקין, Et aliter, Quia verberaverat eum crepidâ ſuâ in faciem ejus, Medraſch Eſther cap.1.v.16. Vajikra rabba ſect.12. Scribitur etiam קורדיקיון. In Talmud Hieroſol. illud; Auferet Dominus decus קורדיקיון Jeſa.3.18. exponitur קורדיקיון Crepidarum. Scholiaſtes exponit, מנעלים של עץ Calcei ligni, Schabbas cap.6. In Jalkut Echa, num. 1031. eodem ſenſu legitur קורדיקין. Vide infra in קרק, in קרקיסין.

קרה Accidere, Evenire, Contingere, Occurrere, Hebr. Pihel קרה Contignare, Contabulare. Hinc apud Talmudicos, ומקרין את הפרצה במועד Et reparant, reſtaurant rupturam (ſepis) in feſto, interpoſitis ſcilic. & interſeptis lignis quaſi tignis, Moed katon fol.6. כיצר מקרין בהוצא רפנא Quomodo reparant? ramis palmæ aut lauro, non autem luto vel cæmento: מקרה את בתים Contignat domos.

קרדיקוס, Casus: ſynecdochicè, Casus nocturnus,

de quo supra. Alius putat, fuisse aliud vas figulinum leve: קרויה של קרויה Frustrum cucurbitae siccae, Cholin fol. 57. 2. Amphora quam immergunt in aquas, Parah cap. 5.

קריןא *Vinum dulce confectum.* Vide in קרן.

קריןא קוריים קוריים Vide infra in קרי.

מקרה *Accidens, Contingens:* מקרה הגשם: *Accidens corporis:* מקרה קיים: *Accidens stabile, firmum, inseparabile:* מקרה נפרד: *Accidens separabile:* מקרה הכמות: *Accidens quantitatis:* מקרה האיכות: *Accidens qualitatis:* מקרה אנה: *Accidens Ubi:* מקרה העצם: *Accidens Situs:* מקרה המצב: *Accidens Substantiae:* במקרה: *Per accidens:* מקרים: *Accidentia varia.* משונים

מקרה *Contignatio, Tabulatum, Conclave.* Hinc Aben Esra Psal. 90. 1. scribit, מקעון idem illic esse, quod alibi מקעון קרשך De habitaculo sanctitatis tuae, Deuter. 26. 15. והיא התקרה. והיא העליונה est q; tabulatum illud supremum, nempe caeleste: שתי תקראות Duo tabulata, R. Sal. 1. Reg. 6. 9.

קרן *Munsterus interpretatur Sepulchrū.*

קרן *Aruch* producit קרויים, sed non explicat. Citat autem ex Beresch. rabba, ubi sect. 86. hodie ita legitur: מה יוסף תבו לעפרים אתה מכניס קדרים: *Quid ita o Joseph? Stramen in Aphaïm tunc infers? ollas in pagum Chanina? tonsuras lanae in Damascum? incantatores in Aegyptum? Verba sunt Potiphera heri ad Josephum, quem putabat ex arte Magica omnia peragere, quae cum in Aegypto esset abundantissima, frustra putabat, ipsum eam ibi venditare, q. d. tunc ligna in sylvam importas? Sic reliquorum in suis locis fuit copia. Pro קרויים ergo est קדרים, quod idem cum קדרות Olla, quae in isto pago ingenti copia conficiebantur. In Falkut folio 44. col. 3. hic idem locus citatur, et pro hac voce legitur קרה Glacies.*

קריןא *Conterere, Confringere:* מקורולות: *Lapides confracti, fragmenta lapidum,* Schab. fol. 81. 1. *Succa* fol. 36. 2. *Lapillus minutus, contritus;* Schab. capite 8. in fine: נוטלו: *Tollit eum & abstergit eo pedes.*

קריןא *Glabrare se, Calvescere, Calvescieri, Calvitium sibi inducere,* Hebr. *Rabbini ad fructus transferunt, quando maturi, putamina aut tegumenta sua abjiciunt,* et quasi calvescunt: unde, *Cotonia mala, & sorba,* הפרישק והעורדין משיקרוו ex quo calvescunt, scil. matura sunt, & decimas dant, Maaseroth cap. 1.

קריןא *Calvus est,* Hebr. קריןא הוא: *Calvus:* קריןא קריןא. סק קריןא. *Emphat.* קריןא. *Levit. 13. 40. Jonath.* קריןא. *Ascende calve,* Hebr. קריןא, 2. Reg. 2. 23. *Apud Tal-*

mudicos, הקרה פסול *Calvus est vitiosus,* Bechor. fol. 43. 1. *Ibid.* שער של שער לו שער של שער. *Quisnam est calvus? quicumque non habet ordinem pilorum ab una aure ad alteram.*

קריןא *Idem,* Bechor. fol. 43. 2.

קריןא *Idem.* *Apud Talmud.* קריןא רבי יהושע בן קריןא Rabbi Josua filius Calvi, id est, R. Akiba, quia Calvus fuit R. Akiba. Hinc dixit R. Eliezer ben Asaria de ipso: חוץ כל חכמי ישראל לפני בקליפת שום חוץ: *Omnes sapientes sunt sicut cortex allii, ad me comparati, excepto calvo isto, id est, Rabbi Akibha,* Bechor. fol. 58.

קריןא *Calvitium:* קריןא *Neque ponetis calvitium,* Deuter. 14. 1. in T. Hier. *Apud Rabbinos metaphorice,* קריןא *Calvitium vinea,* id est, locus a vitibus nudus, Kilaim capite 4. Hinc & apud Catonem & Plinium *Vinea calvata* dicitur, quae vites raras habet. *Aff.* בקריןא *In calvitio, hoc est, recalvo ejus,* Levit. 13. 43. *Jonath.* *Apud Rabbinos,* קריןא *Sol inter calvitia,* Talm. Taanith fol. 3. 2. id est, ex diversis nubium partibus emicans, relictis partibus obnubilatis, quasi locis calvis a sole.

קריןא *Idem:* קריןא *Si fuerit in calvitio,* Levit. 13. 42. בקריןא *In calvitio ejus,* ibid. *Jonathan,* בקריןא.

קריןא *Calvus.* Hinc quidam Raf Ada קריןא *Calvus,* dictus, Sanhed. fol. 92. 1.

קריןא *Gelu, Glacies:* Verbo Domini יתקב מפרסא מן נפק קריןא *datur gelu,* Jobi 37. 10. *E* cujus ventre egressa est glacies, Jobi 38. v. 29. *Cum Affix.* מטלק קריןא *Projicit glaciem suam,* Psal. 147. 17.

קריןא *Punctatū, Punctis respersum, Maculatum,* *Heb.* נקוד *vel טלוא:* sic dictū, quod puncta et maculae sunt latioris coloris quasi Calvities quaedam: *כל אימר:* *Omnem ovem punctatā & maculatam,* id est, punctis minoribus, & maculis latioribus respersam, Hebr. *כל שח נקוד וטלוא,* in Jonathane: at in Targum Hierosol. invertuntur. *Genes. 30. 32.* *כל דליתיה נמור וקריןא* *Quicquid non est maculatum & punctatum,* v. 33. *קריןא.* *Punctata erunt merces tua,* Hebr. נקדים, *Gen. 31. 8.* *Et pariebant omnes oves punctata,* Hebr. נקדים, *ibid.* וקריןא & punctatas, *vers. 10. & 30. 39.* וקריןא *Et maculatas,* Hebr. וטלואים, *Genes. 30. 35.* *Faemininum plurale,* *Omnes capras maculatas & punctatas,* ibidem. Haec omnia melius ex forma Chaldaica קריןא notarentur.

קריןא *Oriri, Recrescere, Regerminare.* Hinc in Gemara: *Qui amputat aurem asini proximi sui, dato eum ipsi ער דקריןא donec recrescat,*

crefcatur, Sanhedr. fol. 106. 2. Vide קרה, ubi hoc exemplum quoque citatur.

קרט *Quiescere, Respirare*: יתבין למקרטא באורחא Sedebant ut quiescerent vel respirarent in via, Glossa, לנוח, Vajikra rab. sect. 22. Et mox ibidem: Ascendit ex Babylonia, sedebatque ut quiesceret in via.

קורט *Granum, Grumus, Gutta*: קורטא · קורטא · קורטא Et granum laferis, Avoda fol. 35. col. 2. היוצא ליהרג משקין אותו קורט של לבונה בכוס. *Qui exit ut occidatur* (ex sententia iudicis) potant eum grano thuris in poculo vini, ut distrahatur mens ejus, Sanh. fol. 43. 1. Id in Christo etiam fuit usurpatum: *Quasi granulum in coro, mensurâ scilicet maximâ*, Erubhin fol. 17. 2. *Gruma, gutta sanguinis*, עין fol. 32. דאית ביה קרטין In quo sunt grana, Schab. fol. 47. 1. ואשכח עליה Et invenit in eo duas guttas sanguinis, Cholin fol. 43. *Discindebat grumum atramenti, id est, frustulum instar grani, atramenti sicci*, Nidda fol. 20. 1. *Aliiter vide infra in קורטור*.

קרטא *Quarta, Quadrans sicli. Est ex Latino, & idem valet quod רינר*. Hinc in Talm. Hieros. Massecheth Schekalim cap. 2. ubi in Mischna dicitur, *Volebant appendere denarios*; id explicatur in Gemara קרטין *Quartas*. Sic etiam videtur sumendum in Talm. Hier. ב"מ cap. 4. ab initio.

קרטיתא *Parvum, Frustulum*: דאשתקל קרטיתא מניה Ex quo ablatum erat parvum, Cholin fol. 77. 1. *Huc & illud referri possit*, *Canis quaedam parva (q. curta) ascendit in summitatem petrae*, Medrasch Echa cap. 1. v. 4. Pro hoc in textu libri hodie legitur *Cypria*.

קרטא *Funda ad ejaculandum lapides*: צריך למעבד Opus est facere ei fundam, Zohar in Gen. col. 106. Alibi pro eo est קרטפא. Item, כד *Quando ponit eos in funda*.

קורטוב *Mensurae minimae nomen*: קורטוב · קורטוב · קורטוב Quartula vini, קורטוב חלב, Quartula lactis, Cholin fol. 26. 1. ואחר משמונה בשמינית והוא קורטוב. *Una ex octo (partibus) octavae (Logi) nempe Bava basra fol. 90. 1. Sic scribit quoque R. Sal. in Rosch haschana, fol. 13. 1. Hinc Rambam & Bartenora scribunt in Mikvaoth cap. 3. esse partem sexagesimam quartam Logi. In loco Talmudico expresse sermo est de Logo, non de Sea: unde non videtur esse σφάλμα μνημονεύσθαι in Aruch, qui scripsit, esse octavam octavae Logi; ut arbitratus est Jacobus Capellus in de Mensuris p. 62. In eodem errore hac ratione versati quoque fuissent summi viri R. Sal. Rambam & Bartenora, quod non est probabile.*

קורטובלא *Pulvinar oblongum coriaceum, in quo sedetur*, Schab. fol. 79. 1. Baal Aruch scribit, *esse pellem nondum aptatâ ad scribendum, & idem quod קטבליא, de quo suo loco.*

קרטנינא *Carthago, urbis nomen*: קרטנינא *Carthaginensis*: R. Abba Carthaginensis, Talm. Hieros. Taan. fol. 65. 3.

קרטיל *Cartallus, καρτάλλος, καρτάλλος, Corbis, Cophinus*: מילת קרטיל ליה מילת מילת מילת *Misit ipsi cartallum ficuum*, Beresch. rab. sect. 60. דתפנון הדין *Ut evacuetis canistrum hoc ejus, & repleatis aureis. Et paulò antè, Implevit cartallum ficubus*, Vajikra rabba sect. 25.

קרטליתא *Arca, Capsa*: פוסיתא *Posuit ea in arca*, Metzia fol. 42. 1. Glossa. *Et alibi, וחזינו היא קרטליתא דמקבשי בה אבנים טובות ומרגליות Et vidimus quandam arculam, in qua reconditi erant lapides pretiosi & margaritæ*, Basra fol. 74. 1. *Et mox, מאי אית בהדי קרטליתא? Quid est in arcula ista?*

קרטם *Abscindere, Avellere, Decidere*: דיק *Olus, avellit quodque folium & comedit*, Maaseroth cap. 3. Item in Jellammedenu, *בהמה רועה היא מקרטמת אחר אחר Bestia pascens depascit, avellit quodque sigillatim. Convenit cum קטם.*

קורטמי *Crocus sylvestris, juxta Hebraeos*: תלתא *Tertiam partem tritici, & tertiam croci*, Schab. fol. 110. 1. Sic, *תלתא שערי ותלתא, קורטמי*, Pesach. fol. 42. 2. *לית'ג קפזין קורטמי דחרי Afferat tres modios croci fimati, qui crescit in loco fimato, sive stercorato*, Gittin fol. 70. col. 1. *Crocum orientalem communiter vocant כרכום.*

קרטם *Erectus, Superior, supra alios constitutus & elevatus*. De serpente Paradisi R. Hoseas dicit, *quod erectus steterit instar calami, & pedes fuerint ei*, Beresch. rab. sect. 19. Glossa, *קרטם id est, ראשו זקוף, Caput ejus erectum erat, & dominus omnium bestiarum. In textu scribitur קרטין, quod legi posset קרטין vel קרטין*.

קורטמן *Callidus, Astutus*: עברקן סכסון *Raram habes barbam, callidus est: densam, stupidus*, Sanhed. fol. 100. 2. Vide דקן.

קורטון *Imperator, Dominator, Potens*, קרטון · קרטון · קרטון *Validus, Viribus potens*; ועל כל קרטון וקרטון *Et super quemlibet dominatorem creavi ipsi praefectum*, Tal. Beresch. fol. 32. 2. Jalkut Proph. fol. 52. 3.

קרטין Sic aliquando legit Aruch: hodie in libris, unde citatur, est קורטין, quam & author Aruch adducit. Vide infra in קרם.

Decretum, Statutum, Lex. In *Pesikta* *Exod. 19.* Simile est regi desponsanti filiam suam: Romani ne descendant in Syriam, ne ascendat Romam, postquam autem despondisset filiam suam, relaxavit legem istam. Citatur in *Jalkut folio 78.3.* Glossa marginalis, *Leges regiae.*

קריטום *קריטום*, *Judex.* Hinc citatur in *Aruch ex Beresch. rab. sect. 50.* Et *Lot fuit* *אֶלְעָזָרִים* ipsorum; pro quo in nostris libris legitur *ארכי דיינים*.

Festum fuit, ut Hebraei tradunt, triumphale Romanis, eo die quando victores facti sunt Graecorum, & ipsorum regnum Romanis fuit subiectum. Illud magnis solemnitatibus quotannis fuit celebratum: unde Judaeis prohibitum fuit a suis Rabbinitis, triduo ante illud festum quidquam commercii cum Romanis habere. De eo in libro עז vel עא cap. 1. in Mischna prima: לפני אידיהן של גוים Ante festa Christianorum prohibitum est cum ipsis aliquid commercii habere, mutuo dare vel mutuo accipere, solvere vel solutionem accipere, &c. Et *Mischna tertiâ, fol. 8.* ואלו אידיהן של גוים קלנרא *Hæc autem sunt festa Christianorum, Calendæ, Saturnalia, & Kartesima. De duobus prioribus vide suo loco. De tertio Gemara inquit, מאי קריטום, יום שתפסה בו רומי מלכות והתניא קריטום ויום שתפסה בו רומי מלכות Quid est Kartesima? dies quo afsecuta est Roma regnum. Nunquid per aliam Traditionem didicimus, Kartesima & dies, &c. ut sint diversa, festum scilicet victoriae primæ, & secundæ, quæ Græcos subegerunt, & ipsorum regnum sibi subjecerunt, quod Gemara refert ad tempora Cleopatrarum reginæ Alexandri. In *Tosephos ibidem scribitur, esse vocabulū è lingua Græca petitum. Nam Græcis קרט (καρτέω) est לשון תפיסה (apprehendere, Arripere, Capere, & סים idem quod שתי duo (puto illum respicere ad cum, quod in compositione mutat in μ) ut sit quasi Captura, Apprehensio duplex, vel altera aut secunda. Hoc suo loco relinquo. Alius interpres dicit, fuisse hæc tria festa priscis temporibus nota. De duplici autem occupatione Regni, Gemara amplius dicit: ראש יוסף דיקט, שתי תפוסות תפסה רומי אחת בימי קלפטרא מלכתא ואחת Duas occupationes occupavit Roma: unam diebus Cleopatrarum reginæ, alteram diebus Græcorum. In horum memoriam volunt fuisse institutum festum קריטום.**

קריטום *Sindones, Hebr. הסדינים, Jesa. 3. v. 23.* *linthea tenuissima, quibus ad tegumenta & ornamenta capitis, mulieres utebantur.*

הא קריטום קרמך *Charta, Scheda:* *אָרְטִים* *קרמך* *אויך קר וחשב En chartam tibi, ito, legito, & computato; Sic citatur in Aruch ex Vajikrarabba sect. 34.* pro quo in meo exemplari legitur *הא כתבא.* In *Talm. Hierosolym. Kidduschin cap. 3.* חר בר נש הודו חייב לחבריה ק' דינרין בקרמך שלח חמשים גבי שליחא אל אין לא יהב לך קרמסא לא תתן ליה *Quidam debebat socio suo 100. denarios datâ chartâ, (i.e. schedâ seu chirographo.) Misit ei 50. per nuncium, dicens ei, Si non dederit tibi chartam, ne des ei quicquam. In eodem Talm. Ketubb. cap. 9. scribitur per כ.*

קרמסא *Charta, Papyrus,* *נייר של עשב, ut Aruch exponit, vel מוכין של נייר, ut R. Sal. מוריקא, Gittin fol. 69. 1.*

קרמס *Aptare, Expolire, Defricare, Abradere:* *קרמסן* *Si expoliverit aut defricarit ea, Tal. Kelim cap. 30.* *תקנא* *Quidam libri habent קרמטן.*

קרמט *Saltare, Subsilire:* *והיו מקרמטים* *Et saliebant ibi totâ nocte, id est, intrepidè sua peragebant, Beresch. rab. sect. 74. in fine: דנ דמתקרמטע דמקרמטע, Cholin fol. 75. 1. Glossa דמקרמטע מקום, In quocumq; loco in venis commestationem & potationem, ibi archilatro saltat. Id hodiè extat sect. 38. & pro ultimis verbis legitur השטן מקטרן Satan accusat. Sic etiam adducitur in *Jalkut in Gen. fol. 16. 4.* Et ex libro *ילמדנו* *Jelammedenu, שמח מיד הווא* *Continuò lætatur & subsilit.**

קרמפא *Funda ad lapides projiciendos:* *קרמפא* *Qui jacit lapidem fundâ, id est, בקלע, Zoh. in Num. col. 353. Quidam libri קירמא. Alibi pro eo legitur קרמפא.*

ראיתליה *Talm. Fissura, Rima, Vuluus:* *ראיתליה* *Cui est fissura in capite suo; וצווחי* *Et clamant propter istas fissuras, nempe propter dolorem, Bava kama fol. 86. 1. Glossa, אלא ראית בהו: חמטין. בקעים, fissuræ, in quibus autem sunt fissuræ, prohibita sunt, Ketubb. fol. 107. 2. דאית בהו* *In quibus sunt rimæ, non pe-testibi: certò enim prohibita sunt, Pesach. fol. 30. 2. עז fol. 33. 2.*

קרמקי *In Jalkut Prophetarum fol. 63. 1. lin. 7. Omnibus dedi, imposui mictam vel pœnam, quod fecerint sibi præputium. Legendum קרמקי.*

קרמיקון *Idem quod גרתיקון, de quo in litera Gimel, Pulvis argentariorum quo defricant & dealbant argentum. In Talm. Hierosol. Beza cap. 4. שפין את* *Polire licet argentum cum pul-*

vere קרטיקון (scil. in die festo:) alii dicunt, non licere. Confer Talmud Babyl. Schab. fol. 50. 2. Unde & apud Majem. in Hilch. Schabb. cap. 23. Vetitū est defricare vasa argentea cum גרתקון (scil. in Sabbatho:) quia dealbat illa. *Scriptio per Koph ab initio indicare videtur esse à Latino Creta, q. d. Cretico vel Cretaceo scil. pulvere, vel linimento. Nam ejus usus est ad expoliendum argentum. Plin. lib. 35. cap. 17. Alia creta argentaria appellatur, nitorem argenti reddens. Meminit ejus & lib. 17. cap. 8.*
 קורטור *Thesaurus: Domus: in Jonathane, Si dederit mihi Balak מלא קורטור דיליה כסף וזהב plenum thesaurum suum argenti & auri, Hebraicè דעלתא לקורטורי תלנא. Num. 24. 13. Plur. מלא ביתו Ut ingressus sis thesauros nivis, Hebr. אוצרות. Jobi 38. v. 22. In Aruch est לקורטי sine Res posteriori. Qui implent thesauros suos argento, Hebr. בתיהם, Jobi 3. 15. Baal Aruch legit קורטיהון.*

קרי *Fructus palmae, seu dactylorum species, Caryota. Sic in Gemara יו Talmudis Babylonici fol. 14. 2. quidam dixit, נקלם (quod in Mischna ibi loci legitur) esse קוריטי. Regesit alius; In Mischna legimus נקלם & nescimus quid sit: Tu vocas קוריטי: id æquè ignotum nobis est: quid ergo utilitatis affers nobis hac tuâ explicatione? Respondit, Imò prodest hæc mea explicatio; nam cum venirem huc (in terram Israëlis) & dicerem נקלם non intelligebant, cum dicebam קוריטי intelligebant. Hæc ibi. Extat idem, sed brevius, in Talm. Hierosol. ubi scribitur קוריטיהון. De נקלם vide suo loco: tum ex sensu, tum ex convenientia vocum liquet esse Græcum καρυώτης, vel καρυώτης, Caryota Latine: unde apud Aetium, καρυώτης Φοίνιξ Caryota palmula. Plinius lib. 15. cap. 28. Carne palmae placent, crustâ Thebaica, succo uvæ & caryotæ. Et lib. 13. cap. 4. Ab his (scil. palmis) Caryotæ maximè celebrantur, & cibo quidem, sed & succo, uberrimè. Ex quibus præcipua vina Orienti, iniqua capiti, unde pome nomen. Sed ut copia ibi atq. fertilitas, ita nobilitas in Judæa, nec in tota, sed Hierichunte maximè. Quod hîc scribit, generosa vina ex Caryota in Oriente facta fuisse, ejus rei quoque vestigium apparere videtur apud Talmudicos in Berachoth fol. 50. 2. ubi hæc vox קוריטי pro Vini specie usurpatur, q. d. Caryotum vinum. R. Salomon exponit per אלונתית & פויישון, de quibus suo loco, & vernaculè פויישון. Aruch פויישון Potio. Munsterus, Guido & alii planè impertinenter explicant Theriacam.*

קוריטי, קוריטי, קוריטי *Liciatorium jugum & clavus, instrumenta textorum: Textum: In Beres. rab. sect. 49. in principio: שמות של רשעים דומים לכלי*

קוריטי מה כלי קוריטי כל מה שאתה משתמש בהם הם נומינא improborum עומדים הנחתם הם מתרפים Nomina improborum similia sunt instrumentis textorum. Quid sunt instrumenta textorum? quamdiu uteris illis, intensa perstant, quum deseris, laxantur. Pro hoc in Medr. Schem. sect. 1. ab initio legitur לכלי קוריטי. Item alibi, מאחורי הקוריטי היו סונטין, קוריטי. Etiam mulieres post textoria deridebant eam, ibid. sect. 71. Sic citat Aruch, sed in textu libri hodiè legitur נתיית Torculares mulieres, calcantes in torcularibus, & pro קוריטי est קוריטי, quod interpret accipit pro קוריטי Trabibus torcularis. In Talm. Hierosol. Pesach. cap. 6. in Gemara: Tres fuerunt qui reliquerunt coronam suâ in mundo hoc, & possederunt vitam æternam, nempe Jonathan filius Saulis, Eliezer filius Asariæ, & Seniores in Lege. Dixit Rabbi: Jonathan non, מאחורי, כי אפילו נשים מאחורי nam etiam mulieres post textoria noverant, futurum ut David regnaret. Glossa, Mulieres sedentes post cortinas & textentes, noverant, & c. q. d. Lippis & tonsoribus fuerat notum, non Jonathanem, sed Davidem futurum regem. Quomodo ergo Jonathan reliquit coronam? Videtur proverbialiter usurpari, ut apud Latinos, Lepis & tonsoribus. In Medr. Koheleth cap. 2. v. 17. Vice quadam induebat se vestibibus textis suis, vel, Operiebat se, sive Onerabat se instrumentis textoriis suis, ascendit in tectum, & præcipitavit se, & concidit mortuus. Nam voluerat in se confirmare dictum illud Salomonis: Et odibanc vitam. Ratio ibi redditur, quod per sex dies septimanæ semper laboraverit, & tamen in die Sabbathi nihil haberet, quod comederet: כלי קוריטי יצאו עם Vestibus textis egressi sunt populus Israëlis in desertum, Medrasch schir haschir. cap. 4. v. 11. Medrasch Tehillim Psal. 23. In Jalkut fol. 98. col. 2. pro eo legitur קוריטי: Vide mox rursus. Quid? מהו לטלטל כלי קוריטי בשבת. Circumferendæne sunt vestes textæ in Sabbatho? Talm. Hierosol. de Sabb. cap. 17. Et paulò antè, קנים וחבלים של קוריטי מטלטלין אותן בשבת. Ex his colligere est, num Munsterus rectè Corium interpretatus sit. Pro illo tamen est, quod in Jalkut legitur folio 269. 1. Quidnam est quod scriptum est: Vestimentum tuum non veteravit? Fortè vestimenta ex corio ibant cum Israëlitis in deserto, Glossa מעור עשויים מעור Vestimenta facta ex corio. Scribitur promiscuè cum ם & ם in fine.

קר *Carrus cameratus nobilium & principum, Carruca, קרוכא, קרוכא, Rabbin. משל Simile est regi & eparcho,*

eparcho, qui fuerunt in eurrū, & querebant homines, Uter est rex? quid fecit rex? דחפו והוציאו רחפו והוציאו extrusit & ejecit eum ex carruca vel carrocio, & statim cognoverunt eum, Beresch. rabba sect. 8. אני יוצא בקרוכין שלי Ego egredior in curru meo, vel, curribus meis, Schemot rabba sect. 43. Est Latinum Carruca.

מאן דגזז ספוגא גומי וקרולין קורלין קרלין
Qui abscindit spongiam, gummi, & corallium, Talm. Hieros. Schabbas cap. 7. Vide locum.

קרום Obtegere, Obducere, Superindere, Superinducere aliquid, Incrustare, Incrustari, apud Rabbinos. Præteritum, וקרם עלוי משכא ומלי Et obduxit eum pelle, & implevit carne & sanguine, Genes. i. v. 27. in Jon. וקרם Et superindidit iis cutem desuper, Hebr. ויקרם, Ezech. 37. 8. ובקרמא מצראר Et tegumento Ægyptiaco obtexi illum, Proverb. 7. 16. Participium, אין בשרי קרים בנפשא Num caro mea obducta est quasi ære? Jobi 6. 11. Id vulgò legitur קרים per Samech, nullo sensu: Quod obductum est testæ, Heb. וקרם עליון משכא, מצפה Et obducam ea cute, Ezech. 37. 6. Apud Talmudicos, Nisi ut incrustetur facies ejus; & mox, כרי שיקרום התחתון Ut incrustetur fundum ejus, Schabbas fol. 19. 2. in Misna: מכה Plaga quæ crustam ducit.

II. חמרא אכסער, Acidum fieri: אקרם חמרא Vinum quod acescit, id est, החמין, Bava bathra fol. 95. 2. וין שקרם ופירורת שהרקינו Vinum quod acescit, & fructus qui putrescunt, Maaser scheni, cap. 4. Item, חמרא דאקרם ער תלתא יומי, Vinum quod acescit, usque ad tertium diem est in eo periculum, ער fol. 30. 1.

קרום קרום קרום Crusta, Tegumentum, Cutis, Membrana, Pellicula: Testa ovi: קרום שעה מחמת מכה: Crusta quæ ascendit propter plagam, sive, quam ducit plaga, Talm. Jebham. fol. 76. 1. Mikvaoth cap. 9. ריאה שנימוקה וקרום שלה קיים בשררה Pulmo qui tabescit, sed tegumentum (membrana, cutis) ejus sanum est, rectus habetur, Cholin folio 47. 2. Si perforata sit membrana cerebri, Cholin cap. 3. in principio Misne: Et distendunt pelliculam teneram, reliquam scil. à præputio abscisso, distendunt eam acuminatis unguibus pollicis utriusque, donec denudetur glans membri sive caput, R. Majemon cap. 2. de Circumcisione. In Concord. Hebraicis Hebræum קרום. In Medrasch Levit. 21. 20. explicatur per קרום. In Medrasch Esther fol. 122. col. 1. ad illud, Ut scirent Israelitæ, quid sibi faciendum esset, 1. Paralipom. 12. vers. 32.

Ut scirent curare crustam vulneris. Glossa, קליפה Cortex, crusta quæ venit propter plagam. Sic in Medrasch Cant. Cantic. cap. 6. v. 4. fol. 31. col. 4.

קרמא מצראר Idem: קרמא Tegumentum Ægyptiacum, Proverb. 7. 16. Apud Rabbinos, קרמא עליונה של מוח Membrana superior cerebri, Cholin fol. 46. 1.

קרמין Linea indumenta, Lintea tenuia & subtilia instar membranae: Cortina, vela serica vel byssina. Tal. שרא לסכסוכי קרמי Permisit confricare lintea, Glossa, בנדים, Moed katon folio 10. 2. עיטרה בקרמין ובסרינין Ornat illud (tabernaculum) cortinis, linteis & sindonibus, Schabbas fol. 22. 1. Glossa, וריעות Velis, tapetibus figuratis.

מי שלימו קרמין קרמין Olera, Herba sic vocata: מי שלימו קרמין Quid? num desunt juncti in stagnis? q. d. olera in pratis ad sustentationem vitæ, Eruvin fol. 22. 1. In lib. Musar f. 98. legitur קרמי. Aruch adducit קרם.

ולקחו קרמין Calculus, Later, Tegula, Lapillus: Et accipiant lapides alios, si possit, etiam calculos aut lateres, Aruch ex libro Siphra: ער שידחו פני הקרמין: Donec impellatur facies tegulæ, hoc est, donec decidat stillicidium, quando pluit ut tegulæ stillent, Bereschith rabba sect. 13. Talm. Hierosol. Taanith cap. 1. Corruptum est ex Græco καλακίς, καλακίς. Hinc Glossa, שיריה וישמוף פני הלכנרה, שקורין קרמום. In Aruch explicatur, Canaliculi.

מי קרמיון Nomen fluvii in terra Israelis: ומי פינה פסולים, Sanhed. fol. 5. 2.

קרמולין Species oleris vel herbae: Plurale, קרמולין Karmulin libera sunt à decimis, Talmud Hieros. Scheviith cap. 2. in fine. & Nedar. cap. 7. ab initio.

מטה קרמנאי Loci nomen in Babylonia: Lectus Karmanensis, Schabbas fol. 138. 1. Alibi vocatur מטה של טרסיים. Lectus fuit per membra aut partes plicatilis, quem licebat Sabbatho tendere, Schabbas fol. 47. 1. Circumferebatur de loco in locum: תורה דקרמנאי Bos Carmanensium hominum. Hi optimi erant ad arandum, Nasir fol. 31. col. 1. Munsterus Carminatores explicat, qui lanam vel etiam linum pectunt & purificant.

קרומית Frustulum, Fragmentum deciduum, reliquia decidua, veluti mattæ, storeæ, & similia, quæ ex cannis aut calamis confecta sunt & contrita. Tal. קרומית של מחצלת מותר לטלטלה Deciduum storeæ licitum est exportare, Sabbatho scil. Schab. fol. 125. 1. Et aliter, קרומיות של קנרה, Schabbas fol. 8. 1. בכל שוחטין בין בצור בין בזוכית בין בקרומית Quocunque instrumento mactant, vel קנרה

rupe acuta, vel vitro, vel latere cannae, Glossa, ועשו לה קרומית של, Cholin fol. 15. 2. קנה וחיתיה, Cholin fol. 57. 2. In Talm. Hieros. Schab. cap. 8. in fine: חמשה דברים נאמרו בקרומית: של קנה אין שוחטין בה ואין מוהלין בה ואין מחצצין בה את השניים ואין מחתכין בה את הכשר על גבי השולחן ואין מקנחין בה. Hinc apparet, esse partem acutam, quâ scindi possit. Scribitur vitiosè קלומית pro קרומית, ut legitur in Beresch. rab. sect. 56. Vide R. Sal. Jesa. 36. 6.

Frumenti species, unde farina & placentae: קרמית חיבת בחלה, Pesach. fol. 35. 1. Et mox, Quid est Karmis? dixit Abbai, קצה, id est, Nigella. Alius, דמשתכח בני כלנית.

Cum במוך בקרו דבריה: *Cornu*: קרנא קרו קרו. *protraxerit cornu arietino*, Jos. 6. v. 5. *Cornu olei*, 1. Sam. 16. v. 13. *Imple cornu tuum oleo*, 1. Sam. 16. v. 1. *Duale*, קרנון עשר, *Cornua decem*, Dan. 7. 7. *Forma dualis notat, quod naturâ tantum sunt bina cornua. Emphat.* מן קרנא, *Ex cornibus*, Dan. 7. 8. *Plurale masculinae formae*, קרנון דברול, *Cornua ferrea*, 1. Reg. 22. 11. *In cornibus rupicaprarum*, Ezech. 27. 15. *Cum Aff.* ותעבר קרנוהי, *Et facies cornua ejus*, Exod. 27. 2. *מניה הווא קרנוהי* *Ex ipso fuerunt cornua ejus*, Exod. 38. 2. *דקרמו* *Cujus cornua præcesserunt unguulas ejus*, Psalm. 69. 32. *אחיר באילנא בקרנוהי* *Comprehensus in arbore cornibus suis*, Genes. 22. 13. *Forma feminina*, על קרנת מרבחא, *Super cornua altaris*, Exod. 29. 12. *Et succidentur cornua altaris*, Amos 3. 14. *ארבע* *Cornua quatuor*, Ezech. 43. 15. *בקרנת מרבחא* *In cornibus altaris*, 1. Reg. 1. 50. *ולקרנת אנוריון* *Et in cornibus altarium vestrorum*, Jerem. 17. v. 1. *על קרנתיה* *Super cornua ejus*, Exod. 30. 10. Vide & mox in קרנא.

Apud Rabbinos: עשרת קרנות הם *Decem cornua sunt* (in Scriptura scil.) קרנו של אברהם *Cornu Abrahami*, Jesa. 5. 1. קרנו של יצחק *Cornu Isaaci*, Genes. 22. 13. קרנו של משה *Cornu Moſis*, Exod. 34. 29. קרנה של תורה *Cornu Legis*, Habac. 3. 4. *Cornu Joſephi*, Deuter. 33. 17. *Cornu sacerdotii*, Psalm. 112. 9. *Cornu Leviticum*, 1. Chron. 25. 5. *Cornu prophetia*, 1. Sam. 2. 1. *Cornu domus sanctuarii*, Psalm. 22. v. 22. *Cornu Israelis*, Psal. 148. 14. Medraſch Schemuel. fol. 52. 2. Alibi: Dixit R. Samuel, שור שהקריב, *Bos quem obtulit Adamus primus, habebat unicu cornu in fronte sua, sicut dicitur; Et melior videbitur Domino, bove, juvenco, cornuto; & ungulam scissam habente*, Psalm. 69. 32. Talm. Avoda fara fol. 8. 1. *Præterea est apud Rabbinos Cornu Musicum: Tuba, Buccina:*

Radius splendens, splendor: Cucurbitula, Cornu scarificatorium: Extremitas, Angulus: Sors principalis, Capitale elocatarum pecuniarum: קרו פשוטה *Cornu simplex & rectum*: קרו עגולה *Cornu rotundum*. *Hæc erant ex instrumentis musicis: illud naturale, hoc artificiale ex membris junctum*, Schabbas fol. 47. col. 1. Kelim cap. 11. קרנא קריא ברומי בר מוכין תאני תאני דאבוד זבין *Cornu clamabat Romæ (id est, Solebant Romæ buccinâ proclamare); Fili vendentis ficus, vende ficus, sicut pater tuus, neque muta vel contemne opificium ejus*, Berach. fol. 62. 2. Sic explicatur in Aruch: R. Salomon aliter. קרו של כליבה *Cornu feretri*. *Uncus erat instar cornu in feretro mortuorum, ad quem alligabant mortuum, ne caderet aut moveretur inter sepeliendum*, Talm. Para in fine: קרנוים של יוצאי דרכים *Cornua viatorum*. *Cornua erant majora jumentorum, in quibus circumferebant aquam bibendi causâ*, Ibidem. *Et sicut cornu croci, id est, radius, splendor croci, color croceus*, Nidda cap. 2. קרני *Cornua balneatorum sive scarificatorum, id est, Cucurbitula*, Talm. Schabbas fol. 154. 2. Sic, *Qui bibit ex cucurbitula scarificatoris*, Maccoth fol. 16. 2. יתני קמיה אומנא *Sedebant coram ipso scarificatores, accipiebant cucurbitulam*, Nidda fol. 20. 1. שית יומא בקרנא קאי *Sextâ horâ dies sive sol in cornibus consistit, id est, intra cornua, in puncto medio duorum cornuum, quæ comprehendit in meridie orientem & occidentem Solem, hoc est, in ipso puncto meridionali*, Pesachim fol. 12. 2. *Gloſ. באמצע הרקיע* *In medio firmamenti: קרו זוית* *Cornu anguli, intimum aut extremitas anguli* קרנא דעצרי: *Cornu calcantium torcularia*, Bava kama fol. 27. 2. גובה את הקרן אבל לא *Tollit capitale, sed non tollit fœnus*, Bava kama fol. 30. 2. *Hinc apud Talmudicos, ששה דברים אדם אוכל פירותיהו בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא ואלו הן הכנסת אורחין וביקור חולים ועיון תפלה והסכמת בית חמדרש והמגדל בנוי לתלמוד תורה* *Id est, Sex res sunt, quarum res homo comedit in mundo hoc, & sors capitalis stabilis manet ipsi in mundo altero, quæ sunt; Introductio sive susceptio hospitum peregrinantium, Visitatio ægrotorum, Attentio in precibus, Matutina frequentatio Scholæ, Educatio liberorum ad studium Legis Divinae, & Judicans proximum suum equo animo*, Schabbas fol. 127. 1. *Idem alibi ad quatuor restringitur, quæ sunt, כיבוד אב ואם, Honoratio patris & matris, Deut. 5. 16. ונמילות חסדים, Beneficentia, Proverb. 21. 21. ושכון אדם לחבירו, Conciliatio pacis inter discordes, Psalm. 34. vers. 15. ותלמוד תורה כנגד כולם, Studium Legis equipol-*

lens omnibus, Deut. 32. 47. Kidduschin fol. 40. 1. Peah cap. 1. Item, הזכורת יש לה קרן ויש לה פירות, *Bona opera habent sortem capitalem, & habent fructus*: *Transgressioni est fors capitalis, sed nulli sunt ipsi fructus*, R. David Jefa. 3. 11. *In Targum Jonath.* ויתן קרנא וחומשא. Et dabit capitalem summam & quintam ejus illi cui reus factus est, Numer. 5. 7. Elias vult Hebraeum אשם in Targ. Hieros. semper sic transferri. Ego nullum praeter hoc unicum inveni: *Iterum aliter*, משום יושבי קרנות *Propter sessores angulorum*, id est, homines ociosos, confidentes aut versantes in angulis & compitis viarum, ubi transeunt venientes & abeuntes, ut nova ab illis explorent, Bava kama fol. 82. Hinc oratio ista cujusdam Rabbini: *Gratias tibi ago Domine Deus*, ששמת חלקי מיושבי בירת המדרש ולא שמת חלקי קרנות *quod posuisti partem meam ex illis, qui confident in Scholis, & non posuisti partem meam ex sedentibus in angulis viarum, ad confabulandum scil. de rebus vanis & futilibus*, Berachoth fol. 28. 2. *Homines ociosi sedentes in angulis viarum*, R. David Psalm. 1. 1. ad מושב יושבים בקרנות העיר ועוסקים *Sedes irrisorum*: ברברי שיחה *Sedentes in angulis urbis, & operam dantes confabulationibus.* *Hinc Munsterus & alii scribunt*, קרנות *significare Otiosum.* *Hujus quoque sensus est illud in Targum*, ומללון עלי יתבי, *Loquuntur de me, qui sedent in portis, in loco angulorum*, Psalm. 69. v. 13. *Prehendit ipsum angulo, ora pallii ejus*, Kethubhoth in fine: *Simile illi: Et tetigit angulum vestimenti ejus*, Matt. 9. 20. in Syr. Grae. *τὸ ἄκρον ἐδέξασα.* *Metaphoricè*, קרני מלחמה *Duces, Capita belli vel exercitus*: גרע בחרי אף כל קרן ישראל; & *mox*, אלו שמונים *Isti fuerunt octoginta duces belli, qui ingressi sunt urbem Bitter*, Gittin folio 57. col. 1.

Radiatio, Splendor radians: קרינתה, קרונה, קירון *Radiatio vultus Mosis.*

Carrus, Carrum, Carruca, Currus, Carpentum: הוישב בקרון *Insidés curru, Kilaim cap. 8.* *Sedent in curribus deauratis*, Kidduschin fol. 76. הושיבה עמו בקרון שלו *Collocavit eam secum in curru: Projiciebant eas in terram ex curribus suis*, Rab. Salom. Jefa. 3. vers. 17. *Et lavit se in curribus Sipporii*, id est, tempore mercatus publico, quando accedebant omnes curribus ad mercatum, Megilla fol. 5. 2. *Aruch exponit*, *In frigidis aquis scaturientibus, & sic est à קרר*. Sic בקרנות,

id est, בשעת קרונות, *Tempore curruum com-meantium*, Ketubh. fol. 15.

קרונתא, קרונתא, Coronamentum, Corona, Capitel-lum, Globus ornatus causâ edificio vel columnæ im-positus, Capitulum: על קרונתא תנייתא *Super capi-tellum secundum*, Hebr. הכתרת, 1. Reg. 7. v. 20. *Et capitulum super utram-que columnam*, ibid. וקרונתא על תרין עמודיא *Capitulo uni*, vers. 17. וקרונתא חדא *Capitelli unius*, vers. 16. *Super corona ipsarum*, 2. Reg. 25. v. 17. ורומא וקרונתהון *Et altitudo coronæ ipsa-rum*, ibid. וקרנתהון עלוהי *Et capitellum ipsarum super eis*, ibidem. *Plurale*, ותרמין קרונתון עבר *Et duo capitella fecit*, 1. Reg. 7. 16. וקרונתון *Et capi-tella*, vers. 19. לקרונתון *Capitulis*, vers. 17. *Huc referendum videtur*, וקרנתהון, *pro וקרונתהון vel Et capitella cedrorum erant super co-lumnis*, Hebr. כרתות, quod exponunt *Trabes, Tigna*. Jonathan pro *Exciso opere*. Aut קרנתא sunt *Trabes, per metaphoram.*

קרנית *Origanum herba. Aruch vult esse Hyssopi speciem.* Talm. Schebhiith cap. 8. Sic Rabbam in Okezim cap. 2. Raschi exponit vernaculè שדריארה *Satureia.*

Vinum dulce confectum. In Gemara, קרינא *Quid est קרינא? Vi-num dulce ex Asia*, יז fol. 30. 1. Est à Latino *Carenum*, quod itidem vini dulcis genus. Isidorus lib. 20. cap. 3. *Carenum dici putat, eo quod fer-vendo parte Careat.* *Tertiâ enim (inquit) parte musti amissâ, quod remanserit, Carenum est.* Tur-nebus autem lib. 13. cap. 23. ait; *Ego vinum velut Caricum esse ferè crediderim.* Et iterum: *Genus ergo tale vini, ut credibile est, primi Cares decoxere, & nomine de se affecere.* Hanc sententiam juvat autoritas Talmudicorum, qui dicunt, esse vi-num dulce veniens ex Asia. Caria enim Asiae minoris regio est.

קרנוול, קרנוול, Diagonius: פלגי לה בקרנוול *Divi-dunt eum (agrum) per diagonii vel diagona-lem lineam*, Talm. Mezia fol. 108. 2. *R. Salomon hic scribit*, זיל בה לקרנות *dici, quasi לקרנות* *quasi* *קרנוול* *חך ניסא ניגרא וחד ניסא נהרא*. *Ab uno latere gressus, ab altero flumen, tunc dividunt agrum per diagonium*, Bathra fol. 13. 1. *Gressus, id est, ager siccus, per quem datur gressus & incessus*: בקרנוול id est, *per transversum, ex angulo hoc in angulum istum.*

קרנתון, קרנתון, Cerinthum, the, Herba vel flo-ris species. In Talmud Hierosol. Kilaim cap. 5. in Gemara: שושנת המלך קרנתון *h. e. Schoschannah hammelech (cujus in Mischna fit mentio) est ce-rinthon.* Apud Theophrastum de Hist. planta-rum

rum lib. 6. cap. 7. על ערמיתא Cerinthum numeratur inter flores æstivos. Cerinthes meminit Plinius lib. 21. cap. 12. & inter apum pabula numerat. Vide eundem lib. 11. cap. 7. & Aristotelem de historia Animalium lib. 9. cap. 40.

Contundit malleo, Psalm. 74. 5. Qui percutit malleo, Jefa. 41. 7. Cum malleo perficietur, Numer. 8. 4. in Jon. Talm. Manubrium mallei, Kelim cap. 29. Etiam percutiens malleo super incudem, Schabbas cap. 12. in princip. R. Salomon vult esse Malleum majorem, ad extendendum & dilatandum ferrum: פטיש est Malleus communis: קורנסא דבנא Malleus muscæ vel vespæ, hoc est, aculeus, Cholin fol. 58. col. 2. Baal Aruch exponit קורנו Cornu ejus. Sed est etiam minor: ut Accipiens homo malleum ad quassandum nuces, Schabbas fol. 122. in princip. cap. 17. Hinc scribit Rabbi David Jefa. 41. 7. Malleus parvus vocatur apud Rabbinos nostros p. m. קורנס.

Deinde קרנס Sors, Hebr. נורל. In Jalkut in Genes. fol. 29. 3. שהוא עולה בקרנסין של ארבע Quia ipse ascendit in fortem quatuor (virorum.) In Beresch. rabba sect. 58. legitur בקרנסין. Sed in glossa בקרנסין.

Vide paulò antè.

קום Aescere, Acidum, Acetosum fieri: Et super vinum quod acescit, Berach. fol. 40. 2. At in Bava bathra legitur cum Mem in fine. Aruch utrumque citat cum Samech, & rectè. Nam in Targum legitur קרסי, ut sequitur. Rursus per ם in fine, תמרא דאקרים Vinum quod acescit, עז fol. 30. i.

בר סבלא קשרי הוא לאבוי היך קרסי Acetum: קרסי Filius stultus gravis est patri suo ut acetum, Prov. 19. 13.

II. קרם Findere: התקרים נקרים Findi, Fissuram, Rupturam consequi: אם אני נותן לתוכן חמים הם: Si infudero in eos aquam calidam, disrumpuntur in partes; frigidam, finduntur, Ber. rab. sect. 12. in fine.

Tempus statutum, Solemnitas. Græcè Καρπός. Hinc ad illud, יודעי בינה לעתים Habentes intelligentiam temporum, 1. Par. 12. 32. Quid est לעתים? R. Tanchuma dixit לקירסין, id est, לעתים Solennitatum, Medrasch Esther folio 122. col. 1. Beresch. rabba sect. 72. R. Jose dixit לעיבורים Embolismorum: אם הגיע קרסו של תלמיד: Si advenerit tempus discipuli sapientis, Medras Kohélet II. 3. Glossa קירסו i. e. קירסו Hora & tempus statutum ejus.

Vox, Sonus: Clamor, Vociferatio. Idem

quod קול Hebraicè: In Medr. Kohélet cap. 10. v. ult. יש קרסיות לטובה ויש קרסיות לרעה Est clamor seu vociferatio in bonum, & in malum: קרסיות קרסיות Vox seu vociferatio in bonum: ut, Et audivit Dominus את קול דבריכם vocem verborum vestrorum, Deut. 5. 28. Et mox: Bene dixerunt quæcunque loquuti sunt: קרסיות לרעה Vox seu vociferatio in malum; ut, Et audivit Dominus vocem verborum vestrorum, & iratus est, & juravit, Deuter. 1. 34. Idem hic locus extat in Vajikra rabba sect. 32. hoc pacto, יש קול יוצא לטובה ויש קול לרעה, Videtur esse ex Græco κλάμα Clamo. Baal Aruch legit קריאסות.

Vide supra in קסדור.

קרסין Ansa, Anfulæ.

קרסין Tela, Textura ex musco palmarum: העושה Qui facit duas commissuras filorum in licio, in cortina, &c. Schab. cap. 13. in princip. Glossa קירוס id est, ריעה ארונה, מסיב דקל.

קרסין Scapus, Pecten textorū: הנוגע בנירים ובקירוס: Attingens stamina & scapum textorium, Kelim cap. 21. Glossa, קירוס est quasi מסרק pecten, quo percutiunt texturam & conjungunt fila.

קרסין Dominus. Vide supra in קיר.

קרסטל Cartallus; Canistrum: זקן תולין קרסטל Non appendunt canistrum bestie in die sabbatho, Schabbas fol. 53. In Gemara legitur טרסקל, de quo suo loco. Sic & alter locus, quem Aruch citat, in Gemara legitur, quem vide in טרס. Adducit & locum ex Bereschit rabba eadem formâ, sed pro eo hodiè legitur קרטיל, quæ forma genuina est. Nam corrupta vox est ex Græco κάρταλλος: In Medrasch Schemuel. sect. 5. fol. 52. col. 4. Similis est hæc res canistro perforato. In Vajikra rabba sect. 19. pro eo legitur לטרסקל, sed in Glossa לטרסקל: Alibi, קרסטל של תאנים Corbis ficuum.

קרסטלינון Crystallinus, Crystallinum, quod est ex crystallo: קרסטלינון ומרמורין Crystallina & marmorea, Esth. 1. 6. Sic קרסטלון Crystallus.

קרסטומליון Chrysomela. Græcum est χρυσόμυλον, mala parva aurei coloris, quæ & Mala Armeniaca vocantur. Gallicè, inquit R. Salomon, vocantur Abricots: אנסין והקרסטומליון Pira & chrysomela non sunt heterogenea in arbore, Kilaim cap. 1. Okezim cap. 1. Sic exponunt ferè omnes. Scribitur & cum ת in medio, in quibusdam libris. Rambam explicat Arabicè כמתח, & אגאץ, vernaculè Pyra. In Mischnajoth parvis, אנסים קטנים. Fortè sunt Crustumina, L & N commutatis. Plinius lib. 15. cap. 15. Cunctis autem (scilic. pyris) Crustumina gratissima.

קרסטור Scriba, Notarius: Tria officia obibat ille

ille Angelus, & ochon גדול, spiculatoris, ספיקלטור, & sacerdotis maximi, & scribæ, & וקריסטור, sicut dicitur, וקסת הסופר במתניו, Et calamarium scribæ in lumbis ejus, Ezech. 9.3. Jalkut Proph. folio 70. 1. ex Medr. Echa cap. 2. v. 1. sed ibi legitur pro eo, קסנטור, quod vide supra.

קרסולין Tali, Malleoli pedum & digitorum, Crura. In Targum, מי קרסולין, Aquæ talorum, quæ scil. tantum ad talos pedum pertingebant, Heb. וקצינו ית קרסולי ירהון ורגליהון, Ezech. 4.7.3. מי אפסים, Et amputarunt talos manuum & pedum ipsorum, Hebr. בהנורת Pollices, Jud. 1.6. sic vers. 7. Cui sunt crura, Hebr. כרעים, Levit. 11.21. Apud Talmudicos, עשרה בקורסל, Decem (scil. membra) sunt in talo, Ohol. cap. 1. Est & species Feræ: unde, קרסולין ישרון בהון, Feræ habitabunt in eis, Hebr. קימוש, Hof. 9.6. Sic mox conjungit his חתולין Feles sylvestres.

קיסם, קיסם, קיסם, Absumere, Consumere: Excindere, Incidere, Succidere: יקיסם יתיה גובא, Succidet illud locusta, Hebr. יחלנו, Deuter. 28.38. in Jon. & T.H. Sic apud Talmudicos, קיסם חורר, Succidit (ramos aridos) & folia arida aufert, Avoda fara fol. 49. 2. in Misna: קיסמוה הנמלים, Exciderunt eum formicæ, Peah cap. 2. infernè scil. radicibus excisis & vastatis. Sic convenit cum וקיסמו, Vastabit, suffodiet eum porcus sylvestris, Psalm. 80. שאין מקיסמין ואין מורדין ואין מפסגין, Quod non succidunt ramos, neque sustentaculum adjiciunt arbori, Moed katon folio 3. 1. מקיסמין מורדין מפסליו עד ראש השנה, Schebhi. cap. 2.

קיסוס, Excisio, Absumptio, Vastatio radicibus.

קורסם, Sic adducit Aruch & alii ex eo, & exponunt ברזל Ferrum. Legitur in Talmud Hierosolymitano, lib. Berachoth cap. 2. in Gemara, ר' זעירא בר סלק להכא אקין דם אול בעי: מיוזבן הדא ליטרא דקופר מן טבחא אל בכמה הדין ליטרתא אל בחמשין מנין וחר קורסם. אל סב לך שיתין ולא קבל id est, Rabbi Seira cum ascenderet huc, fecabat venam. Abivit cupiens emere unam libram carnis à lanione, inquam: Quanti hæc libra? respondit: quinquaginta minis argenti, & uno ictu. Dixit: Cape sexaginta libras pecuniæ, sed noluit accipere, &c. (Sic obtulit ipsi usque ad centum minas, modò non acciperet ictum) Tandem dixit: עביר כמנהוג, Fac juxta consuetudinem tuam. Circa vesperam intravit sy-nagogam, dixitq; Rabbinis: Hem quam mala est consuetudo hujus loci, דלא אכיל בר נש ליטר, ut non comedat homo libram carnis, quin impingant quoque ipsi alapam, &c. Hæc ibi. Hæc historia sermone Hebraeo expressa est in יעקב, & pro hac voce legitur קורסין, addens, in Aruch id explicari id est,

Plaga, Ictus. At verò in Aruch explicatur ברזל בחמשין מנה ומכה, Ferrum. In paraphrasi transfertur, אחר. Est ergò, Ictus, Plaga, Alapa.

קרספ, Scalpere, Radere. Ithpabel Infinitivus, Et accepit sibi testam, ut scalperet eam, Jobi 2. 8.

* קרע, Lacerare, Hebraicè.

קרעה, קריעת הכנדים, Laceratio vestium. Hæc fiebat apud Hebræos diversimodè propter diversas causas. Causa principalis est Luctus ob mortem patris aut matris, propinqui, sapientis, aut Doctoris populi, Regis aut principis, summi prætoris & similibus. Item, si quis audiat vel videat verba Legis flammis absumi, aut si quis audiat Nomen Dei blasphemari; vel Urbes, Tempa, Scholas vastari aut comburi; aut populum Judaicum armis, ferroq; trucidari. Laceratio fit stando: à collo anteriùs, non posteriùs, non ad latus neque ad fimbrias inferiores vestis. Longitudo rupturæ palmus est. Laceratio non fit in interula sive indufio linteo, quod vocatur בגד הזיעה vestis sudoris, nec in סרבל pallio exteriori. In reliquis vestibus corpore accommodatis omnibus fit, etiam si decem fuerint. Laceratio statim fit ad egressum animæ, si quis præsens sit: aut intra septem dies primos, ad primam famam de mortuo: aut intra dies triginta, de lata fama ex terra longinqua. Propter patrem aut matrem, principem, prætorem summum, laceratio fit usque ad denudationem pectoris. Laceratio vel futura propter parentes nunquam refuitur: propter alios fieri potest vel post trigessimum diem, vel intra pauciores, pro ratione personarum mortuarum, &c. Vide Majemonem in Hilchos אבל cap. 9. & Jore deah fol. 103.

קורפיות, Vasa culinaria infernè acuta, non plana, quæ dum coctura adhibentur, tripodi aut alii vasi, aut sustentaculo imponuntur. A loco שולי קורפיות אעפי שאינם: quodam sic dicta voluit: Vasa Kurphæa etiam si non possint subsistere nisi suffulta, immunda sunt, Kelim cap. 4.

קורפראי, Cum signo reptilium, talpa, Cholin fol. 63. 1. Alibi legitur cum ר duplici, pro Vespertilionem, ut Hebræum תנשמת, quandoque Talpam, quandoque Vespertilionem significat: כל מיני עופות יפין לחלום חוץ מן קריא, Omnes species avium pulchræ sunt ad somniandū, exceptis perdice, noctuâ & vespertilionem, Berach. fol. 57. 2. קריא fortè aliam quandam infaustam avem streperam & clamorifam significat, ut est corvus, cornix aut alia similis. R. Salomon exponit vernaculè ייבנץ.

כאילין קורפרייא *Hydræ, Urceoli parvi*: Sicut isti urceoli parvi, quorum duo aut tres in manu portari possunt, Talmud Hierosol. in טוב יום cap. 4. ab initio. Glossa, מיני כדים. Videtur idem esse quod præcedens קורפיות.

Sedeat יתיב מר אקורפיטא *Sella*: קרפיתא י קרפיטא Dominus in sella, Kidduschin folio 70.1. Vide in אקר.

Merces pretiosæ, Guido ex Zohar.

איהו דתורה *Clarus, Illustris, Pretiosus*: איהו דתורה Ille qui fuit princeps illustrissimus totius mundi, Zohar in Exod. col. 119. de Jethro.

Apium, Color apii. Guido.

Carbasnum, quod ex Carbaso factum, Ornamenta ex lino tenuissimo & pretiosissimo, Esth. 1.8. in Medrasch, ad Hebræum ברפס.

Septum, locus patens, lapide, fossa, aut alio signo vel sepimento circumclusus, & notatus, & ab alio distinctus: אלה לנה או לקרפף Nisi de horto aut septo, Erubh. cap. 2. in Misna. Glossa, הקף גדול חוץ לעיר Septum magnum extra urbem, id est, caula vel septum ovium, quod uno die hic, altero die illic figitur ad agrum stercorandum: Hortus & septum quod est septuaginta cubitorum, Ibid. הגינה הקרפף שהיא שבעים אמה: Addunt septum urbi, ibid. cap. 5. scil. in commixtione terminorum ad conficiendum longius iter Sabbathi. Illud septum constabat LXX cubitis, & adjudicabatur urbi, ab illo septo deinceps metiebantur bis mille passus, ut liceret sabbatho terminum constitutum attingere. Vide ערב. *Septa, loca circumclusa*.

קרץ Heb. *Excindere, Incidere, Occidere, ex illo, Excisus sum*, Jobi 33.6. & **קרץ** *Excidium*: unde, *Excidium ab Aquilone venit*, Jer. 46. v. 20. quod Chaldæus transfert, עמין קטולין Homines occifores. Sic apud Talmudicos, הביאו לו Adduxerunt ad eum agnum officii jugis, occidit vel maçtavit eum, Joma cap. 3. in Mischna. Vide Gemaram. אם נקרצת מן האשכול Si abscindatur à botro, Peah cap. 7. quod Aruch exponit *Adhærere, sed malè*: אם התקינו להיות קורץ Si preparaverit illud, ut discindat super eo; scil. massam, Kelim cap. 15. *Aliter, שפתותיה* קרצה Si compresserit labia sua, ut scil. aqua non possit ingredi, Mikvaoth cap. 8.

Accusatio, Criminatio, Delatio, quasi Excidium dicta. Hoc sensu semper ante se habet verbum אכל vel אכלי, ut ibi videre est copiosius: Sic, *אכלי קרצא נלי רוצא* Divulgat criminationem (id est, criminatur, calumniatur) qui revelat secre-

tum, Proverb. 11. 13. & sic 20. 19. **אכלי קרצא הו** Viri criminantes sunt, Ezech. 22. v. 9. *Plurale, Non proferes criminationes in populo tuo*, Levit. 19. 16. *Cum Affixis, ואכלו* Et divulgaverunt criminationes ipsorum, Dan. 3. 8. **די אכלו קרצווי** Qui protulerant criminationem ejus, Dan. 6. 24. *Elias in suo Methurgeman, & R. Salomon Levit. 19. volunt קרץ esse Nutum, à קרץ Annuere, quod delatores & calumniatores soleant blando nutu crimina prolata confirmare iis, quibus ea divulgant. Vide amplius in אכל.*

Manè, Matutinum tempus: Aurora. Respondet Hebræo שחר in Jobo, Psalmis, Targum Hierosolymitano, & posterioribus paraphrastis istis: אתער לעלותא דקרץ Excitabo me ad precationem auroræ, id est, matutinæ, Psal. 57. 9. **אוקוף ציצון דקרץ** Si elevavero me alis auroræ, Psal. 139. 9. **ער מסק עמוד קרצתא** Usque ad ascendere columnam aurora, Genes. 32. 24. **ולא יחמי** Et non videbit palpebras auroræ, Jobi 3. 9. **על תקוף קורבן תרירא דקרצתא** Super virtute sacrificii jugis auroræ, id est, matutini, Psal. 22. 1. **קרצתא תרירא דקרצתא** Sacrificii jugis matutini, Psal. 50. 12. **וידעתא לקרצתא אתריה** Et scis auroræ locum ejus, Jobi 38. 12. **זנתין עובדי עמא** Quam pulchra sunt opera populi hujus instar auroræ, Cant. 6. 9.

Manè aliquid agere, Manè occupatum esse vel laborare: **אי קרצת לא חשכתי** Si manè laborasti, non laborabis in tenebris, Vajikra rabba sect. 25. **Manè, id est, in juventute. In tenebris, id est, in senectute**: **נקרון ונסרד לאילין כוביאי** Surgemus manè, & disponemus (insidias) juxta illas spinas, Talm. Hierosol. עין cap. 5. **קרץ ונמק** Surrexit manè & abiit.

Excidium, ut supra: item Interstitium, Paries mediastinus, locum unum ab altero dividens & quasi discindens: **שרץ בתוכו והקרץ ביניהם** Si reptile aut vermis fuerit in eo, & paries in medio, Kelim cap. 8. **נריצתא** Baal Aruch vult esse idem quod חתיכות.

Orbiculi, Frusta massæ farinaceæ, חתיכות **בצק** TaHor. cap. 1. Tibbul jom cap. 1.

ארחון רעטלי קרצובי וכובי Tribuli, Cardui **קרצובין** Via pigrorum tribuli sunt & spinæ, Prov. 15. 19. **קרצטיונא** Trutina, Balances, Megillat echa cap. 1. v. 5. Baal Aruch legit **כרסטיתא**, & dicit, Arabes vocare Trutinam קרסטון.

Crura, Genua: **קרצוליה שרון בארעא** Crura consistunt in terra, caput autem pertingit ad cælum, Psal. 50. 11. **Idem quod קרסולין**. Sic etiam Aruch citat locum Ezech. 47. 3. **Sed ibi libri impressi habent ס in medio. Locus præcedens in Targum Psal. 50. malè consutus est ex fabulosa narratione Talmudica, in qua avis quedam istius stupææ magnitu-**

magnitudinis describitur, quæ in Targum vocatur **קר** Gallus sylvestris. Verba Talmud: זימנא הרא הוון אולינן בספינתא וחוינן ההיא ציפרא דקאים Tempore quodam ivimus in navi, & vidimus avem quandam, quæ stabat usque ad crura sua in aquis, & caput ejus erat in firmamento, &c. Bava bathra fol. 73. 2.

קרצוף Strigilis crassior lignea, Pecten ligneus ad crassiores sordes leviter abradendas, qualibus equifones utuntur: **קרצוף** ואיהו קרוד ואיהו קרצוף Quænam vocatur strigilis & quis pecten? Strigilis est cujus dentes sunt tenues & acuti, unde facile cæsuras inducit aut vulnus: **קרצוף** Pecten est, cujus dentes sunt majores & crassiores, & non faciunt vulnus, Beza fol. 23. 1. in Mischna.

קרצף Pectinare, Pectine radere, leviter abradere: Non strigilant neq; pectinant, id est, nec strigili tenuiori aut crassiori lignea equum die festo radunt, Beza folio 23. 1. Pesach. fol. 11. 2.

קרצוף Pectinatio, Rasio cum pectine vel strigili.

קרצית Musca major: **קרצית** טבעמר Musca quæ est in manipulo, Gittin fol. 87. 2. מאי קרצית דרבנא? Quid est קרצית? musca quæ inter petras latitat, ibid.

קרקא Vinculum, Ligamen. Aliis Suber, Cortex levis, qui calceis & crepidis intra soleas includitur, Jebham. fol. 102. 2.

קרקבן Ingluvies, Vesicula gutturis in avibus, Stomachus: **קרקבניה** בגטשא Et removebit ingluviem ejus cum sordibus, Lev. 11. 16. in Targ. Hierof. **קרקבניה** ליתוי מקליף Et ingluviem suam non nudat, Levit. 11. 13. in Jon. Apud Rabbinos, Perforata ingluviem, Cholin fol. 56. Splen ridet, ingluviem molit, id est, concoquit cibum, Berachoth fol. 61. 2. Propter stomachum qui non molit, Schab. fol. 152. 2.

קרקוזאי Carcosanus, à loco sic dicto: **קרקוזאי** Cucurbita Carcosana, Nedar. fol. 51. 1.

קרוקיתא Rana: **קרוקיתא** דעקרנא יתיבא Vidit istam ranam, & scorpionem insidentem ranæ, Nedar. fol. 41. 1.

קרקומין Munitiones, Propugnaculum: **קרקומין** Et ædificabunt munitiones contra urbem rebellem, Hebr. מצור, Deut. 20. 20. Jon. Alias dicitur etiam ברכום.

קרקון Infundere, Propinare potum.

קרקנא Infusio, Propinatio: **קרקנא** Cras bibiturus sum vinum, cum saltatione patris tui, & infusione matris tuæ, hoc est, patre saltante & matre infundente sive propinante. Affine ipsi Can-

tharus, poculum, quasi ל & ר commutentur, ut alias saepe. Alii, Cum saltatione, quasi ובקרקנא, ut קרקר sit Saltare, pro Hebræo ברבר, commutatis ק & ב. Legitur in Nedarim fol. 51. 1.

קורקס Brassica, vel juxta alios, Fabæ species, Arab. קורקס, ut notant interpretes Hebræi. Unde videtur idem esse quod קורקסיא supra, Colocasia. Voluerunt eam à decima esse liberam, Maaferoth in sine. Alii aliter explicant.

קורקסין Anse, Anfule: **קורקסין** של זהב Anfulas aureas fecit ipsi, Ber. rab. sect. 18. **קורקסין** את ופורקין את קורקסין Et rumpunt anfulas, Bemidb. rab. sect. 4. Alibi, **קורקסין** השמים במי אוקיינוס הם אחוזים, Pirke R. Elief. cap. 3.

קורקסא Tabula lata dentata, cujus usus ad tritrandum, ut exponitur in Menach. f. 22. 1. **קורקסא** Capra tabula tritoria, i.e. ferrum formam capræ referens, quod adhibebatur in trituratione gravandi causâ. In Sevachim fol. 116. 2. paulò aliter. Aliter iterum in ע"ו fol. 24. 2. Vide etiam supra in טרב, in טרבל.

קורקסיא Arcule: **קורקסיא** דאפוחיקי Arculæ apothecarum, Talm. Hier. Nedar. cap. 10. Arcæ corio tectæ.

קרקסין Crepidæ vel Calcei crassi & elati, ut in Italia adhuc moris est: **קרקסין** ונשהיתה אחרת מהן קצרה היתה: Cum quædam illarum esset brevis staturæ, induebat calceos altos, ut appareret procera, Echa rab. cap. 4. v. 15. Glossa, סגולים גבוהים. In Falkut hoc eodem loco pro eo legitur קורדקסין. **קורדקסין** in קרד, in קורדקסין.

קרקסאות Spectaculorum, Ludorum publicorum domus; Circi. Puto enim esse à Latino Circus, quomodo olim dicebatur locus, in quo populus, ludos publicos spectans, confidebat. In Targum, ליטון אתון במעלכון לבתי תיאטרוניכון וקורקסאות לבטלן פתגמי מאלדקטי סיתיס, quando ingressi fueritis domus theatrorum vestrorum & domus spectaculorum vestrorum, ut irrita reddatis verba Dei, Deut. 28. 19. in Jon. **קרקסין** Qui eunt ut bibant vinum merum in circis, Psal. 69. 13. Vel, In cœnopoliis, tabernis vinaris. Apud Talmudicos: **קרקסאות** ולקרקסאות Eunt in theatra & circos, Ketubh. fol. 5. 1. Schab. fol. 150. 1. In Megilla fol. 6. 1. ad locum illum Zachariæ cap. 9. v. 7. Erunt, tamquam dux in Jehuda, & Ekron velut Jebuseus:

קרקסאות Hæc sunt theatra & circi in Edom, in quibus principes Jehudæ publicè aliquando docebunt Legem: Alibi, אשרי האיש אשר לא הלך, Beatus est vir qui non abit in theatra & circos gentilium, ע"ו fol. 18. 2.

קרקעיתא קרקע, קרקעיתא, קרקע Solum, Fundum, Pavimentum: Fundus, Ager, Terra, Bonum immobile:

Talm. אסתר קרקע עולם היתה Esther solum vel pavementum mundi fuit, Sanhedr. fol. 74. 2. Instar foli immobilis erat, ut non moveretur aut declinaret ad ullum peccatum. *Fæmininum*, קרקעית הנהר Fundum fluminis. *In Targum*, ואפילו קרקעיתיה Etiam fundum, imum vel pavementum ejus, Numer. 19. v. 14. *Apud Rabbinos*, מוטליו נקנין עם הקרקע ואינו נקנין עם העברים Mobilia bona acquiruntur cum immobilibus, & non acquiruntur cum servis, Bava kama fol. 12. col. 1. נוטל רביע בקרקע ורביע במעות Accipit quartam partem in agris sive bonis immobilibus, & quartam in pecuniis, ibid. fol. 9. 1. *Plurale*, קרקעות, קרקעים Bona immobilia, Agri, Fundi, Domus: מכר לו עבדים וקרקעות Vendidit ipsi servos & fundos, Bava kama fol. 12. 1. עבדין כמקרקעי דמיין Servi bonis immobilibus similes sunt: עמוקים אחד הבור Utraque profunda sunt in terra: ואחר הרות הקרקע Tam puteus quam cisterna in terra sunt, Bava bathra fol. 64. 1. כל אדם שאין לו Omnis homo cui nullus est fundus, non est homo, Jebham. fol. 63. 1. כל המחובר לקרקע Quicquid conjunctum est cum terra, habetur tamquam terra, Ibid. fol. 65. 2. Regula ista in venditionibus usum magnum habet: תבואה Frumentum vel seges evulsa ex terra, ibid. fol. 68. 2. *Contra*, מחוברת לקרקע Seges adhuc stans: מס הקרקע Tributum terræ: גדלי קרקע Nascentia terræ.

In caput leonis, Schabbas fol. 67. 1. כרנא אקרקה דגברי מנח Tributum in caput singulorum imposuit, Bava bathra fol. 55. 1. *Aruch legit fæmininè* אקרקהתא, id est, על גולגולת, quomodo Syre legitur Matth. 27. 33. pro Cranio capitis, Græc. Κρανιον: & ad Rom. 12. 20. Carbones ignis coacervabis קרקפתא על super caput ejus, Gr. κεφαλήν αὐτῶν: קרקפתא אדלא מנחא תפלין Caput quod non applicat Tephillin, Rosch hashana fol. 17. 1.

ut R. Salomon scribit, *Magnum cranium habens*: קרקפנא Capitosum vidi caput tuum, id est, vidi te habere caput longè majus solito vel humano capite, Erubh. fol. 22. 2. *Aruch & hic legit* קרקפתא.

Cutis à capite vel cranio humano detracta: Et imponunt capiti ejus cutem capitis R. Ismael, De idololatria fol. 11. 2. R. Ismael iste fuerat quondam Pontifex maximus inter Judæos, filia autem Imperatoris Romani venustissimo vultu ejus delectata, cupivit cutem capitis ejus detrahi, & balsamo condiri, & inter thesauros sacros servari, quam adhuc Romæ affervatam suo tem-

pore, Baal Aruch & R. Salomon tradunt. Videtur tamen ex Talmud hoc citari: nam Aruch ex Gemara adducit: שהרי קרקפלו של ר' ישמעאל מונה Nam cutis vultus R. Ismaelis adhuc deposita erat Romæ, Cholin fol. 123. 1. Et sic R. Salomon in Glossa ad locum præcedentem. Pro בראש מלכים inter capita regum. *Author Aruch vult esse vocabulum Græcum.*

Gracillare, quod proprium gallinarum quando ova pepererunt: vel, Cucurire, quod gallorum proprium, ut in illo Ovidii, vel ejus qui Philomelam operibus Ovidii adjecit: Cucurire solet gallus, gallina gracillat: vel Glocitare, quod gallinarum ovis incubare cupientium proprium: *In Targum*, טוסין מילליון, Pavones ululant, galli cucurunt, Esth. 1. v. 2. in secundo Targum circa finem. *In Gemara*, מקרקר עליהם כתרנגולת שמקרקרת על בנייה, Glocitat super eos, sicut gallina glocitans super pullos suos, Taanith fol. 29. 1. *Sic adducit Aruch*: at quia hoc Deo ibi tribuitur, in editione Basileensi id correctum est. In libro עין ישראל legitur, ואף הקב"ה מקרקר עליהם כתרנגולים Etiam Deus glocitat super eos instar gallinarum, id est, gemit, gemitus & querelas edit super Jerusalem. *Alibi*, איהו קא, Ipse rugiebat, & illa glocitabant vel cucuriebant, Cholin fol. 53. 1. In Schemot rabba, sect. 9. שעה התחיל פרעה משחק באותה שעה התחיל פרעה משחק עליוהם ומקרקר אחריהם כתרנגולת Isto tempore incepit Phæroo irridere ipsos, & gracillabat super eos instar gallinæ, vel, sibilabat post eos per contemptum. *Glossa*, שורק ומרנן ומצפצף דרך לעג וקלס, Videtur esse à geminatis קרא radicalibus.

Crocitatio cervorum, Vociferatio querula: ואתו עורבי ואכלי דמא וכו' אפיקו לי קורקור מהבא Venerunt corvi absumentes sanguinem, &c. dicebat R. Joseph: Abigite hinc crocitationem cervorum, Bava bathra fol. 23. 1. Item Coaxatio, Vociferatio ranarum: צפרדעים קרקורן היה קשה להם Ranarum coaxatio gravior erat ipsis quam vastatio ipsarum, Jellammed. f. 26. 2.

Vastare, Diruere, Destruere, Hebr. Sic, היו מקרקרין בו כל הלילה Destruiebant in ea totâ nocte, Ber. rab. sect. 74. in fine.

Vastatio, Destructio: קרקורא דקיר Destructio parietis, Zoh. in Gen. col. 483.

Fundum, ima pars rei: קרקרה Fundum ipsorum & latera ipsorum, Kel. cap. 2. קרקעות & שולים Aliàs dicuntur etiam

כנגד קרקורות: Idem: קרקורת, קרקורות Versus fundum ejus, id est, קרקעיתה, Oholoth cap. 9. עד שיגמור את קרקורתיה Donec perficiat fundum ejus, Kelim cap. 28.

Lecticæ, Schindlerus. קרקש

Pulsare, Ictum incutere, Ictus sonum edere:
 Et pulsabat ipsi numulis, Gittin fol. 40. col. 2. Ketubh. fol. 85. רב
 מקרקשא ליה בת רב. *Pulsabat, sonum edebat ipsi*
 filia Raf Chasdae, cum nuce in lagena, Berach.
 fol. 62. col. 1. רבילחא. *Pulsabat tintinabu-*
la thalami vel cubiculi, Nidda fol. 17. 1. scil. ad a-
 bigendum homines tempore coitus. Pro וני le-
 gitur וני Muscas, in Aruch in וני octavo.

Tintinabulum: מאי משכוכית הכא תרנמו קרקשתא
 Bava kama fol. 52. 1. Glossa, קרקשתא i. e.
 Tintinabulum quo sonum edunt ante gregem.

Genus ornamenti, idem quod Hebr.
 Talm. Hierosol. Schab. cap. 6. fol. 8. 2.

Frigerescere, Refrigerare se. Infinitivus, לאתקרר על נהר
 Ad refrigerandum se juxta aquam, Exod. 2. 5. in
 Jonath. למתקררא על מים, Exod. 7. v. 15. in Targ.
 Hierosol. Sic מ in ista dialecto saepe in Infinitivo
 servit. Apud Talmudicos super illud: *Hoc est os ex ossibus meis, & caro ex carne mea,* Genes. 2.
 מלמד שבא אדם על כל בהמה וחיה ולא נתקררה רעתו עד
 Docet quod venerit Adamus ad omnes bestias & animantia,
 sed non refrigit mens ejus, donec coivit cum Eva vel Chavva,
 Jebhani-moth fol. 63. col. 1. Id vulgo sinistrè interpretantur
 contra Judaeos, quasi Adamus prius cum omnibus animalibus
 coierit, antequam Evam uxorem attigisset. Est autem in
 editione Basileensi explicatio in margine posita, שבא ברעתו
 quod animo & intellectu considerarit naturam ipsorum,
 sed cum non satisfieret ipsi, convertens se ad Evam dixit,
 Hoc est hac vice os ex ossibus meis, &c. מלל מקר
 Umbra refrigerans: שתהא מקירו Ut sit refrigerans ipsum,
 Kilaim cap. 1.

Frigidum: ושרון בכתלני ביום קריר Quae habitant in parietibus in die frigido vel frigoris,
 Hebr. ביום קרה, Nah. 3. v. 17. מים קרירי Aquae frigidae,
 Hebr. מים קרים, Prov. 25. 25.

Frigus: איד קרירותא דתלניא קרירותא קרירותא
 Sicut frigus nivis in die melsis, Heb. ביום קרה דחצרא
 Prov. 25. 13.

Idem: מתאחרין קרתא קורא Quae à frigore constringuntur,
 Jobi 38. 30. ומכות מורים Et ex cataractis Arcturi frigus,
 Jobi 37. v. 9. Et frigus in solstitio mensis Decembris,
 Gen. 8. 22. Jon. וקורא בתקופת מבת דלית להון חופא
 בקורא Quibus non est tegumentum in die frigoris,
 Hebr. בקרה, Jobi 24. 7. In die frigoris, Prov. 25. 20.
 קורא קורא Quod à frigore ejus, Hebr. לפני קוררו, Psal. 147. 17. Apud Rabbinos,
 Refrigeratio, refrigerium, recreatio; se-

Melior est una hora refrigerii animi in seculo futuro, quam tota vita seculi praesentis.
 In Pirke avoth cap. 4.

Refrigerium, Refrigeratio: ובנא ית ביתא ונבנא
 Et aedificavit domum refrigerii regum, Hebr. בית יער
 Domum sylvae Libanon, 1. Reg. 7. 2.

Potus factus ex herbis refrigerantibus, קרירטון
 refrigerans corpus, Talm. Hierosol. Schab. capite 14.

Cisarius, Rarer: Bava metzia cap. 6. à princip.
 in Mischna, Glossa, בעל הקרון. Sic in Talmud Hierosol.
 Kidduschin cap. ult. in Mischna.

Vide in serie קרק קרקר.

Coagulare, Condensare, Congelari: וחדק
 Et sicut caseum coagulatum, Hebr. תקפמיני
 Participium passivum, Ut lapis aquae, condensantur,
 scil. à frigore, id est, congelantur, Jobi 38. 30.
 דאתקריש אדמהון Quod coagulatus est sanguis eorum,
 Numer. 25. 8. in Jon. ויקרש הדם Et condensetur sanguis,
 Pesachin fol. 64. וין קרוש Vinum condensatum
 sive congelatum, Succa fol. 12. שנקרשו המים
 Quod congelatae essent aquae.

Unicornis: וקרש אעפי שאין לו אלא קרן Tal. Et unicornis
 vel animal unicomne, etiamsi non habeat nisi cornu unum,
 Cholin fol. 59. 2. קרש טביא רבי עילאי טיגריס אריא רבי עילאי
 Et mox: קרש est Capreolus sylvae Elaj; Tigris est leo sylvae Elaj.
 Baal Aruch scribit ad hunc locum: Sunt inter feras creaturae
 magnae, ut gigantes inter homines, & inveniuntur in loco illo.
 sc. Elaj. R. Salomon explicat vernaculé דין, quod puto esse
 Daim, Dama. Vocabulum autem קרש videtur esse ex Graeco
 Μονόκερας decisum: Hinc tertia filia Jobi dicta fuit
 קרן propterea דקרש quod similis fuerit cornu unicornis,
 Bava bathra fol. 16. 2. id est, quod praepulchritudine radios
 splendoris emiserit longos, ut est cornu unicornis animalis.

Frigus, Gelu: אכלני שרבא וקרשא קרושא Consumpsit me aestus & gelu,
 Genes. 31. 40. Jon. קורשא & legi Possit & legi.

Gleba, idem quod כרשינין, de quo suo loco.

Vide supra in קרה. קרתי. קרתא קרה.

Palmae genus: Dactylus, fructus palmae: קשבא
 Saccus plenus dactylorum, Megilla fol. 7. 2. וקן קשבא
 Qui succidit palmam, Bava kama fol. 58. 2. עו fol. 14. col. 2.
 Aruch scribit esse Palmae Persicae speciem pretiosiore
 quam sunt palmae in Palestina.

Durum, Induratum: באקושה או באקושה מרוב
Molli aut durâ, scil. mafsâ panis, Sota fol.4.2.
Vide & Cholin fol.105. *Sicut panis durus in gingivis dentium*, Ketubh. fol.39.2.
Locutio proverbialis.

Cucumeres, à difficili concoctione sic dicta: Hinc apud Talmudicos, למה נקרא שמן, Unde vocatur nomen ipsorum קשואים? propterea quod graves sunt corpori hominis ut gladii, Abhoda fol.11.1. & 29.1. והמלפפין Cucumeres & melopepones, Kilaim cap.1. ab initio.

Cucumerarium, Jesa.1.8. Hebr. מקשה.
Offa, Lapidés dactylorum: חרי קבי חר: *Duo cabi dactylorum, unus cabus in illis est osium*, & *amplius*, Joma fol.79. col.2. Citatur ut *proverbium commune*, quando significare volumus, bonis malos immixtos, inutilia sæpè sub utilibus latere, sub specie virtutis vitia occultari: *Quando intrudunt tria ossa dactylorum*, Cholin fol.50.2.

Seta, Seta porcorum: מקשה של חזיר אחת *Setam porci unam extrahens in Sabbatho*, peccat, Schab. fol.90.2. *Setæ sunt pili duri & rigidi in dorso suis.*

Vide in קסה קשואות.

Veritas. Respondet Hebraeo קשט. *ut, sæpè etiam pro צדק ponitur*: אמת, *Qui duxit me in via veritatis, id est, vera & recta*, Hebr. בדרך אמת, Genes.24. vers. 48. *Cujus omnia opera sunt veritas*, Dan.4.34. *Ex veritate, verè*, Dan.2.47. *Sine veritate*, Hebraice בלא אמת, Jerem.22.13. *Si pax & veritas*, 2.Reg.20.19. *Num veritatem vos dicatis*, Genes.42.v.16. *Benignitatem & veritatem cum Domino meo*, Genes.24. v.29. *Si in veritate vos ungitis me*, Judic.9.15. *Viros veraces*, Exod.18.v.21. *Et si veritas fuerit res hæc, id est, vera*, Deuter.22.v.20. לאורענק *Ut scire faciam te veritatem*, Hebr. קושט *Et erunt exercentes veritatem absconditi*, Jesa.59.15. *Et veritatem non loquuntur*, Jere.9. v.4. *Civitas veritatis*, Zachar.8.3. *Ad veritatem producet jus*, Jesa.42.3. *Verè Sarrax uxor tua pariet tibi filium*, Hebr. אביל, Gen.17.v.19. *Sic, בקושטא חיבין אנהא*, *Profectò rei sumus*, Genes.42.21. *Verè soror mea filia patris mei ipsa est*, Hebr. אמת, Genes.20.12. *Sic pro eodem*, Job.7.20. *Verè scio*, Hebr. אמת,

Jobi 9.v.2. & sic sæpius pro eodem: באקושה ארי: *Verè quia dixit Dominus*, Hebr. אף כי, Genes.3.1. *nec amplius, juxta Eliam, pro hac locutione אף usurpatur*: *Pondera veritatis*, Hebr. אבני כים, Prov.16.11. *Num in veritate, verè dixisti*, Hebr. האמנם, Numer.22.37. *In integritate & in veritate*, Jos.24.14. *Num verè dixi*, Hebr. הני, Jobi 6.v.22. *Ad veritatem regnabit rex*, Hebr. מן בגלל קושטיה דאברהם, Jesa.32.1. *Cum Aff. Propter veritatem Abrahami*, Psal.60.6. *Benignitatem & veritatem suam*, Gen.24.27. *Veritatem & redemptionem tuam*, Psal.40.11. *Et ambulavi in veritate tua*, Psalm.26.3. *Per veritatem tuam*, Hebr. באמתך, Psal.143.1. *Et veritas mea & benignitas mea cum eo erit*, Hebr. ואמתתי, Psal.89.25.

Arcus, idem est quod קשתא, Esth.1.3. in Targ. fec. *Sic ferè Psal.61.4. קושטא* *Arcus fortitudinis: Arx, Turris, munitio. Respondet Hebraeo מגדל. Aruch legit קושקא. Vide notas nostras.*

Verus, Fidus, Verax, Rectus: רובא: *Qui justus & rectus est*, Hebr. וישר, Deuter.32.v.4. *Domine Deus verax*, Hebr. אל אמת, Psal.31.6. *Plurale, אין מיתנה* *Si moriar ego morte rectorum*, Hebr. מות מות ישרים, Numer.23.10. in Jonath. quod Onkelus cum Pronomine reddit, *Et judicia vera*, Hebr. *Judices veraces*, Deut.16.18. *Jon.*

Veracitas, Veritas, Rectitudo, Integritas: *In integritate cordis tui fecisti hoc*, Hebr. ובתם, Genes.20.6. *Sic v.5. Et in rectitudine cordis tui*, Hebr. ובקשיטות לבך, Deut.9.5. *In integritate cordis & rectitudine*, Hebr. בתם לבך, 1.Reg.9.4.

Ornare, Comparare, Preparare cum ornatu, Exornare, Adornare. Apud Rabbinos, Orna prius teipsum, postea orna alios, Sanhedr. cap.2. fol.19.1. *Omni culpâ vacet, qui vult culpâre alium. Etenim Turpe est Doctori, cum culpa redarguit ipsum. Vide Adagia Hebraica Drusii. Meminit hujus sententiæ proverbialis R. David Soph.2.1. ad illud, Inquire in vos, etiam inquire: Inquire, inquit, primùm מומיכם maculas vestras, postea inquire in maculas aliorum. Quidam legunt ex Kal קשט, sed in Pabel usitatum plerumq̄ reperitur. R. David ibidem citat & aliam sententiam in*

tiam in eundem sensum, נקשט נרמין עד לא נקשט, אחרנין *Ornemus nos ipsos, antequam ornemus alios.* Pro eo Drusius legit נקשט Inquiramus. Item, Dixit R. Samlaj, ומקשט חתנים מצינו שהקכה מברך חתנים וכו' Invenimus (in Scriptura) quod Deus Sanctus & benedictus benedicit sponsis, & ornat sponsas, &c. Benedicit sponsis, sicut dicitur: *Et benedixit ipsis Deus*, scil. Adamo & Evæ, Gen. i.v.28. Quod ornat sponsas, unde id probatur? inde quod dicitur: *Et exstruxit Dominus Deus costam*, Genes.2.22. Hæc ibi. Ornatum istum intelligunt de plicaturis capillorum, ut sponsis fieri solet. Vide קלע. Item, פיקחין שבהן קישטו ארת, Prudentes ipsorum ornabant se & confidebant ad portam aulae regiae: & mox פיקחין שבהן נכנסו לפניו כשהן מקושטין, Prudentes ipsorum ingrediebantur quando erat ornati; & mox הללו שקישטו את עצמם לטעורה, Illi qui ornarunt se ipsos ad prandium, absidebunt, comedent & bibent, Schab. fol.153. *Ithpabel in Targum, Imperativus, אולפן* אתקשט לקבלתא אוריתא Præpara te ad recipiendum doctrinam Legis Dei tui Israël, Hebr. הכון, Amos 4. v.12. *Participium femininum, ובבלתא דמתקשטא בתקונהא* Et sicut sponsa quæ ornat se mundo suo, Hebr. תערה, Jefa.61.10.

Ornatus, Ornamentum, Mundus muliebris: קשוט Sicut ornatus sponsæ, Jefa.4.9.v.18. Sponsa ornatus fui, scil. obliviscatur, Jerem.2.v.32. *Affine huic est תכשיטין de quo in כשט.*

III. *Faculari, Ejaculari*: יש בויק שהויה Sunt quidam daemones qui volant in aëre sicut avis, & jaculantur sicut sagitta, Bemidbar rab. sect.12. fol.246.col.4. & Devarim rabba paraschâ כי תצא *Ithpabel, או גירי ראשון יתקשטון* *Faculari, Ejaculari*: Aut sagittas ignitas jaculabuntur in eum, Exod.19.13. In Targ. Hierosol. ubi melius pro ת scriberetur ה.

Arcus, instrumentum curvum instar parvi arcus, Kelim cap.21.

Costus vel Costum, radix odoratissima, de qua Plinius lib.12.cap.12. *Radix costi gustu fervens, odore eximio, frutice aliâ inutili.* Et lib.22. cap.24. in fine: *Quoniam thure supplicamus & costo.* Sic & cum thure in sacro suffitu Judæis olim usurpatum fuit, unde apud Talmudicos: הקושט שנים Costi duodecim libræ, Kerithuth fol.6.1. ubi confectio suffitus describitur. והחמס הקושט ראשי בשמים Costus & gingiber præcipua aromata, Oketzin cap.ult.

Numus aut nami species quedã, ab impressa figurã agni dictus. Apud Talm. כשהלכתי לאפריקי היו

קורין למעה קשיטא למאי נפקא מנאי לפרושי מאה קשיטא id est, Quando iter feci in Aphricam, audivi quod numum vocarint קשיטה. Quid inde fructus provenit? ad explicandum id quod in Lege dicitur: Centum קשיטה id est, numis, Genes.33.19. Vide Ber. rab. sect.79. in fine.

Constantina, Constantinopolis: יוביד Et וישצוי שיוכותא דמשתיר מן קושטנטיני קרתא חיבתא perdet & conficiet profugos superstites ex Constantina urbe scelerata, Numer.24.19. Jonath. *Qui egredientur ex Constantinopoli*, Numer.24.24. Jonath. קושטנטיני עד קושטנטיני Usque ad Constantinopolin in Edom, Psal.108.11.

Turris, Arx, Palatium: בקשקושי Sed in palatiis & urbibus nihil nobis potestatis, Schabb. fol.11.col.1. *Aruch legit קשקושי*, Gloffa, קושקושי id est, בירנוות. *Aruch legit קשקושי*, & sic citat Targum Psal.61.4. *ubi hodiè in libris est נוסק & singulariter אל נואסק*, קושטא.

Ligare, Alligare: *Ligari, Ligatum esse*: *Construere, Construi*, apud Grammaticos. Unde Aben Esra ad illud, וליעני לי Psal.22.v.8. Verbum לענן constructur semper cum litera ל.

Ligamenta, Redimicula, Fila serica, quibus capilli puellarum ligantur. Item *Gralla*, apud Talmudicos. Item *Alligamenta medicinae causã*, Schab. cap.8. in Misna.

Nodus, Vinculũ, Ligamen: נתקשר קשירה קשר *Ligatur nodus*: קשר של קימא *Nodus firmus & stabilis*: קשר עולם *Nodus perpetuò manens, durabilis.* Talem in Sabbatho ligare, prohibitum. Item *Nodi, Junctura membrorum, Articuli*: ut, קשרי אצבעות, Nidda fol.52.2.

Senescere, Incanescere: ואנא קשית וסביר: Ego autem incanui & senui, Hebr. 1.Sam.12.2. Sic quidam libri habet. Regia, וקשית ex forma *Quiescentium secunda*. Alii, קשיש *Senex sum vel canus.*

בר הוינן ווטרי לנברי השתא דקשישנא *Apud Rabbin.* *Cum essemus parvi, (id est, juvenes) pro viris habebamur, nunc quando senuimus, habemur ut pueri*, Bava kama fol.92.2. *Defectivè קש*: ut, משכון Oppigneravit hortum amico suo ad decem annos, & confenescit ad quintum annum, Bava metzia fol.109.2. *Ketubh.95.2. Confenescit*; nullos scil. דקשה ליה ובגר ליה: Quia senuit, & pubuit ei vox, id est, crassa facta est vox ejus, Bava bas. fol.167.2.

Senex, Decrepitus: ואנא קשיש וסביר: Ego decrepitus sum & consenui, 1.Sam.12.v.2. Et Isaac qui est senex, Jobi 15.v.10. ארי הוא

Nam ipse est frater meus senior me, Hebr. נרדל מפני, 1. Reg. 2. 22. *Plur.* ואתון קששין Vos estis senes, Hebr. ושישים, Jobi 32. v. 6. Et senes assurgent, Jobi 29. v. 8. In senibus est sapientia, Job. 12. 12. *Et spernit senectutem matris, Prov. 30. 17.*

Quererere, Conquirere, Colligere: ובמקוששא *Quererere, Conquirere, Colligere:* Et cum conquirente (ligna) qui violavit Sabbathum præfractè, Levit. 24. 10. idem Numer. 9. 8. in Targ. Hierof. De isto legitur Numer. 15. 32.

Afsimilare, Aequiparare, Comparare inter se, Comparationem instituere: מקיש יציאתם ממצרים לביאתן לארץ מקיש עברי לעבריה *Comparat exitum ipsorum cum ingressu in terram, Sanh. fol. 110. 1.* *Comparat Hebræum cum Hebræa, R. Salom. Exod. 21. 7.* Ut comparet cibum egeni cum pabulo animantis, R. Salom. Exod. 23. 11. *In Targū, אקשו יתי לאדם דאתברא, R. Salom. Exod. 23. 11.* *Afsimilarunt me Adamo, qui creatus fuit ex luto, Jobi 39. 19.* *Ithpehal, אתקש Comparari, Afsimilari. Hophal, הוקש Idem.*

Syllogismus, Comparatio, Proportio, Analogia: ספרי ההקש *Libri de Syllogismo, id est, libri priorum Analyticorum Aristotelis:* הקש מטעה *Syllogismus Sophisticus:* והוה ההקש בעצמו *Et eadem est proportio vel ratio, &c. in More sæpè, ut p. 62. 2.*

Tinnire, tintinabulo sonum edere: והקיש בצלצל *Et tinnit tintinabulo, Tamid cap. 7.*

Idem: Particip. in Targum, מקשקש במנהש, Tinnitum edit instar auguris, Genes. 43. 32. in Jonathane: *Tintinabulum tinniens, sonans. Apud Talmudicos, כאגוז המתקשקש בקליפתו, Sicut nux tinniens in cortice suo, Cholin folio 74. col. 2.* לא ילך אדם לבית האבל ובידו לגין המתקשקש *Non ibit homo in domum luctus cum lagena tinniente (id est, vacua) in manu sua, Cholin fol. 94. col. 1.* *Sicut oliva medullæ tinnientis, crepitantis, Cholin fol. 125. 1.* *Ex quo se collidunt mammæ, Nidda fol. 47. 1.*

Tinnitus, Sonitus, Strepitus tintinabuli æris aut alterius materie sonoræ.

Idem: אסתירא בלגנא קיש קריא Stater in lagena (scilic. vacua) Kis kis clamat, id est, magnum edit strepitum, Bava metzia fol. 85. 2. *Vide אסתירא in אסתירא. Item, עביר קיש קיש ולא קרי, Zohar in Exod. col. 177.*

Sarrire, Sarculis fodere & expurgare noxias herbas. Dicitur de olivetis & vineis: לא יקשקש Non farriet sub oleis, Moed katon fol. 3. 1. & mox ad illud: Et anno septimo intermittes

eam, Exod. 23. 11. scil. מלקשקש à farriendo. Rabbi Salomon ad illud, ונטשתה Et relinques eum, scil. à stercoredo & farriendo, Exod. 23. v. 11. ומקשקשין בכרמים Et farriunt in vineis, Succa fol. 44. 2.

Sarritio, Sarculatio: וקשקוש בשביעית מי *Et farritionem in anno septimo quomodo permisit? Moed katon fol. 3. col. 1.* ותן פרישנה לקשקושי *Duæ farritiones sunt, Ibid.* *Expendito numos (ex crumena tua) pro farritionibus vinearum, Succa dicto loco.*

Stipula, Palea, Quisquilia: צנור שעלו *Stipula, Palea, Quisquilia:* *Aqualiculus, in quem ascenderunt quisquiliae (effluxum scil. aquæ impediens) Ketubh. fol. 60. 1.* *Quod fluit super stipulas, Bava basra fol. 80. 2.*

Idem: vel, Scandule, aut similia ligna tenuia: קששין על גבי השבר *Stipulæ, vel, Scandulæ quæ sunt super fractura (pedis scil. animantis) Schab. fol. 53. 1.* *In Aruch & hoc scribitur קשקשין.*

Squama: אפוד תלמודים, תרע *Scito, quod sint quædam aves, quæ habent squamas in pedibus sicut pisces, Cholin fol. 27. 2. Vide & fol. 66. 1. 2.*

Arces, Palatia, idem quod בירניות, Tal. Schab. fol. 11. 1.

Arcus vel materialis vel cælestis, קשתא

*Et ab arcu extenso, Jefa. 21. v. 15. בקשת נחשנה Arcu chalybeo, 2. Sam. 22. 35. ותתחוי קשתא בעננא Et videbitur arcus in nubibus, Gen. 9. 14. והוה רבי קשתא Et fuit ejaculans arcu, Gen. 21. 20. בעננא בחיוו קשתא דהוי בעננא Sicut visio arcus existentis in nubibus tempore pluviae, Ezech. 1. 28. Hinc & Germani Arcū hunc vocant Pluvie arcum, Regenbogen: Sicut arcum chalybeum, Psal. 18. v. 35. Job. 24. v. 14. וקשתא וחרבא Et arcum & gladium, Hof. 2. 18. Juxta tractum arcus, Genes. 21. 16. בקשתא נכילא Sicut arcus dolofus, Jerem. 9. 2. Cum Aff. ית קשתי יהבית בעננא Arcum meum dedi in nubibus, Genes. 9. 13. וקשתי Et arcus meus in manu mea immutatur, Jobi 29. 20. לא בקשתי אנא רחיץ Non in arcu meo ego confido, Psal. 44. 7. בני קשתך Filii arcus, i. e. sagittæ, tela tua, Psal. 45. 6. וארמי קשתך Et projiciam arcum tuum, Ezech. 39. 3. סיפך וקשתך Gladium tuum & arcum tuum, Genes. 27. 3. לא Non gladio tuo neq; arcu tuo, Jos. 24. v. 12. ועד קשתיה Et usque ad arcum ejus, 1. Sam. 18. v. 4. מתח קשתיה Tetendit arcum suum, Thren. 2. 4. *Plurale, תפן תבר גררין וקשתין Ibi confregit sagittas & arcus, Psal. 76. 4.* *יבברין Arcus fortissimorum Græcorum contracti**

fracti sunt, 1. Sam. 2. 4. **בנידון ובקשתו** Telis & arcubus, Jefa. 7. 24. **יהיה רבי קשתותא** Et fuit jaculans arcubus, Genes. 21. 20. Jonath. **קשתותיה** Cum Aff. **מתיחן** Et omnes arcus ejus tensi sunt, Jefa. 5. v. 28. **קשתתהון עולימין יבועון** Et arcus ipsorum pueros diffindent, Jefa. 13. 18. **אתפרא קשתתיהון** Confracti sunt arcus ipsorum, Jerem. 51. 56. **Et aliâ formâ,** **ומתחו קשתתהון** Et tetenderunt arcus suos, Psal. 37. v. 14. **וקשתתהון יתברון** Et arcus ipsorum confringentur, ibid. v. 15.

Apud Rabbinos: **המסתכל בקשה** Qui contemplatur Iridem, scil. sine timore & reverentia, Kiddusch. fol. 8. **Quando Judeus arcum caelestem videt, debet dicere:** **ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם** Benedictus sis Domine Deus noster, memor federis, fidelis in federe suo, **ו stabilis in sermone suo:** Aliter: **המסתכל** Quicumque intuetur nuditatem (mulieris,) ejus arcus excutitur, Sanhedr. folio 92. id est, **אבר שלו מתחסרת להוריע** Aliter: **הוא נברא דדר בקשתא דעליתא** Vir ille qui sedit in arcu coenaculi, Bava bathra fol. 41. 2. Glossator scribit, esse Nomen loci.

קשת Sagittarius, Arcitenens, Jaculator: **על קשתתא ועל קלעיא** Super jaculatores & funditores, 2. Sam. 20. 23. Sic vers. 7. **וקשתתא** pro Hebr. **וקשתתי** והפלתו. Apud Talmud. **ישתא אלפא קשתתי** Et sex mille sagittariorum, Jevam. fol. 16. 2. Item, **קשה** Sagittarius signum caeleste, apud Astronomos.

קשת Jaculari, Ejaculari, Ferire, Petere, Facere arcu: **קשת בנררא** Feriebat sagittis; jaculabatur tela, Hebr. **קלקל בחרים**, Ezech. 21. v. 21. **ולא יקשרת תמן גיר** Neq; jaculabitur eo sagittam, 2. Reg. 19. 32. Idem Jefa. 37. 33. **ex forma Kal יקשה** scribitur.

קתא Platea avis, Ibis, Onocrotalus, Pelicanus. Variant interpretes: **קתין וקפודין** Plateæ & ericii, Jefa. 34. 11.

קתא דמנלא Manubrium falcis, Schevuoth fol. 43. **קתא דנרנא** Manubrium lanceæ, Sanh. fol. 27. 2. **קתא דמנלא** Manubrium ascia: **קתיהו בטינא** Manubrium ipsorum luto obducitur, Pefachin fol. 30. 2. **סכניא** Culter post capulum, Metzia fol. 26. 1. **קתתא** Targum. **קתתא** Et delabatur ferrum de manubrio, Deuter. 19. 5. in Jonath.

קתרה Cathedra, Sedes, **קתרה** Kelim cap. 7. & 24. **ישבת בקתרה** Sedens in cathedra, Kethub. fol. 59. 2. **קתרה** Plurale, **קתרה** ועא **קתרה** Et 71. cathedrae aureae fuerunt illic pro 71. affessoribus synedrii magni, Succa fol. 51. 2. **קתרה** ועל נבי קתרה **קתרה** Sedent in scabellis & cathedris, Berach. fol. 43. 1. **Legitur** & masculinè **קתרה**.

קתלא Perna, Petaso: **קתלי דחורי** Pernaë porcorû. Sic legit Aruch: in Gemara **קתלי** Cervices, Megilla fol. 13. 1. **Alibi legitur** **קתלי**, vernacule **בכונש** Cholin fol. 17. 1.

קתוליקוס Catholicus: **Thesaurarius**, Talm. Hieros. in Schekal cap. 5. Glossa **קתוליקוס** על האוצרות. In Tanchuma par. חקת fol. 78. col. 1. Similis est **קתוליקוס** qui habuit duos Catholicos, qui sine ipsius voluntate nihil faciebant, &c. In veteribus Gloss. verb. Juris, **קתוליקוס** Catholici, Rationales, rationum praefecti. In Bemidb. rab. sect. 14. fol. 271. col. 1. **קתוליקוס** קרח היה קתוליקוס לביתו של פרעה והיו בידו מפתחות האוצרות שלו Korach fuit catholicus domus Pharaonis, erantque in manu ejus claves thesaurorum ipsius.

קתון Urceus, Poculum, Calix, Scyphus. Vide supra in **קית**.

קתק Subvicarii. **Hi erant duo, qui ministrabant summi pontificis vicario, qui vocabatur סגן, prestabantq; ipsi id quod ipse prestabat summo pontifici**, Majemon par. 3. capite 4. **de חבלי המקדש**.

קתרו Rupes, Petra. Plurale, **קתרו** ביתא **קתרו** Et faciunt sibi domicilium in petris, Prov. 30. 26.

Deinde exponunt **קתרו** pro **Spina aliqua specie**: Exemplum adducitur in Aruch ex Jellamedenu.

קתרוס Cedri species, qua **קתרוס** vocatur, Rosch haschana, fol. 23. 1. Aruch legit **קתרוס**. Citrus fortè. Vide Jalkut fol. 73. 2.

קתרוס Cithara, **קתרוס** Tympanum: **קתרוס** Sonum citharae, Dan. 3. 5. Jefa. 5. v. 12. est pro Hebraeo **קתרוס**, sed in Venetis pravè scriptum **קתרוס**. Plurale, **קתרוס** ואבובין לופרא **קתרוס** Citharas & organa ad psallendum illis, Ecclef. 2. 8.

קתתא Manubrium, Capulus, contractè **קתתא**, de quo antè. **קתתא** Possit & ejus esse plurale, **קתתא**.

ר

ר

ראה Videre, Prævidere, Providere, Aspicere, Respicere, Perspicere, Circumspicere: Ex-

periri, Animadvertere, Percipere, Frui. In Targum **ראה** Secundum vi-

dum visum, Sicut videtur, Ut apparet. וְרָאָה הַיּוֹד *Videbitur*, i.e. pronuntiabitur, exprimetur. *Locutio Ab, Esra frequens.* *Oppositum ejus* יְעַלֵּם *Occultabitur*, i.e. non pronuntiabitur, occultum erit in pronuntiatione. *Sic de litera י* in fine dictionis. *scribit in libro* צָחוּת *his verbis:* וְרָאָה הַיּוֹד יָדִי וְאִם הָיָה פְתוּחַ הֵנוּ לְשׁוֹן רַבִּים וְרָאָה הַיּוֹד יָדִי וְאִם הָיָה פְתוּחַ הֵנוּ לְשׁוֹן רַבִּים וְרָאָה הַיּוֹד יָדִי וְאִם הָיָה פְתוּחַ הֵנוּ לְשׁוֹן רַבִּים *Si fuerit patachatum, est numeri pluralis, & videbitur (id est, pronuntiabitur) Jod, ut in יָדִי יָדִי: quod si post se habuerit literam ו, occultabitur, id est, quiescet, non pronuntiabitur: ut יָדִי וְרָגְלוֹ. Sic eidem נָח נְרָאָה vocatur Scheva quiescens, sive expressum sive subintellectum, sub consona mobili: unde in libro Tzachuth: In שְׁמֵר litera Mem est cum Pathach, propterea quod post se habet נָח נְרָאָה quod est Scheva, i.e. Scheva quiescens sub consona mobili. Item, רובי הפתח Multa de Pathach parvo, (id est, Sargol) sunt, quæ post se habent נָח נְרָאָה quod est Scheva, veluti אוֹצוֹר. Item, ו in fine dictionis antecedente, numeri plur. indice, הוא נְרָאָה illud mobile est, id est, pronuntiatur: ut יָדִי וְרָגְלוֹ. Item, גם יבוא בקמץ Etiam venit cum Kametz parvo, i.e. Tzere, ו mobile, ut שָׁלוֹ. Contrà, נָח נְעֵלֵם est Litera quiescens, ut: Quandoque invenitur cū Cholem נָח נְעֵלֵם He quiescens, ut שְׁלֵמָה.*

וְרָאָה הַיּוֹד *Dignum, Decens, Conveniens:* וְרָאָה הַיּוֹד *Magis quam decet vel conveniens est:* אֵין מְרָאָה *Non est de digno vel convenienti, Non convenit:* וְרָאָה הַיּוֹד *Digni ad testificandum.*

וְרָאָה הַיּוֹד *Visus, Visio.* וְרָאָה הַיּוֹד *Sanctificant vel consecrant lunam juxta visionem, id est, cū eam primū novam conspiciunt.* וְרָאָה הַיּוֹד *Per visionem oculorum vestrorum.* וְרָאָה הַיּוֹד *Non est ea vera visio.* Item, *Apparitio, Comparitio:* וְרָאָה הַיּוֹד *Oblatio, sacrificium apparitionis.* *Præceperat Deus ter quotannis comparere coram se in Templo cum dono & oblatione aliqua, Exod. 23. 17.* *Donum illud vocatur וְרָאָה הַיּוֹד & simpliciter וְרָאָה הַיּוֹד.* *De isto peculiaris est liber in Talmud, qui חֲנִינָה inscribitur, & incipit, הכל חייבין בראייה, Omnes obligati sunt ad apparitionem, omnes tenentur observare præceptum illud: Tribus vicibus quotannis* וְרָאָה הַיּוֹד *apparebit omnis masculus tuus coram facie Domini, Exod. 23.* *Talmudici hinc quosdam excipiunt. Quantum afferre quisq; debebat, non est Lege definitū, unde Talmudici statuerunt, non esse minus cuiq; offerendū, quàm שְׁתֵּי כֶסֶף שְׁתֵּי כֶסֶף duos numos argenteos, ponderis 32. granorum hordei. Nemo autē debebat comparere vacuus, Exod. 23. 15.* *Visio vultus, presentia.*

וְרָאָה הַיּוֹד *Ratio, Probatio:* וְרָאָה הַיּוֹד *אין מביאין ראייה מן השוטים*

Non adducunt probationem à fatuis, Ab. Esra, Genes. 38. 15. *Eliciens aliquid à socio suo, ei incumbit probatio.* *Idem cū illo: Aetori incumbit probatio:* וְרָאָה הַיּוֹד *Probationes perfectæ & firmissimæ.* וְרָאָה הַיּוֹד *Sapientes probationum, id est, Physici, probationes suas ex rerum naturalium causis afferentes, Aben Esra Eccles. 7. 5.*

וְרָאָה הַיּוֹד *Apparitio, Comparitio.* *Apud Talmudicos, אלו דברים שאין להם שיעור הפיאה והככורים והראיון Istæ sunt res quibus non est mensura (in lege data) nempe Angulus agri, Primitiæ, Cōparitio in festis, Beneficentia, & Studium Legis.* וְרָאָה הַיּוֹד *Quid est comparitio?* *R. Jochanan dixit, בעורה, Comparitio vultus in atrio, i.e. præsentia, comparitio: Resch Lakis dixit, בקרבן, Præsentia corporalis cum oblatione, Pea cap. 1. Chagi. fol. 7. 2.* *Nempe in tribus festis anni principalibus debebāt singuli comparere in atrio Templi cū oblatione, quæ erat שְׁתֵּי כֶסֶף שְׁתֵּי כֶסֶף duorum argenteorum.* *Illud vocabatur וְרָאָה הַיּוֹד Oblatio præsentia.* וְרָאָה הַיּוֹד *Organa visus: item sensus visus.*

וְרָאָה הַיּוֹד *Pulmo:* וְרָאָה הַיּוֹד *Pulmo qui perforatus est aut defectuosus, Chol. cap. 3. in princ.*

וְרָאָה הַיּוֹד *Aspectus, Vultus:* וְרָאָה הַיּוֹד *Et Rachel erat pulchra aspectu, Hebr. וְרָאָה הַיּוֹד, Genes. 29. 17.* *Et erat Joseph pulcher aspectu, Genes. 39. 6.* *Mulier pulchra aspectu, Deuter. 21. v. 11. in Jonath. וְרָאָה הַיּוֹד Et aspectus ejus erat terribilis, Dan. 2. 31.* *וְרָאָה הַיּוֹד Et aspectus quarti, Dan. 3. 25.* *וְרָאָה הַיּוֹד Quæ pulchra est aspectu suo, Jerem. 11. 16.* *Plurale, וְרָאָה הַיּוֹד לא אשתמדעו, Vultus ipsorum non fuerunt agniti, Thren. 4. 8.*

וְרָאָה הַיּוֹד *Idem:* וְרָאָה הַיּוֹד *Mulier sive uxor erat prædita sapientiâ, & pulchra aspectu, Hebraicè, וְרָאָה הַיּוֹד. 1. Sam. 25. v. 3.* *Et puella ista erat pulcherrimi vultus, Esth. 2. 7.*

וְרָאָה הַיּוֹד *Speculum:* וְרָאָה הַיּוֹד *Speculū quod contractum est, Kelim cap. 14.*

וְרָאָה הַיּוֹד *Index, indicans locum Scripturae sacre vel aliorum authorum concordantium, Concordantia.* *Pro eodem etiam dicunt* וְרָאָה הַיּוֹד *מורה.*

וְרָאָה הַיּוֹד *Hebr. וְרָאָה הַיּוֹד vel juxta quosdam, Rhinoceros. Naricornis.* *Elias hoc loco illud ponit, quia frequenter pro א ponitur.* *Legitur et pro Hebræo וְרָאָה הַיּוֹד, Deuter. 14. 5.* *Jonathan pluraliter וְרָאָה הַיּוֹד. An unicornis inter animalia ad esum licita fuerit, ex historia antiqua indagandum?*

dum? Apud Talmudicos in Cholin fol. 59. legitur: *Hæc sunt signa animalium, quorum adeps est licitus; quæcumq; scil. habent cornua & ungulas fissas. Si cornua habet, non opus habet redire ad ungulas: (nam quodcunque habet cornua, habet etiam ungulas fissas, ut est in Nidda fol. 51. col. 2.) Sed si habeat ungulas fissas, opus est, ut habeat quoq; cornua (nam non est contrâ:)* וקרא אף על פי שאין לו אלא *Unicornis autem licet unicum tantum cornua habeat, licitus est.* Hinc videtur colligi, animal licitum fuisse. Eodem facit quod legitur in Massech. Schab. fol. 28. col. 2. ex sententia Rabbi Meir: תחש שהיה בימי משה ביריה בפני עצמה היה ולא הכריעו בה חכמים אם מין חיה הוא אם מין בהמה הוא וקרן אחת היתה לו במצחו ולפי שעה גזרמן לו למשרה ועשה ממנו משכן ונגנו מרקאמר קרן אחת היתה לו במצחו ש מ טהור היה דאמר ר יהודה שור שהקריב אדם הראשון קרן אחת היתה לו במצחו שנ ותיטב לה משור פר מקריב ומפדים מקרין תרתי משמע אמר רב נחמן בר יצחק מקרן כתיב ולפשוט מנה דמין בהמה הוא כיון דאיכא קרש דמין חיה הוא ולית ליה אלא קרן חדא איכא למימר מין חיה הוא hoc est, *Taxus qui fuit tempore Mosis, creatura fuit per se & peculiaris, neq; deciderunt de ea sapientes, utrum species fuerit fera, an bestiae? Habuit autem cornu unicum in fronte, & eo tempore obtulit sese Mosis, fecitq; ex ea tabernaculum; sed statim iterum occultata fuit & ex oculis sublata. Ex eo quod dicitur, Cornu unum habuisse in fronte, inde colligimus, quod munda fuerit. Unde etiam R. Jehuda dixit; Bos quem obtulit Adam primus, cornu unicum habuit in fronte, sicut dicitur; Gratius erit Domino, quam bos aut vitulus cornua habens, & ungulas findens, Psal. 69. 32. Quod dicitur absolute מקרין Cornua habens, id videtur innuere, duo cornua intelligenda esse: sed Raf Nachman dixit, מקרין scriptum est (defectivè scil. sine Jod, & proinde etiam de uno cornu intelligitur.) Inde autem videtur dici posse, fuisse speciem bestiae! (Nequaquam:) quandoquidem enim fuit קרש, quæ est species fera, & unicum duntaxat habet cornu, dicendum est, fuisse speciem fera. Hæc ibi. De voce קרש vide suo loco. Eadem hæc ex parte leguntur quoque in עף folio 8. 1. & in Cholin fol. 60. col. 1. Veniamus nunc ad exempla ex Targum: היך רימנא חוקמי Et exaltasti quasi unicornis robur meum, Hebr. אפטר דגבי רימנא למפלחך, כראם, An possibile est ut velit unicornis servire tibi? Heb. אפטר דתקטור רימנא בתלמא באשליה, רים, An possibile est, ut liges unicornem in fulco cum fune suo? ibid. vers. 13. היכמא דרימנא מננה Sicut Rhinoceros petit cornibus suis bestias agri, Deuter. 33. 17. in Jonathane. ולמא למשעבדא, Targum Jeruschalmi hoc loco, Nec in servitutè redigi possunt cor-*

nua unicornis; & mox, היך תורמא ורימנא Sicut bos sylvestris & rhinoceros feriunt cornibus suis. Plin. scribit lib. 8. cap. 20. Rhinocerotem cum elephanto dimicare, & cornu ad saxa limato, se ad pugnam preparare. Pausanias author est, Rhinocerotem duo habere cornua, alterum majus ex navi-bus prodiens, alterum supernè, minus quidem, sed validum: דתקיפין ורמין פרימנא Qui fortes sunt & excelsi instar unicornis, Psal. 22. 22. היך קרנא דרימנא Sicut cornu unicornis, Psal. 78. 69. In Hebræo est רים quod videtur legisse aut accepisse pro רים et si sine א vel י post ר in Hebræo non legatur. Plural. היך בר רמא Sicut pullum unicornium, quod Regia legunt רמנן, Psal. 29. 6.

ראש Caput: Vertex: Summitas:

Principium, Initium, Primum, Præ-

cipium, Primitia: Et decubuit Israël ad caput lecti, Genes. 47. v. 31. ירחא

Mensis hic vobis erit principium mensium, Exod. 12. 2. ריש הצרכון

Primitias vestrae, Hebr. ראשית, Levit. 23. v. 10. ריש

Primitias massæ farinaceæ vestrae, Numer. 15. 20. חילי וריש חוקמי

Robur meum & principium fortitudinis meæ, Genes. 49. 3. בריש טורא

In vertice montis, Exod. 24. v. 17. או ברקן

In capite vel barba, Levit. 13. 29. ובריש בנחוי

In caput Joab & caput filiorum ejus, 1. Reg. 2. 33.

De primitiis massæ farinaceæ vestrae, Numer. 15. 21. מריש טוריא

De vertice montium, Numer. 23. 9. ותסב מריש כל אבא

Et accipies de primitiis omnium fructuum, Deuter. 26. v. 2.

In caput domus paternæ, Numer. 17. 18. ובריש שבולא יתקטפון

Et sicut summitas spicæ abscidentur, Jebi 24. 24. עמפחא

Numquid caput canis ego sum, 2. Sam. 3. 8. רישא רכלבא אנא

Accipe tibi aromatum præcipuum sive præstantissimum, Exod. 30. v. 23. דלא יהודע לגבר מן רישא

Quod non indicat homini ab initio, quid futurum sit in fine, Eccles. 3. v. 11. ואחידת ברישא דתורא

Et apprehendit summitatem sceptri, Esth. 5. 2. ואלין לרישא

Erunt omnia ista in capite Josephi, Genes. 49. v. 26. מרישא רשתא

A principio anni, Deut. 11. v. 12. Cum Affixis Pronominibus, שו ימנד על רישיה

Pone dexteram tuam super caput ejus, Gen. 48. v. 18. ורישיה ממי על צית שמא

Et caput ejus pertingat usque ad summitatem cœlorum, Genes. 11. 4. Et rependat ei in caput ejus,

Levit. 5. 24. מרישיה וער רגלוהי

Et rades ad pedes ejus, Levit. 13. 12. ותנלח ית רישיה

Et auferet oleum in caput ejus, Deuter. 21. 12. ואריק משהו על רישיה

Et auferet Pharaon caput tuum à te, Genes. 40. v. 19. קטולך תהי ברישך

Reatus cædis tuæ erit

tuæ erit in capite tuo, 1. Reg. 2. 37. ובהתח חוביך על
 Et pudor culpæ tuæ erit in capite tuo, Je-
 rem. 3. 37. הוא תלתא סלין דחירו על רישו
 corbes panis candidi super capite meo, Gen. 40.
 v. 16. מן סלא מעליו רישו
 Ex corbe super capite meo,
 vers. 17. נטרא לרישו אשונך
 Custodem capitis mei
 constituam te, 1. Sam. 28. 2. אל תקיפון פאתא דרישכון
 Ne circumtondatis angulum capitis vestri,
 Levit. 19. 27. כפריע אתיב גמלכון ברישכון
 Citò repèdam
 retributionem vestram in caput vestrû,
 Joel. 3. v. 4. אימננן רישין עליכון
 Imposuisti fæ-
 neratores super caput nostrum, Psalm. 66. v. 12.
 נפלא פלילא דרישנא
 Cecidit corona capitis nostri,
 Thren. 5. 16. חובת קמוליה ברישנא
 Culpa cædis
 ejus erit in capite nostro, Jos. 2. v. 19. Plurale,
 Et constituam eos capita su-
 per vos, Deut. 1. 13. Sic Exod. 18. 25. Constructum,
 In quatuor capita fluminum,
 Genes. 2. 10. אפחויא רישו טוריא
 Visa sunt cacumi-
 na montium, Genes. 8. 5. ורישו אבהת שבטא
 Et ca-
 pita patrum tribuum, Jos. 14. 1. חלא ברישו גבריא
 Nonne per capita virorum istorû,
 1. Sam. 29. v. 4. וברישו ירחיכון
 Et in principiis mensium
 vestrorum, Numer. 10. 10. וחפי רישיהון
 Et obtexit
 capita ipsarum, Exod. 36. 38. וספרא יספרון ית שער
 Et tondendo tondebunt pilos caputum
 ipsorum, Ezech. 44. 20. ורישיהון לא יגלחון
 Et ca-
 pita sua non radent, ibid. לא ימרטון מרט ברישיהון
 Non depilabûnt depilationem in capitibus suis,
 Levit. 21. 5. לסבוהי לרישוהי ולרניוהי
 Seniores suos,
 capita sua & judices suos, Jos. 23. 2. רישהא בשוחרא
 Capita ejus pro munere judicant,
 Mich. 3. 2. אפוד רבבין
 Omnes sequun-
 tur caput suum. Errante pastore, errat grex:
 Qualis rex, talis grex: ברישא
 In capite, i. e. In
 summitate, in vertice: Item, Antè, Anterior, Heb.
 Cujusnam
 facies ambulavit in capite, i. e. anterior, ut
 דגברא
 Antè, Anterior, Heb. Cujusnam
 facies ambulavit in capite, i. e. anterior, ut
 Viri, scil. caput, ambulavit anterior,
 Berachoth fol. 61. 1. Sermo ibi de Adamo bici-
 pite creato. Tale est, הדרם עיני בראשו
 Sapientis
 oculi sunt in capite, hoc est, in fronte ejus, Eccl. 2. 14.
 ריש מעינא
 Caput viscerum, i. e. principale viscus,
 Cholin fol. 93. 1.

II. מרידת רישו Venenum, Toxicum: רישו רישא
 Amarum venenum serpentum, Hebr.
 חורמני
 Absynthio & רישו חיון
 veneno serpentum, Thren. 3. 19. רישא
 Sicut venenum serpentum pessimorum, Hof.
 Pessimum sicut venenum
 10. v. 4. ביש ברישו חיון
 Et וברישו פתני חיון אכוראין
 sicut venenum aspidum, serpentum crudelissi-
 morum, Deut. 32. 33.

האי רישנא Caput, Capitaneus, Princeps:

Hiccine princeps tali munere affi-
 ciendus? Sanhedr. fol. 94. 2. Sic Syriacè,
 Principes, Primores, Luc. 18. vers. 18. In Targum,
 In protractione spiritus
 persuadetur princeps, Prov. 25. 15.

Idem. Hinc, רישתניה דנשיב
 Dixit mihi Domina mulierum venefi-
 carum, Pesach. fol. 11. 1. Glossa, ובירתן
 Domina ipsarum.

אברים הראשיים Capitalis, Principalis:
 Membra principalia.

ראשיתחון דיתנן קדם יי לך יהבתנן
 Primitias eorum, quas daturi essent Domino,
 tibi dedi eas, Heb. ראשיתם Num. 18. 12.

אנא יי ברית עלמא
 Initium, Principium: Ego Dominus creavi mundum à prin-
 cipio, Jesa. 41. 4. & 66. 9. & 40. 21.

Initium, Principium creationis mundi,
 Creatio, quia historia creationis mundi incipit à voce
 in principio libri primi Mosis: אקרימנני
 Quis prævenit me operibus crea-
 tionis, Job. 41. 2. אפני עובדי בראשית
 Multiplicavit opera creationis per multiplicem sapientiam
 suam, Jesa. 28. 29. כמא דקמין סדרי בראשית
 Sicut stabiles sunt ordines creationis, 1. Sam. 23. 5. Sic
 Rabbini scribunt & dicunt, arietem Isaaci creatum
 esse à sex diebus creationis: מעשה בראשית
 Opus creationis.

Ulceris maligni genus. א fortè pro-
 tractionis litera est; vocalem primam indi-
 cans. R. Salomon scribit, esse morbum perturbati cere-
 bri ob innatum ipsi vermiculum: דקיוו שניהן ושבושו
 Si venam secuerint ambo
 (maritus & uxor) & coierint, erunt ipsis liberi
 ulcerosi, Gittin fol. 70. 1. Glossa R. Salomonis:
 Liberi debiles valde, propterea quòd habent
 reptile aut vermiculum in cerebro, ut dicitur
 in libro כתובות cap. 7. in fine. Idem in Nid-
 da fol. 17. 1. בפני מה אין בעלי ראתן בבבל מפני שאוכלין
 Quare non sunt ulcerosi
 in Babylonia? propterea quòd edunt blitum
 (vel, betam) & bibunt siceram veprium, id est,
 ex herba quam vocant כשורא sive הימלון Lupu-
 lum, qui crescit in vepribus, Kethubh. fol. 77. 2.
 Et ibidem in præcedentibus: Narravit mihi se-
 nex quidam Hierosolymitanus: Viginti qua-
 tuor percussi ulcere Aegyptiaco sunt,
 quibus gravis est coitus, ובעלי ראתן קשורא מכולן
 & tali ulcere laborans gravissimus omnium est.
 Hinc in Vajikra rabba sect. 16. Dixit R. Schi-
 meon Gamalielis filius: Aliquando iter feci Ti-
 beriade Siporium, ubi incidit in me senex qui-
 dam, dicens mihi: כר מיני שהון הן
 Viginti qua-
 tuor genera ulcerum sunt, ואין לך קשורא לתשמיש

Dixit amplius Rabbi: Eo genere percussus fuit Pharao, &c. vide ibidem amplius, & in Ber. rab. sect. 40.

רב *Magnificari, Magnificare se, Extollere, Evehere, Efferre se: Magnificentiam, Principatum sibi arrogare. Præteritum,*

Super populum Dei se extulit, Hebr. הנדיל, Jerem. 48. 42. ארום אתרברב עלי

Nam extulit se contra me inimicus, Hebr. הנדיל, Thren. 1.9. Magnificavit se contra me astute agendo, Psalm. 41. 10.

Et de principatu contendit cum angelo, & prævaluit, Hof. 12. v. 4. חלף

Eo quod magnificat se populus hic ore suo, Jefa. 29. 13. דאתרברב עמא הדין בפומהון

Qui magnificavit se ut Pharao rex primus, Jefa. 27. 1. ועל מן אתרברבתא

Et cõtra quem extulisti te, Hebr. הנדיל, Jefa. 37. 23. ארום אתרברבת

Nam principatum impetraſti, vel, De principatu contendisti cum angelis Domini, & cum hominibus, & prævaluisti eis, Hebr. שרית, Genes. 32. 28. in Jonathane.

Nam principatum arrogasti tibi super nos, etiam principem agendo, Hebr. השתרר עלינו גם השתרר, Numer. 16. 13.

Contra populum Domini magnificè extulerunt se, Hebr. יהודי הנדיל, Jerem. 48. 26. עלי אתרברבו

Et magnificarunt se contra terminum ipsorum, Soph. 2. 8. Quia probris affecerunt, & magnificarunt se contra populum Domini, Hebr. ונדילו ibid. vers. 10. חלף דאתרברבו

Pro eo quod magnificarunt se, Ezech. 36. v. 3. Propterea quod extulerunt se, Psalm. 49. 12. Magnificè extulerunt se, & fecerunt abominationem coram me, Hebr. ותנבחיני, Ezech. 16. vers. 50.

Quod superbè extulerunt se filia Tzionis, Hebr. נבחו, Jefa. 3. 16. ואתרברבתון עלי במלי פומכון

Et extulistis vos contra me verbis oris vestri, Ezech. 35. vers. 13. Participium, Qui magnificè efferunt se contra me, Psalm. 35. 26. Faemininum, Principatum gerens in populos, Thren. 1. v. 1. Heb. שרתי, Dominatrix. Infinitivus, אף אתרברבא

Etiam dominando, principatum gerendo, Numer. 16. 13. Magnificè efferre vos in monte sanctitatis meæ, Soph. 3. 11. Futurum, Nam major est Deus homine, Hebr. ירבה, Job. 33. 12. אב

Num extollet se serra contra eum qui trahit eam, Jefa. 10. 15. ותתררב

Et extolletur regnum re-

gis Messia, Numer. 24. 7. in Targum Hierosolymitano Ne efferant se coram me Israelitæ, Judic. 7. 2. לא תתרברבו Ne extolatis vos, Heb. אל תנבחו, Jerem. 13. 15. אן בקושטא

Num verè vos contra me magnificabitis, Job. 19. 5.

רב *Magnus, Amplus, Major sive ætate, sive corpore, sive dignitate, tam civili quàm ecclesiasticâ, sive doctrinâ. Primo modo respondet sæpè Hebræo רב quando Magnum significat: Et aspectus major quàm socii sui, Dan. 7. 20. הות לטור רב Fuit in montem magnum, Dan. 2. 35. עבר לחם רב Fecit cõvivium magnum, Dan. 5. 1. ליתוהי רב בביתא הדין מני Non est major in domo hac quàm ego, scilic. dignitate, Genes. 39. 9. מוסר רב ותקוף Luctu magno & gravi, Genes. 50. 10. אף נברא משה רב לחרא Etiam vir ille Moses magnus erat valdè in terra Agyptiorum, id est, maximæ dignitatis & existimationis, Exod. 12. 3. ארי רב יהוה Nam magnus est Dominus, Exod. 18. 11. כל פתנס רב יתון לותר Omnem rem magnam, id est, difficilem, afferent ad te, Exod. 18. 22. בחיל רב וביר תקיפא Virtute magnâ & manu forti, Exod. 32. 11. ביום קטול רב In die occisionis magnæ, Jefa. 30. 25. עם רב ותקוף Populus magnus & fortis, Deut. 1. 28. ובתקוף רב Et in fervore magno, Deut. 29. 28. מדיח רב למחוי Altare maximum aspectu, Jos. 22. 10. בקל רב Sono magno, 1. Sam. 7. 10. נחורא רבא, Emphaticè, Lumen magnum, Genes. 1. 16. אחוהי דיפת רבא Frater Japheti major natu, Genes. 10. 21. עד נהרא רבא Usque ad flumen magnum, Genes. 15. 18. ועד רבא A minimo usque ad maximum, Gen. 19. v. 11. וקרא ית עשו בריה רבא Et vocavit Esavum filium suum natu majorem, Genes. 27. 1. אלהא רבא Deus magnus est Dominus & rex magnus super omnes Deos, Ps. 95. v. 3. ביוםא רבא In die illo maximo, Cantic. 5. 10. ורבא ישמעבר לוועירא Et major serviet minori, Genes. 25. 23. א' ברבא שרי ובועירא שזי A maximo incepit, & in minimo desit, Genes. 4. 4. 12. מלא ועירא Rem minimam ut maximam audivit, Deut. 1. 17. ועד רבהון ועד זערהון A maximo usque ad minimum ipsorum, Jerem. 6. 13. מרבחהון ועד זערהון A maximo usque ad minimum ipsorum, Jonæ 3. 5. Plurale ex hac forma defectiva non reperitur, sed pro eo per geminationem duarum literarum dicitur ut, רבבין Plagas magnas, Gen. 12. 17. וברבין Et judicii magnis, Exod. 6. 6. רבבין Signa ejus quàm magna sunt, Dan. 3. 32. Et reges magni, Jerem. 27. v. 7. Cujus magna sunt consilia, Jer. 32. v. 19. Emphat. רבבין רבבין Duo luminaria magna,*

ut, רבבין Plagas magnas, Gen. 12. 17. וברבין Et judicii magnis, Exod. 6. 6. רבבין Signa ejus quàm magna sunt, Dan. 3. 32. Et reges magni, Jerem. 27. v. 7. Cujus magna sunt consilia, Jer. 32. v. 19. Emphat. רבבין רבבין Duo luminaria magna,

ut, רבבין Plagas magnas, Gen. 12. 17. וברבין Et judicii magnis, Exod. 6. 6. רבבין Signa ejus quàm magna sunt, Dan. 3. 32. Et reges magni, Jerem. 27. v. 7. Cujus magna sunt consilia, Jer. 32. v. 19. Emphat. רבבין רבבין Duo luminaria magna,

ria magna, Genes. 1. 16. תנינא רבניא Cetos maximos, ibid. vers. 21. ותלתא רבניא Et tres majores, 1. Sam. 17. 14. Construct. ית רבני קרתא Majores urbis, 2. Reg. 10. 6. Aff. וכל רבבוהי Et omnes majores ejus, 2. Reg. 10. 11. וכל רבבקהא Et omnes magnates ejus, Nah. 3. 10. Faemininum singulare, חובא רבא Peccatum magnum, Genes. 20. v. 9. וצוח צוחתא Pavore magno, Gen. 27. 33. וצוח צוחתא Et exclamavit clamore magno, Gen. 27. 34. ורבא Zelo magno & ira magna, Zach. 8. 2. Emphat. הלא רא היא ככל רבתא Nonne hæc est Babel ista maxima, Dan. 4. 27. ואמרת Et dicebat major natu ad minore, Genes. 19. 31. ועלת רבתא Et ingressa est major, ibid. vers. 33. ונשתתא Synagoga magna, Cant. 6. 4. ואבנא רבתא Et lapis magnus, Gen. 29. v. 2. איכרין אעביר בישתא רבתא הדיא Quomodo faciam malum hoc magnum, Genes. 39. 9. לשונא Liberatione maximâ, Genes. 45. 7. קרתא Civitas maxima, Genes. 10. 17. Plurale & hic ex geminatis literis est, Et quatuor bestiae magnæ, Dan. 7. 3. וקרניא כריכו רבכו Et civitates istæ erant munitæ & magnæ valdè, Numer. 13. 29. למעבר לכו רבכו Ad præstandum vobis res maximas, 2. Sam. 7. vers. 23. למללא רבכו Ad loquendû magnifica, Obad. 12. Emphat. מן קל מליא רבבתא A voce verborum grandium, Dan. 7. 10. אשתעי כען לי ית כל רבבתא Narra nunc mihi omnia ista grandia, quæ fecit Elischa, 2. Reg. 8. 4. ית אתיא וית רבבתא האלין Signa ista & res maximas istas, Josuæ 24. 17.

דור המבול ברבה קלקלו Multum, plurimum: Generatio diluvii in maximo perditè egerunt, & in maximo judicati sunt, id est, maximâ pœnâ affecti, Sanh. fol. 108. 1.

לשון רבים Multi, Plures: Apud Rabbinos, Locutio plurium, de pluribus, id est, Diçtio numeri pluralis, cujus oppositum, לשון יחיד, Locutio vel vocabulum de unico, id est, numeri singularis: חנון Literæ Nun & Mem serviunt à fine dictionis in signum pluralis numeri masculini & faeminini, Aben Esra Thren. 1. 4. רשות הרבים Potestas, Licentia plurium, id est, locus publicus & communis, plurium potestati expositus, ut est platea publica. Oppositum ejus, רשות היחיד, Potestas unius, id est, locus privatus, in quo unius tantum jus & potestatem habens, ut est cujusq. domus. ברבים In multis, id est, in turba, in publico hominum conspectu, publicè, palàm, a pertè. Item, In numero plurali, ubi Grammaticè vox explicatur.

נפתח ברבותא Magni, magna, magna. Emph. Incipiemus à magnis istis dominis, à magnatibus istis, Sanh. fol. 102. 2.

Princeps, Præfectus, Dux, Dominus, Magister, Doctor, Præceptor. Multa Hebraica per hoc Nomen transferuntur, ut in exemplis patebit: אריוך רב מנחיא די מלכא Arjoco præfecto satellitum (quidam, Magistro equitum) regis, Dan. 2. v. 14. ורב סגנון Et præfectum antistitû omnium Babylonix sapientum, ibid. vers. 48. רב הרטמא Princeps magorum, Dan. 4. 6. רב קטוליא Præfectus spiculatorum, qui scil. fontes supplicio afficiebant, magistro criminalium causarum, Heb. שר הטבחיא Genes. 37. v. 26. Jonathan & Targ. Hierosol. pro קטוליא habent ספיקלטוריא id est, Spiculatorum, id est, satellitum Regis, qui à spiculis gerendis sic fuerunt dicti. Per hos etiam fontes plectebantur, unde Onkelos habet קטוליא. Non ergo טבחיא significat in hac locutione Coquos vel Laniones. Nam & Nebhusaradan archistrategus regis Nebhucadnezaris, vocatur רב טבחיא, & in Targum, רב קטוליא, 2. Reg. 25. 8. Super præfectum pocillatorum, & super præfectum pistorum, Hebr. שר, Genes. 40. 2. רביא דלשאול Præfectus pastorum Saulis, Hebr. אביר הרועים, 1. Sam. 21. v. 7. רב ושלית נפל ביומא הדין Princeps & dominator cecidit die hoc, 2. Sam. 3. 28. רב חיליה Dux exercitus ejus, Hebr. שר צבא, Gen. 21. 22. Princeps ante Dominum, id est, Dei vel divinus, tu es inter nos, Hebr. נשיא, Genes. 23. 6. & sic sæpè hoc vocabulum transfertur. Est dominus fratrum tuorum, Hebr. נביר, Genes. 27. 29. Sic, רב שויתיה, Et dux exercitus ejus erat Sifera, Jud. 4. 2. ורב על משמעתך Et præfectus super omnem obedientiam tuam, id est, omnes tuæ obedientiæ subjectos, super totam familiam regis, Hebr. שר, quod lectum & acceptum pro שר, 1. Sam. 22. 14. רב ראלפת לי Præceptor qui docuisti me, Heb. אלוסי, Psal. 55. v. 14. הוה רב לרוד Erat princeps (id est, unus ex principibus & consiliariis) Davidis, 2. Sam. 29. v. 16. Hebr. כהן, quod R. David hîc interpretatur, quando primarium officium politicû aut Principem regis ministrum denotat. Neque enim hic Hira unquam vero sacerdotio functus est. Talis & Zabhud fuit, ut mox in sequentibus. אלוף Princeps korach, Heb. רבא קרח, Genes. 36. 15. Sic omnia אלוף in ea historia redduntur, רבא רבבין, ut sequitur in plurali: רבא רבבין Princeps Pharaonis, Heb. שרים, Gen. 37. v. 36. Princeps vel satrapa civitatis On, Hebr. ובור בר נתן רבא, Genes. 41. 45. כהן, Et Zabhud filius Nathanis, satrapa, Heb. כהן, 1. Reg. 4. vers. 5.

v. 5. נְשִׂיאַי Præfectus terræ, Hebr. נְשִׂיאַי
 Genes. 34. 2. וְנִשְׂמָשְׁטִין קָדַם רַבָּא Qui ministrant
 coram principe, Hebr. נְרִיב, Proverb. 19. v. 6.
 רַבָּא דְּבֵית יְהוּדָה Princeps domus Jehudæ, Hebr.
 פַּחַר, Hag. 1. 1. וְרַבָּא בְּעַפְדָּא לֹא תִּלּוּט Et principi in
 populo tuo ne maledicas, Hebr. וְנִשְׂאִי, Exod. 22.
 v. 27. וְהָיָה עֲלֵיהֶן לְרַבָּא Et fuit super eos princeps,
 Hebr. לְשָׂר, 1. Sam. 22. 2. לְרַבָּא יְהוּא Princeps erit,
 Hebr. נְשִׂיאַי, Ezech. 44. 3. וְלְרַבָּא דְּמִדְּוָן שֶׁבַע בָּנָו Et
 principi Midjanitarum erant septem filia, Heb.
 וְלַחְוָן Exod. 2. 16. וְלְרַבָּא מְכָא וּמְכָא Et pro princi-
 pe hinc & inde, Hebr. וְלִנְשִׂיאַי, Ezech. 45. 7. Cum
 Affixis, Elifcha autem וְאֵלִישַׁע חָוִי וְהוּא מְצוּחַ רַבִּי רַבִּי
 videns id, exclamavit: Magister mi, Magister
 mi, Hebr. אָבִי אָבִי, Pater mi, 2. Reg. 12. 12. Pa-
 trem vocat Præceptorem & doctorem sive ma-
 gistrum suum, ut contra Discipuli præcepto-
 rum vocantur Filii, ut eodem capite: Tunc e-
 gressi filii prophetarum, vers. 3. quod Targum
 reddit בחוטרֵי דְּמֹשֶׁה רַבְּהוֹן Discipuli: תַּלְמִידֵי
 Virgâ Moſis doctoris ipſorum, Psalm. 78. v. 13.
 וְעוֹד Et Moſes Magiſter ipſo-
 rum aſcendit in firmamentum, Cantic. 1. 5. וְהָיָה מֹשֶׁה
 Præterea dum eſſet Moſes Magiſter ipſorum in firmamento, ad acci-
 piendum duas tabulas lapideas & Legem, ibid.
 vers. 12. וְהוּא רַבְּהוֹן דִּיהוּדָא Et ipſe (Mardocheus)
 fuit Doctör Judæorum, Eſth. 10. 3. Plurale ex
 geminata literarum forma effertur, ut in ſuperiori:
 unde, וְרַבְרַבִּין וְעַבְדֵּין Quod tibi nec prin-
 cipes nec ſervi curæ ſint, Heb. שָׂרִים, 2. Sam. 19.
 v. 6. וּבְנֵי דְּוֹד רַבְרַבִּין הוּו Et filii Davidis principes
 erant, Hebr. כְּהֻנִים, 2. Sam. 8. 18. R. Levi vocem
 Hebræam hîc interpretatur שָׂרִים וּמוֹשְׁלִים Prin-
 cipes & gubernatores. עַלְדָּא הוּו רַבְרַבִּין Super te
 erant principes, Hebr. אֱלֹפִים, Jerem. 13. vers. 21.
 וְרַבְרַבִּין יִתְבִּין עַל כּוֹרְסֵי דְּוֹד Et principes ſeſſuri ſunt
 in ſolio Davidis, Hebr. וְשָׂרִים, Jerem. 17. v. 25.
 וְהוּו כְּרַבְרַבִּין דְּבֵית יְהוּדָה Eruntque ſicut principes
 domus Jehudæ, Hebr. כְּאַלְפֵי יְהוּדָה Zach. 9. v. 7.
 וְחָוּוּ בְּנֵי רַבְרַבִּיא Et viderunt filii princi-
 pum, id eſt, procerum & magnatum, Hebr.
 בְּנֵי הָאֱלֹהִים Gen. 6. 2. וְרַבְרַבִּיא Et principes, Heb.
 וְהַנְּשִׂיאַים Joſ. 22. 32. מִן לְמַרְחֵץ כְּרַבְרַבִּיא Quàm con-
 fidere in principibus, Hebr. בְּנֵי רַבִּיבִים Pſal. 118. 9.
 וְלִבָּא דְּרַבְרַבִּיא Et cor principum, Heb. וְלִבְ הַשָּׂרִים
 Jerem. 4. 9. חֲמַנְנֹן לְרַבְרַבִּיא Constitues eos prin-
 cipes in univerſa terra, Pſalm. 45. 17. וְלְרַבְרַבִּיא
 Et principibus, Hebr. וְלִשְׂרִים Numer. 22. v. 40.
 אֱלֹפִים רַבְרַבִּי אֲדוּם Prin-
 cipes Edom, Heb. אֱלֹפִים, Exod. 15. v. 15. וְרַבְרַבִּי יִשְׂרָאֵל Et principes Iſrael,
 Numer. 1. 44. וְרַבְרַבִּי מַלְכָּא Et principes regis,
 Hebr. וְרַבִּי, Jer. 41. 1. וְיֵת כָּל רַבְרַבִּי יְהוּדָה Et omnes
 principes Jehudæ, Hebr. וְכָל הָרִי, Jerem. 27. 20.

Affixa, כל רַבְרַבִּיהוּן מְרִין Omnes principes ipſo-
 rum rebelles ſunt, Hebr. כָּל סְרִי סוֹדְרִים, Jer. 6. 8.
 ubi סְרִי accepit paraphraſtes pro שְׂרִי, quod &
 aliàs factum: רַבְרַבִּיהוּן Principes ejus, Jefa. 30. 4.
 עַבְדוּהוּ וְרַבְרַבִּיהוּן Servi ejus & principes ejus, 2. Reg.
 24. vers. 12. וְכָל רַבְרַבִּיא Et omnes principes ejus,
 Jefa. 34. 12. לְרַבְרַבִּיא Principibus ejus, Jerem. 1. 18.
 מַלְכֵיכֹן וְרַבְרַבִּיכֹן Reges veſtri & principes ve-
 ſtri, Jer. 44. 21. וְרַבְרַבִּי Et principes mei, Jud. 5. 15.
 מַלְכֵנָא וְרַבְרַבִּנָא Reges noſtri & principes noſtri,
 Jerem. 44. 17.

Apud Rabbinos, מְדַבְרָנָא רְאוּמְתוּדָא, Princeps populi ſui, gubernator nationis ſuæ,
 Sanhed. fol. 14. 1.

Apud Rabbinos hæc differunt. רִיבֵי רַבָּא רַב רַב. Doctorum in Babylonia fuit nomen, &
 קַמֶּטֶץ pronunciatum penè ut O, Roſ, Roſo. Po-
 ſtea etiam in commune pronunciarum ſoliturum, Rav,
 Rabba. רִבִּי Ribbi Doctorum in Paleſtina nomen
 fuit, ex dialecto Hieroſolymitana, quomodo etiam
 dixerunt ברִי sive ברִי, pro ברִי Filius. Unde, שְׁמֵעוֹן
 אֵלִיעֶזֶר Schimeon bir Ribbi Iſaac: בְּרִיבִי יִצְחָק
 Elieſer bir Ribbi Kaliri. Eſt autem
 בְּרִיבִי contractè pro רַבִּי ברִי. Sic ברִי pro ברִי ſepe in
 Targum Hieroſolymitano in Legem & Eſthe-
 ræ hiſtoriam invenitur. Babyloni pro רַבִּי dix-
 erunt etiam מֹר Mor, Dominus, quod aliàs dicitur
 מְרִי. Poſt vaſtationem ultimam urbis manſit Rav,
 Rabba, Rabbi inter Judeos. In Apophteg. Pa-
 trum R. Gamalielis dictum eſt, cap. 1. עֲשֵׂה לְךָ רַב
 וְהִסְתַּלַּק מִן הַסַּפֵּק Fac tibi magiſtrum, & abſtrabe te
 à dubio. Nempe in cauſa dubia nihil temerè pro-
 nunciandum, ſed conſulendi doctiores. Vide
 & cap. 4. R. Elieſaris ben ſchammua dictum.
 In pluralem numerum hæc non deducuntur abſolutè,
 ſed cum Affixo Pronomine Judei dicunt רַבּוּתֵינוּ Rabbini,
 Magiſtri, Doctores noſtri: הַמְכַעֵט בְּרַבּוּתֵינוּ
 Qui recalcitrat magiſtris ſuis. Sic alii populi de
 ipſis dicere poſſunt, רַבּוּתֵיכֶם Rabbini, Magiſtri
 veſtri, רַבּוּתֵיהֶם Rabbini vel Magiſtri ipſorum.
 In ſingulari numero etiam cum Pronominibus dicunt,
 יְהוּדָא מַגִּיſְטֵר נֹשְׁטֵרנָא Jehuda Magiſter noſter ſan-
 ctus: בְּפָנֵי רַבּוּ Coram Magiſtro ſuo: מֹשֶׁה מַגִּיſְטֵרנָא
 Moſes Magiſter noſter. Differunt etiam dignitate: nam רַבִּי Rabbi vel Rib-
 bi excellentior eſt quàm רַב Rav, & his duobus præ-
 ſtantior eſt רַבֵּן de quo poſtea. Vide Abbreviatu-
 ras noſtras in principio literæ רַבֵּן & Tiſbi Eliæ
 in voce רַבֵּן. Denique pro רַבִּי Rabbi, Judei vul-
 gares pronunciant רַבְּבִי, quaſi רַבִּי, quod pravum.
 Priniceps. Titulus ſummæ dignitatis, circa tem-
 pora nati Chriſti ortus in Hilleliſ filiiſ, qui principa-
 tum geſſerunt in populo Iſraelis per ducentos circiter
 annos. Septem tantum hoc titulo appellati fuere, qui
 præter

præter doctrinam & prudentiam, etiam fuerunt Principes, & hujus status respectu appellati fuere singuli Rabban. Post hos præcipuus titulus fuit Rabbi vel Ribbi, & post hunc Rav. Vide de his Abbreviaturas nostras in principio literę ר. Apud Talmudicos etiam legitur רבנא quales de domo David fuisse Aruch scribit; ut, בי דינא דרבנא אשי, Domus judicii Doctoris Assæ: item, אמר לנא, אמר Dixit nobis doctor Assæ: Kethubh. fol.22.1. Non videtur is fuisse, qui aliàs vocatur רב אשי Raf Assæ: nam contrariam ibi à Raf Assæ sententiam tenet. Sic, רבנא נחמיה Doctor Nehemias, רבנא עוקבא Doctor Ukba. Rarum tamen hoc nomen. In Targum duntaxat legitur plurale hujus, רבני Principes, Duces, Magistri, Doctores, Præceptores: רבני אמרין אלימין Doctores docent grandia, Psal. 80.11. ולמהויהוון מתמנן רבנין Et ut constituentur magistri super eos, Ecclef.5.v.7. Doctores ex בית לחם יהודה Bethlehem Juda, Ruth.1.2. רבני אלפין ורבני מאותא Duces millenorum & duces centenorum, idest, ורבני tribunos & centuriones, 1.Sam.22.verf.7. Et magistri curruum & equitum, רבני אסטרטיגיא Isti sunt principes strategorum, 1.Reg.9.23. וכל רבני פלכיא Et omnes principes provinciarum, Hebr. שרי Principes congregati sunt, Hebr. נדיבי עמים Psal. 47.10. Cum Affixis, פון יתהוון ורבניהוון, Heb. נדיבימו, Psal.83.v.12. Facut in circuitu accumbant Doctores tui sapientes, Cant.6.4.

Talmudici frequenter utuntur terminatione femininâ, ut cum dicunt; רבנן Docuerunt Magistri vel Rabbinî. Sed Doctores censent. Sed illic juxta Doctores sententia ipsi est. Quæ est ratio Doctorum? Si juxta Doctores sic statuit, ורבנן אמרי Sed Doctores dicunt, & similia. Hoc usu non est parit dignitatis cum singulari Rabban, sed qui in Talmud vocantur Rabbanan, eos Rabbinî in Commentariis citantes, dicunt, אמרו רבותינו Dicunt Rabbinî, Magistri nostri.

Rabbanai, factio Judæorum, cui opponitur alia factio, quæ dicitur קראי Karai. Vide Elenchum trihæresii Scaligeri, cap.2. Eorum mentio aliquoties in Itinerario R. Binjaminis, & apud Talmudicos: Juxta Rabbanæos, דאמרו רבנאי Quod dicunt Rabbanæi, Ista Rabbanæorum sententia unde prodit, Bava mezia fol.27.1.

Principes femine, Primariæ mulieres, אמרו רבנתא דפרסאי ומדאי Heroinæ.

heroinæ Persarum & Medorum, Hebr. שרור, Esth.1.18.

רבנן אמר מלכא Magnificus, Maximus: Sic inquit rex maximus rex Assyriæ, Hebr. מלך הגדול 2.Reg.18.verf.19. שמעו פתגמא דמלכא דרבנתא מלכא דאתור Audite mandatum regis maximi regis Assyriæ, ibid. verf.28. Idem repetitur Jesa.36.v.4.13. Elias scribit, se huic Nomini non invenisse similem formam, nempe in derivatione à sua Radice רבב.

Rabbinî, Magistri aut Doctoris dignitas & titulus, Magisterium, Magistralis dignitas: Magnificentia, Amplitudo, Præstantia, Principatus, Magistratus sive officium & potestas magistratus: Et in imperio ac magistratu constitutus fuerit, Ecclef.6.3. וקבילו רבנותא ורבנותא הווא Et acceperunt principatum vel magistratum post eos, Psalm.68.v.28. Cum Affixo, תרדוף כזעפא רבנותי Persequeris quasi tempestas dignitatis statum meum, Job.30.15. ורבנותך שמתעון Et magnificentiam tuam enarrabunt, Psal.145.v.6. Apud Rabbinos, ולא נאמרה רבנות בשמו Neque nominatus fuit magistralis titulus cum eo, Aruch in voce אביי. Rabbi Schemajæ celebre dictum est, אהוב את המלאכה ושנא את הרבנות, & odi magistratum; vel juxta Fagium, magistratum, Pirke abhoth cap.1. רבנות id est, Potestas superior, vel שלטנות Dominatio, Imperium, magistratus. His officiis adhærent sua onera & pericula, corruptiones, odia, libidines, tyrannis, & alia, quibus à recto sæpè abducuntur. Testis regum sapientissimus & felicissimus rex Salomon, & alii. Inde & alibi Hebræi scribunt: כיון שנתמננה אדם פרנס על הצבור מלמטה נעשה רשע Quando constituitur homo gubernator civium in inferioribus, fit improbus in superioribus. Beatius est opere & labore manuum vivere, non quidem coactè, sed cum amore & oblectatione & sedulitate, unde Sapiens iste dixit, אהוב סוטה Ama opus. Scribunt Talmudici in libro סוטה Sota: Quare mortuus fuit Joseph ante fratres suos? Quia dominator fuit. Et in libro Pesachim fol.87.2. אוי לרבנות שמקברת את Va potestati, quæ sepelit dominos suos. Nullus enim propheta fuit, sub quo non excisi fuerint quatuor reges. Pœnæ indicum est, quando magistratus citius & maturius è vivis abripiuntur. Et, Va terra cujus rex puer est.

Dominus, Herus. Respondet Hebræo רבון דילנא, ut: ארון Quis dominus noster est? Psalm.12.5. קדם רבון עלמא יהוה Coram domino mundi Domino, Exod.23.17. קדם רבון כל עלמא Coram domino totius mundi, Mich.4.13. Constituit me Dominus שוויני לרבון כל מצראי

dominatorem totius Ægypti, Genes. 45. v. 9. Et dominum omnium domesticorum suorum, ibid. v. 8. ואם כרבון אנה Et si tanquam dominus ego sum, Malach. 1. 6. ארון קימא ררבון כל עלמא Arca fæderis domini totius terræ, Jos. 3. 11. Dominus terræ, Genes. 42. 30. אם בישא בעיני רבונא Si mala videatur in oculis domini, id est, displicuerit domino, Exod. 21. 8. Cum Pronominibus, בר שמע רבוניה Cum audiret dominus ejus, Genes. 39. vers. 19. תלתין סלעין יתן לרבוניה Triginta siclos dabit domino ejus, Exod. 21. 32. ארתא ובהא תחי לרבוניה Uxor & liberi ejus erunt domino ejus, Exod. 21. vers. 4. עבדא כרבוניה Servus sicut herus ejus, Jesa. 24. 2. וחה רבונחון טריף Et ecce dominus ipsorum percussus, projectus erat in terra mortuus, Judic. 3. 25. Domino suo regi Ægypti, Genes. 40. 1. ותחי ארתא לבר רבונך Eritq; in uxorem filio domini tui, Gen. 24. 51. ארום הוא רבונך Nam ipse est dominus tuus, Psalm. 45. vers. 12. דלא נטרותו על רבונכו Quia non observastis dominum vestrum, 1. Sam. 26. 16. Domine mi, Genes. 23. 15. Item, רבוני pro Heb. אבי Jerem. 3. 4. Et dominus meus consenuit, Gen. 18. v. 12. לא אושיט ידי כרבוני Non extendam manum meam in dominum meum, 1. Sam. 24. vers. 11. לחואה לרבוני Ut indicarem domino meo, Genes. 32. 5. אלהיה ררבוני אברהם Deus domini mei Abraham, Genes. 24. 12. קבל מננא רבוננא Audi nos domine noster, Gen. 23. 6. לא ידע Et dominus noster David non scit illud, 1. Reg. 1. v. 11. לית רבונין לאלין, Plurale Non sunt domini istis, 1. Reg. 22. 17. בעני רבוני Cum Aff. Quæso nunc domini mei, Genes. 19. v. 2. Feminitim, מן קרם שרי רבונתי Hera, Domina. Cum Aff. A Sara hera mea, Genes. 16. 8. תובי לורת רבונתך Revertere ad heram tuam, ibid. vers. 9. וקלרת Et vilis fiebat hera ejus in oculis ejus, ibid. vers. 4.

Vide supra in רב רבון רבין.

Principes, Duces, Præfecti, Gubernatores: רב רבנין בידהון אצטליבו Principes per manus ipsorum suspensi sunt, Thren. 5. 12. Construct. Et è ducibus Israelis, Esth. 1. v. 3. ורב רבני ישראל Et præfecti provinciarum, ibid. לא רב רבני חבימין Non principes sunt sapientes, Job. 32. 9. Ut imperet dominis suis, Prov. 19. 10. רב רבוניה Contra duos præfectos suos, Hebr. סריסין Aulicos, nobiles officarios vel cubicularios suos, Genes. 40. 2. Pro eodem 1. Reg. 24. 15. מלכא ורב רבוניה Rex & principes ejus, Dan. 5. 2. Sic Jonæ 3. v. 7. עבד לחם רב לרב רבוניה Fecit convivium magnum principibus suis, Dan. 5. 1. ומשתתא לרב רבניו Et epu-

lum principibus suis, Esth. 1. 4. מלכתא ורב רבוניה Regina & principes ejus, Thren. 2. vers. 9. אנון ורב רבניהון Ipsi & principes ipsorum, Jer. 17. v. 25. ורב רבניך Et principes tuos, Eccles. 10. 16.

Magnificentia, Res magna vel magnifica: לשנא דממלא רב רבונתא Linguam proloquentem res magnificas, Psal. 12. 4.

Idem. מלילו ברבונתא Loquuntur cum magnificentia, id est, magnificè, Hebr. Cum elatione, elatè, superbè. Regia id legunt ex forma antecedenti.

Idem: ולא תרברבא In opprobrium & magnificentiam, quâ scilicet gentes se de te magnificent, Hebr. ונרפה ונרופה Ezech. 5. vers. 15.

Idem: אתרברבא Ne crescat magnificentia domus David, Zach. 12. 7. Et magnificentia Ammonitarum, Hebr. ונרפי, ut paulò antè, Sophon. 2. 8. ביום אתרברבונתך In die magnificentiæ tuæ, Heb. Elationis, superbiæ tuæ, Ezech. 16. v. 56. חלף אתרברבונתהון Pro magnificentia ipsorum, Heb. תחת נאונים Pro elatione ipsorum, Soph. 2. 8. ומאתרברבונתהון Et à magnificentia ipsorum, Heb. ומגדפתם Et à contumeliis ipsorum, Jesa. 51. 7.

רבין רבו Myrias, decem millia. Plurale, ומקסיה על רבוא רבון מלאכין Et vexillum ejus est super myriadem myriadam angelorum, qui ministrant ante ipsum, Cantic. 5. 10. רבון קרמוחי Et myriades coram ipso stabunt, Dan. 7. 10. יתבו לרוד רבון Dederunt Davidi myriadas, 1. Sam. 18. 8. Plus quam undecim myriades hominum, Jon. 4. 11. רבון רבון Duæ myriades, Psalm. 68. 18. רבון רבון לאלפין ולרבון Et David myriadas, 1. Sam. 18. 7. רבון אלפא In medio myriadam millium Israel, Numer. 10. 36. ועמיה רבבת קדישין Et cum eo sunt myriades sanctorum, Deuter. 33. 2. רבבת רבבת חקלא Myriadas ut germina agrorum disposui vos, Ezech. 16. v. 7. ברבבת נחליו רבבש In myriadibus torrentium olei, Mich. 6. vers. 7. Et isti sunt myriades Ephraimi, Deut. 33. 17. ממשון רבונתא באשקקנא Proferunt myriadas in plateis nostris, Psal. 144. 13. ורבונתא בימינך Et myriades à dextera tua, Psal. 91. v. 7. לרבונתא יערקון Myriadas persequentur, Lev. 26. v. 8. Deut. 32. 30. ואלפא לרבונתא Et mille ad myriadem, Jud. 20. 10.

In magnitudine ברובי ירדנא Magnitudo: Jordanis, Hebr. בנאון תרודן In elatione Jordanis, Jerem. 12. 5. יבש רוביה דנהרא Exsiccabitur magnitudo (id est magna vel major pars) fluminis, Jesa. 19. 6. Vel, Exsiccabitur germen fluvii, id est, gramine-

graminetum herba, crescens juxta fluvium. Respondet enim Hebræo ערוות, quod hoc sensu exponunt Hebræi. Sic pertinebit ad רב, & forma erit רוביא, רוביא.

II. Hinc ex Aphel legitur, בעירך לא תרביב, Jumentum tuum non facies ut coeat cum mixtis, i. e. diversi generis alio jumento, Hebr. תרביב, Levit. 19. 19. Sic videtur & in Targum Onkeli hoc loco legendum, quod optime Jonathans Targum demonstrat, in quo legitur לא תרבענייה ערבובין. Pentateuchus parvus cum triplici Targu habet תרביב, quod fortè melius. Vel תרביב est pro תערבב commiscebis. Certè רבב isto sensu nusquam legitur.

רבב Pinguedo, Adeps, Cera, Sebum, aut similis materia pinguis: המוציא רבב כדי לסוך תחת אספוגין Exportans adipem, ut inungat inferius laganum aliquod parvum, Schabbas fol. 78. 2. Glossa, רבב id est, שומן או שמן. Et alibi, תלמיד, Homo sapiens & doctus, in cujus veste reperitur (in die sabbatho) adeps, reus est mortis, Schabbas fol. 114. 1. Nam in sabbatho tenetur quisque mundis esse vestitus, juxta illud: Exuet vestes suas, & induet alias, Levit. 6. 11. רבב, אלמלא תפילתו של דוד היו כל ישראל מוכרי רבב. Nisi precatio Davidis fuisset, omnes Israelitæ facti fuissent vendentes sebum, Sotâ fol. 49. 1. Glossa, רבב est materia sordida, ut adeps, pinguedo, & adhæret vestimentis, inquinanturque illis, & nemo circa illam occupatur, vel cum ea negotiatur, nisi pauper. Hinc Munsterus scribit significare Maculam, sordes nempe, ex adipe vel pinguedine, oleo & simili materia.

רבב Pinguedine vel Pice obducere aut inungere. In Gemara: נודות הגוים גרודים Utres gentilium rasi & novi, liciti sunt Judæo, veteres & picati, prohibiti: גוי ריבבן עיבון Si autem gentilis inunxerit & aptaverit eos, indideritque eis vinum, &c. Abhoda fol. 33. 1.

רבב. Sic adducitur hic in Aruch & aliis, sed in Gemarâ legitur רבובה, ut & in Aruch in ארום. Vide רבב.

רבב Lapidis pretiosi nomen, cui Josephi nomen inscriptum, Cantic. 5. v. 14. Fortè est radicale.

רבב. Sic adducitur hic in Aruch & aliis. In Gemara legitur מרבב de quibus in רבב. Sed ex principio libri יכול יהא, etiam citat, מרבב של אבנים. Et in Ohaloth cap. 3. זורק ורובב Strues, Structura lapidum instar muri aptatorum. Sic adducitur רובב Ordinans, Struens, Aptans.

רבב Casio, Casura, Incisura, Incisio cutis cum scalpello chirurgico, Scarificatio. Exemplum vide in כסל.

Pavimentum sive Stratum, lineatim tabulis sive scannis lapidum distinctum, cujus quæq; שורה על הרוב הרבועי שבהיכל: רובב Super strato quarto pavimenti Templi, Joma fol. 43. 2. Erant in בית המוקד domo foci tabulata quatuor lapidea distincta, quorum unum altius altero instar scamnorum in theatris, in quibus noctu sacerdotes & ipsorum ministri qui sacrificiis mactandis & igni struendo erant destinati, cubabant, substratis sibi vestimentis. Etiam ipsum pavementum erat ordinibus lapidum distinctum, ubi in atrio serie quartâ stabant, qui sanguinem victimarum miscebant, nec citius coagularetur: מוקף רובבין של אבן circumdatum tabulatis lapideis, Tamid cap. i. Quidam explicant אצטבאות Scamna è muro prominentia, per quæ custodes ascendebant in lectos suos in crassitie muri dispositos cubandi causâ: non enim licebat illis in loco patenti Templi dormire, quia sanctus erat. Vide & in Middoth cap. 3.

רבב Plura significat. Primo, Magnum esse vel fieri; Crescere, Educari, & sic respondet Hebræo גרל: item Germinare, Provenire, & sic respondet Hebræo צמח. Præteritum, עד די רבא להרא Donec excreveret valdè, Hebr. גרל, Genes. 26. 13. ארי רבא שלה Quod jam crevisset Schela, Genes. 38. 14. רבא אילנא Crevit arbor, Dan. 4. 8. ורבא נברא Et crevit vir ille, Gen. 26. 13. Et crevit puer & ab lactatus fuit, Genes. 21. v. 8. ורבא רבא ואתחסיל Et amplitudo tua crevit, Dan. 4. 19. ורבא עמיה Et educabatur cum eo, 2. Sam. 12. 3. ורבא וחקפת Tu rex es, qui crevistis & roboratus es, Dan. 4. 19. Irregularis & inusitata forma, pro רבית, quæ forma in Daniele sæpius usurpatur: ורבא עולימיה Et creverunt pueri isti, Gen. 25. 27. ורבא עמיה Pueri qui educati fuerant cum eo, 1. Reg. 12. 10. Participium Pehil, רבב בטליותהון Educatae bene in pueritia sua, Hebr. מנדלים Psalm. 144. v. 12. Infinitivus, ולמרביא אפקנות דתא, Et ut progerminet proventus herbae, Job. 38. 27. In Hebræo est Ad facere germinandum, Ad producendum; cui melius responderet ולמרביא Et ad producendum. Futurum, לרבב לעורר Non progerminat molestia, Hebr. יצמח, Job. 5. v. 6. Male in Venetis ex Pabel notatum est: ibi enim active sumitur. עד דירבי שלה Donec crescat Schela, Genes. 38. 11. עד די ירבב Donec crescant, Ruth. 1. 13. Pabel, רבב Educare, Nutrire, Magnificare, Amplificare, Ad magnificentiam & dignitatem evehere, Exaltare, Evehere, Extollere: Progerminare facere; pro Hebræo הגמיה. Præteritum, ארון מלכא לדניאל רבב Tunc rex Daniele

magnificavit, Dan. 2. v. 48. Sic magnificavit Dominus nomen tuum inter populos, Hebr. קרא Vocavit Dominus nomen tuum, Jerem. 11. 16. Sic sapius in hac locutione Verbo *respondet*. לא פשחור רבי יי שמך Non Paschur magnificavit Dominus nomen tuum, id est, Paschuris magno nomine te vocavit, Heb. Quis educavit mihi istos, Hebr. ילד Jefa. 49. 21. וית מה דרבי וית רבי לי ית אלן Jerem. 20. 3. קרא שמך Et quocumque magnificaverat eum rex, Esth. 5. 11. ורבי יי אלהים מן ארממא Et progerminare fecit Dominus Deus ex terra omnem arborem speciosam visu, Heb. ויצמח Genes. 2. 9. in Jonathane. די רבייה מלכא Quâ magnificavit ipsum rex, Esth. 10. 2. רביאת בנהא Educavit liberos suos, Ezech. 19. 2. ורביאת הר מנהא Et educavit unum ex filiis suis, ibid. vers. 3. מכל בנן דרביאת Ex omnibus liberis, quos educaverat, Hebr. Neque educavi adolescentes, Jefa. 32. v. 4. ולא רביתי עולימן Jefa. 51. 18. וילדה חזי רביתי בשום בצלאל Ecce quod magnificavi nomine Betzalelem, vel, nomen Betzaleelis, Hebr. קראתי, ut paulò antè, Exod. 31. 2. Sic, אנה יהוה דרביתי בשמך Ego Dominus, qui magnificavi nomen tuum, Heb. Et quos educavi in deliciis regum, Thren. 2. 22. *Malè hoc in libris ex Kal notatum est: nam in Hebræo est ורביתי ex Pihel, & activum: ולא רביתי Neque educaſti eum, Jon. 4. 10. Etiam magnificavi ipsum, Jefa. 48. 15. Magnificavi te in veritate, Hebr. קראתיך ut in præcedentibus, Jefa. 42. 6. Sic, Magnificavi te nomine tuo, effeci ut magnum & celebre esset nomen tuum, Heb. קראתי, Jefa. 43. v. 1. Magnates vel Magnificos constituerunt, sed non ex voluntate mea, Hebr. Principes elegerunt, Hof. 8. v. 4. Participium ויהוה כרבי ית הרפה Et educabat Hadassam, id est, Eitheram, Esth. 2. v. 7. אמילו חורשא די מרבי Etiam sylvam, quæ producit arbores, Eccl. 2. v. 6. ובעירי Qui facit progerminare herbam pro jumentis, Hebr. מצמיח, Psalm. 104. 14. ובעירי Qui facit ut producant montes herbas, Psalm. 147. v. 8. ובעירי Et sicut hortus irriguus qui femina sua progerminare facit, Jefa. 61. vers. 11. Infinitivus, ולמרביא Et ad faciendum progerminare, Jobi 38. 27. Heb. ולהצמיח, cui meliùs forma activa responderet, quàm ex Kal ולמרביא, ut antè notatum. Sic eodem versu pro למסבע vel למסבעא ל. למסבעא Nam in Hebræo est להשביע ex Hiphil. וימא Die hoc incipiam magnificare te, Jos. 3. 7. Futurum, וארבי שמך Et magnifica-*

bo nomen tuum, Gen. 12. 2. Et magnificabo, magnificè celebrabo eum gratiarum actione, Psalm. 69. v. 31. ורבי מלכות משיחיה Et evehet regnum Messiaë sui, Hebr. ורבי, 1. Sam. 2. 10. אם ירבו ית בניהון Si educaverint liberos suos, Hof. 9. 12. Ithpaël, אחרבי Magnificari, Magnificare, Extollere se: Educari, Enutriri: Crescere, Progerminare. Præteritum, אחרבא בנהא Educatus est in ea, Hebr. ילד Psalm. 87. vers. 5. Veritas ex terra progerminabit, Hebr. תצמח ex Kal, Psalm. 85. 12. Sic ibi legendum, aut ex forma Kal רבית. Malè autem libri habent ארביא, ex Aphel. דאתרביאו על Qui educati sunt in colore coccineo, Thren. 4. 5. Participium, דמחרבי עם בני בלהה Qui educatus fuit cum filiis Bilhæ, Genes. 37. 2. in Jonathane. כד מתרביא Quando magnificat vel extollit se, Psalm. 89. vers. 10. Veneta pravè In Hebræo est Infinitivus, בשומ In extollendo, quando extollunt se, & refertur ad sequens, Fluctus ejus. Ei respondere posset במתרביא In magnificando se, scilicet mare, quod præcedit. Nam aliud Verbum sequitur, quod ad fluctus refertur, nempe, מתנטלין גלוי Extolluntur fluctus ejus. Rectè quoque legitur per Participium, ut positum. Quando educabatur cum eo, Esth. 2. 20. Infinitivus, אחרבא אחרבא קומי אחרבא Magnifica, magnifica te, exurge Jerusalem, Hebr. התעוררי, Jefa. 51. v. 17. Futurum, Et magnificabo me & sanctificabo me, Ezech. 38. v. 23. ומשיחיה מכני בנהו יתרבי Et Messias ex filiis filiorum ejus progerminabit, Hebr. יפרה Jefa. 11. vers. 1. ויתרבי Futurum est ut manifestetur & magnificetur, Zach. 6. 12. וכהנה דיתרביא מאהוהו Et sacerdos qui magnificabitur ex fratribus suis, Levitic. 21. v. 10. Magis præ illis magnificabimini, 1. Sam. 23. 4. יתרבו Ad magnificam dignitatem extollentur, Jefa. 32. v. 1. ויתרבו בארעה Etiam si magnificentur in terra filii ipsorum, Jefa. 40. 24. ויתרבו צדיקיא Et progerminabunt justi, Hebr. צמחו, Jefa. 44. 4. ויתרבו בעממא Et magnificabuntur in terra filii ipsorum, Hebr. ארבי, נודע בגוים ורעם Jefa. 61. v. 9. Aphel, Quedam ex hac forma notata sunt, quæ fortè meliùs ad Pihel, quod usitatissimum, referrentur. Participium, מרבי פרוץ Crescere sinens comam, Numeror. 6. 5. ומרבי לה Et facit ut producat illa, Jefa. 55. vers. 10. Futurum, וארבי שמך Et magnificabo nomen tuum, Genes. 12. v. 2. juxta quosdam libros. Et spinas & tribulos producet tibi, Genes. 3. v. 10. in Targ. Hierosolym. ומטרא ירבי Et pluviam producet, Jefa. 44. v. 14.

Puer crescens, Adolescens usque ad decimum tertium annum. Respondet Hebræis ילד ונער, sed non semper: והוא רבי Eratenim puer ad huc, Hebr. נער, Genes. 37. 2. *ארי רבי אחיליך לנא* Nam puer natus est nobis, Jesa. 9. 6. pro Hebræo ילד Puer, infans. הלא רבי רחם הוא Nonne puer dilectus est, Hebr. ילד שעשועים Puer deliciarum, Jerem. 31. 20. *Et crevit puer ille & fuit ab lactatus, Genes. 21. v. 8. והוא ית רביא* Et vidit infantem, Exod. 2. v. 6. *פסוקו ית רביא היא* Concidite infantem vivum in duo frustra, 1. Reg. 3. v. 24. *זי* *Qui est puer pauper*, Eccles. 4. 13. *Et vocavit matrem pueri, Exod. 2. 8. וקראת ית אמה דרביא* Rectene est puero? 2. Regum 4. 26. *Ad pueros meos te recipies, Ruth. 2. 21. Cum Pronomine,* *Pueri ejus iverunt in exilium,* Thren. 1. 5.

Idem. Apud Talmudicos, והרובא שנשא Et juvenis qui ducit sterilem aut vetulâ, Sota fol. 26. 1. *Plur. רובין Pueri, Juvenes: Forma hujus & sequentis Nominis est ex Quiescentibus secundâ radicali, sed eas hic posuimus propter Nomen antecedens, quod hujus loci est. למדך בתר רובין* Ire post pueros, Hebr. אחרי בחורים Post juvenes, Ruth. 3. 10. *Juvenes molas portarunt, vel. ad molas, Hebr. בחורים* Thren. 5. v. 13. *Et juvenes è domo psalmodie ipsorum, ibid. vers. 14. ורובין נמלו קטלין בחרבא* Et juvenes mei occubuerunt cæsi gladio, Thren. 2. v. 21. *Sic apud Talmudicos, והרובים היו שומרים שם* Et pueri sive juvenculi custodias ibi agebant, Tamid cap. 1.

Puella. Ejus usus præcipuè est in Targum Hierosolymitano: ותיב ריבא דאימר לה Puella cui dixero, Hebr. הנערה, Genes. 24. 14. *וריבא* Et puella ista erat pulchra aspectu valdè, ibid. vers. 16. *תיתב ריבא עמנא* Meneat puella ista nobiscum per dies anni unius, ibid. vers. 55. *ויהבו לי ית ריבא לאנתו* Et date mihi puellam istam in uxorem, Genes. 34. v. 12. *אומא ריבא הרא* Ex quonam populo sit puella hæc, Ruth. 2. v. 5. *ריבא מן עמא דמואב היא* Puella ista est ex populo Moabitico, vers. 6. *וריבא* ut paulò ante. *ומליל פיוסין על לבא דריבא* Et locutus est blanda verba animo puellæ, Genes. 34. 3. *נקרי לריבא* Advocemus puellam, Gen. 24. 57. *לריבא* Quæ assimilatur puellæ pulchræ, Ruth. 1. v. 8. *וקמת רבקה וריבתהא* Et surrexit Rebecca & puellæ ejus. Gen. 24. 61.

Pueritia, Juventus, Adolescencia: Magnificencia, Magnitudo: יתיר מן רביותא Magis quàm in pueritia, Hebr. מנער, Job. 33. 25. Sic ibi legendum puto. *Sicut in adolescentia sua,*

quod Jonathan plenius exprimit, *זי כומי שליותה* Sicut diebus adolescentiæ suæ, Hebr. כנעוריה, Levit. 22. v. 13. *Cum Affixis, רבא כרביותה* Major juxta magnitudinem suam, id est, majorem ætatem suam, Gen. 43. 33. Hebr. הכבד פכברתו Primogenitus juxta primogeniturâ suam: *כרביותה* In juventute sua, Hebr. כנעוריה, Numer. 30. 4. Sic vers. 17. *ביומי רביותך* In diebus juventutis tuæ, Hebr. בימי בחורותיך, Eccles. 11. v. 9. Sic cap. 12. 1. *Amplificasti magnificentiam meam,* Hebr. גדלתי, Psal. 71. v. 21. *Legerim* quod Nomini גדלה respondere solet, ut sequitur.

Multitudo, Pluralitas, Exaggeratio, Copia: Numerus pluralis. R. David ad vocem ותאו Ezech. 40. v. 21. *כל אלו חסרון יוד הרבוי בכתוב* Omnia hæc (nempe ותאו ויאלמו ויחלוכו) carent Jod numeri pluralis, id est, literâ Jod, notâ numeri pluralis. Sic ad בנותיך Jere. 3. 2. scribit, *רבוי אחד* Est cum signo numeri pluralis uno tantum. Sic Hoseæ 2. 1. scribit, *עם רבוי אחד* cum multitudine unâ duntaxat, id est, signo unico numeri pluralis, nempe literâ Jod, quæ affixum solet præcedere, & debuit dicere רבויים, ut alibi dicitur אחותי, nempe Jos. 2. v. 13. Vide & Ezech. 16. 55.

Magnificencia, Amplitudo, Excellentia, Dignitas: ואבטל רבות פלשתאי Et abolebo magnificentiam Philistæorum, Hebr. גאון, Zach. 9. 6. *ופרוש רבות מרדכי* Et explicatio amplitudinis Mordechæi, Hebr. גדלת, Esth. 10. v. 2. *סני* Multitudo amplitudinis est præstantibus legem, Jesa. 9. v. 7. *ויתב שמרון ברבו* Et sedet Samaria in magnificentia & potentia, Jesa. 9. 9. Hebr. בגאונה In superbia vel excellentia: *לרבו ולתשבחה* In amplitudinem & laudem, Hebr. לגאון ולהפארה. Jesa. 4. 2. *ולרבו ולשם* Et in nomen & in magnificentiam, Hebr. ולתפארת, Deut. 26. 19. *הבו רבותא קדם אלהא* Date magnificentiam Deo, Hebr. הבו גדל, Deut. 32. 3. *ומן רבותא זי יהב ליה* Et propter amplitudinem quam dederat ei, Dan. 5. 19. *די מלכות* Et amplitudo regnorû, Dan. 7. 27. *יקרא* Quid præstabitur honoris & amplitudinis Mordechæo, Esth. 6. 3. *Cum Affixis, ית יקריה וית רבותיה* Gloriam suam & magnificentiam suam, Hebr. גדלו, Deut. 5. 24. *גדלו* Secundum multitudinem excellentiæ ejus, Psal. 150. v. 2. *ולרבותיה לית סוף* Et amplitudinis ejus non est finis, Psal. 145. 3. *ורבותך* Et amplitudo tua crevit, Dan. 4. 19. *ית רבותך* Magnificentiam tuam, Deuter 2. 24. Aliam significationem vide infra. *מאי רבותיכו מן* Quæ est præstantia vestra præ nobis? *רבותאי* Et

indicabo tibi præstantiam meam, Gittin fol. 68. col. 2. Item מאי רבותא Quæ præstantia? quæ novitas, quid novi hoc est? מאי רבותא קא משמע לן? Quid egregii, quid novi facit hic nos audire, quid novi proponit nobis? Tal.

תְּרַבּוּרָה *Educatio, Soboles, Progenies, Indoles, Mores.* In Targum, על מלכא די נפק מתרבותך, Propter puerum, qui egreditur ex educatione tua, Genes. 21. 12. in Targum Jonath. *Apud Rabbinos frequenter in malum sumitur: Rabbi Salomon Genes. 21. 11. ad verba illa; Et displicuit Abrahamo res ista valde propter filium suum, notat; שיצא לתרבות רעה* *Eo quod procedebat in indolem mala; id est, quod degeneraret in malitiam, in mores malos. Et versu 14. ad verba; Panem & utrem vini: ולא כסף: Et non aurum & argentum, quia odio habebat eum, quod procederet in indolem malam. Sic cap. 25. v. 30. de Esavo, שיצא לתרבות רעה & ita sæpè. Rursus: Quare Doeg vocatus fuit דואג & דויג 1. Sam. 22. Principio vocatus fuit דואג, quod Deus tunc רגז sollicitus erat, ne abiret לתרבות רעה in mores malos: dicebat Deus, וי Væ ei, jam abivit, Sanhedr. fol. 106. col. 2. Nempe in דויג litera וי in medio denotant וי Væ, quod Doego conveniebat, cum jam degenerasset: Exire fecit filium meum ad indolem malam, id est, seduxit eum. Alia phras: Fit educatio, id est, Cicur, mansuetum fieri, mansuescere: ut המלך הורודוס הביא יונים מן, Rex Herodes adduxit columbas ex deserto, & educavit eas in terra habitabili, & factæ sunt cicures, mansuetæ, Baal Aruch in primo. Sic, כמה חיות שנעשות Quot sunt feræ, quæ fiunt educatio (id est, cicures, mansuetæ, mites) & educantur cum hominibus & jumentis, nec tamen lædunt ea? Citatur à Raschi in Cholin folio 53. Filii educationis, id est, animalia cicurata, mansuefacta, Bava kama cap. 1. in Misna. Vide & in Nidda cap. ult. in fine in Misna. In Bibliis: תְּרַבּוּרָה אֲנָשִׁים חַטָּאִים Progenies hominum peccatorum.*

מְרִבִּיתָא *Nutrix* *Rebecca*, Hebr. מִיִּנְקָה, Genes. 35. 8. in T. H. דְּרִבְבִּקָּה Quæ relinquit nutricem juventutis suæ, Proverb. 2. v. 17. In Hebræo est Masculinum אלוף *Ducem*, i.e. maritum primum, unde putarim legendum מְרִבִּיתָא *Nutritium*. Nam mariti est nutrire uxorem. *Apud Talm.* מְרִבִּיתָא הוּא *Nutrix* ejus sui, Kiddusch. fol. 31. 2.

מְרִבִּינִי בֵּיתִיהּ *Nutriti, Educati, Domi-nati*: מְרִבִּינִי *Educatos domi suæ*, Heb. יְלִידֵי בֵּיתוֹ, Gen. 14. 14. מְרִבִּינִי כְּתִיבֹון *Nutriti domuum vestrarum*, Gen. 17. v. 12. Et omnes nutritos do-

mus suæ, Genes. 17. 23. *Item Sulci agrorum, quod pluviã recipiendo fata nutriant: מְרִבִּינִי זְמַחְהוּ רֵוִי: Sulcos germinum ejus irriga, Hebr. תְּלַמְּוִיהּ, Psal. 65. 11.*

חיי דגילין במורכיות של *Rami, Frondes*: Erant affucti uti ramis ficuum & nucum, Tamid cap. 2.

מִרְבִּיתָא *Vide in* מִרְבִּיתָא.

תורבין *Nutritius, Nutritor, Educator*: כְּמָא דְּמְסוּבָר תורבין ית ינקא *Sicut portat nutritius puerum, Hebr. האמן Numer. 11. 12. Sic Cantic. 2. v. 6. וְאֶתְעָבִיר לָהּ לְתוֹרְבִינָא Qui factus erat ipsi nutritius, Esth. 2. v. 7. Plurale, לְסָבִיבִי תורבין* *Ad seniores & nutritios, Hebr. תורבין Nobiles, 1. Reg. 21. 8. Veneta hic pravè habent ex numero singulari. וְתוֹרְבִינֵי Seniores & nutritii, 1. Reg. 21. 11. Et ad nutritios Achabi, Hebr. האמנים 2. Reg. 10. 1. Regia habent formam præcedentem, quod rectius: nam mox sequitur, וְסָבִיבֵי וְתוֹרְבִינֵי Et seniores & nutritii, vers. 5. Constr. תורבין מלכא Nutritii regis, Esth. 6. v. 9. וְהוּן מְלָכֵי תוֹרְבִינֵי Et erunt reges nutritii tui, Hebr. אמניך Jesa. 49. 23. Sic ibi legendum. Femininum, תורבנתא, תורבנתא, Nutrix, Educatrix: וְנִטְלְתִיהּ תורבנתיה Et accepit eum nutrix ejus, Hebraicè אִמְתָּהּ לִיָּהּ, 2. Sam. 4. 4. וְהָיָה לִיָּהּ Et fuit ipsi nutrix, Ruth. 4. 16.*

II. **Ungere, Inungere.** *Respondet Hebraeo מָשַׁח.* *Præter. וּרְבִי ית משבנא Et unxit tabernaculum, Levit. 8. 10. Et unxit eum ad sanctificandum eum, ibid. vers. 12. וּרְבִי יתיה Quem unxerit, Levit. 16. 32. Quod unxit me Dominus, Jesa. 61. 1. וּרְבִי יתיה Propterea unxit te Dominus, 1. Sam. 15. 17. Ubi unxisti statuam, Genes. 31. 13. in Jonathane. Unxisti me oleo unctionis recentis, Psal. 92. v. 11. וְאֵנָּה רְבִיבֵי יתיה במשח רבותא Sicut unxisti patres ipsorum, Exod. 40. 15. וְאֵנָּה רְבִיבֵי יתיה Et ego inunxi regem meum, Hebr. נִסְכְּתִי Psalm. 2. 6. In die quo unxerunt eum, Num. 7. 10. Participium pebil, וּמְשֹׁחַ מֶלֶךְ Et unctus in regem, Heb. מְרִבִּי לְמַלְכָּא, 2. Sam. 39. v. 3. Infinitivus, וְתִי שְׁלַח יתיה לְרִבִּיתָךְ Me misit Dominus ad ungendum te, 1. Sam. 14. v. 1. Futurum, וְתִרְבִּי יתיהוון Et unges eos, Exod. 28. 41. Et unges eo tabernaculum conventus, Exod. 30. 26. In die quo unxerint eum, Levit. 6. 13. וְתִרְבִּוּ יתיהוון In die quo unxerint eos, Levit. 7. v. 36. Ithpabel, Præteritum, וְכֹהֵנָּה דְאַתְרָבָּא Et sacerdos qui unctus fuerit, Levit. 6. 15. כְּהֵנָּה דְאַתְרָבָּא Sacerdotum qui uncti fuerint, Numer. 3. 3. Participium, Si sacerdos magnus, qui*

qui unctus fuerit oleo, Levit. 4.3. in Jonathane. *Futur.* וְכֹהֵן רִיתְרָא מֵאֲחֵרֵי. Et sacerdos qui ungetur ex fratribus suis, Levit. 21.10.

Unctio: מִשַּׁח רְבוֹת קוֹדֶשָׁא רְבוֹת רְבוֹתָא. *Oleum unctiois sacræ,* Exod. 30.25. *רא רבות אהרן ורבור.* Hæc est unctio Aharonis & unctio filiorum ejus, Levit. 7.v.36. *לך יתבתנון לרבו.* Tibi dedi ista pro unctioe, Numer. 18.8. *למשח רבותא.* In oleum unctiois, Exod. 35.8. *ואריק ממשחא ורבותא.* Et effundam de oleo unctiois, Levit. 8.12. *למחוי.* Ut sit ipsis unctio ipsorum, Exod. 40.verf.15.

III. *Fœnerare, in usuram dare. Futurum,* לא תרבי לא אחוד, Hebr. לא תשד, Deut. 23.19. *לבר עממין תרבי ולאחוד.* Filio populorum in usuram dabis, sed fratri tuo non dabis in usuram, Deuter. 23.v.20. *לחוד רבית כל מדעם דמתרבי.* Usuram ullius rei, quæ in usuram dari possit, Deuter. 23.19.

ורבית כסף רבית עבור: *Usura, Fœnus* *ורבית רבית.* Usuram argenti, usuram frumenti, Deut. 23.19. *Et usuram non acceperit,* Hebr. ולאחוד לא תחוף ברביתא, Ezech. 18.8.13.17. *ותרביית.* Sed fratri tuo non mutuabis pro usura, Deuter. 23.v.20. in Jonath. *בניכתתא וברביתא.* Fœnore aut usurâ, Prov. 28.8. *ותן מיכלך.* Et in usuram non dabis victualia tua, Levit. 25.37. *Plurale,* ברבון Pro usuris, in Jonathane & Targ. Hierosol. in loco præcedenti, pro quo verf. 36. ibidem mendose legitur רפין.

Idem: רביתא רביתא. *Idem:* Neque hordeum, neq; fœnus, Hebr. נשד, Exod. 22.24. Targ. Hierosol. Sed Jonathan hîc habet רבון Usuras.

Idem: *Apud Rabbinos multa passim de Usuris leguntur.* Apud Talmudicos in Bava metzia cap. 5. Rabbam par. 4. in juribus מלוה ולוה Mutuo dantis & accipientis, Jore dea num. 159. & seqq. R. Samuel in libro התרומות cap. 46. & alios: כל הלוקח רבית נכסיו מתמוטטין *Quicunq; accipit usuras, facultates ejus dilabuntur.* Alius dixit, מתמוטטין. *Melior est qui habet 10. florenos, & iis negotiatur & se sustentat, ממי שהולך ולוה ברביתא, דיווף ברביתא מאבר דיליה ודלא דיליה, antiquum dicit, Qui mutuo accipit pro usuris suis, perdit suum & quod non suum est,* Vajikra rab. sect. 3. in princ. id est, proprias suas facultates, & eas pecunias quas mutuo accepit, & quæ sunt alterius. Item, בעון בעון לטמון *Propter iniquitatem usurarum, facultates herorum domesticorum abeunt in ararium, id est, percunt domino suo, & occul-*

tantur in thesauris alienorum, qui usuras accipiunt: רבית קצוצה, & רבית אבק duæ species usurarum sunt, de quibus vide Hebræos dictis locis, & supra in אבק, & קצץ. Item, מוקדמת *Usura antevertens,* quando scil. mutuo accipere cupiens, mittit pecuniam aliquam, ut creditor mutuo det: *רבית מאוחרת.* *Usura posteriorata,* i. e. quando debitor pro exiguo aliquo tempore, unâ cum solutione principalis summæ, mittit pecuniam aliquam dono, quod creditor tam diu pecunias crediderit, Bava metzia cap. 5. in fine. *Porro distinguunt Hebræi inter נשד נשד.* *De Quodnam est Tarbis? quando multiplicantur fructus, veluti, quando quis emit triticum, modium pro tot numis. Antequam persolvit, augetur pretium in duplum. Venditor dicit: redde mihi triticum meum, &c.* Metzia capite 5. ab initio.

IV. *Faculari, Sagittare. Participium,* ויהוה רב, Et fuit jaculans arcu, Hebr. רב, Gen. 22. v. 20. Jonathan, ויהוה וליף רבי קשותא, Et erat discens jaculari arcubus.

Asparagus hortensis, Talm. Schebhi. cap. 9. in princ.

Frixum, Bullatum: רביכא תיתנה, *Frixum adduces illud,* Hebr. מרבכר, Levit. 6.v.14. al. 21. *Et simillam frixam,* Levit. 7.11. al. 2.

Frixio, Ebullitio: Tal. להחם חמין לרביכה. *Ad calefaciendû aquam ad frixionem,* Tamid cap. 1. in fine.

Strepitus, Tumultus, Sonitus, qualem edunt que friguntur aut bulliunt. Baal Aruch citat exemplum ex Echa rab. cap. 1.v. 2. sed in nostris libris hodiè non legitur.

Cribrare. Aphel, ארבל. *Idem:* דאיתו ארבלא. *Idem:* Quod adduceret cribrum & cribraret, Talm Bava metzia fol. 26.2. In Aruch scribitur *מארבל* quasi *מארבל*, ut sit radicale; sed id potest etiam legi *מרבל*, ut sit index vocalis: *Cribratum est:* nam cribravit eam, Cholin fol. 49.1. *Seah tritici cribrati,* Talm. Hierosol. Peah cap. 7. in Gemara. Alii volunt esse nomen proprium.

Cribrum, ut in loco præcedenti. Pro eo in Targum legitur ערבלא Amos 9.9.

Saccus coriaceus, Arca corio obducta: *Tres arculæ corio obductæ sunt tonsorum,* Kelim capite 24.

Primò, Quadrare, in quadrum redigere, Quadrupartiri, in quatuor partes dividere. *חמית רבון כל עלמא* מרבע יומא, *Participium præsens, Vidi Dominum totius mundi* לארבעא חולקין **DOMINUM**

DOMINUM quadripartientem diem in quatuor partes, Deut. 32. 4. in Jon. & Targ. Hierosol. *Participium præteritum*, מרבע יהי מרבהא Quadratum erit altare, Hebr. רבוע, Exod. 27. v. 1. Alibi hoc scribitur ex forma Hebraica, מרבע סחור סחור Quadratum erit unde quaque, Ezech. 45. 2. וכל מרבעין ומרבעין Omnes portas & postes quadrati sunt, Hebr. רבעים, 1. Reg. 7. 5. מרבעין ולא Quadrati & non rotundi, 1. Regum 7. 31. Cujus postes quadrati, Ezech. 41. 21. *Fæmininum*, Ad quatuor miliaria quadrata, scil. משרית Castra, Numer. 2. v. 3. Jonath.

Quarta pars: ורבעת קבא Et quarta pars cabi, Hebr. ורבע, 2. Reg. 6. 25.

Idem: ורבעות הינא Quarta pars mensuræ Hin, Numer. 15. 5. Et quarta hinis in agnum, Num. 38. 14. ברבעות הינא משקא Cum quarta hinis olei, Numer. 15. 4.

Figura quadrata: צורה רבועה Quadratum: מרבע רבוע

Et ויהוה צפר יום רביעאי Quartus: רביעי רביעאי fuit manè dies quartus, Hebr. רביעי, Genes. 1. 19. Et in generationem quartam, Exod. 20. v. 5. *Emphat.* ונהרא רביעאה הוא פרת Et fluuius quartus est Perath, id est, Euphrates, Gen. 2. 14. Et in generatione quarta revertentur huc, Genes. 15. v. 16. Et quartus fuit Adonia, 2. Sam. 3. 4. *Plur.* בנין רביעין יתבון לה Filii quarti sive quartæ generationis sedebunt tibi in folio regio, 2. Reg. 10. 30. alibi pro eo legitur ורבעתא רביעיתא *Fæminin.* Et in anno quarto, Levit. 19. 24. Et regnum quartum, Dan. 2. 40. *Scribitur in textu* רביעאי, quod esset legendum juxta literas suas, sed Masora tradit legendum, ut positum cum א ו in fine. *Ex scriptione illa cum י est forma emphat.* Et bestia illa quarta, Dan. 7. 19.

ארבעה vel ארבעא Quatuor, fœmin. Quatuor, masculinè, sed in Targ. non semper id accurate observatur. Quatuor venti cœlorum, Dan. 7. 2. ארבע מאה Quadringenti, Efr. 6. v. 17. Et ecce quatuor regna, Zach. 1. 18. ארבע מאה גברין עמיה Et quadringenti viri erant cum ipso, Genes. 32. 6. ארבע עזקן דדהב in quatuor annulos aureos; על ארבע זוויתא Quatuor angulis; די לארבע דגלוהי qui erunt in quatuor pedibus ejus, Exod. 25. 26. או חדא מארבע Aut unum ex quatuor exercitibus Israël, Num. 23. 10. ארבע מאה גברא Quasi quadringenti viri, 1. Sam. 22. 2. *Constr.* עד ארבעת עשרא יומא Usque ad decimum quartum diem, Exod. 12. 6. *Masc.* ארבעה מלכין Quatuor reges, Genes. 14. v. 9. גברין ארבעה Viros quatuor, Dan. 3. 25. Gen. 14. 9.

Et quatuor rotæ æreæ, 1. Reg. 7. v. 30. ויהוה לארבעה רישי נהרין Et erat in quatuor capita fluminum, Genes. 2. 10. לארבעה עסר אמרין Ad quatuordecim agnos, Num. 29. 15.

Quatuordecim. Compositum ex ארבע ארביסר Sic, חמיסר Quindecim, alii similes numeri.

Quadragesima: ארבעין וממין Quadragesima diebus, Genes. 7. 4. בר ארבעין שנין Filius quadragesima annorum, Gen. 25. 20. וממין ארבעין שנין Quadragesimum & quadragesima annorum, Genes. 5. v. 13. ויהוה בארבעין שנין Et fuit quadragesimo anno, Deuter. 1. v. 3. בארבעין אלפין Quasi quadragesies mille accincti ad militiam, Jos. 4. vers. 13.

Ad quatuor miliaria, Numer. 2. 3. in Jonath. ואפיהון ונפיהון שני Et facies ipsorum & alas ipsorum posuerat quatuor illis, scil. animalibus, Ezech. 1. v. 8. ואפי אריא עביר מימינא לארבעתהון Et vultus leonis factus erat à dextra quatuor ipsis, Ezech. 1. 10. Et similitudo eadem erat quatuor ipsis, v. 16. מלן עינין סחור סחור Pleni erant oculis circumquaque quatuor ipsis, vers. 18.

Quartale, Quadrimestre, Germanicè Fronfasten. Hinc apud Talmudicos, in Pesachin fol. 112. 2. לא יצא יחיד בלילה לא בלילי רביעיות ולא Non egredietur homo solus, neq. in noctibus quartalium, nec in noctibus Sabbathorum, &c. Rationem ibi adjunctam vide; quia scil. daemones & spectra illis noctibus grassantur, & singularem potestatem habent.

Quarta pars agræ: רביע השדה Quarta pars agræ. Restituit quartam partem in pecuniis. רביעית רביעית. *Idem. Plurale.* ועמדו קינין ביום ההוא Due quartæ, id est, ברבעתים Et stabant (id est, constabant, vendebantur) nidi turturum tempore isto duabus quartis, id est, dimidio siclo, Kerituth fol. 8. 1. Nidi, scil. duo, id est, paria turturum. Par turturum erat sacrificium mulieris ab immunditie liberata, & constabat quartâ parte sicli argentei. Est ergo idem quod רביעית דוהא Due quartæ, id est, dimidium: nam quatuor quartæ faciunt totum vel integrum. Quarta pars thaleri.

Quadratura, quarta pars: רבוע רבוע Est inter eos discrimen quartæ partis. רבוע העגול Quadratura circuli.

Dimidium quartæ: רובע הרובע Idem: רובע הרובע Dimidium cabi, dimidia quarta: רובע הקב Neq. super quartam partem, Esth. 4. 1. in 2. Targum.

רביעין של ארו: ארבעה ארבעין Tabula, Afferes quadrati, Afferes

Afferes cedri quadrati erant super columnis, Middoth cap 3.

רביעית Talm. Instrumentum musicum feminarum, quo olim use fuerunt in luctu faciendo: ורביעית Et quadragulum luctus, Kelim cap.16. Dicitur sic fuit, vel a forma quadrata, vel a quatuor nervis: Plur. וברביעין ובצלצלין Et quadris & cymbalis, Hebr. ובמנענעים ובצלצלים, 2.Sam.6.5. Vide Aruch in אילת sive אילת.

מרבץ Quadrum, quadratum: מרבץ תפרשון ירת: מרבץ Quadratam (in quadrum) separabis separationem, Hebr. רביעית, Ezech.48.20.

II. רבץ Cubare, Accubare, Recubare, Incubare, Incumbere, Decumbere, Succumbere. Sic respondet Hebr. רבץ, unde derivatum, commutato z in c, ut & in aliis fit. Præteritum, ומענין הרבצת בהון Et viscera in quibus recubuiſti, Deuter.49.25. in Jon. & Targ. Hierosol. ורבצת תחות בלעם Et succubuit sub Bilhamo, Numer.22.27. Participium, ועל תרעי לבך חטאה רבץ Et ad portas cordis tui peccatum recubat, Genes.4.7. רבצת תחורת טועניה Succumbentem sub onere suo, Exod.23.5. Postremam vocem Jonathan per syncopen reddit ויהא תמן תלתא, ut aliâs. Plur. עדריו דעון רביעין Et ecce illic tres greges ovium recubant, Genes.29.2. Et in loco habitaculorum suorum cubant, Psal.104.22. Et mater incubuerit pullis aut ovis, Deuter.22.6. Futur. ותרבצ Et recubabis, nec erit qui exterreat, Jobi 11.19. אפּהל, Præteritum, ותרבצ נמליי Et fecit ut recubarent cameli, Hebr. ויברך Et genua flectere fecit, Genes.24.11. ותרבצניה דיינא Et procumbere faciet eum iudex, Hebr. והפילו Deuter.25. v.2. Jon.

Apud Rabbinos רבץ Succumbere facere, Proster-nere. Hinc apud Talmudicos; ירבוּעם Jeroboam dictus fuit sic, quia prostravit populum, Sanhed. fol.101.2. Prostravit, dejecit, humiliavit sævo imperio.

רבצות Cubitus, Decubitus, Recubitus, Cubatus, Cubile. Et in recubitu meo ad studendum in Lege, Psal.139.3.

Idem: רבצת בקרן: ארבעה Et vallis Achor in locum cubitus boum, Jesa.65. v.10. Bubile.

Idem: חזי לכוּן ארץ אמתון חזון מרבצות Si vobis non est visus leo, vos videbitis nunc cubatum ejus, Esth.1.3. in sec. Targum.

Idem: cum Pronominibus, מרבצותיה Num catulus leonum edet vocem suam e cubili suo? Heb. מפינתו Amos 3. vers. 4.

Idem. Tal. מרבצתיה מרבצתיה מרבצתיה

Donec videremus decubitum (situm) stellæ cujusdam parvæ, Bava bath. fol.73.1. Et locus recubitus capitis ejus erat milliare & dimidium, pag.2.

III. רבץ Coire, Inire, Rem habere. Propriè de quadrupedibus dicitur, ut vult Aben Esra Lev.18.23. vel ab ארבעה Quatuor, quòd quatuor pedibus innixa rem invicem habeant, quasi Quadrupedare dicas: vel a præcedenti significatione, ab Incubando. Nam mas prioribus pedibus & dimidio corpore femine incubat. אפּהל ארבע Inire fecit, Coire scrivit. Præteritum, הוּא iste est Ana, qui fecit ut coirent greges cum asinis, Genes.36.v.24. Greges, scil. equarum, quas commisit in coitu cum asinis, unde nati fuerunt muli. Futurum, בעקרך לא תרבצניה ערבובין Jumentum tuum ne facias ut coeat cum mixtis sive diversis generibus, Hebr. מרבץ Levit.19.19. Apud Talmudicos, שהרבצו בהמה על חיה Quòd commiserunt inter se coire jumentum cum fera, Sanhedr. fol.108.1. Mos est istius ררכו של אותו עוף להרבצו כל הבריות avis, inire omnes alias creaturas avium. Avis ista dicta fuit תושלמי Tufalmi, R.Salom. ibid. הרובץ והנרבע, ut: Apud eosdem etiã latius usurpatur: Iniens & initum coram viginti tribus judicibus judicatur, Sanhedr. ab initio. Judicium triplex erat: Majus, ex centum & viginti judicibus, Medium, ex viginti tribus: In-fimum, ex tribus, de quibus alibi. Sic Iniens, id est, bos aut simile jumentum, iniens fœminam humanam; aut Initum, veluti jumentum fœmineum initum à viro. Item de coitu masculo: אמר ר' יוסף פלוני רבצו לאונסו Dixit R. Joseph: N. coivit cum eo (scil. concubitu masculo:) si per vim ejus factum sit, & הנרבע concubitus passus conqueratur & testetur de seipso, vim injustè sibi factam, & magis, si alius adhuc testis ipsi adfit, tunc occiditur הרובץ concumbens, juxta testimonium ipsorum, Sanh. fol.9.2. Idem alibi in persona prima effertur, פלוני רבצני, Jebham. fol.25.1. Vide & Maccoth fol.6.1.

Pluvia prima, que post jactam sementem decidit mense Octobri, sic dicta, את הארץ, quòd facit ut coeat terra cum ea, ad producendum concepta semina. Apud Talmudicos, מאי לשון רביעה, דבר שרובץ את הקרקע כדרך יהודה דאמר רב יהודה מיטרא בעלה דארעא הוא שנאמר כאשר ירד הגשם והשלהן השמים ושמה לא ישוב כי אם הרוה את הארץ והולידה רביעה? Quid est vocabulum רביעה? res quæ in it terram, juxta Raf Jehuda. Nam dixit Raf Jehuda: Fluvia est maritus terræ, sicut dicitur: Nam cum descendit pluvia aut nix de cælo, rursus illuc non revertitur, sed inebriat terram ipsam, facitq. ut pariat ipsa & producat germina, Jesa.56.10.

Taanith fol.6.2. *Pluvia hæc tripliciter censebatur, primigenia, mediana & serotina. Hinc apud Talmudicos, איוו היא רביעה ראשונה הבכירה בשלשה במרחשוון* id est, Quænam est pluvia prima? primigenia est, quæ cadit tertio Octobris: mediana, quæ septimo: serotina, quæ decimo septimo descendit. Sic fuit sententia Rabbi Meir. At R. Jehuda dixit: septimo & vigesimo tertio. R. Jose dixerat: decimo septimo, vigesimo tertio, & primo Novembris: Taanith fol.6.1. *Ibidem fol.5.1.* Exierat Februarius, & nondum descenderant ipsis pluvix, (scilicet ab initio anni, mense Septembri) ergo ipsis pluvia prima primo Martii. Dicebat propheta (Joel) ipsis: *Ite & seminate fruges. Responderunt ipsi populus: Qui habet modium tritici aut duos modios hordei, præstat ne ut comedat illos & vivat, aut ut ferat & moriatur? Dicebat propheta: etsi ita sit, tamen exite & ferite. Tunc factum est ipsis miraculum: revelatum ipsis fortè est frumentum in rimis parietum & foraminibus formicarum. Exiverunt & seminarunt illud die secundo, tertio & quarto. Die quinto ירדה להם רביעה שנייה* descendit ipsis pluvia secunda, &c. Eodem mense per miraculum fatæ fruges, & maturæ factæ, demissâ scilicet pluvia primâ, quæ Octobri cadere debuisset, & pluvia serotinâ, quæ mense Martio cadere solet. Hæc conjunctim datæ uno mense, unde & eodem mense sementis jacta maturuit. Et illud est, quod propheta Joel dixit: *Demittet vobis pluviam primam & serotinam in primo, Joel.2.23.* Propter hoc miraculum tribuitur hîc רביעה ראשונה mensi Martio, quæ propria est mensis Octobris. Figmentum Talmudicum. Vide R. Davidem Joel.2.

Idem: in Targum, כרביעות רוחי מטריא Sicut pluvia ventorum pluviosorum, qui flant super herbas mense Octobri, Deuter.32.v.2. in Jonathane.

רבץ *Hinc legitur Participiû Apbel, מרביצי ביתה,* id est, vernas, Genes.14.14. Onkelos ילידי ביתו, Jonathan מרביני Nutritos, educatos. *Hæc lectio vera est: nam & alibi יליד sic transfertur: ut, יליד בית, Targum מרביני בתיבון, Genes.17.12.* Sic vers.23. *Facilis confluxus literarum in יב in ז.* *Idem accidisse videtur in Psalterio Nebiensis Psal.65.11. ubi legitur מרביצי pro quo libri alii omnes habent מרביני.* Nam *Chaldeis inusitatum vocabulum est.*

רבץ Recumbere facere. Id de doctrina acceptum apud Rabbinos est, *Docere: רב הונא* Raf Huna docuit Legem in

Israële, *ורבי חייא ריבץ בישראל & Rabbi Chaia docuit Legem in Israële, Moed katon fol.25.col.1. Similiter in Hiphil, הרביץ תורה ברבים, Docuit Legem publicè: הרבה והרביץ תורה בישראל* Constituit discipulos multos & docuit Legem in Israële. *Elias in Tusbi notat, Præsides Academicarum vocari תורה מרביצי, reliquos doctos & sapientes simpliciter חכמים (non autem רבנים vel רבוהינו) quòd non fuerint vel sint inter eos per impositionem manuum legitimè ad Rabbinateum creati vel promoti, quòd talis promotio non fiat extra terram Israel.*

רבצן *Recumbere, Succumbere assuetus.* In Lege dicitur: *Si fortè videris asinum proximi tui רובץ succumbentem sub onere suo, Exod.23.5.* Gemara explicat, *Succumbentem, (scilicet per accidens) & non succumbere-assuetum vel solitum, Bava metzia fol.33.1. Femininum, פרה רבצנית, Bos succumbere solens, Metzia fol.80.1.*

Scholæ, Gymnasium, locus שמרביצין בו וכתרביצא אמור Et in schola idem docetur, Menach. fol.32.2.

II. **רבץ** *Aspergere, Conspergere aquâ conclave vel pavementum, ut decumbere faciat pulverem. Sic oritur hoc significatû ex priori: המכבר והמרבץ Everrens & conspergens aquâ, Schab. fol.65.1.* Et mox: *Qui vult aquâ conspergere domum suam in sabbatho, adducat pelvim plenam aquæ, & lavet manus in angulo hoc, manus in angulo isto, faciem in angulo altero, & erit domus conspersa à seipsa. Conspergere per se illicitum, at manus & alia membra lavare concessum, & sic conspersio peragitur, non fine conspergendi, sed lavandi manus fine. Sic mox: אשרה חכמיה* Mulier prudens conspergit domum suam in Sabbatho. *Glossa, Lavando pocula hinc inde.*

תרביצי *Conspergio: item Atrium, Triclinium, sic dictum, quòd sæpè aquâ conspergi soleat, ut pulvis subsidat: אטרני תרביצי Atrium palatiorû, Bava bathra fol.98.2. Quia non defolata fiunt triclinia, Taanith fol.6.2. Vide & Bava bathra fol.7.1. Item Hortus, sic dictus à crebra irrigatione: להרי תרביצי רביתיה Propè hortum domus suæ, Erubh. fol.88.2.*

תרביצי תורבץ *Gula, Oesophagus, sive principium gula, orificium gula: תורבץ הושט Orificium gula, Cholin fol.43.2. Glossa, מקום רבוקו בלחי, ubi maxillæ adhæret, proximus capiti, ubi initium deglutitionis est. Vide Majem. in Hilch. Schechitah cap.1. & 6.*

רבצל *Pera viatoria, cui viaticum imponitur, Sacculus coriaceus viatorum, Kelim cap.20.*

רנ *Saginarium, locus ubi saginantur pecora vel aves: בעגלי רבקה* Sicut vituli saginarii, Jerem. 46. 21. Sic Mal. 4. 2. *ועגלי מנו רבקה* Et vitulos e medio saginarii, Amos 6. 4. Hebr. *מרבק*. *Apud Rabbinos, הכניסה לרבקה* Introducit illud in saginarium. Hoc sensu adducit illud R. David Jerem. 46. Alii exponunt illud *קופלא* *Copulam duorum triumve boum, ad tritrandum. In Gemara legitur, הכניסה לרבקה ורשה כשיררה* Introducit eam in copulam, & triturat, id rectum est, Bava metzia fol. 30. 1. Pefach. fol. 26. 1. Sic, *פררה* Vacca quam introducit in saginarium, ut sugat & trituret, Gittin fol. 53. 1. *שלש שלש* Si sit inter ea quasi locus duorum saginarii, Eruvin capite 2. ab initio.

רנ *Concupiscere, Desiderare, Expetere, Hebr.* *quibus sapius in Targum respondet. Praeteritum, נפשי* Concupivit atque etiam expetit anima mea atria Domini, Hebr. נכספה, Psal. 84. 3. *נפשי לרננה* Desiderat anima mea desiderio, Hebr. נרסרה. *נפשי לתאבה* Frangitur anima mea propter desiderium, Psal. 11. 20. *ונפשיה רננה* Et anima ejus expetivit, Hebr. אותה, Job. 23. 13. *ארום רננה* Nam expetivi eam, Psal. 132. 14. *ממקנותא רנינו להון* Irrisionem expetunt sibi, Hebr. חמדו, Prov. 1. 5. 22. *ראנ רשיעא* Desiderat improbus, Hebr. חמר, Proverb. 12. 12. *Veneta hic mendosa sunt, Toto die concupiscit concupiscentia*, Prov. 21. 26. *נפשיה רשיעא רינא* Anima improbi concupiscit, Hebr. אותה, Proverb. 21. 10. *ולא תרוג בית חברך* Futurum, Non concupisces domum proximi tui, Hebr. תחמד, Deuter. 5. 21. *Neque concupiscet quisquam ex vobis domum proximi sui, ibid. in Jonathane. Nam desiderabit anima tua comedere carnem*, Deuter. 12. 20. *Pabel, רננה* *geminata prima radicali. Praeteritum, רני* Expetit verbum Domini, Psalm. 68. 17. *רני יחרה* Expetivit eam in sedem sibi, Psal. 132. 13. Alii libri *רני למתב: רננה* Desideravi habitare, Cantic. 2. 3. *ורננתנון* Et desideravi, Expetivi eos, Jos. 7. 21. Quidam libri haec duo ex forma Kal habent. *רמרנ* *Participium praesens, למתב* Qui concupiscit confringere, Psal. 17. 12. *רמרנ* *Participium pehil sive passivum, ומרנ* Et desiderabilis est arbor ista, Genes. 3. 6. *רמרנ למחוי* Quae desiderabilis est ad contemplandum, sive aspectu, Gen. 2. 9. *Plurale, וכל רמרנן לחון עינא* Et omnes qui desiderabiles erant ad aspectum oculi, Thr. 2. 4. *לבושי עשו מרננון* Vestes Esau desiderabiles, id est, pretiosas & mundas, Genes. 27. 15. Jon.

Futurum, ירנ מלכא שופרד Concupiscet rex pulchritudinem tuam, Psal. 45. 12. *Geminata prima radicali, לעוברי אירך תרננה* Opera manuum tuarum expetes, Hebr. חכסף, Job. 14. 5. 15. *אחרננה & אחרננה*. *Particip. רננה* *נפשיה רעמליה* Concupiscit, desiderio afficitur anima pigri, Prov. 13. 4. *Futurum, לא תרננה לבשולוי* Non concupisces delicias ejus, Proverb. 23. 3. idem vers. 6. *Geminatum, ולא תרננה למחוי עמהון* Neque concupisces esse cum illis, Prov. 24. 1.

Desiderabile: רנינא *Et anima ejus cibum desiderabilem, scil. respuit*, Job. 32. 5. 20. *Quae desiderabilior est auro optimo*, Cant. 5. 11. *Emphat. רנינא* *Thesaurus desiderabilis*, Hebr. אוצר נחמד, Prov. 21. 20. *Plural. רנינאן מרהבא* Quae desiderabilia sunt auro, Psal. 19. 7. 11. *Præcepta ejus desiderabilia sunt*, Cant. 5. 16.

Desiderium, Concupiscentia: רננה *יהי כל רננה* *Eritque quicquid desiderium (id est, desiderabile) est in oculis tuis*, Hebr. מחמד, 1. Regum 20. 5. 6.

Idem: רנינא רנינא *Desiderium animae ejus dedisti ipsi*, Psal. 21. 2. *antè ad Praeteritum. Cum Affixo, רננה* *Coram te est omne desiderium meum*, Psal. 38. 10. *Et occupemus alius alium rebus desiderabilibus*, Hebr. *רננה* *amoris*, Prov. 7. 5. 18. *Libri habent quod scriptum fuisse puto i.e. vocalis praecedentis indice, ex forma contracta seu defectiva, quae sequitur.*

Idem: רנתא רנתא *Desiderium humilium*, Psal. 10. 17. *רנתא רננה* *Desiderium justorum in bono est, i.e. bonum*, Prov. 11. 5. 23. *Arbor vitae est desiderium adductum*, Prov. 13. 12. *רננה תבסם* *Desiderium pulchrum (i.e. honestum) jucunditate afficit animam*, Prov. 13. 19.

Idem: רנון רנון *Cum toto desiderio animae tuae*, Deuter. 12. 20. *Jonath. Desiderium improborum peribit*, Psal. 112. 10. *Pro desiderio animae suae*, Psal. 10. 3. *Cum Aff. רנוני* *Ecce desiderium meum*, Jobi 31. 35. *Et desiderium ipsorum adduxit ipsis*, Psal. 78. 10. *וקטע* *Et praescidit omne desiderium ipsorum*, Thren. 1. 10. *Plurale, רנינא* *Desideria Doegi improbi*, Psal. 140. 5. 9. *Cum Affixo, יתבו רנוניהון* *Dederunt desideria sua*, Thren. 1. 11. *Et omnia desideria ejus*, Thren. 1. 7.

Idem: רננה רננה *Desiderium sive desiderabile facultatum provinciarum*, Psal. 45. vers. 14.

State-
ra & libra recta judiciū Domini sunt,
Hebr. פלס, Prov.16.11. *Apud Talmudicos est ge-
nus monetæ, quæ valebat tres quadrantes tetradrach-
mi, id est, Tridrachmum.* עין יפה בסלע עין רעה בשקל
Oculus pulcher (id est, liberalis)
tetradrachmum dedit: oculus malus (id est, a-
varus) siclum communem sive didrachmum:
medius tridrachmum sive tres quadrantes. Di-
xit Rabba: jus commune obtinebat tridrach-
mum dare. Quantum valebat Tridrachmum?
tres denarios sive quadrantes sicli te-
tradrachmi, Bechor. fol. 11.1.

רנו *Commoverti; Commoverti irâ, Irasci, Indignari,
Effervescere irâ. Respondet Hebræis Verbis*
ופרעה רנו על . Præterit. בעם רנו . התעבר . אנף . קצף
Et Pharao effervuit contra servos suos,
Hebr. קצף, Genes. 41. v. 10. ורנו פרעה
Sive commoveat-
ur, sive rideat, Hebr. ורנו, Prov. 29. 9.
ורנו מלכא Et effervuit rex valde, Esth. 1. 12.
Tunc commotus rex, Hebr. ורנו, 2. Sam. 18. 33.
Efferbuiſti contra nos admo-
dum, Thren. 5. 22. עמי רנויה על עמי
ורנויה עלויה Zach. 1. 15. Et effervuerunt contra eum,
2. Sam. 29. 4. *Participium, רנו רב אנף רנו*
effervesco contra gentes, Zach. 1. 15. *Futurum,*
פן יאנף Ne fortè irascatur, Hebr. רלמא רנויה
Ne fortè irascantur vobis,
Genes. 45. 24. Jon. *Itphel, Futurum, יתרגון*
Etiam commovebuntur abyssi, Psal. 77.
שמעו עממי יתרגון Audiverunt populi, &
commoti sunt, Exod. 15. 14. Jonath. *Aphel, רנויה*
Commoverti, Irritare, Ad iram provocare. Præterit.
Quibus iritaverat eum Menasses,
2. Reg. 23. v. 26. *Intransitive, ובאחסנתיה רנויה*
Et in possessionem suam excanduerat, Hebr. התעבר
ופרש בר אתתא בת ישראל ית שמא ורנויה
Et expresit filius mulieris Israëlitidis nomen
Dei, & irritavit (eum,) Hebr. ויקלל Et blasphemavit,
Lev. 24. 11. ורנויה קדם יהוה Et ad iram provocavit
Dominum Deum Israëlis, 1. Reg. 22. v. 54.
Educito eum qui irritavit sive blasphemavit, Hebr. ויקלל, Lev. 24. 14.
על דארנותו Eo quod ad iram provocavit Babel
Dominum, Jerem. 50. 13. *על דארנותא דארנותא*
Propter indignationem quâ irritasti me, 1. Reg. 21.
v. 22. חלף דארנותא על מימרי *עון התרגון*
Verbum meum, Hebr. 2. Reg. 19. 28. *Per abominaciones*
provocarunt me, Deut. 32. 16. ורנויה
Et provocarunt Dominum, Judic. 2. v. 12.
Propterea quod ad iram provocarunt

Quia
provocarunt eum filii & filia, Deut. 32. 19. וקחורב
Et in Choreb ad iram provocastis Do-
minum, Deut. 9. 8. *Participium, קדם* הוא מרנויה
Dominum ipse ad iram provocat, Hebr. מנרף
ומן מרנויה קדם אלהא Num. 15. 30. *עום יהוה*
Et qui irritat Dominum Deum, Hebr. Detestabilis Domino,
Prov. 22. 14. דמרנויה ארעא
Qui commovet terram è loco suo, Hebr. מאתרה
Irritant מרנויה קדם Jobi 9. v. 6. *Plurale,*
מקעיסים Dominum, Hebr. 1. Reg. 14. v. 15. עמי
Populus qui irritat Verbū meū, Hebr. המכעיסים
Jesa. 65. 3. *למרנויה* Qui irritant Dominum, Hebr. Jobi 12. 6. *Fæmininum,*
אף מרנויה לה Etiam commovet eam,
1. Sam. 1. 6. *יהויה מרנויה קדמי* Et irritasti me, Hebr.
Et iritant me, Hebr. וברגליהון מרנויה, ותרגויה
Et pedibus suis iritant me, Hebr. וברגליהם תעכסנה
Jesa. 3. 16. ac si nempe esset תכעסנה *Infinitivus,*
Ad provocandum eum, Hebr. להכעיסו
Deut. 4. 25. *קדמי* Ne ad iram commoveatis me,
Jerem. 25. 7. *Futurum, בעמי*
Per populum stultum commovebo ipsos,
Deuter. 32. 21. *ולא תרגון קדמי* Ne iritetis me,
Jerem. 25. 6.

Sumitur etiam apud Rabbinos pro Tremere,
Contremiscere, Trepidare, præ metu scil. vel ira: ut,
Tremuerunt manus ejus, & caligarunt oculi ejus,
Talmud Hierosol. Kilaim capite 9.

Ira, Indignatio, Commotio: furor, excandescencia, fervor iræ. Pro variis Hebraicis usurpatur, unde quandoq. lenius, quandoq. gravius, explicari debet:
Absciderunt commotionem gehennæ, Hebr. רנו, Jobi 3. 17.
Et adventus iræ fratris tui à te, Hebr. אף, Genes. 27. 45.
Et adventus iræ, Hebr. רנו, Jobi 3. 26.
Et satur commotione, Jobi 14. v. 1.
Cum fervore & commotione, Hebr. ברעש ורנו, Job. 39. v. 27.
Cum commotione vocem ejus, Job. 37. 2. *Cum Aff.* Et indignavit ira ejus, Deut. 32. 19.
Et indignatio stulti, Prov. 27. 3. *בתקרובתא*
Quietum vel pacatum reddam ipsum pro ira ejus munere, Hebr. אכפרה פניו, Genes. 32. v. 20.
Portare indignationem ejus, Hebr. לסוברא רנויה, Jere. 10. 10.
Ab excandescencia ejus commovetur terra, Hebr. מקצפו, Jerem. 10. 10.
Tempore iræ tuæ, Hebr. לעדני רנויה, Psal. 21. 10. & sic aliàs quando
pro ira sumitur. Dabo iram meam, Hebr. אתן ית רנויה, Lev. 20. 3.
Non mittam iram meam in vos, Hebr. לא אפיל פני, Jerem. 3. vers. 12.

vers.12. מתקל ותקל רגווי Utinam appendendo appenderetur ira mea, Hebr. כעש Job. 6. vers. 2. אשבק רגווי Relinquam iram meam, Hebr. פני Job. 9. 27. ברגווי אלקיתיד In fervente ira mea plagis affecite, Heb. בקצפי In fervore meo, Jesa. 60. v. 10. לית רוגוהון Maledicta sit ira ipsorum, Hebr. אפס Gen. 49. 7. ברוגוהון קטלו קטול In ira sua perpetrarunt caedem, Gen. 49. 6.

Idem: רגווי Et caligavit pre indignatione oculus meus, Hebr. מפעש Job. 17. 7. טוב רגווי דרגו מרי עלמא Melior est ira qua irascitur Dominus mundi super justos in mundo hoc, quam risus &c. Eccles. 7. 3. כמסת חוד דין ורגווי Sufficientiam risus hujus & excandescentiam, Heb. וקצף Esth. 1. v. 18. ברגווי In fervore vel fremitu, Job. 39. 27.

Idem: רגווי Erat ira a Domino magna, Deuter. 9. 20. ברגו ובחמתא In ira & excandescencia, Heb. באף ובחמה, Deuter. 29. v. 28. Et in ira, Jerem. 21. 5. חברנו תשיצו Num in ira perdes innocentem cum nocente, Gen. 18. 23. ברגו וחמא In ira & excandescencia, Dan. 3. 13.

Idem: ארגווא קורבניהון Irritatio: ויהבו חסון ארגווא קורבניהון Et dederunt ibi in irritationem oblationes suas, Ezech. 20. 28.

Idem: על ארגוותא Propter irritationem, 1. Reg. 21. 22. על כל ארגוותא Propter omnem irritationem, qua irritavit eum, 2. Reg. 23. v. 26. מסגני אקניותי וארגוותי Prae multitudine zelotypiae meae & indignationis meae, Heb. וכעסי 1. Sam. 1. vers. 16.

Idem: בארגוותיה דארגווי In irritatione sua qua irritavit Dominum, 1. Reg. 15. 30. Alii libri בארגוותיה ex forma praecedenti.

Idem: רגון מרגי חגרי Iracundus, Indignabundus: נכרא רגון מרגי חגרי Vir iracundus excitat lites, Proverb. 29. v. 22. Veneta habent נכרא רגווא quod pravum. Nam duo absoluta substantiva postulant notam constructionis, unde posset legi רגווא. Sed quia mox sequitur חמתנא, ideo & in priori membro rectius legitur רגון ex eadem terminatione. In רגון לא עלתרה בידו אלא רגוותא, Apud Rabbinos, Iracundi manus nihil ascendit nisi iracundia, Kidduschin cap. 1. in fine. Iracundus nihil pro mercede habet nisi iracundiam, animo & corpori noxiam.

Idem: מן אתתא Iracunda, indignabunda: מרגונית רגונית Quam cum muliere contentiosa & iracunda, Hebr. מאשת מרגונים וכעס, Proverb. 21. v. 19.

Idem: Ira, Iracundia, ut paulo ante. Item: Preteritio sive oratio justorum invertit affectus Dei מפרת ab affectu irae ad affectum misericordiae, Jebham. fol. 64. 1.

רגל Et premebat pedem Bilham ad parietem, Num. 22. v. 25. in Jonath. ריהו ביה תביר ררגל In quo sit fractura pedis, Levit. 21. v. 19. לרגל עוברתא די קרמי Ad pedem operis quod est ante me, וילרגל ינקיא, & ad pedem puerorum, Genes. 33. 14. רגלא חלה Pedem pro pede, Exod. 21. 24. רגלא דאנשיא Pes hominis aut pes jumentum, Ezech. 29. 11. Cum Aff. וית רגליה Et pedem suum, Genes. 41. v. 4. 4. לפרסת רגליה Plantae pedis sui, Genes. 8. 9. מפרסת רגלך A planta pedis tui, Deuter. 28. 35. ורגלך לא חתקל Et pes tuus non impinget, Prov. 3. 23. מנעי רגליך Cohibe pedem tuum, Jerem. 2. 25. קס בחריצא Pes meus consistit in recto, Psalm. 26. 12. אתאחרת רגלהון Captus est pes ipsorum, Psalm. 9. 16. פרסת רגלכון Planta pedis vestri, Jos. 1. 3. לאורעווא רגלנא Dimoveri pedem nostrum, Psalm. 66. 9. Duale sive plurale, ער כל סגיות רגלין Et super pedes, Dan. 7. 4. Usque ad omnem multitudinem pedum, id est, ad omne quod multos pedes habet, Levit. 11. 4. 2. ברגלין יתדש Pedibus conculcabitur corona superbiae, Jesa. 28. 3. ודי חויתה רגליא Quod autem vidisti pedes, Dan. 2. 41. ורגליא Nisi cranium & pedes, 2. Reg. 9. 35. Construct. רגלי כהנניא Pedes sacerdotum, Jos. 4. vers. 9. Ad lavandum pedes fervorum domini mei, 1. Sam. 25. 41. ורגלי גבריא Et pedes virorum qui tecum sunt, Genes. 24. 31. Aff. ונטל יעקב רגלוהי Et levavit Jacob pedes suos, Gen. 29. 1. רגלוהי Pedes ejus, Dan. 2. v. 33. Et non laverat pedes suos, 2. Sam. 19. v. 24. כל קבל רגלוהי E regione pedum ejus, Ruth. 3. 8. קליל ברגלוהי Levis pedibus suis, 2. Sam. 2. 18. רגלהא נחתן למותא Pedes ejus descendunt ad mortem, Prov. 5. 5. ושמוף רגלך Et lava pedes tuos, 2. Sam. 11. 8. ושמר רגליך וליחכון Et pulverem pedum tuorum lingent, Jesa. 49. v. 23. דמשוי רגלי קלילין Qui ponit pedes meos leves, Psalm. 18. v. 34. ארזי ורגלי Manus & pedes meos, Psalm. 22. 17. ברגלי אעבר Pedibus meis transibo, Numer. 20. 19. Deut. 2. 28. ויאסחו רגליהון Et laverunt pedes suos, Genes. 42. 24. וברגליהון מרגון Et pedibus suis irritant, Jesa. 3. 16. רגליהון רפסה Pedibus suis conculcat, Dan. 7. v. 7. לא יתנפון רגליכון Non impingent pedes vestri, Jerem. 13. vers. 16. Calcei vestri erunt in pedibus vestris, Exod. 12. 11. וכבוש תחות רגלנא Subjiciet pedibus nostris, Psal. 47. 4.

Idem: כרעיס Crua. Respondet Hebraeo ut, על כרעיו Cum cruribus ejus, Heb. עס רגלוהי Exod. 12. v. 9. וכרעיס ורגלוהי Et intestina & crura ejus, Heb. והכרעיס, Levit. 1. 13. Jon. Sic גוה ורגלוהי, Exod. 29. 17. Targ. Hierof.

Apud Rabbinos, השקר אין לו רגלים Mendacium non habet pedes, id est, inconstans & evanidum est: Proverbium: רגלוהי דבר אנש אינון ערבין ביה Pedes hominis dulces (i.e. commodi) sunt ipsi: in locum in quem cupit, fevunt eum, R.D. Kimchi Jefa. 23.7. Vide & Kafvenaki Proverb. 5. v. 22. Legitur etiam, sed paulò aliter, in Talmud Hierosol. כלאים, cap. ult. רגלוי דבר נשא ערבתי למיקמתי כל הן רחוא מתבע Nempè, deferunt eum in locum illum, in quo mori debet.

רגול Varium cruribus, Variègatum, Maculosum: Omne maculosum, Hebr. ית כל רגול, Genes. 30. 40. in Jonath. וילדון עגמא רגולין, Et pepererunt oves variegatas cruribus, ibid. vers. 39.

רגול Ligatus, Constrictus anteriori pede. Dicitur de quadrupede, cujus anterior pes unus recurvus, alligatus est scapulis, ne possit fugere. Prohibitum est, sabbatho sic constrictum animal exire: Non exhibit camelus (in sabbatho) neque constrictus pede anteriore cum posteriore, neque pede uno anteriore ligato ad scapulas, Schab. cap. 5. in Mischna.

רגלאה Pedes, pedestri itinere utens: איש רגלי Vir pedes, Viri pedites, Hebr. נכר רגלי i. Sam. 4. 20. Jud. 20. 2. Veneta habent רגלי, Regia רגלי. Præstat ut positum, ut patet ex forma emphatica & plurali. Sic quoque legendum i. Sam. 15. 4. שית מאה אלפין נכרא רגלאה Sexcenta millia virorum peditum, Num. 11. 21. ubi Jonathan pluraliter נכרין רגלין. Sic Exodi 12. vers. 37. Et, ודרהט עם רגלאה ולאי, Qui currit cum peditibus, & delassatur; Nebucadnezari regi Babylonix pediti, Jerem. 13. v. 5. Plurale, פרשין עם רגלאה Equites cum peditibus, Jud. 15. 8.

רגלי Apud Talmudicos in materia Mactationis est, Bestiam vel pecus excoriare à pedibus, ut nempe cutis integra maneat, & uter vel simile quid ex ea confici queat. Vide in Cholin cap. 9. in Mischna, Bechor. fol. 33. v. 1. Temura fol. 24.

Deinde רגלי Assuefacere, Exercere, ut Hebraicè in illo, הרגלתי לאפרים Assuefeci Ephraimum, Hof. 11. 3. quod sic dicitur pro הרגלתי, id est, ab incunabulis assuefeci eum ad incessum, docui ipsum pedibus rectè incedere. Hinc latius ad quosvis alios usus, mores & exercitia extenditur: מרגילום הנער Assuefaciunt puerum incedere paulatim sine molestia, Rab. David Hof. 11. Assuefeci eum incedere pedibus. וזהו מרגילום ששונה בכל יום ו' שעות Qui assuefacit se, ut studeat quotidie per sex horas: וזהו מרגילום Ipse assuefacit eam, id est, allicit & persuadet ut nubat, וזהו מרגילום Ipsa assuefacit ipsum, id est,

invitat & sollicitat ad conjugium, Jebhammoth fol. 85. 2. הורגל Assuefieri, מורגל Assuefactus, Assuetus, Exercitatus: Usitatum, Consuetum: כאשר יורגל באשר יורגל Quando assuefit puer: Ex forma Chaldaica, מרגלא בפומיה דרב Tritum, usitatum erat in ore Magistri, Berachoth fol. 17. v. 1. aliquoties, Sevach. fol. 36. 2. Ex Niphal, נרגל Assuefieri. Hinc in Gemara ex libro Ben Syra: Tria odi, immò quatuor non diligo; primum, שר הנרגל בבית המשתאות, Principem (Doctorem) assuetum in domo epularum sive Oenopolis, &c. Nidda fol. 16. 2.

רגיל Assuetus, Exercitatus, expeditus, promptus: היך קולמוס ספרא רגיל Sicut calamus scribæ exercitati, Hebr. סופר מהיר, Psalm. 45. v. 2. Plurale, רגילין למשכב על כרין דמילת, Qui erant assueti cubare in culcitrīs fericis, Thren. 2. 21.

רגילות Exercitatio, Usus, Consuetudo, Conversatio. Plurale, שונה הוא ברגילות Studet in assuetis, in quibus jam exercitatus est, Berach. f. 22. v. 1. Juxta consuetudinem suam.

רגילות Vites depressæ & humiles; pedis conculcationi exposta, vel pedis longitudine, א רגל, scribit R. Salomon, וברגילות משיעבור הימנה, Pea cap. 7. in fine. Item, מן הרגילות אל מן הרגילות Non adducunt uvæ ex vitibus jugatis, sed ex depressis vel humilibus, Menach. fol. 86. v. 1. In Talm. Hierosolym. eodem sensu legitur רגילות Pesach. fol. 31. 2.

רגילא Portulaca: כרישין והרגילא Porrum & portulaca, Schebhi. cap. 7. אוכלין ברגילא Comedunt cum portulaca, ibid. cap. 9.

ההרגל יעשה Usus, Consuetudo, Exercitatio: ההרגל על כל דבר שלטון Usus facit artificem: Usus omnium rerum magister est.

רגלא Festum, propriè majus & solennius, qua tria sunt, Pesachim sive Paschatis, Succoth sive Tabernaculorum, Schebbuoth sive Septimanarum septem aut menses, quod quinquagesimò die post Pascha celebratur. Hæc tria intelliguntur isto loco, Tribus vicibus (Chald. זמנין Temporibus) feriaberis, festum celebrabis mihi quotannis, Exod. 23. 14. Dicuntur רגלים, quia omnes Israelite masculi tenebantur ascendere ad ea pedibus suis. Unde claudus, cui pes vel pedes abscissi fuerunt, ab isto præcepto exceptus fuit. Item, Tria præcepta mandata sunt Israelitis לרגל בעלייתם לרגל cum ascenderent ad festum, nempe ראייה Apparitio in atrio Templi, ושמחה Lætitia, Lætari in festo, וחינה & Feriatio cum oblatione muneris, quod munus per metonymiam etiam vocant נאים רגליהם Quam pulchri sunt pedes Israelitarum in tempore, quo ascendunt ad festum, juxta illud Cantic. 7. 2. Quam pulchri sunt

sunt pedes tui, &c. Sic in Targum, ופסקו עולי רגלאין, Et cessabant ascendentes ad festa, Eccles. 3. v. 11. ubi עולי dicitur ex usu Hebræorum, pro quo Chaldaicè diceretur עלי, etsi illud Verbū Chaldaicæ rarum. Apud Talmudicos, סקבא דשפתא רגלא, Ulcus anni festum est: Vide סקב.

רנל. Nam per רנל in Venetis scripta esse, Elias in רנל scribit esse errorem manifestissimum. Elia astipulantur lingua Syriaca & Talmudica, in quibus per רנל efferruntur. Legitur tamen, רנל בחבריה ידע, Mendax sive obtrectator aut calumniator socium suum novit, Abhoda fara fol. 22. 2. Glossa, רכיל Obtrectator, ex locutione על לשנו Non obtrectat linguâ suâ, Psalm. 15. 3. Aruch & Rabbi Tam legunt רנלא per Daleth.

רנלא Furca, Furcula: רדרו בדוחקא לדרו ברנלא Qui portant cum molestia, ut portent cum furca, qui portant cum furca, ut portent cum veste, nempe discriminis causâ, ut aliter portent onus die profano, quam die festo, Beza fol. 30. 1. Glossa, רנלא id est, בעתר, quam vocant פורקא Furcam, quæ facta est quasi cum duobus pedibus, כמן רנל instar pedis. Alibi legitur cum רנל ab initio, ut est in רנל. Aruch in גר tertio, legit רנלא.

רנס *Lapidare, Lapidibus obruere & cadere: Saxis petere, impetere. Respondet Hebræo*

רנס. Propriè est Facere, Projicere sive lapides sive aliud, unde & de sagittis dicitur, pro Ejaculari. Præteritum, ורנס עלי גירין, Et projecit sive ejaculatus est in me sagittas, Thren. 2. vers. 4. Obruerunt ipsos tribus iste lapidibus, Psalm. 68. 28. Projecerunt, ejaculati sunt ejaculatores sagittas, Thr. 1. v. 18. Et lapidarunt ipsum lapide, id est, obruerunt, cæciderunt cum lapidibus, Hebr. ורנסו Levit. 24. 23. Et projecerunt lapides in me, Hebr. וידו אכן Thren. 3. 53.

Et obruerunt universus Israel ipsum lapidibus, 1. Reg. 12. 18. בתר דרנסו Postquam obruissent ipsos lapidibus, Heb. ויסקלו Jos. 7. 25. Aff. ורנסוהי באבניא ומית, Et obruerunt ipsum lapidibus, & fuit mortuus, Heb. ויסקלוהו 1. Reg. 21. 13. Infinitivus, ורנסו Projiciendo projicient in eum lapides totus cætus, Heb. רנסו ורנסו בו Lev. 24. 16. Subintelligitur אבנים, quod alibi exprimitur: אבנים Obruere ipsos lapidibus, Num. 14. v. 10. Cum Aff. אפרו עפא למרנמיה Proposuerant populus lapidare ipsum, 1. Sam. 30. 6. הלא ימרון Nonne constituent lapidare nos, Exod. 8. v. 26. Futurum, ותרנסנו באבניא, Et lapidabis eos lapidibus, & morientur, Deuter. 17. vers. 5.

Et obrues eum lapidibus ut moriatur, Deut. 17. 10. Et ותרנסו ותהון באבניא Et lapidabitis eos lapidibus & morientur, Deut. 22. v. 24. ורנסו ותהון Lapidabunt eos, Levit. 20. 27. ורנסו ותיהו Lapidabunt eum lapidibus totus cætus, Num. 15. 35. Sic ibi legendum ex simili locutione Levit. 20. 27. & Lev. 20. 2. ורנסו ותיהו Et lapidabunt eum, Levit. 24. v. 14. ורנסוהי באבניא Obruent eum lapidibus, Levit. 20. v. 2. ורנסוהי Et obruent eam cives urbis istius lapidibus, Deut. 22. 21. ורנסוהי Et lapidabunt me, Exod. 17. v. 4. Pabel, Præterit. ורנסוהי פלשתאיהו Jam lapidavit, lapide obruit David Goliathum Philistæum, Esth. 5. 14. Veneta רנמיה cum Pronomine pleonastico. Participium, ורנסו באבניא, Et saxis petebat Davidem, 2. Sam. 16. v. 6. Et jaciens lapides in eum vel adversus eum, ibid. vers. 13. Ithpehal, Præteritum, ורנסו ארי אתרנסו נבות ומית, Nam lapidatus est Nabot & mortuus est, Hebr. וסקל 1. Reg. 21. v. 14. Infinitivus, ורנסו ארי אתרנסו ותרנסו Sed lapidando lapidabitur, Hebr. וסקל Exod. 19. 13. ורנסו ותרנסו Lapidando lapidabitur bos ille, Exod. 21. v. 28. Futurum, ut in præcedentibus exemplis, &c. ורנסו ותרנסו Lapidabitur bos ille, ibid. vers. 29.

Lapidator. Plurale, רנסוהי ut supra ad initium Præteriti.

Si dabimus cum ad lapidationem, Esth. 5. 14.

Idem. Constructum, רנסוהי אבנא Projectio lapidum, Lapidatio, Ruth. 1. 17.

Explorare, idem quod רנל Hebraicè; commutatis literis homogeneis inter se. Futurum, ורנסו ותרנסו ותהו Et explorarunt eam, Hebr. ורנסו Deut. 1. 24. וירנסו לנא ות ארעא Et explorent nobis terram, Hebr. ויחפרו Deut. 1. 22. in Jon. In libris editis legitur ורנסוהי ex Ithpehal, quod pravum judico, cum significatio requiratur activa, cui etiam structura hîc respondet.

Vide in lit. מ.

Ego ponam ea rates in mari, Heb. ורכרתי, 1. Reg. 5. 9. Fortè ה est radicale.

Momentum, ut Heb. רנעא חרניא Momento uno, Eccles. 9. 12.

Et in momento in sepulchrum descendet, Heb. וברנע Job. 21. 13.

Contremiscere, Concuti, Commoveri. Præteritum, ותרנסוהי ואתרנסוהי ארעא, Et contremuit & commota est terra, Heb. ותנעש Et commovisti, 2. Sam. 22. 8. Psalm. 18. 8. ubi legitur in Hebræo ותנעש ex Kal, quomodo utroq; loco

Et obrues eum lapidibus ut moriatur, Deut. 17. 10. Et ותרנסו ותהון באבניא Et lapidabitis eos lapidibus & morientur, Deut. 22. v. 24. ורנסו ותהון Lapidabunt eos, Levit. 20. 27. ורנסו ותיהו Lapidabunt eum lapidibus totus cætus, Num. 15. 35. Sic ibi legendum ex simili locutione Levit. 20. 27. & Lev. 20. 2. ורנסו ותיהו Et lapidabunt eum, Levit. 24. v. 14. ורנסוהי באבניא Obruent eum lapidibus, Levit. 20. v. 2. ורנסוהי Et obruent eam cives urbis istius lapidibus, Deut. 22. 21. ורנסוהי Et lapidabunt me, Exod. 17. v. 4. Pabel, Præterit. ורנסוהי פלשתאיהו Jam lapidavit, lapide obruit David Goliathum Philistæum, Esth. 5. 14. Veneta רנמיה cum Pronomine pleonastico. Participium, ורנסו באבניא, Et saxis petebat Davidem, 2. Sam. 16. v. 6. Et jaciens lapides in eum vel adversus eum, ibid. vers. 13. Ithpehal, Præteritum, ורנסו ארי אתרנסו נבות ומית, Nam lapidatus est Nabot & mortuus est, Hebr. וסקל 1. Reg. 21. v. 14. Infinitivus, ורנסו ארי אתרנסו ותרנסו Sed lapidando lapidabitur, Hebr. וסקל Exod. 19. 13. ורנסו ותרנסו Lapidando lapidabitur bos ille, Exod. 21. v. 28. Futurum, ut in præcedentibus exemplis, &c. ורנסו ותרנסו Lapidabitur bos ille, ibid. vers. 29.

Lapidator. Plurale, רנסוהי ut supra ad initium Præteriti.

Si dabimus cum ad lapidationem, Esth. 5. 14.

Idem. Constructum, רנסוהי אבנא Projectio lapidum, Lapidatio, Ruth. 1. 17.

Explorare, idem quod רנל Hebraicè; commutatis literis homogeneis inter se. Futurum, ורנסו ותרנסו ותהו Et explorarunt eam, Hebr. ורנסו Deut. 1. 24. וירנסו לנא ות ארעא Et explorent nobis terram, Hebr. ויחפרו Deut. 1. 22. in Jon. In libris editis legitur ורנסוהי ex Ithpehal, quod pravum judico, cum significatio requiratur activa, cui etiam structura hîc respondet.

Vide in lit. מ.

Ego ponam ea rates in mari, Heb. ורכרתי, 1. Reg. 5. 9. Fortè ה est radicale.

Momentum, ut Heb. רנעא חרניא Momento uno, Eccles. 9. 12.

Et in momento in sepulchrum descendet, Heb. וברנע Job. 21. 13.

Contremiscere, Concuti, Commoveri. Præteritum, ותרנסוהי ואתרנסוהי ארעא, Et contremuit & commota est terra, Heb. ותנעש Et commovisti, 2. Sam. 22. 8. Psalm. 18. 8. ubi legitur in Hebræo ותנעש ex Kal, quomodo utroq; loco

Et contremuit & commota est terra, Heb. ותנעש Et commovisti, 2. Sam. 22. 8. Psalm. 18. 8. ubi legitur in Hebræo ותנעש ex Kal, quomodo utroq; loco

loco accepit paraphrastes. Sic Psalm. 77. v. 19. pro Hebr. ותרעש Et concussa est. Sic etiam legitur Jefa. 1. v. 2. in Regiis, דאתרגיפת מן קדם פתגמי, Quæ contremuit à verbis meis. *Participium*, דמתרגיף ומתרגיש, Iste mons Sinai contremiscit & concutitur, Jud. 5. 5. דמתרגיף לקציא, Quod concutitur sive commovetur terminis suis, Job. 7. 12. in secundo Targum. דמסתכל לארעא, Quo intuente terram, contremiscit illa, Psalm. 104. v. 32. *Plurale*, מתרגיפין טוריא, Contremiscunt montes, Hebr. ירעשו Psalm. 46. v. 4. מתרגיפין מצראי, Contremuerunt Aegyptii, Hebr. יגעשו Job. 34. 20.

רנש *Tumultuari, Strepitum edere, Perstrepere, Exclamare cum epulatu. Respondet diversis verbis. Præteritum*, רנישית מנהמותא דלבי, Tumultuatus sum præ rugitu cordis mei, Hebr. Rugii, exclamavi Psalm. 38. v. 9. Regia ex terminatione Cholem. Possit & ex communiore forma legi רנישית, et si & terminatio Chirek usitata sit, in qua tamen litera י potius terminationem Tzere olim indicavit. *Futurum*, אתרעם במלי וארגוש, Perstrepam verbis meis & tumultuabor, Hebr. ואהימה Psalm. 55. 3. אדבר אלהא וארגוש, Memor ero Dei & perstrepam, Hebr. ואהימה Psalm. 77. 4. ותרגושי עלי, Et tumultuaris in me, Hebr. ותהמי עלי Psalm. 42. 6. *Tumultuari, Tumultuose concurrere, Convenire: Commoveri, Contremiscere: Fremere, Personare, Perstrepere. Præteritum*, ארעא אתרגישר, Terra commota fuit, Hebr. רעשה Psalm. 68. 8. אתרגישת ארעא, Concussa fuit & commota terra, Hebr. ותרעש Psalm. 18. v. 8. אתרגישנא על טוריא, Concurrimus in montibus, Jer. 3. 23. Regia habent ex Ithpabel. *Participium*, דכאתרגושר מין תקיפין מתרגשין, Qui sicut sonitus aquarum validarum personant, Hebr. ישאון, Jefa. 17. v. 12. Ad quid tumultuantur populi, Hebr. רגשו, Psal. 2. 1. מתרגשין ובטשטשין מוהי, Personant & conturbantur aque, Hebr. יהמו Psal. 46. 4. מתרגשין היך ככלב, Fremunt instar canis, Hebr. יהמו Psal. 59. 7. Sic vers. 15. In Venetis utroque loco legitur ab initio cum א, quod vel in מ mutandum, ut sit Participium, vel pro Jod Chirek ponendum, ו, ut sit Præteritum plurale. הו בעלי רבבך מתרגשין, Ecce hostes tui infremunt, Hebr. יהמין Psal. 83. 3. אפבל, Commovere se, Commovere, Congregare, Concurrere vel convenire facere: Perstrepere, Personare. *Præteritum*, ארעא דישראל, Commovisti terram Israel, Hebr. הרעשתה, Psalm. 60. 4. הרגישו על מלכא, Convenerunt apud regem, Dan. 6. v. 7. ואתרגישו כל יתבי קרתא עלויהון, Et turmatim accurrerunt omnes habitatores ur-

bis ad eas, Hebr. ותהם כל העיר, Ruth. 1. 19. *Futurum*, אצלי וארגוש, Precabor & perstrepam, Hebr. אל תרגיש לתמן ית כל עמא, Psalm. 55. 18. Ne congreges illuc totum populum, Hebr. התרגישנה היך גובאי, Ne fatiges, Jos. 7. v. 3. Num commovebis eam ut locustam, vel, An facies ut contremiscat ea, Hebr. התרעישנו Job. 39. v. 23. ומה תרגישי עלי, Et quid commovebis te, quid tumultuaris in me, scil. נפשי, anima mea, Psal. 42. vers. 12. Pro eo vers. 6. legitur תרגושי ex Kal. ירגיש היך כלבנן, Commoveat se, personet instar Libani fructus ejus, vel, Commoveat fructum ejus, faciat ut personet fructus ejus instar arborum montis Libani, Hebr. ירעש Psalm. 72. vers. 16.

Catus, Societas, Conventus hominum: רנש, Quod vertens me fui ad turbam vel cætum, Prov. 7. 15.

Tumultus, Motus, Commotio, Fremitus, Strepitus: רנוש, ארי יום רנוש, Nam dies tumultus est, Hebr. יום מהומה, Jefa. 22. v. 5. ממאך רנוש ימא ורנוש, Compestens fremitum marium & fremitum fluctuum ipsorum, Hebr. שאון ימים, Psal. 65. v. 8. יגחד לרגוש קריתא, Ridet tumultum civitatis, Hebr. להמון, Job. 39. 10. יגחד לרגוש רומחא, Ridet strepitum vel motum hastæ, Hebr. רעש, Job. 41. v. 20. ולרגוש עקא, Et ad tumultum tribulationis è longinquo venturæ, Hebr. ולשוואה, Et ad vastationem, Jefa. 10. 3.

Sensus, mentis conceptus, ex usu Syro & Rabbinico: רנשתי בי, Et quia adhuc sensus meus est in me, Hebr. חושי, id est, Sensus meus, juxta R. Levi, Job. 20. 2. Regia, דהישותי בי, quod Versio Latina reddit, *Sensus meus*. Sic vel scriptio vocis Chaldaicæ prava, vel interpretatio. Nam הישות est Festinatio, à חוש Festinare. Et sic Aben Esra Hebræum חושי exponit מהירותי, Festinatio mea ad respondendum tibi. Vel si interpretatio bona, tunc הישות deducendum à חוש Sensus, ut sit Sensatio, facultas sentiendi aut sensuum. Hæc tamen significatio hujus Radicis Chaldæis inusitata est. Vide mox in usu Rabbinico.

Tumultus: Turba, Vulgus, Multitudo. Quædam notantur, quædam etiam ex forma dageffata, quæ secundum diversos libros distingui possunt: מן קדם אתרגושא, Propter tumultum quo repleta erat urbs celebris, Hebr. תשאות, Jefa. 22. 2. Pervenit מטא אתרגושא, Jefa. 22. 2. ויקום אתרגושא, Jerem. 25. 31. Et exfurret tumultus in populis tuis, Hebr. תשאר, Hof. 10. 14. לא ישמע, Tumultus exactoris non audiet, Hebr. תשאר, cui rectius

rectius responderet forma pluralis אַתְּרוּשְׁתָּהּ
 Job.39.10. *Constructum*, אַתְּרוּשְׁתָּהּ עִמָּיִן Tumul-
 tus populorum, Hebr. הַמּוֹן, Psalm. 42. vers. 5.
 קַל אַתְּרוּשְׁתָּהּ דְּקִימִין לְקַבְּלָךְ Tumultum adverbiorum
 tuorum, Hebr. שְׁאוֹן Psalm. 74.23. קַל אַתְּרוּשְׁתָּהּ מְלִכּוֹן
 Sonitum tumultus regnorum, Jesa. 13. vers. 4.
 אַתְּרוּשְׁתָּהּ תּוֹשְׁבַת מוֹשְׁבַת זְמִרָה Strepitum laudatæ musicæ
 tuæ, Hebr. הַמִּית נְבִלִיד Jesa. 14. 11. אַתְּרוּשְׁתָּהּ
 אֶל אֶלְכְּסַנְדְּרִיָּה Tumultum Alexandria, Hebr. אֶל
 אֶמּוֹן ubi אמון est pro המון, Jeremiae 46. 25.
 אַתְּרוּשְׁתָּהּ זְמִרָה Strepitum instrumentorum mu-
 sicorum tuorum, Hebr. שְׂרִיד הַמּוֹן, Amos 5. 23.
 אַתְּרוּשְׁתָּהּ מְטָרָה Nam sonus est strepitus
 pluviae, I. Reg. 18. 41. וַיִּרְמֹן בְּאַתְּרוּשְׁתָּהּ קְלִחוֹן Et ex-
 tollant se sonitu tumultuoso vocis suæ, Jer. 51.
 v. 55. אַתְּרוּשְׁתָּהּ עֲבָדֵי שְׂקָר A tumultu operantium
 falsitatem, Hebr. מְרִגְשָׁתָּהּ פְּעֻלֵי אֹן, Psalm. 64. v. 3.
 וְאַתְּרוּשְׁתָּהּ מְלִכּוֹן דְּכַאֲתְּרוּשְׁתָּהּ מִיֵּן תְּקִיפִין Et tumultui
 regnorum, qui est quasi tumultus aquarum va-
 lidissimarum, Jesa. 17. vers. 12. *Cum Affixis*, וְכָל
 אַתְּרוּשְׁתֵּיהֶם Et omnis turba tumultuosa ejus,
 Hebr. וְכָל הַמּוֹנֵה Ezech. 31. 18. Sic אַתְּרוּשְׁתֵּיהֶם
 וְכָל אַתְּרוּשְׁתֵּיהֶם Et omnem turbam ejus, Ezech. 39. 11.
 וְכָל הַמּוֹנֵה קְלִחוֹן כִּפְמָא Vox eorum est sicut mare in fre-
 mitu suo, Hebr. כִּיֵּם יְהִמָּה Jerem. 6. v. 23.
 Sic 50. 42. וְכָל אַתְּרוּשְׁתֵּיהֶם Et turbæ ejus, Ezech. 31.
 v. 2. וְכָל אַתְּרוּשְׁתֵּיהֶם Et captivam abducet turbam
 ejus, Hebr. הַמּוֹנֵה Ezech. 29. v. 19. וְכָל אַתְּרוּשְׁתֵּיהֶם
 Et turbam eorum, Jesa. 5. 14. וְכָל אַתְּרוּשְׁתֵּיהֶם Et stre-
 pitum turbæ eorum, Ezech. 23. vers. 42. וְכָל אַתְּרוּשְׁתֵּיהֶם
 Super universam turbam ejus, Ezech. 7. v. 14.
 וְכָל אַתְּרוּשְׁתֵּיהֶם Neq; ex turba ipsorum, Ezech. 7. 11.
 אַתְּרוּשְׁתֵּיהֶם מִן אַתְּרוּשְׁתֵּיהֶם Perditi
 sunt propter tumultus, Hebr. מִן בְּלִחוֹת Psalm. 73.
 v. 19. אַתְּרוּשְׁתֵּיהֶם בְּמִצְעָרָה, *Cum Pronom.*
 Tumultus sunt in medio ejus, Hebr. הַחוּרָה
 Psalm. 55. v. 12. *Cum Pronom.* אַתְּרוּשְׁתֵּיהֶם
 Cujus multi sunt tumultus, Ezech. 39. 16. וְכָל אַתְּרוּשְׁתֵּיהֶם
 Ipsos & omnes turbas eorum, Hebr. וְכָל הַמּוֹנֵה
 Ezech. 32. 20.

הַרְגֵשׁ *Sentire, sensu percipere: Animadvertere, deprehendere, cognoscere. Sensus Tactus organum proprium nullum habet, ut reliqui quatuor sensus, sed eo sentit homo humidum & siccum, frigidum & calidum, durum & molle. Omnia itaque membra corporis ejus organa sunt.* הַחַי הַמְּרִגֵּשׁ Animal sentiens: נֶפֶשׁ הַמְּרִגֵּשׁ Anima sensitiva.

Sensitivum, Sensibile, quod sensu percipitur, Sensui objectum, Sensu præditum: הוּא הַמְּרִגֵּשׁ
 Ipse sentit dolorem in capite suo: Ne sentiret illud (id est, animadverteret, deprehenderet) Isaac & fugeret. Ne sentiret vel animad-

verteret rem, scil. mactationis, R. Sal. & Aben
 Esra Genes. 22. 8. הַחֲלוּמוֹת רוּבּוֹם מִן הַעֲנִינִים שֶׁבָּבֶר Somnia plerumque obveniunt ex rebus, quas quisque sensit (sensibus objectas habuit) vigilans: Dolor quem sensit sive percepit ex sensu tactus.

הַהֲרֵגֶשׁ *Sensus: Facultas sensus.* הַהֲרֵגֶשׁ הַחַי הַמְּרִגֵּשׁ Sensus exterior, הַהֲרֵגֶשׁ הַפְּנִימִי Sensus interior. הַהֲרֵגֶשׁ בְּעַת הַהֲרֵגֶשׁ Tempore sensus, quo res sentiuntur. הַהֲרֵגֶשׁ הַפְּנִימִי הוּא הַרְמִיּוֹן מִשֵּׁנֵי הַעֵינַן הַחוּצִים Sensus interior est phantasia sive imaginatio apprehendens rem objectam eamq; delineans sive sibi imprimens.

דַּע כִּי הַחֲמֵשׁ *Idem.* Aben Esra Exod. 5. 21. הַהֲרֵגֶשׁוֹת מִתְּחַבְּרוֹת בְּמָקוֹם אֶחָד לְמַעַלָּה מִן הַמִּצַּח עַל כֵּן אָמְרוּ הַרְגֵשׁה אֶת תְּחַבְּרַת חֲבֵרְתָּהּ פָּמּוֹ וּמִתּוֹק הָאוֹר Scito quinque sensus esse conjunctos in loco uno supra frontem, idcirco dicunt sive usurpant in dicendo sensum unum pro altero: ut, *Dulcis est lux*, Eccles. 11. 7. הַהֲרֵגֶשׁוֹת אֵינֶם מְרִגִּישׁוֹת הַמְּקִרִיִּים Sensus non percipiunt nisi accidentia, Aben Esra Exod. 22. *Idem ad Genes. 42. v. 1.* *Et vidit Jacob quod esset amona in Aegypto;* בַּעֲבוּר הַיּוֹת הַהֲרֵגֶשׁוֹת נִחְבְּרוֹת בְּמָקוֹם אֶחָד יִחְלִיפוּ זֶו בְּזֶו כְּמוֹ רֹאֵה רִיחַ בְּנִי וּמִתּוֹק הָאוֹר Propterea quod sunt sensus conjuncti in loco uno, permutant unum pro altero, veluti, *Vide odorem filii mei*, Gen. 27. 27. *Et dulcis est lux*, Eccles. 11. 7. Item, כָּל הַהֲרֵגֶשׁוֹת שֶׁבּוֹת אֶל מָקוֹם אֶחָד, וְהוּא הַמוֹחַ Omnes sensus concurrunt in loco uno, qui est cerebrum. *Tempore cessationis sensuum, quando scil. munere suo non funguntur, ut in somno.* הַהֲרֵגֶשׁוֹת מֵהֶם הַחַי הַמְּרִגֵּשׁ Sensus alii sunt interiores, alii exteriores.

כֹּחַ הַהֲרֵגֶשׁ *Sensibilis, Sensibile, Sensitivum:* כֹּחַ הַהֲרֵגֶשׁוֹת Facultas sensitiva. *Plur.* כֹּחוֹת הַהֲרֵגֶשׁוֹת Facultates sensitivæ.

רָדַד *Extendere, Expandere, Diducere, Attenuare. Participium præsens,* לְרַדֵּד אֶרְעָה עָלָי, Eum qui expandit terram super mare, Hebr. לְרוֹקַע Psalm. 136. 6. *Pabel, רָדַד* *Idem:* item, *Sternere, Substernere, Subjicere. Præteritum,* וַיִּרְדּוּ Et extenderunt sive diduxerunt laminas aureas, Hebr. וַיִּרְקְעוּ Exod. 39. vers. 3. Et diduxerunt eas, Num. 16. 39. al. 17. 4. pro eodem Hebræo. *Participium,* הַרְדֵּד, Qui sternit populos sub me, Hebr. הַרְדֵּד, Psalm. 144. 2. *Apud Rabbinos,* וַיִּרְדּוּ בְּשׁוּלֵי הַמַּחְתָּה Et expandit eos (scil. carbones) iundo sive extremitate forcipis, Tamid fol. 33. Cujus aquæ expansæ sunt, Mikvaoth cap. 7. Quod sic extendentes laminas tabernaculi (quibus scil. obducunt ligna) facere solent, id est, *Bractearii*, Schabbas fol. 103. 1.

fol. 103. 1. *Uvae* ענבים נמי כי מירדון מיקצצן בידא etiam cum tenues sunt (i.e. bene maturæ) manu abscinduntur (ut ficus sine cultro) *Nedarim* fol. 61. 2.

Tenuē, ut sunt tenuia, que ex crasso deducuntur & extenduntur; metaphorice Tritum, Calvum, Glabrum: Aut in tenui latere ejus, aut in villoso, *Levit. 13. 55. in Jon. Tenui, id est, trita parte vestis sive panni, quæ ex longo usu quasi calva est, floccis absumptis, unde respondet Hebræo בקרחו In calvitie ejus.*

Diductum, Extensum, Extensio: ועברון יתחו *Facient eas extensiones laminarum, id est, ductiles laminas, laminas diductas & extensas, Hebr. רקעי פחים, Numer. 16. 38. al. 17. 3. Sic præstat legi juxta locutionem Hebræam, vel ררדין רטסין. Nam duo absoluta pluraliter constructi non solent sine nota constructionis intercedente.*

Idem, Cholin fol. 124.

Velum, Peplum, Tegumentum capitis expansum: ונסכה ררדא Et accepit peplum, *Hebr. הצעף Gen. 24. 65. in Jon. Targum Hierosol. cum Affixo Pronomine. ובסרר Et obtexit se peplo, Hebr. בצעף, Genes. 38. 14. וערת ררדא מנרה Et removit peplum suum à se, Hebr. צעפה, ibid. vers. 19. Plurale, והבו ררדין על צנארי Et date velamina super colulum meum, Cant. 2. 5. Huc revocandum videtur, ut Elias illud ad hanc Radicem citat, ולבושהוון Et duo velamina vestimentorum ipsorum, vestimentorum regionum margaritis ornatorum, *Esth. 6. 10. in Targum secundo. Libri editi habent, ut Elias adducit ררדין, que vox est nullius usus. Cum autem Elias in illud adducat, verisimile est ipsum respexisse ad ררדין. Apud Talmudicos, נימי סגוס והרריר, Fila sagi & peppli, Kelim cap. 29.**

Extensum, Diffusum, Jesa. 17. 6. Vide & infra in ררה.

*Castigare, Erudire. Sic respondet Hebræo יסר. Præteritum, אבא ררדא Pater meus castigavit vos scuticis, Hebr. יסר, 1. Reg. 12. 11. Regia reddunt, Dominatus est, sed paraphrastes hîc & alibi Hebræam locutionem exprimere voluit. ררדא תיה אמרה Quâ castigavit eum mater ejus, *Proverb. 31. v. 1. Participium, ררדי ברונגיה Qui castigat in ira sua, Thren. 3. v. 1. ררדי ליה Eum castigat, Hebr. יכיה, Prov. 3. 12. Plurale sæm. ררדא לי בליתי Erudiunt me renes mei, *Psal. 16. 7. Sic legendum: Veneta mendosa sunt. Infinitivus, ואוסף למרדי יתכון Pergam castigare vos septem plagis, Levit. 26. 18.***

*Imperativus, ררדי ברך Castiga filium tuum dum est spes, Proverb. 19. v. 18. ררדי כברך ויניחך Castiga filium tuum & quietum reddet te, Prov. 29. 17. Futurum, ואנא אררי יתכון במרגנין, Ego autem castigabo vos scorpionibus, 1. Reg. 12. 11. ואררי יתכון אף Et castigabo vos etiam ego, *Levit. 26. v. 28. ולא בריתהך חרדי יתי Neque in fervore tuo castigas me, Psalm. 6. 2. Sic Psalm. 38. 2. ררדי מטיקנא Qui castigat irrisorem, Proverb. 9. 7. Ithpehal vel Ithpabel, Participium, לא מתרדי עברא Verbis non castigatur servus, *Proverb. 29. v. 19. Infinitivus, לאתרדא ביסורי, Ad castigandum castigationibus, Levit. 20. 5. in Jonathane. Imperativus, אתרדא ירושלם Castigator Jerusalem, *Jerem. 6. 8. Futurum, יתרדי Castigetur, Job. 39. 35. יתרדי בר נשא Castigabitur filius hominis, *Psal. 39. v. 12. לא התרדון קרמי Non castigabimini coram me, *Levit. 26. 23. in Jonathane. ויתרדון כל מדינתא Et castigabuntur omnes civitates, *Ezech. 23. vers. 48.*******

Castigatio, Correptio, Eruditio: קבילו מררותא Suscipite eruditionem principes terræ, *Hebr. הוסרו, Psalm. 2. 10. ררדא רחם מררותא רחם ודועתא Qui amat castigationem, amat scientiam, *Proverb. 12. 1. למדע חכמתא ומררותא Ad sciendum sapientiam & eruditionem, *Proverb. 1. 2. חכמתא Sapientiam & castigationem stulti contemnunt, *Proverb. 1. 7. תחוק במררותא Apprehende castigationem, *Proverb. 4. vers. 13. אעול לבך למררותא Intromitte cor tuum in castigationem, *Prov. 23. 12. ומשמעוון למררותא Et vellit aurem vel auditum eorum ad castigationem, *Job. 36. 10. ובמררותוון וחתום Et eruditionem ipsorum obsignat, *Job. 33. 16. Plurale, ואין בתר אלין מררותא Et si post istas castigationes nolitis obedire doctrinæ Legis meæ, *Lev. 26. 18. ואין באלין מררותא לא תתרדון קרמי Et si istis castigationibus non castigemini coram me, *Lev. 26. 23. in Jonathane.**********

*Arare, Heb. חרש. Præteritum, על נושמי ררו ררדי Super corpus meum ararunt arantes, *Psal. 129. 3. Participium, ררדי Et ipse arabat duodecim jugis boum, 1. Reg. 19. v. 19. ושרע ררדי לחצורה Et obveniet arans sive arator messori, *Amos 9. vers. 13. Plurale, דלא ררדין ולא הודין Quibus nihil arant, neque metunt, *Genes. 45. 6. in Jon. בתורה לא תהווון ררדין בתורה Non arabitis bobus, *Deut. 22. 10. in Jonathane. תוריא הנהא ררדי Boves fuerunt arantes, *Job. 1. 14. לא תרדי, ררדי ut paulò antè. Futurum, ררדי ut paulò antè. Futurum, לא תרדי, ררדי ut paulò antè. Futurum, לא תרדי בתורה, אום יתרדי בתורה, Num arabitur bobus, *Amos 6. 12. יתקל תתרדי Tzion in agrum arabitur, *Jerem. 26. vers. 18. Sic********

Sic Mich.3.12. Apud Talmudicos, בי רדו יומא, Loc-
cus arationis diei, quantum quis die uno arare
folet, Bava basra fol.12.1.

רריא Aratio: ובחצרא תנוח: In aratione &
messe feriaberis, Exod.34.21. Et apud Talmudi-
cos, תורה חורא לרריא, Bos albus ad arationem,
Nafir fol.31.2. ורובא לרריא Plerique ad aratio-
nem, scilic. emunt boves, Bava basra folio 92.2.
Est & nomen proprium angeli, pluvius & irrigationi
terre prefecli, sic dicti, quod habeat formam bovis
arantis, Joma fol.21.1. Taan. fol.25.2.

רריא Idem, apud Rabbinos.

רריא Arator, ut ante.

ררינית Aratrix, affuefacta vel edocta ad aratio-
nem: פרה ררינית היא Vacca aratrix est, Medr.
Ruth. cap.1.20. Glossa, חורשת מלומדת לחורש.

ררינית Aratio, Sulcus. מורדיית, unde
plurale, אוריכו למורדייתו Prolongarunt aratio-
nes suas, vel, sulcos suos, Heb. למענותם, Psal.129.
v.3. Veneta, למורדייתו, quod sine dubio men-
dosum est.

רריניא Ligones, Sarcula: דפלה ומכוע במרדייא
Qui fodit & findit sarculis in terra, Psal.
141.v.7. Possit etiam legi singulariter במרדייא
Aratro. רריא בעשניה Robore suo.

רריניא Remus: Clavus, Gubernaculum. In
Talmud Bava mezia cap.7. ab initio in Mischna
legitur, פת וקטנית. De eo disputant in Gemara
fol.87.1. an legendum sit cum Vav, פת וקטנית,
Panis & Legumen, vel sine Vav, פת קטנית
Panis leguminis? Raf Chasda dixit, ווי האלהים צריכיה ווי
Per Deum, necessarium est Vav,
sicut remus in fluvio Lafros. In hunc sensum ex-
ponit Baal Aruch. Et R. Salomon scribit, לברות
esse נומן הנהר שם Nomen fluvii: & מורדייא esse Li-
gnum quo nauclerus navem regit & gubernat,
vernaculè Gouvernail. Videtur itaque מורדייא
כי מורדייא Sicut remus in Lafros, esse proverbiale de
re summopere necessaria. Caterum מורדייא est ex
significatione Verbi רריא Syriaca, quâ Arare vel Sul-
care æquor, Remigare significat. Vide Aruch
in מורדייא.

III. רריא Dominari. Participium, ותיי ררי
Et esto dominans sive domina-
tor in medio inimicorum tuorum, Hebr. רריא
Dominare, Psalm. 110.v.2. Futurum, וירדון בכון
Et dominabuntur vobis ofores sive ini-
mici vestri, Hebr. ורדו Levit.26.17. Apud Rab-
binos, אל תתנו מקום לאפיקורוס לרדות, Ne detis lo-
cum sive occasionem hæretico ad dominan-
dum, id est, ut insultet nobis, Para cap.3. Joma
fol.40.2.

IV. רריא Idem quod ררי Extendere,
Expandere, Diducere: מביא תכן ומרדה בה Accipit

stramen, & expandit illud in eo (scilic. atrio:)
וכשהוא מרדה אינו מרדה לא בסל ולא בקופה אלא בשולי
קופה Et cum expandit, non expandit nec in cor-
be, nec in canistro, sed in fundo canistri, Eruvin
fol. 104.1.

V. רריא Heb. Accipere, Desumere, Arripere,
Extrahere, Judic. 14. 9. Rabbinis scribunt ibi, esse
proprie Divellere id quod cohæret, ut panes in furno,
& mel in favis, & sic divellendo capere & accipere.
Unde, הרביק פת בתנור התירו לרדותה קודם שיכונה
Si cohæserit panis in furno, per-
miserunt extrahere eum antequam veniat in
culpam peccati, scilic. propter inchoatum sab-
bathum, quo extrahere eum prohibitum est,
Schabbas fol.4.1. הרודה פת חמרה Extrahens pa-
nem calidum, Machschirin cap.3. הרודה ונותן לסל
Qui extrahit panem, & in corbem ponit, Challa
cap. 2. הרודה הלורת רבש Qui extrahit placentas
mellitas, Pesachim fol.65.1. הרודה ממנה בשבת חייב
Qui extrahit vel desumit ex eo (scilic. alveari)
in Sabbatho, reus est, Scheviith cap. ult. Oke-
zim cap. ult.

רריית הפת Acceptio, Extractio, Avulsio:
Extractio panis ex furno. Quidam dixerunt,
hanc sabbatho licitam esse, cum non reputetur
opus, & serviat vitæ necessitati, unde apud Tal-
mudicos: Non facies ullum opus, Exod. 20. v. 10.
יצא תקיעת שופר ורריית הפת שהיא חכמה ואינה מלאכה
Excipitur clangor buccinæ & extractio panis ex
furno, quæ est ars vel sapientia, non autè opus,
Schab. fol.117.2.

וכשהוא Pala, quâ panis è furno extrahitur:
Quando extrahit, רודה לא ירדה במרדה אלא בסכין
non extrahet palâ, sed cultro, scilic. in sabbatho,
Schab. fol.117.2.

ואם מנחת רריא Sartago, Cacabus: וריא
Et si munus sartaginis sit oblatio tua,
Hebr. מרחשת, Levit.2.v.7. Sic legendum, vel
וכל רתתעבר: propter structuram: מנחתא רריא
Et omne quod factum fuerit in sartagine,
Lev.7.9. al. 6.32.

VI. רריא Fluere, apud Syros; unde,
Et וריא מן בירד Fluenta, Flumina:
fluenta ex fonte tuo, Heb. נוזלים Prov.5.15.

ונסר ית גלגלי ררויהא Currus, Rheda:
Et dif- fregit rotas curruum ipsorum, Exod.14.25. in
Targ. Jon.

ואנון ררימין Somno, Sopore obrui. Particip.
Et ipsi somno erant obruti, Jesa.15.6.

רריע מרדע מרדעת מרדע. Est tamen
fortassis מ ab initio servile, ut in מלמר.

רריע Sectari, Insectari, Insequi, Persequi, ut He-
braicè. Præteritum, וברק רריע במר רתויא Et
Barak persecutus est currû, Jud.4.16. ורריע ער רן

Et infecutus est eos usque ad Dan, Genes. 14. 14.
 Et persecutus est eum itinere septem
 dierum, Genes. 31. 23. על דרדפיה בחרבא אחוהי
 quod persecutus est gladio fratrem suum, Amos 1.
 v. 11. ודרדפון קקשא דרפנון Quasi stipulam infecutus est
 eos, Jesa. 41. 2. ודרפנון ער חובא Et persecutus est
 eos Chobam usque, Genes. 14. 15. ודרפתנא בגלותא
 Et persecutus es nos in exilio, Thren. 3. vers. 43.
 Pro eo quod sectatus sum bo-
 num, Psal. 38. 21. ולא דרפו Et non sunt infecuti,
 Genes. 35. 5. ודרפו מצראי בתריהון Et persecuti sunt
 Aegyptii eos, Exod. 14. 9. די רדפנון ביה In quo
 persecuti fuerunt eos, Jos. 8. 24. ודרפונן ער
 Et persequerentur eos ante portam, Jos. 7. v. 5.
 ועל סנאך דרדפונך Et super hostes tuos qui perse-
 cuti fuerunt te, Deuteron. 30. 7. Participium,
 קושטא Veritatem, veritatem se-
 ctator, Deut. 16. 20. ודרדף ליה Et persecutor nul-
 lus est, Lev. 26. 37. ולית דרדף יתכון Et non est qui
 persequatur vos, Levit. 26. 17. ודרדף בחר סריקותא
 Et qui sectatur vanitatem, Proverb. 12. 11. ודרדף
 Et qui sectatur malum, asser-
 vatur ad mortem, Prov. 11. 19. Emphat. על
 דרפא Convertitur ad persecutorem, Jos. 8. 20.
 Plurale, חמר עתיק דרפין Vinum forte sectantur,
 Jesa. 5. 11. ודרפין בר משלהן Quasi defatigati & inse-
 quentes, Jud. 8. 4. Emph. בכון דרפא Ne fortè incidant in vos persecutores,
 Jos. 2. 16. Construct. דרפי ונו Sectatores scortationis, Psalm.
 119. v. 150. Aff. פרוק יתי מכל דרפי Eripe me ab om-
 nibus persequentibus me, Psalm. 7. v. 2. בדרפי
 In persequentes me, Psalm. 119. 84. פצי יתי מדרפי
 Libera me à persecutoribus meis, Psalm. 142. 7.
 ומדרפי Et à persecutoribus meis, Psalm. 31. v. 16.
 יהון קלילין דרפיון Erunt leves persecutores vestri,
 Jesa. 30. v. 16. קלילין הון דרפנא Leviores fuerunt
 persecutores nostri aquilis caeli, Thren. 4. v. 19.
 למדרדף בתריהון Persequi eos, Jos. 8. 16. בחר
 A persequendo Davide, 1. Sam. 23. v. 28.
 וקם אנשא למדרדף Et surrexit quidam ad perse-
 quendum te, 1. Sam. 25. v. 29. במדרדפהון בתריכון
 In persequendo eos, dum persequerentur ipsi vos,
 Deuter. 11. 4. Imperativus, בחר נברא Surge,
 insequere viros istos, Genes. 44. 4. בעי
 Quere pacem & sectator eam, Psal. 34. 15. רדפו בתרי
 Insequimini me, Jud. 3. 28. Futurum,
 אדרוף אדרוף ארביק Persequar, assequar, divi-
 dam praedam, Exod. 15. 9. בחר דור בליליא
 Et persequar Davidem hac nocte, 2. Sam. 17. 1.
 ואת גלא יבש תדרוף Et stipulam aridam persequeris,
 Job. 13. 25. היכנא תדרפנון Sic persequeris eos
 tempestate tua, Psal. 83. v. 16. דלמא ידרוף
 Fortè persequetur, Deuter. 19. 6. ודרדף יתהון קל טרפא
 Et persequetur eos sonitus folii impulsii, Lev. 26.

v. 36. לחטאי חרדף בישתא Peccatores persequetur
 malum, Prov. 13. 21. וחרדף שלם Et sectabitur pa-
 cem cum populis amantibus eam, Hof. 2. v. 7.
 מה נדרדף ליה Quid persequemur eum, Job. 19. 28.
 וחרדפון Et persequemini hostes vestros, Lev. 26.
 vers. 7. למא חרדפונני Quare persequemini me,
 Job. 19. 22. וחרדפון מנכון חבשה מאר Et persequen-
 tur ex vobis quinque centenos, Levit. 26. v. 8.
 ודקטלון בחרבא ודרפונך Et qui occidunt gladio,
 persequentur te, Ezech. 35. 6. ודרפונך ער דתיכר
 Et persequentur te donec pereas, Deut. 28. v. 22.
 וחסרא ודרפונני Bonum & benignitas in-
 sequentur me, Psalm. 23. 6.

Apud Rabbinos: חרדף אחר חברו להורגו Qui
 persequitur socium suum ad occidendum eum,
 Sanhedr. fol. 73. Paulò aliter: חרדף שחתה רדופה
 חרדף לילך לבית אבירא Quae solet ire in domum patris
 sui (nova scilic. nupta), Jevammoth fol. 42. 2.
 גלא רדופה id est, רגילה. Sic; באן ברדופה
 Hoc intelligitur de ea quae sub-
 inde & frequenter ad aedes paternas ire solet:
 illud de ea, quae non &c. Et mox, בחר שנמצאת
 שלימה בבית חמה ורדופה לילך להגיד שכחה בבית אבירא
 Sponsa (id est, nova nupta) quae perfecta (i. e.
 accepta) est in domo foceri sui, solet ire & indi-
 care gloriam suam in domo patris sui, Pesach.
 fol. 87. 1. Ketubhoth folio 71. 2. In hoc postre-
 mo loco vide etiam Talmud Hierosolymita-
 num. Dicitur etiam de rapido aquarum de
 cursu; Celeriter et cum impetu ire, fluere: ut,
 נחל דרדפו מיא Torrens cujus aquae celeriter
 eunt, Glossa, חולכים מהר ושופים, Joma fo-
 lio 77. col. 2.

Persecutio. Apud Logicos, Consecutio,
 consequens, consequentia, Conclusio. Apud Gram-
 maticos, רדפת השמות, Synonymia, quando diversa
 Nomina eandem significationem sequuntur.

Idem, Rab. Apud Talmudicos: מנול
 Unde habemus דכפתין ואסריין ועכריין הרדופה
 quod ligare, constringere, & omnia subito vel
 confestim peragere debeamus? Et mox: מאי
 מנול? הרדופה? האלתר? Excom-
 municare subito, id est, significatur hac vo-
 ce, statim & sine mora talem esse excommuni-
 candum, & q. persequendum, Moed katon fo-
 lio 16. col. 1.

Nomen synonymum. שמות נרדפים vel
 ארם איש Nomina synonyma: ut, ארם איש
 Homo, Vir, Mortalis.

Subsannare, siquidem idem significat quod
 suum Hebraum: vel Superbire, Efferre,
 Extollere se, ut Hebraicè. Futurum, פל דחמין לי
 Quicumq; vident me, extollunt se su-
 per me, vel, Subsannant me, Pf. 22. 8. Respondet
 Hebraeo

Hebræo לעינו, pro quo etiam legitur Psalm.35. ut mox sequitur. Elias in רהך legit, irrident me. Hoc Verbum etiam pro Hebræo לענו legitur Jobi 11.3. & 21.3. (& Jobi 9. v.23. per commutationem ה & ח) & Psal.2.4. unde Eliæ lectio satis confirmatur.

שפיתא היך קטיל דחרבא Superbus: רהבא רהבא Fu contrivisti vel interfectum gladio, superbum, qui est Pharao improbus, Heb. רהב, Psal.89.11.

Superbus, Elatus; vel Subsannator. Plurale במלי שיעויותא ומרהבא, Verbis blandiiei & superborum, vel, subsannatorum & irrisorum, Hebr. בחנפי לעני מעוג, Psal.35.16.

ררר Currere, Accurrere, Hebr. ררר permutatis in medio literis quiescentibus, ו פ ז in ט ut sepè. Præteritum, ולות תורי רהט אברהם, Et ad boves accurrit Abraham, Gen.18.7.

והט לקרמוהון Et cucurrit ipsis obviam, Genes.18.2. ורהט עור Et cucurrit amplius ad fontem, Genes.24. v.20. ורהט וחויאת לבעלה Et cucurrit ipsa & nunciavit marito suo, Judic.13.10. ורהט למשכנא Et cucurrerunt ad tabernaculum, Jos.7.22.

Participium, למא דנן את רהט ברי, Quare tu curris fili mi, 2.Sam.18.22. והא גברא רהט בלחורוהי Et ecce vir accurrebat solitarius, 2.Sam.18.v.24.

מן טול Prae umbra avis quæ currit, id est, evanescit citò, vel, avis currentis, id est, volantis, Job.9.25. Dum nulla adfunt iniquitates, currunt, Psal.59.v.5.

מטול Propterea quòd pedes ipsorum ad malum currunt, Prov.1.v.16. ומני על רבני Et constituit super præfectos cursorum, 1.Reg.14.27.

וומר מלכא לרהטא Et dixit rex cursoribus, 1.Sam.22.17. למרהט באורחא Ad decurrendam viam, Psal.19.8.

למרהט לבישתא Ad currendum ad malum, Prov.6.18. Imperativus, רהט איתא בען ית גירא, Curre, adducito sagittas, 1.Sam.20.36.

וומר ליה רהוט Et dixit ipsi, curre, 2.Sam.18.23. רהוט בען לקרמותיה Curre nunc obviam ei, 2.Reg.4.26.

ארהוט בתרוהי, Futurum, אורח פקודיק ארהוט Curram post eum, 2.Reg.5.20. Viam præceptorum tuorum decurram, Ps.119. v.32.

ואן תרהט לא תתקל Et si cucurreris, non impinges, Prov.4.12. רהוט לתיה בתוקפא Curret ad eum fortiter, Job.15.26.

יך רהוט עלי היך גברא Incurret sive irruet in me ut vir potens, Jobi 16.v.14. Filii Cusch current, Psalm.68.32.

יך רהוט ולא ילאון Current & non defatigabuntur, Jesa.40. v.31. Num decurrent in petra equi, Amos 6. v.12.

אפּהל Præteritum, ורהוטוהי מן בית אסירי Et fecerunt ut curreret ex carcere, id est, dimiserunt eum, Genes.41. vers.14.

אנין חוי ירת: Cursus: Festinatio: רהטא ריהטא ריהטא Ego video cursum prioris quasi cursum Achimaatz, 2.Samuel.18. v.27. Apud Rabbinos, לפום ריהטא, Propter cursum, cursus sive festinationis causâ, cursum, obiter, breviter, brevitatâ causâ: nam festinatio facit rem brevior.

ריהטוין נפקו: Cursor, Veredarius: ריהטוין ריהטוין Veredarii excurrerunt accincti, id est, celeriter, Esth.3. v.15. לשהרא פסקין בידא דריהטוין Mittere epistolas per manus veredarioꝝ, Esth.3. v.13.

Et misit epistolas per veredarios currentes equis, Esth.8.10. ריהטוין דריהטוין רהטי סוסון Vere-darii equitantes veredis Artulianis, Esth.8.14.

Gubernator, Præfectus. Sic Veredarius, apud Latinos, in illo: Singula metuunt veredarium urbis offendere, id est, Præfectum, qui sic dictus fuit, quòd rheda & currum magnifico veheretur: על כל לגיו ולגיו בראתי לו שלשים רהטון Super quamque legionem creavi ipsi triginta gubernatores, Talm. Berach. fol.32.2.

רהטו Cursor, ut supra ad Participium. Apud Rabbinos, רהטי מכסא, Cursores telonii, ministri, qui transeuntes persequiebantur telonii neglecti causâ, Schab. fol.78.2.

רהטי ביתו מעידן Tignum, Tivillum. רהוט רהוט Tigna domus suæ testantur super eum; Sic citat Baal Aruch ex Taanith fol.11.1. & Chagiga fol.16.col.1. Sed pro רהטי legitur קורורת in nostris libris. Prior autem lectio extat etiam in R. Salom. Cant.1.17.

Pulmentum ex oleo, melle & farina: רהטא רהטא Pulmentum rusticorum, Berach. fol.37.2.

כמלקט וברהטני: Planula, Dolabra: רהטני רהטני Forcipe & dolabrâ, Schab. fol.97.1. מחרח מקרהו Quod egreditur è terebro & dolabra, Bava kama fol.119.2.

רהט Pignus, in lingua Arabica. Nam author Aruch in דרהט scribit, Rabbini cum רהט Pignus, Arabicè dici רהט. Hinc ergò erit Rabbinoꝝ רהט Oppignerare, Pignori dare, Pignori obligare. Passivè, רהט Oppignerari. Hinc, כשרי שהרהט פת פורני Quando oppigneravit illud apud ipsum, Pesach. fol.31.1. & p.2.

שהרהט פת פורני Alienus (id est, gentilis sive christianus) qui oppigneravit panem furni (id est, majorem domesticum) apud Israëlitam. Item, בת ישראל שהורהנה באשקלון Filia Israëlitica si oppignerata fuerit in Ascalon, scilicet in urbe Philistæorum, Ketubh. fol.26.2. Edijoth cap.8.

רהט רהט Vide supra in רהט.

רהט רהט Vide supra in רהט.

רוה *Inebriari, Irrigari. Respondet Hebraeis שכר*
 ושתי מן חמרא ורוי, *Præteritum*, רוה ט.
Et bibit ex vino, & inebriatus fuit, Hebr. וישכר,
 Genes. 9. 21. *Etiam illi vino inebriati sunt, Hebr. כהנא וספר*, Jesa. 28. 7. *Sacerdos & scriba inebriati sunt, de vino forti, ibid. מן חמר*. *Inebriati sunt & non ex vino, Jesa. 29. 9. ושתיו ורויאו עמיה*. *Et biberunt & inebriati sunt cum eo, Genes. 43. 34. Libri illud pravè legunt ex Pabel. Participium, שתן ולא רון*. *Bibunt, sed non inebriantur, Hag. 1. 6. Imperativus, שתו ורוו*. *Bibite & inebriamini; Jerem. 51. 7. Futurum, תרוו ותחרוקני*. *Inebriaberis & evacuaberis, Thren. 4. 21. Et inebriabitur sanguine ipsorum, Hebr. ורותה*, Jesa. 46. 10. *Pabel, Inebriare, Irrigare. Præterit. ושתו ורויה*. *Et bibit, & inebriavit ipsum, Hebr. וישכרהו*, 2. Sam. 11. 13. *Participium, מרוי ית ארעה*. *Sed irrigat terram, Hebr. הרוה*, Jesa. 55. 10. *ארעה*. *Sicut pluvia ferotina quæ irrigat terram, Hof. 6. v. 2. Plurale, צמחוני ארעה*. *Quæ irrigant virentia terræ, Deuter. 32. 2. in Jonathane. Pehil sive passivum, כגנת שקיא דכרוי*. *Sicut hortus irriguus, qui affatim irrigatus est, Jesa. 58. 11. Imperativus, מרביני צמחה רוי*. *Sulcos germinum ejus irriga, Hebr. תלמיה רוה*. *Psal. 65. v. 11. Futurum, וארוי רכרבהא*. *Et inebriabo principes ejus, Jere. 51. v. 57. ארוניד דמעתא*. *Inebriabo te lachrymis, Jesa. 16. 9. Ithpabel, Particip. מחמר מרית*. *Et sicut inebriantur vino mero sive musto, Jesa. 49. v. 26. Infinitivus, לאתרוואה מן עתיק*. *Inebriari vino forti, Jesa. 5. 22. Futurum, ויתרוי*. *Ut bibat & inebrietur, Habac. 2. 15. ברא*. *in Jonathane. Sic bestia agri ex sanguine ipsorum inebriatur, Jesa. 49. 26. ונתרוי מן עתיק*. *Et inebriabimus nos vino forti, Jesa. 56. 12. ברהו ברכתא*. *Inebiabunt se quasi pinguedine benedictionum domus tuæ, Hebr. ירויון*, Psalm. 36. 9. *Ut inebrientur ex eo, Jer. 51. 7. Aphel, ארוי*. *Inebriare. Præteritum, ארוני גידא*. *Inebriavit me absynthio, Thren. 3. 15. Apud Rabbinos, לא*. *Noli inebriari, & non peccabis, Berach. fol. 29. 2.*

Ebrius, ebriosus, temulentus: רוי . רויה . רוא . רוי. *Eratque ebrius valde, Hebraicè*, וְהוּא בְּתַרְצָא שְׂתֵי רוּי, 1. Samuel. 25. 36. *Et ipse in Tirza bibebat, & ebrius fiebat, 1. Reg. 16. 9. Et facies ut errent sicut ebrius, Job. 12. 25. כבא דטעי רויה*. *Sicut errat ebrius, Jesa. 19. 14. ינועו היד רויה דחמר*. *Movebunt se sicut ebrius ex vino, Psal. 107. 27. כובא סליק בידא*. *Spina ascendit in manum ebrii, Prov. 26. 9. תשתרי ארעה כרויה*. *Disjicietur terra instar ebrii, Jesa. 24. 20. ויהוון דמן לרויה*. *Eruntque similes ebrio,*

Jerem. 48. 26. Sic cap. 51. 39. Plurale, אתערו רויה. *Evigilate ebrii & flete, Joel. 1. 5. רון כל מלכו עממא*. *Ebriosi omnes reges populorum, Jerem. 51. v. 7. Fæmininû, כאתתא רויה*. *Quasi mulierem ebriam, Hebr. לשכרה*, 1. Sam. 1. 13. *מן חמר*. *Quæ ebria est angustiis, & non ex vino, Jesa. 51. v. 21. Apud Rabbinos, דמנפשיה נפיל*. *Dimitte ebrium: nam a se ipso corruet, Schab. fol. 32. col. 1. Proverbium vulgare in eos, qui suis vitiis sibiipsis pœnas inferunt, vel quibus ipsa vitia pœnæ loco sunt. Sic ebrietas ebrium præcipitat, ut alio everfore opus non habeat. Sic, Nulla avaritia sine pœna est, quam vis satis sit penarum ipsa, scribit Seneca in Epistolis.*

Et sub omni arbore cujus irrigatio pulchra est, Deuter. 12. 2. in Jonathane. In Hebræo est, עץ רענן. *Alibi in Targum transfertur, ויתא דשפיר*. *Olea pulchra aspectu, Jere. 11. 16. Unde & illic legendum puto, Cujus aspectus. Sic & supra hic locus adductus in רוי, in ראה*.

Inebriatio: ורויתא שכרא. *Et inebriatio est sicera, id est, potus inebrians, qui facile inebriat, Prov. 20. 1. ורויתא וחרמא ורויתא*. *Scortatio, vinum & inebriatio, Hof. 4. 11.*

Ebrietas: ורוית רוי. *Et docent vel assuefaciunt eos ad vinum & ebrietatem, Mich. 2. 11.*

Potus inebrians, Sicera: חמר ומרוי לא. *Vinum & potum inebriantem non bibes, Hebr. וישכר*. *Vinum & sicera, Levit. 10. 9. Sicera potus fortis fuit, qui hominem citò inebriabat, unde & sæpius in Targum transfertur Potus fortis: מן מלי מרוי*. *Poculum plenum potu inebriante, Hebr. סף רעל*, Zach. 12. 2.

Ad bibendum meru, vel, Ad bibendam sicera, Heb. Legitur Psal. 69. 13. מרות. *Regia habent מרות*. *Psalterium Nebiense Pathach in fine denotat formam fæmininam sing. constructam: Kametz formam pluralem constructam, quæ hic nullo modo conveniunt. etiam alibi reperitur, idem cum מרת vel מרת, quod solet respondere Hebræo עסיס, & interdum Nomini שכר*. *Sicera, ut Deuter. 29. 5. Possit ergo legi מרה*. *vel מרוא aut מרוא, ex qua forma extat מרוי pro Hebræo שכר*, Levit. 19. 9.

Letari, Exultare. Verbum Syrorum proprium est, quorum plura in Proverbiis occurrunt. Elias fatetur, se hanc Radicem non intelligere, & Syra lingua ipsi fuit ignota. Hinc pravè ubiq; in textu Chaldaeo scribitur. Futurum, נוהרא דצדיקי נרוו. *Lux storum exultat, Hebr. ישמח*. *Læta est, Prov. 13. 9. Litera נ ab initio est loco Characteristicæ ex usu Syro: & sic mox in plurali רצדיקי כטובתהוון רצדיקי קריתהוון*

In benignitate justorum exultat civitas ipsorum, Hebr. תעליץ, Proverb. 11.10. ונרוון Et exultabunt renes mei, Hebr. ותעליצני, Proverb. 23.16. Sic hæc loca restituimus. *Hinc* & apud Syros, רווא Exultatio, Luc. 1.14.

וקם רומקא באַתר ברואַ וליא, *Hinc legitur*, ubi legendum, באַתר ברואַ, hoc sensu, Et stetit lancea in loco foraminis, neque excidit, Numer. 35.8. Verbum mox præcedit, וברונון כחרא Et confodit eos sive perforavit eos pariter; ita scil. violenter, ut hasta in vulnere hæserit firmiter, nec egressa fuerit. כרו Perforare, Perfodere. ברואַ Foramen punctum factum, non casum. Possit & legi ברואַ sed prior lectio Talmudicis familiaris est, qui dicunt etiam cum Chirek ab initio ברואַ.

Et vocarunt eam Mensura: רו פפא: Et uocabunt eam (scilicet mensuram quam Raf Papa ordinavit) mensuram Papæ, Bava basra fol. 90.2. Glossa, רו Ros significat mensuram in illo regno. Alii; Secretum, Consilium Raf Papæ.

רו Respirare: respiratio dilatat & relaxat, unde est etiam Dilatari, Latum esse vel fieri, & metaphoricè, Recreari, Refocillari: & in Pabel & Aphel Dilatari, Latum, spaciosum efficere: Recreare. Futurum, אמלל וירוה לגרמי, Loquar & respiratio erit mihi, vel recreatio, ut scil. me recreem & animum dilatem, Hebr. וירוה לי, Job 32.v.20. Aphel, Præteritum, לנא Quia nunc dilatavit Dominus nobis, id est, latitudinem, latum locum concessit, Hebraicè הרחיב, Genes. 26.22. Participium passivum, אתרוא Et fuit locus Davidis latus, id est, vacuus, Hebr. ויפקר מקום רוו, 1.Sam. 20.27. Infinitivus, לארוחותני בגון בעותי, Ad dilatandum mihi propter petitionem meam, id est, ut facias me respirare, ut me recrees, Hebr. לרוחתי, Thren. 3.v.56. Pabel, רוו Dilatari, Latum, Spaciosum reddere, Recreare. Particip. מוהבתיה דפר נשא מרוחא Donum hominis dilatat ipsum, id est, recreat, explicat ipsum, Hebr. ירחיב לו, Prov. 18.16. Plurale, ועלין מרוחן, Et coenacula lata; vel respirata, perflabilia, ventis exposita, Jerem. 22.v.14. Ithpabel Præteritum, ואתרווה Et recreabatur, Genes. 25.v.21. in Jonath. אף היא אתרווחת Et recreata est, Genes. 22.20. in Jonath. ואתרווה Et respirabant, Genes. 26.31. in Jonath. Participium, ומתרווה לשאול Et respiratio; recreatio accidit Sauli, respirabat, 1.Sam. 16.23. Futurum, ויתרווה לכוון Et respiratio erit vobis, Hebr. או תרפאו, 1.Sam. 6.3. Apud Talmudicos, מירווח Dilatatur spacium, Cholin fol. 8.1. ubi מירווח pro מתרווח.

רוו Lucrari, Lucrifacere, Rab. Nam lucrari

est sortem principale dilatare: כרו שירוויח התגר פורתא: Ut lucretur mercator parum. In Chosen ham-mischpat, sect. 231. חייבים בית דין להעמיד ממונים על השערים שלא ירויח כל אחד מיה שירצה שאין לו לאדם להרוויח בדברים שיש בהם חיי נפש כגון יינות שמנים id est, Debet iudicium sive senatus constituere prefectos super mensuras, ne lucretur quisq. tantum quantum vult. Non enim debet homo lucrari in rebus, quæ ad vitæ sustentationem pertinent, ut sunt vinum, oleum & farina, nisi sextam partem; nempe quando simul uniuersum vendit sine labore & molestia: at caupo & alii, qui minutim & particulatim vendunt, aliud jus possident. Idem docet Majemon de venditione cap. 14. & petitum hoc jus ex Bava bathra fol. 90. col. 1. ubi scribitur, Lucrans ne lucretur ultra sextam partem, משתכר id est, מרויח. Synonyma.

רוו Lucrum: רווה גרוול: Lucrum magnu. Tertiam partem lucri. רווה Dimidium lucri. רווה Tertia pars lucri. רווה Sexta pars lucri. רווה Ne sit ipsi lucrum. Oppositum eius est רווה vel רווה Damnum. Talm.

רוו Latitudo, Latum: Spacium, Interstitium, locus latus & amplus: Suburbium: Et ager suburbii (id est, suburbanus) civitatum ipsorum ne venditor, Hebr. וירוה לקרויבא, Levit. 25.34. וירוה לקרויבא civitatum, Numer. 35.2. ורוחא תשוון Et spacium ponetis inter quemque gregem, Genes. 32.v.16. In habitationem & suburbia, Ezech. 48.15. ויהי רווחא לקרמא Eritque suburbium civitati, Ezech. 48.v.17. ורוחא אמן רווחא ליה Et quinquaginta cubitorum suburbium erit ipsi, Ezech. 45.2. Hæc duo melius legerentur רווחא ad differentiam alterius רווחא quod sequitur. Sic alia ex forma duplicis Kametz. Plurale, רווחי Suburbia civitatum, Num. 35.5. רווחי קרויבא Et suburbia civitatum, ibid. vers. 4. וירת רווחיקו Et suburbia ipsarum, Jos. 21.v.3. וירת רווחיקו Et suburbia ejus, vers. 11.

רוו Respiratio: ופני קרמוהי רווה: Nam multa coram ipso est respiratio, Exod. 9.28. רווה במר עקא Respiratio post angustiam, Nah. 1.9.

רוו Respiratio, Recreatio, Dilatio: רווה Respiratio & liberatio, Esth. 4.v.14. וכלידי רווחא Et poculum meum latitudo est, id est, latum, amplum, Hebr. רווחא, quod eodem modo quidam Hebræorum exponunt, ut & Psal. 66. quod sequitur. ופאק יתי לרווחא Et eduxit me in latitudinem, Hebr. למרחב, Psal. 18.v.20. Statuisti in lato pedes meos, Hebr. במרחב, Psal. 31.9. ורוחא ארי הות רווחתא Et vidit Pharao, quod esset respiratio aliqua, Hebr.

Hebr. הרוחה, Exod.8.15. ואפקתנא לרוחתא Et eduxisti nos in latitudinem, Psal.66.12. Heb. לרוחה, quod Aben Esra exponit לאור In aërem, id est, in locum vacuum, liberum & latum.

רוחתא, רוחותא, רוחותא Nomen propriū loci, Heb. רוחות, Genes.26.22. in Jonathane.

מרוחתא Flabellum, ventum & respirationem faciens, Rab.

Spiritus, Ventus: Animus, Mens: Plagam mundi: Spiritus prophetiæ, Genes.41.38. Respondit vox Spiritus sancti, Psal.137.5. Et quievit Spiritus sanctus super Jacobum patrem ipsorum, Genes.45.27. Præ angustia spiritus, Exod.6.9. Spiritum sapientiæ, Exod.28.3. Adduxit spiritum sive ventū orientalem, Exod.10.13. ית רוח דרומא Plagam meridianam mensus est, Ezech.42. v.18. Ventum occidentalem, Exod.10. v.19. Et ventus orientalis apportavit locustas, Exod.10.13. Et spiritus animæ tuæ, Eccles.12.7. ברוח קדומא תקיף Per vêtum orientalem vehementē, Exod.14.21. Et spiritu prophetico, Eccles.12.v.9. ואתו לרוח שקר Eroque spiritus falsus in ore omnium prophetarum ejus, 1.Reg.22.22. אסתחר Circuivit ad plagam occidentalem, Ezech.42.19. Sic, רוח קדומא Plaga orientalis, vers.16. רוח צפונא Plaga septentrionalis, vers.17. In quo est spiritus vitæ, Genes.6. v.17. Et transire fecit Dominus ventum super terram, Genes.8.1. וקדם תקלא Et ante ruinam est elevatio spiritus, Prov.16.18. ורוחא דמטרא לאירא Et ventus pluviae non est, Proverb.25.14. Et ventus à Domino flabat, Gen.1.2. כרוחא אתנלטנא Sicut ventus sublati sumus, Jesa.64.6. Cum Aff. Et distracta fuit mens ejus, Gen.41. v.8. Quod non fuit in animo ejus dolus, Psal.32.2. ארום תתיב Quare animus tuus averfus est, 1.Reg.21.5. Nam restitues Deo spiritum tuum, Job.15.13. Declarabo vobis spiritum meū, Prov.1.23. In manustuas depono spiritum meum, Psal.31.6. ואתן רוחי בכון Et dabo spiritum meum in vobis, Ezech.37.14. בכון Idcirco quievit spiritus ipsorum ab eo, Judic.8.3. ומתנגדין Congregabis spiritum ipsorum, & exspirant, Psal.104.29. Plurale, אלה רוחא Deus spirituum, Num.16.22. א' quatuor ventis (id est, plagis mundi) adveni o spiritus, Ezech.37.v.9. Ad quatuor plagas mensus est eam, Ezech.42.20. Constr. א' מארבע רוחי שמא

quatuor ventis sive plagis coelorum, Jerem.49 v.36. Et ex terminatione foeminina, ואבדרנון לכל Et dispergam illos ad omnes plagas istas, Jerem.49. v.36. Apud Rabbinos, רוח רעה Spiritus malus, id est, dæmon malus, Schabb. fol.29.

תענוג רוחני: Spiritualis, Spiritualis: Voluptas spiritualis: החיים הרוחניים Vita spiritualis, cui opponitur החיים הגשמיים Vita corporalis. פאמינ. רוחנית Spiritualis, Spiritualiter.

להוריד: Virtus spiritualis: רוחניות Ad demittendam spiritualitatem aliquam.

רום Altum, Elatum, Excelsum esse, Efferre se, Efferi, Exaltari, Elevari, Extolli, Extollere se. Interdum pro media radicali reperitur א' expressum, quod & in Hebraeo fit. Respondet suo Hebraeo רום & quandoq. verbis ונה. Praeteritum, וברי רם לבביה Et cum elatus esset animus ejus, Dan.5.20. cum Chirek, quod & in aliis in his verbis reperitur, ut, מית Mortuus fuit: ונה Et altior fuit omni populo, Hebr. ונהבדה, 1.Sam.10.23. רמת קרני במתנתא Exaltatum est cornu meum dono, Heb. רמה, 1.Sam.2.1. וקדם תקלא Et ante ruinam exaltatur Spiritus, Hebr. חלה Est exaltatio spiritus, Prov.16.v.18. רומא בקומא Eo quod extulisti te staturâ, Heb. עניו Seculum cujus elati sunt oculi, Prov.30.13. Participium, לכך Elatum est cor tuum in fortitudine tua, Hebr. ונה, Ezech.28.17. Sic, בתוקפיהו Idcirco elatus est in fortitudine sua, Ezech.31.10. וראים בתוקפיהו על מלכותא Et elatus est in fortitudine sua super regna, Ezech.19.v.11. לכך Et elatum est cor tuum in exercitibus tuis, Ezech.28.5. חלה וראים לכך Pro eo quod effert se cor tuum, Ezech.28.2. Et sine Aleph, כל Quicunque elatus est in animo suo, Hebr. כל ונה לב, Prov.16.5. Plurale, ורמין וראים Sicut altiores sunt caeli à terra, Jesa.55.9. Vide amplius mox inter Nomina. Futurum, בריל ולא ירום למיה Ut non efferat se cor ipsorum, Deuter.17.20. יראם ויסני Exaltabitur & multiplicabitur & confortabitur valdè, Jesa.52. v.13. Sic Veneta: aliis ירום regulariter. Extolletur habitaculum ejus, Prov.18.11. Libri vulgò habent רוים ex forma Hophal Hebraea, quæ in Targum inusitata est. Extolletur dextera tua, Psal.89.14. Exaltabitur cornu ipsorum, Psal.89.18. לכך Et efferat se cor tuum, Deut.8.14. Sic ibi legendum. Ut non efferat se in fortitudine sua, Ezech.31.14. וכתשיא ירומו (vel יראמו) Et clivi extollentur, Jesa.49.11. Sic cap.40.4. Ithpehal passivum,

passivum, Præter. וְיִתְרַם אֶתְרַם דִּי אֶתְרַם וְדִי אֶתְרַם *Quod elevatum est & quod separatum, Hebr.* הוּנַף *Agitatum, scil. inter offerendum, quod peculiari ceremoniâ fiebat, Exod. 29. 27.* וְאֶתְרַמְתָּ מֵעַל אֶרְצָא *Et sublata fuit super terram, Genes. 7. 17.* וְאֶתְרַמוּ *Et extulerunt se Cherubim, Ezech. 10. 15.* כְּרוּבִיאַ *Et extulerunt se sursum, Ezech. 10. v. 19.* *Participium, מִתְרַמֵּן גִּלְגִּילָא Attollebāt se rotæ istæ, Ezech. 1. 19.* Sic legendum vers. 20. & 21. *Attollunt se cum eis, Ezech. 10. v. 17.* *Infinitivus, וּבְהִנְשֵׂא בְרִיתָא Et cum attollerent se creaturæ istæ, Hebr.* וּבְהִנְשֵׂא הַחַיִּיִּר *, Ezech. 1. 19.* וּבְהִנְשֵׂא *Et cum attollerent se, Hebr.* וּבְהִנְשֵׂא *, Ezech. 21. v. 19. vel וּבְהִנְשֵׂא הַחַיִּיִּר *, Ezech. 10. v. 17.* *Ad efferendum se, Ezech. 10. 16.* *Futur.* לֹא יִתְרַמוּ *Quousq; efferet se, Psal. 13. 3.* עַד אֵן יִתְרַם *Non efferant se, Psal. 66. 7.* *Pabel, vel geminatâ primâ radicali, Levare, Elevare, Efferre, Extollere.* *Participium, מְרֻמֵּם לִימְעַלְנִי מוֹתָא Et exaltatus est Deus robur redemptionis nostræ, 2. Sam. 22. v. 47.* *Dextera Dei exaltata est, Psal. 118. 16.* וְאֶרְעֵךְ מְרֻמְמָא תִּתְכַר *Et brachium elatum confringetur, Job. 38. 15.* *Futurum, אֶרְוֹמְמֵךְ Exaltabo te Deus meus & rex, Psal. 145. v. 1.* *Extollam te, celebrabo nomen tuum, Jesa. 25. 1.* *Non exaltabis eos, Jobi 17. 4.* *Hos deprimet & hos extollit, Psal. 75.* וְיִרְוֹמְמֵךְ *Utr. אֶרְוֹמְמֵךְ Custodi vias ejus & exaltabit te, Psalm. 37. 34.* *Dilige eâ & extollet te, Prov. 4. vers. 8.* *Et extollemus nomen ejus, Psal. 34. v. 4.* *Et ex altera forma, יִתְרַמֵּם יְתִי Extollet me, Psal. 27. 5.* *Justitia extollit gentem, Proverb. 11. v. 11.* *Ithpabel, Præteritum, Et nō sunt elati oculi mei, Psal. 131. v. 1.* *Et sublatifuerunt fluctus ejus, Psal. 107. 25.* *Uel מְרֻי שְׁמֵיָא הַתְּרוּמְמָתָא Et supra Dominum cœli extulisti te, Dan. 5. 23.* *Imperativus, Exalta te supra cœlos, Deus, Psal. 108. 6.* *Futurum, Nunc exaltabor, Jesa. 33. 10.* *Et in nomine Verbi mei extolletur gloria ejus, Hebr. Exaltabitur cornu ejus, Psal. 89. 25.* *Sic ibi legendum.* *Et in justitia tua extollit se, Psal. 89. 17.* *Exaltabitur autem robur celsitudinis iustorum, Psalm. 75. 11.* *ubi Veneta legunt יִתְרַמְּוּ & Regia prave utrumque.* *Ex altera forma, Imperativus, Exaltare supra an-**

gelos cœli ò Deus, Psal. 57. 6. *Futur.* לֹא תִתְרַוֵּם *Ne extollaris ut nō desipias, Prov. 30. v. 32.* *Ante contritionem יִתְרַוֵּם effert se animus hominis, Prov. 18. 12.* *Nunc autem extolletur caput meum, Psal. 27. 6.* *Extollitur urbs, Prov. 11. 11.* *Abel, אָרִים Exaltare, ut in Pabel. Respondet hic etiam Hebræo דִּי אָרִים אֶרְמוֹת דְּהַכְּנָא Agitavit. Præteritum, אָרִים אֶרְמוֹת דְּהַכְּנָא Qui elevaverit, id est, obtulerit elevationem auri, Hebr. הַנִּיף, Exod. 35. 22.* *Sustulit abyssus vocem suâ, Hebr. נִשְׂא, Hab. 3. 9.* *Et elevavit virgam, Exod. 7. v. 20.* *Et levavit coquus armum, 1. Sam. 9. 24.* *Et sustulit manum contra regem, 1. Reg. 11. 26.* *Quod sustulit manum contra regem, ibid. vers. 27.* *Et sustulit illa vocem suam & flevit, Hebr. וַתִּשֶׂא, Genes. 21. 16.* *Et elevavit illud elevationem Domino, Levit. 8. 29.* *Coram quo extulisti vocem, 2. Regum 19. 22.* *Extulisti dexteram hostium ejus, Psalm. 89. 43.* *Elevavi manum meam in precib. coram Domino Deo excelfo, Genes. 14. 22.* *R. Salom. & Aben Esra volunt esse juramenti formulam, ut aliâs, pro Juravi: אָרִי אֶרְיִמֵּת קָלִי וְקָרִית: Nam elevavi vocem meam, & clamavi, Genes. 29. 15.* *אֵין אֶרְיִמֵּת עַל יְתֵם. Si elevavi contra pupillâ manus meas, Hebr. אֶרְיִמֵּת קָלִי וְקָרִית: Agitavi, Jobi 31. 21.* *Et sustulerunt vocem suam & flevit, Hebr. וַיִּשְׂאוּ, Job. 2. 12.* *Qui sustulerunt manus sunt contra dominum meum regem, 2. Sam. 18. v. 28.* *Participium, הוּוּוּ מְרֻם Fuit exaltans, Dan. 5. v. 19.* *cum Kametz inusitatè, quod ne quis prævum existimaret, Masora notavit, bis eam vocem sic inveniri, sed in duplici significatione, hîc sc. & ubi legitur בִּי מְרֻם הֵם Quia amaræ erant, Exod. 15. 23.* *Cum attolleret Moses manus suas, Exod. 17. 11.* *At deprimet & extollit, 1. Sam. 2. 7.* *At tollit pauperem, ibid. vers. 8.* *Quam ipse elevat super eos, Jesa. 19. 16.* *Extollens caput meum, Psal. 3. 4.* *Et ex secunda forma Quiescentium, וּמְרֻם תְּרַעִיָּה Et exaltans portam suam, Prov. 17. 19.* *Plurale masc. Qui attollunt vocem suam, Hebr. מְרֻמֵּן קָלִי וְקָרִית, Jesa. 52. 8.* *Fæmininum, מְרֻמֵּן קָלִי וְקָרִית, Jesa. 3. v. 16.* *Infinitivus, וְתִתְרַוֵּם Et elevaveris illud elevandocoram Domino, Exo. 29. 24.* *Juxta attollere, id est, cum quis attollit virgâ ad percutiendum, Heb. כְּהַנִּיף, Jesa. 10. 15.* *Ad agitandum populos agitatione vanitatis, Hebr. בְּיוֹם אֶרְמוֹתְכֶן In die quo elevabitis*

elevabitis illum, Hebr. ביום הניפכם, Levit. 23. 12. Imperativ. קלד Juxta sonum buccinæ attolle vocem tuam, Jefa. 58. 1. ארים אסתורד Attolle gressus tuos, Pfal. 74. 3. וארים ית ידך Et attolle manus tuas, Hebr. ונטה, Exod. 14. 16. ארימו ארימו בחילא קלכון Jefa. 13. 2. Attollite fortiter vocem vestram, Jefa. 40. v. 9. וארימו לכון Elevate vexillum, Jefa. 62. 10. Et attollite vobis quisque lapidem unum, Jos. 4. 5. Futur. ארים נסי Attollam vexillum meum, Jefa. 49. 22. Ne fortè elevas cælum tuum super illud, Heb. הנפת, Exod. 20. 25. Et elevabis eos elevatione Domino, Heb. והנפת אותם תנופה, Exo. 29. v. 24. Est ne possibile ut attollas usq; ad nubes vocem tuam, Job. 38. 34. לא ירים לך Non levabit ullus manum suam, Genes. 41. v. 44. Extollet nidum suum, Job. 39. 30. Elevationem faciet eum sacerdos, Hebr. וניפנו, Levit. 23. v. 11. Cum extuleris quasi aquila habitaculum tuum, Jefa. 49. v. 16. Non extolletis gloriam, Pfal. 75. 5. Ipsi attollent vocem suam, Hebr. וישאו קולם, Jefa. 24. v. 14. Sic Jefa. 42. 12.

Altus, Celsus, Excelsus, Elatus, Sublimis: רם מכל עפא Voce elatâ, Deuter. 27. 14. Altior erat universo populo, 1. Sam. 9. v. 2. In rupem altiore me, deducito me, Pfal. 61. 3. רם בעמיתא Excelsus inter populos, Pfal. 46. 11. ואת רם ועלאה Tu autem elatus es & excelsus, Psalm. 92. v. 9. Super folio suo celso, Proverb. 9. 14. Et elatus est super omnes populos, Pfal. 99. 2. Qui similis est cedro excelso, Ezech. 17. 22. Plural. Cœli excelsi, Prov. 25. 3. Super motibus excelsis, Deut. 12. 2. Et portæ ejus excelsæ igni comburentur, Jerem. 51. 58. Donec subigat muros tuos celso, Deuter. 28. 52. Super omnes superbos & elatos animo, Jefa. 2. 12. Fæmin. Oculos elatos, Prov. 6. 17.

Altitudo, Celsitudo, Elatio: Altum, Excelsum: Ex elatione cordis sui loquuntur, Pfal. 73. 8. Vox in altitudine mundi audita est, Jerem. 31. 15. Ad altitudinem cœlorum, Ezech. 10. 19. Et vidi domui esse altitudinem circumcirca, Ezech. 41. 8. Habitatores excelsi, sive, in excelsis locis, Ezech. 26. 5. Et altitudo erat ipsis, Ezech. 1. 18. Præparavit in excelso locum suum, Jefa. 22. 16. In altum ascendam, Jefa. 14.

Altitudo ejus erat cubitorum sexaginta, Dan. 3. 1. Efrae 6. 3. Et altitudo ejus pertingebat ad cœlos, Dan. 4. v. 8. Et altitudo ejus maxima erat, Dan. 4. 7.

Collis, Excelsus, Ara. Respondet Hebrais גבעה רמה quando appellativa Nomina sunt. Et super omnem collem elevatum, Jefa. 30. 25. Ezech. 6. 13. Ezech. 20. v. 28. Et omnis mons & collis deprimentur, Jefa. 40. 4. Et excelsum tuum fecisti in omni vico, Ezech. 16. v. 31. Sic vers. 25. Plurale. Et fecisti tibi excelsa in omnibus vicis, Ezech. 16. v. 24. Et in omnibus collibus elevatis, Heb. הנבעות, Jefa. 2. 14. In summitate collium, Prov. 8. 2. Et in collibus offerunt aromata, Hof. 4. 13. Et colles dirumpentur, Jefa. 5. 4. 10. Et excelsior collibus, Jefa. 2. 2. Et frangentur excelsa tua, Hebr. רמותיך, Ezech. 16. 39. Colles tuos & valles tuas, Ezech. 25. 8.

Elatio, elatum, excelsum, celsitudo, Altitudo: Oculi elationis (id est, elati) hominum deprimentur, Hebr. גבהורת, Jefa. 2. 11. Et deprimetur elatio hominis, ibid. 17. Et super gloriam elationis oculorum ejus, Jefa. 10. v. 12. Elatio oculorum, Prov. 21. 4. Et elatio cordis ipsorum, Jerem. 48. 29. Superbiam & elationem, Hebraicè גאון, Prov. 8. 13.

Elevatio, Agitatio, sacrificium vel oblatio elevationis: Et elevavit vel agitavit ea elevationem, id est, in sacrificium agitationis, Hebr. תנופה, Levit. 8. 27. Num. 8. 13. In elevationis sacrificium, Hebr. לתנופה, Levit. 14. 21. Rabbincum est.

Idem: Quicumq; elevabat elevationem auri Domino, id est, offerebat oblationem sive munus auri, Hebr. הנפה, Propter elevationem sive agitationem manus potentie Domini exercituum, Jefa. 19. 16. Ad elevandum illud elevationem coram Domino, Levit. 7. v. 30. Nam pectus elevationis, Levit. 7. v. 34. Plurale constructum, Cum omnibus elevationibus filiorum Israël, Hebr. תנופת Agitationibus, id est, donis & oblationibus quæ agitando offeruntur, Num. 18. 11.

Sub effusione collis orientem versus, Hebr. תחת אשורת, Collis: מרמתא מרמתא תחת אשורת

הפסגה, ubi Pisga quidam pro nomine proprio accipiunt, Deuter.3.17. ומשפך מרמתא Et effusionem collis, id est, declivitatem, Jos.10.40.

מרומתא Altum, excelsum, altitudo, celsitudo: Et justitia tua, o Deus, usque ad caelos excelsi, id est, excelsos, Hebr. Et ipse caelos excelsos judicat, Job.21.22. עביר שלם בשמי Et faciens pacem in caelis excelsis, Job.25.2. Tempore quo in altum evolat, Job.29.21. די כורסיה במרומתא Ne attollatis in altum gloriam vestram, Psalm.75.6. Et testificans supra me in excelsis est, Jobi 16.19. מן מרומתא Et caligarunt oculi ejus ab excelsis, Genes.12.42. in Targ. Hierof.

Robur & celsitudo, Numer.23.22. in Jonath. & Targ. Hierof. Apud Rabbinos frequens est in titulis hominum praestantissimorum & principum, pro Excellentia, Celsitudo, Majestas.

Genus spinarum vel veprium, Schab. fol.110.2.

Roma, urbs Italiae, cujus Imperator Vespasianus, quia Judeam subjugavit, urbem vastavit, Templum incendit, Judeos a caede superstites deportavit, idcirco ista urbs cum toto Imperio Romano Judeis semper in visa mansit, quo nomine etiam Impia Roma communiter ab ipsis cognominata fuit. Hoc nomine etiam, maxime posteriores paraphraste Chaldaei, ejus in Targum meminerunt, quae loca Elias omnia se annotasse gloriatur, etsi unum praeterierit, qui mox indicabitur: Et rex Melsias (egredietur) ex medio urbis Romae, Genes.12.42. in Targum Hierosolymitano. Et perdet omnem qui reliquus fuerit ex urbe impia Roma, Numer.24.19. Sic adducit Elias, et legitur in libris antiquis. In Pentateucho cum triplici Targum postrema verba omissa sunt ex censura Christianorum, quae post primos editos Hebraeorum libros in Italia de novo instituta fuit. Arii sicuti יהון בני ירושלים צריתא מבני דומי Nam plures erunt liberi Hierosolymae vastatae, quam liberi Romae habitatae, Jesa.54.1. Sic Veneta Regia, sed in Latina versione tantum redditur, Quam urbis habitabilis. Tertia editio Veneta vocem omisit. Editio Basileensis מבני Quam liberi urbis habitatae. Id omni praesudicio caret. Dubitari etiam potest, an Jonathan sic scripserit. Nam ejus tempore Jerusalem nondum fuit vastata, nec odium Judeorum in Romanos tantum erat, quantum postea ortum, quando Romani urbem et totam Judeam vastarunt et occuparunt.

Etiam eo projicientur interfecti Romae, cujus urbis maxime sunt commotiones, Ezech.39.16. ותחיו רומי בעל Et videbit eam Roma inimica mea, Hebr. אל תחרין רומי Mich.7.v.10. Sic vers.8. ותרא איבתי Nelæteris Roma inimica mea, Heb. ut antè. Rabbi Salom. vocem Hebraeam explicat, Inimica, id est, Babel & Roma impia. Vox in posterioribus editionibus omissa est, et quidam libri pro ea substituerunt Persia: זכרון רחבית מן יוביל יתי עד פרסא Nunc autem postquam peccavi, quis deducet me usque ad urbem Romam impiam, Hebr. מי יובילני עיר מכצר, Psal.108.11. Vox Roma hic in posterioribus expuncta est, et editio Basiliensis עד כרכא תקיפא Usque ad urbem munitam, quod Hebraeo proxime respondet: זבהיא זמנא אסער עותיד רומי רשעא דמתבניא באיטליא ומליא אוכלוסין Isto tempore visitabo iniquitatem tuam Romam impia, quae aedificata es in Italia, & repleta es turbis hominum ex posteris Edom, Thren.4.22. pro Hebraeo אדום בת אדום Visitavit iniquitatem tuam filia filia Edom. Sic editiones duae prima Venetae. In posterioribus, Roma impia, et sequentia verba, omissa sunt declinanda invidia causa, relicto spacio exiguo, cui Judei manu inscribere solent omissa, ut factum in exemplari quod apud me est, et a Judeo care emptum. In Regius Hispanicis similiter expressa leguntur. Basiliensis editio pro רומי רשעא simpliciter habet כרכא אדום Filia Edom, juxta Hebraeam. בן ירושלים דהורא נאתתא עקרא עתידא דתתכלי מעב גלותהא ורומי דמליא סני עקמא יסופון משריתהא תצדי ותחרוב Sic Jerusalem, quae est veluti mulier sterilis, futurum est ut impleatur populo exiliorum suorum: at Roma, quae plena est gentium multitudine, perdentur exercitus ejus, & ipsa vastabitur & desolabitur, 1.Sam.2.5. pro Hebraeo ורבת בנים אמללה Et quae plurimos habet liberos, languefacta est. In Regius, quae de Roma, omissa sunt. Tertia editio Veneta pro ורומי habet וכוש Et Ethiopia: alii ponunt pro eo וארם Et Syria. ותהפכון נחלהא דרומי לופא ועפרא Et convertetur flumina Romae in picem, & terra ejus in sulphur, eritque terra in picem ardentem, Jesa.34.9. Et convertuntur flumina ejus in picem. R. Salomon Pronomen Ejus exponit, של Ejus scil. Edom, quo Rabbini Romam et Romanorum imperium intelligunt. Sic & apud Christianos quosdam interpretes: Ejus, scil. Edom, et per consequens Romae. Posteriores editiones vocem Romae omiserunt: Nonum regnum erit Romanum, Esth.1.1. in Targ. secundo. Enumerantur illic decem regna, quae partim fuerunt,

runt, partim futura sunt usque ad finem mundi, ubi nonum tribuitur filio David Mesiæ, decimum regi regum Domino Deo exercituum: Ejaculatus est sagittam ad Romam improbam, quæ eradicetur velociter. Adducit id Elias ex eodem Targum Esth. 1.1 sed in libris editis omissum video.

ישתצון רומאי Romanus. Plurale רומאי. Perdentur Romani, Hab. 3.16. הנון רומאי רעלו עם. Isti sunt Romani, qui ascenderunt cum Tito & Vespasiano, & exstruxerunt munitiones contra Jerusalem, Thr. 1.19. אתעניאו Afflictæ (compressæ) fuerunt à Romanis, Thren. 5. 11. Editiones posteriores habent pro eo נוכראי Alienigenæ. רהוינא מתינן לרומאי. Qui fuimus expectantes (sperantes) ad Romanos, Thr. 4. v. 17. Regia לבני עממא Filios gentium, gentes: editio tertia Veneta לנוכראי Alienigenas. Et mox ibidem, דאסתכניא לרומאי דאנון עמא דלא יפרוק. Qui respeximus Romanos, qui sunt populus nõ salvans. Regia לארומאי Edomæos. Editiones posteriores לנוכראי Alienigenas. ויגטרפון עמחון. Et conjungent se cum illis legiones multæ ex Romanis, Numer. 24. v. 24. in Targum Hieros. sed Jonathan pro eo מן קוסטנטיני Ex Constantina.

Apud Rabbinos crebra etiã hujus mentio, sed malo sæpè cum omine. R. Salomon Num. 24. 19. ad verba, Et perdet superflitem ex urbe: מעיר ההשוכה. Ex urbe, scil. celeberrima Edomæ, quæ est Roma. Per ארום intelligitur Regnum Romanum sive Christianorum. R. Bechai in libro הקמה כר Cad hakkemach, cap. ult. literæ Nun נ circa finem: כן תמצא למושיע האחרון: שיגלה במהרה בימינו שהוא עתיד לצאת מתוך מטרופולין של רומי ומחריבה. Sic invenies de Salvatore postremo, qui egressurus est ex metropoli Roma, & vastaturus est eam. R. Abraham in lib. צרור המור Tzeror hammor, in Sectione שופטים & alibi sæpè: באחרית הימים על רומי אמרו כמו שפי' בישעיה נפרשת קרבו גוים לשמוע כי כשתהרב רומי תהיה גאולת ישראל. Id est, Quod autem dicunt prophetae de vastatione Edom in extremitate dierum, de Roma dixerunt, ut explicavi in Jesaja, in versu. Accedite gentes ad audiendum, Jesa. 34. 1. Etenim quando vastabitur Roma, erit redemptio Isrælitarum. Hic locus in posterioribus editionibus Venetis mutilatus est, & vox רומי omissa. Robertus Stephani in editione sua prophetarum minorũ cum hujus authoris Commentariis, editionem primam secutus est.

R. Bechai in lib. כר הקמה נ. in cap. quod incipit נאוה, folio 17. 4. editionis Cracoviensis, scribit: היא העולה על מוקדה. זו מלכות רומי הרשעה. שהיא מתנאה ומעלה את עצמה סופרה שתרון באש שנ היא העולה, id est, Illud ascendit super adustionem, (Lev. 6. 2. al. 9.) Illud est regnum Romanum improbum, quod superbit & effert seipsum, finis ejus erit, ut judicetur per ignem, sicut dictum est: Illud ascendit in adustionem, Levit. 6. R. Salomon ad verbum, Et ascendent Servatores in montem Sion, ad judicandum montem Esau, eritq. Domino regnum, Obadiæ vers. ultim. sic scribit: Docet te, quod regnum ejus non est perfectum, donec vindictam sumpserit de monte Esau, id est, juxta paraphrasten Chaldaicum, רבא רבא רעשו, היא רומי, quæ est Roma. Idem ad verba ista, Percute pastorem, & dispergentur oves, Zach. 13. 7. Pastorem, id est, את מלך רומי הרשעה, Regem Romæ impiæ seu Romani imperii improbi. R. Abraham in libro צרור המור ad illa verba: Tempore quo nutabit pes eorum, Deuter. 32. 35. בלו כשתמוט היתר והיסוד שלהם שהיא רומי. quasi diceret, quando nutabit clavus & fundamentum ipsorum, quod est Roma impia. Hinc agnoscitur affectus Judæorum erga regnum Romanum & Christianos. Similia plurima passim reperiuntur, quæ tamen in quibusdam libris curâ Christianorum sublata sunt, vel correctâ. De Origine urbis Romæ legitur apud Talmudicos in Sanh. fol. 21. 2. editionis Venetæ: בשעה שנשנה שלמה את בת פרעה ירד גבריאל ונעץ קנרה בים והעלה שירתו ועליו נבנה כרך גדול שברומי. Eâ hora quâ Salomon duxit filiam Pharaonis, descendit Gabriel, & fixit calamum in mare, qui ascendere fecit vel attraxit cœnum, & in eo edificata est civitas magna quæ est Roma. In Massech. Schab. fol. 56. 2. idem legitur, & ulterius additur: אותה היום שהכניס ירבעם שני עגלי זהב אחד בביתאל ואחד בן נבנה צריף. Eo die quo introduxit Fero-boam duos vitulos, unum quidem in Dan, & unum in Bethel, edificatum fuit tugurium quoddam, quod est Italia Græcia, id est, Roma. Nam in Massech. Megilla cap. 1. legitur, של יון זה כרך גדול של איטליא רומי. Idem legitur in Talm. Hierosol. י"ג cap. 1. Die quo erexit Fero-boam duos vitulos, venerunt Remus & Romulus, & edificarunt duo tuguria Romæ, &c. Plenius & pluribus circumstantiis legitur hæc fabula in Medr. rabba Cantici Cantic. cap. 1. v. 6. fol. 9. 3. Dixit R. Levi, eo die quo desponsatus fuit Rex Salomon cum filia Pharaonis-Necho, descendit Michael princeps magnus de cœlo, ac fixit calamum in mari, ut cœnum vel lutum undiq. ascenderet in eo, eiq. adhereret, quod locus postmodum factus fuit instar silvæ, והוא היה מקומו

estq; is ipse, qui locum urbi Romæ edificandæ præbuit. Nam cum Jeroboam ben Nebat duos vitulos aureos erexisset, exstruxerunt Romæ duo tuguriola, quæ mox corruerunt, & cum denuò edificarent ea, conciderunt iterum. Aderat ibi tum vir senex, cui nomen erat אבא קולון Abba Kolon, qui dixit illis; Nisi attuleritis huc aquas ex fluvio Euphrate, easq; cum hoc luto commiscueritis, & ex eo edificaveritis illa, nunquam subsistent. Dixerunt ei; ecquis autem adferet nobis? Respondit, Ego. Profectus ergo, fecit seipsum tanquam οἰνοπόλην, qui vinum vendendum ex uno loco in alium deferret, atque ita ab una urbe ad alteram, ab una regione ad alteram profectus est, donec tandem ad Euphratem pervenit. Eò cum venisset, sumpsit aquam ex Euphrate, eamq; ipse attulit, quam cum luto suo commiscuerunt, ac sic iterum tuguria illa exstruxerunt, quæ firma tum persisterunt. Ab eo tempore dixerunt homines in proverbio, כל מדינה ומדינה דלית אבא קולון לא תתקרי מדינה, Omnis provincia, in qua non est Abba Kolon, non mereatur ut vocetur provincia, והיו קורין ליה רומי בבבלון, & vocarunt locum illum Roma Babylon. Hæc ibi. Et ne quis arbitretur de alia Roma hæc dici, ad ista verba של רומי מקומה notat glossator; שעליה לומר ליה רומי המצירה לישראל Locus in quo edificata fuit Roma angustius afficiens Israelem. In Medrasch Psalm. 10. Mortuâ matre Remi & Romuli, lupa sese obtulit, quæ eos lactavit, qui deinde surrexerunt, & duo magna tuguria Romæ exstruxerunt. Vide & in Medrasch Esther cap. 1. v. 9.

* רום Vide in רום.

ער שלמה נתן מסו: Tremere, Vacillare: רופף רוף. Antequam coagulum ponatur in eo, lac tremit, agitatur huc illuc, Beresch. rabba sect. 14. Inde Participium Ithpael, Et columnæ ejus tremunt, Heb. וְעַמּוּדָיָהּ מִתְרַפְּפִין, Jobi 9. v. 6. Affine Hebræo רפה Remitti, Laxari, remissum vel laxum esse. Talia levi motu tremunt & vacillant, aut huc illuc agitantur.

רוק Cælebs, juvenis. Sic videtur scribendum, quòd Hebræis in medio semper per duplex Vau scribatur רוק: sed possit etiam designare ista scriptio simplicem Vau consonam, רוק, ad differentiam רוק cum Vau quiescente: וְרוּקֵי רִשְׁעִים Et juvenes improborum, Heb. וְבַחֲרוּרִים Et juvenes, Jesa. 40. 30. Apud Rabbinos, רוק חדר בכרך, Cælebs habitans in urbe, id est, Cælebs, Talm. Pesachim folio 113. 1. Non discet homo cælebs ut sit inter scribas, id est, ut fiat scriba & præceptor puerorum; לא ירעה רוק בהמה; לא יישנו שני, Non pascet cælebs bestias; item, רוקים בטלית אחרת Non cubabunt duo cælibes sub pallio uno, Kiddusch. fol. 82. 1. Causa, ne moveantur pravus cupiditatibus.

Secundò, Fax vini: הא בררוקא הא ברפורגני Hoc intelligitur de (vino) ex fæcibus (id est, aquâ fæcibus affusa) facto: illud de (vino) ex acinis, Pesachim fol. 42. 2. Item Saccus vel Lintheum colatorium, עו fol. 75. 1.

רוק Spuere, Despuere, Inspuere. Futurum, וְאֵרִי Et cum spuerit fluxu laborans, Hebr. וְרָק, Levit. 15. v. 8. Apud Talmudicos, ad illud Eccles. 12. 14. Omne opus Deus adducet in iudicium, על כל נעלם super omne occultum & c. Rabbi Jehuda dixit, וְהָהוּרָג כִּנְהָ בַפְּנֵי הַבֵּירוֹ וְנִמְאָם Hic est is qui occidit pediculum in conspectu socii sui, ut nausea ipsi moveatur: Schemuel dixit, וְרָק Hic est qui exspuit coram socio suo, & nauseam ei movet, Chagiga fol. 5. Turpe & ignominiosum hoc erat. Vide in כיה.

רוק Sputum: מֵאֲתַכְנֵעוּ וְרוּק: A depressione & sputo, Jesa. 50. 6. לא מְנַעוּ רוּקָא Non avertunt à me sputum, Jobi 30. 10. Donec deglutiero sputum meum, Jobi 7. 19. Apud Rab. רוק תפל Sputum insipidum, id est, jejunum: Majemon par. 2. in ביארה capite 9. §. 38. אִיזוּ רוּק תפל Quòdnam est sputum insipidum? Si quis nihil gustaverit ab initio noctis, & dormiverit, à media nocte posteriore usque in crastinum antequam comedat, vocatur וְרוּק תפל אפילו על גב העין אסור. Sputum jejunum vetitum est ponere super oculum in Sabbatho (multò minus in oculum indere), Talm. Hier. Schab. cap. 14. & Majem. in הלכות שבת cap. 21. Hinc dicebant Pharisei, Christum sabbathum violasse, cum Sabbatho oculos cæci sputo inunxisset, Johan. 9. v. 16. quia id directè huic traditioni ipsarum repugnabat.

רוש Hinc videri possit מְרִישׁ ex Aphel, & מְרִישׁ Proverb. 13. 13. & 15. 22. Si hinc sunt, erit hoc verbum, Abstrahere, Deserere, Heb. פָּרַע.

רו Secretum, Arcanum. Diversis locutionibus Hebraicis respondet: רָז אָנֹכִי לְצַדִּיקִים Secretum mercedis iustorum visum est mihi: רָז מִרְעָנֹת Secretum pœnæ improborum revelatum est mihi, Jesa. 24. 16. וְכֵן רוּ לֹא אָנֹכִי לָךְ Nequillum arcanum est difficile tibi, Dan. 4. vers. 6. Et ullum secretum non est absconditum à te, Hebr. כָּל סֵתוּם Ezech. 28. 3. Explorantes in secreto, id est, secreto, clàm, exploratores secretos, Heb. חָרַשׁ in silentio, Jos. 2. v. 1. וְשָׁלַח אֲנֹנִדִּין לֹת אֲבִימֶלֶךְ בְּרוּ Et misit nuncios ad Avimelecum secretò, Hebr. בְּתַרְמָה In calliditate, Jud. 9. 21. וְעָלָת לְתוֹמִיָּה בְרוּ Et ingressa fuit ad eum in secreto, Hebr. בְּלֵט, Judic. 4. 21. Sic pro eodem Ruth. 3. 7. & 1. Sam. 18. 22. & 24. 5. In secreto, dicendo, Heb. בְּסֵתֵר, Deuteron. 13. 7. in Jonathane. על רוּא דְנֵרָה Super se-

creto hoc, Dan. 2. 18. Secretum manifestatum fuit, Dan. 2. 19. Arcanum quod rex petit, Dan. 2. 27. Revelare arcanum hoc, Dan. 2. 47. Revelavit ei secretum hoc, Esth. 6. 1. In secreto excelfo, Hebr. בסתר עליון, Psalm. 91. v. 1. Plurale, גלי רזין Revelans arcana, Esth. 6. vers. 1. Dan. 2. 28. 47. Revelans arcana notum fecit tibi, Dan. 2. 29. Quis ex nobis revelaturus est secreta regi, 2. Reg. 6. 11. In secretis ipsorum non sit anima mea, Gen. 49. 6.

וארוזבין, ut: מקבת. Malleus, Hebr. ארוזבא רזב Vel mallei vel secures, 1. Reg. 6. 7.

Dicitur ארוזפתא, ut mox infra.

Locustæ species, Cholin fol. 65. 1.

Canalis, tubus, fistula aquam effundens. Quidam volunt dici sic ארוזבא מרוזב Fluens, quod guttas pluvie excipiat & effundat, vel quasi Guttarum confluxus: למרוזבא דמיא In canalem aquarum, Job. 38. 25. מרוזבין דשרין מיא פשוירי Canales qui effundunt aquas tepidas, & canales qui effundunt aquas calidas, Ecclef. 2. 8. Qui diffluit in canales, Job. 28. v. 4. לקל זלחי מרוזבין Ad sonum fluentium canalium tuorum, Psalm. 42. 8. Apud Talmudicos, ארוזבא תותי מרוזבא Collocarunt illud sub canali tecti, Cholin fol. 105. col. 2. שפעי מרוזבין Effundebant canales Sipuriæ sanguinem, Sanhedrin fol. 109. 1.

מרוזבלין Storeæ:

Duces, Principes. Apud Talmudicos, ש מלכו קמירי תגי איכא בנרממיא של אדום וש סה מרוזבני Trecenti reges coronis redimiti sunt in Germania Idumææ, & 365. duces sunt in Babelæ, Megilla fol. 6. 2. Pro של אדום in En Jisrael est ברומי itidem בנבל. In glossa autem מרוזבני exponitur per דוכוסים Duces. Baal Aruch exponit ארוזנים Domini. Pro eo Schindlerus videtur legisse ארוזנים Hinc posuit מרוזבנין Arca.

Hinc רזין Proverb. 24. v. 5. in Venetis. Vox prava, pro דרוזין.

ותיתי. Vis, robur, fortitudo, Talm. רזיה Ut venias cum fortitudine, id est, fortiter, velociter. Glossa, מכח גדול, Sanhedr. fol. 45. 2. Opponitur ei בניחא placidè, quietè, leniter: ut, הא דאתא נוחא הא דאתא רזיא Hæc est (pluvia) quæ venit placidè; illa, quæ venit impetuose, Taan. fol. 3. 2.

Rafiel, angelus, Cant. 10. 20.

Lugens, Luctus: aliis, Convivium: aliis, Designator, Curator funebrium:

Ne eas in domum luctus vel lugentis. R. Salom. Convivii, Jerem. 16. v. 5. ועדיו מנהון מרוזבין Et recedent ab eis lugubria, Amos 6. 7. R. Salom. משתאות Convivia: ואכלון Et comederunt populus in conviviis ipsorum, Num. 25. 5. in Jonathane. R. Salomon adducit locum ex libro Siphre, וחורו Reverfi לעשות להם מרוזבין והיו קוראים להם ואוכלים fuerunt ad parandum ipsis convivias; invitarunt ipsos & comederunt. Hoc sensu certè legitur in Medrasch Esther cap. 1. v. 2. בית המקדש הרב ורשע זה יושב ועושה מרוזבין Domus sanctuarii est vastata, & impius iste facit convivias. De convivio Ahasveri. Sic iterum ibid. v. 9.

Apud Talmudicos, מאי מרוזבא אביל Quid est Marfecha? Lugens. Unde sic dicitur? מרוזב, id est, quod amaritudine repletus sit, וזח & recesserit mens ejus, Kethubb. fol. 69. 2.

רזום Spectare, Collimare, vel Designare, Immuere, idem quod רזום apud Rabbinos. Partic. Pabel, ומה מרוזבין עינך Et quodcunque designaverint oculi tui, vel, quocunque collimarint, Job. 15. 12.

Avis nomen, quæ longis pedibus, corpore rufo. Aruch vult esse Persicum.

רוזבא. Hinc citatur in Aruch ex Taan. fol. 23. 2. איזול ואזבון לכו רוזבא. Pro eo in nostro Talmud legitur, איזול עיבורא Ibo & comparabo mihi pro denario frumentu; Guido & alii exponunt, Mensuram quatuor digitorum. Vide quoq; infra in רסן.

Et percussit eos malleis, Psal. 73. 10. מרוזבין פקמרוזבין Percutiunt quasi malleis, Psal. 74. 16.

Posuit Idem: ארוזפתא בידה: Idem: ארוזפתא Posuit malleum in manum suam, Heb. מקבת, Jud. 4. 21. ארוזפתא רזבי נפתא שמע קל ארוזפתא Apud Talmudic. Transivit januam domus fabri cujusdam, auditq; sonum mallei, Gittin fol. 56. 2.

מחינו ליה במרוזפתא דנפתא Idem, Talm. Percutimus ipsum malleo fabri, Berach. f. 34. 1. In Aruch scribitur מרוזבא.

רחב Latum, amplum esse. Hebraeum רחב in Targum per רוח & פתה efferi solet, & insolens est רחב Chaldaeis. Legitur tamen, נבריה Vir lati animi excitat lites, Hebr. רחב נפש, Prov. 28. 25. Locus hic in libris corruptè legitur.

Platea, lata propriè, ut Hebraicè. Excelsa in omni platea, Ezech. 16. v. 24. אלהן ברוזבא נבית Sed in platea pernoctabimus, Gen. 19. 2. לא תבית לחוד ברוזבא לא תבית Tantummodò in platea non pernoctabis, Judic. 19. 20. Plurale,

Plurale, עולימין מרחובין Adolescentes ex plateis, Jerem.9.21. *In omnibus plateis planctus est*, Amos 5.16. *Constructum*, ורחובי Et plateæ urbis, Zach.8.5. *In plateis urbis*, Nah.2.5. *Et quærite in plateis ejus*, Jerem.5.1. *Et in plateis ipsorum*, Jer.48.38.

Dilatatio, Amplificatio: הרחבת הלשון Dilatatio, Amplificatio sermonis.

רחל Et וכרחל לקדם גוזהא *Ovis, agnus*: *sicut ovis coram tonsoribus suis*, Hebr.

Et agni filii ovium, Deut.14.4. in Jonathane, pro quo Onkelos habet, אגניו רחלי.

Agni ducenti, Gen.32.14. *Agni tui & capræ tuæ*, Genes.31.38. *Apud Rabbimos*

proverbiale, אולא אולא *Ovis post ovem it*, id est; Ovis ovem sequitur. Sic focius focium,

fur furem. In malum propriè, quando vel ex simplicitate, vel ex temeritate alius alium sequitur, & maximè in societate. Est verò etiam imitatio in virtutibus, & ea quidem honestissima.

Vide Drusium Adagiorum Hebraicorum classe 3. Adag. 3. Legitur in Kethubhot folio 62. i. ubi aliud ejusdem generis sequitur, *כד עוברי ברמת*

Ut sunt opera matris, sic opera filia, quod brevius apud Ezech.16.v.44. *Qualis mater, talis filia*. Vide ibi R. Davidem.

Plurale feminin. רחלות *Oves fœminæ*: רחלות *Oves femellæ exeunt (in sabbatho) ligatæ*, Schab. cap.5. in princ.

רחם *Misereri*. *Hebraicis* רחם חנן *hoc sensu plerumque respondet. Quædam ex forma primæ conjugationis Kal punctantur, pleraque autem ex Pabel. Præteritum*, *ארי רחם עלי* Nam misertus est mei Dominus, Hebr. חנני, Gen.31.11.

Sicut miseretur pater super filios, Hebr. כרחם Psalm.103.v.13. *Et misertus est eorum*, Hebr. וירחם, 2.Reg.13.23. *Et misertus est populi sui*, Hebr. וירחם Joel.2.v.18. Rarius tamen huic Verbo respondet: vide in Futuro. *Participium*, Deus noster miseretur, Psal.116.5. *Qui miseretur pauperum*, Hebr. וירחם על מסכנין, Proverb.28.8. Sic pro eodem Hebraeo, *Et juvenis non miseretur*, Deuter.28.v.50. *Plurale*, *ירי נשיא רחון מרחמן* Manus mulierum quæ fuerunt misericordes, Thren.4.10. *Infinitivus*, *עליהון* Miserendo miserebor ipsorum, Jerem.31.vers.20. *Miserendo miserebitur tui*, Hebr. רחם עליך, Jerem.30.v.19. *Non pergam amplius misereri*, Hof.1.6. *Imperativus*, *רחם עלינו* Domine miserere nostri, Hebr. רחם עלינו

Miserentia affectus. *Plurale*, *רחמים* *Qui non sunt misericordiæ affecti propter opera sua*, Hof.1.6. *Qui non fuerunt misericordiæ affecti*, vers.8.

Miserentia, *Tar.* *על כורסי רחמותא* Et sedit in folio misericordiæ, Psal.29.10.

Nixus, Fultus, Talm. *דכולא חיילא דכרעא* Quòd totum robur tibie vel cruris super eo nititur, Gloss. נסמך, Jevam. fol.102.1.

Misericors: *רחמן ורחמנא* Deus misericors & graciosus, Hebr. רחום Exod.34.v.6. *Graciosus & misericors Dominus*, Psalm.111.4. *Hinc absolute apud Rabbinos, & maxime apud Kabalistas, pro nomine proprio Dei; ut, האונם רחמנא פטריה, Vim vel necessitatem Deus remittit, excusatam habet. Unde & illud, Necesitati non est lex posita.*

Misericordiæ, num. pluralis tantum: *ואתן דבוque vobis misericordias*, Jer.42.v.12. *Noah invenit misericordiam coram Domino*, Hebr. מצא חן, Gen.6.v.8. & sic hæc locutio semper redditur. *Cum apocopa*, *ית חסדא וית רחמי* Gratiam & misericordiam, Jerem.16.5. *In misericordia recordaberis*, Hab.3.2. *ובחסדא וברחמי* & misericordia, Hof.2.v.19. *עליהון* Convolutæ sunt misericordiæ meæ super eos, Jerem.31.v.20. *Recordare misericordiarum tuarum Domine*, Psalm.25.vers.6.

ארי אתגוללו

ארי אתגוללו

ארי אתגוללו

ארי אתגוללו

ארי אתגוללו

ארי אתגוללו

ארי אתגוללו

ארי אתגוללו

ארי אתגוללו

Jesa.33.2. *Futurum*, *וברעותי ארחם עליך* Et pro benevolentia mea miserebor tui, Jesa. 60.vers.10.

Etiam ego non miserebor, Hebr. ואף אנא לא ארחם Ezech.5.8. *Et miserebor ejus, cujus miserebor*, Exod.33.v.19.

Misereberis Tzionis, Psalm.102.v.14. *Neque misereberis eorum*, Hebr. ולא תרחם עליהון Deut.7.2. *Neque misereberis*, Hebr. ותחמל, Deut.13.9. *לא ירחם על ארמלתוהי לא ירחם* Viduarum ejus non miserebitur, Jesa.9.vers.16.

Miserebitur ejus Deus, Prov.28.v.13. *cum formativo a loco i more Syro* וירחם *Et miserebitur tui*, Deuter.13.17. *וירחם יתך* Et misereatur tui, Hebr. ויחנך, Numer.6.v.25.

Ut misereatur vestri, Jesa.30.v.18. *Pueri ex visceribus nati non miserebuntur*, Jesa.13.18. *Et miserebuntur eorum*, 1.Reg.8.50. *Ithpehal, Præteritum*, *Per te enim misertum est (id est, misericordia affecti sunt) patres nostri*, Hof.14.4. *A Deo misertum est super te fili mi, id est, misericordiæ affectus es*, Genes.43.v.28. Hebr. אלהים יחנך בני *Deus misereatur tui, fili mi. Infinitiv.* *לא תרחמא* Misericordiæ affici, Exod.33.19. T. H.

Misericordiæ affectus. *Plurale*, *רחמים* *Qui non sunt misericordiæ affecti propter opera sua*, Hof.1.6. *Qui non fuerunt misericordiæ affecti*, vers.8.

Miserentia, *Tar.* *על כורסי רחמותא* Et sedit in folio misericordiæ, Psal.29.10.

Nixus, Fultus, Talm. *דכולא חיילא דכרעא* Quòd totum robur tibie vel cruris super eo nititur, Gloss. נסמך, Jevam. fol.102.1.

Misericors: *רחמן ורחמנא* Deus misericors & graciosus, Hebr. רחום Exod.34.v.6. *Graciosus & misericors Dominus*, Psalm.111.4. *Hinc absolute apud Rabbinos, & maxime apud Kabalistas, pro nomine proprio Dei; ut, האונם רחמנא פטריה, Vim vel necessitatem Deus remittit, excusatam habet. Unde & illud, Necesitati non est lex posita.*

Misericordiæ, num. pluralis tantum: *ואתן דבוque vobis misericordias*, Jer.42.v.12. *Noah invenit misericordiam coram Domino*, Hebr. מצא חן, Gen.6.v.8. & sic hæc locutio semper redditur. *Cum apocopa*, *ית חסדא וית רחמי* Gratiam & misericordiam, Jerem.16.5. *In misericordia recordaberis*, Hab.3.2. *ובחסדא וברחמי* & misericordia, Hof.2.v.19. *עליהון* Convolutæ sunt misericordiæ meæ super eos, Jerem.31.v.20. *Recordare misericordiarum tuarum Domine*, Psalm.25.vers.6.

Misericordiæ affectus. *Plurale*, *רחמים* *Qui non sunt misericordiæ affecti propter opera sua*, Hof.1.6. *Qui non fuerunt misericordiæ affecti*, vers.8.

Miserentia, *Tar.* *על כורסי רחמותא* Et sedit in folio misericordiæ, Psal.29.10.

Nixus, Fultus, Talm. *דכולא חיילא דכרעא* Quòd totum robur tibie vel cruris super eo nititur, Gloss. נסמך, Jevam. fol.102.1.

Misericors: *רחמן ורחמנא* Deus misericors & graciosus, Hebr. רחום Exod.34.v.6. *Graciosus & misericors Dominus*, Psalm.111.4. *Hinc absolute apud Rabbinos, & maxime apud Kabalistas, pro nomine proprio Dei; ut, האונם רחמנא פטריה, Vim vel necessitatem Deus remittit, excusatam habet. Unde & illud, Necesitati non est lex posita.*

Misericordiæ, num. pluralis tantum: *ואתן דבוque vobis misericordias*, Jer.42.v.12. *Noah invenit misericordiam coram Domino*, Hebr. מצא חן, Gen.6.v.8. & sic hæc locutio semper redditur. *Cum apocopa*, *ית חסדא וית רחמי* Gratiam & misericordiam, Jerem.16.5. *In misericordia recordaberis*, Hab.3.2. *ובחסדא וברחמי* & misericordia, Hof.2.v.19. *עליהון* Convolutæ sunt misericordiæ meæ super eos, Jerem.31.v.20. *Recordare misericordiarum tuarum Domine*, Psalm.25.vers.6.

Misericordiæ affectus. *Plurale*, *רחמים* *Qui non sunt misericordiæ affecti propter opera sua*, Hof.1.6. *Qui non fuerunt misericordiæ affecti*, vers.8.

Miserentia, *Tar.* *על כורסי רחמותא* Et sedit in folio misericordiæ, Psal.29.10.

Nixus, Fultus, Talm. *דכולא חיילא דכרעא* Quòd totum robur tibie vel cruris super eo nititur, Gloss. נסמך, Jevam. fol.102.1.

Misericors: *רחמן ורחמנא* Deus misericors & graciosus, Hebr. רחום Exod.34.v.6. *Graciosus & misericors Dominus*, Psalm.111.4. *Hinc absolute apud Rabbinos, & maxime apud Kabalistas, pro nomine proprio Dei; ut, האונם רחמנא פטריה, Vim vel necessitatem Deus remittit, excusatam habet. Unde & illud, Necesitati non est lex posita.*

Misericordiæ, num. pluralis tantum: *ואתן דבוque vobis misericordias*, Jer.42.v.12. *Noah invenit misericordiam coram Domino*, Hebr. מצא חן, Gen.6.v.8. & sic hæc locutio semper redditur. *Cum apocopa*, *ית חסדא וית רחמי* Gratiam & misericordiam, Jerem.16.5. *In misericordia recordaberis*, Hab.3.2. *ובחסדא וברחמי* & misericordia, Hof.2.v.19. *עליהון* Convolutæ sunt misericordiæ meæ super eos, Jerem.31.v.20. *Recordare misericordiarum tuarum Domine*, Psalm.25.vers.6.

Misericordiæ affectus. *Plurale*, *רחמים* *Qui non sunt misericordiæ affecti propter opera sua*, Hof.1.6. *Qui non fuerunt misericordiæ affecti*, vers.8.

Miserentia, *Tar.* *על כורסי רחמותא* Et sedit in folio misericordiæ, Psal.29.10.

Nixus, Fultus, Talm. *דכולא חיילא דכרעא* Quòd totum robur tibie vel cruris super eo nititur, Gloss. נסמך, Jevam. fol.102.1.

Misericors: *רחמן ורחמנא* Deus misericors & graciosus, Hebr. רחום Exod.34.v.6. *Graciosus & misericors Dominus*, Psalm.111.4. *Hinc absolute apud Rabbinos, & maxime apud Kabalistas, pro nomine proprio Dei; ut, האונם רחמנא פטריה, Vim vel necessitatem Deus remittit, excusatam habet. Unde & illud, Necesitati non est lex posita.*

Misericordiæ, num. pluralis tantum: *ואתן דבוque vobis misericordias*, Jer.42.v.12. *Noah invenit misericordiam coram Domino*, Hebr. מצא חן, Gen.6.v.8. & sic hæc locutio semper redditur. *Cum apocopa*, *ית חסדא וית רחמי* Gratiam & misericordiam, Jerem.16.5. *In misericordia recordaberis*, Hab.3.2. *ובחסדא וברחמי* & misericordia, Hof.2.v.19. *עליהון* Convolutæ sunt misericordiæ meæ super eos, Jerem.31.v.20. *Recordare misericordiarum tuarum Domine*, Psalm.25.vers.6.

Misericordiæ affectus. *Plurale*, *רחמים* *Qui non sunt misericordiæ affecti propter opera sua*, Hof.1.6. *Qui non fuerunt misericordiæ affecti*, vers.8.

Miserentia, *Tar.* *על כורסי רחמותא* Et sedit in folio misericordiæ, Psal.29.10.

Nixus, Fultus, Talm. *דכולא חיילא דכרעא* Quòd totum robur tibie vel cruris super eo nititur, Gloss. נסמך, Jevam. fol.102.1.

Misericors: *רחמן ורחמנא* Deus misericors & graciosus, Hebr. רחום Exod.34.v.6. *Graciosus & misericors Dominus*, Psalm.111.4. *Hinc absolute apud Rabbinos, & maxime apud Kabalistas, pro nomine proprio Dei; ut, האונם רחמנא פטריה, Vim vel necessitatem Deus remittit, excusatam habet. Unde & illud, Necesitati non est lex posita.*

Misericordiæ, num. pluralis tantum: *ואתן דבוque vobis misericordias*, Jer.42.v.12. *Noah invenit misericordiam coram Domino*, Hebr. מצא חן, Gen.6.v.8. & sic hæc locutio semper redditur. *Cum apocopa*, *ית חסדא וית רחמי* Gratiam & misericordiam, Jerem.16.5. *In misericordia recordaberis*, Hab.3.2. *ובחסדא וברחמי* & misericordia, Hof.2.v.19. *עליהון* Convolutæ sunt misericordiæ meæ super eos, Jerem.31.v.20. *Recordare misericordiarum tuarum Domine*, Psalm.25.vers.6.

Nam convolvebantur viscera
 misericordię ejus, Genes. 43. 29.
 Et misericordia ejus est super omnes, Psal. 144.
 v. 9. Juxta misericordiam ejus, Jefa. 63. 7.
 Et misericordię improborum,
 Prov. 12. 10. Et misericordia ejus convolvit
 viscera filii sui, 1. Reg. 3. 27.

Apud Rabbinos, *Fœmina misericors, benigna & pia*: & *plenè*, נשים רחמניות *Fœminæ misericordes, benignæ*. Affectus, mores, proprietates ad misericordiam & benignitatem inclinantes.

Misericordia, benignitas, Talm. תפלתן של צדיקים מהפכת דעתו של הקב"ה ממדת אכזריות למדת רחמים *Oratio justorum convertit mentem Dei benedicti ex affectu severitatis in affectum misericordie*, Succa folio 14. 1. *Pleniùs hanc sententiam vide in עתר*.

Pica. Hebraicè legitur Levit. 11. 18. ubi quidam nostrorum Meropem reddunt, quæ à Plinio commendatur à pietate & benignitate erga parentes, ut sic ista etymologia cum Verbo רחם conveniat. At Judæi communius Picam interpretantur, quam Talmudici שרקרק vocant, & Jonathan Lev. 11. שרקרק, à שרק Sibilare, & Pica sic dicta à sibilosa & strepera voce. Sed aliam etiam etymologiam afferunt. Dixit R. Jochanan, למה נקרא שמו רחם כיון שבא רחם באו רחמים Quare vocatur nomen ejus רחם racham? quando venit רחם pica, veniunt רחמים, id est, pluvia, Cholin fol. 63. 1.

Pluvia, ut præcedit. בעא רחמים *Petebat pluvias, rogabat Deum, ut demitteret pluvias, sæpè apud Talmudicos.*

II. *Amare, Diligere, Hebr. אחב* cui respondet. *Præteritum*, וישראל רחם ית יוסף Israel autem amabat Josephum, Gen. 37. 3. ויאבדו רחם Et pater ejus dilexit eum, Genes. 44. v. 20. Et dilexit Isaac Esavum, Genes. 25. 28. Pro eo quod amavit ipsum, 1. Sam. 20. 17. Sic 2. Sam. 18. v. 3. ארי רחמתי Nam diligite te, Deut. 15. 16. ארי רחמתי Nam amore animæ suæ amabat ipsum, 1. Sam. 20. v. 17. ורחמתי לחרא Et amabat ipsum valdè, 1. Sam. 16. 21. ועבדך רחמתי Et servus tuus diligit eum, Psal. 109. 140. ורחמתי Et amavit eam, Genes. 24. 67. מרחמתי אהבה Præ amore quo amaverat ipsam, 2. Sam. 13. 15. וישקב רחמתי ית יעקב Et Rebecca amabat Jacobum, Genes. 25. v. 28. ורחמתי מיכל Et diligebat Michal, 1. Sam. 18. v. 20. ומיכל בת שאול רחמתי Et Michal filia Saulis amabat ipsum, 1. Sam. 18. 28. וילא ית יחידך די רחמתי Filium unicum tuum quem amas, Genes. 22. v. 2. וילא In Neq; amas me, Jud. 14. 16.

quo dilexisti nos, Mal. 1. 2. משכבהוון *Dilexisti locum tabernaculi ipsorum*, Jefa. 57. 8. ורחמתי ית יעקב *Dilexi vos*, Mal. 1. 2. Et dilexi Jacobum, Mal. 1. 2. ורחמתי ית יעקב *Pro eo quod dilexi*, Psal. 109. 5. ורחמתי ית יעקב *Et ego dilexi te*, Jefa. 43. 4. איכרון תימר רחמתיך *Quomodo dicis, diligo te*, Jud. 16. 15. ורחמתי *Et amavi ipsum*, Hof. 11. v. 1. ועמי רחמו כן *Et populus meus amant sic*, Jerem. 5. 31. ביד עממי רחמתי *In manus populorum, quos amant*, Hof. 8. 9. ארי כן רחמתון *Nam sic dilexistis*, Amos 4. 5. *Participium præsens*, ורחם גיורא *Ego amo*, 2. Sam. 13. 4. Et amas peregrinum, Deut. 10. 18. ורחם ליה אלהא *Quem amat Deus*, Proverb. 3. 12. רחמי *Amans me*, Jefa. 41. 8. רחמי ית דוד *Amant Davidem*, 1. Sam. 18. 16. רחמי שמך *Diligentes nomen tuum*, Psal. 5. 12. ורחמי ולגמתי *Diligentibus me & custodientibus præcepta mea*, Exod. 20. 6. ורחם רחמי *Ego diligo diligentes me*, Proverb. 8. 17. רחמי על בעלה *Quæ erat dilecta à marito suo*, Hof. 3. 1. ורחם רחמי *Una dilecta*, Deuter. 21. 15. ורחמי ורחמי *Qui erant dilecti & amici inter se in vita sua*, 2. Sam. 1. 23. ורחמי רחמי *Dilectos meos*, Hof. 2. 5. In Hebræo est רחמי, quod activum est, unde meliùs ipsi respondet רחמי *Amantes me, amicos meos qui me amant. Sic רחמי רחמי Post amicos suos*, Ezech. 23. 5. Hebraicè, מאהבתי, cui similiter meliùs convenit מאהבתי *Amantes ipsam. Infinitivus*, ורחם יתהוון *Placuit Deo diligere eos*, Deuter. 10. 15. ורחם ית שמא די *Et diligere nomen Domini*, Jefa. 56. 6. ורחם גמילות חסדא *Et diligere gratuitam beneficentiam*, Mich. 6. v. 8. ורחמי ית *Diligite Dominum*, Psal. 31. 24. ורחם שנתא *Non diliges somnum*, Prov. 20. 13. ורחמי ורחמי *Et qui persequitur justitiã, diligitur*, Proverb. 15. v. 9. ורחמי רחמי *Vocavi amantes me*, Thren. 1. 19. ורחמי רחמי *Non addam amare ipsos*, Hof. 9. 15. ורחמי רחמי *Diligam eos*, Hof. 14. 5. ורחמי רחמי *Et diliges proximum tuum sicut teipsum*, Levit. 19. 18. ורחמי רחמי *Nunc diliget me maritus meus*, Genes. 29. 32. ורחמי רחמי *Et diliget te*, Deuter. 7. 13. ורחמי רחמי *Diligetis inanity*, Psal. 4. v. 3. ורחמי רחמי *Et diligetis peregrinum*, Deut. 10. 19.

רחם רחם *Amans, amator, amicus qui amat.*
 רחמי רחמי *Amatus, dilectus, amicus qui diligitur*: לא תרחמו ברחמי *Ne respiciatis in amicum*, Hebr. ברע, Jerem. 7. 5. In sententiis Ben Syrae, רחמי רחמי *Amicum priorem ne esto ab-*

esto abnegans ipsum, id est, Amicum veterem ne deserito. Vide interpretes in istas sententias, Drusium & Fagium. Cicero alicubi scribit: *Veteres amicitias pro consequentium novitate ne fastidias.* In Targum, רחמי וחברי Amici mei & socii mei, Psalm.38.12.

רחמי רחמים Amor, dilectio, amicitia, caritas: Et tu recipis eas cum caritate, Cant.7.7. Etiam amor, quo amat ipsos aliquis, Eccles.9.1. Opponitur ipsi ibidem סנאת odium: כן רחמיך Sic est amor Domini erga filios Israel, Hof.3.1. ברחמיך Propter amorem Domini erga Israel, 1.Reg.10.9. מפרשא לי רחמיך מרחמיך נשן Mirabilior mihi est amor tuus quam amor duarum mulierum, 2.Sam.1.v.26. ברחמיך ירוץ In amore ejus exultabit, Soph.3.17. אף רחמיך אף Etiam amor ipsorum, etiam odium ipsorum, Eccles.9.6.

Idem רחמיך Fortitudine, Vi amoris, Hof.11.4. ארי רחמיך נפשיה Nam amore animæ suæ, id est, intimo & ardenti, 1.Sam.20.v.17. נחמסם ברחמיך Hilares erimus in amore vel amicitia, id est, amice, Proverb.7.v.18. מרחמיך Præ amore quo amavit ipsam, 2.Sam.13.15. ברחמיך Pro amore ejus, Jesa.63.9. Plurale masc. למטפי ית רחמי מנך Extinguere amores meos à te, Cant.8.7.

Idem רחמיך Obtegit dilectio, Proverb.10.12. ורחמיך תמן Ubi est dilectio, Prov.15.17. אילתא רחמיך Cervæ amoris, Proverb.5.19. Et in amore, Proverb.5.19. In Hebræo est, ובאהבתה Et in amore ejus; ideoque præstat & in Targum legi וברחמותיה cum pronomine.

Idem רחמיך Qui tegit peccatum, quærit amorem, Prov.17.9.

רחיץ Ficus, Confisus est, Sperare, Spem, fiducia collocare vel reponere. Respondet Hebræis בטה חסה in Lege & Prophetis, rariis in aliis libris. Participium, רי את רחיץ Qui tu confidis, Deuter.28.52. רעל מימריה אנה רחיץ Qui in Verbo ejus confido, Hebr. אהסה 2.Sam.22.v.3. Et qui confidit in verbo meo, Jesa.57.13. Particip. Pebil, רחיץ במימרא דיי Confisus in verbo Domini, Hebr. בטה Psalm.112.7. In quo confisi erant, Deuter.32.37. ובני ישמעאל דרחיץ Et filii Ismael qui confidentes vel securi sunt, Job.12.6. על מימריה חוסי בו, Qui confisi sunt in verbo ejus, Hebr. חוסי בו Nah.1.v.7. Infinitivus, מן למרחץ בבר נש Quam confidere in homine, Psalm.118.v.8. מן למרחץ Quam confidere in principibus, Pf.118.v.9. Imperativus, רחיץ במימרא דיי ועבר טב Confide

in verbo Domini & fac bonum, Psalm.37.v.3. רחיצו במימרא דיי Confidite in verbo Domini, Psal.115.10.11. Ithpehal vel Ithpabel, Præteritum, רחיץ במימרא דיי אלהא דישראל אתרחיץ In verbo Domini Dei Israelis confisus est, 2.Reg.18.verf.5. לט נברא דאתרחיץ באנשא Maledictus vir qui confidit in homine, Jerem.17.5. בריך נברא דאתרחיץ Benedictus est vir qui confidit in verbo Domini, Jerem.17.7. לא אתרחיצת In verbo Domini ipsa non confidit, Soph.3.2. ארום במימראך אתרחיצת נפשי Nam in verbo tuo confidit anima mea, Psalm.57.2. על מן אתרחיצת In quo confisus es, 2.Reg.18.20. על מצראי Et confisus est tibi in Aegyptios, 2.Reg.18.v.24. דאתרחיצת In qua tu confidis, 2.Reg.18.verf.19. ואתרחיצת בבשתך Et confisa es in malitia tua, Jesa.47.v.10. חלף דאתרחיצת באוצרך Pro eo quod confisa es in thesauris tuis, Jerem.48.v.7. אלהיך בך Deus mi in te confisus sum, Psal.25.2. ארי אתרחיצו על כמנא Nam confisi sunt in insidiis, Jud.20.26. די אתרחיצו עלוהי Qui confisi sunt in eo, Dan.3.28. ואתרחיצו עלוי Et confisi sunt in eo Sicheimitæ, Judic.9.26. ואתרחיצתון בשקרא Confisi estis in mendacio, Jesa.30.12. אלהנא ריי מימרא דיי אלהנא In verbo Domini Dei nostri confidimus, 2.Reg.18.v.22. Participium, רי מתרחיץ כל רי מתרחיץ Omnis qui confidit in eis, Psalm.115.v.8. דמתרחיץ במימראך Qui confidit in verbo tuo, Pf.84.v.13. דמתרחיצא בבית ננהא Quæ confidit in domo thesaurorum suorum, Jerem.49.v.4. Plurale, הא אתון מתרחיצון Ecce vos confiditis, Jerem.7.8. ומתרחיצון על רתיכיה Et confidunt in curribus, Jesa.31.1. לכל דמתרחיצון עלוי Omnibus qui confidunt in eo, 2.Reg.18.21. לאלון דמתרחיצון ביה Illis qui confidunt in eo, Hebr. לחסים בו Prov.30.5. Infinitivus, לאתרחיצא עליהון Confidere in eos, Ezech.29.16. טב למתרחיצא Bonum est confidere in verbo Domini, Psalm.118.8.9. quod est cum formativo מ ex usu dialecti Hierosolymitanæ. Et confidere in umbra Aegypti, Jesa.30.2. Futurum, ונא אתרחיץ במימראך Et ego confidam in verbo tuo, Psalm.55.v.24. ויהי יתרחיץ על Et confides, Job.11.v.18. ויתרחיץ Et ipse confidet in justitia sua, Ezech.33.v.13. ויתרחיץ במימריה Et confidat in verbo ejus, Psal.64.11. על סוסון לא נתרחיץ In equis non confidemus, Hof.14.4. אל תתרחיצון ברברביא Ne confidatis in principibus, Psalm.146.3. Et in ea confident pauperes in populo, Jesa.15.5. Et confident in nomen Domini, Sophon.3.12. ויתרחיצון בשמא דיי Et viduæ vestre in verbum meum confident, Jer.49.verf.11. Aphel, Præteritum, ורחיץ יתכון על שקרא Et confidere fecit vos in mendacio, Jerem.29.verf.31.

verf. 31. וְלֹא יִרְחֹץ Fecisti confidere populum hunc in mendacio, Jerem. 28. 15. וְלֹא יִרְחֹץ Neque confidere faciat vos Chiskia, 2. Reg. 18. verf. 30.

מֵהֶרְחֹצְנָא הָרִין *Fiducia, Confidentia*: Quæ est fiducia ista quâ confidis, 2. Reg. 18. 19. In fiduciam mendaciorum vestrorum, Jefa. 28. 17. וְרִחֲצֵנוּ לְרוּחֲצֵנוּ Urbs quæ habitat confidenter, Genes. 34. 25. רִחֲצֵנוּ Fiducia mea, 2. Sam. 22. 3. רִחֲצֵנוּ בְעֵרְוֵנוּ עִקָּא Fiducia mea in tempore angustiae, Hebr. מַחֲסֵי Jerem. 17. 17. רִחֲצֵנוּ אֲרוֹן הַבְּרִית רִחֲצֵנוּ Elongavit Dominus fiduciam tuam, Jerem. 2. 37. אֲרוֹן הַבְּרִית רִחֲצֵנוּ Nam posuimus in mendacio fiduciam nostram, Jefa. 28. v. 15. וְשָׂוִי בְשָׂרָא רִחֲצֵנוּ Et posuit carnem fiduciam suam, Jerem. 17. 5. וְהָיָה כִּי מְוִאֲתָא רִחֲצֵנוּ Et sicut domum telæ aranearum fiduciam ejus, Job. 8. 14. אֶל רִחֲצֵנוּ De Bethel fiducia ipsorum, Jer. 48. 13.

וְאֶתְרִחֲצָא בְמַלְלֵי מִצְרַיִם *Fiducia*: Et fiducia in umbra Ægypti erit in depressionem, Jefa. 30. 3. Similis formæ est אֶתְרִחֲצָא Dan. 2. 25. Possset etiam legi אֶתְרִחֲצָנוּ, quæ forma frequens est in derivatis ex Ithpeal.

II. רָחַץ *Lavare, Abluere, Lavare se, Lavari*. Apud Rabbinos מְכַאן שְׁמֵרְחִיצִין אֶת הַחֹלֵל בַּשַּׁבָּת Hinc habemus, quod lavant infantem in sabbatho, R. David Ezech. 16. 4.

טְעוּנֵין רְחִיצַת יָדַיִם *Lotio, Ablutio*: Opus habent lotionem manuum, Rab.

בַּיִת הַמְרָחֵץ *Balneum, vel; Domus vel locus balnei, ubi convenitur sudandi, & aquis calidis se abluendi causâ. Pluraliter מְרָחֲצוֹת*.

רָחַק *Elongare se, Elongari, Longè, longinquum esse, abesse vel distare, longè abire vel recedere. Rarum est in Conjugatione Pehal vel Kal, pro quâ Ithpehal usurpatur. Latissimi usus est, & pro diversis Verbis Hebraicis usurpatur, maxime in Pabel & Aphel, ut videbitur. Præteritum, חִדַּק דְרַחֵק מִדְּנִתָּא מִפְּעֻרְבָּא Quàm longè distat oriens ab occidente, Psalm. 103. 2. מַלְכָּה רְשִׁיעֵי רָחֵק Consilium improborum longè abest à me, Job. 21. 16. & 22. 18. רָחֵק מִנִּי Longè recedunt à me & à conspectu meo, Job. 30. 10. Potest & legi רָחֵקוּ ex terminatione Chirek. Participium præsens, וְאִם חִבְרוּ רָחֵקוּ מִנִּי Etiam socii ejus longè recedunt ab ipso, Prov. 19. 7. Futurum, וְנִטַּר נִפְשֵׁיהּ רָחֵק מִנִּי Qui studiosus est animæ suæ, longè recedit ab eis, Prov. 22. 5. Ithpehal, אֶתְרַחֵק Idem. Quedam notantur ex forma Ithpabel, quæ promiscuè hic subjiciuntur. Quandoq. aliis quàm Hebræo רָחַק respondet. Præteritum, רָחַק על כֵּן אֶתְרַחֵק Et tædio affecta*

est anima ipsorum propter terram desiderabilem, Hebr. וּמֵאִסוּ, Psalm. 106. 24. Hinc Verbo מאס solet in Pabel vel Aphel activè respondere, unde melius legeretur pro eo אֶתְרַחֵק Longè rejecit, respuit, sprevit terram desiderabilem. וְאֶתְרַחֵק רָחֵק אֶתְרַחֵק Urbs quæ non est rejecta, Hebr. נִעְזְבָה, Jefa. 62. 12. וְאֶתְרַחֵק מִנִּי Sed longè recessit ab eo, Psalm. 109. 17. וְאֶתְרַחֵק Quod longè rejecta sis vel spreta, Hebr. כִּי תִמָּאס, Jefa. 54. v. 6. אֲרוֹן אֶתְרַחֵקוּ מִדְּחֵלֵי Quia recesserunt à timore mei, Jerem. 2. v. 5. וְאֶתְרַחֵקוּ מִדְּחֵלֵי Qui recesserunt à timore mei, Ezech. 44. verf. 10. אֶתְרַחֵקוּ מִקְרִיבֵיהוֹן Recesserunt ex urbibus suis, vel passivè, Rejeçti sunt, Hebr. מֵאִס עָרִים Sprevit civitates, Jefa. 33. v. 8. מִתְרַחֵק מִמֵּמוֹן Participium, מִתְרַחֵקוּ מִדִּוְתֵי מַלְאָכֵי רִשָּׁעִי Recedens à divitiis malè partis, Hebr. מִתְרַחֵקוּ בְנֵי מִסּוּרְקָנָא Longè absunt filii ejus à liberatione, Job. 5. 4. אֶתְרַחֵקוּ מֵעַל מִקְדָּשִׁי Ad longè recedendum, ut recedam ex sanctuario meo, Ezech. 8. 6. אֶתְרַחֵקוּ מֵעוֹשְׂקָא Imperativus, אֶתְרַחֵקוּ מִתְרַחֵקוּ אֶתְרַחֵקוּ אֶתְרַחֵקוּ אֶתְרַחֵקוּ אֶתְרַחֵקוּ Recedite à timore Domini, Ezech. 11. v. 15. אֶתְרַחֵקוּ מִנִּי Ne longè absis à me, Psal. 22. 12. אֲרוֹן יִתְרַחֵק מִפְּדֵי אֶתְרָא Quum longius abfuerit à te locus, Deut. 12. 21. וְיִמְכָּה לֹא יִתְרַחֵקוּ Et dies ejus non prolongabuntur, Hebraicè לֹא יִפְשְׁכוּ Non protrahentur, Jefa. 13. verf. 22. וְיִתְרַחֵקוּ מִסְּלַעַמִּי Et longè aberunt qui absorbeant te, Jefa. 49. 19. In Pabel fit activum, & diversis Verbis respondet. Primum Verbo נָאַל Polluendi significatione, quia polluta Rejiciuntur & longè removentur; Secundo Verbo נָעַל, pro Fastidire, cum fastidio rejicere. Tertio Verbo מָאָס Spernere, Aspernari, Respuere, Rejicere, Reprobare tanquam fædum. Quarto pro נָדָה Procul removere, separare, elongare, ejicere, expellere ut immundum. Quinto פְּגוּל sive פְּגוּלָא Abominandum, abominabile & rejectitium esse. Sexto תִּעַב Abominari, & similibus, quæ significant, propter fæditatem aliquid longè à se removere & rejicere. Pabel Præteritum, וְאִם אֶתְרַחֵקוּ Et si habitatores Tzionis fastidierit, vel cum fastidio removerit verbum tuum, Hebr. נִעְלָה, Jer. 14. 19. וְאִם אֶתְרַחֵקוּ Nam sprevit, contemptim rejecit Dominus fiducias tuas, Hebr. מֵאִס, Jerem. 2. 37. וְאִם אֶתְרַחֵקוּ Sed Dominus rejecit me, Hebr. שָׁכַח Oblitus est mei, Jefa. 49. 14. וְאִם אֶתְרַחֵקוּ Sprevit, rejecit te, ne esses rex, Hebr. וּמֵאִסְךָ, 1. Sam. 15. verf. 23. וְאִם אֶתְרַחֵקוּ Et rejecit te, 1. Sam. 15. verf. 26. וְאִם אֶתְרַחֵקוּ Nam verbum Domini rejecit eos, Hebr. מֵאִסְךָ, Psalm. 53. v. 6. וְאִם אֶתְרַחֵקוּ Et statuta mea rejecit anima ipsorum, Hebr. נִעְלָה Fastidivit, Levitic. 26. v. 42.

Quia rejecisti, Job. 34. vers. 33. **ואת שבקתא ורחקתא** Tu autem reliquisti & rejecisti, Psalm. 89. 39. **די רחקית אבהתהון** Qui rejecit patres ipsorum, Job. 30. 1. **תועבתא הדרא דרחקית** Abominationem hanc quam longè rejeci, Hebr. **שנאתי** Odi, Jerem. 44. 4. **שקרא סנתי ורחקית** Fal-sitatem odi & rejicio, Psalm. 119. v. 163. Hebr. **ואתעבר** Et abominor. **ואנא רחקתיה** Ego autem rejeci ipsum, Hebr. **מאסתני** Sprevi ipsum, i. Sam. 16. v. 1. **ארי תמן רחקתנו** Nam ibi rejeci eos, Hebr. **ארי לא יתד רחיקו** Non enim te rejecerunt, i. Sam. 8. 7. **רחקו יתי כל אנשי רוי** Rejecerunt me omnes consiliarii mei, Hebr. **תעבוני** Abominati sunt me, Job. 19. v. 19. **רחקוני** Rejecerunt me, Hebr. **תעבוני**, Job. 30. 10. **Participium præteritum**, **קרבן מרחק** Oblationem rejecitiam, Hebr. **לחם מנאל** Panem pollutum, Mal. 1. vers. 7. **Plurale**, **מכסף פסולא מרחקו** Magis quàm argentum reprobum ipsi reprobi sunt vel rejeçti, Jerem. 6. 30. **דמיא לאתתא מרחקא** Assimilata est mulieri separatę ob immundiciem, Hebr. **לנדרי**, Thren. 1. 17. **Participium præsens**, **אנון מרחקו יום** **בש ואתון מקרבון** Ipsi elongant, longè removeant diem mali, vos autem propè admovetis, Hebr. **ומרחקו יתי כסותי** Et rejiciunt me vestes meę, Hebr. **ותעבוני** Abominantur me, Job. 9. 31. **מרחקיון** Separantes, rejicientes vos, Hebr. **מנדכום** Jesa. 66. v. 5. **Infinitivus**, **ורחקתא** Sed rejiciendo rejicies illud, Hebr. **תרחקניה** Et abominando abominaberis illud, Deuteron. 7. 26. **לרחקא מנפפא** Removeere amplectentem uxorem, Eccles. 3. 5. Sic habent libri. **לרחק מחבק** Recedere ab amplectendo, juxta Hebræum **לרחקא בישא ולקרנא טבא** Rejicere malum & admovere bonum, Jesa. 7. 15. 16. **Imperativus**, **אין שקר בידך רחק יתיה** Si est res falsa in manibus tuis, remove eam, Job. 11. v. 14. **Futurum**, **לא ירחק בכל ורעא דישראל** Non reprobabit totum semen Israelis, Jerem. 31. vers. 37. **לא ירחק יי ית עמיה** Non elongabit Dominus populum suum, Hebr. **יטש** deseret, i. Sam. 12. 22. **וירחק מימרי ותכון** Et rejiciet verbum meum vos, Hebr. **ונעלה** fastidiet, Levit. 26. 30. **Et si judicia mea rejecerit anima vestra**, Hebr. **תנעל**, Levit. 26. 15. **לא תרחקו למיול** Non elongabitis eundo, non longè recedetis, Exod. 8. 28. **כעו ירחקו טעיתהון** Nunc ergo removeant idola sua, Ezech. 43. 9. **ארחיק אידם** *quod in Pabel, & interdum intransitivum, ut & Hebraicè in Hiphil* **הרחיק** sumitur. **Præteritum**, **אחי מעלוי ארחיק** Fratres meos à me removit, Job. 19. v. 13. Hebr. **הרחיק** Elongavit: **ארחקתא מירעי מיני** Elongasti familiares meos à me, Psalm. 88. v. 9.

Expuli eos inter populos gentiles, Ezech. 11. vers. 16. **אנון ארחיקו מבית מיכא** Ipsi longinqui erant à domo Michæ, Jud. 18. 22. **מרחיק נפשה מן אנוסין** Separans se ab oppressionibus, Jesa. 33. 15. **Infinitivus**, **מרחיק מן** Procul recedendo à castris, Exod. 33. v. 7. **לא תרחקו** Solummodo elongando non elongabitis ire, Exod. 8. vers. 28. **לארחקותהון מעל תחומהון** Ad ejiciendum eos ex terminis suis, Joel. 4. v. 6. **Imperativus**, **ועתא** **רשפותא ארחיק מנד** Et iniquitatem labiorum remove à te, Proverb. 4. 24. **Futurum**, **ארחיק חיי** Rejicio vel sperno vitam meam, Job. 9. vers. 21. **וארחיק ית קרתא הדרא** Reprobabo, spernam urbem hanc, 2. Reg. 23. 27. **ולא ארחיקנד** Neque reprobabo te, Jesa. 41. 9. **וארחיקנד מלשמשא קדמי** Et rejiciam te, ne ministres mihi, Hof. 4. vers. 6. **ולא ארחיקנון לשיציותהון** Neque rejiciam eos, ut perdam eos, Levit. 26. 44. **תרחיק עולתא ממשכנד** Elongabis iniquitatem à tentorio tuo, Job. 22. v. 23. **ארחיק יי ארת בני אנשא** Et procul removebit Dominus homines, Jesa. 6. v. 12. **לא ירחיקנד** Verbum meum non rejiciet te, Hebr. **לא אשכחד** Non obliviscar tui, Jesa. 49. v. 15. **לא ירחיקו מן קרתא לחרי** Ne longè recedatis ab urbe, Jos. 8. 4.

רחיק *Longinquus, Longinquum, Longè, Procul remotum & distans, Hebr.* **רחיק**: ut, **רחיק יתי ביניכון** Longum, longinquum spaciùm erit inter vos & illos, Jos. 3. v. 4. **רחיק במותא ימות** Qui longinquus est, morte morietur, Ezech. 6. v. 12. **למה יי תקים ברחיק** Quare Domine consistes in longinquo, Psalm. 10. 1. **וחוה ית אתרע מרחיק** Et vidit terram è longinquo, Genes. 22. v. 4. **רחיקו אנון** Longinqui sumus nos à vobis, Jos. 9. v. 22. **רחיקו אנון** Et longinqui illi sunt à Tzidoniiis, Judic. 8. 7. **רחיקו מן יבשתא** Quæ longè distant à terra, Psalm. 65. vers. 6. **רחיקו אנון** Qui propinqui & qui longinqui sunt, Jerem. 25. 26. **רחיקו אנון** Qui venerit de terra longinqua, Deuter. 29. 22. **רחיקא רחלקד** Longè abest timor tui, Jerem. 12. 2. **מן ארעא רחקתא** De terra longinqua, Proverb. 25. 25.

רחיק *Elongatio, res elonganda, rejicienda, abominanda, Abominatio, Separatio, rejeçtio, remotio, Hebr.* **רחיק**: ut, **רחיק יתיה** Juxta dies separationis propter immundiciam ejus, Lev. 12. 2. **רחיקו אנון** In separatione propter immunditiam ejus, Levit. 18. v. 19. **רחיקו אנון** Et rejeçtio labiorum meorum est improbitas, Hebr. **תועבתא**, Proverb. 8. v. 7. **רחיקו אנון** Juxtam immundiciam separationis suę menstruæ, Levit. 15. vers. 26.

Septem diebus erit in separatione sua, Levit. 15. v. 19. כְּרִיחוֹקָהּ Juxta separationem suam, Levit. 12. v. 5. *Plurale*, שִׁוִּיתָ רִיחוֹקִין לָהֶן Posuisti me rejectiones ipsis, id est, rejectamentum abominandum, Hebr. תּוֹעֲבוֹת Abominations, Psalm. 88. 9.

הַרְחַק *Remotio: Absurdum, Inconveniens*, apud Philosophos. In More sæpè.

מְרַחֵק *Abominabile, abominandum, abominatio, rejectio abominabilis, res detestanda, rejicienda & procul removenda*: ut, כָּל דָּבָר מְרַחֵק וּמְסַאֵב Quanto magis abominabilis est & impurissimus, Hebr. נִתְעַב Job. 15. 16. Sed hoc sit potius Participium, Res abominabilis erit, Hebr. מְרַחֵק יְהִי, Levit. 7. 18. Sic pro eodem legitur cap. 19. 7. וְלֹא אָכַלְתָּ בָּסָר מְרַחֵק Neque comedi carnem abominabilem, Hebr. בָּשָׂר פְּגוּל Ezech. 4. v. 14. דְּבַחַתָּ דְּרִשְׁעֵי מְרַחֵק הוא Sacrificiū improborum res abominabilis est, Heb. תּוֹעֲבָה Prov. 21. 27. וְלֹא תַעֲלֶה דְּמְרַחֵק לְבֵיתְךָ Neque inferes quod abominabile est, in domum tuam, Hebr. תּוֹעֲבָה, Deut. 7. 26.

מְרַחֵקָהּ *Idem: מְרַחֵקָהּ הִיא Res rejicienda & exterminanda est*, Hebr. נִדְּחָה הִיא, Levitic. 20. 21. אֲרֵי מְרַחֵקָהּ הִיא קִרְסָא Nam res abominabilis est coram Domino, Hebr. תּוֹעֲבָה, Deuteron. 24. v. 4. אִף צְלוּתֶיהָ מְרַחֵקָהּ הִיא Etiam precatio ejus abominatio est, Hebr. תּוֹעֲבָה, Prov. 28. 9. וּמְרַחֵקָהּ דְּסִלְוִי Et abominatio stultorum, Prov. 13. 19. וּמְרַחֵקָהּ דְּצַדִּיקֵי נִבְרָא עוֹלָה Abominatio justorū est vir iniquus; וּמְרַחֵקָהּ דְּרִשְׁעֵי Et abominatio improborum est vir cujus viæ rectæ sunt, Prov. 29. 27.

הַרְחַק *Apud Rabbinos, Distantia, Dimensio: ut cum dicunt, Corpus est שֵׁשׁ לוֹ שְׁלֹשָׁה רַחֲקִים cui sunt tres dimensiones, longitudo, latitudo, & profunditas.*

רָחַשׁ *Repere, Reptare: Repere facere, Progignere, Producere: & generalius, Movere se, Moveri hinc inde, ut ea que repunt & corpus promovent sine pedibus. Præteritum, רָחַשׁ Produxit terra ipsorum insecta, vel, ranas, Hebr. שָׂרָץ Psalm. 105. vers. 30. Participium, בְּנִבְלַת רָחַשׁ מְסַאֵב In cadaver reptis immundi, Hebr. שָׂרָץ reptilis, Levitic. 5. 2. הוּא רָחַשׁ בְּסַפּוֹתֶיהָ Fuit movens labia sua, Threnor. 1. v. 18. וְכֹל דֵּי רָחַשׁ עַל אֲרֻעָה Et quicquid reptat super terram, Hebr. רָחַשׁ Genes. 7. vers. 8. Quod reptat super terra, Hebr. רָחַשׁ Genes. 1. v. 26 30. & 7. vers. 21. *Fæmininum*, Et omnem animam viventem quæ repebat, Hebr. הַרְמַשְׁתָּ, Gen. 1. v. 21. 28. *Futurum*, יִרְחֹשׁוּן מִיָּהּ רָחַשׁ Producant aquæ reptile animæ viventis, Hebr. וְשָׂרָצוּ Ge-*

nes. 1. vers. 20. *Aphel Præteritum*, וַיִּרְחַשׁ מוֹרְנִין Et produxit vermes, Hebr. וַיִּרְחַשׁ תּוֹלְעִים Exod. 16. v. 20. in Targum Jonathanis. וַיִּרְחֹשׁוּ מִיָּהּ לַנְּחִיהוֹן Quæ producerunt aquæ juxta species suas, Genes. 1. 21. *Participium*, נִסְּן חֲדָתִין מְרַחֵשׁ Signa nova producit singulis matutinis, Thren. 3. 23. *Futurum*, אֲרַחֵשׁ שׁוֹבוֹתָא לִי, Commovebo, procurabo, producā liberationem mihi, Hebr. אֲחִישָׁה Accelerabo, Psalm. 55. 9. *Lectio suspecta est*: nam רָחַשׁ pro חוֹשׁ nunquam usurpatur, חוֹשׁ autem per se usitatum legitur Deuter. 32. 11. & Psalm. 141. 1. pro ipso Hebræo חוֹשָׁה. Unde fortè rectius & hîc legeretur אֲחִישָׁה Accelerabo. Quis producet ex Tzione liberationem Israelis? Heb. מִי יִתֵּן Quis det? Psal. 14. 7. In omnia reptilia quæ prorepere facit, quæ producit terra, Hebr. תְּרַמֵּשׁ Genes. 9. 2. *Ithpehal*, אֲחִירָחִישׁ *Produci, Progigni, Fieri, accidere, evenire. Præteritum*, וְאֲחִירָחִישׁ לִיהּ וְאֲחִירָחִישׁ לִיהּ נִסְּן Productum fuit ipsi signum miraculosum à Domino mundi, id est, accidit, evenit, factum est, Eccles. 4. v. 13. דֵּי רָחַשׁוֹ לְעַכְבָּרָהּ דֵּי De miraculis quæ facta sunt servo Domini Davidi, Psalm. 18. v. 1. *Apud Rabbinos*, בְּחַדֵּי גִבְרָה, Apud virum, cui solebat fieri miraculum, Berachoth fol. 56. 1. מֵאֵן עוֹבֵדךָ רַחֵם Quòdnam est opificium tuum, quòd Deus benedictus produxit vel fécit tibi ista duo miracula? Zoh. וְדַלְמָה Num fortè movendo moventur labia ipsorum in hoc mundo, nempè in sepulchro, Sanh. fol. 90. 2. לֹא בְּכָל שַׁעֲתָא הוּא רָחַשׁ מְרַחֵשׁוֹ שְׁפּוֹתֶיהּ בעלמָה Non quavis horâ accidit miraculum, Megilla fol. 7. 2. Vidit quòd moverent se labia ejus, Sanhedrin fol. 67. col. 2.

רָחַשׁ שָׂרָץ רָחַשׁ *Reptile, Vermis, Heb. רָחַשׁ* quibus respondet: יִרְחֹשׁוּן מִיָּהּ רָחַשׁ Producant aquæ reptile, Genes. 1. 20. בְּעוֹר וְרָחַשׁ Bestiam & reptile, Genes. 1. v. 24. אֲדַלְּעֵם לְרָחַשׁוֹ Dulces facti sunt vermi sive vermibus, Hebr. מִתְּקוֹ רָחַשׁ, Job. 24. 20.

וְיִרְחַשׁוּן מִיָּהּ רָחַשׁ *Idem: וְיִרְחַשׁוּן מִיָּהּ רָחַשׁ* Et omne reptile terræ, Genes. 1. 25. וַיִּרְחֹשׁוּ מִיָּהּ תּוֹלְעִים Et produxit vermes, Hebr. וַיִּרְחֹשׁוּ מִיָּהּ תּוֹלְעִים Exod. 16. 20. De omni reptili aquarum, Levitic. 11. v. 20. כָּל רָחַשׁ דְּעוֹפָה Omne reptile volucris, Levitic. 11. v. 20. וְעֵיל מִנְּךָ רָחַשׁ Et supra te vermes, Hebr. תּוֹלְעָה, Jesa. 14. v. 11. בְּרִישׁ דְּבַחַתֵּי Filius hominis qui in vita sua vermis est, Job. 25. 6. וְרָחַשׁ לֹא הוּא בֵּיהּ Et vermis non erat in eo, Exod. 16. 24. וְרָחַשׁ חָפִי עֲלֵיהוֹן Et vermis obtegit eos, Job. 21. 26. דְּמַסַּאֵב בְּרָחַשׁ Quod pollutum est in reptili, Levitic. 11. 29. *Sicut reptile,*

reptile, Habac.1.14. **אמי ואחתי לריחשא** Matrem & sororem meam vermem, Job.17.14.

ומטול דרתי בוי Motus, vel, Acceleratio: Propterea etiam, quod adhuc motus meus est in me, Hebr. **חוי**, Job.20.2.

מנית Respondet Hebræo, Ezech.27.17. **דיחוש** Baal Aruch in tertio legit **דיחוש**. Vide Castigationes nostras in Targum.

רתישותא Respondet Heb. סכך Densitas, perplexitas ramorum: **אחיד ברחישותא דאילנא בקרנוי** Detentus in perplexis ramis arboris cornibus suis, Genes.22.13. in Targum Jonathanis. Legendum **א חרשא** quod Hebræo סכך etiam respondet Job.8.17. Sic quod in Aruch **רתישה** citatur ex Beres. rabba pro Sylva, id ibi loci legitur **רתישה** ab Hebræo Sylva, virgultum densum & implexum, ut est in **חרש**.

רטב Madere, Humidum, Succosum esse, Hebr. **מרטיבין אותו במים** Hiphil apud Rabbinos, Humectant illud in aquis. Et in Targum Hieros. **וסניא** Rubus autem humorem emittebat, & non ardebat, Exod.2.2.3.

רטב Succosum, Humidum, Madens, Viride, Virens, Recens: **קדם מרנח** Virens est ante ortum solis, Jobi 8.v.16. **תקיפא כאענא** Forte ut lignum vel arbor virens, Hebr. **לח**, Ezech.17.v.24. **כל אילן רטיב** Omnem arborem virentem, Ezech.20.47. **Plurale** Virgas populeas recentes, Genes.30.v.37. **לא ייכול** Et uvas recentes vel aridas non comedet, Numer.6.v.3. **בשבעא** Septem funibus recentibus, Judic.16.7.8. **ועד כען אנון רטיבין** Haecenus ipsi virentes, id est, vegeti sunt, ad excitandum ex se semen, Jesa.6.13. **תמרים רטבות** Apud Rabbinos, Dactyli recentes & succosi, Tibbul jom cap.3. **גלעינה של רוטב** Granum recetis (dactyli,) Oketzim cap.2.

אתהפך Succus, Humor, Humidum, Viror: **רוטבי** Conversus est humor meus in ardorem aestatis, Hebr. **לשרי**, Psal.32.4.

רטיבות הטבע Idem: **רטיבה** Humidum naturæ, humidum radicale. **ניטף מרוטבו** Si stillet aliquid de humore ejus, id est, pinguedine, agni scil. paschalis, Talm. Pesachin folio 75. in Mischna.

רטיבא Vividarium, Pratum, pascuum virens: **אשראי להו ברטיבא** Emisi eos in pascuum virens, Sanhed. fol.105.2.

רוטב Jus, Jusculentum, Decoctum, liquor ciborum coctorum: **העור והרוטב** Cutis & jus carnis: **צירן ורוטבן** Muriam & jus ipsorum. Sic R. Salomon Jesa.65.4. **ומרק** Et jus, exponit per **רוטב**. Aruch scribit, pro eo in Targum

in quibusdam libris legi **ורטב**, quod hodie legitur **ורטף**.

רטוב Instrumentum venatorum vel aucupium quo aves capiunt, Kelim cap.23.

רועבא Ruga, Striga: **ועבר רועבא עליו כפלא** Fecitque strigas super ilia, Hebr. **פמח**, Job.25.27. **Quidam Arvinam interpretantur, quasi Succum pinguem.**

רטייה Emplastrum. Apud Talmudicos, **מחורין רטייה במקדש אבל לא במדינה** Auferunt emplastrum in Sanctuario, sed non in provincia, Erubhin fol.102.2. in Mischna. Auferunt scil. illud sacerdos a plaga vel vulnere, ut ritè possit sacra peragere, idq; in sabbatho, in quo aliàs id prohibitum est. Ibidem in Gemara, **רטייה** Emplastrum est, quod expansum est super plagam. Apud Rabbinos, **אכיליה** Cibus absq; potu, est sicut vulnus absq; emplastro.

רטט Tremere, Contremiscere. Pabel Particip. **קל ריי מרטט מדברא** Vox Domini contremiscere facit desertum, Psal.29.8. Hebr. **יחיל**. Idem est cum **רתח**, quod etiam pro **חול** usurpatur. Vide illic. **Ithpab.** **אתרטטא ואמרת** Contremuit & dixit, perterrita dixit, Esth.5.v.4. in sec. Targ.

רטט Tremor: **משכי רטט** Cutis mea (induit) tremorem, Job.7.5.

רטט Vide in **רטטין**. **רטלן** Species ficuum minus praestantium, Talm. Hieros. Ketubh. cap.5. fol.30.2.

רטן Incantare, Incantatione uti. Participium, **ורטן רטן** Et incantans incantationem, Hebr. **והכר חקר**, Deuter.18.11. **ורטן** Et ab incantantibus incantationem, Hebr. **הכר חברים**, Psal.58.6.

רטן Incantator. **רטן** Incantatio, ut ante. Talmudici dicunt **רטן** idem esse quod **מגושא** Magus, in Sota fol.22.1.

רוטנני Murmurans. **רוטנני** Matrona murmurans, Morosa, ein murrisch Weib. In Bammidbar rabba fol.248.2.

רטנין Cursores. **רטנין** Cursores exeunt (in Sabbatho) cum linteo in humeris suis, Schab. fol.147. col.1. **רתיטנין** Contractum est pro **רתיטנין** a **רתיט**.

רטע Subsilire: **רתיטע** Ipsi subsilire & vociferatur. Citatur in Aruch ex **Jelammednu**, & dicitur esse idem quod **רטע**.

רטף Jus, Jusculum: **ורטף פגול במניהון** Et jus carnis factentium est in vasis ipsorum, Jesa.65.4. Idem quod **רטב** literis **ב** & **פ** commutatis, ut in **הפקר** & **הבקר**.

רטש Deserere, Dimittere, Relinquere: Idem est quod Hebr. **נטש** pro quo poni solet. **Quantum**

doq. etiam, sed varius, pro עוב usurpatur. Præteritum, ועל מן רמשתא Et apud quem reliquisti paucas istas oves, 1. Sam. 17. 28. רמשתא ית אחסנתי Deservi hæreditatem meam, Jerem. 12. v. 7. ורמשתו Et deseruerunt eum supra montes, Ezech. 31. 12. Infinitivus, וארטוש ותכון מרטש Deseramque vos deserendo, Hebr. ונשיתי Et obliviscar, Jerem. 23. 39. לא ארטשנון Non deseram eos, Hebr. לא מאסתא, Levit. 26. 44. Num deserendo deseruisti domum Jehudæ, Jerem. 14. 19. Futur. וארטוש ית שארא Et deseram reliquum hæreditatis meæ, 2. Reg. 21. 14. וארטוש Et dimittam vos, Jerem. 23. 33. Pabel, Præteritum, ורטש ית עם Et deseruit populum, Jere. 7. v. 29. וכן רמשתא נא Nunc autem deseruit nos Dominus, Judic. 6. 13. Futurum, וארטשנד למרבא Et dimittam te in desertum, Ezech. 29. 5. וארטשנד Et deseram te in terra, Ezech. 32. 4. Aphel, Futurum, ותרמשתא Et deseres eam, Exod. 23. v. 11. Ithpehal vel Ithpabel, Præterit. הלא אתרמשת Nonne desertus est, Hof. 4. 14. אתרמישת על ארעא Deserta est in terra, Amos 5. v. 2. עברי קרבא Et deserti sunt bellatores, 1. Sam. 4. 2. ואתרמישו על Et demissi fuerunt in Lechi, Judic. 15. 9. Futurum, ואתרמשתא תהרמשת מנהון Et terra deseretur ab ipsis, Hebr. תעוב, Levit. 26. 43. תהרמשתא ארעא Deseretur terra, Hebr. תעוב, Jesa. 7. 16.

רמישין על אפי כל ארעא Dimissus. Plurale, רמיש Dimissi in totam terram, 1. Sam. 30. v. 16. ורמישין Et ponam eos desertos, desolatos, Hebr. ואשיתו בהם, Jesa. 5. 6.

II. Allidere, Collidere, Illidere, ut ipsum Verbum Hebraeum רמשת. Præterit. על ארעא רמשתך In terram allisti te, Hebr. השלכתך, Exod. 28. 17. ונדו אוזניו מרטשן Qui indo aures ejus erant collisæ, Esth. 6. 11. in sec. Targum. ונדו ואתרמישו Comota sunt & collisæ, Psal. 18. 8. אתרמשתא לארעא Allisus es in terram, Jesa. 14. 12.

Apud Rabbinos, Facultates deseratæ, quas quis deserit sponte, cum hæres cedit hæreditatæ aliis ex certa causa. Sic, Facultates deseratæ, quæ per vim & coactionem deseratæ manent, ut cum hæres abducitur in captivitatem, Bava metzia fol. 38. 2.

ריח in Aphel, Odorari, Olfacere. In Targum sub א solet poni קאמער. Præteritum, וריחא דלבושוהי Et odoratus est odorem vestimentorum ejus, Gen. 27. 27. וריחא ביה In quem odoratus est ignis, Judic. 16. 9. Particip. דלא אכלין ולא מריחין Quæ nihil comedunt, & nihil odorantur, Deuter. 4. 28. נחירי להון ולא Nares sunt ipsius & nihil odorantur, Pl. 115. v. 6. Infinitivus, לא ארחה ביה Ut odoretur illud, Exod. 30. vers. 38. Futurum, ומן רחיק יריח קרבא Et à

longinquo odoratur prælium, Jobi 38. v. 28. וריח Odor, Odoramentum, Odoratus: Et odor vestimentorum sacerdotum, לבושי כהנן sicut odor Libani, Cantic. 4. vers. 11. כריח אולבנן Sicut odor Balsami, Cantic. 7. 4. חוי ריחא דברי כריח חקלא Ecce odor filii mei sicut odor agri, Genes. 27. 27. Aff. לא פנ Et odor ejus non recessit, Jerem. 48. 11. היה נפק ריחהון Fait egrediens odor ipsorum, Cant. 1. 12.

Apud Rabbinos, ריח Odor, Odoratus, Olfactus, unus quinq. sensuum.

Odorifer, Odoriferum. Apud Talmudicos, Sexaginta genera vini sunt, מעליא דכולהו סומקא Optimum omnium est rubrum odoriferum, Gittin fol. 70. col. 1. וחקרא ריחתנא Et vinum odoratum.

ריחא מלא, ab odore farinæ sic dicta: Qui est post molam, Exod. 11. v. 5. מלא & catillum, Deuter. 24. 6. molas, id est, inferiorem lapidem, quæ dicitur Meta. מולתין בריחא Molit in molis, Numer. 11. 8. Jon. foemine בריחא, quod tamen pravè scribitur בריחא. Apud Talmudicos, ריחא מלא מלא מלא, Ketubh. fol. 59. 2. יעסוק בתורה Etsi quis lapidem molarem suspensum habeat in collo suo, tamen operam dabit Legi, Kiddusch. fol. 29. 2. Sensus est; Si quis in tenui re constitutus uxorem duxerit, neque mediis commodis ad vitam sustentandam instructus fuerit, adeo ut uxor ei non minori sit oneri, quam si molarem lapidem de collo suspensum haberet, tamen operam dabit Legi.

ריחא מלא מלא מלא, Arabice מורא רובי, fructus rubi, scribit Aruch, Demai cap. 1. Kilaim cap. 1. Berach. fol. 40. In Aruch exponitur vernaculè פולצא ראקי.

ריחא מלא מלא מלא, Stadium, Curriculum, locus in quo equi ער וויית הרע בית ריחא: Usque ad angulum portæ stadii regis, Jerem. 31. 40. Hebr. שער הסוסים Portæ equorum. Hujus portæ etiam mentio Nehem. 3. 28. R. Davidis glossa hic est, בית ריחא דמלא מלא מקום, id est, Locus cursus equorum, Hoc est, porta fuit, ex qua rex egrediebatur cum equitibus suis, ubi via plana erat in valle, commodissima ad cursum equorum. Erat autem stadium illud mensura unius ריחא, & ריחא continēbat septuaginta calamos mensorios, calamus autem sex cubitos & palmum. Alibi vocatur עמק שוה Vallis plana, & Vallis regis, & in Targum, Iste est locus, locus stadii regis, Exod. 14. 17. Sed hic R. Salomon scribit Triginta calamos mensorios.

Apud Talmudicos legitur pro Spatio terræ, quod continebat septimam & dimidiam partem miliaris. Exempla Talmudica in Aruch scribuntur per ו in medio: הישוב שלשים רים Distans à loco habitabili triginta stadiis, Bava kama fol. 79. col. 2. Glossa, ארבע מילין quatuor miliaria. Quid sit מיל vide ibi. Septem & dimidium רים faciebant unum מיל id est, bis mille passus minores sive iter sabbatinum, ut legitur in Joma fol. 67.ו. in princ. Metzia fol. 33.ו.

Palpebræ, pelliculæ quibus oculi obteguntur. Pluraliter aut dualiter ferè semper usurpatur: Et in frontalia signa inter palpebras oculorum tuorum, Exod. 13.16. in Jon. Palpebræ oculorum tuorum stillabunt lachrymas, Eccles. 12.2. Scribitur רים in libris impressis. Cum Aff. או ריםוי לקן Aut cujus palpebræ læsæ sunt, Levit. 22.22. in Jonathane. Sic apud Talmudicos, רים של עין שניקב, Bechor. cap. 6. in Mischna. Item Cilia, id est, pili palpebrarum: ובוכה כנגדה ער Et flebat contra eam adeò, ut exciderent pili oculorum ejus, Sanhed. fol. 104.2. Glossa, שער שבכרת העין. Sic, ונשרו ריםי עיניו, Bechor. fol. 44.ו. מכן ריםי עיניך אתה ניכר שבן אלמנה. Ex palpebris oculorum tuorum cognosceris, quòd sis filius viduæ, Kiddusch. fol. 31.ו. Vel, Ex superciliis tuis, quia scil. à lachrymis exciderunt.

Idem quod ארם Venenum. In Beresch. rab. sect. 98. fol. 11.2. הנחש ריםו מחלחל אחר המיתה Serpens venenum suum ejicit post mortem.

ריק In Aphel, אריק Evacuare, Fundere, Infundere, Effundere, Hebr. יצק & הריק, quibus hoc sensu respondet. Præteritum, וית רמא אריק Et sanguinem effudit ad fundum altaris, Levit. 8. v. 15. Et effudit super illum oleum, Genes. 35. 14. ואריקת קרמוהי Et effudit coram ipso, 2. Sam. 13. 9. ואריקו לנבריא למיכל Tunc infuderunt viris istis, ut cibum sumerent, 2. Reg. 4. v. 40. Particip. אנון מריקין סקיהון Iplis evacuanti-bus saccos suos, Genes. 42. 25. דמריקין מנחון משחא Qui effundebant ex se oleum, Zach. 4. 12. Imperativus, אריק לעמא וייכלון Infunde populo isti, ut comedant, 2. Reg. 4. 41. ואריקו על עלתא Et fundite super holocaustum, 1. Reg. 18. v. 34. Futurum, ותריק על רישה Et fundes super caput ejus, Exod. 29. 7. ותריק עלה משחא Et fundes super eam oleum, Levit. 2. v. 6. ומן משחא יריק כהנא Et de oleo fundet sacerdos, Levit. 14. 26. Ithpehal, Futurum, די יתריק Super cujus caput fundetur oleum, Levit. 21. 10.

Vacuus, Inanis: Jam enim vacuum dimisisti me, Hebr. ריקס, Gen. 31.

v. 42. Et fossa erat vacua, Hebraice ריק Genes. 37. 24. לא פתגם ריקן הוא Non est verbum supervacuum, Deut. 32. 47. נמצני כמן ריקן Disjecit me sicut vas vacuum, Jerem. 51. 34. Plurale, לא תהכו ריקנין Non ibitis vacui, Exod. 3. 21. ולא יתחוו קרמי ריקנין Neque apparebunt coram me vacui, Exod. 23. 15. לא תהכו ריקניא Non ibis vacua ad socrum tuam, Ruth. 3. 18. וארעא צריא וריקניא Terra autem erat vasta & vacua, Hebr. תרו וכוו, Genes. 1. 2. Et vacuum reduxit me Dominus ab illis, Ruth. 1. v. 21. In terram vastam & inanem, Cantic. 3. 5. Rab. ריקן סופו להתמלאות Omne vas vacuum tandem repletur, in Medr. Echa in præfat. fol. 51. lin. ult. Item Fejunus, q. vacuus à cibo: ומאי הויה מאומצא ומיא אליבא ריקניא Unde provenit morbus ille? A carne cruda & aqua, corde (id est, stomacho) vacuo sive jejuno sumptis: item, ex carne pingui אליבא ריקניא stomacho jejuno (comesta.) Schab. folio 109. 2. Vide ibi. Gl. קודם אכילה Ante cibum sumptum.

Vacuitas, Inanitas: per apocopen ריקנו ויסוף לריקנו unde, Vacuè, Inaniter, frustra לריקנו חילכון Et consumietur inaniter robur vestrum, Levit. 26. v. 20. ubi pravè in libris legitur לריקנו: לא לריקנו בראת Non inaniter creavit eam, Hebr. לריקנו תבעו רחלתי In vanum, inaniter quæsi verunt timorem mei, Hebr. תרו, Jesa. 45. 19.

Vacui, Inanis: ריקי מוח אמרו Vacui cerebro, id est, Vani, Amentes, Fatui, Stulti dicunt, Exod. 31. 18. & 34. 8. Levit. 19. 31. & 22. 7. in Aben Esra, qui frequentissime hac locutione utitur. Hinc ריקא apud veteres Babylonios vox convitiij erat pro Stulto, Fatuo, qui cerebro caret, & inde in N. T. apud Syros ריקא, de quibus proluxæ sunt virorum doctorum explicationes. Fuit convitium vulgare, non ex iracundia aut malitioso conviciandi affectu profectum, sed à qua vis causa levi, etiam joculari. Apud Talmudicos passim ejus usus est, & sæpè cum malitia convitiij, unde Judæi Germani illud nunc interpretantur du Böswicht.

Idem quod ריקן, quæ forma propria est Chaldaeorum, altera Hebraeorum: ריקס שלחתני Nunc vacuum dimisisses me, Gen. 31. 42. in Jon.

Vacuitas, Inanitas. ריק אריק Aqualis, vas hortense irrigatorium supra ore angusto, infra perforatum, unde aqua guttatim instar pluviae, stillat, Erubhin fol. 104.ו. In Aruch scribitur cum ר in medio: at in Gemara cum ר, ab Evacuando.

Evacuatio: Purgatio, apud Medicos.

ריק רי רי רי Salivare, Expuere, Expumare. רי Si salivaverit, id est, quasi salivam exspuerit

כל הרכבה שאינה קולטת משלשים יום שוב אינה קולטת
Omnis insitio, quæ non coalescit triginta die-
bus, amplius non coalescit, Talm. Schebhiith
capite 2. Eadem dicitur etiam רכבא : unde, ריכבא
Insitio palmarum, vel, הרכבת דקלים, Bava
basra fol.62. & 82. & 104.

Inclina-
bat se de curru suo, Esth.1.v.3. in secundo Tar-
gum, ubi vulgò scribitur רכובא, in qua scri-
ptione & duntaxat lectionem Kametz antece-
dentis significat, ad meliùs cognoscendum Affi-
xum : למד אתרכנת מן רכוביך Quare inclinaſti te
de curru tuo? ibid.

רכב רכבא ושלח Eques, ut Hebr. רכבא י רכב
Accipe equitem, & mitte eis obviam,
2.Reg.9.17.

Sedile, Sella. Stratum, cui equitans inſi-
det: Currus, Quadriga: כל מרכבא די ירכב עליו O-
mne sedile super quo equitaverit fluxu laboras,
Hebr. כל המרכב, Levit.15.9. Præter hunc locum,
vult רתיבא pro Curru semper transferri per מרכב
קעובר נלגלי מרכבא יקרא, Elias. Alibi tamen legitur,
Sicut opus rotarum currus gloriæ divinæ, (de
quo in princ. Ezechielis,) 1.Reg.7.33. אתגליתא על
Apparuiſti in curribus tuis pretio-
ſis, Hebr. מרכבותיך, Hab.2.8.

ואמר למרכבניה Auriga, Vector currus:
Dicebatque aurigæ suo, Hebr. לרכבו, 1.Reg.22.
verſ.34.

Catillus, superior lapis molaris, qui inferio-
ri, id est, metæ inſidet, & super eo vebitur: ריהימ
Molas & catillum, Hebr. ורכב, Deut.24.
v.6. Targ. Hierosol. dualiter, רכבא. R.Salom.
vult esse inferiorem lapidem, רכב supe-
riorem.

Genu, Genua, sic dicta quòd corpus ius quasi
curru vebatur. Usurpatur duntaxat pluraliter sive
dualiter: ועל רכובין התרכובין Et super genua educa-
buntur, Jefa.66.12. מי רכובין Aquæ genuum, quæ
ad genua duntaxat pertingunt, Ezech.47.v.4.
וכובין Et collisio genuum, Nah.2.11. ונקוש רכובין
Et genua trementia, roborate, Jefa.35.
v.3. מה דין אקדימו יתי רכוביא Quorsum prævene-
nerunt me genua, Job.3.12. רכוביא דלא כרעו לכעלא
Genua quæ non incurvaverunt se Baali, 1.Re-
gum 19.v.18. Cum Pronomine, רכוביא מוצומא
Genua mea labant præ jejunio, Psalm.109.24.
Apud Rabbinos etiam est Cubitus, curvatura brachii,
quòd cubitus in brachio sit, quòd genu in pedibus.
Hinc R. Salomon explicans, quid sit רועץ Arm-
us, Deut.18.3. dicit esse id quòd est של יד שקורין אשפלוון
Gall. Espaula, à cubito ad scapulas.

Idem: רכובתא י רכובא

que commotum est genu meum, Psalm.18.37.
2.Sam.22.37.

Ante genua
ejus, Esth.5.9. וארכוביא דחמטון Et genua se incur-
vantia, Job.4.4. לרא נקשון. Et genua
ejus se invicem collidebant, Dan.5.v.6. די יווען
Quo commovebuntur genua tua, Ec-
cles.12.3.

Currus, Quadriga. Hinc Hebræi vo-
cant principium Ezechielis, מעשה המרכבה Opus
quadrigæ. Hoc opus mysteriis plenum est, ideo-
que non quibuslibet explicandum, de quare
Traditio in Talmud Chagiga folio 13. Vide &
præfationem R. Davidis in Ezechielem.

Agger, aggesta terra circa agrum, Met-
zia fol.103.2.

Manubrium, instrumento impositum, ut ap-
prehendi possit. Rab.

Fossa, Cavitas non procul ab al-
tari fuit, in quam projiciebantur sordes & rejecta-
menta avium: ורכובה היתה לו במערבו ששם היו
Talmud Middoth cap.3. נותנים פסולי חטאת העוף
ארכובה. Et aliter, של
Clavis aut pessulus similis curvaturæ
genu, Kelim cap.14.

Centrum terræ; מרכז הארץ Centrum
R. Lev. Job. 26. 7. Aben Esra Prov.8.27.
Centrum cir-
culi. Duo centra. שני המרכזים
הכידור. Centrum cir-
culi. Vide in More p.2. cap.24.

Molle, Tenerum esse, Mollescere, Molliri.
אלהא Pabel, רכב Emollire, Molle reddere:

Deus emollivit cor meum, Hebr. הרד
Leniens verbis suis, leni
fermone utens, Genes.44.19. in Targ. Hieros.
מענות מתכבא הו
Idola conflata vel fusa fuerunt emollita,
Numer.33.v.4. in Targum Jonathanis.
Et emollita fuit instar rapæ caro e-
jus, Ruth.3.8.

Et ac-
cepit vitulum tenerum & bonum, Genes.18.7.
Nam pueri adhuc tenelli
Teneri & delica-
ti, Jefa.44.4. Femmin. רכיבא ומפנקא
Quæ te-
nera est in te & delicata, Deut.28.56. Femmin.
Et verbum molle
avertit iram, Prov.15.
v.1. ומלתא רכבא תכרא גרמא
Et verbum molle
frangit ossa, Prov.25.15. Plurale, מלוי ותיר
Molliora sunt verba ejus oleo, Psalm.55.
v.22. פירוכן רכיבן Manipulos teneros, Levit.2.14.
אין ימלל לותך רכיבן Si loquatur ad te mollia, Jo-
bi 40.v.22.

Mollities, Lenitas, Teneritas, Teneri-
tudo.

rudo. Hinc per Apocopen, ממתפנק ומרכיכו Præ delictis & mollitie, Deut.28.56.

Mollities. רכות

Idem. מורד

רכל *Aromatarius, vendens aromata:* & generalius, סוחר *Negotiator:* אבקת רוכל: *Pulvis aromatarius.* קופת רוכלים *Pyxis aromataria,* Schab. fol. 81. ארומטאריי המהורין בעיירות *Aromatarii circumeuntes per urbes,* Maafer. cap.2.

DetraCTOR, Calumniator, qui de alterius honore & exiftimatione detrahit.

DetraCTio, Calumnia, Obtreclatio.

רכן *Inclinare se, vel simpliciter, vel simul Cadere, Desilire, vel active, Inclinare. Hoc sensum multa à נטה & נפל per hoc Verbum transferuntur, rariùs tamen in Pebal. Præterit. צוריה*

Et inclinavit se, vel, cecidit in juncturam colli ejus, Hebr. ויפול, Genes.46.29. in Targum Jonathanis. Futurum, וילאתר דצבי נרכן ליה, Et quocunque vult, inclinatur illud, Heb. ויטנו, Prov.21.1. ubi n est loco Characterici, more Syro. Ithpehal, Præteritum, ואתרכין אברהם על אפוי, Et inclinavit se Abraham in faciem suam, Hebr. ויפל, Genes.17.17. in Targ. Hierof. ואתרכין על צוריה, Et inclinavit se in collum ejus, Hebr. ויפול, Gen.33.4.

Et inclinavit se, id est, cecidit de curru, 2.Reg.5.21. ואתרכינת מעל גמלא, Et inclinavit se de camelo, Hebr. Et cecidit, demisit se, desiliit, Genes.24.64. ואתרכינת מעל חמרא, Et desiliit de asino, Jud.11.14. ואתרכינתא מן רומא, Quomodo decidisti ex alto, Hebr. נפלת, Jesa.14.12.

Tu autè ejectus es ex sepulchro tuo, Hebr. השלכת, Jesa.14.19. Aphel, Præterit. ואתרכין שמיא, Et inclinavit cælos, Hebr. ויש, Psal.18.10. לא אתרכנת אודנד, Non inclinavisti, advertisti aurem tuam, Hebr. פתחה, Aperuit se, Jesa.48.8. ולא אתרכנתו ית אודניכו, Et non inclinastis aures vestras, Hebr. השיתם, Jerem.25.v.4.

Inclinans super capita ipsorum, Hebr. נטוי, Ezech.1.22. Extensum, expansum, unde potius legendum מרכן ex forma passiva, Inclinatum. מרכנן ליה, Inclinant ipsum, dejiciunt & prosternunt ipsum, Prov.18.v.8. & 26.22. Locus hic depravatus est & variè in libris legitur. Hanc lectionem adducit author Aruch in שגש, quæ cõvenientior videtur.

Inclina cælos, Psal.144.5. ואתרכין ית ידך, Et inclina, vel, extende manû tuam, Hebr. ונתה, Exod.14.16. T. Hierof. ואתרכיני בען קולתיך, Inclina quæso hydriam tuam, Hebr. הטי, Gen.24.v.14. Futur. וילאתר בית משריה, Neque inclines vel dejicias domum mansionis ejus, Prov.24.15. Hebr. תשרד, Vastabis. Sic apud Rabb. ואתרכיני חשמים, Inclinat cælos, Raschi Exod.19.20.

Et inclinavit se, id est, cecidit de curru, 2.Reg.5.21. ואתרכינת מעל גמלא, Et inclinavit se de camelo, Hebr. Et cecidit, demisit se, desiliit, Genes.24.64. ואתרכינתא מן רומא, Quomodo decidisti ex alto, Hebr. נפלת, Jesa.14.12.

Tu autè ejectus es ex sepulchro tuo, Hebr. השלכת, Jesa.14.19. Aphel, Præterit. ואתרכין שמיא, Et inclinavit cælos, Hebr. ויש, Psal.18.10. לא אתרכנת אודנד, Non inclinavisti, advertisti aurem tuam, Hebr. פתחה, Aperuit se, Jesa.48.8. ולא אתרכנתו ית אודניכו, Et non inclinastis aures vestras, Hebr. השיתם, Jerem.25.v.4.

Inclinans super capita ipsorum, Hebr. נטוי, Ezech.1.22. Extensum, expansum, unde potius legendum מרכן ex forma passiva, Inclinatum. מרכנן ליה, Inclinant ipsum, dejiciunt & prosternunt ipsum, Prov.18.v.8. & 26.22. Locus hic depravatus est & variè in libris legitur. Hanc lectionem adducit author Aruch in שגש, quæ cõvenientior videtur.

Inclina cælos, Psal.144.5. ואתרכין ית ידך, Et inclina, vel, extende manû tuam, Hebr. ונתה, Exod.14.16. T. Hierof. ואתרכיני בען קולתיך, Inclina quæso hydriam tuam, Hebr. הטי, Gen.24.v.14. Futur. וילאתר בית משריה, Neque inclines vel dejicias domum mansionis ejus, Prov.24.15. Hebr. תשרד, Vastabis. Sic apud Rabb. ואתרכיני חשמים, Inclinat cælos, Raschi Exod.19.20.

Imper. ואתרכין ית ידך, Et inclina, vel, extende manû tuam, Hebr. ונתה, Exod.14.16. T. Hierof. ואתרכיני בען קולתיך, Inclina quæso hydriam tuam, Hebr. הטי, Gen.24.v.14. Futur. וילאתר בית משריה, Neque inclines vel dejicias domum mansionis ejus, Prov.24.15. Hebr. תשרד, Vastabis. Sic apud Rabb. ואתרכיני חשמים, Inclinat cælos, Raschi Exod.19.20.

Imper. ואתרכין ית ידך, Et inclina, vel, extende manû tuam, Hebr. ונתה, Exod.14.16. T. Hierof. ואתרכיני בען קולתיך, Inclina quæso hydriam tuam, Hebr. הטי, Gen.24.v.14. Futur. וילאתר בית משריה, Neque inclines vel dejicias domum mansionis ejus, Prov.24.15. Hebr. תשרד, Vastabis. Sic apud Rabb. ואתרכיני חשמים, Inclinat cælos, Raschi Exod.19.20.

Imper. ואתרכין ית ידך, Et inclina, vel, extende manû tuam, Hebr. ונתה, Exod.14.16. T. Hierof. ואתרכיני בען קולתיך, Inclina quæso hydriam tuam, Hebr. הטי, Gen.24.v.14. Futur. וילאתר בית משריה, Neque inclines vel dejicias domum mansionis ejus, Prov.24.15. Hebr. תשרד, Vastabis. Sic apud Rabb. ואתרכיני חשמים, Inclinat cælos, Raschi Exod.19.20.

Imper. ואתרכין ית ידך, Et inclina, vel, extende manû tuam, Hebr. ונתה, Exod.14.16. T. Hierof. ואתרכיני בען קולתיך, Inclina quæso hydriam tuam, Hebr. הטי, Gen.24.v.14. Futur. וילאתר בית משריה, Neque inclines vel dejicias domum mansionis ejus, Prov.24.15. Hebr. תשרד, Vastabis. Sic apud Rabb. ואתרכיני חשמים, Inclinat cælos, Raschi Exod.19.20.

רכונא ררשעי ועלנון *Casus, Lapsus, Ruina:* *Lapsus improborum tollet eos, Proverb.21.7. Quia ruinam meditatur cor ipsorum, Prov.24.2. In Hebræo utrobique est Vastitas, & sic תשרד redditur per מרכין, ut paulò antè positum. Mendosè itaq; & sine sensu est in libris רכיבונא.*

Idem: תרכונתא Et os rixantis facit lapsum, Hebr. מרחא, Proverb.26. vers.28.

Triturare, non spicas, sed fruges jam triturando elaboratas. Hordeum excussum macerabant in aqua, & in fornace exsiccatum, rursus triturabant bobus, ad detrahendum corticem, quo detracto, reliquum dicebatur חושלא. Inde in Gemara, Boves triturantes fruges, Bava metzia fol.89. & 90.

Perdi, Amitti: אידי דוטר מירכס Posteaquam parvus est, facile perditur, Bava basra fol.14.2. Amissum est scriptum ejus, Ketubh. fol.57.1. מפתח ליה מירכסו ליה מירכסו רכיבונא Perditæ sunt (literæ) ipsi inde à janua scholæ, Jevam. fol.113.2

Lapillus, Scrupus, Bava basr. fol.3.1. רכסי: רכש Mulus, idem quod רכש, de quo mox: רכסי Equitantes mulum sive in mulo, Esth.8.10.14. Elias legit רכשא.

Fremitus, Strepitus, Sonitus: Usurpatur duntaxat in forma constructa: רכפרא Strepitum nubium, Hebr. תשאור, Job.36.v.29. Sonitum aquarum in cælis, Heb. המון מים, Jere.10.13. מן יתכנן, Et strepitum virium ejus quis intelligit, Hebr. ורעם, Job.26.14. ורכפת מים, Et sonitus aquarum, Hebr. ורכפת אופיא, Job.38.24. ורעם מים, Et strepitum populorum, Hebraicè והמון, Psal.65.8. מרכפת רשעין סניעין, Propter sonitum nubium levium, 2.Sam.22.12. מרעין סניעין, Præ strepitu improborum multorum, Hebraicè מרעין סניעין, Psal.37.16. Streptu, scil. divitiarum & facultatum, quas improbi tumultuosè per vim, rapinas, injurias, fraudes congerunt, & cum strepitu curarum, actionum & litium possident.

Radix herbe cujusdam, cujus decoctum potu haustum, occidit vermes in ventre, Scheviith capite 7.

Connexio, Conjunctio, Contabulatio: ועליא Et supra illas erat ordo contabulationis trabium cedrinarum, 1.Reg.6.9. R. Salomon scribit ibi רכפת esse idem quod תכיפת Connexionem, & sic quoque significare 2.Sam.22.v.12. qui locus antea adductus est.

Equus ligneus ad lusum & ludicra factus. Item

Equus ligneus ad lusum & ludicra factus. Item

Equus ligneus ad lusum & ludicra factus. Item

Equus ligneus ad lusum & ludicra factus. Item

Equus ligneus ad lusum & ludicra factus. Item

Equus ligneus ad lusum & ludicra factus. Item

Equus ligneus ad lusum & ludicra factus. Item

Equus ligneus ad lusum & ludicra factus. Item

Equus ligneus ad lusum & ludicra factus. Item

Equus ligneus ad lusum & ludicra factus. Item

Item *Instrumentum musicū ex ligno cedrimo*, Kelim cap.15. & 16. Vide.

רכש Equus levis, Mulus celer & veloc.

Elias vult Cameli velocis speciem esse: רמו

Conjicite vos in mulos celeres, nēpe ad fugiendum, Micheæ 1.13. לְסוֹפוֹתָא וּלְרַכְשָׁא Pro equis & mulis, 1.Reg.4.28. Elias Cameli velocis speciem definit, qui aliis Dromas vocatur. Tal. Imposuit eum duobus equis, Ketubh. fol.79. Bava basra fol.152.

רמא Facere, Abjicere, Conjicere, Dejicere, Ejicere, Ejaculari, Injicere, Projicere.

השליך רמא Respondet hoc sensu Hebraeo

שליח Præterit. וְהָיָה וְ

Equum & fessorē ejus dejecit in mare, Hebr. רמא, Exod.15.1.

Aut projecit in eum per insidias, Heb. השליך, Numer.35.v.20.

Et injecit Dominus Deus Adamo somnum, Hebr. ויפל, Genes.2.21.

Et projecit Aharon virgam suam, Exod.7.10.

Et abjecit maxillam de manu sua, Judic.15.17.

Et conjecit rex Assyriæ in Chiskiam regem Jehudæ trecenta talenta argenti, id est, imposuit multam trecent. &c. 2.Reg.18.14.

Et dejecit eam in terram, Exod.4.3.

Mulier projecit in eū dimidium catillum molæ, 2.Sam.11.21.

Et ex dentibus ejus ejeci prædam, Job.29.17.

Et injeci illud in sanctuarium, Zachar.11.13.

Et projecit illud in ignem, Exod.32.24.

Et abjeci eas ex duabus manibus meis, Deut.9.17.

Projecerunt quisque lapidem suum, 2.Reg.3.v.25.

Projeceruntque eum in foveam, Gen.37.24.

Utque projicerent in foveam leonum, Dan.6.17.

Et projecerunt in medium fornacis ignis ardentis, Dan.3.21.

Quæ abjecerant homines Syri, 2.Reg.7.15.

Quem dejecerunt in foveam, Jerem.38.9.

Et abjecerunt eos in speluncam, Jos.10.27.

Nonne viros tres projecimus in ignem ligatos, Dan.3.24.

Participium præsens; Quovis tēpore rixas ejicit, Hebr.

Qui derמי תגרי בין אחי Qui emittit, Prov.6.v.14.

Projicit rixas inter fratres, Hebr. ומשלח, Proverb.6.19.

Plurale, רמו בנהרא חכתא, Qui fuerunt projicientes in flumen hamum, Jesa.19.v.8.

Et projiciunt in ignem, Jerem.22.7.

Sicut arcus בקשת, Hebr. Sicut arcus dolofus, Psal.78.57.

Participium, פיום pehil sive passivum, Fuitque cadaver ejus projectum in viam, Hebr.

רמו בשוקי ירושלם, 1.Reg.13.24. Plurale, משלכת

Projecti in plateis Jerusalem, Hebr. משלכים, Jere.14.16.

Infinitivus, למרמי דכורכון בנהרא, Projicere masculos vestros in aquam, Ezech.16.v.5.

Ad projiciendum in fornacem ignis ardentis, Dan.3.v.20. Imperativus, Projice (cadaver) & abi, Amos 8.v.3.

Et projice corā Pharaone, Exod.7.v.9.

Projice eam in terram, Exod.4.v.3.

Injicite eum in foveam istam, Genes.37.22.

Jacite sortem, 1.Sam.14.v.42.

Et projicite me in mare, Jonæ 1.v.12.

Futurum, וְהָיָה אֲרָמִי לְכוּן עַדְבִּין, Ibi que projiciam vobis sortē, Jos.18.18.

Projiciamque arcum ex manu sinistra tua, Ezech.39.v.3.

Conjiciam in te abominabilia, Nah.3.6.

Dejiciamque eam in terram, Ezech.13.14.

Et projiciam eos tibi, Hebr. ונפצתים Et dissipabo eos vel collidam, 1.Reg.5.9.

Et projicies eos in ignē, Ezech.5.4.

Quod conjicies in me suscipiam, id est, quodcunque vel quamcunque multam impones mihi, Hebraicè וְתַרְמִינִיהָ לְגוֹ פִרְתִּי, 2.Reg.18.14.

Asper tamen עלו Projiciesque eum in medium Euphratis, Jere.51.v.63.

Et projecit eam, Levit.11.16.

Et projicietque in profundum maris omnia peccata Israël, Mich.7.19.

Et ad intelligentiam projicit vocem suam, Heb. וְתַרְמִינִיהָ בְּחֹר מִן גּוֹבָא, Venite & projiciemus sortem, Jonæ 1.v.7.

Sed projiciemus in unam harum fossarum, Genes.37.20.

Canis projicietis eam, Exod.22.30.

In flumen projicietis eum, Exod.1.v.22.

Pecuniam suam in plateas abjicient, Ezech.7.v.19.

Apud Talmudicos, Gallina quæ ovum parit uno die, hoc est, השיל, Niddah fol.39.col.2.

Ithpehal, אתרמא Projici, &c. Præteritum plural. fæmin. אתרמאח עליהון אבנין Dejecti fuerunt in eos lapides magni, Jos.10.11.

Particip. רישודא Caput ejus mox projicietur ad te de muro, 2.Sam.20.21.

Fut. וְתַרְמִי לְגוֹ אֲתוֹן נִירָא Projicietur in medium fornacis ignis, Dan.3.6. & 6.8.

Eadem horâ projiciemini in fornacem ignis, Dan.3.15.

Et occisi ipsorum projicientur, Jesa.34.3.

Particip. וְתַרְמִינִיהָ עַדְבִּין Quando projicientur occisi in medio tui, Ezech.26.15.

Participium, וְתַרְמִי בְּגוֹ יַמָּא Projicientur in mare, Ezech.27.v.27.

Abel rarissimo in usu est. Participium, וְתַרְמִי בְּבִנְיַת שַׁעֲרָא, Ejaculantur in pilum, Judic.20.v.16.

Imperativus, פיום

Item *Instrumentum musicū ex ligno cedrimo*, Kelim cap.15. & 16. Vide.

Sortem tuam projice inter nos, Hebr. תפיל, Prov.1.14.

Vilissima abjectio, Rejctamentum: מתרממותא Et rejectamētum populorum, Hebr. ובזוי Et despectissimus populorum, Psal. 22.verf.7. Literarum geminatio auget significationem.

II. רפיה Decipere, Defraudare. Participium, דמרמי בחכרויה Qui fraudulententer agit in socium suum, vel, Defraudat proximum suum, Hebr. רפה, Prov.26.19.

Fraudulentus, Dolosus, Deceptor, Defraudator: ארום גבר רפאי הוא Etenim vir dolosus est, Gen.29.12. in Jon. אגא רפאי וחכים אגא רפאי ויחכים Ego magis dolosus & astutus sum quā ipse, ibid. רפאה כחעלא Fraudulentus ut vulpes, Genes.14.1. in Jonath. וסהרותא דשקרא רפאה הוא Sed testis falsus deceptor est, Prov.12.18. ממכבא Atterit hominem fraudulentum, Prov.10. 4. ודמליל כדכותא רפאי הוא Et qui loquitur mendacium, deceptor est, Proverb.14.25. Plural. ורפאי יהון למפא Sed fraudulentum erunt in tributum, Prov.12.24. ונפשא רפיותא תכפן Famin. Sed anima fraudulenta esuriet, Prov.19.15.

Defraudatio, Deceptio, Dolus, Fraus: מדברנותא דרשעי רפיותא Solertia improborum fraus est, Hebr. מרמה, Prov.12.v.5. Fraus est in corde eorum, Prov.12. v.20. In stultitia stultorum fraus est, Prov.14.8. וכוניה סאם רפיותא Intra se autem disponit dolum, Prov.26.v.24. נכלי ורפיותא Astutia & dolus est sub lingua ejus, Psalm.10.7. משהתא דרפיותא Statera fraudulenta, Prov.20.23. Talmud. עגית עו דולוס Egit cum eo dolose, Kidusch. fol.59.1.

III. אתרמי Ire, Venire, Pervenire, Accedere, q.d. Projicere vel Proripere se aliquod vel ad aliquem, quod Latini à Ferendo dicūt Conferre se. אתרמי לשומשמנא Hoc sensu semel in Targū inveni, Confer te ad formicam o piger, Hebr. לך Ito, Prov.6.6. Apud Talmudicos autem frequentissimum est, Eliezer servus Abrahami advenit eo: כי הורה מתרמי להו: Cum accederet eos pauper quidam: אתרמי ליה ההוא אושפיוא Pervenit ad istud hospitium.

IV. Verbum est apud Talmudicos inter duos disputantes usitatum, pro Objicere aliam questionem vel aliud argumentum, proponere novam objectionem, quā formā dici solet ורמיניה quod vulgò efferunt Veraminhi, id est, Sed quero ego hoc, Sed objicio ego hoc. Gerson Germanicè reddit, Ich will dich aber darumb fragen. Est autem, ut videtur Participium cum Pronomine, pro ורמיניה איהי Sed objicio ego illud. רמי אנא pro רמיניה In Halichoth

olam cap.1. scribitur, adhiberi hoc verbum de locis contradictoriis in Mischna, & in Scriptura: ut, Contrarian-tur sibi scripturæ in multis locis.

Annuerere, Innuere, Indicare, Designare aliquid oculis, manibus aut pedibus, Hebr. קרן. Præteritum, רמו יוסף למנערה בוכריה Annuit Josephus Menasi primogenito suo, Genes.44.19. in Targ. Hieros. רמו בעינו Annuens oculis, Hebr. קרן בעינו, Prov.6.13. Sic Prov.16. v.30. sed sibi Hebraicè est עצה עיניו Connivens oculis: ורמו באצבעתיה Et innuens oculis, Hebr. docens, Prov.6.13. דרמו בעינו Qui annuit oculis suis, Proverb.10.10. Plural. רמוון בעיניהון Innuunt oculis suis, Hebr. וקרנו, Psal.35.19. Pabel, רמו Idem. Participium, מרמו באצבע Annuentem digito, Jesa.58.9. In Hebræo est שלח אצבע Emittere digitum, id est, eum qui emittit digitum ad aliquid indicandum. Sic Veneta habent מרמו ex forma Infinitivi Pehal, Annuere, pro, Annuentem. Regia autem habent מרמו, quæ lectio clarior & convenientior, maximè cum & alibi Participium hoc legatur, ut sequitur: ומה מרמוון: ומה עיניך Et quid designent oculi tui, Hebr. ורמוון per literarum transpositionem, Jobi 15. v.12. Apud Rabbinos, מרמו ורמו חרש Mutus annuit, & annuitur ipsi: רמוון רמוון רמוון Annuendo annuunt sibi invicem, Bava kama fol. 24. 2. ונרמו בהו רמוון Et nutu indicamus eis, Ketubh. fol.33.1.

Nutus, indicium. In sententiis proverbialibus Ben Syra legitur: ורמוון ורמוון לחכימא ברמוון ולשטמא Sipienti nutus, stulto fustis convenit. Iste nutu, hic fuste monendus & corrigendus.

Idem: רמוון הפה Nutus, indicium oris. ונסיב רומחא בידיה Hastam, Lanceam: Et accepit lanceam in manum suam, Hebr. רמה, Num.25.7. Ad strepitum lanceæ, Hebr. בידון: sic deinceps hisce duobus Nominibus respondet, Job.41.20. מורניתא ארים ברומחא Hastam & lanceam, Job.39.26. Eleval lanceam tuam, Jos.8.18.26. Plural. מורנין ורומחין Gestantes lanceas, Judic.5.8. גלידאין וברומחין Hastarum & lancearum, Ezech.39.9. Glidais & lanceis, 1.Reg.18.28.

Equa. Plural. רמקין Equarum, Esth.8. v.10. Aben Esra scribit hoc loco pullos equarum esse robustiores, quàm בני אתונות pullos asinarum. Apud Rabbinos etiam Pullos equarum vel asinarum significat: חזא לחמריה דאתילידא ליה Vidit asinam suam, cui nati erant pulli pullorum, Taanith fol.23.1.

Vide supra in רמם * רמה in מתרממותא Vide supra in רמה.

רמז Malo granatum, Malus punica, vel Malum punicum: זנא דרזחא ורפונא Tintinnabulum aureum & malo granatum, Exod. 28. v. 34. Repletus est præceptis divinis, sicut malo granatum, Cantic. 4. 3. מלין Repleti sunt præceptis instar malo granati, Cantic. 6. 6. sic 7. 13. Plurale, רפונין Mali punicæ & palmæ, Joel. 1. vers. 12. אף דקלן Etiam vites & mali punicæ, Numer. 20. 5. תרין סדרין דרפונין Duo ordines malo granatorum, 1. Reg. 7. v. 42. עולימד מלין פקודיא Adolescentes tui repleti sunt præceptis divinis sicut malo granatum, Cantic. 4. vers. 13. Repleti sunt operibus bonis sicut malum punicum, Cant. 6. 10. בנן רפוניא In medio malo granatorum, Exod. 39. vers. 25. Et ficus & mali punicæ, Hag. 2. 19. Malo granata hyacinthina, Exod. 39. v. 24. Et de malo granatis & fructibus, Cant. 8. 2.

רומנא Idem: רומנא Sicut malo granatum, Cantic. 7. 13. & 7. vers. 10. in secundo Targum. Vel vites vel malos punicas, Num. 20. 5. in Targ. Jonathanis. במציעות רומניא In medio malo granatorum, Exod. 39. vers. 25. Malo granata hyacinthina, Exod. 39. v. 24. in Jonath. Apud Rabbinos, עשיק עסקר Pretiosum erit opus tuum instar malo granati, Obtusum erit opus tuum, ut malo granatum, id est, קהר, à קהו, Berach. fol. 56. 1. Malo granatum bonum pretiosè venditur, sic negotiatio tua omnibus grata & pretiosa erit; contra, Ut malo granatum austerum, stupidos & obtusos reddit dentes, sic tua negotiatio omnes stupidos reddet, ingrata & infelix erit. Sermo est de quodam somniorum interprete, qui pro mercede huic semper somnium in bonum interpretabatur, alteri qui nullam mercedem dabat, omnia in malum explicabat.

רמס Occidere, Talm. אם אתח שומע עצתי רומסם Si tu audies me, occide eos, id est, הרגם, Kidduschin fol. 66. 1.

רמס Conculcare, Proculcare, Diripere: רמסון יתיה כל עברי ארחה Diripuerunt vel conculcarunt eum omnes viatores, Hebr. Diripiunt, Psa. 89. 42. Alii libri, שסחו

רמץ Tessellatum, Ocellatum, Intertextum opus facere, Heb. שפץ Futurum, ותרמץ כתונא Et opere ocellato, vel, tessellatam facies tunicam byssinam, Exod. 28. 39.

רמץ Et וכתונא מרמץ Ocellatum, Tessellatum: ותנתה תשפץ Tunica ocellata, Hebr.

Quorum vestimenta sunt ocellata auro puro, quorum fundus scilic. est aurum purum, intertexta autem fila ex serico vel bysso, Psalm. 45. 14.

מרמץ Pala, Funda, cui lapis pretiosus infusus & inclusus est: מרמץ דרזח Fundis aureis, Exod. 28. v. 11. 13. ועבדו תרמין מרמץ דרזח Facientque duas palas aureas, Exod. 39. 16. על ותתו ית תכיא נדילתא על מרמץא Imponesque catenas istas plicatiles palis istis, Exod. 28. 14. על תרמין מרמץא Duabus istis palis, Exod. 28. 25.

רמץ Carbo cum cinere, Cuius ignitus: נכוח בנחלה Adusta carbone, cinere, calce fervente, Talm. Cholin fol. 8. 1. Glossator scribit esse Arabicum. אלא שיפתח על בני רמץ Sed posuerit eam super cineres, Nidda fol. 49.

רמוץ Incineratum, in cinere reconditum vel cinere adustum, adeoq. acerbum. רלעת הרמוץ Cucurbita cinere adusta vel incinerata & acerba, Kilaim cap. 1. Pefachim fol. 39. col. 1. Vide Talm. Nedar. fol. 51. col. 1. in Gemara, ubi explicatur quid sit.

רמץ Clavus, Stylus: רמץא דפרזלא Qui perfodit eum clavo ferreo, id est, במסמר דברזל, ומפקי לה ברמץא דפרזלא Et educunt, eximunt illud stylo ferreo, Nidda folio 62. 1.

רמש Vesper, Vespera: וזוה רמש וזוה צמר Et fuit vespera, & fuit mane dies primus, Hebr. ערב Genes. 1. 5. למפני רמשא Appetente vespera, Genes. 24. 63. מו צפרא עד רמשא A mane usque ad vesperam, Exod. 18. vers. 14. לעדן רמשא Tempore vespertino, Jesa. 17. v. 14. וזת מנחת רמשא Et oblationem vespertinam, 2. Reg. 16. 15. כריבי רמשא Sicut lupi vesperæ, Jerem. 5. 6. מפקני צמר ורמש Ad exitus vel ortus mane & vesperæ, Psalm. 65. 9. Libri habent ורמש, quæ forma aliàs inusitata est vel rara & impropria. Quod offertur vespere, Psa. 141. v. 2. מוצר לרמש A mane usque ad vesperam, Job. 4. 20. ברמשא במערב Vespere in occasu solis, Hebr. בנשא בערב, Prov. 7. 9. וברמשא הוי על משכנא Vespere autem erat super tabernaculo, Num. 9. vers. 15. יתובון לרמשא Revertentur ad vesperam, Psalm. 59. 7. מרמשא עד צפרא A mane usque ad vesperam, Exod. 27. 21. מרמשא עד רמשא A vespera una ad vesperam alteram, Lev. 23. 32.

רנ Mercenarius, indies mercede sua vivens; Talm. רונגר בעלמא Mercenarius vulgaris, Bava bathra fol. 122. 1. Volunt Persicum esse.

רנה Meditari. Sic Syriacè usurpatur pro eo quod est Hebraicè הנרה. In Targum

Proverbiorum reperitur scriptum per ר ab initio, quod videtur mendosum esse, eaq; revocanda ad huius Verbi Syriaci formam, ut plurima sunt in isto Targum ex pura dialecto Syra. Legerim ergo רנא Meditatur, Proverb. 8. 7. רנאני Proverb. 15. 28. ubi א dantaxat indicat vocalem A, id est, Kamez, & sic cap. 24. 2. In Psalmis pro הגה solet poni רנן. In Proverbiis verò istud Verbum est ex quiescente tertia radicali, unde fit Verbum Syrium רנה.

רנן Cantare præ letitia, Exultare, Decantare, animi concepta hilari & libero animo Meditari vel Eloqui, quomodo Hebraeis הגרה & גול respondet, sed in Psalmis tantum. Pauca notantur ex forma conjugationis Pehal, sed videntur omnia potius referenda ad Pabel. Præteritum, ורננית בכל Et decantavi omnia opera tua, Psal. 77. 13. ורננית בכל הוון עוברך Idem, Psal. 143. 5. Participium, ורננית הוון חוכמתך Os justi decantat vel eloquitur sapientiam, Psal. 37. 30. Pabel, Præteritum, ורנן אקרי Et cantat gloria mea, Psal. 16. v. 9. Participium, ורננן מרננן מרננן Et populi decantant, meditantur inanitatem, Psal. 2. 1. Et fraudulentiam omni die meditantur, Psal. 38. 13. נרננן כל יומא מרננן Nihil eloquuntur ex faucibus suis, Psal. 115. v. 7. Futurum, ורנן לבבי Cantabit, exultabit cor meum, Psal. 13. 6. ורנן יעקב יחדי ישראל Cantabit Jaacob, gaudebit Israel, Psal. 14. 7. ורנן לחדא Quam cantabit valde, Psal. 21. 2. ורנן צדקתי Et lingua mea decantabit justitiam meam, Psal. 35. v. 28. & 71. 24. ורננן צדקתי לעלמין Cantabunt iusti in secula, Psal. 9. 17. ורננן מעיקי Hostes mei cantabunt, Psal. 13. 5. ורננן בשמך In nomine tuo cantabunt, Psal. 89. 17. ורננן על דמכיהוון Cantabunt in cubilibus suis, Psal. 149. 5. Aphel, Participium, ורננן Meditatur, Psal. 1. 2.

II. *Murmurare ex fastidio & indignatione, quasi contrariâ significatione: unde, ורננתן במשכניכון Et murmurastis in tabernaculis vestris, Hebraicè ורננתן Deut. 1. 27. in Jonathane. Nunquam aliàs Hebræum רנן in Targum sic transfertur, & רנן in Targum significat Explorare.*

רינון ותרעומת Rab. Murmuratio, Querela, Rab. Murmuratio & querela populorum.

רנון Meditatio: אתבין רנוני Intellige meditationem meam, Hebr. הגיני, Psal. 5. 2. vel pluraliter רננתי meditationes meas.

רננא Cantus, Meditatio, Exultatio: רננא של תרננול Cantus galli sylvestris, Job. 3. 7. ברנני תרלק אשתא In meditatione mea accensus est ignis, Hebr. בהגיני, Psal. 39. 4. Femmininum, עלי רננת כנרנא Super cantu cithararum, Psal. 92. vers. 4. ורננתי רעיוני Et meditatio animi mei, Psal. 19. vers. 15. ורננתי לבא בינא Et meditatio

cordis est intelligentia, Psalm. 49. vers. 4.

רננא Infamia, Diffamatio, Hebr. רבדה, quasi Decantatio infamis: ואתאפרתון על שפת לישון ורננת עם Et sermone traducti estis per labia variarum linguarum & diffamationem populi, Heb. ורננת עם Ezech. 36. 3.

רנקי Olus leviter maceratum & coctum, quod dum in vas perforatum conjicitur, ad educendum omnem humorem, vocatur רונקי. Majemon vult esse Græcæ originis. Author Aruch monet, in quibusdam libris legi רונקי. Legitur in Talm. Kelim cap. 2.

רונקי Runcina, Dolabra, aut lignum vel manubrium dolabrae: חוץ מן המקרה הרונקי Præter teretram & dolabram, Kelim cap. 13. Sic legit Aruch, sed non videtur rectum. Libri habent רוקני, & re-ete. Vide ibi.

רונקי Volunt esse vestis cujusdam genus. In Aruch citatur ex Siphre, והרונקין אין חייבין בציצית Vestis ista, aut, vestimenta ista non opus habent fimbriis filatis.

רסטון Unde רסטון ליה ברסטון, in Jalkut Levit. fol. 200. 2. Glossa explicat, שהיה אצלו באריכות, pro quo Philippus Aquinas habet אריסת. Vide in litera Daleth in רסת.

רסן ואחור ברסניה רססא Frænum: Et accepit frænum equi, Esth. 6. v. 11. in Targum secundo.

רסן לפרעה רסן Frænare. Apud Rabbinos, הרסין Frænavit Pharaohem fræno.

רסן Sic adducit Aruch, & aliam etiam lectionem רסן. Talmud Basileense pro eo habet רום כזבא Altitudo duorum palmorum, Menach. fol. 69. 2. In Jalkut Levit. fol. 185. 4. ubi hic locus adducitur, legitur רסני, & explicatur in glossa קבין. Aquinas exponit Mensuram quatuor digitorum.

רסס Imber, Pluvia, Stilla, Gutta pluviae.

רססן Non dederint pluviam vel imbres, Jerem. 14. 22. ואתמנעו רססא Et cohibiti sunt imbres, Hebr. רביבים, Jer. 3. 3. Et sicut imbres vel guttæ pluviae serotinae super herbam, Deuter. 32. 2. Mich. 5. 7. Sicut guttæ pluviae serotinae, Psal. 72.

רסס Stillare, Perstillare. Præteritum, רססן על ערסי מורא Perstillavi lectum meum myrrhâ, Heb. נפתו Prov. 7. 17. רססן להון טלון Stillant ipsis rores, Deuteron. 33. 28. in Jon. טלון Et cæli stillant rorem, Proverb. 3. 20. secundum Aruch.

רסס Contundi, Quassari, Collidi. Participium רססן Aut quod compressum aut contusum est, Hebr. ופערך ופתור Levit. 22. 24. Ex

Ex Pabel Participium, כְּמַחַא מְרַסְפָּא Sicut plaga contusa, Jefa.1.6.

Confringi in minutas partes, Rumpi, Disrumpi, & sic idem est quod Hebr. רָצַץ. Hinc in Jonathane, וְתִהְיוּן בְּרֵם טְלִימִין וְרִסְסִין כָּל יוֹמֵיָא Eritisque duntaxat direpti & confracti omnibus diebus, Hebr. עָשׂוּק וְרָצַץ, Deuter.28.33. Apud Talmudicos, מְרוֹסֵס Ruptum, Confractum, Comminutum, Schabbas fol.80.2. Donec ea comminuat, contundat, Okezim cap.2. הַתְרוֹסֵס Confringi, Comminui, Vide Cholin fol.77.1.

Ruptura major & patens, cui opponitur Fissura: רִסְסָא est unde remanent frustula & fragmenta, fissura autem non relinquit talia ex se. Deinde רִסְסָא legitur pro Instrumento Musico, in Talm. Hieros. Sota in fine. Vide.

Fragmenta parva, Vide Beza fol.14.2.

Currus, propriè cameratus: אֲתָבֵר שׁוּקָא Fractus fuit pes currus, Gittin folio 57.1. או מעיילת לי כודנייתא כריספק Si attuleris mihi mulos ad currum, Cholin fol.79.1. Vide Gittin fol.57.1.

Confringere, Comminuere, Contundere: Discindere in frusta: רִסַּק יתה רסוקין Confringite illud in fragmenta, Hebr. פָּתוֹת Frangendo, Levit.2.v.6. in Targ. Jonathanis, pro quo Targum Hierosol. habet Futurum רִסַּק. Et Participium, מְרַסְפָּא מְנַחַת רסוקין Confractum vel contusum, oblationem contusorum offeres, Hebr. מְנַחַת פָּתִים, Levit.6.14. in Jon. & Hieros. Idem quod כָּתַת vel כְּתַשׁ.

Apud Talmudicos: תפוח שרסקו ונתנו לתוך עיסור Pomum quod contuderunt, & in massam farinaceam indiderunt, Terumoth cap.10. חלורת Placentæ mellitæ, quas confregit, Schabbas cap.22. אין מרסקין לא את השחת ולא את Non discindunt pabulum, neque siliquas, Glossa מחתכין, Schabbas cap.ult. חלורת Favus mellis quando fit immundus tamquam liquor? Ex quo discinditur, Okezim cap.ult. אין מרסקין Non conscindunt in frustra nivem neque glaciem in Sabbatho, Schab. fol.91.2. ריסק ט נמלים Qui contudit novem formicas, Maccoth fol.16.2.

Frusta, Fragmenta, Buccella, ut in præcedentibus: מְטַלַק קַרְחִיָּא פְּלִיגִי הִיד רסוקין Ejiciens glaciem suam divisim quasi frusta, Hebr. כְּפָתִים Pfalm.147.17.

Pars terræ, Præfectura minor, majoris quasi fragmentum: רִסְפָּא או על Præfice eum provinciæ uni aut præfecturæ cuidam, Esth.6.vers.10. in secundo Targum.

Cingulum, Cinclura ex corio. Sic exponit illud Aruch in נָסַךְ primo. At R. Salomon explicat הַתִּיכָה Frustum vestimento ornamenti causâ adhærens, Schab. fol.59.2.

Osficulum acetabuli femoris, quod quidam R. Scheschet cæcus, non animadvertens deglutivit, & fuit suffocatus, Talm. Gittin fol.67.2.

Platea publica, Forum: רְחוּה קאי ברסתקא Qui stabat in platea urbis, Bava bathra fol.12. col.2. ההוא נכרא רהוה קא מעבר חביתא רחמרא. ברסתקא רמחוא Vir quidam vehabat vas vini per plateam urbis; In platea urbis inveniuntur homines, Bava mezia folio 82. in fine capitis. כי מטא לרסתקא רמחוא Quum pervenisset in plateam urbis, Berachoth fol.54. col.1.

Sub, subtus, infra, infernè. ארע . לרע . מלרע . לרע . ארע . א est servile ab initio, ut ל, & est hæc particula indeclinabilis, ut alia plures, que sine litera servili non usurpantur: מלכו ארעי מנד Regnum aliud infra præ te, id est, inferius tuo, Dan.2.39. רַחֲמָאֵי מִן לַרְעַיָא Qui descendit infra terram, Hebr. לַמַּטָּה Eccles.3.v.21. Quæ relictæ erant sub cælo, Genes.1.9. in Targum Jonathanis. Ex hac forma מן לרע contracta est sequens forma מלרע, & Dagesch ex ל euphoniae causâ omittitur: וילרע חויתי Et infra vidi, Hebr. מִמַּעַמְקֵי אַרְעָא מלרע Ex profundis terræ subtus, Genes.49.v.25. יסודי ארעאי Fundamenta terræ infernè, Heb. מלמטה, Jer.31.37. Quæ sunt sub firmamento, Genes.1.7.

על טורא דמדרום: ארעאי Inferior, Infimus: ארעאי ארעאי Versus montem australem Choroni inferiorem, Jos.18.vers.13. Plurale; ארעאי תנינין Infima secundana conclavia facies illa, Hebr. תַּחְתִּיִּים, Genes.6.v.16. וּבֵין מֵיֵא אַרְעָאֵי Et inter aquas inferiores, Genes.1.6. in Targ. Jonathanis. Neque pervenerunt ad infimum foveæ, Dan.6.24. לַאֲרֶץ Ad terram infimam, Hebr. תַּחְתִּית, Ezech.31.14. מִשְׁאוֹל Paries infimus, Hebr. הַיְצוּעַ Stratum, 1. Reg.6.v.6. Ex sepulchro infimo, Hebr. תַּחְתִּית Pfal.86.vers.13. רַצְפָּתָא אַרְעִיתָא Pavimentum inferius, Ezech.40.18.

Esurire, Famefcere, Hebr. רעב Fames. Decem fames venerunt in mundum: Vide Bereschith rabba sect.25. & 64. Si sit fames in civitate, disperge pedes tuos, Kama fol.60.2. Vide in רָבֵר.

לא יראה אדם עצמו על רעבתו Famelicus, Rab. Non ostendet homo seipsum aliis hominibus

minibus tanquam famelicum, scilic. voracitate nimia. Item, Non comedet homo allium & cepas a capite ipsorum, sed a folliculis, & si comederit sic, habetur famelicus, devorator, Beza fol. 25. col. 2. Fœmininum, רעבתנית, Famelica, voratrix.

רעבתנותא Esuritia, Esuries, fames ad intempestivam voracitatem hominem adigens, Talm. משום Propterea quod speciem habet nimiae famis, Cholin fol. 105. 2.

רעד Tremere, Hebr. Hiphil הרעד Tremere facere, Concutere, Commovere. את המרעד את Qui tremere facit arborem, i. e. concutit, commovet, Machschir. cap. 1.

רעור Tremor. Apud Talm. רעור Ligna remisse conjuncta, ut facili motu tremant, quorum certus fuit usus. Expositio quæ in Aruch est, rejicitur ab Hebræis, Para cap. 11.

רעה Velle, Benè velle vel cupere, bene volum esse, benevolè prosequi, Gratum, acceptum esse vel habere, Acquiescere in aliquo, Delectari.

Hebr. רצה (Cui respondet per commutationem & in e ut sape) השק הפץ בחר אוה Præteritum Pebal, Precatus est Deum, & benevolè acceptavit eum, Heb. וירצה, Job. 33. 26.

רעה Gratum habuisti terram tuam, Pfalm. 85. 2. Facere voluntatem tuam אלהי רעיתי Deus mi, cupivi, Hebr. הפצתי, Pfalm. 40. v. 9.

Nam grati fuerunt servis tuis lapides ejus, scil. Zionis, Psal. 102. 15. Participium, ארי רעי את לבר ישי Nam benè cupis tu filio Isai, Hebr. בחר Eligis, 1. Sam. 20. v. 30.

Benevolè prosequitur Dominus timentes eum, Hebr. רוצה Psal. 147. vers. 11. Si vis, dabo tibi, Hebr. הפץ, 1. Reg. 21. v. 6.

Beneque vult multitudini fratrum suorum, Esth. 10. vers. 3. Qui vult, offerat oblationem suam, Hebr. הפץ 1. Reg. 13. v. 33.

Nunquid volendo volo mortem improbi, Hebr. הפץ אחפץ, Ezech. 18. v. 23. Jejunium quod volo ego, Hebr. אבחרהו Jesa. 58. 5.

ut antè in Participio. Futurum, בכו תרעי ארעה Tunc grata habebit terra sabbatha sua, Levit. 26. v. 34.

ibid. ותרעי Tunc quoque gratas habebunt poenas iniquitatum suarum, id est, justè sibi illatas agnoscent, Levit. 26. 41.

Ithpehal Præteritum, ארי אתרעי בבח יעקב Nam delectationem habebat in filia Jacobi, Heb. הפץ, Genes. 34. v. 19.

Te delectatur Dominus Deus tuus, Hebr. בחר, Deuter. 7. 6. Quia in Verbo meo oblectationem habuit, Hebr. השק Psalm. 91. v. 14.

אתרעי

Jam acceptatum est coram Domino opus tuum bonum, Hebr. רצה, Eccl. 9. 7. Et delectatus fuit tribu Jehudæ, Psalm. 78. v. 68.

אתרעי ביה מימרי Quo delectatum fuit verbum meum, Hebr. Jesa. 42. 1. נפשיה בכרתכון Delectationem capit anima ejus in filia vestra, Hebr. ובשקוציהון נפשהון אתרעיותא Genes. 34. v. 8.

Et in abominationibus ipsorum anima ipsorum oblectationem habuit, Hebr. נפשם הפצה, Jesa. 66. 3. Tu autem voluisti vitam, Jesa. 38. 17.

אתרעיתא בהון Oblectationem habuisti in eis, Hebr. רציתם, Psalm. 44. v. 4. Non fui delectatus urbe ista, 1. Reg. 8. 16.

ואתרעיתי בדרור Sed delectatus fui Davide, ut esset rex, 1. Reg. 8. 16. קרמא דאתרעיתי ביה Urbem quâ delectatus fui, 1. Reg. 11. v. 32.

אנון Ipsi autem delectati fuerunt viis ipsorum, Jesa. 66. 3. Ex omnibus quas voluerunt, Genes. 6. v. 2.

אתרעיתון בהון Quibus delectati fuistis, Hebr. אשר בחרתם, Jud. 10. 14. Rex quo delectati fuistis, 1. Sam. 12. 13.

Particip. מתרעי Et in oratione rectorum sive justorum oblectationem habet, Hebr. רצונו Proverb. 15. 8. ורהבא Et auro non delectantur, Hebr. לא מתרעין ביה

Et volunt quæ ego volo, Jesa. 56. vers. 4. Infinitivus, ולא יוסף, ומהרעין רצבניא Et non perget benè velle amplius, Psalm. 77. 8.

Imperativus, לשחכותני Velis benevolè, o Domine, liberare me, Hebr. נברא די אתרעי ביה, Psalm. 40. 14.

Futurum, אבחר, Num. 17. v. 20. Et delectabor ponere in ea Majestatem meam, Hag. 1. 8.

Et quodcunque voluerit, offeret, Numer. 16. v. 5. Et benè volet amplius Israeli, Jesa. 14. 1.

Num oblectationem habebit Dominus in millibus arietum, Mich. 6. 7. ארי תתרעי נפשך Quum desideret animus tuus, Heb. תאוה Deuter. 12. 20.

דין נתרעי לנא Jure nos oblectabimus, jus expetemus nobis, Job. 34. 4. ותרעון במותא מרבחניא Volent mortem magis quàm sacrificia, Jer. 8. 3.

רעויה Voluntas, Benevolentia, Oblectatio, Desiderium, Hebr. הפץ השק רצון, pro quibus in Targum hoc sensu ponitur: שבע רעויה

Satur benevolentia, Hebr. רצון, Deut. 33. 23. וקדם י לא רעויה Domino nulla est voluntas aut oblectatio in eis, Hebr. לא רצם Jerem. 14. 10.

קעדן רעויה Tempore benevolentia, Psalm. 69. 14. רעויה טבא Voluntate bonâ, benevolentia coronabis eum, Psalm. 5. v. 13.

לרעויה לא אקבל מידכון Ad voluntatem non accipiam è manibus vestris,

stris, Mal.10.10. לא יהי לרעוא Non erit ad voluntatem, id est, non erit gratum & acceptabile, Levit.7.18. יהון לרעוא מימרי פומי Sint ad placitum verba oris mei, Psal.19.15.

Idem: רעוּת רעוּת רעוּתָּהּ Cum toto desiderio animæ tuæ, Hebr. אורֵת Psalm.2.15. Et omne desiderium Salomonis, Hebr. וְכֹל רְעוּת שְׁלֹמֹה Voluntatem timentium ipsum faciet, Hebr. רְצוֹן, Psal.145.v.19. וְרְעוּת מַלְכָּה Et voluntatem regis, Esrae 5.v.17. לְמַעַבְד בְּרְעוּת גְּבֵרָא Ad faciendum secundum voluntatem cujusque viri Israelitæ, וְכִרְעוּת & secundum voluntatem cujusque viri ex aliis populis & linguis, Esth.1.8. וְתַהּוּ לִיה רְעוּתָא Eritque ei benevolentia coram Domino, Heb. Proverb.8.vers.35. Cum Pronominibus, Quo tempore vos facitis voluntatem meam, Hebr. בְּעֵת רְצוֹן Jesa.49.18. Facientes voluntatem meam, Hebr. כָּל רְעוּתֵי טָבָא בְּהוֹן Omnis voluntas mea bona erga ipsos est, Hebr. כָּל חַפְצֵי Et pro benevolentia mea miserebor tui, Jesa.60.vers.10. Principes fecerunt, sed non ex voluntate mea, Hebr. וְלֹא מִרְעוּתֵי Facere voluntatem tuam, Psal.40.9. Et pro voluntate tua exaltabitur cornu ipsorum, Psal.80.v.18. Sed in Lege Domini est voluntas ejus, Hebr. חַפְצוֹ, Psal.1.vers.2. Qui recipit voluntatem ejus, Heb. In voluntate ejus prosperabuntur, Jesa.53.10. Omnem voluntatem suam, i.Reg.10.v.13. וְכִרְעוּתָהוֹן Vitâ voluntatis suæ, Psal.145.16. Et voluntate suâ, Genes.49.6. juxta voluntatem suam, Esth.9.5.

Vide mox infra.

Idem: רעוּתָּהּ Ad terminum voluntatis ipsorum, Hebr. אֵל מַחֹז חַפְצֵם, Psal.107.v.30. Possset fortè melius legi ex præcedenti forma רעוּתָהוֹן, nam forma רעוּתָּהּ aliud significat, ut in sequentibus.

II. רעוּתָּהּ רעוּתָּהּ רעוּתָּהּ Pascere, ut Hebraicè, sed de ovibus sive gregibus tantum dicitur, non etiam de hominibus, nisi rarissimè, & quidem apud posteriores paraphrastas. Aliàs enim per פָּרַס transferri solet, ut ibi dictum. Præteritum, וְרַעַת בְּלַחֲדוּי יִרַת, Qui pavit solus populum domus Israel in deserto, Eccles.12.vers.11. וְרַעַתָּהּ גְּרֵגֶם Diripuerunt & paverrunt, Job.24.2. Participium est Pascens & Pastor: וְיַעֲקֹב רַעַת יֵת עֲנַת דְּלָבוֹ Jacob autem pascebat

oves Labanis, Genes.30.36. Cum esset pascens asinas, Genes.36.24. הוּדוּ רַעִי עִם Erat pascens cum fratribus suis oves, Genes.37.2. כְּעֲנַת דְּלִית לְהוֹן רַעִי Sicut oves quibus non est pastor, Numer.27.17. וְהָא רַעִי בְּעֲנַת Qui pascit oves, i.Sam.16.11. וְעַבְדְּךָ לְאִכּוּתֵי בְּעֲנַת Pastor fuit servus tuus patris sui ovium, i.Sam.17.v.34. וְאִבְדַּר בְּךָ רַעִי וְעוֹדֵרֵיהָ Et dispergam in te pastorem & gregem ejus, Jerem.51.23. כְּרַעִיָּה Sicut pastor, qui pascit gregem suum brachio suo, Jesa.40.11. וְכִרְעוּתָּהּ Sicut pastor gregem suum, Jesa.63.11. Plurale, וְלֹא אֶחָד רַעִי בְּשִׁבְכֵם Nonne fratres tui pascunt in Sichem, Genes.37.13. וְאִיכָא אֲנֹן רַעִי Ubinam illi pascant, Genes.37.16. וְאִתְּנֵן רַעִי Et asinæ pascebant juxta eos, Job.1.14. בְּמִשְׁכְּנֵי דְרַעִי In tentorio pastorum, Jesa.38.12. וְדִיר רַעִי Caula pastorum, Jesa.31.4. וְגִבְרֵי רַעִי רַעִי Et viri isti pastores ovium erant, Genes.46.vers.32. in Jon. Et pastores non habitabunt illic, Jesa.13.20. וְרַעִי בְּאִתּוּא Et pascebant in ulva, Genes.41.2. וְאִתּוּ רַעִי וְשִׂרְדוֹנוֹן Venientes autem pastores abegerunt eos, Exod.2.v.17. בְּמֵן רַעִיָּה In peram pastorum, i.Sam.17.40. וְרַעִיָּה רַעִיָּה Præfectus pastorum Saulis, i.Reg.21.vers.7. מִיַּד רַעִיָּה E manu pastorum, Exod.2.vers.19. וְרַעִיָּהוֹן Et pastores ipsorum inclementes sunt erga ipsos, Zach.11.5. Et ex forma feminina plurali, וְרַעִיָּהוֹן: unde emphaticè, וְרַעִיָּהוֹן רַעִיָּהוֹן Et rixabantur pastores Geraris cum pastoribus Isaaci, Genes.26.20. Et cum in medio, וְרַעִיָּהוֹן רַעִיָּהוֹן Pastores Israelis, Cant.1.8. Cum Pronominibus, וּבֵין רַעִיָּהוֹן וּבֵין רַעִיָּהוֹן Inter pastores meos & pastores tuos, Gen.13.8. Nam pastor erat illa, scilicet Rachel, Genes.29.9. vel participialiter, וְרַעִיָּהוֹן רַעִיָּהוֹן Pascebat enim illa gregem. Veneta habent למַרְעִי יֵת עֲנַת דְּאִכּוּתָהוֹן Infinitivus, Ad pascendum gregem patris sui, Genes.37.v.12. Imperativus, וְאִכּוּ רַעִי Abite, pascite, Gen.29.7. Futurum, וְרַעִי אֶתְּוֹב אֶתְּוֹב Revertar & pascam, Gen.30.v.31. אֶתְּוֹב אֶתְּוֹב וְהוּדֵי לֹא יִרַעִי Etiam oves & boves non pascent, Exod.34.3. וְרַעִיָּהוֹן וְרַעִיָּהוֹן Boves & urfi pascent simul, Jesa.11.7.

Pascuum: וְרַעִיָּהוֹן רַעִיָּהוֹן Nam nullum est pascuum ipsis, Hebr. מַרְעֵה Joell.1.v.18. לִית רַעִיָּהוֹן לְעֲנַת Non est pascuum ovibus, Gen.47.v.4. וְעַסְרִין תּוֹרִין דְּרַעִיָּהוֹן Et decem boves pasculi, id est, pascuales, i.Reg.4.v.23. וְרַעִיָּהוֹן רַעִיָּהוֹן Constructum, וְרַעִיָּהוֹן רַעִיָּהוֹן Et oves pasculi manuum ejus, Psal.95.vers.7. Cum Pronominibus, וְרַעִיָּהוֹן רַעִיָּהוֹן In oves pasculi tui, Psal.74.1. וְרַעִיָּהוֹן רַעִיָּהוֹן Et oves pasculi ejus, Psal.79.13. וְרַעִיָּהוֹן רַעִיָּהוֹן Et oves pasculi ejus, Psal.100.3.

Idem: מרעהו Explorat in montibus pascuum suum, Job. 39. 11. ולא אשכחו. Neque inveniunt locum commodum pro pascuo suo, Thren. 1. 6.

III. רעיון, רענא, רעון. *Cogitatio, Mens cogitans, Animus*: דחסר רענא Qui deficit mente, Hebr. חסר לב, Proverb. 10. 13. Et deficientem mente vocat ipsum, Prov. 9. 4. 14. & 6. 32. & 7. v. 7. בחסירות רענא נמותון. In defectu mentis morientur, Proverb. 10. 21. Sic חסר לב in Proverbiis semper transfertur, uno loco excepto, Proverb. 15. 21. ורעיוני לבבך חנרע. Et cogitationes cordis tui cognoscas, Dan. 2. 30. *Cum Pronominibus*, רעיוני אתבטילו Cogitationes meae cessant, Hebr. ומתי, Job. 17. v. 11. מטול רעיוני מתכן לי. Propterea cogitationes meae respondent mihi, Heb. שעפי Job. 20. 2. רעיוניך על משכבך סליקו. Cogitationes tuae in cubili tuo inciderunt tibi, Dan. 2. 29. ורעיונהו. Et cogitationes ejus perturbarunt eum, Dan. 4. 16. ברעניהו. Et ad iram concitarunt Dominum in animis suis, Heb. בלבבם, Job. 1. 5.

Cogitatio, Consultatio, Consilium mente conceptum, solertia: מרי תרעיתא בישתא Dominum vel authorem cogitationis malae vocant eum, Hebr. בעל מומרת. Prov. 24. 8. תרעיתא דשטא חמאה. Cogitatio stulti peccatum est, Hebr. זפת אולרת. Proverb. 24. 9. ורעיתא ותרעיתא. Scientiam & solertiam, Hebr. רעת וממרה. Proverb. 1. 4. מדעא. idem, Heb. תושיה וממרה. Proverb. 3. 21. ותרעיתא משכחא אנא. Et solertiam invenio ego, Prov. 8. 12. דתודרה בתרעיתא. Ut moneris cum solertia, solerter, prudenter, Prov. 5. 2. בתרעיתא. Solertia animi sui, Proverb. 27. vers. 9. ואתחשבת בתרעיתא. Et cogitabat solerter, Prov. 31. v. 16. רעעא תרעיתיה. Diffraeta est cogitatio vel consultatio ejus, Prov. 12. 2. דאריכא תרעיתיה. Cujus cogitatio prolixa est, Prov. 14. 17.

IV. רעותא. *Socia*: ומלכותה ותן מלכא לרעותיה. Regnumque ejus dabit rex sociae ejus, Esth. 1. 19. in secundo Targum. In Targum communi est לחברתיה, & sic in lingua Chaldaica proprie vocatur Socia, ut est in חבר.

Societas amica, qualis est inter pascentes simul pecudes: ואלו היו נוהגים אהבה ורעות בניהם. Illi (antediluviani homines) colebant amicitiam, fuitque societas amica inter eos. At דור Homines diluvii fuerunt גולנים praedones, eratque contentio & lis inter eos, R. Sal. Genes. 11.

V. רעי, רעי. *Stercus, Fimus, Excrementum*: היך רעי דרמיס לארעא. Sicut fimus, qui conteritur in terra, Hebr. רומן. Psal. 83. 11. כרעיה לעלמא יהובר. Sicut stercus ipsius, in perpetuum peribit, Heb.

Job. 20. v. 7. וית רעיה תוקיד בנוריא. Et fimum ejus combures ligne, Hebr. פרשו, Exod. 29. 14. in Jonathane. Levit. 8. 17. Num. 19. 5. ורעיה. Et fimum ejus, Levit. 4. 11. וית רעיהו. Et excrementa ipsorum, Hebr. פרשם. Lev. 16. 27. omnia in Jonathane פרש.

VI. רעים. *Tubi, Canales, Rab.* קול שני רעיים. Sonitum duorum canalium ego audio, juxta illud: *Abyssus abyssum advocat ad sonum canalium tuorum*, Psalm. 42. 8. Taanith fol. 25. ubi disputatio de aquis superioribus in firmamento & aquis inferioribus oceani.

רעט. Hinc in Venetis legitur, מרעוטיה, mendose pro מרמוטיה de quo vide in מרט.

רעל. *Tremere, Contremiscere, Labascere. Participium*, ורכובין דרעלן חסינו. Et genua tremantia confirmate, Hebr. וברפיים נושלות, Jesa. 35. v. 3.

Tremulum. Vide Schab. cap. 6. in Misna. Et ומלא מרעליה תינין. *Saccus magnus, Rab.* implevit saccum suum ficibus, Vajikra rabba sect. 25. Medr. Koheleth cap. 2. v. 19. Baal Aruch explicat ביסמי. Id in Aruch parvo scribitur צישטי *Cista*.

רעם. *Murmurare, Conqueri, Querulum esse, Heb.* הלין נרנן, quibus hoc sensu respondet. *Præteritum*, ולא אתרעם עלוי. Et non murmuravit contra me, Numer. 21. 7. in Targ. Jonathanis. ולא אתרעם על מזונא. Et non murmuravit contra cibum istum, ibid. in Targ. Hierosolym. ואתרעם עמא במימרא דיי. Et murmuravit populus contra Verbum Domini, Numer. 21. 6. Hebr. וידבר העם באלהים. Et murmuravit populus contra Mosen, Hebr. וילן. Exod. 17. v. 3. ועמי אתרעמו על מזונהו. Sed populus meus murmuraverunt contra cibum suum, Numer. 21. 7. in Jonathane. ואתרעמו. Et murmurarunt populus contra Mosen, Exod. 15. v. 24. ואתרעמו במשכניהו. Et murmurarunt in tabernaculis suis, Heb. וירגנו, Psal. 106. 25. דאתרעמתון עלי. Quod murmurastis contra me, Numer. 14. 29. *Participium*, ועל אלהא מתרעם לביה. Et contra Deum murmurat cor ejus, Hebr. ויעף indignatus fuit, Proverb. 19. 3. דאתון מתרעמין עלוהי. Quod vos murmuratis contra eum, Exod. 16. vers. 8. Reversi sunt populus meus in murmurantes contra me, id est, rursus murmurarunt contra me, Num. 21. 7. in Targ. Hier. *Futurum*, אתרעם במלי. Murmuro in verbis meis, id est, querulâ voce utor in precibus meis, Heb. ותרעמו עלוהי, Psal. 55. 3. *Aphele, Præteritum*, Et fecerunt ut murmurarent contra eum, Numeror. 14. v. 36.

לירא *Murmur, murmuratio, querela*: לירא תורעמא Non est sermo murmuris, scilic. cœlorum, id est, tonitru, Psalm.19.4. שמיע קרמי. Audita est à me murmuratio filiorum Israel, Hebr. plur. תלונות, Exod.16.12. Numer.14.27. Plurale, תורעמתכון Cum auditæ fuerint murmurationes vestræ, Exod. 16.v.7. לא עלנא תורעמתכון Non contra nos fuerunt murmurationes vestræ, Exod. 16.8. ויסופן Et finiantur murmurationes ipsorum, Num.17.25.

Idem, Exod.16.12. Numer.17.20. in Jonathane.

Idem. תרעומת. תרעומת. תרעומת. Vide Bava mezia cap.6. ab initio, Berachoth fol.12. Aruch in litera ת.

תתפקיד: *Tonitru, quod est Murmur cali*: תתפקיד ברעם ובויע Visitabitur cum tonitru & terræ motu, Jesa.29.6. Nunquam aliàs pro Hebræo רעם usurpatur.

II. *Elevare, Extollere, in Aphel. Præteritum*, וארעים משרי Et elevavit Moses manum suam, Hebr. וירם Numeror.20.11. כר ארעמיית קלי. Cum elevarem vocem meam, Gen.29.18. Hebr. מתרעם שטיא Participium, כהרמי in Targ. Hieros. כחכמתא Extollit se stultus in sapientia, Hebr. ראמות לאויל חכמות, Proverb.24.7. Imperativus, תרים Extolle virgam tuam, Heb. תרים, Exod.14.16. in Targ. Hieros.

Hinc רענן per geminationem tertiæ radicalis, *Virescere*, Job.15.32. Heb.

וירענן בתיבלי *Virens*. Et virens in palatio meo, Dan.4.1.

Frangere, Confringere, Conterere, Heb. רצץ unde ortum, commutatis inter se צ & ע ut sepè.

רצון אנון לקני רעיע, *Participium Pebil*, Similes sunt calamo confracto, Hebr. קנה רצון, Jesa. 42.v.3. עשוק ורעיע. Oppressus & contritus, Heb.

קנא רעיעא, *Calami confracti*, 2.Reg.18.21. Jesa.36.v.6. ותהי רעיעא מוקרא.

Eritq; *confractum cerebrum capitis tui*, Hebr. ותרץ, Eccles.12.6. Sicut paries *confractus*, Psalm.62.4. Heb. נטוי inclinatus.

Comminuet & *confringet*, Dan.2.v.40. פבל, *Confringere*, Dan.2.v.40. פבל, *Confringere*, Dan.2.v.40.

Quia *confrigit causam pauperis*, Hebr. רצץ וקפרולא די מרעע כל אלון, Job.20.19. *Participium*, Et sicut ferrum, quod *confringit omnia ista*, Dan.2.v.40. בניו ירעעון מסבניו.

Filii ejus *conterunt pauperes*, Job.20.10. יתברעת קרתא, *Ithpabel*, Postquam *diffRACTA* esset urbs, Hebr. הברתא, Ezech.40.v.1.

Vas quod *confractū* est: שמתרועעה הספינה, *Quod fracta* esset navis.

Apud Rabb. שמתרועעה הספינה.

Fractura, Ruptura, Fractio. ריעוע

Tegula, Lateres, lapides cocti vel pro tectis vel pro contignationibus obtegendis, רעף

אין מלכנים Talm. Non candefaciunt lateres, ut assent juxta eos carnes, Beza cap.4. in Mischna.

Coctile laterum, ad lateres ignitos coctum vel calidum asservatum, Menach.fol.6.

Item *Silices, ex quorum attritu ignis primum inventus, quod Rabbini Deo attribuunt, unde apud eos legitur*: מה עשה הק"ב זה וימן לו שני רעפים והקישן זה לזה id est, Quid fecit Deus benedictus? ordinaverat sibi duos silices, quos mutuò collisit, unde exiit ignis, super quo benedixit, sicut scriptum est: *Et noctu fuit lux circa me, Psal.139. v.11.* Quam autem benedictionem dixit super eo? Benedictus, &c. qui creavit lucem ignis. Supervenit Samuel quidam, dicens: Quare benedicunt super lumen in exitu sabbathi? quia finis ejus fuit principium creationis ejus, &c. Vide Beresch. rabba sect.11.

Confringere, Hebr. Elias adducit hoc verbum ex Targum pro Hebræo ותרץ Et confrigit, Conquassavit, Targum, ורעץ, sed ibi aliter nunc in Venetis legitur, ut sequitur. Aruch etiam adducit illud pro Hebræo ויצג Gen.30.38. Targum ורעץ, sed & ibi libri hodie habent ורעץ Et infixit. Apud Talmudicos legitur, ונהפך להם לרועץ Et conversa est ipsis in confractionem, Sanh.fol.22.1. ex significatione Hebræa, ut glossator inquit. Aruch exponit, ליצער In dolorem, per metathesin literarum.

Confringere, Conquassare: ורענת ית ורענתיה Et conquassavit cranium ejus, Judic.9.v.53. Hebr. ותרץ à רצץ, quod solet transferri per רעע unde posset legi ורעע, vel ורעעת juxta Eliam, vel ורעעת à רעץ quod etiam idem quod רצץ. Solent autem צ Hebræum & ע Chaldæum inter se permutari.

Mederi, Sanare, Curare, Sanari, Hebr. רפא Hujus Verbi in Targum nullus est usus, sed pro eo Chaldæi dicunt אסי, ut est suo loco.

Medici judæi merita festivè à Talmudicis describuntur, quod illis Christianis notandum, qui infidelem medicum Judæum, medico fideli Christiano præferunt. Scribunt enim expressis verbis, טוב שבדופאים לניהנם והכשר, id est, Optimus medicorum meretur gehennam, & rectissimus laniorum socius est impij Amalek, Kidduschin fol.82.1. Glossator: Multos incautè occidit medicus, quos per artem servare potuisset: multos pauperes mori patitur, quos in vita per medicamenta servare posset, multis potum & cibum sanorum per-

mittit,

EEEeeee / 2

mittit, quibus morbum potius ipsis auget, donec tandem succumbant: multos a spe in Deum avertit, & fiduciam in se transfert. Lanius, quia ex avaritia, carnes pollutas & Lege vetitas, pro mundis sæpè vendit, & alios peccare contra Legem facit. *Judæis prohibitum est medicamentis, vel Medicis Christianorum uti & curari*, Ammude golah fol.37. num.100.

חֻכְמַת הַרְפוּאָה *Medicina, Medicamentum*: Scientia medicinæ. Item *Sanitas, salus*.

דְּבָרִים הַרְפוּאִיִּים *Medicinalis, Medicinale*: Res medicinales.

מִתְרַפְּאִין *Sanatio, Curatio*. *Apud Talmudicos*, Curari possunt (Judæi) ab illis (scil. Christianis) curatione pecuniæ, non curatione animarum, *וְ עוּ* cap.2. in Mischna. Gemara explicat; *Curatione pecuniæ*, id est, pro mercede; *Non curatione animarum*, id est, gratis. Alii; Possunt curari ab illis ubi nil est periculi; sed nequaquam ubi periculū subest. Glossatores; *Curatione pecuniæ*, id est, Curæ illorum possunt committere jumenta, pecudes, & servos: sed non *Animas*, id est, seipsos, corpora sua. Vide & Nedar. cap.4. fol.41.2.

רַפְּאֵל *Raphael, nomen proprium angeli*: vide in Rad. אוריאול in אור.

מֵדֵלָה *Medela, Sanitas, Salus*. Sternutanti primitus responderunt, מֵרַפָּא, postea Babylonii, & sic hodie vulgò dicunt, אֶסְוֵתָא *Salus, sanitati profuit*.

רִפְדִים *Rephidim, nomen proprium loci, ubi decima fuit Israelitarum castrametatio, & ubi defecerunt ipsis aquæ ad potum*, Exod.17.1. Quare dictus est locus iste רִפְדִים: idcirco שָׂרְפוּ יָדֵיהֶם מִדְּבַר תּוֹרָה quia laxarunt ibi vel remiserrunt manus suas a verbis Legis, Tal. Bechoroth fol.5.2. Inde & in Targum Jonathanis ibi legitur: Manserunt in רִפְדִים, loco ubi cessarunt manus ipsorum a præceptis Legis, ideo exsiccati fuerunt fontes, & defuerunt ipsis aquæ ad potandum.

רְפָאָה *Remittere, Remitti, remissum, laxum esse vel fieri, desistere, deficere. Futurum*, תְּחַזַּק בְּמַרְדּוֹתָא תְּלָא תְּרַפָּא *Confirma te castigatione, nec fias remissus*, Heb. אֶל תְּרַף Prov.4.13. *Aphel, Præteritum*, וְכִר אֶרְפִי מִחֲבַלֵּא מִנִּיה *Quando autem desistebat angelus vastator ab ipso*, Exod.4.v.26. in Targ. Jonathanis. *Ithpabel, Participium*, וְאֵף דְּמִתְרַפָּא בְּעַבְדֵּי תִירָה *Etiam qui remissus est in opere suo*, Proverb.18. vers.9. *Futurum*, וְאֵן תְּרַפִּי כִּי־זִמָּא דַּעְקָתָא *Si remissus fias tempore angustia*, Proverb.24. vers.10. *Dicitur etiam de remissione mentis vel animi per stuporem, pro Obstupescere*: ut, אַתְרֵפּוּ שְׁהוּ *Obstupefacite admira-*

mini, Jefa.29.v.9. Hab.1. vers.5. Hebr. הַתְּמַחְמוּ.

רִפְיָה *Remissus.*

רִפְיוֹן *Remissio, Laxatio.*

רְפוּיָה *Idem.*

Deinde רִפְיוֹן *Aër*: unde de Kaino scribitur, quòd non fuerit sepultus, sed ברִפְיוֹן תְּלָאויָהּ suspensus in aère, donec diluvio inundatus fuerit, Schem. rab. sect.31. Item, תְּלָאוּ בְּרִפְיוֹן וְכָא הַמְבוּל, Suspendit eum in aère, venitq; diluvium & submersit ipsum, Bereschith rabba sect.22. Suspendit ea in aère, Schem. rabba sect.12. in fine. Vide & Beresch. rabba sect.98. fol.109. col.4.

רַפְּחָא *Ex hac Radice adducit Aruch* רִפְחוֹן רוּחַ *pro Hebræo מֵרַחַת רוּחַ Amaritudo spiritus*, Genes.26. vers. ult. in Targ. Hierosol. *Sed hodie in libris editis legitur*, אֶפְחָתָה רוּחַ *Exsufflatio spiritus, א נפח א*.

רַפְּיָה *Nomen proprium loci*, Numeror.34.15. in Targ. Hierosol.

רַפֵּטָה *Difscindere, Diffindere, Dilacerare, Dissicare, Rab.* לֹא תֵצֵא אִשָּׁה בַּמַּעַל הַמְרוּפֵט *Non egredietur mulier cum calceo dissecto, vel lacero*, Schabbas fol.141.2. שְׂפֹתוֹתֵיהֶם שֶׁל זָקֵנִים שְׂפֹתוֹתֵיהֶם שֶׁל זָקֵנִים *Sפתותיהם של זקנים*, Schabbas folio 152. col.1. אַרְבֵּי אֲרָצוֹת *Arca fissa vel vastata*, Megilla fol.26.2.

רִפְיָה *Sorbile, Græc. ποφύλιν. Talm. Hierosol. Nedar. cap.6. in Gemara.*

רַפְּלָה *Præses, Præfectus, Vicarius regis vel principis, Comes. Apud Talmudicos*, רַפְּלָה וְרִישׁ גְּלוּתָא *Eparchus & princeps exulum*, Schebhuth folio 6.2. *Plurale in Targum*, וְהָיוּ עֵרָנְתְּוֹן רַפְּלָיָהוּ *Erantque ibi præsides provinciarum*, Ruth.1.2. כְּלֵהוֹן רַפְּלָיָהוּ *Omnesq; erant præfecti ex domo Amalek*, Esth.9.v.6. חֲמֵשׁ מֵאָה גּוֹבְרֵיָהוּ *Quingentos viros præfectos provinciarum*, Esth.6.12.

רַפְּסָה *Calcere, Conculcare. Præteritum*, וְרַפְּסָה בְּרַגְלֵהּ *Et calcabat calceo suo*, Gen.44.v.19. in Targ. Hierosol. וְרַפְּסָתָא בְּרַגְלָךְ *Et calcasti pedibus tuis*, Hebr. וְרַקַּעְךָ Ezech.25. vers.6. *Conculcavi eos*, Heb. אֶרְקַעְסָם 2.Sam.22.v.43. *Participium*, וְשָׂאָרָא בְּרַגְלָהּ רַפְּסָה *Et reliquum pedibus suis conculcabat*, Dan.7. vers.7. *Imperativus*, וְרַפּוּס בְּרַגְלָךְ *Et calca pedibus tuis*, Ezech.6.11. *Ithpabel ex alia significatione, Futurum*, וְרַפְּסָתָא לְמִימְרֵי שִׁירְתָּא *Et remissa erunt labia tua, ne possint proloqui cantica*, Eccl.12.4. *Alius interpres, Et deficient. Elias legit per שׁ in medio, de qua Radice infra.*

רַפּוּסָה *Calcatio, Calcatum, succus calcando expressus*, מִדְּמֵי לְרַפּוּס עֲנָבִין *Similis calcato uvarum succo*, Genes.49.11. in Targ. Hierosol.

רפסא *Calcatio*: מרפסת סוקותיה: *Præ calcatione equorum ejus*, Ezech. 26. 10.

II. **רפס** & **רפס ירפס** *in Aphel*, **רפס** *Frangere*; *Effringere*, *Violenter aperire*: *Apud Talm.* ארפסנייה *Effregit*, id est, per vim aperuit ipsi oculos in conspectu ejus, Bechor. fol. 36. col. 2. הני ארפסנייה שמתתא רידי מרפסן אנרי *Istæ lectiones meæ rumpunt tecta*, id est, difficiles sunt intellectu auditoribus, ut nō possint eas intelligere, Kiddusch. fol. 63. 2.

משום רפסתא דספינתא: *Fractura, Ruptura*: *Propter fracturam navis*, Bav. metzia fol. 79.

III. **רפס** *Molle esse*: מקום מוחו של חינוק רופס: *Quo loco cerebrum infantis adhuc molle est*, id est, רד. Menach fol. 37. 1.

IV. **רפסא** *Porticus*. אנשי החצר ואנשי מרפסת: *Viri atrii & viri porticus*, Erubhin fol. 83. 2.

V. **רפסא** *Princeps, vel, Judex, ut ex circumstantia loci colligitur*. Schemoth rab. sect. 37.

רפף *Vide supra in רוף*. *In Pihel*, **רפף** *Commoveere, motitare, agitare, Concutere, idem quod רוף*.

רפפית *Tabula reticulatæ, instar retium vel clathrorum conjunctæ & compactæ*, Ohol. cap. 13. Sic explicatur quoque in Parah cap. 11. sed Aruch, *Locus cænosus, palustris*.

רפרף *Nictare, motitare palpebras oculorum, vel alas, & nictu vel motu tali aliquid certi innuere vel conari*: והעוף אפילו לא רפרף אלא נפו: *Avis autem etiam si non motitet nisi alas suas*, Cholin fol. 38. col. 2. כעוף הוה שמרפרף בכנפיו *Sicut avis ista quæ verberat alis suis*, Beresch. rab. sect. 2. *Ithpabel*, **רפרף**. Et, **רפרף** *Mobilis, vagus*.

רפרוף *Ictus, Nictus, Nictatio, motitatio*.

רפק *Fodere, Sarrire*: אישכחיה רהוי קא רפיק: *Invenerunt eum fodientem in agro*, Taan. fol. 23. 1. **רפק** *Advenit* **רפק** *vir iste & fodit parumper in eo*, Erubhin fol. 25. col. 1.

רפוקא *Fossor, qui in agris vel hortis fodit*. Extat in *adagio communi*, קמי רשתי חמרא חמרא קמי רפוקא *Coram bibentibus vinum, datur vinum: coram fossore, corbis olerum*, Tal. Sota fol. 10. 1. Cui quisque assuetus pro vitæ suæ statu, id ei magis allubescit, eoque sustentandus. *Similes lactucas, similia labra querunt*. Legitur in Bemidbar rab. sect. 9.

רפוקא *Axilla, Humerus, junctura brachii cum humero vel axilla*: **רפוקא** *Pedibus suis, brachio vel axillâ suâ*, Schab. fol. 92. 1. והוי אוחזין אותו *Et importat illud axillâ suâ*. **רפוקא** *Erantque tenentes illum axillis suis, ne caderet*, R. David Ezech. 13. v. 18. **רפוקא** *על כל מרפקי*, Berei. rab. fol. 7. 3. *In Targum*, **רפוקא** *Acceptum, acceptatum reddere vel facere, ut quis quid*

רפוקא *Pro omnibus axillis manuum*, Ezech. 13. 18. Hebr. **רפוקא**. Sic quoque videtur legendum Jerem 38. 12. **רפוקא**.

רפש *Extendere*, Munst. Hinc, אל תרפשיני קמיה *Ne extendas me ante illum, ut vertit Postellus*, Medr. Schem. par. 2.

רפש *Cenium, Lutum*: לא יהי אלא כרפשו *Non erit nisi ut projiciens excrementa sua, sordes suas*, Gl. וכלו, Bava kama fol. 30. 1.

רפת *Bovile*, Hebr. Hab. 3. 16. Sic apud *Talmudicos*, מצאה ברפת *Si invenerit eâ in bovili*, Bava metzia cap. 2. *Videtur & pro Stercore bubulo sumi*. Hinc Rambam in Comment. Kelim cap. 10. § 1. dicit כלי גללים *esse Vasa facta מרפת* *ex stercore bubulo & terra*. Nam Bartenora pro eo dicit, צפיעי בקר: *Alibi בקר*, Pefach. fol. 5. 1.

II. **רפתא** *Panis, Panis integer, orbiculatus*, ein Leib Brodt. *In Targum*, תלתא סלון דרפתא *Tres corbes panis*, Genes. 40. 16. *in Targ. Hier.* **רפתא** לא הוו ממטי ליה: *Et panem non porrigebant ei: Non aderat multum panis: יתב רפתא לעני* *Sedebat & comedebat & panem: תרתי ריפאתא איכרייתא* *Duo orbiculati panes agricolarum, quales scil. solent secum fumere agrum culturi*, Erubh. fol. 82. 2.

רצה *Velle, Bene velle, benevolunt esse*. *In Targum inusitatum*. *Apud Rabbinos in Pihel* **רצה** *Benevolunt reddere, Placare, Conciliare*. **רצה** *Placari, Conciliari, Benevolunt reddi, Adduci ut quis velit, Consentire, benevolè gratificari*: אפשר דמתרצה הקב"ה *Fortalsè placabitur Deus*. Item, נתרצה ללכח עמו *Factus es velle ire cum ipso, consensisti cum ipso commercium habere*, R. Sal. Psal. 50. 18. להתרצה במעשך הרעים *Ad bene volendum, quasi bene velim tuis malefactis, aut iis delecter*, R. Sal. ibid. vers. 21. *Apud Talmudicos in Hiphil* **רצה** *Numerare, Persolvere numeratas pecunias*. אסור להתרצה מעורת כנגד נר של *Prohibitum est numerare pecunias ad lumen vel lucernam festi dedicationis templi*, Schab. fol. 22. col. 1. הרבה מעות יש לי ואין לי שולחני *Multæ pecuniæ sunt mihi, sed non habeo numularium cui eas numerem, nempe permutandi causâ*, Sanhedr. folio 48. in fine capituli, *Quasi diceret, multas quæstiones & objectiones dubiaque habeo, sed deest qui solvat*. לאשה מידו *Qui numerat pecunias mulieri de manu sua in manum ejus, ut eam aspiciat, etiam si in manu ejus fuerint Lex, & opera bona ut Moses, non liberabitur à judicio gehennæ, sicut dicitur, עד ליד לא* **רצה** *ארצי* *Pro. 13. Berach. f. 61. 1. Præterea* **רצה** *Acceptum, acceptatum reddere vel facere, ut quis quid*

velit, ratumq; habeat: Item, *Explicare vel concionando vel aliàs perorando & docendo in Scholis & Collegiis*: ut, רבי יהושע הרצה דברים לפני רבן יוחנן, R. Josua explicabat res quaedam coram Rabban Jochanan: רבי עקיבא הרצה לפני רבי יהושע, R. Akiva explicabat coram Rabbi Jehosua, חנניה בן חכינאי הרצה לפני רבי עקיבא, Chanania filius Chachinae explicabat coram R. Akiva, Rabbi Eliezer הרצה לפני רבי עקיבא non putabat quod aliquis explicasset, Et explicarunt coram ipso, &c. Chagiga fol.14.2. *Hinc apud Lexicographos, & alios qui vocum sensa explicant, in Conjugatione Niphthal* הרצה *Explicari, Significare*: בו מה שנרצה Quod explicatur, significatur eo: vel מה שהורצה ממנו.

Explicatio: שלשה הרצאות: הרצאות.

Oblectatio: ותתעיר היא תחוי רצוד: Cum expergisceris, ipsa erit oblectatio tua, Heb. תשיחך confabulatio tua, Prov.6.22.

Gratum, Acceptum.

Voluntas, benevolentia: Apud Rabb. רצונו *Voluntas hominis est honor ipsius*. Is in conviviis optimè vivit, cui juxta proprium arbitrium conceditur vivere. Sic legitur in Tal. הואיל והוא רצונה הוא כבודו. *Quia sic est voluntas ejus, sic quoq; honor ejus est*. Volenti non fit injuria. Apud Lexicographos, *Significatum, Significatio*.

Voluntarium. מצוה רצונית *Præceptum voluntarium*. Motus voluntarius.

Interficere, occidere. Futurum, ותמי ירצחון, *Et pupillos occidunt*, Psal.94.6. *Aliàs semper Hebraeum* הרצה *per* קטל *reddi, vult Elias*.

Occisor, Interfeitor.

Hinc leguntur quaedam in Aruch pro *Rumpere, Corruptere, Comprinere*: sed in Gemara plerunque scribuntur per ה in fine.

Vermis fruges absumens, Curculio: Et comedetis proventum veterem, Levit.25.22. Raf Nachman dixit, בלא רצינתא, Absq; verme, Bava bathra fol.91.col.2. In Jalkut Lev. fol.192.4. scribitur ריצעתא.

Perforare: ותפצה רבזניה ית אודניה: Et perforabit dominus ejus aurem ejus, Exod.21.verf.6.

Subula: ותסב ית מרצעא: Et accipiet subulam, Deut.15.17. *Subulâ*, Exod.21.6.

אם מחוטא ועד: *Corrigia, Lorum, Ligula*: Si à filo usque ad corrigiam calcei accepero, Genes.14.23. Hebr. שרוד. Apud Rabbinos, ולא ברצועה שבגולו, Neque cum loro quod est in pedibus ejus, ולא ברצועה שבקרניה, Neq; cum loro quod est inter cornua ejus, Schab. fol.54.2.

Neq; cum ligulis capitis sui, quibus scil. capilli vel plicæ capillorum ligantur, Schab. fol.57.1.

Sutor, Calcearius, sic dictus quod utitur subulâ: *Cerdo*: בעא מניה ההוא רצענא: *Quæsitit ab eo iste sutor*, Schab. fol.60.2. *Plurale*, רצענין *Sutores, Cerdones*, Pefach. fol.25.

Vide paulò antè in רצן ריצעתא.

Primò, Sternere pavimentum, Pavimentare: Talm. הרוצף בית פרס באבנים. *Qui sternit sepulchretum lapidibus*, Ohol. cap.ult.

Pavimentum, Stratum: In Targum, וקבל *Et è regione pavimenti*, Ezech.42.v.3. *Et pavimentum factum atrio*, Ezech.40.17. *Pavimentum inferius*, Ezech.40.18. *Impofuitq; illum pavimento lapideo*, Heb. על מרצפת מעשה בכחן, 2.Reg.6.17. *Apud Talmudicos*, אחר שהיה מתעסק וראה את הרצפה משונה מחברותיה: *Fuit sacerdos quidam, qui dum opus suum peragebat, vidit pavimentum (id est, lapidem pavimenti unum) diversum à reliquis*, Schekal. cap.6. *Pavimentum lapideum*, Megil. fol.22.

Secundò, Conjungere, Continuare: *Conjunctum, Continuum*: ימים רצופים *Dies continui*: *Stamen si fuerit continuum, polluitur*, Negaim cap.11. *Si comederit ea conjunctim*, Bava bath. fol.37.2.

Tertiò, Corrumperere, Comprinere: Apud Talmudicos, ראשתכה מאכולת רצופה, *Quod inventus sit pulex compressus: Et mox, שמש רצפה* Famulus compressit eum, Gl. מעוקרה, Nidda fol.4.1. *Si confringendo confregerit ea*, Gl. הריקן ושיכרן *Si effuderit & confregerit ea*, Schab. fol.16.2. *דרצוף ליה מירצף*, Sevach. fol.95.1. *Veru incurvatum, compressum*, Beza fol.28.2. Gl. ונעקם אבל *Compressum, quod pedibus conculcatum est, ut inflexum vel incurvatum fuerit, non autem fractum*: טוב שפור שנרצף אסור לתקנו ביום טוב: *Veru quod incurvatum est, non licet rectificare in die festo*, Ibid. *Nifi quod compressus est*, Gl. נתמעך, Nidda fol.25. col.2. *In Aruch hæc postrema exempla leguntur cum מ in fine* נרצם.

Fasciculi olerum: הסוג של רצפורת: *Scoria, id est, pulvis olerum, oleribus & herbis aspersus & adhærens*, Oketzim cap.1.

Saccus mercium, Marsupium: Apud Talmudicos, כחותם המרצופין *Sicut sigillum saccorum, Gl. Sunt sacci magni quibus feruntur merces navium, & obsignant eos*, Schabb. capite 8. Ohol. cap.17. הכסתות והסקים ואת המרצופים, Kelim capite

pite 20. Fortè est à Græco μάροσπιν, μαροσπιν, ut sit radicale.

רצץ Confringere, Conterere, Collidere. In Targum rarum est, & communiter per רעע explicari solet. Præteritum, ורצץ בפרדיו שני Et contrivit scrupis dentes meos, Hebr. ורצץ, Thren. 3. v. 16. Confregerunt capita fortium ipsorum, Numer. 21. 16. in Targ. Hieros. Participium, ורצץ שורי בעלי דכיהון Et confringens muros hostium ipsorum, Exod. 15. 6. in Targ. Hierosol.

רצוצא Pullus, Pullaster: Apud Talmudicos, רצוצא דמית בביעתא מהיכא נפיק רוחיה מהיכא דעל נפיק Sapiens quidam interrogatus; Si pullus in ovo moriatur, undenam anima ejus egrediatur? Respondit, unde ingressa est, iterum egreditur, Bechor. fol. 8. 2.

רק Tantum, Tantummodò, Duntaxat: תאנאן affumit numerum pluralem: unde, כל אכין ורקן שבתורה למיעוט Omnia רק & אך quæ in Legge extant, ad diminutionem valent, vide R. Sal. Levit. 23. 17.

רקב אעא דלא אהיר ביה רקבא Putredo. רקבא Lignum quod nulla invasit putredo, Hebr. ורקב, Jesa. 40. 20. Hinc, הרקיב רקב Putrefcere.

רקבא Et sicut putredo domui Jehudæ, Hebr. ורקב, Hof. 5. 12.

רקבובית Idem: הך רקבובית יתבלי: Sicut putredo veterascit, Job. 12. 28. Apud Rabbinos, רקבובית Putredo ascendet in nomina ipsorum. Item, Tinea: בנה הך רקבוביתא ביתיה: Aedificat sicut tinea domum suam, Jobi 27. v. 18. Hebr. בעש.

רוקבא Et sicut Blatta, ורוקבא חס, Jesa. 51. 8.

רוקבא Uter, utris: ושלמו מיא מן רוקבא: Et consumptæ fuerunt aquæ ex utre, Hebr. מן החמרת, Genes. 21. 15. Et accepit panem & utrem aquæ, Genes. 21. 14. ויקומו רוקבא חר Et stabunt in utrem unum, Hebr. נר Acervum, quod paraphrastes accepit pro נאר, Jos. 3. 13. 16. Sic eadem vox נר alibi transfertur per ויקבא, Psal. 78. 13. & 33. 7. Apud Talmudicos, רוקבאות של Utres gentilium, Avoda fara fol. 32. 1. Glossa scribit, והן של עור sunt ex corio.

תרקא Vide in תרק.

רקר Saltare, Tripudiare, Exsilire, Subsilire. Pabel Participium, מרקר ומשבח Saltantem & laudes canentem, Hebr. מפתו, 2. Sam. 6. 16.

רקרן Sonum saltantium, Hebr. הרצים Cursorum, citato suo cursu quasi saltantium, 2. Sam. 11. 13.

ריקור Saltatio. Rabbini scribunt, ריקור

esse saltationem, quâ unus pes est elevatus, alter fixus in terra. Sed קיפון est exilitio utroq. pede elevato.

II. רקר Cribrare, Vannere: הטוח והמרקר Mollens & vannens, Schab. fol. 73. 1. ומרקרת עמה Et vannit cum ea, Gittin cap. 5. in Mischna, Hiphil, הרקיד Idem: הרקיד ולש ואפה: Berach. fol. 58. 1.

הרקרה Vannatio, expurgatio per vannum, Ventilatio.

רקם Pictura acus, opus Phrygianum: ורקם ורקס Phrygianum & byssinum, Ezech. 27. 16. Item Macula variegatae pardi, ונקרא שלטי רקמתיה: Et pardus scuta maculatae picturae suæ, Hebr. חכרברותיו, Jerem. 12. 23. Est רקם Nomen proprium loci, pro Hebræo קרש, Genes. 14. 7. &c. Sic apud Talmudicos, מרקם ומחנרא, Gittin ab initio. Et קרש ברנע רקם ניהא, Deuter. 1. v. 19.

רקם Acupingere, arte scil. vel opere Phrygionico: Figurare, Delineare, Hebr. Hinc apud Talmudicos, שאם רוקמה וניקבה Si pictum vel figuratum sit (scil. ovum) & perforatum; Cholin fol. 64. 1. hoc est, Si pullus in ovo sit formatus, ita ut illius delineatio exterius in putamine conspiciatur, ut ovum q. pictum aut figuratum videatur. Sic, Ovû reptilis figuratum, mundum est; si verò quantumcunque sit perforatum, immundum est, Cholin fol. 126. 2. in Mischna. המפלת שפיר והיה Quæ abortit molam, siquidem figurata sit, (id est, delineationem formæ humanæ habeat, nec tamen signa habeat vel masculi vel foemellæ, tum numerat puerpera dies immundicie suæ pro mare & foemella) Nidda fol. 24. 2. in Mischna.

ריקום Delineatio, Figuratio.

רקן Evacuare, Deplere, Ejicere, Evomere, Expuere, quomodo pro Hebræo הקיא ponitur: Spoliare, Abripere, Eripere, Auferre: quomodo pro Hebræo הציל in isto significato usurpatur, Videtur ortum à ריקון Vacuus, quod est à ריק cum נ formativo: inde רוקן ubi Cholem indicat mediam quiescentem. & רוקן formativum, factum radicale, quod & in aliis quibusdam fit. Præterit. ורוקן ית ניתא דאכוכון Et abstulit Dominus pecudes patris vestri, Heb. כל עותרא דרוקן ית מן אכוכא, Genes. 31. 9. in Jon. ורוקנת לגנתא Et evacuavit lagenam, Hebr. ותער, Genes. 24. v. 20. in Jonath. ורוקנת ארעא ית יתבהא Et evacuavit terra habitatores suos. Hebr. ותקיא Et evomuit, Levit. 18. 25. ורוקנו ירת מצראי מנכסיהון Et spoliarunt Ægyptios divitiis suis, Heb. וונצלו, Exod. 12. 36. Ne auferas animam meam, Futur. לא תרוקן נפשי, Hebr.

ולא תרוקו ארעא יתכון Psal. 141.8. אל תער Hebr. Ne expuat terra vos, Hebr. תקיא, Levit. 18. v. 28. & Levit. 20. v. 22. ותרוקנו ית מצרים Et spoliabitis Aegyptios, Hebr. ונצלתם, Exod. 3. 22. Ithpabel Præteritum, מנהון אתרוקנת Evacuata fuit illis, Thren. 1. 1. ואתרוקנו בני ישראל Et spoliati sunt filii Israël, Hebr. ויתנצלו, Exod. 33. 6. Cantic. 2. 7. Futurum, ותרוקו ארעא Et evacuata fuit terra, Jesa. 3. v. 26. ותרוקני Inebriaberis & evacuaberis, Hebr. ותתערי, Thren. 4. 21.

רוקני Dolabra, dolatorium, quo ligna dolantur & levigantur, Kelim cap. 13. Videtur esse à Latino Runcina: vel Græcum Ρουαίνη. Suidas: Ρουαβα. τακτονιστὸν ἐργαστήριον. Hadrian. Jun. in Nomencl. Runcina dolatorium majus, quo levigantur polium-turq. afferes, &c. Vide Lexica Latina.

רקע Expandere, Extendere. Verbum in Targum rarum est. Futur. תרקע עפיה לשהקני. Expandes-ne cum illo nubes superiores, Jobi 37. v. 18.

יהי רוקעא Expansum, Firmamentum caelorum: יהוון נהורין ברקיעא Sit expansum, Genes. 1. 6. סין לומיניא רשמיא Sint luminaria in firmamento caelorum, Gen. 1. 14. ברקיעא דעושניה In firmamento potentiae ejus, Psal. 150. 1. ברקיעא לרקיעא Inter aquas sub firmamento, Genes. 1. 7. ינהר כווי רוקיעין. Lucet sicut splendor caelorum, Num. 24. 6.

Septem רוקיעין firmamenta Hebraei numerant, de quibus vide R Salomonem, Psal. 19. 7.

כל אפר נמור: Maculosum, maculis respersum: ורקיעא Omnem ovem punctis respersam & maculosam. Hebr. נקוד ומלוא, Genes. 30. v. 32. ורקיעא Et punctis parvis respersam & maculis iatis, ibid. תשיא רגוליא ורקיעיא Hir-cos pedibus varios & late maculosos, Genes. 30. v. 35. עויא נמורתא ורקיעתא Capras punctis parvis & latis maculis notatas, ibid. Apud Talmudicos, מורה רב ברוקעתא Concedit Raf de (ovibus) maculosis, Bava kama fol. 118. 2.

II. רוקע Refarcire, Assuere, affuto frusto rupturam reficere. In Targum, ברנליהוון ומסקנין בלו ומרקעין ברנליהוון Calcei veteres & refarti in pedibus ipsorum, Hebr. מטלאים, Jos. 9. 5. Apud Talmudicos, secundum Baal Aruch, Veteramenta profunt ad farcendam vestem, Bava bathra fol. 20. 1. In Talmud legitur, לקרעא דלבושא Ad rupturam vestis. Citatur etiam in Aruch ex Medrasch Echa cap. 1. v. 1. fol. 61. col. 3. קמיין שחיק אית לך, ואית בה כד רוקען אם חייט מן הכא ומתקטע מן הכא, quod explicat, Vestis trita est tibi cum 24. veteramentis affutis, si assuas ex hac parte, rumpitur ex altera. In meo exemplari sic pro eo lego: מרדעא אית ליה ובה כד מרקען חייט ליה מן הכא ומתבוע הכא.

Reartum, Restauratum. Apud Talmudicos, מאן חשיב ספון מאן רוקע, Quis habetur pro honorato? quis pro refarto? (scil. in hora mortis) id est, Pro compto, ornato ut mors ei parcat, vel, ut mortem ipse vincere & superare possit, מ'ק fol. 28. 1.

רוקיעין Pulvilli, Cervicalia: Frustra quibus refarciunt vestes: דמחטטון רוקיעי חשוד: Quæ consuunt pulvillos, vel, frustra inopis, Hebraicè בפתורת, Ezech. 13. v. 18. על רוקיעי השוכיהוון Super pulvillos inopum vestrorum, Ibid. vers. 20. Vel, Consuta frustra.

מרקועא: מרוקעא: מרקועא Veteramentum, Frustum rupturæ aut fissuræ affutum, vide paulò ante in verbo. Item, מרובין רבין רוקע, הוה מפיך תלת מאוון גרבין דמרקוע, Proferebat 300. canistra frustulorum panis, Gl. פתיתי להם, Talm. Hierof. Taan. cap. 4. fol. 69. 1.

רוקיעי ורהב: Lamina diductæ & expansæ. רובות ארת הרקועין Laminae auri, Schekal. cap. 4. Ad multiplicandum laminas, עו fol. 47. Temura fol. 30.

Quod Guido addit ex Aruch, רוקע idem etiam esse quod Prædatus est, Spoliavit, &c. ejus rei nullum vestigium reperio in Aruch.

רוקע Pulsavit, Percussit: Intumuit. Sic ponunt hoc loco ex Aruch, qui in litera מ ex Vajikra rabba sect. 5. adducit, אולא לגבי מנירתא, דידעא למשאל אולא לגבי מנירתא, Mulier quæ cautè novit mutuo vel commutato petere, veniens ad vicinam suam, & ostium apertum inveniens, tamen pulsat, & dicit, שלמא עלך מנרת, Salve mea vicina, מה בעליך עביר, quid agit maritus tuus? מה בנייכי עבדין, quomodo liberi tui valent? &c. Sed in meo exemplari nuncl ego: מדפק, לומנין ימא, א דפק. Guido ex Zohar etiam apponit; א דפקא, Aliquâdo mare quod absorbet cætera omnia maria, vocatur intumescens, turgidum.

רוקע Spuere, Despuere, Expuere. Futurum, וארי ירוק דוכנא ברנא Quum etiâ despue-rit fluxu laborans in mundum sive purum, Levit. 15. v. 8.

לא כן וכן אעוילת להכא עד דאולת, Apud Talmudicos, Nullo pacto ingredieris hic, nisi prius abiveris & spueris in faciem concionatoris, Vajikra rabba sect. 9. Vide in ביה, & in פלט.

מאתפנעו ורוק: Sputum: רוקא: רוק Et à me non abstinerunt sputum, Job. 30. 10. ער דאנלע, Donec absorbeam sputum meum, Job. 7. 19. Dum adhuc sputum est in ore, Nidda folio 16. Vide Sota fol. 47. col. 2.

רקק *Lacuna, fossulae aquarum tenuium, quæ facile exsiccantur*: *Palus, paludis*: עוף שנברא מן הרקק *Avis quæ creata est ex palude*, Cholin fol.27. id est, ex limo vel cæno palustri. Sic, ללמד על הרקק *Ut doceat, aves creatas esse ex paludibus*, R.Salom. Genes.2. Lacuna aquarum, Schabb. cap.ii. in Mischna. Sic in Targum, ירקקו מווי רחיש *Producant paludes aquarum reptile animæ viventis*, Genes.1.v.20. in Jonath.

רקיק *Laganum, Placenta tenuis aut contorta & implexa*, Bava bafra fol.19.2.

רקיקה *Sputum, idem quod רוק*, Talm.

רקיקת *Fus faculentum carniuum in fundo olla.*

רקיה *Tempus, pars capitis ad latera oculorum*, Hebr. *Hinc legendum*, ולוחיא דרקתא *Et maxillas temporis, vel דרקיקתא temporum*, Deuter.18.3. in Jonath.

רקת ננו ארקתא דסורא *Ripa, Littus*: *Cubabant juxtam ripam Soræ*, Succa fol.26.1. *Est & רקת Nomen proprium urbis in tribu Naphtali*, Jos.19.35. *De ista legitur apud Talmudicos*, רקת זו ציפורי ולמה נקרא שמה רקת משום *Rakkat est Tziporia. Et quare vocatur nomen ejus Rakkat? ideò quia sita est in ripa fluminis*, Megilla fol.6.1. *אנן ארקתא* *Nos autem ripa Euphratis nitimur*, Betza fol.32.2.

ררב Vide supra in רבב.

ררום Vide supra in רום.

רשב לוי איקלע לבי יוסף רישבא *Auceps*: *Levi veniebat in domum Josephi aucupis*, Cholin fol.116.1. Schab. fol.130.1. *Glossa explicat* אין פורסין, *& adducit aliunde*, צייד עופות *Non tendunt retia vel laqueos columbis.*

Deinde citatur in Aruch רישבא *pro ראש בית אבא*, ex Taan. fol.3. *& Bava bathra fol.128. sed in neutro loco reperio.*

רשה *Facultatem, Licentiam, Potestatem habere, Possè. Futurum*, לאשמעא *Quis potest audiendum proponere omnes laudes ejus*, Psal.106.2. *Hiphil*, הרשה *Facultatem, Licentiam, potestatem dare, concedere vel tribuere*, apud Rab. הרשה את בן ביתו *Licentiam dedit filio domestico suo*. מרשה *Potestatem dans*. *Qui potestatem accepit, potestatem habens*, Gewalthaber. *Hinc Participium passivum in Targum*, תהוון מרשן *Eritis licentiâ-donati, id est, erit vobis licitum comedere infermentata*, Deut.16.8. in Jonathane.

רשאי *Facultatem, licentiam, potestatem habens*: *Non est ullus præter te potestatem habens redimendi, nulli*

præter te licitum est, Ruth.4.v.4. *Plurale*, לית אתון רשאין למחמי *Non estis vos licentiam habentes, id est, non est licitum vobis videre Deum vestrum vacuis manibus*, Exod.34.20. in Targ. Hierosol. Sic vers.26. *Apud Rabbinos*, אין נביא *Non est propheta licitum quidquam innovare in Lege Mosis deinceps*, Megilla fol.2.2. Schab. fol.104.1. Joma fol.80.1. רשאין בני קופה *Potestatem habet cives mutandi arcam in scutellam, & scutellam in arcam (Eleemosynariam)* Basia fol.8.2. *Nomen proprium. Hinc in Aruch ex Cholin fol.80.1.* בית רשאי *Domus, familia Raschæi; sed in Talmud nostro est בית דושאי.*

רשותא *Facultas, Licentia, Potestas, Libertas, Liberum arbitrium*: נאכטל רשות חיות ברא *Et irritam reddam potestatem animalium aggressivum*, Levit.26.6. in Jonath. *Per Apocopen*, לית רשו *Non est ei potestas*, Deuter.21.16. לית רשו לנבר *Non est potestas ulli*, Eccles.3.14. *Sic omne לית רשו in Ecclesiaste, transfertur per רשו*. לא יוכל *Non est tibi potestas*, Hebr. לא לית לך רשו *Non est mihi potestas ducendi aliam*, Hebr. לא אוכל, Ruth.4.6. *Apud Rabbinos*, הרשות בירו *Facultas est in manu ejus, Liberum ipsi est: רשו רשו Res licentiæ, potestatis, id est, libera, quam licet agere vel intermittere: הרשות נתונה Libertas data est homini, id est, Libera potestas, Liberum arbitrium ad bonum & ad malum*, Pirke avoith cap.3. *In potestate plurium, id est, in loco publico, qui patet & licitus est omnibus: ברשות היחיד In potestate unius, id est, in loco privato, qui in unius jure & potestate tantum est. Cum licentia domini mei. Cum inferior aliquis à superiori discedit, sic honoris causa loqui solet. Sic ברשותך Cum licentia tua, vel ברשות בבורך Cum licentia excellentiæ tuæ.* In Pirke sive Capitulis Patrum scribunt cum Kametz ab initio, cap.2.

Deinde רשות est Potestas, Dominium, Magistratus, Regnum. Hinc, הוון זיהרון ברשות *Estote moniti sive cauti cum potestate, id est, cum principibus & regibus aliisque superioribus, qui sic dicuntur, quia omnia sunt in potestate ipsorum. Etsi enim מלך חיים In luce vultus regis sit vita, ut loquitur Rex Salomon Prov.16. v.15. tamen sereno ipsius vultui, hoc est, favori ejus non est fidendum nimium. Facile enim mutantur & favorem mutant in iram. Ideò rursus Salomon dixit ibidem ver.14. חמת מלך מלאכי Ira regis angelus mortis est. Cautè ergo cum iis verbandum. Additur & alia ratio in Pirke: Non enim adjungunt sibi hominem, nisi propriæ necessitatis causâ, &c. Ideo etiâ Schemaja dixit,*

dixit, לא תתורע לרשות, *Ne imotescas potestati*, i.e. ne nimium familiaris fias principib. ut legitur in Pirke cap.1. ודרשות מינות ודרשות Hæresis & potestas, vel dominium, עז fol.17.1. ודרשות מקברת בעלירה. Et potestas sepelit dominos suos: nudus ingressus est, & nudus egreditur. Utinam autem egressus ejus esset, sicut ingressus (scil. sine peccato) Joma fol.87.2. *Pluraliter*, רשויות, *Potentia, Potestates, Licentia, Licita. Forma pluralis est à precedenti* רשות, *quâ utuntur Rabbini etiam in locutionibus de Deo, ut cum dicunt: Suprà (in cælo) neque sessio est, neque contentio, non cervix, non lassitudo, non fortè, quod absit, duæ potentia constituantur, id est, duo principia divina, duæ personæ divinæ intelligentes, volentes, disponentes, Chagiga fol.15.col.1. אל תאמרו שתי רשויות הם Ne dicatis, duæ potentia divinæ sunt, Ego sum qui eduxi te ex Ægypto, R.Salom. Exod.20.2. Item, ארבע רשויות לשבת Quatuor licentia sabbathi sunt, Schab. fol.6.1.*

Potestate præditus, In potestate constitutus, Princeps: בנגידות רוחא משתרגג רשאנא *Lenitate spiritus pellicitur sive demulcetur princeps, Hebr. קצין, Prov.25.15. Alii libri, רישנא quod idem à ריש.*

שטר Licentia, Potestas, Facultas: הרשאה Literæ datæ potestatis, exigendi debitum aut aliud efficiendi nomine principalis, potestatem ipsi dantis. כותבין הרשאה *Scribunt literas potestatis.*

II. *Mutuare, Mutuo dare, Fœnore dare & fœnore accipere, fœnerare & fœnerari, Heb. נשה. Participium, ריש ביה Cui tu mutuas, Hebr. נשה, Deuter.24.11. Fœnore accipiens sicut is qui fœnerat ipsi, Jefa.24.v.2. לא ירשן ביה ומה דאנא רשאנא Non mutuatur mihi, & quod mutuo ego, & repeto ab illis, ideo maledicunt mihi, Jerem.15.10. Futurum, ארי תנשי בהברך רשות Quum mutuaveris proximo tuo mutuum aliquod, Deuter.24.10. Qui mutuaverit proximo suo, Deuter.15.2. Apud Talmudicos, לכיל לי מר מ גרוי דרשאנא בך Metiatur mihi Dominus quadraginta modios frumenti, quos mutuo dedi tibi, Nedar. fol.51.1.*

למ תהי Creditor, Mutuans, Fœnerator: רשאנא *Non eris ipsi tanquam fœnerator, Exod.22.24.*

כל גבר מרי רשו: Mutuum, Debitum: רשו *Omnis vir dominus debiti vel mutui, qui scil. mutuo dedit, Deuter.15.2. ut paulo antè in Futuro. Et omnis vir cui erat dominus crediti, i.e. creditor, 1.Sam.22.2.*

Idem, Rab. רשון

רושחתי Nates: רשחן *emphat. Ad nates, id est, morbum natium, afferat acaciam & aloen, Talm. Gittin fol.69.col.2. Glossa, תחתיות. In Aruch adducitur hoc in שחת, & scribitur לשיחתא. Hinc Guido & alii ponunt, שחתא Hemorrhoids, ficus morbi genus.*

רפה Remissum, Pigrum, Segnem esse, Heb. רפה. Participium, תקיפו ידיו דרשון Confortate manus quæ remissæ sunt, Jefa.35.v.3. Alii libri רשל ex Participio passivo Pabel. Pabel רשל חוץ מרשל ית ידו Remissum reddere. Participium, ידוהי Ipse remissas reddit manus omnium virorum bellatorum, Jerem.38.4. Participium pabil, ידוהי Et manus ejus remissæ sunt, 2.Sam.17.2. Futurum, לא תרשל ית ידך מעבדך Ne remittas manus tuas à servistuis, Hebr. אל תרף, Josuæ 10.6. Ithpabel, Præteritum, יתבי רמשק Remissi facti sunt habitatores Damasci, Jerem.49.v.24. Remissæ factæ sunt manus nostræ, Jerem.6.24. ואתרשלא ידוהי Et remissæ factæ sunt manus ejus, Jere.50.43. Participium, אימתי אתון Quamdiu segnes estis? Josuæ 18.3. Futurum, לא יתרשלו ידך Non remissæ fient manus tuæ, Soph.3.v.16. Apud Talmudicos, מרושלין Remissi, Laxi, Sevach. fol.18.2.

מאתרשלות רשין Remissio, Pigritia: מאתרשלות *Præ remissione manuum, Hebraicè, Jerem.47.3.*

Idem, apud Rabbinos. רשול

רשם Signare, Consignare, Designare, Exarare, Conscribere, Describere. Præteritum, רשם כתבא ואסרתי Exaravit scriptum & interdictum, Dan.6.10. הלא אסר רשמתא Nonne interdictum exarasti? Dan.6.12. Participium præsens, וי דרשמן Væ qui consignant signaturas iniquas, Hebr. החקקים, Jefa.10.v.1. Participium pabil, וי Quod exaratum esset scriptum illud, Dan.6.11. Futurum, ותרשם כתבא Et exarabis scriptum, Dan.6.v.9. ותרשם תוא על בית עיני גבריא Et consignabis signum super oculos virorum istorum, Ezech.9.4. Ithpabal, Præteritum, אתרשמו Signati fuerunt vultus ipsorum, Ezech.27.v.35. Pabel, Participium, בר מרשמן בקרבא Quum consignati essent in bello, Judic.5.14.

רשמא Signum, Signatura, Nota, descriptio, Vestigium, quod pedum vel gressus est signum: ולא רושם ברשיהון *Neque signum in capitibus suis, Hebr. קרחה, Levit.21.v.5. in Jonath. Scripta iniquitatis, Hebr. רשמן דמינס, Jefa.10.1. חקקי און Notæ percussio-nis, Jefa.3.24. ורושמן חריתין Et signaturas excisas, Hebr. וכתבת, Levit.19.v.28. Forma feminina, Vestigia pedum Messia tui, Hebr.*

Hebr. עקבות, Pſal. 89. 52. Et vesti-
gia gressuum tuorum, Pſal. 77. 20.

רושם *Idem, apud Rabbinos. Item, Descriptio,
locus inventionis Logicae. In Targ. רושם שיחנא* Nota
ulceris, Levit. 13. 23. *רושם פוארה* Nota uſtionis,
Lev. 13. 24. *ברושם בתבהא* Secundum signaturam
scripturae ejus, Esth. 3. 12.

רושם *Idem. רושמה* *Idem.*

רושם *Scriptum, Scriptura. Hinc frequens apud
Rabbinos, Explicatores, Interpretes* Scripturarum,
sacrarum scil. id est, מקראות, & ex iis subtilitates & allegoricas expositiones scifi-
cantes, Bava kama fol. 82. 1. Sanhedr. fol. 105.
Berach. fol. 24.

רושם *Bruchus, locuste species: ורית*
Et bruchum juxta speciem
suam, Hebr. סלעם, Levit. 11. 22.
Et bruchi non erat numerus, Hebraicè וילק,
Pſal. 105. v. 34. *Apud Talmudicos, זה רשון*
hoc est, סלעם (in Bibliis Levit. 11. vers. 22.) est
רשון, Cholin folio 65. *In altero exemplo, quod in
Aruch adducitur ex Nidda fol. 38. col. 1. pro ברשון*,
legitur מראשו. In Vajikra rabba sect. 14. תחלת
ברייתו רומה לרשון.

רשע *Aphel, ארשע, Impiè, improbè agere. Ver-
bum in Targum rarum est, pro quo commu-
niter usurpatur חוב. Præter. ארשענא* Improbè egi-
mus, Pſal. 106. v. 6. *Et impiè*
egerunt sicut patres ipsorum, Hebr. ויבגרו, Pf. 78.
v. 57. *Et nunc* לא תתרשעון, Ithpabel. Futurum,
ne fiatis improbi, Jesa. 28. 22.

רשע *Impius, Improbus: ותוב כועיר ולית רשענא*
Iterum quàm minimū, & non erit ampliùs im-
probus, Pſal. 37. 10. *Hoc titulo hostes quidam Israë-
litarum in Targum insigniuntur: זרון דפרעה רשענא*
Arrogantia Pharaonis improbi, 2. Sam. 22. v. 9.
Pſalm. 89. 11. *נבוכדנצר רשענא* Nebucadnezar im-
probus, Thren. 4. 12. *קושטנטינא קרתא דאדום רשענא*
Constantina urbs Edomeæ impiæ, Thren. 4. 21.
Roma impia quæ æ-
dificata est in Italia, Thren. 4. 22. *יהב יי ית אדום*
Dedit Dominus Edomum impium
& stultum, Eccles. 10. v. 6. *המן רשענא* Haman im-
pius, Esth. 3. 1. *בר עמלק רשענא* Filius Amaleki im-
pii, Esth. 3. v. 1. &c. *Et improbus*
quum conversus fuerit ab omnib. peccatis suis,
Ezech. 18. 21. *אוצרי דרשענא* Thesauri hominis im-
probi, Prov. 10. 2. *רמוצי לרשענא* Qui justificat im-
probum, Proverb. 17. 15. *Et improbo,*
Pſal. 50. 16. *Plurale, במלכת רשעון*
In consilio im-
proborum, Pſal. 1. 1. *חובתהון* Ex im-
probis egreditur improbitas ipsorum, 2. Sam. 24.
v. 14. *נברין רשענא* Viri improbi, 2. Sam. 4. v. 11.
Et improbi in gehenna judicabun-

tur, 1. Sam. 2. 9. *אתקין נהנם לרשענא* Præparavit ge-
hennam improbis, 1. Sam. 2. 8. *ארתא*
Bibent omnes improbi terræ, Pſal. 75. 9.

רשע *Impietas, Improbitas: ולית הלכית*
Et nõ ambulavi in improbitate, 2. Sam. 22.
v. 22. *מארהיה דרשענא* A via sua impia, Ezech. 3.
v. 18. *מחשבון ברשענא* Cogitationes in improbitate,
Pſal. 141. 4.

רשע *Idem: ואטעני ברשעותיה* Et seduxit me
improbitate sua, Gen. 3. 13. in Jonath.

רשף *Pruna: וניתהון לרשפון דנור* Et greges
ipsorum prunis ignis, Pſal. 78. 48.

רשק *Nardus: רשק ומוריקא* Nardus &
crocus, Cant. 4. 14. *כפורין עם רשקין* Cam-
phora cum nardis, Cantic. 4. v. 14. *Aliter apud
Rabbinos, כורכמא רישקא* Crocus hortensis, id est,
של גן, nempe orientalis, qui in hortis crescit.
Vide in פרכום.

רשש *Gleba: רששין* Fundus vel ager qui producit vel habet
glebas, Nidda fol. 8. 2.

רשש *Abstrahe te, Defere,* Prov. 4. 15. *מריש* Deferens, Reiciens, Pro-
verb. 13. 18. & 15. 32. *תרשון* Deseretis, Prov. 8. v. 33.
pro Hebr. פרע. *Sed Lexica hanc Radicem igno-
rant, ארuch in רש ponit ea, ut ארuch Elias.*

רתה *Curvus. Plurale, ופרק ית גלגלי*
Et confregit rotas curruum
ipsorum, Exod. 14. 25. in Targ. Hierof. pro quo
in Jonathane est ררותיה.

רתה *Dimittere, Remittere ex gratia אר clemen-
tia: ut, Elieser & Itamar filii ejus reliqui, digni
fuiſſent qui comburerentur, הכתוב*
nisi quòd gratiosè remisit id Scriptura
Aharoni, Aruch ex Siphra. Et in Beresch. rabba
sect. 20. *על רעתיה דוכדי בן לוי ריתה עליו*
Sed juxta
sententiam Sifdi filii Levi remisit ei, id est, הניח,
ut Aruch exponit.

רתוי *Idem quod ראוי Dignum, Conveniens, Bo-
num, melius: Qui non parcit glorie creatoris sui, רתוי*
melius fuisset ei, si non venisset un-
quam in mundum, Chagiga cap. 2. in Misna, ab ini-
tio. *Similis locutio ei, quæ Christus utitur Matth. 26.*
v. 24. *Bonum erat illi homini, si natus non fuisset.*
Conveniens ipsi
est, ut decidat 12. menses in lectum, Rosch ha-
schana fol. 25. 1. *Quidam libri habent ראוי.*

רתח *Fervere, Effervescere, Ebullire. Metapho-
ricè de fervore sanguinis in ira dicitur, Ex-*
candescere, Ira fervere. *Præteritum, רתח לבי כגושמי*
Fervet cor meum in corpore meo, Hebr. רחם,
Pſalm. 39. 4. *Alii libri רתח ex forma Participii
præsentis. וחימתיה רתחת ביה* Et excandescencia
ejus fervebat in eo, Hebraicè בעררה, Esth. 1. v. 12.

Inferius, למרתח ולמפר, Ad effervescendum irā, & dicere verba rebellionis, Eccles. 7. vers. 10. *Pabel, Participium*, ואין את מסרב ומרתח, Si autem rebellis fueris & effervescens, Eccles. 7. v. 10. *Aphel, Participium*, מרתח היך דורא, Fervet instar ollæ, Hebr. ורתח, Job. 41. 23. *Apud Rabbinos*, ער דרתחא קדירך שפוך, Dum fervet olla tua, effunde, Berachoth fol. 62. 2. *Proverbiale est*: Dum suppetunt tibi facultates, largire & da pauperibus: dum facultas est benefaciendi amico, benefaciendum, & non differendum: dum valetudo & facultas docendi datur, docendum, & doctrina ex gratia Dei concessa, non pessundanda. Sic ad omnia media accommodari potest: למה תרתח ולא תחטי, Ne excandescas, & non peccabis, Berach. fol. 29. 2.

Fervor, Spuma fervoris: ושבוך רותחא, Et relinque fervorem, Heb. חמה, Psal. 37. v. 8. ואתמלי המן עליו דמרדכי רתחא, Et repletus fuit Haman super Mardocheum fervore, Esth. 3. 5. ורתחא דמלכא אשתריכת, רותחא, Esth. 5. 9. ורתחא ברותחא, Fervore, Psalm. 78. 49. כרותחא על אפי מינא, Sicut spuma in superficie aquarum, Heb. כקצף, Hos. 10. 7. *Cum Aff.* אמתב ית רתחי, Avertit fervorem ire meę, Numer. 25. 11. in Jonath. ולא ברותחך תררי יתי, Neque in fervore tuo castiges me, Psalm. 6. vers. 2. Et non est qui abscondi possit ab ira ejus, Psalm. 19. v. 7. בכון קום ברותחיה, Tunc perrexit in fervore suo, Esth. 7. 7.

Fervens, Bulliens. מרותח רותח

Frixum, Bullitum: מרתחא תעל יתה, Frixum afferes illud, Levit. 6. 24. in Targ. Hieros. Scribitur vulgō מרתחא ex forma Hebraica cum Kibbutz.

Cacabus: מנותח מרתחא, Munus cacabi, in cacabo coctum, Levitic. 2. 7. in Jon. רתחעבר, Quod paratum fuerit in cacabo, Lev. 6. v. 32. Jon.

Fervidus, Iracundus, qui omnia fastidiose & cum ira accipit & habet. Hinc illud: שלשה חייהן: *Tres sunt, quorum vita non est vita, misericordes, iracundi, & mæsti animo, id est, melancholici*, Pesach. fol. 113. 2. *Misericordes*, scilicet nimium & semper, quorum misericordia, crudelitas est, & virtutum ac vitiorum confusio, unde peccatorum impunitas enascitur. *Iracundi*, qui cum fastidio & ira omnia audiunt, accipiunt & peragunt. *Mæsti mente*, qui semper tristes sunt, & nullo hilarioris mentis motu quicquam vel agunt vel moventur.

Spumare, in spumam fervere, spumam emittere.

Fervor, Effervescencia: Spumatio, ejectione spumæ: רתחת היין, Effervescencia vini, quando faeces ut spumam emittit, quas postea resorbet, & in fundum demittit, Tibbul jom cap. 1.

Currus, Quadriga: ברתיך אגש, Cum curru, id est, curribus hominum, Jesa. 22. 6.

Idem: רתחא, Et descendit Siserā de curru, Judic. 4. 15. ברתיכא תנינא, In curru secundo, Gen. 41. 43. ית כל רתיכיה, Omnem currum suum, id est, omnes currus suos, Jud. 4. v. 13. *Plurale*, אף רתיכין אף פרשין, Etiam currus etiamque equites, Genes. 50. 9. וקמו ית רתיכיה, Et operuerunt currus, Exod. 14. v. 28. וכל רתיכי, Et omnes currus Aegyptiorum, Exod. 14. v. 7. בקניאות רתיכי, In multitudine curruum meorum, Jesa. 37. 24. ואלק באשתחא רתיכך, Et incendam igne currus tuos, Nah. 2. 13. וטקס יוסף רתיכוהי, Et paravit Joseph currus suos, Genes. 46. v. 29. Currus & equites ipso, על רתיכיהון ועל פרשיהון, Exod. 14. 26. סוסון ורתיכיהון, Equos & currus ipsorum, Jerem. 51. 21.

Idem: ארתכיה, Currum suum & populum suum, Exod. 14. 6. ארתכין, ארתכי פרעה, Currus & equites, Psal. 76. 7. ארתכו דפרעה, Currus Pharaonis, Exod. 14. v. 9. ארתכו דפרעה, Currus Pharaonis, Exod. 15. 4.

Consolidare, Reparare, Ferruminare, Rab. נתנן לצורף וריתכן, Dat ea aurifabro & ferruminat ista, id est, מחבר כסף במקום שבר, argento consolidat locum fracturæ, Schabbas fol. 16. 2. ריתך, Qui reparat instrumentum aliquod idolo, עז fol. 52. 1.

Scoria argenti, טל ארבעה, Tal. Gittin fol. 69. 2. & 86. 2. *R. Salom. exponit Gallice* קוניילון, Baal Aruch scribit esse lapidem quem vocant לישווצו, quod est ex Græco טל ארבעה.

רתם: רתמא חר, Juniperus: רתמא, רתם, Sub junipero quadam, Hebr. רתם, 1. Reg. 19. v. 4. ועקרי רתימין מוניהון, Radices juniperorum sunt cibus ipsorum, Job. 30. 4. עקרי רתמא, Radices juniperorum comburuntur, & fiunt prunæ ad cibum ipsorum, ibid. in altero Targum. גומרי רתמין, Carbones juniperorum, Psal. 120. vers. 4.

Averti, Avertere se, Recedere, Retrocedere, Reverti: Præteritum, ורתיעת לאחורא, Thren. 1. v. 8. ורתען וקמו תריסר מילין מרחיק, Et retrocesserunt steteruntque duodecim miliaria eminus, Exod. 20. 18. in Jonathane, Hebr. ונתעו, Et moti sunt, ועית ורתעית בתראי, Commotus sum & recessi retrorsum, Cant. 2. 5. *Futurum*, ארום ורתע לביה, Nam retrocessit animus ejus, Deut. 19. 6. in Targum Hieros. ורתם, quod per reddi-

redditur Psalm. 39. 4. & sic hoc loco Onkelos, quomodo fortasse etiam in Targum Hierosol. legendum. **רָתַעוּן** לאחורא Recedant retrorsum, Hebr. ויסגו אחור Psalm. 35. 4. *Pabel, Præteritum*, ורתענון בלמא דלית ארחא Et recedere fecit eos, avertit vel abduxit eos in vastitatem, ubi nulla est via, Job. 12. v. 24. In Hebræo est ורתעו pro quo mox vers. sequenti ponitur ורתענון, & sic fortè etiam pro illo legendum, vel ex Præterito ורתענון. Nam רתע pro תעה nunquam in Targum legitur, quod sciam. *Apbel, Præteritum*, ורתע לאחורא Recedere fecit, reduxit retrorsum manum dexteram suam, Hebr. השיב, Thren. 2. 3. *Futurum*, ורתעני קרל Obvertere fecit me cervicem coram hostibus meis, Hebr. השיבני Thren. 1. 13.

Apud Rabbinos, מרתען שפוותיה ממתנייתא, רב ששר ורב ששת מרתע כוליה גופיה מפלוליה דרב רב Raf Chasdæ labia recedebant à traditionibus Raf Scheschet: & Raf Scheschet retrocedebat toto corpore suo à subtilitatibus Raf Chasdæ, Eruvin fol. 67. v. 1. ונתע לאחוריו Et retroactus est retrorsum.

רתף *Cella, Cellarium*: שהיה מונחת במרתף Quod repositum erat in cella aceti. מרתף של יין *Cella vinaria*.

רתק *Sepire, Sepimento munire & claudere*. In Vajikra rabba sect. 21. לעולם ישקיע אדם עצמו במשניות שאם ירתק יפתחו לו אם לתלמוד לתלמוד אם לאגדה לאגדה.

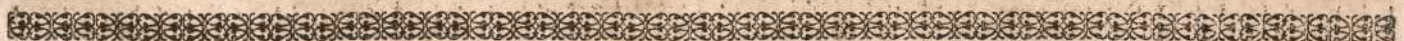
Sepes, sepimentum, proprie ex ramis implexis instar catenæ, a רתוק Catena. שורא Murus & sepes, Mezia fol. 107. 2.

Pugnis, siquidem idem significet, quod suum Hebraum: באכנא או במרתוקא Lapidè vel pugno, Hebr. באגרוף, Exod. 21. v. 18. Onkelos, בכורמין, quod Fustem, Baculum potius significat. In Beresch. rab. sect. 51. כמרתק מן גבר Sicut pugnus à viro; *Glossa*, Sicut lapis vi emissus à viro.

רתת *Tremere, Contremiscere, Horrere, Metuere. Præteritum*, ולא רתת מניה Neque metueret ab eo, Esth. 5. 9. Hebr. ועו Commoveret se. רתתון מניה Tremuerunt aquæ, Hebr. ורתתון מן מופיתיה, Psal. 77. 17. *Participium*, Et contremiscunt ab increpatione ejus, Job. 26. v. 11. *Imperativus*, רתתו מן קרמיה Contremiscite ab eo, Hebr. ורתתו Psal. 96. vers. 9. *Futurum*, Cor meum contremiscit in me, Hebr. ורתתו Psal. 55. 5.

Tremor, Horror: ארי אחרני רתתא Nam comprehendit me horror, Hebr. השבץ 2. Sam. 1. v. 9. רתתא היך אתא ילדה Tremor sicut mulieris parientis, Hebr. חיל Dolor, Psal. 48. v. 7. רתתא Tremor invasit eos, Hebr. רתתא, Hos. 13. 1. ורתתא Horror & contractio, Hebr. השאת והשבר Thr. 3. 47. השאת ורתתא Pavor obtigit mihi & tremor, Hebr. ורתתא Job. 4. 14. ורתתא Et lætabor in metu, Hebr. ורתתא Job. 6. 10. ורתתא Et orate cum tremore, Hebr. ברעה Psal. 2. 11.

הקיבה והרת והיותרת. In Berach. fol. 57. 2. *Glossa explicat*, וידלרייא שהשליל בתוכה, ארuch, קיבה לא הקיבה שבכתמה גדולה אלא שבכתמה קטנה שמעמידן בה את הגבינה: *Vide & הרת*.

שאב *Haurire aquam, aërem vel ventum*, Heb. *Attrahere, Extrahere*, Rab. Unde, אבן *Lapis attrahens, id est, Magnes, de quo vide in אבן*. *Talmudici mediam radicalem א quandoque abjiciunt, quandoq. in י convertunt: ut, מישב Hauriendo exhaurit, vel, trahendo extrahit, scilic. sanguinem, pro משאב שאב* Pesach. fol. 74. col. 2.

Anhelitus. שיאובו ורוחו של פי הוא קבצן *Anhelitus & spiritus oris, ipse colligit vel tollit eos*, R. Sal. Jesa. 34. 16.

Fistula, ab *Attractû aëris sic dicta*: ורתתון בחרות חניכון בשאובתא וחלילא in gaudio festorum vestrorum fistulâ & tibiâ, Deut. 16. 14. in Jonathane.

Locus erat certus in atrio mulierum בית השואבה

sic appellatus, in quo in Tabernaculorum festo solemnem quãdam celebrabant festivitatem: Hinc; כל מי שלא ראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה מימיו Qui non vidit lætitiã domus hauritus vel hauriendi, nullum unquam vidit gaudium, Succah cap. 5. in Mischna, ab initio: Majemon annotat; Beth-haschoavah est nomen loci, quem lætitiæ destinant, & hoc nomine appellarunt, propter illud; Et haurietis aquas cum gaudio, Jesa. 12. vers. 3. Bartenora; Lætitiã domus hauriendi.) Propterea quòd omnis hæc lætitiã fiebat propter aquam libaminis quæ hauriebatur, ideo vocarunt eam Lætitiã, vel Gaudium domus hauriendi, juxta illud, Et haurietis aquas cum gaudio. In Talmud Hierosolymitano legitur; Dixit R. Jehosuah ben Levi: Quare vocatur nomen ejus בית השואבה?

Propterea quod inde hauriebant (שואבים) spiritum sanctum, juxta illud, Et haurietis aquas, &c. Codice Succah, fol.55.col.1. De ritibus gaudii sive festi illius potest ulterius consuli citatum caput Talmudicum. Hoc festum celebrabatur, quando Christus ad Judæos dixit Joh.7. Si quis sitit, veniat ad me, &c. Vide notas Tremellii.

שאל Rogare, interrogare, postulare, petere, expetere, Querere, requirere. Hinc Petere panem, est Mendicare, ut Proverb.20. Interrogare aliquem consilii causâ, est Consulere aliquem, ut Num.27. Convertitur sæpè א in י. Præteritum, שאל Verbum hujusmodi non petiit ab ullo mago, Dan.2.10. מן שאל מנה Aquam petiit ab illa, Jud.5.25. ית קרתא די שאל Civitatem quam postulavit, Jos.19.50. ית עברוהי שאל Dominus meus interrogavit servos suos, Genes.44.19. וישאל יעקב ואמר Et rogavit Jacob, & dixit, Genes.32.29. מתקל קדשי דרהבא דשאל Pondus monilium aureorum quæ petierat, Jud.8.v.26. וישאליה גברא Et interrogavit eum vir iste, Genes.37.15. בכל די שאלתא Juxta omnia quæ petiisti à Domino, Deuter.18.16. חלף דשאלתא ית Pro eo quod petiisti rem hanc, ולא Neque petiisti tibi annos multos, ולא שאלתא לך עתרא Neque petiisti tibi divitias, ולא שאלתא לך נפש בעלי דכבד, ולא שאלתא לך סברותא Et petiisti tibi intelligentiam, 1.Reg.3.11. Cum י in medio, לא שאלתא Non petivisti, Psalm.40.7. Duo petii à te, Proverb.30.7. השאלית ברא Num petivi filium à Domino meo? 2.Reg.4.28. וימן קדם יי Et à Domino expetivi eum, 1.Sam.1.20. וישאלתיה Et interrogavi eos, Jefa.41.28. וישאלתא Petiverunt petitionem, Heb. התאו תאוה Num.11.4. וית ברוד שאליו Et Baruchum interrogarunt, Jerem.36.17. וישאלו אנשי אתרא Et interrogarunt viri loci istius, Genes.26.7. די שאלתון Quem petivistis, 1.Sam.12.13. שאלנא לשביא אלך Interrogavimus senes istos, Esr.5.v.9. Participium, שאל רוגו ego te verbum, Jerem.38.4. פתנמא חד אנא שאל מעפד Rem unam peto ego abs te, 2.Sam.3.v.13. וישאל בבדין Et interrogans, consulens pythones, Deuter.18.11. וישאל בחצרא ולית כמא דשאל גברא Et petit, mendicat in messe, & nihil invenit, Proverb.20.4. דשאל גברא Sicut requirit quispiã Verbum Domini, 2.Sam.16.v.23. Plurale, שאלון מן קדמי דין Petunt à me judicium vel jus, Jefa.58.2. מן דלא חבימת שולין לי Id quod nescio, rogant me, Psalm.35.vers.11. וישאלון מניה מלכא Qui petunt ab ipso regem, 1.Sam.8.v.10. Faemininum, שאלנא מנד Ego peto abs te, 1.Reg.2.v.20. Infinitivus, למשאל

Interrogare urbem primò, 2.Sam.20.v.18. למשאל במימרא די Require, consulere Verbum Domini, 1.Sam.23.v.4. Imperativus, שאל אבך ויחוי לך Interroga patrem tuum & indicabit tibi, Deut.32.7. שאל לך אתא Pete tibi signum, Jefa.7.v.11. שאליו אמי Pete, mater mea, 1.Reg.2.20. וישאלו לו מלכותא Imò pete pro ipso regnum ipsum, 1.Reg.2.v.22. שאלו כען בעממא Interrogate quæso gentes, Jerem.18.vers.13. וישאלו לשבילין Et interrogate de semitis antiquis, Jerem.6.v.16. Futurum, לא אשאל Non petam, Jefa.7.v.12. ותשאל יאור Et interrogabis benè, Deut.13.14. וישאל ליה ברין אורי Et roget, consulat ipsum de judicio Urim, Numer.27.v.21. ארי וישאלנך בנד Cum interrogaverit te filius tuus, Exod.13.14. וישאלנך למימר Et interrogaverit te dicens, Genes.32.17. אם אנש יתי וישאלנך Si vir quidam venerit, & interrogaverit te, Jud.4.20. כל די וישאלנכון Quicquid interrogaverit vos, Esræ 7.21. ותשאלון ליה בשמי לשלם Et interrogabitis eum nomine meo de pace, id est, salutabitis eum à me, 1.Sam.25.5. וישאלון De Tzione interrogent, Jerem.50.5. וישאלון לך לשלם Et salutabunt te amice, 1.Sam.10.4. Pabel, Præteritum, שאל גברא לנא Interrogando interrogavit nos vir iste, Genes.43.7. וישאלו יתנא Illic rogarunt nos Babylonii, Psalm.137.v.3. וישאלו וישאלו שאלתא במדברא Et petiverunt petitionem in deserto, Heb. ויתאו תאוה Et concupiverunt concupiscentiam, Psalm.106.14. וישאלו Et petent sive mendicabunt, Hebr. וישאלו Psalm.109.10. שאל ברין לדרגא Interroga quæso generationes prisca, Deuter.4.32. Jon. Ithpehal, Præteritum cum Infinitivo, אשתאלא אשתאל מני דוד, Petendo, sive petitionem expetivit à me David, id est, veniam sive copiam impetravit à me David eundi Bethlehemum, 1.Sam.20.6.28. נדרשתי . Requiritus sum in verbo meo, Hebr. וספר ומשתאל, Participium, Et scriba & rogans sive rogator aut sciscitator divinationum, Hebr. וקסם, Jefa.3.2. Talmudici א sæpe convertunt in י: ut, שאל Petens, שאליו Petere. In Ithpehal, שאלו, Rogari, Interrogari, quasi א שול, vel שול: ut, Interrogatus est de negotio immunditici, Cholin fol.52.2. In glossa legitur אשתיל. Item, ניתשיל id est, נשאל, Nedar. fol.90.2. אשתיל אשבועתא Interrogatus est per juramentum.

Interrogatio, Petitio, Questio, postulatio, postulatium: שאלא חדא אנא שאל מנד Petitionem unam ego peto abs te, 1.Reg.2.16. שאל אנא מנכון שאלנא Peto ego à vobis petitionem, Jud.8.24. שאלתא Petiverunt petitionem, Hebr. התאו תאוה, Numer.11.v.4. וישאלו

למתן ית שאלתי idem, Psalm. 106. 14. Concedere petitionem meam, Esth. 5. vers. 8. בלהון שילתך Petitione meâ, Esth. 5. v. 7. מה שאלתיך Omnes petitiones tuas, Psalm. 20. 6. אסתך מלכתא Quæ est petitio tua Esther regina? Esth. 5. vers. 6. Apud Rabbinos, ה השאלה He interrogacionis.

Idem: שילוחן Et dedit ipsis petitionem ipsorum, Psalm. 106. vers. 15. pro שאלות.

Idem: משילי Et dabit tibi petitiones cordis tui, Psalm. 37. 4. קברי רמשאלי Sepulcra petitionum, Hebr. קברות התאוה Sepulchra concupiscentiæ, Num. 11. 34.

II. Petere mutuo vel commodato, Accipere commodato. Præteritum, ושאלו ממזרים כלי מנין Et petiverunt commodato ab Aegyptiis vasa argentea, Exod. 12. 35. וארי ישאל Futurum, Quum petitierit commodato quispiam a proximo suo, Exod. 22. 14. ותשאל אתתא מן שכבתה Et commodato accipiet quæq; mulier a vicina sua, Exod. 3. 22. Et commodato petent quisque a proximo suo, Exod. 11. 2. Et commodato dederunt ipsis, Exod. 12. 36. Apud Rabbinos, השאיל Mutuare, mutuo dare, commodare, Locare: אין המושאל Commodato aliquid accipiens, non debet illud commodare alteri. המושאל Locator. Locatum: mutuo vel commodato sumptum: Apud Philosophos, מושאל Metaphoricum: שמות המושאלים Nomina commodato sumpta, id est, translata, metaphorica. Talmudicè אושיל unde contractè Commodato mihi אושילן גלימך Commoda mihi pallium tuum. Pallium commodato acceptum.

Sepulchrum: Hebr. שאל, commutatis Jod & Aleph. Talmudici, שילתא איצטלן דמילתא לבר, Sepulchrum est quasi stola melotæ homini nobili, cujus viaticum absumptum est, Moed katon fol. 28. col. 2. Sensus: Mors pulchra est ei cujus opes sunt absumptæ (homini diviti ad paupertatem redacto) ut vestimentum pretiosum ex lana melota. Targum: ותובון Revertentur impii in sepulchrum, Psalm. 9. v. 18.

Rab. השאלה Accommodatio, comodati datio. Item Metaphora, locutio commodato sumpta ab uno, & translata ad aliud. Metaphoricè.

שאם unde in Pabel Turbare, Perturbare, Conterere, Profligare. Idem est שאם, de quo in שאם. Præteritum, ושאם Et perturbavit sive profligavit castra Aegyptiorum, Hebr. ונהם Exod. 14. 24. in Targ. Jonathanis.

Haurire, Attrahere, Anbelare, Aspirare. Rarum in Chaldaismo Verbum est. Participium, חיד עכרא דשאף טולא Sicut servus qui aspirat ad umbram, nempe confecto labore diurno, Hebr. ישאף Job. 7. 2.

Talm. שאפו שכרא ממנא למנא Hauferunt vinum de vase uno in aliud, i. e. fuderunt, Schab. fol. 139. col. 2.

שאר Reliquum, residuum esse vel fieri, Relinqui, remanere, superesse:

א sepe convertitur in י, ut aliàs, maxime in Pabel עוד אשתאר Præteritum, אשתאר Ithpabel שיר Adhuc reliquus est minimus, 1. Sam. 16. 11. Et reliqui facti sunt homines pauci, Jesa. 24. 6. משריתא דאשתאר Acies quæ residua fuerit, Genes. 32. v. 8. וארעיא Femminum, אשתארת Et terra relinquitur multa admodum, Josua. 12. 1. ואתתארת היא ארמלא Superstes relicta est ipsa vidua, Ruth. 1. 3. דאשתארת לכו מן ברדא Quod relictum est vobis a grandine, Exod. 10. 5. Quum reliquus essem ego, Ezech. 9. v. 8. ולא אשתארו כהון תרין Neque relictii sunt ex ipsis duo; והון דאשתארו Eruntque qui residui fuerunt, 1. Sam. 11. 11. Et qui reliqui fuerunt, in montana fugerunt, Gen. 14. v. 10. דאשתארו Qui remanserunt, 2. Reg. 19. v. 30. Omnes familiae quæ remanserunt, Zach. 12. 14. ארי אשתארנא ועיר Nam relictii sumus pauci ex multis, Jer. 42. 2. Futurum, ורישתאר Et qui residuus fuerit, Ezech. 6. vers. 12. Et reliqui eritis homines pauci, Deuteron. 28. 62. די ושתארו כהון וישתארו בירי Qui residui fuerint inter ipsos, Zach. 9. vers. 7. אשתארן בירי Relinquentur in eo, Jesa. 17. 6. אשתארן בירי Omne quod reliquum fecerit grando, Exod. 10. 12. לא אשתארו כל נשמא Non fecerunt reliquam ullam animam, Jos. 11. v. 14. לא אשתארנא משובב Non fecimus reliquum, qui evaderet, Deut. 2. 34. Futurum, ואשתאר בנוך עם Et relinquam in te populum humilem, Sophon. 3. 12. לא ושאף בך עכורא Non faciet reliquum tibi frumentum, Deuter. 28. 51. לא נשאף Non relinquemus ex eo quicquam, Exod. 10. 26. לא ושארו מנודה Non relinquent ex eo, Num. 9. 12. Pabel, שיר Reliquit, Gen. 10. 12. in Jon. אשתאר Ithpabel sic.

שאר Reliquum, residuum, reliquæ: שאר דלא חטו Residui qui non peccaverunt, Jesa. 10. 21. ושאף עכורי קרביה Et reliqui servi prælii ejus, Jesa. 10. 19. בשאר מדינתא דמלכא In reliquis provinciis regis, Esth. 9. 12. in secundo Targum. שאר דישאר Reliquiæ Israelis, Jesa. 10. v. 20. Reliquiis populi sui, Jesa. 11. v. 16. ושארוהון Et reliquum ejus, Jesa. 44. 17. ושארוהון לחרבא

Et residuum ipsorum gladio dabo, Jerem. 15. v. 9.

Idem: ושארות נברא חכמה: שארות Et reliquum sunt homines peccatores, Eccles. 3. 19.

Idem: שאר Residuum prædæ, Numer. 31. 32. Jon. במשאר פלכי מלכא In reliquis provinciis regis, Esth. 9. 12.

Idem: שורר ושקון שוררון לטליהון: שורר Et relinquet residuum suum liberis suis, Psalm. 17. 14. cum loco א, ut paulo antè notatum: לשואה לכוז שורא: Ad ponendum vobis residuum, Genes. 45. v. 7. in Jonath.

Residuum, reliquum, reliquæ: שורר. Et in reliquos liberos suos quos reliquerit, Deuter. 28. 54. in Jon. Item Turba, Multitudo, Exercitus: שורר ערבאי Turba Arabum, Heb. שפעת, Jesa. 60. 6.

Reliquiæ, Mica panis, Rab. א est loco ו.

שאר Fermentum. Apud Rabbinos, שאר שבועה

Fermentum in massa. Sic vocant יצר הרע Concupiscentiam malam, seu inmatam nobis vitiositatem. Hinc Rabbi Alexander post preces dicere solebat; Domine mundi, notum tibi est, quod voluntas mea sit, ut faciam voluntatem tuam. Quis autem me retardat? שאר שבועה Fermentum quod est in massa, id est, יצר הרע, interprete Rabbi Salomone. Ad hæc verba scribitur in libro נוח שלום, fol. 191. col. 2. Rabbini nostri vocant Figmentum malum שכאשר השאר המועט תחמין עסה; שאר שבועה quod sicuti paululum fermenti magnam massam fermentat & corrumpit, sic figmentum malum corrumpit totum hominem. Similis est locutio Apostoli, 1. ad Corinth. 5. 6. & ad Galat. 5. vers. 9.

Vide in שבוע & שבועה שב *.

Scheva, punctum vocale Grammaticum: שבועה

Schevatum, cum Scheva notatum: פא הפועל שבועה Prima radicalis schevata.

Scintilla: קטל הפון שביבא די נורא: שבועה Occidit illos scintilla ignis, Dan. 3. 22.

Scintillæ ignis, Dan. 7. 9. Plurale, Apud Talmudicos, Elixandum illud inter scintillas, id est, בין השמשות, circa vesperam, ut Glossator explicat, Schabbas fol. 109. 2. Alii, In domo alicujus vicini.

Vicinus, Hebr. שכן, pro quo ponitur. הוא Ipse & vicinus ejus, Exod. 12. 4. Plurale, Et vicinis meis, Psalm. 31. v. 12. שותתניא Posuisti nos ignominiam vicinis nostris, Psalm. 44. 14. & 80. 7. הוה קלנא לשבבוי Fuit opprobrium vicinis suis, Psalm. 89. v. 42. Vicina. שבתתא Quælibet mulier à vicina sua, Exod. 3. 22. Plurale,

Et vocabant, id est, imponebant ipsi vicinæ nomen, Ruth. 4. 17. Apud Rabbinos, שכני בישוי Vicini mali. אתאי שיבבתה Veniebat vicina ejus.

Vicina: ולעניי שיבבותכון: שכבות vicinæ vestræ, Deuteron. 15. 11. in Jonathane. Rab. דהוה בשיבבותיה Qui erat in vicinia ejus. בית הכנסת בשיבבותך Est ne synagoga in vicinia tua?

Viciniam visitans, per viciniam discurrens, vicinas visitans confabulandi causâ: Discursatrix, qualis describitur 1. ad Timoth. 5. 13. בחולה צלנית ואלמנה שובבות Virgo orans jugiter, & vidua vicinas visitans, Talm. Sota folio 22. 1. Officium istarum suspectum est, sub quo auctupium Veneris latet, unde dicuntur ibi, perdere mundum. Superstitiosè enim virginitatem & ætatem procreandis liberis commodam perdit, & sic mundum perdit.

Armilla: שירין ושכנין Catenas & armillas, Hebr. וצמיד Numer. 31. 50. Sic legit Elias. Vulgata exemplaria habent ושכנין. Inter ornamenta mulierum ponitur. Simile est Jesa. 3. 18. שהרנים quod ibi pro Hebræo סכניא

Frangere: Idem est quod aliquando Hebr. דברים משכנין דעתו של אדם, שובב. Apud Talmudicos, Verba quæ frangunt animum hominis, Schab. fol. 78. 1. id est, ששוכרין, secundum Baal Aruch. Glossa explicat Avertere, & dicit esse significationis ejus, ubi dicitur וילך שובב Et recessit averfus, Jesa. 57. 17. Item, בנים שובבים Filii averfi, Jerem. 3. 14.

Fragmentum, Frustum diffractum, Segmentum: שיבא מכשוריא Fragmentum de trabe, Sanhedrin fol. 8. Horajoth fol. 3. Unumquodq; fragmentum aratri, Bava bathra fol. 36. 2. אוידי ראית ליה שיבי Quia ipsi sunt segmenta, cæsurae. Confringit sive conficit ipsi segmenta. Hebraicè Hof. 8. Item Striæ, canaliculi, ligni quasi fracture aut cæsurae. Cui sunt Striæ, Pefach. fol. 74. 1.

Captivum capere, ducere vel abducere, כל עמא דשבא, deportare. Præteritum, ישמעאל Totus populus quem captivum abduxit Ismael, Jerem. 41. 14. In oculis omnium quos captivos duxit, Psalm. 106. 46. Et captivam cepit ex iis captivitatem, id est, captivam turbam, Numer. 21. 1. Captivam duxisti captivitatem, Pf. 68. 19. דשביתא בהרברך Quem captivum cepisti gladio tuo, 2. Reg. 6. 22. Et uxores ipsorum captivas ceperunt, Genes. 34. vers. 29. Et captivas ceperunt mulieres istas,

istas, 1. Sam. 30. 2. **ישבו יתחון** Quos captivos abduxerunt, 1. Reg. 8. v. 48. *Participium*, **ושבין** ut mox: **וישבונן שביהון** Et captivos abduxerint eos captivantes eos, id est, victores ipsorum, 1. Reg. 8. v. 46. **בארעא דשביהון** In terra captivantium eos, 1. Reg. 8. v. 47. **ושבין לשביהון** Et captivos ceperint captivatores suos, Jesa. 14. 2. *Participium passivum*, **שביה כנשתא דישראל** Captiva synagoga Israelis, Jesa. 52. v. 2. **כשביה חרבא** Sicut captas gladio, Genes. 31. v. 26. *Imperativus*, **ושבי שבין** Et captivam duc captivitatem tuam, Jud. 5. 12. *Futurum*, **ותשבי שביהון** Et captivam duces captivitatem ejus, Deuter. 21. 10. **ער מה אתוראה ישבנד** Quousque Assyrius captivum abducet te, Numer. 24. 22. **ויקרננו וישבנון** Et comburet eos & captivos abducet eos, Jerem. 43. 2. **וישבנון** Et captivos ducent eos, 1. Reg. 8. v. 46. *Ithpehal, Præteritum*, **ארי** Quod captivus esset frater ejus, Genes. 14. 14. **ובנתיהון אשתביאו** Et filii & filia ipsorum captivæ abductæ sunt, 1. Sam. 30. vers. 3. **ראשתביאו לחפון** Quò abducti sunt captivi, 1. Reg. 8. v. 47. *Apud Talmudicos*, מצוה רבה היא **Redemptio captivorum magnum præceptum est**, Bava bathra fol. 8. 2.

שבאי Captivator, qui captivum abducit aliquem: **כשהיו השבאים מוליכים אותם** Quando captivatores captivos ducebant eos, R. Salom. Threnor. 1. v. 19.

ית שבי Captivitas, captiva turba: **מצרים** Captivitatem Ægypti, Jesa. 20. vers. 4. **וכנש כחלא שביה** Et collegit quasi arenam, captivitatem, Hab. 1. v. 9. **עך בוכרא דשביה** Usque ad primogenitum captivitatis, Exod. 12. vers. 29. **בשביה אולו** In captivitatem iverunt, Jesa. 46. 2. **ורי לשביה לשביה** Qui ad captivitatem, ad captivitatem, Jerem. 15. v. 2. *Emphaticum femininum*, **שביתא שביה** Captivam duxisti captivitatem, Psalm. 68. 19. **אולו בשביה** Iverunt in captivitatem, Threnor. 1. 5. **ומסר לשביה** Et tradidit in captivitatem Legem suam, Psalm. 78. 61. **ושבי שבין** Et captivam duc captivitatem tuam, Judic. 5. 12. **ית בסות שביה** Vestem captivitatis suæ, Deut. 21. 13. **ותשבי שביהון** Et captivam duxeris captivitatem ipsorum, Deuter. 21. 10. **ושבין** Et captivæ turbæ ipsorum, Deut. 32. 42.

שבהר *Glorificari, gloriâ vel honore aut decore impleri aut fulgere, Glorificare se. Vide-tur esse à בהיר per additionem literæ ש, ut sepè.* **ארום אשתבהר זיו איקונין דאנפוי** Quod gloriosus esset splendor effigiei vultus ejus, Hebr. **כי קרו** Quod radiaret, Exod. 34. 29. 30. 35. in Jonath. **אפי שמיה אשתבהרו** Facies cælorum decore fulgent, Job. 26. 13. *Participium*, **גברא** Vir qui gloriatur in dono falso, Pro-

verb. 25. 14. *Futurum*, **תשתבהר קדם מלכא** Ne glorifices te coram rege, Hebr. **תתהדר** Prov. 25. vers. 6. **לא תשתבהר ביומא דלמחר** Ne glorifices te in diem crastinum, Hebraicè **אל תתהלל** Proverb. 27. v. 1.

שבהור Gloria, Decor, Laus, Honor. *Non raro in Venetis scribitur per ר loco ר, sed vera lectio per ר, quam confirmat Aruch:* **שבהור איקר זינד** Decus gloriæ splendoris tui, Hebr. **הדר**, Psal. 145. v. 5. & sic plerumq; Hebræum **הדר** transferri solet, ut & **תפאררת** in Psalmis & Proverbiis. Sic vers. 12. **שבהורא הוא לכל חסידוי** Laus est omnibus sanctis ejus, Psalm. 149. v. 9. **שבהורא** Decus adolescentum est robur ipsorum, Proverb. 20. v. 29. **ושבהורא תלבש** Splendore & gloriâ vestieris, Job. 40. vers. 5. **קלא ריי שמיע בשבהורא** Vox Domini audita est cum gloria, Psalm. 29. 4. **רשבהורא סיכותא** Corona gloriæ five gloriola est senectus aut canities, Proverb. 16. 31. *Constructum*, **קודשא** In decore sanctitatis, Psal. 29. 2. & 96. 9. **כל יומא שבהורד** Cum Affixis, **כל יומא שבהורד** Omni die gloriam tuam, Psal. 71. 8. **הודד ושבהורד** Majestatem tuam & gloriam tuam, Psalm. 45. 4. **ביר מעיקא** Et gloriam suam in manum hostis, Psal. 78. 61. **ושבהוריה ביר מעיקא** Et gloria ejus, ut transeat vel prætereat peccatum, Proverb. 19. 11. *Plurale*, **בשבהורי קודשא** In decoribus five decoris locis sanctitatis, Psalm. 110. 3.

ותוקפהון בשבו יהי Putredo, Caries: **שבו** Robur eorum ut putredo erit, Hebr. **שבו** Jesa. 5. v. 24.

שפיר Sapphirus: *Respondet nomini in Onkelo:* **שפיר ושבהלום** Sapphirus & adamas, Exod. 28. v. 18. **בבירולין יקר ושבויה** Berillo pretioso aut sapphiro, Job. 28. v. 16. **אתר דשבויה אבניהא** Locus est, cujus lapides sunt sapphirus, Job. 28. v. 6. **וכשבויה פרצופיהון** Et sicut sapphirus sunt facies ipsorum, Threnor. 4. 7. *Plurale*, **שפירין וסמרדין** Sapphiri & smaragdi, Ezech. 28. v. 13. In libris vulgò legitur **שבויה**, sed pluraliter legendum censet Elias, quia antecedit & sequitur Nomen plurale. **ובהיקין בשבויהון** Et lucidi sunt ut sapphirus, Cant. 5. 14.

משבון Sella corio obducta, sella coriacea. Sic adducit Aruch in litera מ, quæ tamen hic est formativa. In Gemara scribitur **בעי ליה למושב זג** Petit sibi sellam coriaceam, Cholin fol. 124. 1.

שבח Laudare, Collaudare, Laudibus celebrare, *Laudes canere vel decantare. Verbum la-tissimi usus est, ac variis Hebraicis Verbis respondet* **פאר רנן י שור הלל שבח** Laudâdi usu sumptis, veluti **פאר רנן י שור הלל שבח** sumilibus, ut videbitur. *Præteritum*, **שבח** Tunc laudes cecinit Moses, Hebr. **ישיר** Exod. 15. 1.

Exod.15.1. וְשָׁבַח דְּבוֹרָה Et laudes cecinit Debo-
ra, Hebr. וְתָשַׁר, Jud.5.1. שָׁבַחְתָּ לְאֵלֹהֵי דָן Laudasti, Dan.5.
v.23. וְלֹהֵי עֲלָמָא שָׁבַחְתָּ Et Deum-vivum æter-
num laudavi, Dan.4.31. שִׁבְעַת זְמַנִּין בְּיוֹמָא שָׁבַחְתָּ יְתֵד Septem vicibus in die laudavite, Hebr. הִלְלִיתִיךָ,
Psal.119.164. לְאֵלֹהֵי לְאֵלֵיךָ Laudavi ego lætitiã
Legis, Hebr. וְשָׁבַחְתִּי, Ecclef.8. v.15. וְשָׁבַחוּ לְאֵלֹהֵי
Et laudarunt deos aureos, Dan.5.4. *Participium*,
לְאֵלֹהֵי מְשַׁבְּחִי Laudo & extollo, Dan.4.
v.34. מְשַׁבְּחִי בְעֵלְיָהּ Maritus ejus laudat eam,
Proverb.31.28. *Plurale*, אֲנִי מְשַׁבְּחִין כָּל יוֹמָא Nos
laudamus toto die, Hebr. הִלְלֵנוּ, Psal.44.9.
Fæmininum, אֲשִׁירָה Ego laudo, Heb. אֲשִׁירָה
Judic.5.3. *Participium passivum*, מְשַׁבְּחָא רִי
Laudatum est nomen Domini, Hebraice מְהַלֵּל
Psal.113.vers.3. וְיִשְׁבַּח לְהוֹרָא Et laudatus valde,
Psal.48.2. *Fæmininum*, קִרְתָּא מְשַׁבְּחָתָא Urbs
laudata, Hebr. הִלְלֵלָהּ, Ezech.26.17. *Infinitivus*,
לְאֵלֹהֵי Ad laudandum, Psal.4.1. & pas-
sim in titulis Psalmorum. *Imperativus*, שָׁבְחוּ
Laudate & confitemini sive celebrate,
Exod.15. v.21. *Cum nun paragogico*, וְיִשְׁבְּחוּ
Laudate Dominum, Psal.148.7. וְשָׁבַחוּ כָּל תְּרִיצֵי
Et laudate omnes recti corde, Hebraice
לְבָנָא Et cantate, Psal.32. v.11. *Fæmininum*,
לְאֵלֹהֵי Lauda o anima mea, Psal.146.1. *Fu-
tutum*, וְאֲנָא אֲשַׁבְּחָא עוֹשֵׁבָךְ Et ego laudibus decan-
tabo potentiam tuam, Psal.59.17. וּבֵית תּוֹשְׁבַתְתִּי
Et domum laudis meæ laudibus celebra-
bo, Hebr. אֲפָאֵר Glorificabo, Jesa.60.7. אֲשַׁבְּחֶיהָ
Laudabo nunc Israelem, Hebraice
אֲשִׁירָה Jesa.5.1. וְשָׁבַח עוֹבְדֶיךָ Laudabit opera tua,
Psal.145.4. כָּל נִשְׁמַתָּא תְשַׁבַּח יְהוָה Omnis anima
laudet Dominum, Psal.150.6. וְחַי נַפְשִׁי וְתִשְׁבַּחְנִיךָ
Vivat anima mea & laudette, Psal.119. v.175.
נְשַׁבְּחֵךְ לְאֵלֹהֵיךָ Laudabimus & celebrabimus Domi-
num, Exod.15.1. וְתִשְׁבְּחוּ יְהוָה שְׂמַח רִי Et laudabitis
nomen Domini, Joel.2.26. וְיִשְׁבְּחוּ קִרְסֵיךָ Et lau-
des dicent coram Domino, Jesa.62. v.9. בְּנִין בְּנֵי
Propterea labia mea laudabunt te, Psal.63.4.
נְשַׁבְּחֶיךָ חֵלְוֵנָא Laudent te extranei,
Proverb.27.2. quod est cum נ ab initio loco
more Syro. Sic Prov.31.31. *Ithpabel, Præteri-
tum*, מְשַׁבְּחֵךְ מְשַׁבְּחֵךְ רְשִׁיעָא Propterea quod lauda-
tur improbus, vel, laudat se, Psal.10. vers.3.
וְכַתּוּלְתֵיהּ לֹא אֲשַׁבְּחֶיהָ Et virgines ejus non fuerunt
laudatæ, scilic. laudibus & canticis nuptialibus,
Hebr. הוֹלִלּוּ, Psal.78.63. *Participium*, בְּרָא
In hoc laudet se, qui laudare se
cūpit, Jerem.9.24. וּבְכַסְיָאוֹרֵי עֵתְרָהוֹן מְשַׁבְּחִין Et
in multitudine divitiarum suarum laudant se,
Psal.49.7. מְשַׁבְּחִין בְּמַעֲוֹתָא Qui laudant, ja-
ctant se in idolis, Psal.97.vers.7. *Infinitivus*,
לְאֵלֹהֵי אֲחַסְתְּנִיךָ Ad laudandum me cum

possessione tua, Hebr. לְהַתְהַלֵּל Psal.106. v.5.
עוֹבֵד גְּבוּרָתִי לְאֵלֹהֵיךָ Opus potentia meæ ad
laudandum me, Hebr. לְהַתְפַּאֵר Jesa.60. vers.21.
Futurum, מַה תִּשְׁבַּח בְּלִשְׁנָא בִישְׁנָא Quid laudas
te in lingua mala o potens? Psal.52. vers.3.
מַה אַתְּ תִשְׁבַּחְתִּי Quid tu jactas te, Jerem.49.4.
Veneta habent מְשַׁבְּחֵי prave. Possent esse ex Par-
ticipio fæminino מְשַׁבְּחָא, sed Hebræo Futuro
rectius respondet Futurum, ut positum.
לֹא יִשְׁבַּח חֲכִימָא בְּחֹכְמַתִּיהּ Ne jactet se sapiens in
sapientia sua, Jerem.9.23. וְיִשְׁבְּחוּ Et in eo
laudant se, Jerem.4. v.2. לְבָנָא לְאֵלֹהֵי
Laudibus efferent se omnes recti corde, Psal.113.
vers.11.

וְסוֹדֵר *Laus, Laudatio*: שָׁבַח · שְׁבַח · שְׁבַחְתָּא
Disposuit in ore meo laudem
novam, Hebr. שִׁיר הַרְשָׁה Canticum novum, Psal.
40. v.4. לְתִרְצֵי יְהוָה שְׁבַחְתָּא Rectos decet laudatio,
Psal.33.1.

Idem: אֲזִית שְׁבֹחוֹ Audi laudationem
meam, Psal.17.1. *Plurale*, בְּבָנֵי נָשָׂא
Et laudes meæ sunt cum filiis hominum, Heb.
וְשַׁעֲשֻׁעֵי Et oblectationes meæ, Proverb.8. vers.31.
וְכַרְשְׁבוֹתֵי הַיּוֹרֵת Et quasi suaves laudes sui quoti-
die, Hebr. שַׁעֲשֻׁעִים, Proverb.8.30. Veneta hic
mendosa sunt.

Idem: תּוֹשְׁבַתָּא וְשִׁירָא Laus
& canticum, Hebr. מְזִמֹר שִׁיר Psal.68. vers.1.
תּוֹשְׁבַתָּא Passim in titulis psalmorum.
שִׁירָא Laus carminis, Laudatorium canticum,
Psal.30. v.1. בְּתוֹשְׁבַתָּא רִי De laude Domini
confabulabuntur, Jesa.60. vers.6. In Hebr. est
& in Targum melius legeretur
De laudibus. וּבֵית תּוֹשְׁבַתְתִּי Et domum
laudis meæ, Hebr. תּוֹשְׁבַתְתִּי Jesa.60.7. בֵּית קִרְשָׁנָא
Domum sanctitatis & laudis nostræ,
Hebr. וְתּוֹשְׁבַתְתִּי Jesa.64.11. וְתּוֹשְׁבַתְתִּי
Laudibus decantarunt laudem ejus, Psal.106.12.
Plurale, רַחֵל תּוֹשְׁבַתְתִּי Tremendus laudibus,
Exod.15.11.

II. *Melius reddere vel efficere aliquid
quovis modo, quod dicunt Meliorare, Verbetteren/
facere ut aliquid melius crescat, auferat, & melius
efficiatur*: מְלִיּוֹרָא אֵת הַקִּרְקַע בּוֹבֵל Meliorem fecit
agrum fimo vel stercoratione: אֵינוֹ עוֹשֶׂה לְחֻשְׁבִּיחוֹ
Non facit hoc ad meliores reddendas (arbores) sed ad
conservandum, ne scilic. moriantur & pereant.
אֵגֶר מְלִיּוֹרָטוּס, מְלִיּוֹר רֵדִיטוּס, scil. stercorando, se-
piendo, plantando, aut quavis cultura. Et in-
transitive, וְהָאֵילִין מְשַׁבְּחִין Et arbor crescit, si scil.
juxta radices bene cūretur & colatur: לְחֻבְרִיא אֵת
Pinguetate facere arborem & cresce-
re facere eam.

Lucrum, incrementum, melioratio rei, melior status & excellentior bonitas, quam quæ fuit ab initio: השבחה נוטל שבחו כחש אומר לו הרי: *Si meliorem reddidit eum, capit meliorationem ejus: si emaciavit eum (agrum scil.) dicit ipsi, ecce quod tuum est, est ante te, Kama fol. 94. i.* אם השבחה יותר על היצאה נותן לו ארת. *Si lucrum majus sit sumptibus, restituit ipsi sumptus*: ואם היצאה יותר על השבחה נותן לו ארת. *Quod si verò sumptus majores sint ipso lucro, dat ipsi lucrum, Bava kama cap. i. in Misna.* Veluti, dedit quis tinctori lanam, ut tingeret rubram, tinctor autem tingit eam nigram. Pro libra pollicetur quinque asses. Tinctor tingit eam nigram. Qui tingendam dederat, inquit, Si tinxisses rubram, potuiffem libram vendere quindecim assibus: compensabis ergo damnum. Totum id quod est supra lanæ pretium & mercedem tinctoræ, dicitur שבח *Lucrum*. Sic de aliis rebus, quæ meliores culturâ vel arte redduntur, excedens illa bonitas dicitur שבח, quasi Commodum aut lucrum laudabile. *Commodum* שבה המנוע לכתפם. *Commodum* quod pervenit ad humeros, *Bava bathra fol. 42. col. 2.* id est, Fructus perfectè maturi, ut nil amplius restet, quàm ut humeris domum reportentur; veluti Uvæ mature ad vindemiandum, seges ad messem.

שבט *Virga, Baculus. Hoc sensu tantum in Proverbiis Salomonis redditur Hebræum שבט*: ut, שבט דמרדותא, *Virga castigationis, Hebr. שבט מוסר, Prov. 22. vers. 15.* שבטא ומכסנותא יהבין חכמתא, *Virga & increpatio dant sapientiam, Prov. 29. 15.* ושבתא לפגרא דחסר. *Et virga convenit corpori ejus, qui caret ratione, Proverb. 10. 13.* Et שבטא לגושמחון דסקלי. *Et baculus corpori stultorum, Proverb. 26. vers. 3.* ושבתא דחרונידה. *Et virga furoris ejus consume- tur, Proverb. 22. 8.* Quod si percusseris tu ipsum virgâ, non morietur inde, *Prov. 23. 13. 14.* דחשיד שבטיה. *Qui parcit virgæ suæ, Prov. 13. 24.*

Virgam habens, q. d. Virgatum, Caudatum: שבטי *Stella quæ habet virgam, id est, Cometa, Berachoth fol. 58. 2.* Glossa, id est, Stella quæ projicit instar sagittæ fulgura ex uno loco in alium, quæque longa est instar virgæ, quam à se spargit.

II. שבטא אפרים לא רענא: *Tribus*: שבטא, שבט. *Et in tribu Ephraim nulla ipsi erat voluntas, Psalm. 78. 67.* שבטא דלוי שבטא דאבוך. *Tribus Levi & שבטא דרבי ירמיהו ליה. Numer. 18. 2.* שבטא דרבי ירמיהו. *Et tribus una erit ei, 1. Reg. 11. vers. 32.* שבטא. *Virum unum de tribu. Plurale,*

Tribus tribus Domini, Psal. 122. v. 4. בחרתא משבתך. *In aliqua tribuum tuarum, Deut. 12. 14.* ותתקרבו בצפרא לשבטיכון. *Et acceditis manè ad tribus vestras, Jos. 7. 14.* גבר לשבטיה. *Quisque ad tribum suam, Jud. 21. v. 24.* לשבטיהון. *Tribubus ipsorum, Ezech. 45. 8.*

III. Schevat, *nomen mensis undecimi, qui Januario nostro respondet*: לחד עשר ירחתא הונא. *Undecimo mense, qui est mensis Schevat, Zach. 1. 7. Esth. 3. 7.* in secundo Targum, ubi numerantur omnes menses, & hic שבט dicitur primus mensis ריש ירחי שתא לאילנות. *primus mensis five initium anni arborum, à quo supputatio fit fructuum arborum, quo mense maturi sint, & quo mense conveniat de ipsis dare decimas. De quadruplici anni distinctione vide infra in שנה.*

IV. *Excudere lanam, Rab. השובט ומדקרק* Excutiens (lanam) & mundans five separans; *Apprehendunt bacillum five virgam & excutiunt. R. Salomon priori loco exponit, משוה השתי בכרכר, Applicans stamen ad liciatorium five jugum textorium, Schabbas fol. 75. 2.* Stamine obtegitur jugum, unde Gemara ibi dicit, *השובט* esse speciem מיסך. *Obtectionis, & מדקרק* Componens, dirigens, rectificans stamen, esse speciem אורג. *Texentis. Disputatio ibi est, An ista duo sint opera in sabbatho prohibita? Operum istorum numerantur ibi triginta novem אבות patres, id est, summa genera, ad quæ omnia referantur sabbatho prohibita. Quidam R. Jehuda istis 39. adjecit duo ista, השובט ומדקרק. Gemara respondet, non esse distincta, sed comprehendi sub istis dictis duobus, quæ sunt inter patres operum.*

Palmites, Rami: שבטותין *שבטותין* *שבטותין שבארץ ישראל* *Ex palmitibus terræ Israelis adduxit illud; nempe columba Noachi, ramulum five olivæ folium referens in arcam. Sic adducitur in Aruch ex Bereschith rabba sect. 34.* Sic quoque adducitur in Jalkut ex eodem loco, & in margine explicatur *גפנים יבשורת* Vites, palmites vitis aridæ. At in Bereschith rabba hodiè illud legitur sect. 33. scriptum *שבשושין*, de quo infra in שבש. Exponitur autem *זמורות* *Palmites.*

Piscis magni marini nomen. Baal Aruch *קוליים האיספנין* *Colias Hispanicus vocatur. Hoc verò loco scribit esse Piscem magnum, instar magnæ bestię in mari.* In Talmud Cholin fol. 109. col. 2. *חזיר מוחא דשיבבטא* hoc est, Sapor carnis piscis Schibbutæ est dulcis sicut sapor carnis porcinae, ut R. Salomon explicat. In Talmud Hierosol. Taanith cap. 4. fol. 69. 2. *Septingentę species piscium mundo-*

rum, & 800. species cicadarum mundarum, innumeræq; aves in exilium abiverunt cum Israëlitis in Babyloniam: & cū revertebātur, omnia redierunt cum ipsis, חוץ מן הדג הנקרא שיבוטא Schibbuta. Glossa; שיבוטא est piscis qui aliās vocatur Thynnus; Ratio autem cur non redierit, est fortè hæc; quia sapor ejus est sicut sapor porcinae, ideò non par erat ut esset in terra sancta. In Schabbas fol. 119. col. 1. & Kidduschin fol. 41. Rabba saliebat piscem Schibbutam, ad honorem scil. sabbathi. Vide & Bava kama fol. 55. 1. Sanhedrin fol. 59. In Aruch MS. scribitur: נל שקורין אותו דג בורבוטא בלעו Videtur mihi, quòd sit piscis quem vernaculè vocant Borbote, id est, Barbota, vel, Borbota.

שכר Columbarium: נידוס קולומבא. וכוונה דחבא לנו שוכבא. Et sicut columba sedens in columbario, Hof. 11. v. 11. Melius fortè legeretur שוכבא לנו שוכבא Que revertitur ad columbarium suum, ut in seq. loco, Jesa. 60. 8. כיונה רשקא פום שוכבא. Sicut columba relinquens os columbarii sui, Jer. 48. 28. כיונה רשקא פום שוכבא. Sicut columbae quæ redeunt in columbarium suum, Jesa. 60. 8. Dicitur de columbariis tantum. Quod autem in Aruch adducitur ex Pesach. fol. 55. col. 2. משיבין שוכבין לתרגולין Reducunt columbaria & gallinaria, id est, columbas & gallinas redire faciunt ad ova, quæ fovere ceperant. Plur. fem. Et columbaria, Ohol. cap. 8.

שכבין Armilla: שירין ושכבין Catenas & armillas, Num. 31. 50.

שכבא Sambuca, instrumentum musicum, quod Græcis dicitur σαμβούκη. Quidam interpretantur Organum, & sic R. Saadias.

שביל Via, Semita: דריכני בשביל. Deduc me in semita præceptorum tuorum, Psalm. 119. 35. ואוחדתיה עלוי שבילא. Et apprehendisti ipsum in via, Job. 18. 10. Plurale, בשבילין דלא מכבשין. In semitis non tritis, Jerem. 18. 15. ובינת שבילי קיטא. Et in semitis consistit, Proverb. 8. 2. ועל שבילי. Et in semitis meis tenebras disponit, Job. 19. 8. וליא אתיתבו בשבילוי. Et non consistunt in semitis ejus, Job. 24. v. 13. Et distortæ sunt viæ ejus, Proverb. 2. 15. & c. Apud Talmud. והיחיד. Via publica & via privata, Peah cap. 2. שבילי. Via liberæ, Bava kama fol. 81.

שכר Spica: שובל, שובלא, שובל. דכל שובל. Ut quælibet spica faceret duos pugillos, Gen. 41. 47. in Jon. ובריש שובלא יתקטפון. Et sicut caput spicæ abscidentur, Job. 24. 24. Plurale, וְהָא שבע שבלין סלקון. Et ecce septem spicæ

ascendebant, Genes. 41. 5. שבע שבלין לקון Septem spicæ percussæ, id est, tenues, Genes. 41. vers. 6. תבלעא Spicæ pingues, Genes. 41. 7. וְהָא שבע שבליא לְקוּתָא ית שבע שבליא טבתא Et devorarunt spicæ tenues iste, septem spicas bonas illas, Genes. 41. 24. Sic vers. 26. 27. ubi Jonathan habet תובליא, in præcedentibus autè versibus תובליא: Et colligam spicas, Ruth. 2. v. 2. וְרַעְיָה שובלין וְחַצוֹר Et brachium ejus spicas demetet, Jesa. 17. 5.

שבלין Bacca: דוא תרין שובלי ויתא Duæ baccae olivarum, Zach. 4. 12. Sic Hebr. שכלי. Et aliter, וְתַרְתִּין שובלין וְרַהֲבָא Et duæ baccae aureæ, Esth. 1. 2. in secund. Targ. quod melius legeretur שכלין. Et in medio וּבְגוֹ שובלין דִּי רַהֲבָא Et in medio baccarum aurearum.

שבליא Fluxus, fluentum: דאמר כען שובליא. Dic nunc Schubbalta: וְאָמַר שובליא Et dixit Subbalta, Judic. 12. v. 6. Est autem שובליא pro Hebræo שובולת, quod ibi Fluxum sive fluentum tenue significat, ubi transiri potest, vel ubi vadum & transitus est. Ad vadum enim illud ibi stabant Gilhaditæ, ut impedirent transitum Ephratæis, qui seipsos ex blæsa pronunciatione literæ ש Hebræorum ipsis prodebant, & sic fuerunt ibi occisi. Pro fluente vel vado etiam fumitur Jesa. 27. 12. Apud Talmudicos, הנותן פירותיו בשבולת Qui fructus suos projicit in fluxum vel cursum fluminis, Machschir. cap. 1.

שבליא Onyx sive Onyche. Respondet Hebræo שחלת quod sic interpretantur Exod. 30. 34. in Targ. Hieros. Refertur inter aromata, ex quibus fiebat suffitus odoratus. Elias scribit esse odoratum, quod vocatur Spicanardi. Sic & Aruch. Talmudici vocant שיכולתנר, Kerithuth fol. 6. 1.

שבולת נר Spicanardi, Kerith. cap. 1. שובולת שועל Hordeum sylvestre, sic dictum, quòd habeat spicam instar caudæ vulpis: vel Avena, juxta quosdam, Vide in שועל.

שבילי Propter, Propterea quòd; & sic solet posse habere ש, ut aliæ similes multæ particule: Propter me, בשבילך Propter te. ב primum est servile, ut ב in בעבור, sed absq; eo nunquam usurpatur. שבילוי Limax.

שבליא Fenumgræcum, herba species, quam etiam Siliquam vocant, Talm. זבירא. Et semen fænigræci, Avoda sara folio 38. 2. In Glossa est פנוריא Fenumgræcum: Fasciculus fænigræci, Schabbas fol. 110. col. 2.

שכר Vitta, Reticulum capitis, ornamentum muliebre. Plurale, ושבסיא. Et vittas, Jesa. 3. vers. 18. Aben Ezra vult esse communes vittas, sed speciem ornatiorem. Apud Talmudicos,

dicos, Et ornamentum vittæ, Negahim cap. 11. Et ornamentum ejus, scil. vittæ, Et filia ejus, Kelim cap. 28. Agitur ibi de vittis virginum vel mulierum, quomodo polluta censei possint. Ibi שבים explicatur Ornamentum peculiare vittæ ad frontem adjunctum, pertingens ab una aure ad alteram, & sic quoq; in Jesaja intelligendum. חוטין sunt fila serica diversi coloris à vitta, quibus vitta capiti & capillis alligatur. Si vitta fuerit rubra, fila sunt vel nigra aut alba aut viridia, ad gratiorem ornatum.

שב Septem: מאה שבועא . שובעא . שבועא , שבועא Septingentos annos, Genes. 5. 25. חמני Ocingentos & septem annos, Genes. 5. 7. In septem annis saturitatis, Genes. 4. 34. לשבע שני כפנא Ad septem annos famis, Genes. 4. 36. תפב לב שבועא שבועא Accipies tibi septem septem, id est, septenas, marem & foeminam, Genes. 7. v. 2. ללמד ברירה שבועין ושבועין Lemeco filio ejus septuagies septies, Genes. 4. v. 24. בשבועא יתרון רטיבין Septem restibus recentibus, Judic. 16. 7. Pro hac forma Hierosolymitanè dicitur שבועא , sic in sequentibus formis. Plurale, וחמני קינו שבועין שנין Septuaginta. שבועין vel שבועין (Hierosolymitanè שבועין) Et vixit Kenan septuaginta annos, Genes. 5. v. 12. ושבועין H. מאה ושבועין Centum & septuaginta, Genes. 25. 7.

שב Per Apocopam pro שבוע שבוע apud Talmudicos Hierosolymitanos: שב שנין אחרנין Septem annos alios, Genes. 29. 27. 29. עביר לי מסאני לשב שני Fac mihi calceos ad septem annos, Gittin fol. 68. 2. Jam sunt septem anni, neque dum pertigit ad terram sive fundum, Bava bathra fol. 68. 2.

שב Species ficorum alborum & optimorum, Maaseroth cap. 2. In Beres. rab. sect. 15. scribitur, Arborem illam de qua primi parentes comederunt, fuisse ברת שבע talem ficum: & sic appellari, eò quod intulerit שבוע septem dies luctus in mundum: In Talm. Hierosolym. Bava bathra capite 2. in fine, אילן רברת שובעין חיוורין, Arbor ficuum alborum.

שב Decem: בלכסרי יומין לירחא Septendecim: שבסרי Decemoseptimo die mensis, Genes. 7. 11. Vox composita ex שבוע עסרי, quomodo & reliqui numeri componuntur in lingua Hierosolymitana: יוסף בר שבסרי Joseph filius septendecim annorum erat, Genes. 37. 2.

שב Et ab solvit Dominus die septimo opus suum, Gen. 2. v. 2. Et jejunium septimū, Zach. 8. v. 19. In mense septimo, Jerem. 41. 1. בחמשה In septimo, Ezech. 45. v. 25. בשבועא

שב In quinto & septimo, Zach. 7. 5. *Femininum, שבועתא & שבועתא Septima: שבועתא שבועתא Annus septimus, Deut. 15. 9. שבועתא שבועתא Post septimanam septimam, Lev. 23. 16. שבועתא שבועתא Et septimū liberum relinques, Exod. 23. v. 11. Et in septimo non perveniet ad te malum, Job. 5. 19.*

שב סנהדרין שובעתי Septem: Septuaginta: שבועתי Sanhedrin septuaginta sapientum, Numer. 21. 19. in Targ. Hierof. Scribitur שבועתי pro Septem: שבועתי יומי משתתא Septem dies convivii, Genes. 29. 27. 28. מלילי שבוע זאת Imple septimanam hac. שבועתי יומין תקרבון Septem diebus offeretis oblationem, Hebr. שבועת ימים, Levit. 23. 36. Jon.

שב Comple septimanam hanc, Hebr. שבוע, Genes. 29. v. 27. Post septimanā septimam, Hebr. ממחרת השבת, Levit. 23. 16. Plurale, שבועין שבועין שבועין שבועין Hebdomada, Septimana: שבועין שבועין Septem septimanæ integræ erunt, Hebr. שבועתא Sabbatha, id est, septimanæ, quibus singulis celebratur sabbathum, Levit. 23. 16. שבועתא שבועתא Septem septimanas numerabis tibi, Hebr. שבועתא, Deuter. 16. 9. Emph. ותעבד חמא Et facies festū septimanarum, Deut. 16. v. 10. Fœdus septimanarum, Jer. 5. 24. שבועתא Hebdomadarii, Sebuæi. Secta fuit inter Judeos, quæ festum septimanarum, id est, Pentecostes, diversimodè computabat. Vide Scaligeri Trihæreseon cap. 1.

שב Jurare. Infinitivus, משבע אשבוע ית בני Jurando adjuravit filios Israël, Exod. 17. v. 19. in Targ. Hierosol. Aliàs in Kal sive Pehal hoc Verbum inusitatum est, & ut Hebraicè formâ passivâ dicitur נשבוע sic Chaldaicè dicitur אשתבע. Præteritum, ואתבע על שקרא Et juraverit falsò, Lev. 5. v. 22. ראשתבע עלוהי לשקרא Super quo juraverit falsò, Levit. 5. 24. Particip. על מן Qui juraverit per nomen ejus in vanum, Exod. 20. v. 7. in Jonath. Plural. אנון משתבעין Idcirco falsò ipsi jurant, Jerem. 5. 2. ומשתבעין לשקר Et jurantes falsò, Jerem. 7. 9. זכר משתבעין לשקרא Et in eos qui jurant falsò, Jerem. 2. 5. Futurum, לא יזכר Non jurabit quisquam ex vobis, Exo. 20. 7. in Jon. Et nò jurabitis in nomine meo falsò, Levit. 19. 12. ולא תשבעו לשקר Et non jurabitis falsò, Ut vivit D O M I N U S, Hof. 4. 15. Appel, Præteritum, אשבוע ut antè ad Infinitivum Pehal: משבוע Adjuravi vos, Cant. 2. 7. Participium, אשבוע Adjuro ego vos, Cant. 8. 4.

שב Porro variæ olim apud Hebræos Jurandi erant species: Jurabant Per vitam Regis. In Rosch hascha

haschana fol.17.2. *Juravit per vitam Regis.* Sic jurabant olim *Ægyptii*, unde est, quod *Aben Esra* scribit *Exod.20.v.7.* Consuetudo *Ægyptiorum* est in hunc usque diem, ut qui juraverit *בראש המלך* per caput Regis, & illud non servaverit, filius sit mortis. Ac licet auri pondus tantum, quantum ipse pendet, daret, non relinqueretur vivus, quia Regem palam sprevit. Jurabant *Per coronam Regis*, hac formulâ, *תנא דמלכא*, *Kiddusch. fol.9.1.* *Per caput proprium*: In *Sanh. fol.24.1.* דור לי בחיי ראשך. *Jura mihi per vitam capitis tui.* *Per Templum*, hac formulâ, *המקון הזה*, de qua vide in עון: vel היכל *cujus exemplum* vide in היכל. *Per Altare.* Hinc legitur in *Echa rab. cap.2.10.* כמה השבעו ר' *Quomodo jurare fecit eum?* *Per altare interius.* *Per cultum Dei*, vel, *Per fidem*, hac formulâ, *העבודה*, de qua vide in עבר. *Per cælum*, *cujus exemplum* vide in שמים. Sic jurabant per *Terram*, *Solem* & *alia similia*, *Majemon. in הלכות שבועות cap.12.* *Talm. Schevuoth cap.4.* *Per Prophetam aliquem*, *Per Libros sacros*, *Per Legem Mosis*, *Per Decalogum*, *Majem. dicto loco.* Hinc legitur etiam in *Aruch*, in הנשבע בעשרת הדברים ובספר התורה; *שבע secundo*; *אין לו הפרה לעולם* *Qui jurat per decem verba*, & per librum Legis, nunquam in perpetuum id revocare potest. *Per Mosen*; *cujus exemplum* est in *Talm. Hierosol. Megilla cap.ult. fol.75.3.* *Per Mosen*, *ego aspexi* (sacerdotes benedicentes) & non *avocatus* fuit animus meus, *Glossa*, *משנה לשון שבועה*. Aliud est in *Horajoth cap.3. fol.47. col.4. lin.4.* *Per Mosen*, si adjungant ei alium, occidet eum. *Per vitam Rabbiorum*: In *Pesachin fol.113. col.2.* וכי משתבעי *Et cum jurabant*, jurabant sic: *Per vitam Rabbiorum sanctorum in terra Israël*, &c. *Præterea apud Rabbinos*, הן *Quatuor* sunt species juramentorum: *שבועת ביטוי* *Juramentum leve & temerarium*, *שבועת שוא* *Juramentum falsum*, *שבועת הפקדון* *Juramentum depositi*, *שבועת העדות* *Juramentum testimonii.* De his singulis vide *Majem. par.3. in הלכות שבועות*. De hoc est, *solenni juramento judicii*, quod alicui à *judice* imponitur, vide eundem dicto libro cap.11. & *Chosen hammischpat num.87.* *Fagium in Paraph. Chald. in Exod. cap.23.* *Christianum Gerson in Talmud lib.1. cap.25.* *Tractatum R. Isaaci ben Ruben*, qui extat in *Alphesi*, par.3. in fine.

וקפיר בשבועת ית *Juramentum: שבועת ית* *Elevavi in juramento manus meas*, *Deut.32.*

v.40. *Juramentum maximum fuerat*, *Jud.21.5.* *ושבועתא דשקרא* *Et juramentum falsum ne diligitote*, *Zachar.8.17.* *ארי דחיל עמא* *Nam timebat populus propter juramentum*, *1.Sam.14.26.* *Construct.* *קים שבועת ידך* *Confirma juramentum manus tuæ*, *Psal.10.v.2.* *Cum Pronomine*, *לא אבטל שבועתי לעלמין* *Non faciam irritum juramentum meum in æternum*, *Deuter.32.40.*

שבוע *Satiari, Saturari.* Scribitur *ש* cum *ס* ab initio, *que vide suo loco.* *Præterit.* *שבועת* *Saturata est malis anima mea*, *Psal.88.v.4.* *ושבעת ואכלת* *Comedit & satiata fuit*, *Ruth.2.v.14.* *שבועתא קלנא* *Satiatus es ignominia prægloria*, *Hab.2.16.* *שבועת מסת עלות דכרין* *Satiatus sum abundantia sacrificiorum arietum*, *Jesaja.1.v.11.* *ושבעת נדרת שנתא* *Et saturatus sum vagationibus somni*, *Jobi 7.4.* *ואכלו ושבעו לחדא* *Comederunt & saturati sunt valde*, *Psal.78.v.29.* *שבועתא* *Satiati sumus cõtemptu*, *Psal.123.v.3.* *Particip.* *שבועין אילנא* *Saturantur arbores*, *Psal.104.16.* *Fæmin.* *לא שבועתא מינא* *Et terra non satiatur aquis*, *Prov.30.v.16.* *ושבעת נפשיה* *Et saturatur anima ejus*, *Proverb.13.25.* *נפשא דשבועתא* *Anima quæ saturatur vel satiata est*, *Prov.27.7.* *Plurale*, *שבועין דלא אנון דלא אנון* *Tria sunt, quæ non fatiantur*, *Prov.30.15.* *Infinitivus*, *למשבע* *Et comedetis ad satiari*, id est, *satiatatem*, *Levit.25.19. & 26.5.* *Imperativus*, *ושבע לחמא* *Et saturare pane*, *Prov.20.13.* *Futurum*, *דלא אשבוע ואכפר* *Ne satur fiam & abnegem*, *Prov.30.9.* *דלא תשבוע* *Ne satur fias*, & *revomas illud*, *Prov.25.v.16.* *ותיכול* *Et comedes & satiaberis*, *Deut.6.11.* *ותשבוע* *De fructu oris sui saturabitur*, *Proverb.12.14.* *נשבוע בטוב ביתך* *Saturabitur bono domus tuæ*, *Psal.65.5.* *ובצפרא תשבועון לחמא* *Et manebit saturabimini pane*, *Exod.16.v.12.* *ותשבועון מבורא* *Et saturabimini ex præda consolationum ejus*, *Jesaja.6.v.11.* *ותיכלון וישבעון* *Comedent & saturabuntur*, *Deut.14.29.* *דלא נשבועון נוכראי חילך* *Ne faturentur alieni facultatibus tuis*, *Prov.5.v.10.* quod est cum *נ* loco *נ*, more Syro. *Pahel Præteritum*, *שבועת עממין סניאין* *Saturasti populos multos*, *Ezech.27.33.* Sic legendum, non ex forma *Pahel*, ut vulgò est in libris. *שבועת יתהון טובא* *Satiavi ipsos bonis*, *Jerem.5.7.* *Imper.* *שבועת יתהון טובא* *Satia nos*, *Psal.90.14.* *Aphel Præterit.* *אשבע* *Nam satiavi animam vacuum*, *Psal.107.v.9.* *אשבעני מרירת חיון* *Satiavit me amaritudine aut felle serpentum*, *Thren.3.15.* *Futurum*, *דובשא* *ולחמא דשמא* *Melle satiabo te*, *Thren.3.15.* *אשבענך* *Et pane cælorum saturavit eos*, *Psal.105.vers.40.*

שבועתא רבא *Satietas, Saturitas: שבועתא* *Satietas*

tietas magna erat in tota terra Aegypti, Gen. 41. v. 29. ויהי שכל שבוע Oblivioni dabitur omnis fatietas Aegypti, Gen. 41. 30. Quaedam exemplaria habent שבועא ex forma sequenti.

Idem: שובעא, שבועא, שבוע וירון שלח לחון לשבעא: Idem: שובעא, שבועא, שבוע Viaticum misit ipsis ad fatietatem, Psal. 78. v. 25. Pro desiderio tuo ad fatietate tuam, Deut. 23. 24. Legitur etiam שבועא ex forma praecedenti. Quod reliquum erat ipsi de fatietate sua, Ruth. 2. 18.

Idem: שבענא, שבענא Et replebuntur thesauri tui fatietate, Prov. 3. 10.

Satur: שבע סביב ושבע יומין שבע Senex & satur dierum, Genes. 25. 8. & 35. 29.

Spasmus, der Krampf/ apud Rabbinos, ex שבי 2. Sam. 1. 9.

Relinquere, Derelinquere, Deserere, Sine-re, Dimittere, Permittere. Respondet Hebraeo עזב Cessare, desistere, & sic constructur cu Praepos. מן. Pr. aeternum, וכל שבק טיבותיה, Qui non dereliquit benignitatem suam cum vivis & cum mortuis, Ruth. 2. 20. Reliquit me robur meum, Psal. 38. 11. Deus deseruit ipsum, Psalm. 71. 11. Non deseruit ipsa, Ezech. 23. 8. ארעא ארעא A tempore quo reliquit terra, 2. Reg. 8. 6. Quod non dereliquisti quarenteste, Psal. 9. 11. מטול מה Quare dereliquisti me, Psalm. 22. 2. ארי Nam dereliquisti Deum redemptorem tuum, Jesa. 17. v. 10. לא שבקת לא שבקת לא שבקת אלהא פורקניד Nam dereliquisti Deum redemptorem tuum, Jesa. 17. v. 10. לא שבקת בארעא No reliqui praeccepta tua, Psal. 119. 87. שבקו בארעא Reliquerunt in terra Gosen, Genes. 50. v. 8. כל דשבקו פולחנך Omnes qui dereliquerunt cultum tuum, Jerem. 17. 13. Sicut reliquistis cultum meum, Jerem. 5. 19. למד רנו Quare deseruistis virum istum, Exod. 2. v. 20. נארי שבקנא Nam reliquimus cultum Domini, Jud. 10. 16. Particip. להון שבק שבק In medio dieru deserit eos, Jere. 17. 11. רמודי חטאוי Qui confitetur peccata sua, & derelinquit ea, Prov. 28. 13. ורשביק מכסנותא תעי Qui autem deserit castigationem, errat, Prov. 10. 17. Plurale, ורשבקין ארחתא תריתא Qui relinquunt vias rectas, Proverb. 2. 13. Faemininum, רשבקא מרבנא דמליותה Quae deserit nutritium (maritum) adolescentie suae, Prov. 2. 17. Participium pebil, ושבק בישראל Et derelictum in Israele, 1. Reg. 14. 10. Plurale, לא שבקין בית ישראל, No sunt relictus domus Israel, i. e. Israelitae, Hebr. לא אלמן ישראל, Jerem. 51. 5. Faemininum, ארי כאתא שבקתא Nam sicut mulier derelicta, Jesa. 54. v. 6. ושבקא Vagam & derelictam, Hebr. ערס ועריה, Ezech. 23. 29. Plurale, ולקרנא שבקתא Et ad urbes desertas, Ezech. 36. v. 4. Infinitivus, למשבק יר אבותי Relinquere

patrem suum, Genes. 44. 22. למשבק עקר שרשוה Relinquendam esse stirpem radicem ejus, Dan. 4. v. 23. מלמשבק פולחנא דיי Relinquere cultum Domini, Jos. 24. 6. למשבקיד Relinquere te, Ruth. 1. v. 16. Imperativus, שבוק מני Desiste a me, Hebr. הרפה, Judic. 11. 37. ושבוק רתחא Et relinque fervorem irae, Psal. 37. 8. שבוקו מכון Dimittite a vobis defectum cogitationum vestrarum, Prov. 9. 6. שבקו לעבדית בית אלהא Relinquitte opus Dei, Esrae 6. 7. שבוקו מני Desistite a me, dimittite me, Hebr. ששו, Jesa 22. v. 4. וניחל שבוקהא Relinquitte eam & eamus, Jerem. 51. 9. Futurum, אשבק רנוי Dimittam iram meam, & recreabo me, Jobi 9. v. 27. בר אשבוק לך Cum condonavero tibi, Heb. בכפרי, Ezech. 16. 63. לא אשבקנך Non enim derelinquam te, Genes. 28. 15. לא תשבוק מני Quamdiu non desistis a me, Heb. תשעה, Jobi 7. v. 19. מטול דלא תשבוק נפשי לשיוול Propterea quod non relinques animam meam in sepulchro, Psal. 16. 10. כר יפסוק חילי לא תשבקנני Quando deficiet robur meum, non derelinques me, Psal. 71. 9. Idcirco relinquet vir, Gen. 2. 24. Relinquet in terra ova sua, Job. 39. v. 17. תשבקו יח פולחנא דיי Relinquetis cultum Dei, Jos. 24. v. 20. ואמא ושבקו יתי Quum pater & mater dereliquerint me, Psal. 27. v. 10. וישבקו דחלתי Et relinquent timorem mei, Deuter. 31. 16. וישבקינד Et relinquent te vagam, Ezech. 23. v. 29. Ithpehal vel Ithpabel, Prateritum, Quae deserta est ab Israelitis, Jesa. 17. 9. איכרין לא אשתביקת Quomodo non est derelicta, Jerem. 49. 25. Futurum, ארעא Relinquetur terra, Jobi 18. v. 4. לא תשבקו יתי Non relinquetis pupillos vestros, Jerem. 49. 11. ושתבקו כחדא Relinquetur simul, Jesa. 18. 6.

Desertio, Derelictio. Apud Talmud. יתמי דאכלי דלאו רידהו לילולו בחר שיבקייהו Pupilli qui comedunt non sua, ibunt post desertiones suas, id est, parentes qui deseruerunt ipsos, hoc est, morientur, Metzia fol. 70. 1.

II. Condonare, Remittere, quae significatio ex Relinquendi significato oritur. Sic in Targum respondet Hebraeo מלח נשא quando hoc usu sumitur. Prateritum, כמא די שבקת Sicut condonasti populo huic, Heb. נשאחה, Num. 14. 19. ואת שבקתא Et tu remisisti mihi perversitatem meam, Hebr. נשאת, Psal. 32. 5. לא שבקת Tu non condonasti, Hebr. סלחת, Thren. 3. 42. סלחת Condonavi juxta verbum tuum, Numer. 14. 20. Participium praesens, שביק לעוין Remittens iniquitates, Exod. 34. 7. לכל עווייני Condonans omnes perversitates tuas, Psal. 103. 3. Participium Pebil, שביקין לירא מרירוי Cui remissae sunt rebelliones,

liones, Psal. 32. v. 1. *Infinitivus*, לא ייבי ל' למשבק ליה, Non velit Dominus condonare ipsi, Deuter. 29. v. 20. *Majus est peccatū meum*, סג' חובי מלמשבק. *Imperativus*, *Condone nunc peccatum populi hujus*, שבוק כען. *Condone quæso peccata fratrum tuorum*, שבוק כען לחובי אהד. *Et remitte omnia peccata mea*, Psal. 25. v. 18. *Futur.* *Propter quidnam condonabo vobis*, אידא אשבוק לכון. *Et condonabo universo loco propter ipsos*, אהרא כדילהון. *Et non condonabis loco huic?* ארי לא ישבוק. *Non enim condonabit peccata vestra*, אהרא אשבוק לאתרא. *Remittetur tibi*, ישתבק לד. *Et à Domino remittetur ipsis*, ומן קדם י' ישתבק ליה. *Et remittetur ipsis*, וישתבק להון.

Remissio tributi, שבוק ברנא. *Remissio peccati vituli*, שבוק חובה עגלא.

Remissio peccati vituli, Numer. 19. 9. in Jonathane. *Dies remissionis peccatorum*, שבוק סרהניא. *Penes te est remissio*, שבוקותא. *Et fecit propagines sive ramos produxit*, ועבר שבקין.

Propagines crassiores, שבוקותא. *Sic inveni, inquit Elias*, ויתעש בדים. *quod est Chaldeum pro Hebr.* שריגים.

Derelicta, expulsa, repudiata mulier: *Obviam venit ei expulsa ejus*, פגעה ביה משבקתיה. *Qui confabulabatur cum expulsa sua*, דמשתעי למשבקתיה. *Incidit in me expulsa uxor mea*, פגעת בי משבקתי. *Hebr. Frangere. Apud Rabbinos*, לשבר.

Idem: *שבוקותא*. *Penes te est remissio*, שבוקותא. *Et fecit propagines sive ramos produxit*, ועבר שבקין. *Sic inveni, inquit Elias*, ויתעש בדים. *quod est Chaldeum pro Hebr.* שריגים.

Idem: *שבוקותא*. *Penes te est remissio*, שבוקותא. *Et fecit propagines sive ramos produxit*, ועבר שבקין. *Sic inveni, inquit Elias*, ויתעש בדים. *quod est Chaldeum pro Hebr.* שריגים.

Idem: *שבוקותא*. *Penes te est remissio*, שבוקותא. *Et fecit propagines sive ramos produxit*, ועבר שבקין. *Sic inveni, inquit Elias*, ויתעש בדים. *quod est Chaldeum pro Hebr.* שריגים.

Idem: *שבוקותא*. *Penes te est remissio*, שבוקותא. *Et fecit propagines sive ramos produxit*, ועבר שבקין. *Sic inveni, inquit Elias*, ויתעש בדים. *quod est Chaldeum pro Hebr.* שריגים.

Idem: *שבוקותא*. *Penes te est remissio*, שבוקותא. *Et fecit propagines sive ramos produxit*, ועבר שבקין. *Sic inveni, inquit Elias*, ויתעש בדים. *quod est Chaldeum pro Hebr.* שריגים.

Idem: *שבוקותא*. *Penes te est remissio*, שבוקותא. *Et fecit propagines sive ramos produxit*, ועבר שבקין. *Sic inveni, inquit Elias*, ויתעש בדים. *quod est Chaldeum pro Hebr.* שריגים.

Idem: *שבוקותא*. *Penes te est remissio*, שבוקותא. *Et fecit propagines sive ramos produxit*, ועבר שבקין. *Sic inveni, inquit Elias*, ויתעש בדים. *quod est Chaldeum pro Hebr.* שריגים.

tis mulier est, & non novit bonum, Prov. 9. 13. In Hebræo est פתיות, & inde vox Chaldæa videtur legenda שברתא ex forma præcedenti. Exemplaria Veneta in hac Radice sæpè in medio habent כ pro ב, sed Aruch, Elias & Regia constanter legunt per ב.

Sella parturientis. *Apud Talm.* משבר של חיה, Kelim cap. 22.

Scotomata, subita oculorum tenebræ cum vertigine, quasi Fatuitates oculorum seu fatuus visus oculorum, vel Fractura visus, א שבר *Frangere: Emphat.* *Percusserunt subito scotomate*, Hebr. בסנורים. *Percute nunc populum istum subito scotomate*, ומהנון בשבריריא. *Apud Talmudicos*, שברירי דליליה, *Cæcitates nocturnæ, & cæcitates diurnæ*, in Gittin fol. 69. 1. ubi & remedia hujus morbi. *Ne bibat quisquam aquam tempore nocturno: si bibat, sanguis ejus sit super caput ejus propter periculum. Quale periculum? Scנת שברירי? Periculum cæcitatibus. Quod si sitiât, & bibat, quæ est curatio ejus?*

- שברירי
- ברירי
- רירי
- ירי
- רי

Dicebantur scil. verba quædam magica, & vox hæc magicè scripta, appendebatur de collo, quòd ut hæc vox singulis diebus minuitur litera unâ, donec tandem in nihilum abeat, sic quoq; morbus cæcitatibus. Simile remedium adducit Corn. Agrippa lib. 3. cap. 11. in voce *Abra-cadabra*, quæ simili modo scripta & collo appensa, tot diebus febrem minuit & depellit. In Avoda sara dicitur שברירי esse Princeps sive præfectus cæcitatibus, Angelus scotomatis, qui magicâ arte adjurari possit, ut scotoma curet. *Alibi*, שברירי דשמשה קשו משמשה, *Fractura solis graviores sunt ipso sole*, Joma fol. 28. 2. *Fractus solis splendor per nubes, gravior est pleno splendore. Sic fucata amicitia periculosior est aperta amicitia*, Joma fol. 28. 2.

Apocha, Quietantia vulgò, Scriptum quo creditor debitorem de soluta pecunia quietum reddit: ut, Creditor dicit, non est chirographum tuum nunc apud me, sed est in urbe ista, אכתוב לד שובר, *donec accepero chirographum. Plurale*, שוברים. Hebræi sic describunt: שובר est contractus sive literæ, quas mutuò dans dat debitori, שנפרע ממנו, quòd solutionem acceperit ab ipso.

שב *Fraetio, Fractura Arithmetica:* תשבורת, שבר
Fractura fracturæ: קצירת השברים
Compendium fractionum.

שב *Nomen vocalis I brevis, quæ aliàs dicitur*
Chirek parvum, i.e. breve, vel, חירק בלי יוד
Chirek absq. Jod, quo distinguitur à Chirek cum Jod,
id est, magno sive longo. Frequens in Aben Esra,
ut Numer. 35. 19. ad vocem בַּפְּנֵי scribit, בשבר
cum Chirek sub Pe, ut est in
In frangere me vobis, Lev. 26. 26.

שב *Urtica, Talm. quæ aliàs dicitur*
Ellychnium sylvestre, quòd ex ea siccata possit
ellychnium fieri, Schab. fol. 20. 2. Aruch explicat
vernaculè פירולא Ferula.

שב *Fractura, Fissura:* שופכין במקום האשבורן
Effundunt in loco fissuræ, ubi terra fissa est, Pe-
sach. fol. 42. 1. In Jalkut Levit. fol. 149. 1. legitur
& explicatur, Locus profundus, ubi con-
gregantur aquæ.

שב *Schavur, Sapor, rex Persarum, cujus fre-*
quens mentio apud Hebræos. Apud Talmudicos sic
per cognomentum appellatur R. Samuel, ob summam
authoritatem, quam obtinebat in suis decisionibus.
Hinc, אמנא מילתא דלא אמרה שבור מלכא ומנו שמואל
Dico ego rem, quam non dixit Sapor rex. Et
quisnam ille est? Samuel, in Bava basr. fol. 115. 2.
Glossa; Quia consuetudo obtinebat secundum ipsum
in judiciis, idcirco sic vocatur, & est nomen Regis
Persie. Idem legitur in Pesach. fol. 54. col. 1. ubi
Glossa; Samuel vocatur à Rabba Sapor rex, quia
exercitatus fuit in judiciis, & consuetudo secundum
ipsum in iis obtinebat, quemadmodum iudicium egre-
diens à Rege, quod ratum habetur. Sapor autem fuit
Rex Persarum in diebus Rabba. Sic in Halich.
olam cap. 3. Baal Aruch in שבור: Samuel inter
Israëlitæ æstimatus fuit, ut Sapor Rex inter
gentiles.

שב *Persuadere: Implicare, Perplexum red-*
dere, Perturbare. Præterit. שבשן
Implicavit ramos, id est, implicatos ramos suos
emisit vel extendit, Psalm. 80. 12. In Hebræo est
תשלח, quod potest esse secunda personæ mascu-
linæ, vel tertiæ personæ foemininæ. Unde qui-
dam libri legunt שבשמת Implicasti, & tunc se-
quens Nomen rectius legetur cû Affixo, שבשהא
ramos ejus, juxta Hebræum, קצירה. Quod au-
tem in libris hîc vulgò sequitur שדרת תלמידהא
Emisit discipulos suos, glossema Rabbinicum est
ex sensu allegorico vel mystico petatum, quod
ex margine in textum irrepsit, ut aliis locis plu-
rimis accidit. Præterea melius hoc verbum le-
gitur ex forma Pahel, quam Pehal. שבשתיני
Perplexum reddidisti me Domine, Hebr. פתייתיני
Persuasisti mihi, sive, seduxisti me, scil. promif-

misione auxilii, quod ego mea perversitate à
me depuli, Jerem. 20. 7. Participium pehil, ותניני
Nervi testium ejus implexi sunt,
Hebr. ושרנו, Job. 40. v. 12. Ithpabel, Præteritum,
Implexæ sunt ut propagi-
nes vitis, Thren. 1. v. 14. ואשתבשיר Et perplexus
redditus sum, Jere. 20. 7. Participium, ורברכנוהי
Et principes ejus perplexi redditi sunt,
Dan. 5. vers. 9. Futurum, וישתבשון
Venient super divinos ejus & perplexi fient, Je-
rem. 50. 36.

Apud Talmudicos, שבשירה ואנסביה אתתא
Persuasit ei ut duceret uxorem, Nedar. fol. 89. 2.

Apud Rabbinos, ספרים משובשים Libri confusi,
perturbati, erronei, depravati in scribendo.

שבש Perplexitas, confusio, error, Rab.
שבשמת Idem.

שבש Frondescere, frondes, ramos emittere. Fu-
turum, או יתקץ טוב ושבש, Si succidatur, iterum
frondescit, Job. 14. 7.

שבשבת Frondes, ramuli, calami cum glutino ad
capiendas aves.

שבשין Rami, frondes, propagines: וקנופנא
Et in vite erant tres rami, Hebr. תלתא שבשין
ut paulò antè ad שרנינים, Genes. 40. 10. 12. שבתא
Albuerunt propagines ejus, Hebr. שבשהא
Joel. 1. 7. Apud Talmud. לא יחב מר שבשין לאריסיה
Non dedit Dominus frondes hortulano suo,
Berach. fol. 5. 2. In Beresch. rab. sect. 33. משבשושין
De palmitibus terræ שבארץ ישראל הביאו אותו
Israël attulerunt ipsum. Item Vajikra rabba
sect. 21. circa fin.

שבשמת Ramus: שבשמתא רהות באעין הרשא
Ramus, qui est inter ligna sylvæ, Hebr. הזמורה,
Ezech. 15. 2. וית ריש שבשמתיה נסיב Summitatem ra-
mi ejus accepit, Heb. ויניקותיו, Ezech. 17. 4. Rab-
בין שבשמתא מאריסא, unde plurale, שבשמתא
Emit ramos ab hortulano, id est, חבילי וזמורות
fasciculos ramorum colligatos.

Vide infra in שבשנין.

שבת *Quiescere, Cessare, Feriari ab operibus.*

Verbum in Targum rarum est. Præteri-
tum, וביוםא שבועאה שבת ונה In die autem septimo
cessavit & quievit, Hebr. שבת וינפש, Exod. 31. 17.
Participium, ושבתין שובכוון Et sabbathisantes, i. e.
celebrantes sabbathum vestrum, Exod. 22. 32. in
Jon. Aliàs pro eo ponitur נוח vel בטל.

Sabbatum, Quies, Cessatio ab ope-
re: item Septimana, quòd in qualibet septimana unum
sabbatum est. Forma emphatica scribitur etiam
Hierosolymitanè, ut in isto Targum passim vi-
dere est. Quædam notantur שבתא שבת, quæ præsta-
ret revocari ad formam præcedentem: ארי שבתא וומא
Nam sabbathū est dies hic coram Domino,
HHHhhh Exod. 16.

Exod.16.25. **שבתא** וישראל בני ישראל Et observabunt filii Israël sabbathum; **למעבר ית שבתא** Ad faciendum sabbathum, Exod.31.16. **ביומא רשבתא** In die sabbathi, Exod.31.15. **רתתעבר בשבתא** Quæ fiet in sabbatho, Numer.28.v.10. **ותערע לשבתא** Tunc celebrabis sabbathum in deliciis; **אם תתיב משבתא רגלך** Si retraxeris pedem tuum à sabbatho, Jefa.58.13. **In altera significatione, שבוע** **בחד בשבתא** Septem dies septimanæ; **בחד בשבתא** In primo die septimanæ, Esth.2.9. **Sic in novo Testamento, Cum lucefceret prima sabbathi, Matthæi 28.1. id est, septimanæ. Item, Jejuno bis in sabbatho, id est, septimana, Luc.18.12. Plurale, ירחא ושבתא** Menses ejus & sabbatha ejus, Hofeæ 2.11. **Apud Rabbinos, שבת הגדול** Sabbathum magnum. Sic vocatur sabbathum proximum ante Pascha, Orach chajim num.430. idque propter miraculum, quod accidit Patribus ipsorum in Ægypto. Vide Minhagim in ritibus Paschatis.

יבומן **Per refectioem literæ ה idem est: שבוע** Et in tempore sabbathi in sabbatho, Jefa.66.23. **Plurale, ירחין ושבתין** Menses & sabbatha, Jefa.1.13. **ית יומי שבתי די לי** Dies sabbathorum meorum observabitis, Exod.31.13. **בשבתי ובירתי** In sabbathis & mensibus sive noviluniis, Ezech.46.v.3. **בר משבתי די** Præter sabbatha Domini, Levit.23.38.

שבת **Cessatio ab opere.** Qui alium læserat aut vulneraverat, ut chirurgus opus habuerit, & in lecto decubuerit, & ab opere suo cessaverit, persolvebat cessationem & intermissionem operæ ejus & mercedem curæ medicæ, Exo.21.19. Hæc cessatio à Rabbinis postea distincta fuit in Magnam & parvam. Si quis in manu aut pede læsus esset, ut membrum vel exaruerit vel abscisum esset, tenebatur dare **שבת גדולה** Cessationem magnam. Nam ad laborem fuit inutilis postea. Qui autem læsus esset, ut curari potuerit, dabat **שבת קטנה** cessationem parvam, id est, solvebat damnum intermissæ operæ, & mercedem curæ: Gittin fol.42.2.

שבת **Sabbatismus, Statutum Rabbiorum de sabbathi vera observatione.** Forma est **שבת**, sed significatio hinc: analogia posset esse **שבות**. Hinc apud Talmudicos: **כל שחייבין עליו משום שבות משום שבות** כל שחייבין עליו משום שבות משום שבות, ut si quis in manu aut pede læsus esset, ut membrum vel exaruerit vel abscisum esset, tenebatur dare **שבת גדולה** Cessationem magnam. Nam ad laborem fuit inutilis postea. Qui autem læsus esset, ut curari potuerit, dabat **שבת קטנה** cessationem parvam, id est, solvebat damnum intermissæ operæ, & mercedem curæ: Gittin fol.42.2.

aliquo animali, non nant in aqua, non complo-
dunt manus, non percutiunt manu femur, non
saltant. Hæc leguntur in libro Betza cap.5. in
Misna. Est autem hîc משום שבות Propter sabbat-
tismum, nihil aliud, quàm, Propter statutum Rab-
binicum, quo statuerunt ab hoc vel illo opere, de quo
etsi non extet expressum mandatum divinum, ta-
men ab eo in sabbato abstinendum & quiescendum esse,
ne ex ejus occasione aliquid agat quod in sabbatho pro-
hibitum est. Veluti, non ascendunt in arborem,
ne avellat ramum aliquem: non equitant, ne
causa sit abscindendæ virgæ, quâ equum regat:
non saltât, ne causa sit componendi instrumen-
ti musici, &c. Vide & in Eruvin fol.105.1. Et ge-
neralius est Statutum, decretum Rabbanicum: ut,
לעולם אל תהא שבות קלה בעיניך שהרי סמיכה אינה
אלא משום רבות i. e. Nunquam sit statutum Rabbini-
cum vile in oculis tuis, nam ecce manuum impositio
non est nisi statutum Rabbanicum, & tamen dissense-
runt de ea magnates seculi, Chagiga fol.16.2. His
convenit, quæ Scaliger notat in Elencho Tri-
hæresii Serrarii cap.3. **דברי שבות** Verba statuti
Rabbini, statutum Rabbanicum: **הוא שבות**
Aspersio sive condimētum aut pigmentum co-
ctrinæ Rabbini, aut statutorum vel decreto-
rum magistralium. Hinc etiam

משבותאי Sabbatharii, qui profitebantur veram
sabbathi observationem juxta Christi doctrinam. Hi
ab Eusebio libro 4. Hist. Eccles. capite 22. vocantur
μασβαθαῖοι, & inter hæreticos referuntur.

שבת **Cessatio, feriatio ab opere in sabbatho vel festo:** מקום שבתה Locus ubi in sabbatho quies a-
gitur, Maaser cap.2. **שבת הרשות** Cessatio ab o-
pere libero, quod peragi vel non agi potest, sed
ex statuto Rabbini ab eo cessatur in sabbatho.

שבתאי Sabbathæus, id est, Saturnus planeta, qui
diei sabbatho præest, ut alii planeta suis diebus.

שבתא Nomen spiritus immundi & maligni, insi-
dentis hominū manibus noctu, ob noctis impuritatem,
aut interdum quando manè manus non sunt aquâ bene
lotæ, unde quicquid tum manibus agunt, periculosum
est. Vide in Joma fol.77.2. Cholin fol.107.col.2.
Taan. fol.20.2.

שבת Anethum **שבת**, de cujus decimatione dis-
putant Talmudici in Oketzim cap.3. Maaser. ca-
pite 14. Peah cap.3. עז fol.7.2.

שבותה est בנוי sive cognomen pro שבוטה. Vide
Nedar. fol.10.

שנא Deesse, deficere, desiderari. Hoc sensu
respondet Hebræo **שנא** Et non defuit ex nobis
ullus, Numer.31.49. **שנא לנא מרעם** Et non de-
fuit nobis quicquam. Sam.25.15. **שנא לנא מרעם**
Unum ex illis non defuit, Jefa.34.16. **שנא**
מעברי דוד

Et desiderati fuerunt ex servis David, 2.Sam.2.30. *Infinitivus*, אם משנה ישני Si desiderando desiderabitur, 1.Reg.20.39. למשני וימא Ut desideretur hoc die ex Israele tribus una, Jud.21.3. ubi למשני prave in libris legitur. *Futurum*, אנט לא ישני Ullus ne desiderator, 2.Reg.10.19.

שנא *Abies, arbor*: צלחו ליה תכתמא רשאנא Diffiderunt ipsi fellam abietinam, Schabbas fol.129.1. Hebr. תדרר, quod per שאנא explicatur in Rosch haschana fol.23.1. Bava bathra fol.80. ubi R.Sal. monet, Gallicè dici Sap.

שנא *Multum, numerosum esse, multiplicari, crescere, augeri. Futurum*, שלמכון ישנא Pax vestra multiplicetur, Dan.3.31. למרה ישנא Ad quid cresceret perditio, Efr.4.22.

שנא *Amplus, multus, & adverbialiter, Plurimum, vehementer*: ויקר שנא Et gloriam multam, Dan.2.6. מתבהל שנא Vehementer fuit perturbatus, Dan.5.9. שנא באש עלוהי Plurimum displicuit ipsi, Dan.6.v.14. *Plurale*, ומתנן רב רבון שנאן Et dona ampla & multa dedit ipsi, Dan.2.48.

שנב *Roborare, Corroborare, juxta Chaldaem & Hebraeos, ut scil. quis tutus sit ab aliquo malo, unde per Protegere vulgò redditur Hebraeum שנב. Vel Attollere, elevare aliquem in locum tutum. Præteritum*, שנב השוכא מפיסבנותא Roborat egenum ab egestate, vel, Sublevat, protegit, Psalm.107.41. *Futurum*, אשנבניה מטול רידע שמי Roborabo vel protegam eum, propterea quod cognoscit nomen meum, Psalm.91.v.14. ישנבנך Roborabit vel proteget te nomen Dei Jacobi, Psalm.20.2. רחמה רח שנבנך Dilige eam, & roborabit te, Proverb.4.6. Sic præstat ex Pahal legi, ut præcedentia: Libri vulgò habent ex Pahal, quod non convenit, ibi enim esset intransitivum sive passivum, Roborari, Protegi. Sed inusitatum est ibi, & Chaldaicè per תקף reddi solet.

שנב *Errare, Aberrare*: בשוגג Errans: Error, בשוגג Per errorem, Rab.

שנר *Amygdala vel amygdalum. Factum ex Hebræo שקר commutatis ק & ג, literis homogeneis. Significat arborem & fructum*: מן פרי שנתא כהישותא כשנרא Præ macie sicut amygdala, Eccl.12.v.5. *Plurale*, וכפיה שגרון Et produxit amygdala, Num.17.8. 21.23. בושנין ושגרון Noces & amygdala, Gen.43.11.

שנרונא *Spasmus: aliis, Dolor coxenditum, quam Sciaticam vulgò vocant*: נקטיה שנרונא Spasmus corripuit eum, Talm. Cholin fol.51.1. R.Sal. vernaculâ voce exponit קר נפא Krampff/ id est, Spasmus. Alibi est, לשנרונא ליתי פתא דמוניני Ad

Ischiaticam afferat vasculum plenum falsuginis pisciculorum, Gittin fol.69.2. Hic idem R.Sal. scribit esse חולי הירכיים morbum femorum & coxendicis.

שנה *Errare, Aberrare, Oberrare. Participium*, וכל רשני ביה Et quisquis oberrat in eo, id est, se eo oblectat, eo capitur, Proverb.20.1. *Futurum*, ולא תשנא Neque aberres a præceptis oris mei, Prov.19.27. *Aphel, Participium*, רמשני תריצי Errare facere, Seducere. *Participium*, וימשינו תריצי Qui errare facit rectos in via mala, Prov.28.10. *שנא* Error.

שנה *Aphel, אשנח Providere, Prospicere. Præteritum*, ואשנח מן בנותא Et prospicit ex fenestris, Cantic.2.9. *Participium*, אמשר רעליהון An'ne super eos prospicit, Job.22.v.2. id est, eorum curam vel rationem habet, Heb. מטפיל.

השניה *Attendere, Curare, Curam & rationem habere, Providere, quomodo illud Verbum de Deo usurpatur, suâ providentiâ omnia moderante, juxta illud: In omni loco oculi Domini speculantur bonos & malos, Prov.15.2. Inde R.Levi scribit Job.4. Jobum fuisse in ea sententiâ ab initio, penitentiam & preces ad Deum esse inanès & sine fructu, להיותו בלתי משניה בזה העולם השפל quod ipse non prospiceret in mundum hunc inferiorem. Item quod fuerit נבוך ומבולבל perplexus & confusus in materia providentiæ divinæ. Apud Talmudicos, לא השגיחו עליה Non attenderunt ad istud, לא הוה קא משנה ביה Non curavit istud, non fuit respiciens illud.*

השנה *Providentia: השגחה השם Providentia Dei. השגחה כוללת vel כללית Providentia Dei generalis. השגחה פרטית Providentia specialis. השגחה אלהית Providentia divina. R. Levi scribit Job.3. Jobum sensisse, איננה באישי האדם כלל כל שכן בשאר ב"ח Providentiam divinam non extendere se ad singularia hominis, multo minus ad singularia reliquorum animantium, quæ reguntur partim naturalibus, partim cælestium influentiarum motibus & inclinationibus. Idem Proverb.15.3. ad illud: Oculi Domini sunt in omni loco, כל הירכיים Omnes res promanant ex scientia ejus & providentiâ ejus. Speculantur bonos & malos; nempe, מצד ההשגחה הכוללת ex parte providentiæ generalis, ומצד הפרטית תרביק השגחתו at ex parte providentiæ specialis, adhæret providentiâ ejus bonis. De providentiâ vide librum Akedas lizchak fol.145.col.2. More nevochim par.3. cap.17.18.*

שנל *Vitiare, Violare virginem aut mulierem. Verbum fuit olim in comuni sermone obscæ-*

num, unde ubi in sacro textu Hebræo occurrit, ibi pro eo legitur Verbum שָׁכַב. Vide Lex. Hebr. in Rad. חרר.

שָׁגַל *Conjux, Uxor, Augusta propriè vel regis.* Hinc R. Salom. Psalm. 45. 10. שָׁגַל exponit per מַלְכָּה Regina. & Nehem. 2. 6. legitur: *Dixit mihi rex, uxore assidente ipsi.* Talmudici ajunt in Rosch haschana fol. 4. 1. לעולם שָׁגַל מַלְכָּה חַיָּה Semper Schegal regina est. *Plurale, שְׁגַלְתָּה וְלַחֲנֻתָּה* Uxores ejus & concubinae ejus, Dan. 2. 5. *שְׁגַלְתָּךְ וְלַחֲנֻתְךָ* Uxores tuæ & concubinae tuæ, Dan. 2. v. 23. *Apud Talmudicos, ועמה שגלונות* Et cum illis erant reginae, Sanh. fol. 95. col. 2.

שָׁגַג *Ligare, Colligare, Conjungere, Compingere, Rab.* הרני משגמן בייסורין Ecce ego ligo eos inter se castigationibus: הרני משגמן אלו Ecce ego ligo eos inter se invicem: שלח Quod non ligavi eos castigationibus, Beresch. rabba sect. 26. Quidam exponunt *Perturbare*, & legunt משעמן, ut idem sit quod הם. *Apud Talmudicos, הנסרין שבמרחץ* Afferes qui in balneo sunt, quos colligarunt inter se, Kelim cap. 22. R. Salom. exponit, quos dolabrâ poliverunt.

שָׁגַג *Cortices tenues, quos commissuris asserum in dolio vinario immittunt, ne perstillet, ועשאן בסנון* Et conjungit eos corticibus rubi vel corticibus ligni שגמן, Kelim cap. 10. Quidam volunt idem esse quod שָׁעַם *Suber.*

שָׁגַר *Dejicere, Demittere se. Futurum, תשגר* עיני דמעין Demittit se oculus meus lachrymis, Heb. ותרד Et descendit, subsidit quasi liquefactus, Jerem. 13. 17. וישגרן עינא דמעין Et dejiciunt se oculi nostri præ lachrymis, Hebr. ותרדנא Jerem. 9. 18. *Vel, Et emittunt oculi nostri lachrymas; si ex Pabel legatur. Pabel, שגר* Abjicere, Ejicere, Projicere. *Participium passivum, ותהא נבלתך משגרא למיכל* Eritque cadaver tuum projectum in cibum omnibus volucris cæli, Deuter. 28. 26. *ונבלתיה תחי משגרא* Et cadaver ejus erit projectum æstui diurno, Hebr. משלכת Jerem. 36. 30. *והואה נבלתהון משגרו* Fueruntque cadavera ipsorum projecta, Jesa. 5. 25. *Participium activum, כמה דמשגרו ית נבלת חמרא* Sicut projiciunt cadaver asini, Jerem. 22. 19. *Futurum, כן ישגרו נבלתיה* Sic projicient cadaver ejus, Jesa. 22. vers. 19.

שָׁגַר *Mittere, emittere, Rab.* שני תלמידי חכמים Misit duos sapientes ad ipsum. Idem quod אָנִי מְשַׁגֵּר מַלְאָכָי, *In Targum Jonathanis, Ego mitto angelum ante te,* Exod. 23. 20. Jon.

שָׁגַר *Emissum, promptè scil. & expeditè sine offensione, hæsitatia vel perturbatione: שם שמים שגור בפיו*

Nomen Dei promptum est in ore ejus. אם שגורה *Si prompta est precatio mea in ore meo, certus sum eam exaudiri, Berachoth folio 34. col. 2.*

שָׁגַר *Emissio: מלא שגור היונה* Plena emissio columbæ, id est, plenus volatus, Bava bathra cap. 2. in Misch.

שָׁגַר *Legatus, Talm. Hierosol. Schevuoth cap. 1.*

II. שָׁגַר *Accendere, Succendere, Incendere, Comburare: Calefacere. In Targum, והון שגרון* Eruntque incendentes & comburentes arma, Ezech. 39. 9. Sic legendum ibi esse postulat sensus. *Apud Talm. תנור דשגור גוי ואפה ישראל* Furnus quem accendit, calefecit Christianus, & coxit panem Israelita, עין folio 38. 2. *שגור חנורה* Calefecit fornacem, Schabbas fol. 109. 2. *תנורה שגורה* Furnus accensus, Joma fol. 29. 1. *Oppositum ejus, תנורה קרירה* Furnus frigidus, Ibid.

שָׁגַר *Botrus: שגורה דחמרי* Botrus dactylorum, id est, multorum sive plurium junctura & compressura, ut ficus comprimi solent, Kethub. fol. 80. 1.

שָׁגַר *idem quod שגורנא de quo supra: Diversimodè enim scripta hæc vox occurrit, sed prior per ד magis probata.*

שָׁגַשׁ *Perturbare, Dissipare, Profligare, Perterrere, terrorem incutere. Respondet Hebræo וַשַׁשׁ יַרְחַם מִשְׁרִיתָא דְּמִצְרַיִם* Et perturbavit castra Aegyptiorum, sive, terrorem ipsis incussit, Heb. וַהֵם Exod. 14. 24. *וַשַׁשׁוּן* Et perturbavit eos, 1. Sam. 7. v. 10. *Participium, וְהוֹלִיל* Et divinos perturbat, Hebr. וְקִסְמוּן מְשֻׁשׁ infatuat, dementat, Jesa. 44. vers. 25. *Infinitivus, לְשַׁשְׁוֹהוֹן וְלְהוֹבְרִיהוֹן* Ad profligandum & perdendum eos, Hebr. לְהַפֵּם, Esth. 9. 24. *Futurum, וְאֶשְׁשׁ יֵת כָּל עַמֵּי* Et perturbabo omnes populos, Exod. 23. 27. in Jonathane. *שָׁרְדוּן וְתִשְׁשׁוּן* Emittes sagittas & profligabis eos, Psalm. 144. 6. *וְשַׁשְׁוֹן שְׂגוּשׁ רַב* Et profligabit eos profligatione magna, Deut. 7. 23. *Ithpehal vel Ithpabel, אַשְׁתַּגַּשׁ* Perturbari, Tumultuari, Perstrepere. *Præteritum, מָה דִּין קָל קָרְתָּא אַשְׁתַּגַּשְׁתָּ* Quis est iste strepitus, quo civitas tumultuatur? Heb. הוֹמָה, 1. Reg. 1. 41. *וְאֶשְׁתַּגַּשְׁתָּ קָרְתָּא* Et tumultuabatur civitas, 1. Reg. 1. v. 45. *וְאֶשְׁתַּגַּשְׁתָּ אֶרְעָא* Et perstrepebat vel perturbata fuit terra, 1. Sam. 4. 5. *Participium, וְעֵלְעוּל* Et tempestas perstrepebat, Hebr. מִשְׁתַּגַּשׁ וְסַעַר Utique ברם לְמָא מִשְׁתַּגַּשׁוּן Jerem. 23. 19. *וְהַמִּין* in vanum tumultuantur, Hebr. פְּסַל. 39. 7. *Imperativus, אַשְׁתַּגִּישׁוּ* Perturbamini, Jesa. 29. 9. *בִּיבִיתֵי וְיִשְׁכְּבוּ וְיִשְׁתַּגִּישׁוּ* Bibite & inebriamini & perstrepite, Jerem. 25. 27. *Apud Talmudicos, עוֹלֵלָא* Infans perturbans vias matris

matris suæ, Bava bathra fol.9.1.2. Sic vocatur ibi Raf Scheschet, ob rationem quam vide.

שגשג Tumultus, Strepitus, Conturbatio, Perturbatio: שגשג ארי הוה שגשג קטלג בבל קרתג Nam erat perturbatio occisionis in tota urbe, Hebraicè שגשג רבג לחרג 1. Sam. 5. 11. Zach. 14. 13. Perturbatio magna valde, 1. Sam. 5. 9. ולרת מלי שגשג Non sunt verba strepitus, id est, sonora vel strepera, Psalm. 19. 4. Plurale, שגשג Et videte tumultus maximos in ea, Amos 3. 9.

שגשג Idem: שגשג ית מארתג וית שגשג Maledictionem & conturbationem, Deuteron. 28. 20. שגשג קל שגשג הרין Quæ est vociferatio tumultus hujus? 1. Sam. 4. 14. שגשג רב לחרג Tumultus magnus valde, 1. Sam. 14. 20.

שגשג Tumultuosus. Schurek in medio est ex forma Syriaca, quæ in Targum Proverbiorum frequens est: שגשג מרכנן ליה Verba tumultuosi hominis inclinant sive prosternunt ipsum, Proverb. 26. 22. Vulgò hic legitur שגשג quod est substantivum, ut antè. Unde melius pro eo legetur שגשג, ut קטולג, ex forma Targumica, vel שגשג ex forma Syriaca. In Hebræo est שגשג, quæ etiam leguntur Proverb. 18. 8. sed ibi in Venetis ponitur vox corrupta שגשג quod videtur esse pro שגשג Contentiosi, rixosi, qui rixis tumultus excitat, quæ vox legitur Proverb. 16. v. 28. At Regia Biblia legunt שגשג, ut cap. 26. & sic Elias & Aruch. Sic rursus pro Hebræo שגשג legitur, והיכנא דלית שגשג, וישק תגרג Sic etiam ubi non est tumultuosus, ibi silet contentio, Prov. 26. 20.

שגשג idem quod שגשג supra: שגשג מלאכג Angelum tumultus, Esth. 1. 10.

שגשג Idem: שגשג על ממנא רי ממנא רי שגשג Et præcepit angelo qui præfectus est perturbationi, qui descendit, ושגשג ית אהשורוש & perturbavit Assuerum, Esth. 6. 1. in Targum secundo.

שגשג idem quod שגשג. שגשג אשתגשג Conturbari, Perturbari ad insaniam, Insanire. Participium, שגשג בשוקיא משתגשגן רתיכיא In plateis insaniunt currus, tumultuoso cursu agitantur, Hebraicè שגשג יתחוללן Nah. 2. v. 4. Possit hoc etiam esse à שגשג quod idem cum Hebr. שגשג Discurrere cum tumultu. Inde שגשג repetitâ primâ radicali ut in multis. Futurum, שגשג על כן ישתגשגן עממיא, Idecirco perturbabuntur vel insanæ fient gentes, Hebr. יתחוללן Jerem. 51. v. 7. Sic præstat legere, juxta formam præcedentis loci, quàm ישתגשגן ut habent libri vulgati. Probat id Elias. וישתגשגן וישתגשגן & perturbabuntur, Hebr. ויהתגעשו Jerem. 25. vers. 16.

* שגשג Daemon. Plur. שגשג. Vide infra in שגשג.

שד Fundere, Effundere. Hebr. שד. Præteritum, שדא כבעור אשא רוגזיה, Effudit sicut incendium ignis iram suam, Thren. 2. 4. שדא על ירושלם Effudit super Jerusalem robur iræ suæ, Thren. 4. 11. שדא מיא הוה מיא Effuderunt sanguinem ipsorum quasi aquam, Psalm. 79. v. 3. ושרו אדם זכאי Et effuderunt sanguinem innocentem, Psalm. 106. v. 38. שדא Participium, שדא בפרנותא Effudit contemtum super principes, Psalm. 107. 40. Job. 12. 21. שדא מיא פשוירי, Qui effundunt aquas tepidas: & sic mox, שדא מיא חמימי Qui effundunt aquas calidas, Eccl. 2. 9. שדא עליוהון רוגז Imperativus, שדא שדא Effunde super eos iram tuam, Psalm. 69. 25. שדא חמתך על עממיא Effunde iram tuam super gentes, Psalm. 79. v. 6. שדא שדא הוה מיא Effunde sicut aquam, Thren. 2. 19. שדא שדא שדא שדא Effundite coram eo elationes cordis vestri, Psalm. 62. 9. שדא לארעגא Futurum, שדא שדא Effundet in terram, Job. 16. 13. שדא קרתג ראשדא, Væ civitati quæ effudit sanguinem innoxium, Ezech. 24. 9. שדא שדא, Propter sanguinem innocentem, qui effusus est in ea, Numer. 35. 33. in Jon. שדא שדא שדא Quomodo diffuse sunt margaritæ sanctæ, Thren. 4. 1. Apud Rabbinos, איכרפו דידך לא הדרת כך אשתרו דידך נמי לא הדרת כך Quando cæperunt extuberare ubera tua, non convertisti te: quando diffusa fuerunt ubera tua (in justam scil. magnitudinem) etiam tunc non convertisti te, Nidda f. 48. 2. in Ezech. 23. 3. אשתדרו Aruch legit.

שדא שדא שדא שדא Effusio: שדא שדא שדא Et effusio sanguinis justi, Genes. 49. vers. 12. in Jon. שדא שדא שדא שדא Et effusione sanguinis justi, Numer. 35. 25. שדא שדא שדא שדא Per effusionem sanguinis ejus qui effudit eum, Num. 35. vers. 33.

II. שדא Facere, Ejicere, Ejaculari, Projicere. Præteritum, שדא שדא שדא שדא Et exercitum ejus projecit in mare, Exod. 15. 4. או מן שדא אבן ויתתה Hebr. Aut quis jecit lapidem angularem ejus? Hebr. שדא שדא שדא שדא Et ejaculatus est & dixit, 2. Reg. 13. 17. ושרו קשתיא Et ejaculati sunt sagittarii in servum tuum, Heb. שדא שדא שדא שדא Sagittas quas ego ejaculor, Hebr. שדא שדא שדא שדא, 1. Sam. 20. 36. Imperativus, שדא שדא שדא שדא Et dixit Elisa, jaculator, 2. Reg. 13. 17. שדא שדא שדא שדא Jaculamini in eam, Jer. 50. v. 14. שדא שדא שדא שדא Arcu jaculabor, Hebr. שדא שדא שדא שדא, 1. Sam. 20. 20. שדא שדא שדא שדא Sagittæ quam ejaculatus fuit Jehonathan, 1. Sam. 20. 37. שדא שדא שדא שדא Et projiciebat pulverem, Hebr. שדא שדא שדא שדא, 2. Sam. 16. vers. 13. שדא שדא שדא שדא

Aut jaculando perimitor, Exod. 19. vers. 13. *Conjectura*: שדא Conjectura judicum, id est, dijudicatio juxta bonum & æquum, Tal.

III. *Volare, Advolare, Convolare. Participium*, נא Neque fuit aliquis proficiens hinc & avolans illuc, Hebr. נדר בנף Jefa. 10. 14. רשדו בנמא Qui volat interdiu, Heb. Psalm. 91. vers. 5. *Ithpehal, Præteritum*, ואתדו לותי Et advolavit ad me unus ex ministris, Hebr. ונף Jefa. 6. v. 6. *Participium*, כמא, ואתדו לותי Sicut volat accipiter, Hebr. ואתדו לותי Deuteron. 28. 49. Jerem. 48. 40. רשדו בנמא Sicut avis volans, sic congregabuntur adversus eam, Jerem. 12. 9. Advolant instar aquilæ, Hebr. ואתדו לותי Habac. 1. 8.

IV. *Agitari, Moveri, Commoveri. Futurum cum Infinitivo*, ואתדו לותי Movoendo movebitur terra, Hebr. ואתדו לותי Jefa. 24. 19.

Motio, Commotio, Agitatio: ואתדו לותי Motio agitationem arborum sylvæ, id est, sicut agitantur & commoventur, Hebr. ואתדו לותי Jefa. 7. v. 2.

V. *Nere, fila ducere, idem quod Hebraicè*. Hinc apud Talmudicos, ואתדו לותי Ne vit illa in fila, Eruvin cap. ult. ואתדו לותי Filum coccineum quod nevit mulier suspecta, Gittin folio 69. 2. Et nere funes, id est, cannabem ut inde fiant funes, Succa fol. 16. 1.

Ventus australis, ut docet Aruch in שדא, vel, Ventus orientalis, ut idem explicat in שדא tertio: ואתדו לותי Ventus orientalis flat, Gittin fol. 31. 2.

Occare; glebas agrorum occa sive crate comminuere & coequare. Futurum, ואתדו לותי An occabit valles post te, Job. 39. v. 13. Idem cum Hebræo.

Latus, idem quod שדא, & sic idem est quod Hebraicè שדא: ואתדו לותי In latere tabernaculi, Exod. 40. 22. 24. ואתדו לותי Latus aquilonis, Psalm. 48. 3. ואתדו לותי In latere domus tuæ, Psal. 128. 3. ואתדו לותי In fundum lateris navis, Hebr. ואתדו לותי Jon. 1. 5. In altera significatione, ואתדו לותי Scapus ejus & calamus ejus, Exod. 25. 31. & 37. 17.

Omnipotens, Præpotens. Nomen divinum, ואתדו לותי Deum à potentia summa denominans: ואתדו לותי Ego sum Deus omnipotens, Genes. 17. 1. R Salomon vult esse compositum ex Pronomine ואתדו לותי, unde; Ego sum Deus ואתדו לותי idem est ac si diceret, ואתדו לותי quod est sufficientia, id est, sufficientis potestas in omnem creaturam: ואתדו לותי ואתדו לותי

Et Deus omnipotens benedicet tibi, Gen. 28. v. 3. ואתדו לותי Et visionem ab omnipotente vidit, Numeror. 24. 4. ואתדו לותי לא ואתדו לותי Et omnipotens non pervertit judicium, Job. 34. v. 12. ואתדו לותי Et castigationem omnipotentis ne spernas, Job. 5. 17. ואתדו לותי Num est negotium omnipotenti? Job. 22. v. 3. ואתדו לותי Quare ab omnipotente non sunt abscondita tempora, Job. 24. 1.

Arca, Capsa: ואתדו לותי Arca & capsula, Mikvaoth cap. 6. ואתדו לותי Cum pefulo arcae, Kethubhoth folio 65. 1. ואתדו לותי Expandunt pellem caprinam super arcam, Schabbas fol. 120. 1. Item *Currus ligneus pro equitatu mulierum, inflat arca*, Erubhin fol. 30. col. 2.

Ager: ואתדו לותי Ager arborum, Pomarium: ואתדו לותי Ager albus, in quo nullæ sunt arbores, sed frumentum, legumina, & similia, Scheviith cap. 1. & 2.

Quiescere, Requiescere, quietum, tranquillum, pacatum, sedatum esse. Respondet Hebraico שקט. *Præteritum*, ואתדו לותי Et terra quieta erat à gerendis bellis, Jos. 11. v. 23. ואתדו לותי Et civitas quieta erat, 2. Reg. 10. v. 20. ואתדו לותי Et quieta erat terra Israelis, Judic. 3. 10. ואתדו לותי Neq; quietus fui à nuncio incendii, Job. 3. v. 26. *Futurum*, ואתדו לותי Nunc jacerem & quiescerem, Job. 3. v. 12. ואתדו לותי Neque quiescas o Deus, Psalm. 83. 2. *Pabel, שדא Quietum, tranquillum reddere. Participium*, ואתדו לותי Cum quietam reddit terram à meridie, Job. 37. 17. ואתדו לותי Pacatam reddunt iram tuam, Psalm. 90. vers. 10. *Infinitivus*, ואתדו לותי Ad præstandum quietem ipsi à diebus mali, Psalm. 83. 2. *Aphel, Futurum*, ואתדו לותי Ipso tranquillum reddete, quis culpabit? Job. 34. v. 29. *Ithpehal, Præteritum*, ואתדו לותי Cum cessasset ac tranquillior factus esset à potu vini, Esth. 2. 10. ואתדו לותי Et fervens ira regis sedata erat, Esth. 7. 11.

Quietus, Tranquillus: ואתדו לותי Totus ipse quietus est & tranquillus, Job. 21. vers. 23.

Idem. Apud Talm. ואתדו לותי De viro tranquillo hoc simplex & clarum est, Bava bathra cap. 8. In Aruch scribitur ואתדו לותי esse Virum otiosum, qui nihil negotiatur aut lucratur cum facultatibus suis.

Quies, tranquillitas: ואתדו לותי Et tranquillitas & quies erat ipsi, Ezech. 16. v. 49. Sic legendum: nam libri habent ואתדו לותי, quod Toar est. Pro ואתדו לותי etiam melius legeretur ואתדו לותי.

Quietus, tranquillus, ociosus, Rab. Hinc Elias legit illud וְהוּא עָשׂוּ נָבֵר נְחֻשְׁרָן, Et fuit Esau vir quietus (&) ociosus, pro Hebr. אִישׁ יוֹדֵעַ צִד. Vir peritus venationis, Genes. 25. v. 27. in Onkelo & Jonathane. Rectius legeretur divisim, אדם של מנוח והשקט, נח ושׂרָן, id est, quietis & otii, id est, otiosus, otio deditus, quales sunt venationi dediti, qui præter venationem in aliis rebus otium agunt. Vulgò libri habent נְחֻשְׁרָן, de qua vide in נחש & שרד per Resch in medio.

Vide in שרד שרדא.

II. *Desponsare, Coniungere, Copulare, affinitatem contrahere, matrimonio jungi, Rab. שרד לשרד Desponsare filias; id sabbatho licitum esse, Talmudici tradūt. משרכן התינוקות Desponsant pueros. בתו לחנירו Desponsans filiam suā proximo vel socio suo: לשמעון בתו לחנירו Ruben desponsavit filiam suam Simeoni. נערה אם קלקל המשודך מעשיו Puella desponsata. משודכת Si corruerit desponsatus mores suos.*

Desponsatio, Copulatio: נתבטלו השדוכין Irritæ factæ sunt desponsationes.

Affinitas, Desponsatio. שרדן Affinis, desponsator. שרכון Desponsatio.

Persuadere, Allicere, Pellicere. Sic sæpè respondet Hebræo פתח. R. Salom. scribit Exod. 22. 16. שרול כלשון ארמי כפתו כלשון עברי b. e. in lingua Aramæa idem significat quod פתח in lingua Hebræa. Imperativus, שרילי ית בעליך, Persuade viro tuo, Pellice maritum tuum, Hebr. Pellice eum, Jud. 16. 5. שרילי יתיה. Futurum, ואשרלך, Et alliciam te, persuadebo tibi, Ezech. 38. 4. שוכבתיך Hebræum ושכבתיך transfert, & cap. 39. 2. ושרל נבר בחולתא. Et si pellexerit quis virginem, Exod. 22. 15. אין נשרלו. Si allexerint te peccatores, Prover. 1. 10. cum formativo loco, ו, more Syro. Veneta hic mendosa sunt, in quibus legitur נשרו.

Allectio, persuasio. שרול

Conari, Operam dare, Desudare, Occupari, Occupatum esse. Includit studium, curam & solitudinem cum labore, unde & pro Luctari sumitur, quasi Omnibus viribus laborare. Præteritum, ואשתרל נברא עפיה Et luctabatur vir cum eo, Hebr. ויאבק Genes. 32. 24. Qui luctatus fuit cum eo, donec ascenderet aurora, Et ubinam occupata fuisti operando? Ruth. 2. 20. Participium, Qui operam dat ut inveniatur למשכח יתהון במשתרל למשכח יתהון, Eccles. 1. v. 17. Infinitivus, באשתרלותיה עפיה, In luctando eo cum ipso, cum luctaretur cum ipso, Hebr. כהאבקו Genes. 32. v. 25. Pro hoc in Targ. Hierosol. legitur בשדרותיה, quod mendo-

sum est: nam Verbum שרד aliam significationem habet. Legendum autem, ut in Onkelo est. Apud Rabbinos frequentissimum Verbum est: המתאמן להשתרל Obstinate operam impendens, omnibus viribus contendens; הוי משתרל עם אדם Est occupatus cum homine cui hora arridet, cui tempus favet, qui prospero gaudet rerum successu: לעולם תשתרל האשר להיות Semper dabit operam mulier, ut sit verecunda. Hillelis dictum est capite 2. in Pirke abhoth: במקום שאין אנשים השתרל להיות איש In loco ubi non sunt viri, da operam ut tu virum te prabeas.

Opera, Studium, conatus, labor.

שרד, נשרף, אשתרדף, in Ithpehal, אדורי, Uredine tangi: vel Ithpabel, אשתרף, שרד, ut, שרד שנסתרפו ארבע Quod uredine tacti essent quatuor agri à quatuor ventis ipsorum, id est, quatuor angulis sive partibus; ואשתרדף רופה Et adusta fuerit pleraque pars vallis, Mezia fol. 105. & 106. של כל העולם כלו נשרף ושרל לא Totius mundi seges erat adusta (corrupta, perdita) tua verò non fuit perdita, Berach. fol. 18. 2. In compendio Aruch manuscripto legitur ad marginem, in litera Aleph: אשתרדף אילן וקן שלא est arbor vetula, que nullos amplius profert fructus.

Adusto, Uredo segetum, ut Hebraicè: שרפונא Nam erit uredo, 1. Reg. 8. vers. 37. Percussi vos uredine, Amos 4. v. 9. Hag. 2. v. 17. וברפונא Et uredine, Deuteronom. 28. v. 22.

II. *Commercium habere, Negotiari, negotiis implicari vel implicatum esse: או אשתרפא Aut negotiando negotiatur, Hebr. וכי שרתף, Elias vult idem esse quod שרתף, inter se permutatis, q. d. שותפות Commercium est ipsi cum aliis.*

Mittere, Emittere, Hebr. שלח. In Mose Prophetis rarum est, at in Hagiographis & Targum Hierosolymitano frequens. Frequentius etiam in Pabel quam Pehal occurrit. Elias vult bis tantum in Onkelo inveniri. Præteritum, ושדר לבלעם Et misit ad Bilham, Numer. 22. 40. Pro hoc in Venetis magnis legitur ושלח, unde miratur Elias, quare in Aruch hic locus adducatur. Sed editio cum triplici Targum habet ושדר, & sic quoque Author Aruch tunc in libris scriptum invenit: ושרד אנרתא Et misit literas, Esth. 1. 3. ושרד וקרא ית רחמיו Et misit literas, Esth. 9. v. 20. ושרד פסקן Et misit hædum hunc, Genes. 38. 23. Sic legit Elias ex Pehal, sed alii libri ex Pabel. Nunc ergo marte

Vastitas, Desolatio. Plurale, רמיחננון
 Projecisti eos in vastitates, Heb. למשוואות
 Psalm. 73. 18.

Adjunctum est ipsi פהי. Non sunt per se vo-
ces significative, sed symbola aliarum vocum, nempe
 id est, שבת היום Sabbathum est hodie: פהי id est,
 פסח היום Pesach sive Pascha est hodie. In Gema-
 ra, ad illud; ורתמי המלך אינם עושים Et leges Regis
 ipsi non faciunt, Esth. 3. v. 8. scriptum legitur:
 Quod proferunt sive רמפקין לכולא שתא בשחי ומהי
 proloquuntur & excipiunt toto anno; Sabba-
 thum est hodie; Pascha est hodie, &c. Megilla
 fol. 13. 2. nempe, quando monentur ad præstan-
 da officia & obeundas operas pro rege, semper
 excusant se dicentes, Sabbathum nostrum ho-
 die est, Pascha est hodie, & prohibitum nobis
 est his diebus opus servile quodcunque facere.
 Prolixè hoc explicatur in Targum secundo li-
 bri Esther cap. 3. v. 8. Unde inter cætera hoc
 Talmudicum quoque adducitur iteratâ vice:
 ומן רמרבר מנהון למעבר עיבודתיה רמלכא מפיק לזומא
 Et quicumque ex ipsis ducitur ad
 faciendum opus regis, producit isto die illud
 Sabbathum est, Pascha est, non licet
 nobis operari. Et iterum ibidem: Subsiliunt &
 saltant (in festo tabernaculorum) instar hædo-
 rum: neque scimus, num maledicant nobis, an
 verò benedicant, vocantque illud, Festum ta-
 bernaculorum, neque faciunt opus regis, dicen-
 tes nobis: Dies prohibitus est nobis, ומפקין לכולא
 & producunt toto anno illud, Sab-
 bathum hodie est, Pascha hodie est, neque fa-
 ciunt in eo opus aliquod regis, &c.

In Aruch adducitur hic etiam ex Schab.
 fol. 106. 2. & Beza fol. 24. 1. Et ומשי ליה בחר שיהיא
 pervenit ad eum cursu uno, i. e. אחת; sed in
 Talmud legitur בשחיא אחת id est, Natatione unâ,
 tractu, impetu uno.

Vigilare: דהוה שהיר ולא רמך Qui fuit vi-
 gilans & non dormiens, Esth. 6. 1. Elias
 scribit, se nescire quid sit. Scribitur autem in Venetis
 cum Daleth in fine, sed ex lingua Syriaca Novi Test.
 verbum satis notum est: שהרין חלף נפשתכון
 Et vigilate mecum, Matth. 26. 38.

Reverti, Redire: Referrî, apud Rabbinos,
 ut cum dicunt; זה שב אל מרה שאמר
 refertur ad id quod antea dixerat, vel, quod di-
 cturus est, &c. Item: Reverti à peccatis, Resipif-
 cere, unde illud R. Elieseris, לפני מיתתך
 Resipisce die uno ante mortem tuam, Avoth cap. 2.
 Reversio à peccatis, Conversio: item Re-
 sponsio, ab השב Respondere: בעל תשובה Resipiscens,
 cui poenitentia imposta est per castigationem

aliquam: לכעל תשובה אל תאמר זכור מעשך הראשונים
 Resipiscenti ne ולבן נר אל תאמר לו זכור מעשה אבותך
 dicas, Memento operum tuorum priorum: & filio pro-
 felyti ne dicas; Memento operum patrum tuorum, Ba-
 va mezia fol. 58. 2. Peccatori resipiscenti non
 exprobranda vita antea acta, & peregrino seu
 profelyto majorum suorum status & conditio,
 juxta illud, Peregrinum non affliges, neq. opprimes,
 Exod. 22. 21. Septem res sunt, quæ creatæ sunt ante-
 quam creatus esset Mundus, Lex, תשובה Penitentia,
 Hortus Eden, Gehenna, Solium gloriae, Domus san-
 ctuarii, & Nomen Messia: גדולה תשובה שמנעת ער
 Magna est poenitentia, quæ adducit homi-
 nem ad solium gloriae, sicut dicitur, Revertere Israel
 ad Dominum Deum tuum, Hof. 14. 2. Sic, גדולה
 תשובה שמקרבת הנאולה Magna est poenitentia, quæ
 appropinquare facit redemptionem, sicut dicitur;
 Sic dicit Dominus, Custodite judicium, & facite justiti-
 am, quia propinqua est justitia mea ut veniat, Jec. 56.
 v. 1. Item, סמוכה תשובה לנאולה Conjuncta est pe-
 nitentia redemptioni, secundum illud Jesa. 59. 20.
 שהודונורת נעשין לו, Magna est poenitentia,
 quia superbie sunt ei tamquam errores, se-
 cundum illud Hof. 14. 2. Alibi, Magna est peni-
 tentia, nam propter unum qui facit poenitentiam, con-
 donatur ipsi, & toto mundo, &c. Item, התשובה
 היא יסוד העולם ועמודו ואין העולם עומד אלא על התשובה
 Penitentia est fundamentum mundi, & columna ejus,
 nec consistit mundus nisi propter poenitentiam. Talia
 plurima dicunt in commendationem Pœnitenti-
 æ, quæ qui nosse cupit, videat Talm. in Mas-
 sech. Joma fol. 86. 1. 2. Lib. Musar cap. 2. & Ram-
 bam par. 1. in Statutis תשובה.

Amplius, Præterea, Porro, idem quod עוד.
 Chaldaicè pro טוב sæpè dicitur טוב, de quo suo loco.
 השבת העבוס Restitutio, Redditio: השבת
 Restitutio pignoris.

Vastare, Perdere. Unde, יסוד Vastat in
 meridie, Psalm. 91. 6.

Effundere, idem quod שרי vel שרי,
 על דם זכי דאתשיר, Ithpehal Præteritum, אשר.
 Propter sanguinem innocentem qui effusus est,
 Jesa. 26. v. 21.

Dæmon, spiritus malignus, quasi Vasta-
 tor & Perditor dictus: nihil enim magis satagit, quàm
 genus hominum perdere. Forma est, ut ער à ער Te-
 stari. Poni solet in שרר, quòd illud verbum usitatus
 sit; quàm שור. Sed ad formam Quiescentium perti-
 net. Sic Hebraicè, ויבחו לשדים Sacrificant dæ-
 monibus, Deuteron. 32. 17. In Targum, מפערת
 א' cætu dæmonum, Hebr. מקטב Ab exci-
 dio, Psalm. 91. v. 6. אחר רמיללן שירין Loco in quo
 ululant dæmones, Deuter. 32. 10. in Jonathane.
 Et dæmones ludent ibi, Hebr. ושירין יחכון תמן

Et dæmones quisq; cum socio suo ludent, Jefa. 34. 14. וְשִׂדְדֵי חָדָד עִם חֲבֵרֵיהֶם יִחְיִכּוּן Jefa. 13. 21. וְשִׂעִירִים
 Sacrificarunt dæmonibus, Targ. Hierosol. לְשִׂדְדֵי, Jonathan, Idolis quæ similia sunt
 דְּבַחִיהוֹן לְמַעַן רִמְתִּילֵן, Deuter. 32. 17. Sic, Sacrificia sua idolis, quæ assimilantur dæmonibus, Lev. 17. 7. וְשִׂדְדֵי לִזְחִיָּה אֲשֶׁמְדֵי מִלְכָּא רִשְׁדֵי
 Et misit ad eum Asmedæum, regem dæmonum, Eccles. 1. vers. 12. Apud Rabbinos singulari numero, פִּגְעַת בֵּיה שִׂדְדָא אֲשֶׁמְדוֹן
 Obvenit ipsi dæmon Asmedon, princeps spirituum malorum, Bereschith rabba lect. 36. Apud Talmudicos: שִׂדְדָא דְּבָרִים נִאֲמָרוּ
 Sex proprietates dicuntur de Dæmonibus, in tribus similes sunt Angelis, & tribus assimilantur hominibus: Habent Alas sicut Angeli, & Volant ab una extremitate mundi ad alteram sicut Angeli, & sciunt futura sicut Angeli. Edunt & bibunt sicut homines, Gignunt & multiplicantur sicut homines, & moriuntur sicut homines. R. Salomon Psalm. 89. v. 33. scribit, הַשִּׂדְדִּים
 Dæmones filii Adami primi fuerunt. Hoc didicit à Magistris Talmudicis qui scribunt, Adamum primum, cum à Deo reprehenderetur quòd comedisset de arbore vetita, fuisse à Deo excommunicatum per centum & triginta annos, & tunc primum generasse liberos ad similitudinem suam. Verba Talmudica sunt: אֲמַר ר' יִרְמְיָה בֶּן אֱלִיעֶזֶר כָּל אוֹתוֹן הַשָּׁנִים שְׁהִיה אָדָם
 הראשון בְּנִידוּי הוֹלִיד רוֹחֵן וְשִׂדְדֵי וְלִילֵן שְׁנָא וְיָחִי אָדָם דִּיכְרָא R. Jeremias filius Eliesaris: Omnibus istis annis, quibus fuit Adam in anathemate excommunicationis, genuit spiritus, dæmones & spectra nocturna, sicut dicitur: Et vixit Adam triginta & centum annos, & genuit liberos in similitudine sua & in imagine sua, id docet, quòd ad hoc usque tempus non genuerat in similitudine sua. Hactenus Talmud. Adjicit hîc R. Salomon, spiritus istos & dæmones fuisse generatos ex fluxu seminis nocturni interea temporis, quo excōmunicatus & ab uxore separatus fuit. In Bereschith rabba lect. 20. & 24. legitur: R. Simon dixit חֵי כָל הַיָּמִים, Genes. 3. 20. id est, אֲמַן שָׁל, Mater omnium viventium. Dixit enim R. Simon: שְׁנָא שְׁפִירְשָׁה הוּא כָל הַחַיִּים מֵאֲדָם הוּוּ רוֹחוֹת הַזְּכָרִים מִתְחַמְמִים מִמֶּנָּה וְהָיָה יוֹלְדֵת מֵאֲדָם וְרוֹחוֹת נִקְבָּת מִתְחַמְמֹת מֵאֲדָם וְמוֹלִידוֹת מִמֶּנּוּ הַהָר אֲשֶׁר בְּהַעוֹתוֹ וְהוֹכַחְתּוּ בְּשִׁבְטֵי אַנְשִׁים וּבְנֵי אָדָם id est, Omnibus centum & triginta annis, quando separata fuit Eva ab Adamo, fuerunt spiritus masculi incalescentes ab ea (id est, concubuerunt cum ea) ipsaque pariebat ab illis: & spiritus fœminæ incaluerunt ab Adamo, & parie-

bant ex illo. Illud est quod scriptum legitur: Quum perversè egerit, castigabo eum virgâ hominum, & plagis filiorum hominum, 2. Sam. 7. v. 14. ubi R. Salomon idem scribit. Vide quoque eundem Psalm. 89. 33.

Arbitrium. Aut etiam ad arbitrium judicium. Volunt esse ex significatione שְׂדָה Projicere, q. d. Conjectura. Schebhuoth fol. 30. 2. Ketubh. fol. 94. 1. Bava bathra fol. 62. 2. Ketubh. fol. 85. 2.

Æquari, æquum esse, utile esse, Prodesse, convenire: ולא הוּוּ שְׂוֵי לִי Neque fuerat utile mihi, Heb. שְׂוֵה, Job. 33. 27. לא שְׂוֵה לַחֲוֹן Non profuerat ipsis, Jefa. 16. 6. דְּלֹא שְׂוֵיָא Quod non esset æquum, Esth. 2. v. 1. in sec. Targ. Plurale, הִדְּוֵיךָ הַיָּד הַשְּׂוֹכָא הִדְּוֵיךָ נְהוּרָא שְׂוֵן Sicut tenebræ sic lux æquales erunt, Psalm. 139. 12. Talmud. אֲתֵי דִילְמָא אֲתֵי Fortasse venit ad æquandas fossas, id est, terrâ implendas & æquandas.

II. Assimilare, Comparare, Equiparare, Æstimare. Præteritum, אֲשׁוּוֹתִי לְמִינָא Compararunt me luto, Job. 30. 19. אֲשׁוּוֹנוּ יי טוֹבֵךְ Æstimavimus ô Domine benignitatem tuam, Psal. 48. v. 10. Futurum, לְמֵן תִּרְמֹן קִרְמֵי וְתִשְׁוֵן Cui assimilabitis me & equiparabitis, Jefa. 46. 5. sic Jefa. 40. v. 25. יִתְּבַהַל הִדְּוֵי בְּעֵרְא אֲשֶׁתּוֹן Veluti jumentum æstimatur, Psalm. 49. v. 13. וְאֲשֶׁתּוֹי לְלִמָּא Et æquiparatur vanitati, Psalm. 49. v. 21. Participium, דְּמִשְׁתּוֹי לֵי Qui æquiparetur Domino, Psalm. 89. 7.

Equum, equi pretii, q. d. vilis aut exigui pretii: רְשׁוֹי הַמָּרָא Quod vinum esset vilis pretii, עוֹן fol. 34. 2. Glossa. כּוּוֹל. Sic in illo proverbiali, עֵשֶׂק לִבְרִיסָךְ, vide עֵשֶׂק.

Æquitas, æquum, æquale, pretium, quod rei æquatur, Rab. יִתֵּן שְׂוֵוי Dabit pretium ejus.

Fusus, quo æquatur lana vel linum in filum. Talm. Kelim cap. 21.

Comparatio, adæquatio: Conciliatio. וְ הַשְּׂוָאָה Comparationis. Sic vocatur litera Vav ab initio vocum, quando in apodofi similitudinis ponitur, quod in Proverbiis Salomonis frequenter occurrit. הַשְּׂוָאָה רְעוּת Conciliatio sententiarum.

Æquitas, æquum: מוֹכְנֵין בְּעוֹשְׂקָא Quicunque vendunt, vendunt per pressuram (eruptoris) & non vendunt cum æquitate, id est, æquè, justè, Esth. 3. 8. in secundo Targ. in fine versus. Nomen est per Apocopam usitatam.

III. Ponere, Apponere, Componere, Disponere. Respondet Hebrais שׂוּם שְׂוֵה. Præteritum, שְׂוֵה עַל בְּתָפָה Imposuit humeris ejus, Genes. 21. 14. וְלֹא שְׂוֵה לְבֵית אֶף לְדָבָר Neque apposuit cor suum etiam ad hoc, Hebr. וְלֹא שֶׁת Exod. 7. vers. 23.

verf.23. **Et** **animum** suum cum bestiis posuit, Dan. 5. v. 21. **Et** posuit sibi greges seorsum, Genes. 30. verf. 41. **Qui** posuit nubes currum suum, Psal. 104. v. 3. **Posuit** me Dominus in dominatorem totius Aegypti, Genes. 45. 9. **Quis** posuit te in virum principem, Exod. 2. 14. **Et** non posuit super cor suum, vel, neque animum advertit, 1.Sam.4. verf.20. **Regem** constituit eum, Ezech.19.5. **Omnia** posuisti sub pedes ejus, Psalm.8.7. **Terminum** posuisti finibus maris, Psalm.104.v.9. **Num** posuisti cor tuum, Job. 1. v. 8. **Quare** disposuisti me scopum tibi, Job. 7. v. 20. **Posuisti** nos in contentionem vicinis nostris, Psalm.80.v.7. **Si** posui in auro spem meam, Job.31.24. **Quae** posui in manibus tuis, Exod. 4. v. 21. **Ecce** posui vos, Jefa.41.15. **Ecce** principem constitui eum super te, Gen.27. v. 37. **Etiam** imposuerunt vasis suis, Jos.7.11. **Et** apposuerunt ei ut comederet, Genes. 24. 33. **Et** hereditatem meam posuistis ad cultum idolorum, Jere.2.7. **Nam** posuimus in mendacio fiduciam nostram, Jefa.28.15. **Idem** **Ecce** ego pono faciem meam contra vos, Jerem. 4.4. **Disponens** pedes meos leves sicut cervorum, Psalm.18.34. **Si** vos ponendo posueritis faciem vestram, Jerem.42.15. **Ad** ponendum terram tuam in vastitatem, Jerem.4.v.7. **Et** ad ponendum eum, Jefa.27.9. **Pone** nunc manum tuam sub femore meo, Genes.24.2. **Pone** illud in ore ipsorum, Deuter.31.19. **Et** ignem non ponam, 1.Reg.18.v.23. **Et** ponam liberos tuos multos, Genes.13.16. **Pone** te, Exod.33.22. **Non** ponet super illud oleum, Levitic.5. v. 11. **Et** apponemus cor nostrum, Jefa.41. v. 22. **Et** ponetis castra Israelitarum, Jos.6.18. **Et** ignem non apponent, 1.Reg.18.verf.23. **Quo** positus est homo super terram, Job.20.4. **Qui** dispositus fuit, Ezech.1.v.15. **Idem** disponi, id est, comparari possit cum Domino, Hebr. Psalm.89.v.7. *Futurum ex Ithpabel,*

Et domus ejus sterquilinum ponetur, Dan.3.29. **IV.** **Admirari** cum stupore, *Obstupescere, idem quod שהה sive שהי & Hebr. שאה, commutatis literis quiescentibus: מתרפו שוהו* Languescite, admiramini, Hab.1.5. *Hebr. תמהו. Vau medium omnino transpositum videtur, pro שהה a שוהו. Eadem enim ista locutio legitur Jefa. 29. 9. & sic adducitur ab Elia in suo Methurgeman. Ithpahal, Participium, ותמהון משתחון Eritisque obstupefacti propter calamitates, Hebr. משגעו Mente privatus, Deut.28.32. in Jon.* **V.** **Metuere**, *Hebr. חרר. Participium, ומשתחון לקבל פתגמי Et metuentem propter verbum meum, Hebr. וחרר Jefa. 66. 2. Plurale, ומשתחון לקבל פתגמי רעותיה, Qui trepidant propter verba voluntatis ejus, Jefa. 66. 5. Alias pro Hebr. חרר solet poni תמה.* **Idem** **Lectus**, *Stratum, a Ponendo, quod על שוהו מרעה: Super lectum morbi ejus, Hebr. על ערש, Psalm. 41. v. 4. Et incurvabat se rex in strato, 1.Reg.1.v.47. Lectum meum, fili mi, conscendisti, Hebr. יצועי Gen.49. v.4. In domo sua in lecto suo, 2.Sam.4.11.* **Idem** **Ecce** lectus ejus est lectus ferreus, *Hebr. ערשו Deuter. 3. 11. Et sedebat rex in lecto suo, Super lecto qui paratus erat ipsi ad latus parietis, Hebr. מושבו 1.Sam.20.25. Et in lectis pigneratitiis, Amos 2. v.8. Depressi strata mea, Hebr. יצועי Job.17.v.13.* **Idem** **Et** orate in lecto vestro, Psalm.4.5. **Idem** **Stratum ornatum**, *Tapes, tapetum vel tapete: item Basis, fundamentum: ותשוחתא Et basis erat cubiti unius, Hebr. ותיק Ezech.43.13.17. Et a basi terrae, Ezech.43.14. Tapetia facit sibi, Hebr. מרבדים, Proverb. 31. verf. 22. Cum tapetibus posui lectum meum, id est, tapetibus stravi, Proverb.7.v.16. Lectum tuum de sub te, Proverb.22.v.27.* **Idem** **Vox videtur prava**. *Pro legi possit תשוחתא, ex forma precedenti, unde; תשוחתא תמסנני בתשוחתא Liquefacis me in fundamento, id est, funditus, prorsus, totaliter, Job.30. v.22. Sic responderit voci Hebrae תשוחתא, que formam habet a שוהו. At Masoretha pro eo legendum notarunt תשוחתא, quomodo alias nunquam cum defectu literae Vau scribitur, & est ab inusitato וי sive וי.*

Ejus Radicis respectu possit legi כחשיתא In essentia, id est, essentialiter, ut tota essentia pereat, totaliter & omnino. Sed Hebraeum תושעה nunquam in Targum retinetur.

ימחנכוני מיםרא Cubatus propter morbum & aegritudinem: vel, Stupor, ex quarta significatione: Percutiet vos verbum Domini cubatu, qui infatuat cerebrum, id est, morbo cubatum efficiente, Deut.28.28. vel Stupore.

שוחא Fovea, fossa. Quedam scribuntur cum ו mobili, שוחא, vel שוחתא: sed praestaret omnia esse ex forma Quiescentium: שוחא חפר ונמציה Foveam fodit & effodit eam, Hebr. בור, Psal.7.16. עד ויתכרי לרשיעא שוחא Donec fodiatur improbo fovea, Hebr. שחרת, Psal.94.v.13. לשובחא קראתי אבא אנתי Foveam vocavi; pater meus es tu, Job.17.v.14. id vulgo scriptum לאתבא נפשיה מן שוחא: לשחא Ad educendum animam ejus ex fovea, Hebr. שחרת, Job.33.v.30. Veneta habent שוחא quod pravum. Sic, שוחתא מן שוחתא Cohibet animam ejus a fovea, Job.33.v.18. מלמיחת בשוחתא A descendendo, ne descendat in foveam, Job.33.v.24. מלמעבר בשוחתא Ne transiret in foveam, Job.33.v.28. דמכני עממי בשוחתא Demersi sunt populi in foveam, Psal.9.16. ונפל בשוחתא די עבר Et cecidit in foveam quam fecerat, Psal.7.16. Sic quoque legendum, בשוחתא תטמשנני In foveam demerges me, Job.9.31. pro בשוחתא, quomodo in libris scriptum. Item, לשובחא נפשיה, Appropinquat ad foveam vita ejus, Job.33.22. quod, ut & alia in hoc capite, scribitur לשוחתא per ו mobile in medio. Prave scriptum videtur, בשוחתא pro למחמי בשוחתא, Videre foveam aut corruptionem, Psal.16.10. Plurale, פודרונ מיהי שוחא Foderunt mihi superbi foveas, Hebr. שוחות, Psal.119.85. Rabbini etiam accipiunt pro מצודה Rete.

שוחא Idem. Praestaret & hic, esse quiescens, ut in Hebr. Expansum לוחי שוח מצודהון Expandunt mihi in fovea rete suum, Psal.35.v.7. פודרונ מיהי שוחא Foderunt ante me foveam, Veneta שוחא, melius esset שוחא, ut Hebr. שחור, Psal.57.v.7. Plurale, עד שחי מלכא Usque ad foveas regis, Hebr. יקבי המלך Usque ad lacus torcularium regis, Zach.14.10. Sic apud Rabbinos ex forma quiescentium, הבורות והשיחון והמערות, הירד חופר בור שיה: Fuit fodiens cisternam, foveam & speluncam. Talmudici distinguunt inter haec. Cisterna est rotunda. שוחא fossa est longa & angusta. Spelunca, quadrata & tecta tabulato, cui tamen inest orificium. שוחא חריצין foveg, quadratae & latae ut מערות, sed undequaque

apertae: נעיצין foveae, angustae infra, & latae supra, R. Salom. in Bava kama fol.50.2. ad Mischnam.

שחיתא, שחיתא, quae sunt tanquam a שחור: vide in praecedenti שוח.

Vastatio, desolatio. Usus ejus est pro Hebr. שחא, pro qua Radice Elias vult esse שחה vel שחה, unde supra fuit רשח. Sed Aruch illud legit אתר שוחא, ex qua forma etiam hoc Nomen est. שחא ורנושתא Locus vastationis & tumultus, Hebr. שחא ומשחא, Job.30.3.

שוחא Ficus alba, quae tribus quibusq. annis proveniunt ad maturitatem aliquam in sylvis: ובנורת שוחא Demai in princip. Vide & עין fol.14.1. De altera specie vide in שקם.

שוחא Oriri, Germinare, Provenire: שוחא ואתחוי דתאה Germinat seges, & conspicitur herba, Hebr. נלה חציר Proverb.27.v.25. Elias scribit, se ignorare quid sit, neque adduci in Aruch. Mirum cur hoc scribat, cum Aruch illud adducat in שוחא tertio. Est autem Verbum Syriacum, ut ibi, זכר Et filius horae, id est, eadem hora exortum est, nempe semen, Matth.13.5. Quod autem Tremellius ibi notat, Authorem Aruch aliquot exemplis hanc significationem probare, id sic intelligendum, ut duo afferantur שוחא & שוחא ex Proverbiis Salomonis. Prior locus ex Beresch. rabba & Vajikra rabba hodie sic in libris editis non legitur, sed שוחא idem in alia significatione. Alter adducitur ex Targum Hieros. ex Exod.16.v.21. pro Hebr. והם השמש ויהם Et incaluit sol, Targum ושיח. Hoc falsum. Nam textus Hebraeus est, והם השמש ויהם Et cum caleret sol, liquefcebat, scilicet manna, Targum, עליו והם שיה Incaluit sol super illud & factum est liquidum. Tertius locus ex Proverbiis adducitur quidem, sed non explicatur. Explicandus autem est ex lingua Syriaca Novi Testamenti, ut alia plura in isto Targum, quae merito Elias semper scribit se ignorare, quid sunt, cum Syriacam linguam non intellexerit.

שוחא Incurvari, Deprimi, Dejici, Hebr. שחח, ex qua forma & hic esse possit, sed Elias hoc referre maluit. Praeteritum, שחיתא ער לחרא Depressus sum valde, Hebr. שחיתא Psal.38.7. קדר שחיתא Atratus incurvavi me, Heb. פסל.35.vers.14. Participium, לעפרא נמשנא Dejicit se in pulverem anima nostra, Psal.44.vers.26. תחותי שחון רשיעניא Sub eo incurvant se improbi, Job.9.vers.13. Veneta mendose pro eo habent דחיתא, quae vox nullius usus est. ארום שחון במדרתא Quum incurvant se in habitaculis suis, Job.39.v.2. Futurum, ויכרד וישח Atterit se, dejicit se, & concidit graviter, Psal.10.v.10.

שוח *Depressus, dejectus, demissus*: וְשׁוּחַ Et dejectum in iniquitate, redimes, Hebr. שׁוּחַ עֵינַיִם Demissum oculis, Jobi 22. v.29. Ven. שׁוּחַ. Melius ex forma passiva Chaldaica, שׁוּחַ, ut in forma foemina recte Veneta, שׁוּחַ Nam depressa est in terram anima nostra.

שוח *Meditari, loqui, colloqui, confabulari, idem quod Hebraice, sed in Targum rarum est.* Futurum, וְשׁוּחַ אֲשִׁיחַ בְּמִרְיָר נַפְשִׁי Loquar in amaritudine animae meae, Job. 7. v. 11. וְשׁוּחַ בְּאֲוֵרֵי תוֹרָה Qui excitat se & meditatatur in Lege, Numer. 21. 28. in Jonath. שׁוּחַ בֵּן תַּלְמֵלָה לַתַּלְמֵלָה Si locutus fuerit inter precationem unam & alteram; Sota fol. 44.

שוחא *Sermo, Colloquiū, confabulatio, loquacitas*: שׁוּחָא לִמְן שׁוּחָא? Cui est loquacitas? Prov. 23. v. 29. Hebr. שׁוּחַ quod sic in Targum retineri potest, cum & Verbū in Jobo extet. *Vox שׁוּחָא quae in Venetis legitur, corrupta est & nullius usus.* Hebraei de Johanne יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי Johanne Zachæo referunt, שׁוּחָא חוֹלֵן quod nunquam aliquod profanum verbum elocutus sit. Baal Aruch in ordine סה adducit, שׁוּחָא רְקִלִים *Sermo palmarum*: locum non indicat; sed explanationis loco subjungit sequentia: *Die tranquillo, quo nullus planè venti flatus animadvertitur, solent in iis locis, ubi in hac re sunt exercitati, inter palmas linteam expandere, quod si commoveatur, stant inter duas palmas vicinas & aspiciunt, quomodo rami illarum agitentur erga se invicem. In hac re certa habent signa, ex quibus periti multas res possunt cognoscere. Sic dicunt de Mar sive Domino Abrahamo Gaon, qui vixit anno 1140. Aeræ Contractuum, שׁוּחָא מְבִיר בְּשׁוּחָא רְקִלִים quod cognoverit sermonem palmarum. Hæc Baal Aruch.*

שוט *Baculus, virga, scipio*: וְשׁוּטָא יַת אֲתָנָא Et percussit asinam baculo, Hebr. שׁוּטָא Num. 22. 27. in Targ. Jonathanis. Unde *Scutica, flagellum, ad equos regendos.*

שוטתא *Idem*: וְשׁוּטָא רִי בִרְיָה Summitatem virgæ, quam habebat in manu sua, Hebr. בְּרִישׁ שׁוּטָתָא Judic. 6. 21. 1. Sam. 14. 27. בקצה המטה Summitate virgæ, Hebraicè קֶצֶה הַמֶּטֶה 1. Samuel. 14. 43.

Apud Talmudicos aliquando in specie dicitur de Ramo myrti, cum quo olim solebant ante sponsam saltare. Hinc legitur in Schabb. fol. 77. 2. שׁוּטָתָא hoc est, Ramus myrti qui dicitur שׁוּטָתָא stultitia, vel, dicitur quasi שׁוּטָתָא stultitia, quia saltans hoc pacto stultus videtur, ut R Salomon notat. שׁוּטָתָא autem explicat הרס בר של הרס. Baculum myrti, cum quo ante sponsam saltant. Ita cum fenex quidam Rabbi cū ejusmodi ramo

myrteo saltasset aliquando, indignati sunt, quod honorem Rabbiorum prostitueret. Unde cum sinistrum aliquod omen in morte ipsius appareret, dixit unus אַהֲנִינָא לִירָה שׁוּטָתָא לְסַבָּא Hic est fructus rami myrtei senis (cum quo sc. saltavit:) alius dixit, שׁוּטָתָא לְסַבָּא stultitiæ senis: alius, שׁוּטָתָא לְסַבָּא Consuetudinis (pravæ) senis, Ketubh. fol. 17. 1. Sic, דַּאֲקָרִישׁ בְּשׁוּטָתָא דַּאֲסָא Qui desponsat cum virga myrti, Kidduschin fol. 12. 2.

שוטא *Scutica, flagellum, sic dictum, quia baculo sive virgæ alligatum est*: שׁוּטָא לְסוּסָא Scutica equo; Prov. 26. 3. Libri habent שׁוּטָא, sed præstat ex forma Hebraica שׁוּטָא scribi, quæ & Rabbinis passim usitata est. Apparuit ei virga ignea, id est, Angelus mortis, מַקְלָא מַקְלָא fol. 28. col. 1. *Ulla (castigatio) fit verbis, ista, baculis vel flagris, Ketubh. fol. 77. 1.*

II. **שוט** *Spaciari, Deambulare, vagari, divagari, peragrare. Participium, שׁוּטָא וְלִקְטִין Deambulabant populus & colligebant manna, Hebr. שׁוּטָא, Numer. 11. 8. Infinitivus, שׁוּטָא בְּאַרְעָא Ab exspaciando per terram, Jobi 1. 7. quod cap. 2. 2. dicitur מִן לְמַשׁוּטָא מִן quod melius esset מִן לְמַשׁוּטָא. Ex Pabel, עֵינַי רַבְרָה הוּוּ מְשׁוּטָא Oculi Abrahami erant vagantes, id est, huc usque circumspicientes, Genes. 22. 10. in Targ. Hierosol. Apud Talmudicos, לְשׁוּטָא דְּבְרֵי הַכֹּל אֲסוּר לְמוֹנוֹת דְּבְרֵי הַכֹּל מוֹתֵר Peragrarè orbem (citra necessitatem) ex omnium sententiâ est prohibitum; alimentorum causâ, ex omnium sententiâ concessum; מַקְלָא fol. 14. 1.*

שׁוּטָתָא *Deambulatio*: מַאי שׁוּטָתָא דְּכֹר הַכֹּרָא? Quare huc est deambulatio Domini, quare huc venit? Kiddusch. fol. 70. 2.

III. **שוט** *Natare, quæ est deambulatio in aquis pronâ. Præteritum, שׁוּטָא מִיָּא עַל רִישִׁי Natant aquæ super caput meum, Hebr. שׁוּטָא, Thren. 3. v. 54. Infinitivus, שׁוּטָא לְמַשׁוּטָא Sicut expandit (manus) natator ad natandum, Jesa. 25. 11.*

שׁוּטָא *Natator, ut in precedenti loco. Apud Rabbinos, חֲבִירָתָא שֶׁל שׁוּטָא Vas natatorum; nempe cavum & clausum, ne possit submergi, ut sunt vesicæ inflatæ, quibus pueri discunt natare, Tal. Kelim cap. 3. Scirpea ratis vocatur à Plauto tale instrumentum.*

שׁוּטָא *Remex, remos agens & faciens natare navim*: וְחִבֵּי צִדּוֹן וְאֲרָרָד הוּוּ שׁוּטָא Habitatores Tzidonis & Arvad fuerunt remiges, & adducebant merces in te, Ezech. 27. 8.

שׁוּטָא *Remus, instrumentum natationis navium*; Omnes tractantes remos, Ezech. 27. 29. וְהוֹרַדְתִּי בְּמִשׁוּטָא בְּלֵהוֹן Et feci ut descenderent remis omnes isti, Jesa. 43. v. 14. עֲבְרוּ מִשׁוּטָא

Fecerunt remos navium tuorum, Ezech. 27.v.6.

IV. Asparagi agrestes, qui differunt ab hortensibus. Asparagi anni septimi liberi sunt usus absque decimis, Schebhiith cap.9. in initio. Quidam explicant Fœniculum.

V. Contemnere, Despicere, Spernere, Hebr. בזה. Præterit. Et sprevit Esau primogenituram, Genes.25.34. Et sprevit illum, 1.Sam.17.42. Et spreverunt eum, 1.Sam.10.27. Participium præsens, Spernit eum, Prov.14.2. Neque spernit orationem pauperum, Hebr. ולא שקץ, Psal.22.25. Plurale, Stulti spernunt, Prov.1.v.7. Ut sint spernentes maritos suos, Esth.1.v.17. in secundo Targum. Qui spernunt velut pulvisculum terræ, Amos 2.7. & 8.4. Et qui spernunt nomen meum, spernentur, Hebr. יקלו Leves fient, 1.Sam.2.30. Et quare me sprevisi? 2.Sam.19.v.43. Pro eo quod despexisti me, 2.Sam.12.v.10. Et filius stultus, despicit matrem suam, Proverb.15.v.20. Et qui sprevit vias suas, morietur, Prov.19.16.

Qui despectus est in aspectu suo, Psal.15.4. Et fuit contemptum sive vile in oculis ejus, 1.Reg.16.31. Quicquid autem spretum erat, i. e. vile & abjectum, 1.Sam.15.9.

VI. Adducitur in Aruch pro Linere, Ullinere: Neque illinunt eos frustis panni vel linteis, Betza fol.34.1. ex Bava metzia fol.91.1. Sed in Talmud legitur in his exemplis sic in Pefachin fol.30.2.

Inde quod scribunt Conveniens, Pertinens: Non convenit dicere: Istaæ duæ significationes conveniunt. Vestes convenientes corpori: Non pertinet huc. Nam eò pertinet: Convenientia, Decentia.

Muscus, lanugo arborum. Apud Talmudicos, ubi Gemara vocem Leches, id est, muscus cedri. Sensus ergo, Non accendunt (lucernas sabbathinas) musco cedri, Schabb. cap.2. in initio, nempe ut ex musco ellychnium fiat.

Ramus arboris, idem quod סוכה, unde; Kamum arboris, Judic.9.v.48. Sic, שוכי אילן, Rab.

Pus, humor saniosus vulneris aut plaga: a hungi, quod videatur quasi Linimentum plaga. Vide Schab. fol.65.1.

Fundū, Inum rei: קערה ושולי האיסקוטלה. Fundum paropsidis, & fundum scutellæ, Kelim cap.ultim. Hæc (arca) habet fundū, Nidda fol.3. הטומאה יוצאה דרך שוליו Immundities exit per fundum ejus, Ohol. cap.11. Eâ horâ conversæ fuerunt facies osorum Davidis, & factæ ut fundum ollæ, Schab. fol.30.1. In Targum, Sicut qui eunt ad fundū, id est, radices vitis, scrutantes nimirum reliquias uvarum, Jesa.6.9.

Scholaris, Discipulus: שוליא דגברי. Discipulus fabri lignarii, Pefach. fol.108.1. Git-tin fol.58.1. Discipulus fabri ferrarii, Bava kama fol.32.2. In Aruch scribuntur cum duplici, sed Talmudici ubiq; per unum. Videtur ortum ex שואל quod discipuli sit Interrogare magistrum & ab eo querere, quæ ad artem discendam faciunt. Nam alibi in Gemara scribitur, אורגי יריעות זורקין Textentes cortinas sive aulæa, projiciunt radium textoriū ad discipulos suos, Schab. fol.96.2. quod ex superiori forma esset scribendum לשוליהו. In Aruch scribitur לשוליהו.

Epitheton infamis mulieris Midianitidis Cosbi, quam cum Simri scortantem Pinchas trucidavit: unde dicunt, אלא שוילנאי Non fuit Cosbi nomen ejus, sed Sevilna, Sanhedr. fol.82.col.2. Eo nomine inter Midianitas scortum maximum & infame fuit vocatum. Vide Drusium in Adagiis Hebraicis Dec.10.

Nomen, quod שם dicitur, de quo infra. Hæc autem forma non assumit emphaticum, nec affixa Pronomina nisi unum aut alterum, nec pluralem numerum: Nomen unius erat Pifchon, Genes.2.11. Nomen uxoris suæ, Genes.3.20. Et nomen fluvii tertii, Gen.2.13. Nomen Dan patris sui, Jud.18.29. Nomen Dei Israël, Efrae 5.v.1. Nomen filii sui Hanoth, Genes.4.17. Juxta nomen Dei mei, Dan.4.5. Eritq; coram Domino in nomen, Jesa.55.v.13. Eruntque coram me in nomen lætitiæ, Jerem.33.9. Et vocavit nomen ipsorum, Genes.5.2. Sic quoque legendum Deuter.7.24. & 12.3. vel שמחון, ut Deut.9.14. Apud Masorethas, Nomen filii viri, id est, nomen proprium hominis.

Aliquid; cum negatione, Nihil, nihilquicquam: משום Propter. משום vel Chald. Propterea

Propterea quod : על שום מה *Quamobrem? qua de causa?* משום הכי? *Nullus homo.* Propterea quod dictum est. Propter honorem uxoris ejus: משום כבוד אשתו. *Propterea quod non* : על שום שלא למה. *Nihil quicquam, nihil omnino,* scil. honoris & beneficii ipsi relatum est, Esth. 6.3.

Allium, Hebr. Quia autem illud est acris saporis & odoris, ideò Rabbini vocant illud in Talmud שום בעל זכי *Allium author vel causa fletus,* in Maaferoth cap. ult. Odore enim suo provocat lachrymas: השום והשומנית, Kilaim cap. 1. De alii virtutibus legitur in Bava kama folio 82. 1. חמשה דברים נאמרים בשום משביע ומשחין ומצהיל פנים ומרבה חורץ והורג בנינים שבבני מעיים ויש אומרים מכניס אהבה ומוציא את הקנאה *Quinq. res dicuntur de allio; saturat, calefacit, splendidam reddit faciem, multiplicat semen, & occidit vermiculos in intestinis. Alii dicunt etiam, Gignere amorem, & tollere zelotypiam.*

Ponere, ut Hebr. Rarius verò in Targum occurrit, quod plerumq. per שוי illud transfert, ut supra dictum: לִימָא החומירה: Quando posuit mari terminum suum, Job. 8. v. 29. וְשָׁמִית לְבִי Et apposui cor meum, Prov. 24. v. 32. וְשָׁמוּהוּ בְּאַרְוֵנָא Et posuerunt eum in loculum, Genes. 50. v. 26. וְלָבֶד שִׁים לִירְעָתָא Et cor tuum appone ad scientiam, Proverb. 22. 17. וְשָׁם מְלִכָא טַעַם Ponat rex mandatum, Esth. 6. 8. וְשָׁם הָיָה מִתְשָׁם *Ithpek.* Saccus & cinis fuit positus super justos, Esth. 4. vers. 3. עַד לֹא יִתְשָׁם נֶרְבָּד Dum nondum ponatur strues, Hag. 2. 15.

Positio, Impositio. השומה *Idem.*

Si quis invenerit literas positionis, positionales, Bava metzia cap. 1. in Mischna ult. Sunt literæ judiciales, quas judex dat creditori, iisque ponit bona debitoris in manum & potestatem creditoris, securitatis causâ. Vide Chosen hammischat sect. 103.

Literæ immifionis in bona debitoris, Bava kama fol. 112. 2.

Tumor, inflatio: שומא וקפא *Tumor elevatus,* Hebr. שַׂא, Levit. 13. 2. Jon. Exemplaria vulgò habent ש, sed Targ. Hierosol. שומא, quod lectionem per ש arguit. Sic & idem Jonathan חַיָּא בְּשׂוּמָא ver. 10. וְרוּשָׁם בְּשֶׂרָא חַיָּא בְּשׂוּמָא Et indicium carnis vivæ in tumore, Levit. 13. v. 10. וְלִשׂוּמָא שׂוּמֵרַת כְּנָאָה הֵינִי Et tumoris, Levit. 14. 56. שׂוּמַת מַכְתָּשָׂא Tumor adustionis est, Levit. 13. 28. שׂוּמַת חֲטָטִים Tumor contusionis, Levit. 13. 43.

Nota, Signum apprensens & vitiosum, Macula: דלית ביה מומא ושומא משער חורן In quo non sit macula, aut nota sive vitium notabile ex pilo albo, Numer. 19. 2. Jonath. In Hebræo simplici-

ter est מום, cui respondet מומא, unde alterum est additamentum & quasi explicatio præcedentis maculæ, ut possit etiam manere præcedens significatio; Macula, id est, Tumor ex pilo albo, cum albicante pilo, vel, Macula & tumor cū pilo albo, quod summè vitiosum, ut est Levit. 13. Sed Syriacè quoq. Maculam significat: ut, Maculis ejus (sive vibicibus sanguineis) fanati estis, 1. Pet. 2. 24.

Angulus, extremitas, latus: ית שומת דקנכון *Extremitatem barbæ vestræ,* Hebr. קַאָת, Levit. 19. 27. Jon.

Verruca, Talm. סבר שומא סימן מובהק *Dominus hic sentit, Verrucam signum evidens esse, dominus autem iste sentit, verrucam non esse signum evidens,* Metzia fol. 27. 2. Glossa. שומא Non perhibent testimonium de verruca, Ibid. nempe Maritus cujusdam mulieris fertur mortuus, testatur quidam se vidisse eum mortuum, & fuisse maritum istius mulieris, probat signo externo, verrucâ scil. quam in isto vel isto membro corporis habuerit. Hoc testimonium de tali signo nihil valet ad probandum.

Summa, Summatio, Supputatio, Æstimatio: נדוניא שהכניסה לו: כפי שומא: *Dos quam affert ipsi in summa ex domo patris sui:* עבר ליה שומא: *Æstimationem, quantum scil. pro perceptis fructibus dare debeat,* Bava kama folio 30. 2. Hinc in Concordantiis Hebraicis in ערך, secunda ejus significatio ponitur *Appretiatio vel æstimatio.* אם קרשה *Si desponderit eam sibi re aliquâ, in cujus æstimatione non sunt exercitati.* Veluti si dicat: *Desponsata esto mihi per hunc lapidem pretiosum, qui valet quinquaginta drachmas,* שומא *opus est æstimatione.*

Summare, In summam conjicere, Summam alicui imponere dandam; æstimare: כיצד שמין? *Quomodo vel quâsummamant? quantam summam ei dandam imponunt vel adjudicant in re scil. dubia?* שמין id est, אומדין, לשיימיה מר חיכי. *Ad æstimandum illa, ut æstimet ea Dominus, quanti sint pretii,* Taanith fol. 22. 1. Vide Chosen hammischpat sect. 103. אלא שמין נוק בפניו *Sed æstimât damnum per se.* אשה *Æstimât mulierem, qualis sc. fuerit ante partû,* & æstimant partum, qualis scil. mater post partum fuerit, Bava kama fol. 49. 1.

שום *Caro affata in veru, Affatura: in Gemara, דלא שויסקי עבד, Est ne affatura factus? Pefach. fol. 96.1.*

Affata comedens, Afsivorus, ein Bratenfresser / q. d. Comessator, gulofus: מאן יהודה בר Quis est iste Jehuda affatorum devorator? Talm. Kiddusch fol. 70.1. ὁ ἀφάτωρ, ut ὁ ἀφάτωρ. Fortè legendum שויסקאי.

שוע *Linere, Oblinere, calce obducere. Præter. Ubi est tectorium istud quod obduxistis? Heb. הטיח אשר תחתם Ezech. 13. v. 12. Fut. וישוע ית ביתא Et cæmento obducatur domum istam, Levit. 14. 42. Et obducetis eos calce, Deuter. 27. 2. in Jonath. sic vet. 4. Ithpehal, Præteritum, וכתר דאתשע Postquam cæmento obducta fuerit, Heb. ואחרי הטוח, Levit. 14. 43. 48.*

Cementum, Tectorium, lutum, calx: שיע. Cui nõ fuit operculum luti sive ex luto conjunctum ipsi, Numer. 19. 15. וחומר Et bitumen fuit ipsis pro cæmento, Hebr. לחמר, Gen. 11. 3. שיעא ut in princ. Radicis.

Semen apii, petroselini, Avoda fara folio 38. 2. In glossa scribitur שיעתא.

Rupes, Petra: על שועא Et via serpentis super petra, Hebr. עלי צור, Proverb. 30. 19.

Liberalis, dives, nobilis: ולא אשתמודע שועא Neque cognoscit divitem præ paupere, Hebr. שוע, Job. 34. 19.

Compes: ותשוי כד בשיע רגלי Et ponis quasi in compede pedes meos, Hebr. בפר, Job. 13. 27. & 33. 11. Item Linimentum: מגופת שיע Operculum linimenti, Num. 19. 15.

Læve, molle, Kilaim cap. ultim. In Aruch explicatur Carminato.

Colloquium. שעה שועי. שועית.

שוף *Ungi, Inungere, Linire se, Hebr. סוד. Præteritum, ומשה ושף Et inunxit & linivit se, 2. Sam. 12. v. 20. Futurum, ומשהא לא תשוף Et oleo non inunges te, Deuter. 28. 40. Quædam exemplaria habent ומשהא ומשהא Et non inunges te oleo, Mich. 6. 15. ולא תשוף Et non unges te oleo, 2. Sam. 14. 2.*

II. *Terere, Atterere, conterere, comminuerè: Scalpere, Radere, Limare: Fricare. Sic convenit cum שפה & שפה, quorum formæ propter communem significationem confunduntur. Futurum, עפד Populum tuum Domine conterunt, Heb. ירבאו, Psal. 94. 5. Possent & alia huc referri, que vide in שפה. Apud Rabbinos, נישופת בשופינא Limatum limâ. Limare est terendo aut radendo expolire & redundantiam abraderè. משישופם Ex quo fricuerit ea pelle piscis.*

Limatio, Abrasio cum lima: Schab. folio 52. 2. vide & שפה.

Unctio, Inunctio, Unctura: משיפה. שייפא. עברו ליה שייפא בצעא Fecerunt ipsi uncturam vel unguentum in patina, Cholin fol. 111. 2. In N. T. Syr. Apoc. 3. 18. שייפא ponitur pro Collyrio.

Pinguedo, Talm. גוממו עם השופי Abscindit illum (nervum femoris) cum pinguedine, Cholin fol. 92. 2. Vide & in שפה.

Species seminis exigui, secundum Baal Aruch: חררל ואפונן השופין Kilaim cap. 3. Glossa explicat, Ciceres læves, lævigati, ac si limati & expoliti essent.

Oleris genus, Gal. ארניא. Fuit & arboris species, cujus ramis utebantur in tegendis scænis.

שוקא *Platea, Vicus, Forum: עבר בשוקא Transiens per vicum, Hebr. בשוק, Proverb. 7. 8. מלמפק בשוקא Ne transeas per plateam, Eccles. 12. 4. דמסחרין בשוקא Qui circumveant per plateam, Eccles. 12. v. 5. אחווי בשוקא Et narravit ambobus fratribus suis in platea, Hebr. id est, foras, Genes. 9. v. 22. Sic Exod. 21. 19. Cum egrederetur in plateam, id est, foras, Psal. 41. 7. Plurale, כסין שוקין Sicut lutum platearum, 2. Sam. 22. 43. Zach. 9. 3. ושוקי תמני לך Et vicos constitues tibi, 1. Regum 20. 34. כספהון Argentum suum in plateas projicient, Ezech. 7. 19. מוצוחין על המרא בשוקא Vociferantur propter vinum in plateis, Jesa. 24. 11. בשוקי אשקלון In plateis Askelon, 2. Sam. 1. 20. בשוקי ירושלים In plateis Jerusalem, Hebr. בהרחבות, Zachar. 8. v. 4. בין הרחבות Leo est in plateis, Hebr. בין הרחבות, Proverb. 26. 13. שוקים, Cantic. 3. 2. in Hebr. ידוש ית כל שוקך Calcabit omnes vicos tuos, Ezech. 26. 11. ומליתון שוקהא Et implevisti plateas ejus, Ezech. 11. 6. חוצותם, Soph. 3. 6.*

Cui מי שאין לו דמים לא יצא בשוק Apud Rabbinos: non sunt pecunie, non exeat in forum. Dum enim non potest emere, tristatur, vel pravè appetit. II. שוקא דמינא Armus, Crus: שוקא דמינא Et armum dexterum, Exod. 29. 22. שוקא דמינא Armum separationis, Exod. 29. 27. על שוקך Et sicut armus dexter, Numer. 18. 18. Plurale, רכובין ועל שוקך In genibus & cruribus, Deut. 28. v. 35. בשוקי גוברין In cruribus virorum, Psal. 147. v. 10. שוקהא Crura ejus, Dan. 2. 33. Apud Rabbinos, בתי שוקיים Domus crurum, i.e. Caligæ: Item, שוקא באשה ערוה Crura in muliere, res pudenda sunt, Berach. fol. 24. 1. nempe crura nuda, unde Judææ mulieres & puellæ longioribus vestibus crura tegunt, aut certè rarissimè nudis cruribus incedunt, ne viris libidinem moveant: Sic

Sic quoque dicunt, טפה באשה ערוה, ibidem. Item, קול באשה ערוה, *Vox mulieris res pudenda est.* Movet enim viros ad pravam concupiscētiā.

Deinde השיק Hebræis est *Exundare, Redundare, Effluere*: vel activè, *Infundere, Effundere.* Sic apud Talmudicos, מי החג שנמטאו השיקון, Aquæ diei festi si immundæ factæ fuerint, effundunt eas, Pefach. fol. 34. 2. Id quomodo fiat, docetur in Masseches Betza cap. 2. fol. 17. משיקין את המים Effundunt aquas (quæ immunda factæ sunt) in vas lapideum, ad puras faciendas illas: nam vasa lapidea non recipiunt immundiciam. Quando nempe in die festo aquæ (quas pro festo asservarāt) immundiciam contraxerunt, cū non auderent novas haurire, effundebant illas in vas lapideum, illudque vas demittebant in conceptaculū aquarum, donec aquæ mundæ ingrederentur, quibus ingressis, ea quoque quæ immunda erat, munda reddebatur. Hinc alii explicant per שקע *Immergere.* Vide Kimchium Joel. 2. 14.

השקה *Infusio, vel Immersio.*

שוק *Unde שוקק Appetere, Concupiscere, Hebr.* Apud Rab. etiam in *Hithpah. usurpatur*: unde ad illud, ואל אישך תשוקך, Et ad virū tuum erit appetitus tuus, scribunt: מלמד שהאשה משתוקקת על בעלה, Docet, quod mulier sit appetens virum suum, quo tempore egreditur in viam, peregrè scil. Jevam. fol. 62. 2.

שוקה *Appetitus, desiderium.* Sic adducitur in Aruch prro השוקה. Sed in Beresch. rab. sect. 10. non legitur שוקה sed תשוקה. *Docetur ibi, Quadruplicem esse appetitum: Uxoris erga maritum, juxta illud; Et ad virum tuum erit appetitus tuus, Genes. 3. 16. Concupiscentiæ prave erga Cainum & socios ejus, juxta illud: Et ad te (Cainum) erit appetitus ejus (peccati scil.) Genes. 4. 7. Pluviarum erga terram, juxta illud: Visitasti terram & appetivisti eam, Psal. 65. v. 10. Dei erga Israëlitas, juxta illud: Erga me est appetitus ejus, Cant. 7. 10.*

שוק *Unde למשוק, Psal. 74. 3. Elias in שהה לגי למשוק. Regia & Nebiense Psalterium quod reddunt, Ad humiliandum. Meminit & Elias hujus lectionis, sed putat esse mendosam. Legi possit forte למשוק Ad desolationes, א שהה Desolare, vel למשאות ex Hebræo למשאות.*

שור *Murus: תרעו שור סנאה Disruperunt murum hostis, Genes. 49 v. 6. בשור מתקף In muro forti, Jesa. 30. 13. וכשור רחש Et sicut murus æreus, Jerem. 1. 18. בכותל שור In pariete muri, Jos. 2. 15. מקמנא ושור Ambitus & murus, Thr. 2. v. 8. בשורא דירושלם In muro Jerusalem, 1. Reg. 14. v. 13. Plur. לחו שורין Et aquæ erant ipsis muri, Exod. 14. 22. בין שוריא Inter muros, 2. Reg. 25.*

v. 4. מירושלם Muros Jerusalem, Psal. 51. v. 20. ועל מירושלם Muros tuos excelsos, Deut. 28. 52. וכל שוריא Et super omnes muros ejus, Jere. 1. 15. In Esra, שכלילו ושוריא Et muros perficiunt, capite 4. 13. Apud Talmudicos explicatur חיל וחומר Thren. 2. per שורא ובר שורא Murus & filius muri, hoc est, parvus murus, antemurale, Pefachin fol. 86. Sic in R. Sal. Nah. 3. 8.

שור *Bos, Hebr.* Apud Talmudicos: *Quinq. res dicuntur de bove: Qui comedit (in somnio) de ejus carne, fit dives: quem ferit, ei erunt liberi cornigerantes in Legem: quem mordet, ei obvenient tribulationes, &c.* Berach. fol. 56. 2. שור Bos sylvestris, Kilaim cap. 8.

שורה *Linea, Ordo, Series; ex significatione muri, qui ad lineam edificatur. Est lineata series varia, in areis hortorum, in agris, in vineis & aliis similibus. Fuit ordo in luctu vel educatione mortui ad sepulturam: Ordo primus vel ראשונה שורה fuit proximorum, ut mariti vel uxoris, liberorum, & ipsis cognatorum: ordo secundus, bonorum amicorum: ordo tertius, communis cætus ecclesie, Aruch hoc loco. Hinc, Stantium in ordine העומדין בשורה הפנימי פטורין (lugentium) anteriores sunt liberi (à lectione Audi, &c.) Berach. cap. 3. און עושין שורה פחותה מן עשרה Nō faciunt ordinem ex paucioribus quàm decem, Sanhed. fol. 19. Sic Linea librorum, epistolarum & scriptorum dicuntur שורה. Plurale, שורות & dualiter שורותיים. Sic R. Levi explicat illud בין שורות Inter lineas ipsorum, id est, lineas & ordines torcularis, Job. 24. 11. Hinc apud Rabbinos, Sanctus est, qui העוסד הוא לעושה לפניו משורת הדין, qui facit antea, extralineam vel ordinem judicii, id est, qui sponte suâ benè agit, antequam judex illud decernat, ipsique sic agere imponat. Qui coacti bene faciunt, non sunt sancti vel pii. Vide Fagiū in Pirke avoth cap. 6. in princ. & Eliam in Tisbi in שורה. Item, סנאה מקלקלת השורה, & חמירה מקלקלת השורה Humilitia destruit sive vastat, hoc est, egreditur lineam: vel, Amor sive amicitia egreditur lineam. Odium & inimicitia, ut & amor & amicitia, sæpè faciunt, quæ communis usus & ordo vel non pateretur, vel dissuaderet, ut plura fiant quàm deberent. Sic matrū amor erga liberos, sæpè pervertit ordinem, & transgreditur lineam.*

שור *Saltare, Exsilire, Subsilire: Exsilire facere. Præteritum, ושור בליליא ההוא Et saltavit nocte istâ mille sexcenta milliaria, nempe Amalek ad oppugnandum Israëlitas, Exo. 17. 8. in Jon. Egregius saltus commenti Rabbini: ושור מן אתריה Et exsilit de loco suo, Hebr. ויתר, Jobi 37. 1. ושור על זמן שעבודא Et transiliit tempus servitutis 199. annis, Hebr. מקפץ, Cantic. 2. v. 8.*

Ex forma hujus Radicis est, שורה, Psal. 107. v. 42. quod omnino mendosum est, ut Regium & Nebiense exemplar nihil sanibabent. Et fecit exsilire eos, ut exsilirent tanquam vitulus, Hebr. וירקדם, Psalm 29. 6. Particip. ומשורין Et subsiliunt saltantque ut hœedi, Esth. 3. 8. in secundo Targum. Apud Rabbinos, Saltator filius saltatoris Nebufar Adan, salta, id est, qui unum insultum fecisti in Jerusalem, nunc secundo impetum in eam facias, Sanhedr. fol. 96. col. 2. שוור Exsiliit decem cubitos, Berach. fol. 54. לישוור נגרא Ad transfiliendum flumen, Schab. fol. 10. 1.

Saltator, qui saltus facit, qui transfilit fossam, vel exsilit in altum, aut de uno loco in alium, fol. 70.

Sicut saltus (puerorum) in festo Purim, id est, fortium, quando Haman sortes misit de excidio Judæorum, Sanhedr. fol. 64. Author Aruch hoc loco: Moris est in toto mundo, quod pueri & juvenes, in festo Purim sive fortium faciunt effigiem Hamanis, eamque primò ponunt in tectis aedi (in memoriam alti patibuli, in quo fuit suspensus) deinde faciunt rogiun, & projiciunt istam effigiem in ignem, letiq; circumstantes vociferantur, canunt, & hilaria instrumentis musicis agunt. Habent etiam latum annulum in igne suspensum, per quem saliant ab una parte ignis ad aliam, qui annulus vocatur משורתא q. d. בירת קפיצה Locus saltus. Vide & Jalkut in Legem folio 171. Hinc etiam משורתא est Stapes, annulus cui pes unus infigitur, ad saliendum in equum.

Solvi, idem quod שרא. Futurum, הישוור קולא, Num solvetur laqueus à terra? Amos 3. v. 5. Ex eadem forma est, Habitare, pro שרה. Futur. בטלל שכנתך ושורון In umbra majestatis tuæ habitabunt, Psal. 36. 8.

Cujus umbilicus non est præcisus, Ezech. 16. 4.

in Hiphil, השיר, in Pihel שורר Canere, Cantare, Hebr.

Canticum. שיר ליומא דשבתא. שירא. שירתא Canticum ad diem sabbathi, Cantic. i. v. 1. שירא תושבחתא ושירא Canticum laus, Psal. 66. 1. אשבח שום אלהי בשירא Laus & Canticum, Psal. 68. 1. Laudabo nomen Dei cum cantico, Psal. 69. v. 31. תושבחתא Laus cantici, Psal. 30. v. 1. ושירא Laus & canticum, Psal. 67. 1. שירין Plurale, Cantica & laudes, Cantic. i. 1. למימר מלין Ad dicendum verba cantici, Psal. 137. v. 3. עשרתי שירתא Decem cantica dicta sunt in hoc mundo, Cantic. i. v. 1. Apud Rabbinos, Carmen, Canticum, Carmen rhythmicum, versus poëticus:

Apud Cantores, Poëta: המשוררים Poëtas: שיר פשוט Carmen simplex & vulgare, שיר מחובר Carmen compositum, ex diversis scil. metris: במלאכת השיר Ars poëtica: In arte poëtica.

Oleris genus, Talm. פליא Gallicè. Fuit & arboris species, cujus ramis utebantur in faciendis scenis, Succa fol. 13.

Amygdala, Talm. שויסקין שויסקין שורתא Meditatio, colloquium, sermo, dietarium. Formam habet contractam ex dialecto Hierasolymitana, pro שועתא, quomodo etiam Hierosolymitanè dicitur, טונא, pro טוענא Onus, sarcina, de quo vide טען. Eadem quoq; contractio est in dialecto Babylonica Talmudica: ארום בחרא שותא, Nam quando unum verbum elocutus est Deus, aut etiam alterum, non opus habet denuò considerare illud, Job. 33. 14. ארום סהירוהך Nam testimonia tua sunt colloquium meum, vel, meditatio mea, Heb. שיקח, Psal. 119. v. 99. וחותי להן לשותא Et fui ipsis in dietarium, Hebr. למלה, Jobi 30. 9. Cum Affixo Pronomine, Totà die illa est colloquium meum, Hebr. שיקחי, Psal. 119. 97. Dulce sit ipsi colloquium meum, Psal. 104. 34.

Effundam coram eo sermonem meum, Psal. 142. 3. Apud Talmudicos, ארתא בחרו שותא Mulier etiam inter colloquia colum tradat, id est, etiam garriendo sua curat, Megilla fol. 14. 2. לא תיפוק לכו שותא Non egreditur à vobis verbum, Bava bathra fol. 39. 1.

Fructus sive foliola teneriora capparidis que in condimentorum genere in deliciis sunt, apud Talmudicos: צלף נטעו אינשי ארעתא דשותא Capparim fruticem plantant homines propter foliola, id est, ut foliola comedat. Fert triplicem fructum, vide in Rad. צלף.

Ventus australis, Talm. ביומא דשותא לא Raf Sifda in die venti australis nunquam egressus fuit inter dactylos arbores; Glossa ביומא דשותא id est, die quo flabat ventus fortis meridionalis, רוח דרומית qui dejecit muros & arbores, fol. 32. 1. Item, ביומא דשותא Mor Ukba die venti australis non egrediebatur in domum judicii, Glossa רוח דרומית Erubin fol. 65. 1. Item, Die nubiloso, & die quo ventus australis flat, neq; circumcidunt (infantes) neque secant venam, Jevam fol. 72. 1. Glossator rursus, רוח דרומית, Author Aruch exponit Eurum, ventum orientalem, & sic Munsterus aliq; post eum.

Lignum, nempe quadratum & oblongum, quod pedibus vel alii rei supponitur, Germ. ein Block vel

vel Blöchtin. Aruch scribit שיתא. In Gemara איתו Afferte lignum sacerdoti, ut sedeat super eo: Et mox: שקולו שותא Tollite lignum ab ante sacerdotem, מקמי כהנא Schab. f.124.2. Citatur & in Aruch ex Eruvin, sed ibi hodie pro eo legitur שריתא Trabem, id est, particulam trabis, ein Blöchtin. Est ergo Syncopa lit. ר. R. Salom. interpretatur מצודה Rete, & sic in Bava kama fol.117.col.1. Aruch hoc vult esse pro שוחתה vel שוחתא absorptâ gutturali.

שוו Ponere. Hoc significato per שורה vel שוי semper transferri solet, ut & supra ad שום dictum, quod quidem aliquando, etsi rarissimè, retinetur, sed שוח haecenus mihi non observatum est in Targum.

שיתין Fundamenta: ירדו לישיתין Si descenderint (libamina) ad fundamenta altaris, Meila cap.3. Formam habet ex Quiescentibus secundâ, ut Hebraeum שותח Psal.11.3. Singulare est שית Positum, positio, & inde est idem quod יסוד Fundamentum. Vide & infra in שית.

שתיא Fundamentum. אבן שתיא Lapis fundamenti, id est, fundamentalis. Formam habet à שחה, ubi vide.

שוזב Eruere, Eripere, Liberare. Forma specialiter est anomala, pro שזב in Pabel. Similis forma est שזי de quo infra. Litera Fod adhibita ad indicandum vocales Tzere vel Chirek, nam pro posteriore Tzere in Daniele est etiam Chirek, ut videbitur. Verbum est Chaldaeis usu frequentissimum, pro Hebraeis הציל פלט & שרר eorum passivis. Præteritum, וית בנתא שזיב Et domus nostras liberavit, liberans reliquit, Hebr. הציל, Exod.12. v.27. Et liberavit, eripuit servos suos, Dan.3.28. Dominus qui liberavit me à leone & de potestate ursi, 1.Sam.17. v.37. Et liberando non liberasti populum tuum, Exod.5.23. שזיבך Et ego erui te de manu Saulis, 2.Sam.12.7. שזיבו ית Qui liberarunt terram ipsorum de manu mea, Jefa.36.20. Tertia pluralis fœminina, השזיבא Num liberarunt eos dii populorum? 2.Reg.19.v.12. vide & cap.18. vers.32. בכן שזיבתון Tunc liberastis filios Israël de manu Verbi Domini, Jos.22. v.31. שזיבך Vide mox in Ithpehal. לא נתן להון מעראה רשזיבך Non dabitur ipsis de præda quam eripimus, 1.Sam.30. v.22. Participium, וירי משזיב Neq; est qui de manu mea eruat, Deuter.32.v.39. שזיב ומציל Eripiens & liberans, Dan.6.v.28. Tu es liberator meus, Hebr. אתה מחסי, Psal.142.6. Plurale, vide infra inter Nomina. Participium præteritum passivum, כאוד משזיב מיקודא Sicut torris ereptus ex incendio, Hebr. מצל. Amos 4.11. Sic legendum, non משזיב, ut & Zach.3.2. In-

finitiv. וי שזיבך Liberando liberabit nos Dominus, Jefa.36.v.15. לא יוכל לשזיבך ותכז Non poterit liberare vos, Jefa.36.14. אתרעי לי לשזיבתי Velis, o Domine, liberare me, Psal.40.14. היביל לך לשזיבך Num potest eripere te? Dan.6.vers.20. Et apparui, præfens adfui ad liberandum eos, Exod.3.v.8. Imperativus, שזיבני Eripi me nunc de manu fratris mei, Genes.32.11. Futur. ויאשזיבך ותכז מפולחנהון Et liberabo vos de servitute ipsorum, Exod.6.v.6. ויאשזיבך Et liberabo te de manu maleficorum, Jer.15.21. ולא תשזיבך ותרביק ולא תשזיבך אשזיבך et nunc tamen erues, Hebraicè תפליט ולא תפליט, Michea 6.14. וישזיבך Eripiet sed non liberabit, Jefa.5.v.29. Ipse liberabit me de manu Philistæi istius, 1.Sam.17.37. ותשזיבך ית נפשך ויתשזיבך Libera- bitis animas nostras, Jos.2.13. וישזיבך נפשך Libera- bunt animam suam, Ezech.14.v.14. Ithpehal, לשזיבך Liberari, Eruvi, Eripi, Elabi, Evadere, eri- pere se. Præteritum, ויאשזיבך Et evasit, 1.Sam.19. v.18. ויאשזיבך נפשי Et liberata fuit anima mea, Gen.32.30. ומשזיבך אשזיבך מנהון Et residui eva- serunt ex eis, Hebr. שררו מהם Reliqui facti sunt, Josua 10.20. ויאמר אתון אשזיבך Et di- citis, liberati sumus, Jere.7.10. Libri vulgò ha- bent שזיבך active, sed Hebr. est נצלנו passive ex Niphal, & sic passive in Targum legendum. Participium, וקסוגעי תוקפיה לא משזיבך Et multo robore suo non eripit se vel evadit: In Hebræo est active, Eripit, sc. equitem suum, Psal.33. v.16. Sic Amos 2.15. Jobi 20.20. idem verbum passive redditur. לא ישזיבך להון רמשתיבך Non li- berabitur ipsis qui evadit vel elabitur, Hebr. לא ואת מרמי, Amos 9.1. Infinitivus, ויאשזיבך Tu autem imaginariis tibi te ereptum iri, 2.Reg.19.11. Futurum, תמן תשזיבך, Mich.4.10. וישזיבך ut paulò antè. וישזיבך Qui eripuerit se ad te à domino suo, Deu- ter.23.16. ויאכדון נשזיבך אנהון Et quomodo libe- rabimur nos? Jefa.20.6. וישזיבך וישזיבך Ipsi soli eripient se, Ezech.14.16.

Ereptus, Qui evasit aut eripuit se, Qui elapsus est, profugus: Residuum, turba residua, quæ evasit, elapsa est, & superest. Respondet Hebræo פליט, quod passive est significationis, ut & in Targum redditur רמשתיבך, Amos 9.v.1. ut antè Participium, & Et elapsorum, ereptorum, Jerem.50.28. Libri vulgò habent משזיבך quod est Participium præ- sens activum, Liberans, eripiens, Liberator. Id sensui Nominis פליט minimè convenit. Loca demonstra- strabunt usum & sensum: ויאשזיבך אל ויאשזיבך אל ויאשזיבך אל Si placet animo vestro, ne egrediatur ali- quis profugus ex urbe, qui id Israël nunciatum eat, Targum, ויאשזיבך אל ויאשזיבך אל ויאשזיבך אל

Si est voluntas animæ vestræ , ne egrediatur elapsus ex urbe , ut eat id nunciatum Israeli. Hæc est forma emphatica à forma passiva משויב deducta, 2.Reg.9.15. At, שאר ומשיב, pro Hebr. פליט ושרי, pravum est, pro, ומשיב, Reliquiæ & residuum, Jerem.44.14. Similiter legendum Josuæ 8.22. Jerem. 42.17. Plurale, ואשלח מנהון, Et emittam ex illis residuos, Heb. פליטים, Jesa.66.v.19. ולא יתובון אלהין משויבין, Et non redibunt nisi elapsi, id est, pauci qui effugerunt, Jerem.44.14. Elapsi à gladio, Jerem.51.50. ממשויבין רבות אפרים, Profugi populorum, Jesa.45.20. Elapsi à gladio, Ezech.6.8. ומשיבין הרבא, Profugi vestri, residui qui effugerunt, Ezech.6.9. Profugos ejus, Obad.v.14.

Effugium, Evasio, Residuum, Reliquia elapse: Liberatio: לא תהי לנא שויבא Non erit nobis effugium, Hebr. פליטה, 2.Sam.15.verf.14. Neque etiam effugium ullum erit improbo, Joel.2.v.3. לא יהא לה שויבא Non erit ei effugium, Jerem.50.29. רבא, Liberatione magna, Genes.45.v.7. Construct. Et qui evadet, in domo Jacob, Jesa.10.20. לשויבת ישראל, Evasioni, profugis, elapsis ex Israel, Jesa.4.2.

Idem: תהי שויבתא In monte Tzionis & in Jerusalem erit evasio, effugium, Joel.2.32. Sic Jud.21.17. Ezech.14.22.

Idem: מרחיש שויבותא Maturabo effugium mihi, Hebr. מפלט, Psalm.55.v.9. ביערת גאודיו לשויבותא Gaudio liberationis vel evasionis, Ps.32.v.7. שיה קרוי שויבותא Sex urbes refugii, Hebr. ערי המקלט, Num.35.6. רוחא ושויבותא Respiratio & evasio sive liberatio, Hebr. רוח והצלה, Esth.4.verf.14. Per Apocopen, הויבר שויבו מני Periiit effugium à me, Heb. מנוס, Psal.142.5.

Lavare, Abluere. Verbum est in Targum Hierosolymitano præcipuè usitatum, ורפסונדט סאפè Hebræo רחץ. Præteritum, ושריבתי, Et lavi in puritate manus meas, Hebr. ושריבתי, Psalm.73.13. Libri vulgò habent ושריבתי, Et eripui, liberavi. Sed priori modo legendum esse, ipse sensus & usus Verbi רחץ satis evincit. Nam per שו etiam redditur Psalm.58.verf.11. & 60.10. & alibi. ושריבתי רגליהון, Et abluerunt pedes suos, Genes.43.23. Participium pehil sive passivum, שונו אבליטו, Ablutus sum ego, nec est in me iniquitas, Hebr. חף אבני, Nitidus ego, Job.33.9. Infinitivus, במשונו אסתורי, In lavando me, quando lavabam gressus meos butyro, Hebr. ברחץ, Job.29.6. ומיו למשונו רגלוי, Et aquas ad lavandum pedes ejus, Genes.24.32. in

Jonathane, qui dialecto Hierosolymitanâ usus est. Imperativus, ושריבתי רגליכון, Et abluite pedes vestros, Gen.19.2. Jon. Futurum, ושריבתי בני גיאח, Et lavabis intestina ejus, Exod.29.17. in Targ. Hierosolym. לא ישריבתי Et carnem suam non laverit, Levit.17.16. in Targ. Hieros. Sic Lev.1.9. in eodem Targum. אסתורי ושריבתי Gressus, pedes suos lavabit in sanguine improbi, Psalm.58.11. Ithpehal, Præteritum, לא ישריבתי Et à sordibus suis non abluitur, Hebr. ושריבתי אפוי מן דמעון, Et lavit faciem suam à lachrymis, Genes.43.v.31. in Jonath. Præve autem in T.H. legitur ושריבתי pro ושריבתי.

Lotum, maceratum, madefactum: וכל שונו Et ullum maceratum uvarum non bibet, vel, ullum liquorem, Hebr. וכל משרת, Num.6.3.

Lotio: היך דוד שונו: Sicut olla lotionis meæ, Psalm.60.10. & 108.10.

Hebr. Intueri, Aspicere. Sic apud Rabbinos.

Propter aspectum solis.

Fructus nascentes ex olea inserta malo punico: unde hi fructus cum malis Punicis veris, heterogenei sunt, etsi sibi simillimi, de quare apud Talmudicos in lib. בלאים De heterogeneis cap.1.

Contorquere, Contorquendo duplicare, Contortuplicare, ut fila duplicari solent. Participium pehil sive passivum, רכונן שונו Ex bysso duplicato, vel, contorto, Heb. שש משור, Exod.26.verf.1. & sic semper hæc locutio transfertur. Bon weisser gezwirnetter seiden/oder faden/auf Egnaischem flachs gespinnen. Sic, רחץ רחץ, Contortum filum hyacinthinum, Hebr. רחץ, Exod.39.v.31. Jonathan & T.H. habent חושו שונו, Apud Rabbinos, Fila duplicata, contorta, gezwirnet/ Eruvin fol.96.2.

Spina-dorsi: ריש שורתא Caput spinæ dorsi tui, Eccles.12.5. לקביל שורתא יעדנא Versus spinam dorsi auferet eam, Hebr. לקביל העצרה, Levit.3.verf.9. In Aruch adducitur quasi ex forma absoluta שורה vel שורה, sed in Talmudicis locis, unde citatur, legitur שורה ex forma Hebraica. Explicatur tamen pro Spina dorsi: שורה השררה, Si fracta fuerit spina dorsi, Cholin cap.3. ויורד Et descenderit usque ad spinam dorsi, Tamid cap.4. Hæc in Talmud pro ר habent ר.

Munerare, munera dare vel exhibere. Imperativus, שחרו אמטולתי, Munera date propter me, Job.6.22. ושהרת יתהון, Et munerata es eos, munera dedisti eis, Ezech.16.33.